

རིས་མེད་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

༡༡། །རིགས་སྒྲིབ་དབྱ་དགེ་དམ་པ་མཁས་།
དབང་སྒྲིབ་བཟང་ཆུ་མཚོ་ཉི་གསུང་།
འབྲུམ་བུགས་སོ། །

པོད་ཐེང་དང་པོ།

ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ།

རིགས་ལམ་སྒྲིབ་གཉེར་ཁང་།

གསུང་འབྲུམ་སོད་བཙོ་ལྷའི་བདག་ཉིད་ཅན།

འགྲེམས་སྤྲེལ་བ།

རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་།

དེབ་ཆད།

6 x 9 Inchs

ཡིག་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་།

སློན་ལམ་དབྱ་ཅན་གཉིས་པ། 15/15.5 དང་བར་ཐག 25/26.3

དཔར་བསྐྱུན་བདག་དབང་།

རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་།

དཔར་ཁང་།

Studio Archana, New Delhi.

དཔར་གྲངས།

༥༠༠

དཔར་ལོ།

བྱི་ལོ་ ༢༠༢༣

ཡེ་ཤེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དབལ་བཟང་པོ་ལ་ན་མོ།

THE DALAI LAMA

THEKCHEN CHOELING
DHARMSALA CANTT
KANGRA DISTRICT
HIMACHAL PRADESH

༡༧༥༥ རིགས་ལམ་སློབ་དག་འབྲས་སློབ་ཕྱི་ཁྱེད་ལྟ་བུ་སློབ་གཉེར་བ་དག་སློབ་སློབ་བཟང་
ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ནས་རང་འཁྱིའི་ལས་ཁོར་དུ་སྦྱབས་འགྲོ་ལས་འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཤག་དང་།
སློབ་རིག་དང་ཐལ་འགྱུར་བའི་མཐུན་མིན་ཆད་མའི་ནམ་གཤག་རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་གོང་
འོག་གི་ལྷ་བའི་ཞིབ་ཆ། སློབ་སློབ་གི་སློབ་སློབ་ལས་བཅུ་མས་པའི་ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། ཤེས་
ཡོན་དང་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་སློབ་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སློབ་སློབ་དཔེ་
དེབ་སྐྱུལ་བྱ་དང་། ཚུལ་ཐོར་བྱ་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་སློབ་མཆིས་པ་དེ་དག་རིགས་ལམ་སློབ་
གཉེར་ཁང་ནས་དཔེ་དེབ་དགའི་ནང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱི་ལོད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས།

ནམ་དེ་ཉིད་ནས་མ་སུ་རིའི་སློབ་དག་དང་། རིགས་སློབ་དུ་སློབ་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་
བྱེད་ཡུན་རིང་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཐོག་མཛེས་ཐོལ་སྤངས་པའི་སྤྱི་དོན་ལྷག་བསམ་ཁུར་
བཙོན་ཆེ་བསྐྱེད་བྱས་འབྲས། རིགས་སློབ་དུ་ཆོས་སྤྱོད་ཤེས་ཡོན་གོ་འཕེར་གྱི་སློབ་མ་མང་
པོ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེང་དུས་སྤྱི་ཆོག་ནང་དོན་ཕན་ལྷན་པའི་ཞབས་
འདགས་སྦྱབ་བཞིན་པ་མ་ཟད། རིགས་སློབ་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤྱོད་གཞི་ལེགས་ཚུགས་ཐོག་ བོད་
དག་དང་། གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་པར་བོད་ཡིག་གཟབ་སྤྱོད་དང་། དག་ནམ་འོས་སྤྱོད་སྤྱོད་
པ་སློབ་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཀྱི་བྱ་བར་བྱས་རྗེས་གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་བྱུང་ཡོད།

བོད་ནས་སློབ་ཆོས་གྲུའི་འཛིན་རིམ་མཛོད་བར་འགྲུམས་ཏེ་སློབ་གཉེར་བཟང་
གས་ཡིན་པ་མ་ཟད། བྱེས་འཁོད་རིང་ལམ་རིམ་སློབ་སྤྱོད་རིགས་དང་། ལྷག་པར་ལྷ་བའི་

THE DALAI LAMA

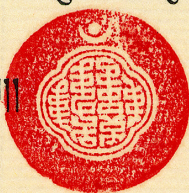
THEKCHEN CHOELING
DHARMSALA CANTT
KANGRA DISTRICT
HIMACHAL PRADESH

སྐོར་དོ་སྤང་ཆེ་བས་གཞུང་ཆེན་ཁག་དང་། ཡང་སྒོས་དབུ་ཆ་ད་གི་རྩ་གྲུབ་ནམ་གཞག་ལ་
གཞུང་བཤད་སྒོལ་རྒྱན་རྩ་བུ་མ་ཡིན་པར། གཞུང་དོན་ལ་ཉམས་ཞིབ་གོ་སྟོང་འཆོལ་བའི་
འབད་རྩེ་ལ་ལོ་མང་བགྱིས་འབྲས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་རྩ་བའི་བཞེད་མཆོམས་དཀའ་གནད་
ཁག་གི་གོ་དོན་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་མཐུན་མིན་གི་ཆ་དང་མའི་ནམ་གཞག་སོགས་གི་ཟེན་
ཐོ་ཡིག་འཛིག་འདི་དག་སྒོ་གསར་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་གོ་རྒྱུ་འབྱེད་པའི་ཕན་ཐོགས་
འབྱུང་ངེས།

འདི་ནས་དོལ་རྒྱལ་དམ་བསྐྱགས་བགྱིས་སྐབས། གངས་ལྗོངས་བརྟན་སྲིད་སྲིད་དོན་
སེམས་ཁུར་ཟོལ་མེད་གིས་རང་འགྲུལ་གསལ་བཤད་བྱེད་པ་བསྐྱགས་ཏུར་བསྐྱེད་བྱས་ཤིང་།
དེས་རྒྱན་དུས་མིན་འཆི་འདས་སུ་གྱུར་པ་སྒོ་ཕམ་གི་གནས་སུ་མཆིས།

ད་ཆ་རྗེས་འདུག་སྒོ་བ་བྱ་ནམས་ནས་ལྷག་བསམ་ཅན་གི་ནན་དམ་པའི་རྩ་སྲིད་རྒྱན་སྲིད་
ངོས། བརྟན་སྲིད་རང་རིགས་གི་སྲི་བྱུར་ཁུར་བཙོན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད། ཏཱ་ལའི་སྐ་མ། རྒྱ་གྲུའི་
དགེ་སྲོང་བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ལྷགས་འབྲག་ཁྲ་ ༥ ཆོས་ ༡༥

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཟླ་ ༥ ཆོས་ ༡༥ ལ།

སྒྲིལ་བྱེད་།

༡༣། །བོད་ཆེན་པོའི་མངའ་ཐང་ཏུ་ཅང་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་ནས་ད་བར་མི་ལོ་
སྟོང་ལྷག་གཉིས་ལྷག་སོང་ཞིང་། དེའི་རིང་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་མཁས་གྲུབ་
མང་པོས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་ཁག་
གི་དགོངས་དོན་ལ་བྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་དབྱེད་པ་མཐེལ་བྱིན་གནང་སྟེ།
དེ་འབྲེལ་གྱི་ལེགས་བཤད་པོ་ཉི་གངས་ལས་འདས་པ་སྐལ་ལྷན་གདུལ་བྱའི་
ལས་སྐལ་དུ་འཛོག་གནང་མཛད། མང་པོས་ནང་པའི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་
བའི་བརྗོད་དོན་ཟབ་ཅིང་བརྗིང་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤུགས་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷ་
གྲུབ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་། སྒྲོ་སྒྲོང་། རྒྱུད་སྡེ་གོང་འོག་གིས་མཆོན་པའི་
མདོ་སྒྲགས་གྱི་ལྷ་བའི་གནད་སོགས་ཞིབ་པར་བཀའ་ཞིང་། གཞན་སྤྱོད་མོང་
རིག་གནས་ལ་ཡང་། བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས། རྩིས་རིག་བརྟུན་སྟེ། བཟོ། གསོ་
བ་རིག་པ་སོགས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

སྤྱིར་དུས་གྱི་འཕོ་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་གྱི་དབང་གིས་བསྟན་པ་ལ་ཡང་
འཕེལ་འགྲིབ་སྣ་ཆོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་བཟུང་
བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒོད་བཅུད་གཉིས་ལ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གོད་
ཆག་བྱུང་སྟེ། ད་ལྟ་ཡང་འབྲེལ་ས་ནས་ལང་མ་བྱུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཀྱིས་
མཐོང་གསལ་ལྟར་ན་ཡང་། འོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་ན་གངས་ཅན་པའི་
སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཟད་མཐར་མ་བྱུག་པས། མེ་ཉོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་སྣ་སྐལ་
འཕགས་མཆོག་འཛིག་ཉེན་མགོན་པོས་དུས་མཐའ་འདིར་བསམ་བཞིན་དུ་སྒྱུ་ཡི་

སྐྱེ་བ་བཞེས་ཏེ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་མགོན་དང་དབྱུང་གཉེན་དམ་པ་མཛད་པའི་
བྱིན་རྒྱལས་ལ་བཞེན་ནས། ཐོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་མེ་རི་བསྐྱར་དུ་གསོས་ཏེ། གངས་
ཅན་པའི་སྲིད་འབྱོར་རིག་གསུམ་ལ་མཁའ་དབྱུགས་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱེད་དང་སྐྱེན་
སྤུས་སུ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་བསམ་དང་སྦྱིང་སྦྱོབས་ཅན་ཀྱི་ཐོད་མི་མང་གིས་
ཀྱང་ཡལོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སློ་སྦྱིང་བྱང་གསུམ་གཏང་ནས།
རང་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་ཆད་སློས་བཏང་ཐོག་ཡལོང་ས་མཆོག་གིས་གནང་པའི་ལམ་སྟོན་
གཅིགས་སུ་བཟུང་ནས་ཐོད་བསྟན་སྲིད་བསྐྱར་གསོའི་བྱ་གཞག་ལ་འབད་བ་སྟོད་
མེད་གནང་བཞིན་པའང་མ་འོངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གསལ་བར་དེས།

བཞུགས་སྐྱར་རྟ་ས་རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་དབྱུང་གཉེན་གཅིག་
སྟོགས་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཇེ་བཙུན་སློ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་
དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་སྐྱ་ཆེ་གང་པོར་ཡ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དགོངས་
འབའ་ཞིག་གཅིགས་སུ་བཟུང་སྟེ། ཐོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐྱ་ངལ་རྩེ་ལྟར་
མཛད་པ་གསུང་འབུམ་ཉིད་ལ་ཞིབ་པར་གཟིགས་ན་མཁྱེན་རྟོགས་སྤུབ་པར་
མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཆེ་ཅིས་ཀྱང་
སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་དེས་ཡིན།

སྐབས་དོན་སྤངས་བར་བྱ་བ་ནི་ཇེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། “མཛད་པ་ཀྱན་
ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །འདི་ཉིད་ཡིན་གྱིར་མཁས་
བ་ཡིས། །འདི་ལས་སངས་རྒྱུ་རྩེས་བྱ་བྱོས། །” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རིགས་སློབ་དབྱུང་གཉེན་དམ་པ་ཇེ་བཙུན་སློ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་གིས་གདུལ་བུའི་
བགོ་སྐལ་དུ་འཛོག་གནང་མཛད་པའི་རབ་དང་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟན་བཅོས་
སྟོགས་བམ་ཐོད་བཅོ་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་འདིའི་བཛྲོད་དོན་རགས་བསྐྱུས་ཤིག་

ངོ་སྤྲོད་པར་བྱའོ།

ལྷ་ཁྱུང་གི་སྐོར།

<<དཀའ་གནད་བཞི་འགྲེལ་>> བེ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་
མཐུན་སྒྲུབ་བ་དང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས། ཐུན་མིན་གྱི་ཆད་མའི་རྣམ་
གཞག་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ལ་དཔལ་ལྷན་
ཆེ་བའི་དབུ་མ་ཆེག་གསལ་ཅུ་བར་བཟུང་སྟེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་
ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་དང་། བླ་མེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བསྐྱངས་
བ་དང་། ཤུན་ཁོང་གིས་མཁུན་དཔྱོད་ཀྱི་ཅལ་ལས་དབྱུང་བ་ཞིབ་མོར་གནང་སྟེ།
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་དཀའ་གནད་ཁག་ཅིག་ལ་དབྱུང་བའི་ལྷེ་མིག་ལྷ་ཁྱུང་
ཁྱུང་ཡོད་སྟབས། ཡགོང་ས་ཡུལ་མཐོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་སྐྱབས་དུ་
མར་<<དཀའ་གནད་བཞི་འགྲེལ་>>ལ་བསྐྱགས་བརྗོད་གནང་།

<<ཉེན་འགྲེལ་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་བ་>>དང་། <<ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་
པའི་འགྲེལ་བ་སྡེ་བྱེ་གཉིས།>> <<ཅོད་བསྐྱོག་གི་གཞུང་འགྲེལ།>> <<མདོ་
སྟེ་རྒྱན་དང་སྦྱར་བའི་ཐེག་ཆེན་བཀར་སྦྱབ་དང་ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་
སྐོར།>> <<ཉེན་འབྱུང་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལམ་གཙུག་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་
འགྲེལ་>>སོགས་ནི་གཞུང་ཆེན་ལ་ཐོས་བསམ་དང་། དཀའ་གནད་ལ་དོགས་
བ་གཙོང་པར་མེད་མི་རུང་བར་མ་ཟད། ཅུ་བ་ཁག་ཅིག་ལ་དེ་སྡེ་རི་བོ་དགེ་ལྷན་
པའི་ཕྱོགས་ན་འགྲེལ་བ་མེད་སྟབས། དགེ་ལྷན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁ་སྐོང་དུ་འང་
བརྩམས་པའི་བརྩམས་ཆོས་མཐད་དུ་བྱུང་བས། གཟུར་གནས་མཁས་དབང་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱགས་པའི་མེ་ཏོག་ཡང་ཡང་གཏོར། <<སྟོ་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཉེར་
མཁོ་ཀྱན་བཏུས་>>ནི་བོད་བྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་སུམ་ཅུ་ལྷག་གིས་སྟོ་

རིགས་སྒོ་བ་ཚན་དུ་བཞག་ཡོད་པས། འཕྲིན་ལས་ཆེས་རྒྱས་ཤོས་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ཤིག་ཡིན་ལ། <<དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྒོ་ཡི་རྣམ་གཞག་ཆེས་ཆེར་
གསལ་བར་བྱེད་པ་སྒོ་རིགས་གོང་མ་>>ནི་དབུ་མ་ཆེག་གསལ་དང་། འཇུག་པ་
རང་འགྲེལ། ཅུ་ཤེས་སྒྲིག་ཆེན། བྱང་པའི་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ། ལྷག་མཐོང་
ཆེན་མོ་སོགས་ཁུངས་སུ་བྱས། གན་རང་གི་དབྱེད་པས་བརྟན་ཤིང་བཅད་དེ་
བརྩམས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་སྒོ་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་
ཡིན་པ་དང་། འདི་ནི་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་སྤར་མེད་པའི་ཐེན་མོ་གསར་
བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། <<དགོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་དང་སྤར་བའི་སྐབས་
གསུམ་ལས་འབྲས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེའི་ཁ་སྐོང་དམར་སྟོད་
ཀྱི་དྲྀགས་གཅོད་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་>>ཞེས་དགོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་དང་
སྤར་ཏེ། སྐབས་གསུམ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ ཤིང་གནང་བཀག་གི་ཁྱད་
པར་མདོ་ཡི་ཁུངས་དང་བཅས་པ། སྒོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་ཀུན་གྱིས་གོ་སྒྲ་ཞིང་ཡིད་
ལ་ངེས་བདེ་བ། <<སྤྲིང་ཞིའི་འཁྲལ་འཁོར་འབྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་ལྷེ་
མིག་>>གིས་རྣམ་འགྲེལ་ཅུ་བར་བཟུང་ཐོག་སྟེ་བ་སྤྲི་བྱ། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པའི་སྐབས་བྱེད་སོགས་ལ་དེར་རབས་རིག་གསར་དང་མཐུན་པའི་དོགས་
དཔྱད་གནང་ཡོད། བསྟན་བཅོས་བྱི་མ་བཞི་<<སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེན་
འཆོལ་བསྐྱ་ཕྱོགས་སྟོག་ཁང་>>གིས་དཔར་དུ་བསྐྱུན་ཏེ། ཐོད་ནང་ན་ཡང་འགྲོ་
དོན་འཕེལ་བཞིན་དུ་མཆིས་སོ། །

སྒོ་སྟོང་གི་སྟོང་།

<<ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་གི་གནད་བསྟུས་པ་སྒོ་སྟོང་
དོན་བདུན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་>>དང་། <<ཡིད་ཅན་ཀུན་གྱི་བདུན་ཅི་གཅིག་ཏུ་

འབྲིལ་བ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིམ་རིམ་སེམས་ཀྱི་ཁྲ་ཞུན། >> ལྷག་
པར་དུ་བདེན་བཞིའི་གོ་རིམ་ལས་སྒྲང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ངེ་ལྷར་འབྲུག་ཚུལ་
<<གཏན་བདེའི་གཞི་མ་>>སོགས་ནི་དལ་བ་རྟེན་པ་དོན་དང་ལྷན་པར་བྱས་ཏེ།
རིགས་པའི་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ནས་གཏན་གྱི་
འདུན་མ་སྟེག་མཁན་རྣམས་ལ་ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་སྟོན་མེལ་སྟག་ཏུ་ཡོད།

ཤེས་ཡོན་གྱི་སྒྲིང་།

ཆན་ཁོང་གིས་སྐྱ་ཆེ་མེད་པོ་ཤེས་ཡོན་ལ་བསྟེན་པར་བཞུགས་པའི་ཉམས་སྒྲིང་
གཞིར་བཟུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ། དབྱེད་ཚུལ། ཤེས་ཡོན་འཛིན་སྒྲིང་སྟེལ་གསུམ་ངེ་
ལྷར་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཏེ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་མཛད་ཡོད་པ། དཔེར་ན། <<ཤེས་
ཡོན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཆུད་ཐོས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་གཞིན་སྐྱལ་>>དང་། <<གཞུང་འབྲེལ་
ཙ་འཛིན་དགོས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྲིད་བྱས།>> <<རང་ཉིད་དགོ་ཆན་ཡིན་པའི་
ཆ་ནས་དགོ་ཆན་གྱི་གནས་ཆད་མཐོ་དུ་གཏོང་བྱོགས་སྒྲོར་ནང་ཆགས་ཀྱི་བསམ་
འཆར་འགའ།>> <<ཤེས་ཡོན་རྗེས་ལུས་ཐེབས་པའི་སྟོན་གནས་བཞི།>>
<<རིགས་སྟོབ་དགོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་རིག་གི་གཞིན་སྐྱལ།>> <<སྐལ་
བཟང་སྟོ་བརྒྱར་འབྱེད་པའི་ལམ་སྟོན་>>སོགས་ཡོད་པ། <<སྐལ་བཟང་སྟོ་བརྒྱར་
འབྱེད་པའི་ལམ་སྟོན་>>ནི་གནའ་དེར་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ལག་བསྟར་བྱེད་
ཐབས་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། བཅོན་བྱོལ་ནང་ཤེས་ཡོན་
ལག་བསྟར་བྱེད་ཐབས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཆེས་སྲ་བ་དེ་ཡང་ཡིན།

སྤྱི་ཆོགས་སྟོབ་གསལ་སྒྲིང་།

<<ལུགས་བྱང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཐེམ་སྐས་མ།>> དང་<<ཆང་རག་གི་ཉེས་
དམིགས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་འགྲོ་བ་མའི་སྟོག་སྤྱབས།>> <<རང་རེའི་སྟོབ་བྲའི་

ཉེར་མཁོ་སྤྱང་དེའི་གསུམ་པ་སྒོ་གསལ་མངོས་རྒྱུ། >> <<སྤྱི་དོན་དབྱེད་ལེ་གི་
སྤྱང་།>> <<སྤྱི་གཞི་གསལ་པའི་སྒོ་ན་མེ་>>སོགས་ཏེ་ཅང་མང་ལ། <<ཆང་
རག་གི་ཉེས་དམིགས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་འགྲོ་བ་མེད་སྤྱི་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་>>
ནི་བཅའ་བྱུང་ནང་དུ་དགོ་ཆུན་འོས་སྤྱི་གི་སྒོ་བ་ཆུན་དུ་བཞག་ཡོད་པར་མ་ཟད།
པོད་ནང་ནས་ཀྱང་དཔར་དུ་བསྟན་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་ལ་ལྷགས་རྒྱུ་ཐེབས་བཞིན་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན།

ཆབ་སྤྱི་དུ་ཆོས་རིག་སྒྲོར།

དབྱུས་གཞིན་ལྷ་སྟན་ཆོགས་ཀྱིས་འབྲི་བསྐྱེད་ལུས་བ་བཞིན། པོད་ཀྱི་
འབྲལ་ལྷགས་རྒྱང་གསུམ་ལ་དབྱེད་དེ། མ་འོངས་སྤྱི་གཞི་གསལ་ལྷ་བྱུར་བཅུ་མས་
པའི་<<དམངས་གཙོའི་རྣམ་གཞག་>>དང་། <<པོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
སྤྱི་དབྱེད་འབྲེལ་གྱི་དོ་སྤྱོད་གནད་བསྟུས།>> <<ཆོས་སྤྱི་དབྱེད་འབྲེལ་ལ་དབྱེད་
པ་སྐྱེལ་བཟང་སྒོ་འབྱེད།>> <<ཆོས་སྤྱི་དབྱེད་འབྲེལ་ལ་སྟན་པའི་དབྱེད་གཏམ།>>
<<གདམ་བྱ་དང་པོ་དབྱེད་མེད་ལམ་གྱི་སྒྲོར་>>སོགས་ལེགས་བཤད་འདི་དག་གིས་
པོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདི་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་ནས་
ཆོས་སྤྱི་དབྱེད་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་པོད་རྒྱལ་
ཁབ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གསལ་དེ་ཆོས་སྤྱི་དབྱེད་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལྷགས་ཐོག་བསྐྱོད་
ཐུབ་ན་དགོ་མཆན་ཆེ་བ་སོགས་ལ་དགོངས་དབྱེད་ཞིབ་མོ་གནང་ཡོད།

ཐ་སྟན་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོར།

<<ཡུལ་གངས་ཅན་པའི་རིག་གཞུང་ཀུན་གྱི་མ་ཕྱིར་གྱུར་པ་སུམ་
ཏྲགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་བརྩ་སྤྱོད་རིན་ཆེན་བང་མངོན་>>ཀྱིས་པོད་གངས་
ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་བརྩ་སྤྱོད་མཁན་པོ་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་

གསུམ་འདུས་ཐོག་རྒྱ་ཁོང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབྱེད་པས་དགག་བཞག་
 སྤོང་གསུམ་གནང་སྟེ། བོད་ཀྱི་བརྗེས་པའི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་དང་།
 སྐད་བརྗེས་པར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་ཡང་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མེད་དུ་མི་རུང་
 བ་ཞིག་ཡིན། ཆོག་མཆོག་བཅད་དང་ལྷུག་མ། བཅད་ལྷུག་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བྲིས་པ་
 <<ཆོས་བརྟག་པ་སྟེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བཟང་གསལ་པའི་སློན་མེ>>དང་། <<ཡོན་
 ཏན་བརྟག་པ་ཞེས་བྲ་བའི་སྤྲིངས་ཡིག>> <<འཇིག་རྟེན་བརྟག་པ་སྟེ་ས་དབང་
 འདོད་རྒྱུར་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ།>> <<སེམས་བརྟག་པ་གཤེད་མ་གཤེད་བྱེད་ཅེས་བྲ་
 བའི་ཆོག་མཆོག་བཅད་བརྒྱུ་པ།>> <<བཀའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་སྤེང་བཅུ་པའི་ཡང་སྤྲིང་
 སྐོར་བདེན་རྒྱུན་དབྱེ་ཞིབ་ཐུང་ཅམ་ཞུས་པ།>> <<ནང་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཛུམ་
 སྤོང་ཞི་བདེ་ལ་པན་ཐོགས་བྲས་པ་ལས་བྲ་རྒྱ་མང་བ་བསྐྱད་ཡོད།>> <<སྟན་ངག་
 གི་དབྱེད་པ་>>སོགས་མང་དུ་མཆིས་པས། ཞིབ་ཏུ་ཤེས་འདོད་ཆེ་གསུང་འབྲུམ་
 ཉིད་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ་ཞིང་། <<ཡལོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མལོན་སྐུ་སྤེང་བཅུ་བཞི་པ་
 ཆེན་པོར་དོན་གྱི་སྤྲེད་དུ་མཆོག་ནས་སློབ་ཏེ་སྤྲིང་ལུགས་དང་སྐྱར་བའི་ངོ་མཆར་
 བསྟོད་པ་>>དང་། <<གསོལ་འདེབས་དཔག་བསམ་ལྟོན་པ་>>གཉིས་ལས་བྲི་
 མ་ནི་རིགས་སློབ་འདུས་མང་གི་ཆོག་མཆོག་དུ་བཞུགས་ཡོད་དོ། །

རྣམ་ཐར་ཙོམ་རིག་གི་སྐོར།

<<བཀའ་གདམས་གསར་མའི་དགེ་བཤེས་འགའ་ཞིག་གི་རྣམ་
 ཐར>>ཞེས་སྒྲིགས་བམ་སྟོད་སྤྲེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་<<མཁས་དང་གྲུབ་པའི་དབང་
 ལྷན་དགེ་བཤེས་སློ་བཟང་ཆོས་དབྱིངས་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར>>དང་།
 <<མ་རྩ་བཅིང་ཆེན་པོ་དགེ་བཤེས་སྟོང་དཔོན་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་དཔྱོད་
 ལྷན་འཇུག་ངོགས།>> <<རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷན་ཏེ་ཏྲ་སྐྱོར་དཔོན་རིན་པོ་

ཆེད་རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་མཛད་བྱུང་>>སོགས། མཁས་མང་སློ་གསལ་སྤྲིང་གི་སྦྱེས་
ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་རྣམ་ཐར་མཛད་ཀྱི་ཡོད་ལ། གན་ཁོང་གིས་བརྩམས་
པའི་རྣམ་ཐར་འདི་དག་སློ་གསལ་སྤྲིང་གི་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་སྦྱེས་མཆོག་
དེ་དག་གི་རྣམ་ཐར་ཡིག་འཛོག་བྱས་པ་ཆེས་སྤྲོ་ཤོས་དེའང་ཡིན་པས། ཕྱིས་སུ་
ཚུམ་པ་པོ་མང་པོས་གན་ཁོང་གིས་བརྩམས་པའི་རྣམ་ཐར་དེ་དག་གིས་ས་པོན་
བྱས་ཏེ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་བསྟུས་
བརྒྱངས་བསྟུམས་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱས་འདུག་གོ།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སློང་།

<<ཀོང་རའི་སྤྲོད་པའི་མེ་ལོང་>>དུ་ཡུལ་ཀོང་ཇོ་ར་བའི་ཡུལ་གྱི་བཀོད་
པ། མེ་ཡི་སྦྱེ་འཕེལ། ས་ཡི་ཐོན་སྦྱེད་སོགས་ཏ་ཅང་ཞིབ་ཆགས་པས། ལོ་རྒྱུས་
སྤྱོད་བརྩམས་དང་། ལོ་རྒྱུས་འབྲི་བར་སློབ་པ་ཡོད་མཁན་རྣམས་ལ་ངེས་པར་མཁོ་
བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན། <<རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་རོ་སློང་>>དང་།
<<རིགས་ལམ་སློབ་གྲུའི་ལོ་རྒྱུས།>> <<རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་ཐོན་སྦྱེད་
དང་མ་འོངས་པའི་འཆར་སྤྲིག་>>ཅས་རྩ་ས་རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་ལོ་
རྒྱུས་དང་། སྤྲིག་གཞི། མ་འོངས་སློབ་གཉེར་བྱེད་སོགས་ཕྱོགས་གང་ཐད་ནས་
མཛུབ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། ད་ལྟ་ཡང་གན་ཁོང་གི་དགོངས་གཞི་ག་མ་ཉམས་
གྲུ་མ་ཆག་པར་གནས་ཡོད།

གན་ཁོང་གིས་བརྩམས་པའི་རྣམ་ཐར་ལས་གཞན་རིགས་ལམ་སློབ་
གཉེར་ཁང་གི་ཕྱི་ནང་གི་འཛིན་སློང་དང་། གཞུང་ཆེན་དང་རིག་གནས་དཔེ་ཁྲིད།
ས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་བ་སོགས། བོད་ཀྱི་
ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་མིག་སྟོན་མིག་སྟན་གྱི་ཞབས་འདེགས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེ་ཞུས་

པར། བཅན་ཁྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སྤྱི་བོ་མཆོག་དཔན་ཀུན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་བརྗོད་
པའི་མེ་ཏོག་གཏོར་དང་འཐོར་བཞིན་ཡོད།

ཆུན་ཁོང་གི་སྤྱུགས་བསྐྱེད་ལས་འབྱུངས་པའི་སློབ་མ་ལ་མཆོན་ན། དགེ་བཤེས་
ལྷ་རམས་པ། རིས་མེད་དགེ་བཤེས། རིས་མེད་དགེ་བཤེས་མ། རིས་མེད་སློབ་
དཔོན། རིས་མེད་སློབ་དཔོན་མ། འབྲུམ་རམས་པ་སོགས་དང་། སྤྱི་གསུང་
བསྐྱུར་གྱིས་མཆོན་སྐད་ཡིག་སྣ་མང་ལ་མཁུན་རྒྱ་ཡངས་པའི་མཁས་པ་མང་པོས་
འཛུལ་སྤྱིང་གི་ཡུལ་གྱི་གང་སར་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་སྤྱི་ཞུ་ཡོད་དང་
འབྲུལ་བཞིན་ཡོད།

མདོར་ན་ཆད་དུ་བྱུང་པའི་བསྐྱེད་བཅོས་བོད་བཅོ་ལྷ་ལས། དཔལ་རྒྱ་ལེར་
ནས་བརྒྱད་པའི་ནང་བསྐྱེད་རིག་གནས་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་སྤྱོད་པའི་སྐོར་ཞིབ་མོ་ནམ་
འཐག་གི་སྐོར་ནས། གོ་སྤྱོད་ཆེད་རྒྱས་བསྐྱེད་འཆམ་པའི་དོ་སྤྱོད་གནད་ཡོད་ལ།
ཐུན་མོང་པའི་རིག་གནས་བརྗོད་སྤྱོད། ཤེས་ཡོན། བསྐྱེད་བྱ། མི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་དོར་
ནམ་གཞག་ནམ་ཐར། ལོ་རྒྱས་སོགས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་པན་པ་ཤ་སྟག་ཡོད།

ཆུན་ཁོང་གིས་རང་ཅག་བོད་པའི་གནས་སྤངས་ “སྤྱི་ཐད་སྤྱོད་ཀྱིས་” སུ་
གྱུར་པའི་སྐབས་འདིར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་སྤྱི་ཐུང་བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་ལ་
དབུ་འོག་དབུང་འདེགས་དང་། བཅན་ཁྱོལ་གཞུང་དཔངས་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་ཡོད་
ཆད་སློས་བཏང་སྟེ་སྤྱི་དཔལ་ཆད་མེད་བསྐྱེད་པར་མ་ཟད། མཐར་གཅིས་པའི་སྤྱི་
སོག་ཀྱང་བོད་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཤོར་བ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ཀྱིས་བརྗོད་ག་ལ་
རུང་། ཁོང་རྩོམ་དང་ཞུས་ཀྱིས་ཁར། “འདི་ག་རྟེན་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་བསལ་ལྟོངས་
འདིར། །ཞི་བདེ་གཏན་ཆགས་སུ་བ་མིན་མགོན་ཁྱེད་ལ། །སྤྱུག་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་
གསལ་དེ་ལྟར་ན། །འཕྱར་གཡེང་ལོག་སྤྱི་སྤྱོད་ཤིག་གངས་ཅན་པ། །” ཞེས་

ཞལ་ཆེས་ས་ནན་པོ་ཞིག་ཀྱང་བཞག་འདུག།

ཀན་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་གི་སྤྱགས་དགོངས་བཞིན་ཡགོང་ས་ཡསྐྱབས་
མགོན་ལྷ་མིའི་རྣམ་འཛེན་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་
མཆོག་གིས་གཙོས་རིས་སྤྱུ་མ་མཆིས་པའི་སྤྱིས་ཆེན་ཀྱན་གྱི་ཞབས་པད་བརྟན་
ཅིང་། མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་ཡངས་པའི་ཁྱོན་དུ་རྒྱས་པ། བོད་གཞིས་བྱེས་ལྷན་
འཛོམས་ཀྱི་ཉི་མ་ལྷུང་དུ་འཆར་བའི་སྟོན་འདུན་དང་བཅས། དབུ་དགེ་དམ་པའི་
གསུང་འབུམ་བསྐྱར་ཞིབ་ཆོགས་ཚུང་གིས་ ༡༠༡༣ ལྷ་ ༤ ཆོས་ ༡༤ ས་ག་ལྷ་
བའི་ཆོས་བཟང་པོའི་ཉིན།

དཀར་ཆག

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་དམ་པར་སྟོན་པ་ལེགས་པ་ཤད་ལྟ་འཇུག་.....	1
རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པ་འཇུག་ཡོན།	3
རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་རབས་སྤྱི་རབས་བཞིན།	5
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ།	7
ངོ་ཤོ་གཅིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།	9
རིགས་པས་དབྱེད་བཞིན་ཏུ་མེད་ཀྱང་སྟོ་བྱར་འཕྲུལ་	
རྟེན་ལས་སྟོ་བྱར་ཏུ་འབྲེལ་བའི་དཔེར་བསྟན་པ།	12
གསལ་རིག་གི་ངོ་ཤོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་	
བརྟག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།	15
འཆིང་གྲོལ་གྱི་སྤྱུ་བ་བྱེད་བསྟན་པ།	19
བདེན་རྟེན་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།	21
དགོ་སྤྱི་གི་ལས་ཀྱི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ།	23
རྟེན་འབྲེལ་གི་དཔེར་བསྟན་པ།	25
ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་སྟོན་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱར་མ།	29
མཆོད་བརྟེན།	31
སྤྱི་རྟེན།	31
དངོས་ཀྱི་ངོ་སྟོན།	33
སྟོན་པའི་ཁྱད་པར།	34
ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར།	36
ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར།	42

སྒྲིབ་པའི་བྱུང་བ་པ།	45
བསམ་པའི་བྱུང་བ་པ།	48
སྐྱུབ་པའི་བྱུང་བ་པ།	51
འབྲས་བུའི་བྱུང་བ་པ།	53
མཐུག་བསྐྱུ་བ།	55
ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་དང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ཐུན་མེན་གྱི་	
ཆད་མ་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་དབྱེད་པ་དཀའ་གནད་བཞི་འབྲེལ།	57
དོ་སྒྲིབ།	59
མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།	61
བཤད་པ་དངོས།	63
ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་འགོག་པ།	63
སྒྲིབ་བཤད་པ།	63
དེའི་དུང་གང་ལས་བསྐྱུ་བའི་བྱུང་སྒྲིབ།	65
དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ།	68
ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་དོས་འཛིན་རི་ལྟར་བྱ་ཚུལ།	68
དེའི་དུང་དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།	70
དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་པའི་སྒྲིབ་ནས་བསྐྱུ་བ།	102
རི་ལས་སྐྱུ་བའི་ལྟར་བྱ་ཚུལ།	106
དེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་མ་ལྟར་བྱ་ཚུལ།	111
གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ལ་དབྱེད་པ།	119
དེ་གསུམ་སྐྱུ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་ནམ་གཞག་	124
སྐྱུ་བ་མཐའ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་	
གནད་དམ་བྱུང་བར་ལ་དབྱེད་པ།	152
བྱེད་བྱ་སྐྱུ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།	153

མདོ་མྱེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།	155
སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།	158
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།	172
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།	182
བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོས་བ།	183
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱད་བ།	187
གྱེ་བྲག་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ།	190
བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུང་ཚུལ་ལ་དབྱད་བ།	207
རྩས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་བར་ལ་དབྱད་བ།	212
གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་འཛོག་ཚུལ་སྒྲོར།	220
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྲུབ་མཐའི་འབྱེར་སོ།	232
དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཁ་སྒྲོང་དུ་སྒྱུར་བ།	244
སེམས་གསལ་རིག་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་བ་	
གསལ་རིག་འབྲུམ་བརྟན།	263
ཐྱེད་བརྗོད།	265
མཆོད་བརྗོད་དང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ།	268
བཤད་པ་ལ་འདུག་བ།	270
དང་སོ། སྒྱུར་གསལ་རིག་གི་རོ་བོ་བཤད་བ།	271
གཉིས་པ། གྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	274
དབང་ཤེས་ལ་བརྟེན་བ།	274
ཡིད་ཤེས་ལ་བརྟེན་བ།	276
གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	277
ཆོས་ཅན་གསལ་རིག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་བ།	277
ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོང་བ་གཏན་ལ་འབེབས་བ།	284

དེ་འགོག་ཚུལ་གནད་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ།	292
དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ།	301
གསུམ་པ། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ།	305
སྒྱིར་ཚད་མ་མེད་པར་ལྟ་བ་དགག་པ།	305
འཁྲུལ་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མེད་པ་དགག་པ།	314
ཚད་མ་དགོས་མེད་ཏུ་ལྟ་བ་དགག་པ།	318
སྒྲིས་བྲལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ།	322
མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་ལ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བཤད་པ།	327
བཞི་པ། ཅི་ཡང་མེད་དང་སྲིད་ཅེའི་སྒྲིམས་འཇུག་ལ་	
ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བཤད་ཚུལ།	345
ལྔ་པ། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་བྱས་པ་ལ་སྒྲིས་བྲལ་ཏུ་དབྱེད་པ།	349
མདོ་བསྟན་རྣམས་ལས་རྩི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ།	349
དེའི་དོན་བཀྲལ་བ།	353
དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་སྒྲིས་བྲལ་དངོས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ།	362
དྲུག་པ། སྐྱགས་ཐེག་པའི་ལྷགས་ཡེ་ཤེས་དོན་རྟོག་ལས་བཏུས་དང་སྦྱར་ཚུལ།	374
བདུན་པ། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་པ།	383
བརྒྱད་པ། འཛིག་རྟོག་གྱི་བྱེད་པ་ལོ་བརྟག་པ།	389
མཇུག་བྱང་།	402
ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་	405
སྒྱིར་བཤད་པ།	407
བྱེ་བྲག་སོ་སོར་བཤད་པ།	409
གཞི་ཡི་རྣམ་གཞག་	409
གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་གཞག་	409
ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མེན་གྱི་རྣམ་གཞག་	416

ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	420
གང་གིས་བཟོད་པ་པོའི་རྣམ་གཞག་	420
བཟོད་བྱའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་	426
སའི་རྣམ་གཞག་	430
སའི་ངེས་ཚིག་	430
དམན་པའི་ས།	431
བྱང་སེམས་གྱི་ས།	432
འབྲས་བྱའི་ས།	444
མཐུག་གི་དོན།	445
ནང་པའི་ལྷ་བ་གང་ཡིན་བཤད་པ།	447
སྦྱིར་བཤད་པ།	449
ཁྱེ་བྲག་སོ་སོར་བཤད་པ།	452
ཁྱེ་མདོ་གཉིས་གྱི་ལྷ་བ།	452
སེམས་ཅན་པའི་ལྷ་བ།	454
དབྱུ་མ་པའི་ལྷ་བ།	456
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་	459
ནང་པའི་སྟོན་པ།	460
ནང་པའི་བསྟན་པ།	461
ནང་པའི་ལྷ་བ།	462
ནང་པའི་སྟོན་པ།	463
ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་བྱང་བ་བཟོད་པ།	465
འཕགས་ཡུལ་དུ་རི་ལྟར་བྱང་བའི་ཚུལ།	465
མོད་ཡུལ་དུ་རི་ལྟར་བྱང་བའི་ཚུལ།	468

༦༡། ཁྱིཾ་འབྲེལ་གྱི་གནད་དམ་པར་སྟོན་པ་ལེགས་
བཤད་ལྟའི་རྩ་སྐོར་བཞུགས་སོ། །

རྟེན་འབྲུང་ཤེས་པའི་པན་ཡོན།

༡༡། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ལྷས་པ་ལས། །སྣ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་ཁ་བྱེ་
ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལ་བྱེད་པོ་འགའ་
མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་
ལས། ཚེས་རྣམས་སྟོང་བ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་བསྟེན་བ་གང་། །རོ་
མཚར་བས་ཀྱང་འདི་རོ་མཚར། །མཛད་བྱང་བས་ཀྱང་འདི་མཛད་བྱང་། །བཞི་བརྒྱ་
པ་ལས། །བསོད་ནམས་ཆུང་དུས་ཚེས་འདི་ལ། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཡང་མི་འཇུག། །ཐེ་
ཚོམ་ཟ་བ་ཅམ་ཞིག་གིས། །སྲིད་པ་རྩལ་པོར་བྱེད་པར་འཇུག། །རྟེན་འབྲེལ་སྦྱ་
མ་ལྟ་བུ་སྟེ། །བཅའ་ན་མེད་ཀྱང་མཛོན་དུ་ཀྱར། །ཚེས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་
ཡིན་པ། །གསུང་མཆོག་མཚུངས་མེད་དབང་པོར་འདུད། །རྒྱལ་ཀུན་མཁུན་པའི་
ཕུང་པོ་དེ། །གྲུར་ཀུམ་ཚོས་གྱིས་བྲིས་པ་ཡི། །སྟོང་ཐུན་སེལ་བའི་ཉི་མ་སྟེ། །ཉི་
མ་ལས་ལྷག་ཁྱེད་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བའི་གཞུང་ཟབ་ཀུན་འགྲེལ་བར། །རྒྱལ་བ་
ཉིད་མཚུངས་རྒྱལ་སྤྲས་མཆོག་། །འཕགས་ཡུལ་ཤིང་རྟ་རྣམ་གཉིས་དང་། །གངས་
ཅན་ཅོང་ཁ་པ་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཀུན་འདུས་པ། །རྒྱལ་བའི་ས་
མཁན་དབང་པོ་སྟེ། །མིག་མེད་མིག་སྦྱིན་དེན་ཅན་རྩེ། །ཀུན་ལ་གྲུས་པས་ཕྱག་
བསྐྱོལ། །གང་གང་དེ་ནི་གང་གྲོལ་བ། །གང་ཞིག་འཆིང་བར་འཇུར་བ་དེ། །རྟེན་
འབྲུང་ཟབ་མོའི་གནད་ཁོ་ན། །ནན་ཏན་སྒྲོམ་དང་མི་སྒྲོམ་ཁྱེད། །རྒྱལ་བའི་
ཚེས་ཆུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་གསུངས། །འདི་

ཉིད་འཛིག་ལུགས་མི་ཤེས་ན། །ལུང་རིགས་རྒྱས་ཀྱང་ཐེ་ཆོམ་རྒྱ། །ཆོས་རྣམས་
དངོས་སམ་བརྒྱད་ནས་ནི། །པན་ཚུན་སྟོན་ནས་གྲུབ་པ་སྟེ། །སྟོག་ཁང་སྟོག་གི་
འབྲུལ་འཁོར་བཞིན། །རང་དབང་ཚུར་གྲུབ་རྒྱལ་ཙམ་མེད། །པན་ཚུན་སྤང་བའི་
བྱ་བྲེད་གསུམ། །གང་དུ་ཆོགས་ཤིང་གང་ཉིད་ལ། །སྟོན་ནས་རྟོག་པས་འདི་དང་
འདི། །དགོས་པའི་དོན་དུ་བཏགས་པར་ལྟ། །བཏགས་དོན་དགོས་པ་སྦྱབ་རུང་
ན། །དེ་ཉིད་ཐ་སྟོན་ཆད་གྲུབ་སྟེ། །རྒྱལ་སྟོན་མཐུན་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་དག །རྒྱལ་
འབངས་དེ་ལ་ཆད་གྲུབ་བཞིན། །བཙལ་བའི་དབྱེད་དོན་ཅོད་མེད་ཅིག །རྟེན་དུ་
རེ་བས་སྦྱར་སྒྲངས་ན། །རང་དབང་དངོས་པོར་ཞེན་ཆའི་ཕྱིར། །མཐའ་གཉིས་
འཕྲང་ལས་ཐར་རེས་བྲལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་སྟོང་པར་འཐད། །སྟོང་པས་
རྟེན་འབྱུང་འཐད་པ་དེ། །གཞུང་བརྒྱུ་ཤེས་སམ་མིན་ཡང་རུང་། །དབྱ་མའི་ལམ་
དུ་དེ་ཡིས་བཟོད། །དེ་ཕྱིར་ཐུབ་པའི་བསྟན་འདི་ནི། །རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པས་
ཀུན་ལས་རྒྱལ། །རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །རྟེན་འབྱུང་འདི་ཡིས་སྟོ་བ་
འཕེལ། །དེས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་འདི། །རིགས་པ་སྦྱ་བ་ཀུན་གྱི་མིག །ལེགས་
བརྒྱང་ལེགས་པར་བསྟོམ་བྱས་ན། །རང་རང་མདུན་ལམ་ཀུན་གསལ་འབྱུང། །དེ་
ལྷ་བུ་ཡི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། །མཐའ་གྲས་ཐ་སྟོན་སྟོ་ཆོགས་གྱིས། །མཆོན་པའི་
གཞལ་བྱ་ཀུན་འཐད་ཅིང་། །ཁྱད་པར་འཁོར་བའི་འཇུག་སྟོག་གོ། །ཞེས་རྟེན་འབྱུང་
ཤེས་པའི་པན་ཡོན་བསྟན་པ་སྟེ་བསྟན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོའོ། །

རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་རབས་བཞི།

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་འདི་ཡང་། རྟེན་ལྟོས་སྤང་གསུམ་ཚོགས་
ཅམ་ལ། རྟོག་པས་སོ་སོར་བཏགས་པ་སྟེ། བཅའ་བ་དབྱེད་བཟོད་རྩལ་ཅམ་
མེད། གསུམ་གྱིས་མ་འབྲུགས་དོ་ཆེན་དེ། བཞི་ཡིས་བཏེགས་པའི་བྱགས་དེ་
ཉིད། བཞི་སོ་སོར་མི་རྟོན་ཀྱང་། ཚོགས་པ་ལྟོས་པས་བྱུབ་པ་བཞིན། རྟེན་
ལྟོས་གཉིས་ལ་སྤྱི་རབས་ཆེ། སྤང་ནས་བྱུབ་ལུགས་ཤིན་ཏུ་སྤྱ། ལ་ལས་རྟེན་
ལྟོས་གནད་གཅིག་འདོད། སོ་སོར་བཤད་ན་བདེ་ཉམས་འཕེལ། རྒྱ་དང་གདགས་
གཞི་སོགས་ལ་བརྟེན། བྱ་བྱེད་པའི་ཚུན་ལྟོས་པ་སྟེ། རྩོམ་སྤང་སྟབས་གྱིས་
བཏགས་པས། དེ་ཅམ་གྱིས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་འཐད། མཐར་གཏུགས་རང་དབང་
རྒྱ་མེད་པའམ། དེ་ཡོད་པས་ན་དངོས་པོ་ཀྱང་། རྟེན་འབྲེལ་མིན་ཞེས་གཞན་
གྱིས་སྤྱ། དཀོན་མཆོག་ལས་བྱུང་སྤྱ་བའང་ཡོད། དངོས་རྣམས་རང་རང་རྒྱ་
རྒྱུན་ལ། བརྟེན་པས་རྟེན་འབྲེལ་རང་མཚན་པ། བྱེ་མདོ་གཉིས་དང་སེམས་
ཅམ་པས། རིགས་པ་དུ་མས་སྤྱབ་པར་མཛད། སྟོན་གོམས་རང་སྟོར་གང་
ཤར་ཡང་། རང་ཚུགས་རང་དབང་རྣམ་ཅན་དུ། འཆར་བར་ཞེན་པ་བརྟས་པ་
རྣམས། ཞེན་དོན་གཏིང་དཔོག་བྱ་བྱིར་བསྟན། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རྟོག་
བཏགས་ཅམ། རྟེན་འབྲེལ་མིན་པར་འདོད་མོད་ཀྱང་། འདོགས་བྱེད་སྤྱ་སྟོ་
རང་དབང་པས། བཏགས་ཞེས་འདོད་པས་འགལ་འདུ་མང་། རང་རྒྱུད་སྤྱ་བའི་
དབྱུ་མ་པས། རང་རང་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་དང་། གདགས་གཞིའི་ཚོགས་པ་
ལྟོས་པས་ན། ཚོས་ཀྱན་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་དུ་འདོད། རང་རང་གང་ལ་གདགས་

པའི་གཞི། །རང་ལ་མ་ལྷོས་རང་རྒྱ་བཤམ། །རང་ཚུགས་སྤུབ་པ་གཅིག་མེད་
ན། །བཏགས་ཆོས་ཆད་གྲུབ་འདོག་མི་སྤུབ། །དེ་ཡང་བཏགས་དོན་དེ་ཉིད་
དུ། །བཅའ་ནས་རྟེན་པ་གཅིག་དགོས་པས། །རང་མཆོན་གྱིས་སམ་རང་བཞིན་
གྱིས། །སྤུབ་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་གྱིས་སྤྲུབ། །དེ་ལྷ་བྱ་ཡི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། །འཆིང་
དང་གྲོལ་བའི་རྣམ་གཞག་དག །རང་རང་རི་ལྷར་རན་པ་བཞིན། །མཐའ་ཡས་
རིགས་པས་རབ་དུ་སྤྲུབ། །ཚུལ་དེས་སྤྲུབ་པ་མཐར་ཅེན་ན། །ཐར་ལམ་ཕྱོགས་
གཅིག་ཟིན་པ་དང་། །རང་གཞན་དོན་ཆེན་འབྱུང་མོད་ཀྱང་། །ཐར་ལམ་དངོས་
གཞི་ཅི་ལས་རྟེན། །དངོས་གང་རང་དོས་ནས་སྤུབ་པའི། །རྒྱལ་ཚམ་ཡིད་དུ་
གནས་ཕྱིན་ཆད། །བདག་དང་བདག་གིར་དངོས་ཞེན་པས། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་རི་
ལྷར་གཅོད། །རྟེན་འབྲེལ་རགས་པ་འདིས་ཆོས་ནས། །དབྱེད་ན་དབྱེད་བཟོད་
དངོས་པོ་དང་། །དབྱེད་མཐར་ཇས་གྲུབ་རྟེན་དགོས་པས། །མཐའ་གཉིས་སྒྲོམ་
ལས་རི་ལྷར་ཐར། །དེ་ལྷ་བྱ་ཡི་ལྷ་བའི་ཕྱོགས། །སྦྱངས་པས་དབྱེད་པ་ཆེར་
འབྲེལ་ཆོ། །ནང་འགལ་མང་བས་ཡིད་གདུངས་ཏེ། །སྤུབ་མཐའ་གོང་མར་སྒྲོ་བ་
བསྐྱེད། །དེ་མཚུངས་སྒྲིད་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནི། །འོག་མ་འོག་མའི་གཞི་ཚུགས་
ཏེ། །གོང་མ་གོང་མར་འདྲེགས་དགོས་པས། །སྤུབ་པའི་བསྐྱེད་འདིར་ངོ་མཆར་
འབྲེལ། །ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་ཐ་རགས་སྤྱིའི་རང་བཞིན་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་བསྐྱེད་པའི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པའོ། །

རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྐྱབ་པ།

ཆོས་རྒྱལ་ས་སའི་ངོ་བོར་ནི། །བདེན་པ་གཉིས་གཉིས་གནས་པ་
དེ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡོ་བསྐྱང་ཐབ་མོ་ལས། །ཡང་དག་མཐོང་བ་ཐལ་འགྱུར་པ། །དེ་
ཡི་ཐུན་མིན་རྟེན་འབྲེལ་ནི། །ལུང་དང་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པས། །ཡང་དག་
རིག་ནས་ལམ་བསྐྱོམ་ན། །ཁྲོལ་བའི་ལམ་མཆོག་གདོད་ཐོབ་པོ། །འབྲས་བྱ་རྒྱ་
ལས་བརྟེན་བྱུང་བ། །རང་སྤེའི་བྱལ་མཐའ་ཀུན་ལ་གྲགས། །འོན་ཀྱང་པན་ཚུན་
རྟེན་ལྟོས་དང་། །སྤང་པས་བྱལ་བ་ཐལ་འགྱུར་ལུགས། །དཔེར་ན་ནས་ཐུག་ལ་
མཆོན་ན། །ནས་དོག་རང་ཉིད་བྱལ་ཅམ་ནས། །ས་བོན་ཉིད་དུ་མི་བྱལ་ཅིང་། །དེ་
པ་བ་ལའང་གྲགས་མ་ཡིན། །རྒྱ་ལུང་སོགས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །དེ་ཆེ་ཆོགས་
ཅམ་ཐུ་གུའི་རྒྱ། །ཡ་གུལ་ས་བོན་ཉིད་ལེན་དང་། །སྐྱན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་
ཀྱང་བརྗོད། །དེ་ཡང་མ་འོངས་ཐུ་གུ་དེ། །སྦྱིད་བྱས་ཆོགས་པར་བཏགས་པ་
སྟེ། །བསྦྱིད་བྱ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་གཉིས། །པན་ཚུན་ལྟོས་པས་རྒྱ་འབྲས་འདྲིལ་ཐུ་
གུའི་རྒྱར་འགྱུར་ཕྱིས་འབྱུང་གི། །རྒྱུ་གཞན་ཆོགས་ལ་ལྟོས་མིན་ན། །ཐུ་གུའི་རྒྱ་
ནི་ཐོག་མེད་ནས། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་པར་ཐལ། །དེས་ན་རྒྱ་ལུང་སོགས་ཆོགས་
ལ། །ལྟོས་ནས་སྦྱེ་བའི་བྱ་བ་བྱེད། །རྒྱ་ལུང་སོགས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །ཁས་པོ་
འཁར་བ་ལ་བརྟེན་བཞིན། །དེ་ཡང་འདྲིལ་རྟེན་པ་ཉིད་ངོར། །ཐ་སྐྱད་ཆད་བྱལ་
ཆོམས་ཅམ་སྟེ། །སྤལ་ནས་སོ་སོར་བཅའ་གྱུར་ན། །ཐུ་གུའི་རྒྱ་ནི་རྩལ་ཅམ་
མེད། །མེད་དང་བྱད་ཤིང་སྤང་བ་དང་། །སྟེག་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་ཆོ། །དུ་བ་འབྱུང་
འགྱུར་ཚུལ་མཐོང་བས། །དུ་བའི་རྒྱ་ཞེས་བཏགས་པ་ཅམ། །བྱ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་

བས་ན། །སོ་སོའང་དུ་བའི་རྒྱ་འགྲུ་མོད། །བྲལ་ན་མི་འཐད་གོང་མཚུངས་
ཏེ། །བྲ་བ་མེད་པས་བྲེད་པོ་ཅི། །མངལ་དུ་བྲ་ནི་ཆགས་པ་ནས། །མོ་དེ་བྲ་ཡི་མ་
ཉིད་དང་། །མངལ་ལྷག་པ་དེ་པར་བྲུབ་ཅིང་། །དེ་སྔོན་བྲ་དེའི་པ་མ་མིན། །གལ་
ཏེ་པ་མ་སྔོན་ཡོད་ན། །རང་སྤྱེས་ཅམ་ནས་པ་མར་འགྲུར། །བྲ་སྤྱེའི་བྲ་བ་མེད་པ་
ལ། །པ་མར་བཏགས་པ་སྤིང་ནའང་མེད། །བྲ་དེ་སྤྱི་རྩོལ་བཅས་པ་ན། །སྤྱ་གཉིས་
བྲ་དེའི་པ་མ་རུ། །འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ལྟོན་དུ། །ལྟོས་པའི་རྒྱ་འགྲུས་རབ་ཏུ་
གསལ། །འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྟེན་ཡན་ག་བར། །བད་ཡིས་རི་ལྟར་སྤྱོད་བ་བཞིན། །ཞེན་
པ་བཏྲས་པའི་རྒྱ་འགྲུས་དག། །དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་འཛིན། །འགྲུས་བྲའི་
འགྲུར་བ་མཐའ་མེད་ཀྱང་། །སྤྱ་རྒྱའི་ཆོགས་པའི་སྐབས་དེ་ནས། །སྤྱེ་བའི་བྲ་བས་
གང་མཆོན་པ། །དེ་ཅམ་དེ་ཡི་འགྲུས་བྲར་འཛིག། །གལ་ཏེ་མ་གཅིག་ལས་སྤྱེས་
པའི། །བྲ་དེའི་སྤྱེ་སྤང་མཐར་ཐུག་བར། །མ་ཉིད་དེ་ཡི་འགྲུས་གྲུར་ན། །པ་ལྟོན་
འགྲུས་བྲ་ཉིད་དུ་ཐལ། །མདོར་ན་པ་ལྟོན་ལྟོས་པ་ལས། །བསྤྱེད་བྲ་སྤྱེད་བྲེད་
མདོན་གསལ་བས། །རྒྱ་འགྲུས་ཞེས་ནི་འཛིག་རྟེན་བཏགས། །དེ་ཡང་སྤྱོད་རྩོལ་
སྤང་ཅམ་ཡིན། །ཞེས་རྒྱ་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བྲེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ་སྤྱེ་བསྟུས་པའི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་པའོ། །

ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།

ཡུལ་ལྟོས་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཡི། །ཆོས་རྣམས་རྟེན་དང་བརྟེན་
པའི་ཚུལ། །རང་སྤྲེའོག་མ་སོ་སོ་ནས། །འཐད་སྒྲུབ་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་
ཤིང་། །ཁྱད་པར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས། །ཚུལ་གསུམ་རིགས་པ་རབ་
འབྱམས་ལས། །འཆིང་དང་གྲོལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་། །གཞལ་བྱ་རྣམ་གསུམ་
རབ་གསལ་བྱེད། །དེ་ཡང་སོ་སོའི་ཡུལ་ངོས་ནས། །ཆད་གྲུབ་གཅིག་ལ་ཉིད་
གཏུགས་པས། །མངོན་ཞེན་ཅན་རྣམས་བྱང་སྒྲུབ་ཞིང་། །སྤྲ་བའི་དགག་བྱ་རབ་
གསལ་བྱེད། །གསལ་བ་དེ་ཉིད་འབེན་བྱས་ནས། །བཏགས་ཡོད་ཅུང་གིས་
པན་ཚུན་དུ། །ལྟོས་གྲུབ་འཛོང་སྦྱོར་རིགས་པ་ཡིས། །ཅད་ནས་འགོག་པ་ཐལ་
འགྲུང་ལུགས། །ཡུལ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་གྲུབ་དང་། །སྒྲོ་རྩེ་སྤྲད་པའི་ལྟོས་གྲུབ་
གཉིས། །པན་ཚུན་ལྟོས་པས་བྱ་བྱེད་དང་། །གཞལ་བྱ་རྣམ་གསུམ་འཐད་པར་
སྒྲུབ། །བྱམ་པ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ། །བརྟེན་པས་རྩས་གྲུབ་ཅི་ཞིག་འཐད། །ལྟོས་
བྱ་རྩས་གྲུབ་མི་དམིགས་ཀྱང་། །ཆོགས་དང་ཆོགས་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས། །རྒྱུན་
དང་རྒྱུན་ཅན་ཡན་ལག་དང་། །ཡན་ལག་ཅན་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་
གཞན་ལྟོས་ནི། །འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར། །རང་སྤྲེའུལ་འདོད་ཁྱད་
པར་དང་། །ཡུལ་ཅན་ངོར་ལྟོས་དེ་ལྟར་མིན། །ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོ་ཡི་ཡུལ། །སྒྲོ་
ཡང་དེ་ཡི་རྣམ་ཅན་དུ། །པན་ཚུན་ལྟོས་པས་བཏགས་པ་སྟེ། །བྲན་པའི་ཡུལ་དུ་འང་
ལྟན་ཅིག་གནས། །བདག་སྤང་ཆོགས་ལས་བདག་བཏགས་ཤིང་། །བདག་ལས་
བདག་སྤང་བཏགས་པ་སྟེ། །བདག་སྤང་ཆོགས་དང་ཡ་གྲུལ་ཡང་། །པན་ཚུན་སྤང་

དམ་ལྷོས་ལས་ཡིན། །བདག་སྤང་ལ་ལྷོས་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །བྱ་བྱེད་རྣམ་པ་སྣ་
ཆོག་ས་ཏེ། །བདག་སྤང་བདག་ལས་ལྷོས་པས་ཀྱང་། །བྱ་བྱེད་མཐའ་ཡས་ཅི་ཡང་
སྟོན། །དེ་ཉིད་བདག་གོ་སྟམ་ཅ་ན། །དེ་ལས་གཞན་པ་གཞན་ཞེས་བཏགས། །དེ་
ཉིད་གཞན་ནོ་སྟམ་ཅ་ན། །ལྷོག་པ་བདག་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྐྱབས། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
བདག་ཡོད་ན། །གཞན་པས་ཀྱང་ནི་བདག་བཟུང་དགོས། །བདག་གནས་དབུས་
སོ་སྟམ་ཅ་ན། །མཐའ་བཞི་ཕྱོགས་བཞིར་རང་གིས་བཏགས། །གཞི་གཅིག་རིང་
སྤང་གཉིས་འགལ་ཡང་། །ཡུལ་དུས་སོ་སོར་སྤང་ལྷོས་ལས། །དབྱིབས་གཅིག་
རིང་སྤང་གཉིས་འགྱུར་བས། །རང་མཆོན་ཀྱིས་ནི་རིང་སྤང་མེད། །དེ་བཞིན་
སྤྱག་དང་མི་སྤྱག་དང་། །གཙང་བཙོག་ཆ་གང་ཞེས་མིན་སོགས། །གང་ཟག་
སོ་སོ་ཡུལ་དུས་ལས། །པན་ཚུན་བཏགས་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེ། །མི་སོགས་མིག་
དང་སྤང་ལྷོས་ལས། །སྤང་སྟན་ཞེས་ནི་རབ་གྲགས་ཀྱང་། །འུག་པ་སོགས་
ལས་ལྷོག་སྟེ་དེ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་སྟན་མེད། །ཡིད་ངོར་སྟན་པ་སྟོབས་
ཆེ་ཡང་། །ཡིད་དབང་བྱེ་བྲག་ལ་ལྷོས་ནས། །ཡུལ་དུས་སོགས་ལ་སྤང་ཅམ་
སྟེ། །གཞན་དུ་ཀུན་ལ་རྟག་ཡོད་ཐལ། །དེ་བཞིན་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དེ། །གང་
ལའང་གཞན་རིང་མི་འཛོག་པས། །ཀུན་གྱི་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ཡང་། །བྱ་བྱེད་
སོགས་ལ་ལྷོས་ཅམ་ཡིན། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་ན། །མཁས་པ་སོ་སོའི་
རྒྱུད་ཉིད་དུ། །བཙལ་ན་འདི་ཡིན་བསྟན་ཡོད་དང་། །ཡང་ན་གཏན་ནས་མེད་
པར་ཐལ། །དམན་ལ་ཁོང་ཁྱོས་ཡིད་གདུང་ཆོ། །བྱ་བྱེད་ལས་དང་རྣམ་འགྱུར་
ལས། །དེ་ཡོད་ཀུན་གྱིས་དཔོག་མོད་ཀྱང་། །རྒྱུད་ལ་བཙལ་ཆོ་བཟུང་དུ་མེད། །ལ་
ལ་ཡིད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱིས། །ཉིན་མཆོན་ཀུན་ཏུ་གདུང་མོད་ཀྱང་། །བཙལ་
ན་བདག་སྤང་གང་གི་ཆར། །སྤྱག་བསྐྱལ་དེ་ནི་སྤྱ་ཡིས་རྟོན། །མ་བརྟགས་རང་

ངོར་ལེགས་ཉེས་གྱིས། །དག་གཉེན་མཐའ་ཡས་རབ་འབྱེད་ཀྱང་། །རང་རང་ངོ་
ལ་ལྟོས་ཅམ་སྟེ། །དབྱེད་ན་ཆད་བཟུང་སྲུ་ཡིས་མཐོང་། །བྱམས་བརྟེས་གང་ལ་
ཁྱབ་བ་ཡི། །ཐམས་ཅད་གཉེན་དུ་ལེགས་མཐོང་ན། །དམན་ངོར་ཅམ་གྱི་དག་
གཉེན་དེ། །རང་མཆོན་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་འཐད། །དེས་ན་བྲག་ཅ་རི་བཞིན་དུ། །བཟུང་
བ་ཉེས་བ་ཀུན་གྱི་སྟོ། །རང་ཉིད་ད་ལྟར་མངོན་ཞེན་ཆེ། །དེ་སྟོན་སོང་བ་འདས་
བ་དང་། །སྤྱི་མ་མ་འོངས་བར་བཏགས་པས། །དུས་གསུམ་པན་ཚུན་ལྟོས་ཅམ་
ཡིན། །དུས་གསུམ་སྤེ་སོར་ལྟར་ཡོད་ན། །དུས་གཅིག་ཉིད་ལ་དུས་གསུམ་དུ། །གང་
ཟག་སོ་སོས་བཏགས་བ་ལྟར། །དུས་གཅིག་ཐ་དད་གསུམ་དུ་འགྱུར། །རྟགས་
ཀྱང་ཡང་དག་ལྟར་སྤང་གང་། །ཞོལ་བ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ཏེ། །པན་ཚུན་སྤང་ལྟོས་
ལས་བྱུབ་ཅིང་། །རང་མཆོན་གྱིས་ནི་དེ་གཉིས་མེད། །དེ་བཞིན་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་
བྱེད་དང་། །མཆོན་བྱ་མཆོན་བྱེད་མཆོན་གཞི་དང་། །འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་
ལ་སོགས། །པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཏགས་བ་ཅམ། །ཞེས་ངོ་སོ་གཅིག་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་གཞི་བསྟན་བ་སྟེ་བསྐྱས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་བ་བཞི་པའོ། །

རིགས་པས་དབྱད་བཅོད་དུ་མེད་ཀྱང་སྒོ་བྱར་འབྲལ་རྒྱུན་ལས་
སྒོ་བྱར་དུ་འབྱུང་བའི་དཔེར་བསྟན་པ།

སྒྱུར་ན་དབྱད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། །བཏགས་དོན་ཆེམས་ནས་
དབྱད་པ་དང་། །མ་ཆེམས་དེ་ཉིད་དབྱད་པ་སྟེ། །རང་ངོར་བཏགས་ཆེས་ངོ་བོ་
དང་། །ཁྱད་གཞི་དང་ནི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་བྱེ་ནས་བཅའ་བ་ནི། །ཐོས་
བསམ་སྒོམ་པས་དབྱད་ཚུལ་ཏེ། །དབྱད་པ་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས། །སྒོ་ག་རུ་
གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ཀུན། །ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །མཁས་རྣམས་གིས་ནི་
རྟག་རུ་འབྱུངས། །འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དབྱད་པ་དང་། །དོན་དམ་དབྱད་པ་གཉིས་
སུ་འདུ། །ཁྱད་པར་ཆོས་ལ་དབྱད་པ་ནི། །ཐ་སྙད་དབྱད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། །ངོ་
བོའི་རང་བཞིན་དབྱད་པ་ནི། །དོན་དམ་དབྱད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །མཁས་རྣམས་འདི་
གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། །བདེན་བཞི་དང་ནི་བདེན་གཉིས་སོགས། །དབྱད་པས་
དོན་ཆེན་སྦྱབ་པར་བྱེད། །གཉིས་པ་བཏགས་པའི་དོན་གང་དག །དེ་ཉིད་དུ་འམ་
གདགས་གཞི་རུ། །ཤིལ་ཐོར་བཅའ་བ་དེ་ཡིན་པས། །བཏགས་དོན་བཅའ་བ་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ལྟར་དབྱད་པ་འབྲམ་བསྐྱེད་ཀྱང་། །དབྱད་དོན་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས། །ཐེ་
ཆོས་གིས་ནི་ཡིད་གདུངས་པ་འཇམ། །ཡང་ན་མཐའ་གཉིས་ཕྱོགས་སུ་ལྷུངས། །དེ་
དག་རང་རང་ངོས་ཉིད་ནས། །ཐུབ་ན་དེ་ངོར་བཅའ་རྟེན་དགོས། །སྒྲིག་རྒྱ་དང་ནི་
ཁྱག་རྣ་སོགས། །རིང་ནས་བལྟས་ན་རབ་གསལ་བ། །ཉེ་བར་བཅའ་ན་ཅི་ཡང་
མེད། །འོན་ཀྱང་ཀུན་གྱི་མཐུན་སྣང་དང་། །རི་དྲགས་སོགས་ཀྱང་བསྐྱུ་བའི་
ཕྱིར། །མེད་ཅེས་བསྟོན་པ་སུ་ཞིག་ཡོད། །ཆོད་ཕྱོགས་ཀུན་ཁྲབ་པ་ཡིས། །ཀུན་

ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་མོད་ཀྱང་། ཉེར་གཏུགས་ཆེན་ཅང་མེད་པས། རང་ངོས་
གིས་ནི་འོད་ཅི་འཐད། འཁོར་སྐྱབས་བཟུན་དང་ཐུན་པ་གསུམ། སྤང་ཆེ་འོད་ནི་
འབྱུང་མོད་ཀྱང་། ཆོགས་དང་ཡ་གྲུལ་སོ་སོའི་ངོས། དེ་མེད་གཞན་ནས་འབྱུང་
བའང་མིན། རྟོགས་དང་རྟོགས་མཆོམས་གང་ནས་ཀྱང་། འོང་དང་འགྲོ་བ་
ཉིད་མིན་ཡང་། སྒྲོ་བྱར་མཁའ་ལ་སྤྲིན་འཁྲིགས་ཏེ། སྒྲོ་བྱར་ཆར་ནི་འབབ་བ་
མཐོང་། ལས་ཀྱི་ཤུགས་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད། མངལ་གསུམ་གང་དུ་སྤང་བ་
ན། མངལ་གནས་སེམས་ཅན་སྒྲོ་བྱར་གྲུབ། ཆོགས་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ནའང་
མེད། ལས་ཤུགས་སྤྲིན་དང་ཁམས་འཁྲུགས་དང་། བྲི་རྒྱུན་པན་ཚུན་སྤང་
ལྟོས་ལས། རྟོག་འཇིག་ནད་ལྷི་སྒྲོ་བྱར་འབྱུང་། དེ་རྒྱ་རང་མཆོན་གང་ནའང་
མེད། ཀུན་གྱི་གཅེས་པའི་ཆེ་དང་སྟོག་བདག་སྤང་བྲི་ནད་གང་དུ་ཡང་། མི་ཉིད་
པས་ན་བཏགས་ཅམ་སྟེ། དེ་ཁམས་བྱག་འདུས་ཅམ་ལས་ཡིན། འཁོར་ཁེས་བྱར་
ཀུན་གྱིས་འཇིགས། འོན་ཀྱང་འདི་དང་པ་རོལ་དང་། སྤང་སྟོགས་གང་དུའང་
ཉིད་མིན་ཡང་། ལུས་སེམས་བྲལ་བར་བཏགས་ཅམ་ཡིན། སྤང་ཁྱེད་གསལ་
བའི་རྒྱུང་སེམས་དང་། དུལ་སྤང་གསལ་རིག་རྒྱུན་ཅམ་ལ། སྤང་པོ་བརྗེ་ལེན་
བྱ་བ་ལས། སྐྱེ་བ་སྤྱི་བཏགས་པ་ཅམ། ས་བོན་གནས་སྐབས་དོར་བ་ན། སྤྱི་
གྲུའི་གནས་སྐབས་མདོན་གྱུར་བཞིན། ཆེ་འདིའི་གནས་སྐབས་དོར་བ་ན། བྲི་
མའི་གནས་སྐབས་མདོན་དུ་གྱུར། ས་བོན་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་པ་ཡིས། སྤྱི་
གྲུའི་གནས་སྐབས་པན་ཡིན་ན། ཆེ་འདི་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་པ་དེས། བྲི་
མའི་གནས་སྐབས་ཅིས་མི་པན། རྟོག་གའི་རིགས་པ་སྤྲོ་བ་ནམས། རང་ངོར་
རང་མཆོན་མདོན་ཞེན་པས། ཀུན་ལ་རང་མཆོན་ཉིད་དུ་བཅལ། དེ་ལ་དོན་ཐོབ་
ག་ལ་སྤིད། རང་མཆོན་དངོས་པོ་བཅལ་བཅལ་ན། ཀུན་ལ་ཐེ་ཆོམ་འཕེལ་བ་

དེ། །རྟེན་འབྱུང་དངོས་པོའི་གཤེན་ཡིན་པས། །གཤེན་ལྷགས་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་
མཐོང་། །ཞེས་རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་དུ་མེད་ཀྱང་སྒོ་བྱར་འཕལ་རྒྱན་ལས་སྒོ་
བྱར་དུ་འབྱུང་བའི་དཔེར་བསྟན་པ་སྟེ་བསྐྱས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། །

གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་བརྟག་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།

ཡུལ་སྤང་གསལ་རིག་ཅེས་བྱ་བ། །རང་ཉིད་གསལ་བའི་རང་
བཞིན་ཏེ། །ཡུལ་དང་རྟེན་གསུམ་སྤང་བ་ལས། །གསལ་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་
བསྐྱགས། །གསལ་བྱ་གཟུགས་དང་གསལ་བྱེད་མེ། །སྤུམ་སོགས་རྟེན་དང་སྤང་
བ་ལས། །མར་མེཞེས་ནི་འབྱུང་བ་བཞིན། །སྤལ་ན་མི་རྟེན་བཏགས་པ་ཙམ། །ཆ་
རིག་རྒྱ་ནི་ཆ་རིག་བཞིན། །གསལ་རིག་ཀྱང་ནི་དེ་ཉིད་ལས། །བེམ་སོགས་གཞན་
གྱིས་སྐྱེད་བྱས་མིན། །གསལ་རིག་ཐོག་མ་མཐའ་མ་མེད། །དེ་ཡང་ཆོར་འདུ་རིག་
སོགས་ཀྱི། །གསལ་རིག་ཆ་མང་ཆོགས་ནས་ཏེ། །བེམ་གྱུར་གང་ཡིན་འབྱུང་བ་
དང་། །འབྱུང་འབྱུར་བརྒྱད་འདུས་སྐྱེས་པ་བཞིན། །གསལ་རིག་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་
དེ། །ཡུལ་དུས་འཕྲལ་རྟེན་གཞན་ལྟོས་ལས། །བྱ་བ་ནམ་མང་གསལ་ཙན། །དེ་
སྟེན་ཅིག་ལ་སེམས་འབྱུང་བཏགས། །མི་གཅིག་ལས་འགན་དུ་མ་ལ། །འཇུག་
པའི་བྱ་བ་སོ་སོ་ལས། །ཐ་སྟད་སོ་སོར་བཏགས་པ་བཞིན། །རྗེས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཐ་
དད་མེད། །དེ་ཀྱན་རྫོང་དང་ཤེས་པ་དང་། །རིག་པའི་ངོ་བོ་ཁྱད་མེད་པར། །གསལ་
རིག་ངོ་བོ་ནམ་ཤེས་ཏེ། །ཁྱད་པར་སེམས་ལས་འབྱུང་ཞེས་བྱ། །ཡུལ་དབང་
འཕྲལ་རྟེན་བྱེད་བྲག་ལས། །དབང་སྟོང་ཤེས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས། །བྱེད་ལས་སོ་
སོར་བཏགས་པ་སྟེ། །བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ཅི་ཞིག་རྟེན། །དམག་གི་དཔུང་ནི་
སྟོབས་ཆེ་ཞིང་། །མ་བརྟགས་ངོ་ལ་བཟྱག་ཆེ་བས། །སྤལ་ཞིང་བཙལ་ན་རྟེན་
མིན་ཡང་། །མེད་ཅེས་སྤྲོས་ཀྱང་མི་སྤྲོ་བཞིན། །གཞན་ཡང་མར་མེལ་སོགས་

བས། །སྤྱན་པ་བསལ་དང་གཟུགས་གསལ་བས། །རང་ཉིད་གསལ་བར་གྲུབ་
བ་བཞིན། །ཡུལ་ཚོངས་བསལ་དང་སྤང་བ་གསལ། །ཡུལ་ལ་སྤྱ་རིས་འབྱེད་བ་
སོགས། །གང་དུ་ཆོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །གསལ་རིག་ཉིད་ཀྱང་གྲུབ་པ་སྟེ། །པན་
ཚུན་སྤང་སྟོས་ཉིད་ལས་ཡིན། །མིག་དབང་རང་བཞིན་གསལ་བ་དང་། །བར་གྱི་
སྤང་བ་གསལ་བ་ཡིས། །བྱི་རོལ་གཟུགས་ལ་ཡིད་གཏད་ཆོ། །གསལ་བྱ་གཟུགས་
དང་གསལ་བྱེད་མིག་སྤང་བས་མིག་ཤེས་གྲུབ་པ་སྟེ། །འཛིག་རྟེན་སྤྱོད་བས་གྲུབ་
བ་བཞིན། །ངེས་ཤེས་ཡུལ་དུ་ལྷན་ཅིག་བས། །གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་སོ་སོར་
བཏགས། །གསལ་རིག་གང་ལ་ལྷན་བ་ཡིས། །བྱ་བ་ཆེ་སྤྱ་མཐའ་ཡས་བས། །དེ་
བྱིར་གསལ་རིག་སེམས་འདི་ནི། །མེད་ཅེས་དཔྱོད་ལྷན་སུ་ཞིག་བསྟོན། །བཙལ་
ཆེ་ལ་ལས་རྩལ་སྤྲན་འདོད། །ལ་ལས་རྟག་པ་རང་བྱུང་སྟེ། །ལ་ལས་རྩ་སྤྲན་ཁུང་
བྱའི་ནང་། །མར་མེཤེལ་ནང་འབར་བཞིན་འདོད། །བྱེད་པོ་སེམས་ནི་ཡན་གར་
བར། །རང་རོར་རི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར། །བདག་ཕྱང་གསེབ་ཏུ་བཙལ་བ་དེས། །མེད་
སར་བཙལ་བས་རི་ལྟར་རྟེན། །མེ་རྩོ་འཐབ་པའི་མེ་ཆག་དེ། །དེ་ཆོགས་ལ་
གྲལ་གང་དུ་ཡང་། །མེད་ཀྱང་མཛོན་སུམ་གསལ་བ་བཞིན། །རྒྱན་གསུམ་
ཆོགས་ལས་བཏགས་ཙམ་ཡིན། །སྤང་བའི་ཆ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར། །སྤྱོད་སྟོབས་
ཀྱིས་ནི་ཆད་མ་སྟེ། །སྤྱིས་བྱ་རང་རང་དོན་ཤར་བའི། །དྲངས་ཤིང་གསལ་བའི་
རང་བཞིན་ཡིན། །འོན་ཀྱང་འཛིན་སྤངས་དོན་ཉིད་ལ། །ཞུགས་དང་མ་ཞུགས་
ཁྱད་པར་གྱིས། །སྟོ་ནི་དོན་མཐུན་དོན་མི་མཐུན། །རྣམ་པ་དུ་མ་འབྲལ་འབྲལ་
གསལ། །དོན་མི་མཐུན་པའི་སྟོ་དེ་ཡང་། །སྟོན་གོམས་ཉིད་དམ་འབྲལ་རྒྱན་
གྱིས། །ཡིད་བྱེད་བྱིན་ཅི་ལོག་དག་དང་། །འཛིན་ཚུལ་སྤྱ་རགས་མཐའ་ཡས་
བས། །དོན་མི་མཐུན་པའི་སྟོ་དེ་ཡང་། །ཤེས་བྱ་གངས་མཉམ་སྦྱེ་བར་མཛོན། །དེ་

ལྷར་རྟེན་གྱིས་མ་བསྐྱད་ཅིང་། །ཡུལ་དང་མཐུན་པར་འཛིན་པ་དེས། །དོན་དང་
མཐུན་པའི་དགོས་པ་ལ། །མི་བསྐྱུ་ཕྱིར་ན་དོན་མཐུན་བཟོད། །གང་ལ་དམིགས་
པའི་དོན་དེ་ཀུན། །བྱང་ཆོས་སྤྱ་རགས་མཐའ་ཡས་པས། །དོན་མཐུན་སྒོ་ཡང་
དེ་ཉིད་དེ། །ཤེས་རིག་སྤངས་པའང་མཐའ་ཅི་ཡོད། །རྣམ་ཉོག་སྒོ་ནི་མུ་མེད་
པས། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་མིང་དང་ཆོག་། །དེ་སྟེད་འབྱུང་བས་བཟོད་བྱ་དང་། །རྫོང་
བྱེད་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་བྱུབ། །དོན་མི་མཐུན་དང་དོན་མཐུན་ཡང་། །ཡུལ་
དང་ཉེར་སྤྱོད་སྐབས་དོན་གྱི། །དགོས་པ་སོགས་ལས་ལྟོས་ནས་ཉ། །དོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་སོ་སོར་མེད། །མིང་ཆོག་བཟོད་པ་དེ་ཀུན་ཀྱང་། །སྤྱེ་གནས་གང་དང་ཡིག་
ཆོགས་དང་། །ཡ་གྲུལ་གང་དུ་བཅའ་ན་མེད། །གཞན་མེད་པས་ཀྱང་དོན་སྟོན་
དཔེར། །རྟེན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་མིང་ཟབ་འདི། །ཚོམ་བྱེད་ཡི་གེ་རེ་རེ་དང་། །ཆོགས་
དང་གཞན་ཀུན་དེ་མིན་ཡང་། །བཏགས་ཙམ་གྱིས་ནི་ལས་རྣམས་བྱེད། །སྐད་
ཅིག་རེ་རེ་ཆད་མ་མིན། །ཆོགས་དང་དེ་གཞན་ག་ལ་ཡིན། །གཞལ་བྱ་འཇལ་
བྱེད་སྤད་ལྟོས་ལས། །རྟེན་ལ་བཏགས་ཙམ་ཆད་མ་ཡིན། །སྤང་རྟོག་རེ་རེ་
སྤང་བ་མིན། །ཆོགས་དང་གཞན་ཉིད་ཅི་ཞིག་འཐད། །སྤང་རྟོག་བསྐྱིགས་པའི་
དབྱིབས་ཙམ་ལ། །བཏགས་པའི་སྤང་བ་ཆོམས་ཙམ་སྟེ། །སྤང་རྟོག་སོ་སོའི་ནང་
དང་ནི། །སྤྱིའི་ཆ་གང་ལའང་སྤང་རྟོག་མེད། །དེ་མེད་པས་ན་སྤང་བ་མེད། །སྤང་
མེད་སྤང་རྟོག་མི་འཐད་བཞིན། །ཆོས་ཀུན་འཁྲུལ་པའི་སྒོས་རྟེན་ཀྱང་། །གང་རྟེན་
དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་དགོས། །འཁྲུལ་ན་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དང་། །ཆད་འབྲས་མི་
འཐད་འོག་མའི་ལུགས། །གང་རྟེན་དེ་ལ་འཁྲུལ་མོད་ཀྱང་། །གཙོ་བོའི་ཆ་ལ་
མི་བསྐྱུ་སྟེ། །ལྟོན་ཤིང་འགྲོར་སྤང་མིག་ཤེས་གྱིས། །ལྟོན་ཤིང་གཞལ་བ་འདི་
པའི་ལུགས། །གཞལ་བྱ་བྱུབ་པས་ཡུལ་ཅན་དང་། །དེ་བྱུབ་གཞལ་བྱ་འབྱུབ་

པ་དེས། །ཆེ་མེད་གཟུང་བ་འཛིན་ནམ་སོགས། །མེད་ཀྱང་ཆོད་འབྲས་ཤིན་ཏུ་
འཐད། །རིང་ནས་བལྟས་པས་ནགས་ཆལ་དང་། །ཡིད་འཕྲོག་གཞུ་རིས་བཟ་ཆེ་
ཡང་། །ཉེ་བར་བཅལ་ན་ཤུལ་ཅམ་མེད། །དེ་མེད་ཡོད་པ་རི་ལྷར་འགོག་ །རྩལ་
ཐུན་ལུས་པ་མང་ཆོགས་པས། །འཛམ་གླིང་འཛིག་རྒྱུའི་མཆོན་ཆ་སྟེ། །དེ་འབྲའི་
ཆོགས་ལས་གཞན་མེད་ཀྱང་། །ཀྱན་གྱི་འཛིགས་གནས་ཚོད་མེད་གྲུབ། །མདོར་
ན་སྤྱད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་དང་། །གཟུང་བྱ་དང་ནི་འཛིན་བྱེད་སོགས། །གདགས་གཞི་
བཏགས་ཆོས་གང་དང་གང་། །བྱ་བྱེད་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་གྲུབ། །དཔེར་ན་དབྱིན་
རིའི་སྐད་དེ་ཉིད། །དབྱིན་རིར་ཡོད་པ་ཡོན་ཏན་མིན། །ཡུལ་དང་སྤྱི་ཆོགས་གཞན་
དང་གཞན། །དེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་བསྐྱུགས་པ་བཞིན། །ཞེས་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་
དང་བྱད་པར་སོགས་ལ་བརྟག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ་སྟེ་བསྐྱུས་པའི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དྲུག་པའོ། །

འཆིང་གྲོལ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ།

སྒྲུང་བ་རིག་པའི་གསལ་རིག་འདི། །འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་གཞི་བྱེད་
ཅིང་། །ཁྱད་པར་ཐར་ལམ་སྐྱབ་གཞིའི་བྱིར། །ཞེ་མ་འདི་ནི་ངོ་མཆར་དབྱིད། །དེ་
སྒྲུང་རིག་པའི་ངང་ཉིད་ནས། །འཛིན་སྒྲུངས་བྱིན་ཅི་ལོག་སྒྲོ་ཡིས། །ལས་ནི་གང་
དང་གང་གསོག་པ། །དེ་དག་དེ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱ། །ཅ་བ་མ་རིག་རྒྱ་ཅན་གྱི། །དུག་
གསུམ་པན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཡིས། །ལས་ནི་འགལ་མའི་འཁོར་ལོ་བཞིན། །འབྲས་
བུ་འཁོར་བའང་དེ་བཞིན་ནོ། །བྱེ་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། །བསྐྱུས་ན་
སྤྱག་ཀྱན་གཉིས་པན་ཚུན། །ལྟོས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐོག་མ་དང་། །མཐའ་མེད་
ཚུལ་གྱིས་རྒྱན་མར་འཁོར། །དཔེར་ན་བར་སྒྲུང་རྒྱ་བའི་རྒྱང་། །དུག་གསུམ་
འདི་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །སྲིད་ཅ་མ་རིག་མཆང་ཆེན་དེ། །ཡང་དག་རིག་པ་སྤྲ་
རགས་གྱི། །རྣམ་པ་དུ་མས་བསྐྱར་བཅུགས་ན། །སྲིད་ལས་སྒྲོལ་བའི་ལམ་བཟང་
ཆེད། །དེ་ཡང་སྒྲུང་བ་རིག་པའི་ངང་། །དོན་བཞིན་སྟོད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་དེ། །དངོས་
པོའི་གཤེས་དང་འདྲིས་པ་ལས། །ཡང་དག་རིག་པ་ཆེས་ཆེར་འཕེལ། །ལུན་
ཁུང་སྒྲོན་མེ་ཐོགས་པ་དེས། །འདོད་པའི་ལམ་རྟེན་མཐར་ཡང་སོན། །ཡང་དག་
དོན་དང་སྐྱར་བ་ན། །ཡང་དག་སྒྲོ་ཡང་ཅིས་མི་འཕེལ། །གསེར་གྱི་གཡའའནི་
གང་སྐྱངས་པ། །དེ་ཅམ་གསེར་གྱི་རང་མདངས་འཕེལ། །སེམས་གྱི་བྱི་མ་གང་
སྐྱངས་པ། །དེ་ཅམ་སེམས་གྱི་གསལ་རིག་འཕེལ། །འོ་མ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་
པ་ལས། །ཉིང་ཁུ་དེ་ལ་མར་ཞེས་གྲགས། །དེ་ལྟར་འཛིན་སྒྲུངས་འཁྲུལ་བའི་
སྒྲོ། །ཟད་ཆེ་དེ་ལ་ཐར་པར་བརྟེན། །སྤྲ་བའི་སྒྲུང་བར་འཁྲུལ་བའི་ཆ། །བྱིན་དུག་

ལམ་གྱིས་སྦྱངས་པ་ལས། །མཐའ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་གྱུར་ཏེ། །གསལ་རིག་ཉིང་
ཁུའི་མཐར་ཐུག་གོ། །གསལ་རིག་སེམས་ནི་རྒྱན་གཅིག་ཀྱང་། །སྐབས་བསྐྱར་
ལས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས། །འབྲས་བུ་བཟང་ངན་སོ་སོའི་བྱེད། །དེ་ཙམ་དགོ་སྤྲིག་
གཉིས་སུ་འགྱུར། །གསང་བྱ་གསོད་བྱེད་གསོད་སོ་གསུམ། །ཁྲོ་ལྷན་གང་ལ་
ཆོགས་གྱུར་ན། །ཤེན་ཏུ་བཟོད་དཀའི་ནམ་སྤིན་འབྱེན། །དེ་ཙམ་མི་དགའི་ལས་
སུ་གྲུབ། །བསྐབ་བྱ་སློབ་བྱེད་སློབ་སོ་གསུམ། །ངེས་འབྱུང་སེམས་ལྷན་ལ་ཆོགས་
ཆོ། །ཐེག་གསུམ་ཡོན་ཏན་རྒྱས་འགྱུར་བས། །སྤྱིད་པའི་འཆིང་ལས་སྐྱར་གྲོལ་
འགྱུར། །དེ་དག་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱངས་ཤིང་། །མི་དམིགས་སློ་ཡིས་རྒྱས་
བཏབ་སྟེ། །རྫོགས་བྱང་བསྟོ་བ་དང་འགྲོགས་ན། །པར་བྱིན་ཉམས་ལེན་མཆོག་
ཏུ་བསྐྱབས། །དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐས་དཀའ་སྐྱད་དང་། །ཆོགས་གཉིས་བྱང་གིས་
ཡུན་བསྐྱངས་ཆོ། །གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱ་གསུམ་སྤིང་། །བཟོད་པའང་རྟེན་འབྲེལ་
ཟབ་བྱད་ཡིན། །སངས་རྒྱས་དང་ནི་སེམས་ཅན་ལ། །གསལ་རིག་སེམས་ཀྱི་
རྒྱད་གཅིག་ཀྱང་། །ལེགས་པའི་ཆ་ཀུན་རྫོགས་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་
རབ་ཏུ་གྲགས། །འབྲས་ཀྱི་རང་བཞིན་དཀར་མོད་ཀྱང་། །སྤྲུག་མ་དང་བཅས་
ཉིར་སྦྱོད་མིན། །དེ་དག་ཀུན་ཏུ་བྲལ་བའི་ཆོ། །འབྲས་དཀར་སྤང་སོ་བསྐྱབས་པ་
བཞིན། །ཞེས་འཆིང་གོལ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱར་བ་སྟེ་བསྐྱས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་བདུན་པའོ། །

བདེན་རྒྱུ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།

ཡང་དག་དང་ནི་རྒྱུ་པ་ཡང་། །དངོས་པོའི་གཤེས་ལ་མ་གཏུགས་
བར། །ལྷགས་རྒྱལ་རྟོ་དང་འབྲེལ་པ་བཞིན། །སྤ་རགས་མང་བས་དབྱེ་འབྱེད་
དགའ། །འདུལེས་འགྱུར་བའི་ཆེག་མཐའ་དག །ཞེན་དོན་སྦྱབ་ལ་བསྦྱ་བའི་
ཕྱིར། །འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྒྱུ་པ་དེ། །དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ཉིད་གྱིས་
གྲུབ། །འདོགས་བྱེད་སྒོ་རྩེ་རང་མཆན་གྱིས། །སྦྱེ་བའི་བྱ་བ་ལུས་མིན་
ལས། །བདེན་རྒྱུ་གཉིས་སུ་དོན་སྦྱས་འབྱེད། །འདི་ཡང་གཞི་ཐ་དང་ལ་
སྟོས། །འདོགས་བྱེད་རྟོག་པ་སོ་སོའི་རྩེ། །སྤང་ཚུལ་དང་ནི་གནས་ཚུལ་
དེ། །མཐུན་མིན་བདེན་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་པའི། །རང་མཆན་སྦྱ་བ་རྣམས་གྱིས་
འདོད། །རང་རང་མཛོན་སུམ་ཆད་མའི་རྩེ། །བསྦྱ་དང་མི་བསྦྱ་བདེན་རྒྱུ་ཏེ། །ཐལ་
འགྱུར་བ་ཡི་སྤུན་མིན་ཆོས། །གཞི་གཅིག་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད། །འོག་མ་འོག་
མའི་རྒྱུ་པ་སྤ། །དེ་ཡང་པན་ཚུན་སྟོས་པ་སྟེ། །རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་གནད་གཅིག་
མིན། །ལ་ལས་རྒྱུ་པ་གོ་ཅམ་གྱིས། །འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་པ་ལྟར་ཞེན་ནས། །རྒྱུ་
པར་ཡོད་པ་མི་འཐད་ཅིང་། །བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་དགོས་སྤ། །སྤང་རྩེ་བདེན་
པའི་རྣམ་ཅན་གང་། །གནས་ཚུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ། །རྒྱུ་པ་མཐར་སྤྱད་དེ་ཡི་
ཕྱིར། །ཀུན་རྫོབ་ཆོས་དང་གནད་གཅིག་གོ། །སྤང་བ་དོན་ལ་མི་བསྦྱ་བ། །བདེན་པ་
གཅིག་སྟེ་དོན་དམ་བདེན། །འདི་ཉིད་སྟོམ་པའི་བདེན་པའི་ལམ། །རབ་འཕེལ་བདེན་
པའི་ཆོས་སྤྱེ་འཛོལ། །གང་སྤང་རང་དབང་རྣམ་ཅན་གང་། །དེ་ཉིད་སྟོང་པ་གཞན་
སྟོས་ཕྱིར། །ཆོས་ཀུན་སྤྱེ་མ་ཉྩ་བྱ་སྟེ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ངོ་མཆར་འཕེལ། །ལ་

ལས་གཞན་ལས་གཞན་ལྟོས་དང་། །རྩན་པ་རྩན་པར་བརྟེན་པ་དེ། །རུས་སྤལ་
སྤུ་ལ་ཚོད་པ་བཞིན། །རང་གཞི་མེད་ཅེས་ཅལ་གཏམ་སྒྲོག། །གཞན་བརྟེན་ཕྱིར་ན་
ཡོད་པ་སྟེ། །མེད་པས་གཞན་བརྟེན་ཅི་ཞིག་འཐད། །མོ་གཤམ་བྱ་ཉིད་མོ་གཤམ་
ལ། །བརྟེན་ཞེས་ཤེས་ལྡན་སྤུ་ཞིག་སྟེ། །རྩན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་བརྟེན་
ནས། །བདེན་པའི་བཞིན་སྤུག་དཔོག་པ་དང་། །རྩན་པའི་ཚུ་ཆས་བསྐྱས་པ་
དེ། །ཚུ་ཆ་ཉིད་ལ་ལྟོས་མེད་ནས། །ཞེས་བདེན་རྩན་གྱི་གཞི་བསྟན་པ་སྟེ་བསྐྱས་
པའི་ཆོགས་སྤུ་བཅད་པ་བརྒྱད་པའོ། །

དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ།

ཁོ་ལྟ་གཅིག་གིས་གཞན་བསད་ན། །སྤྲིག་པ་ཆབས་ཆེ་ཀུན་ལ་
གྲགས། །སེམས་ལ་དབང་བསྐྱར་བཅེ་ལྟ་བུ་པས། །གཞན་བསད་བགྱིས་ཀྱང་
དགེ་བ་སྟེ། །སོ་སོར་ཐར་འདོད་དགེ་བ་ཡང་། །བྱང་སེམས་ལྟ་ལ་ཉེས་ཆེ་
བས། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་རང་མཚན་མེད། །སྐྱབ་པའི་ཉིང་དགོས་མཆོག་དམན་
ཡིན། །སྟན་སྐྱོར་ལེགས་པའི་མཐུན་ལྟ་དེ། །གསོ་རུང་ནད་ནི་རབ་འཛོམས་
ཀྱང་། །གསོ་མི་རུང་ལ་དེ་ལྟར་མིན། །རོ་བོ་ཉིང་གིས་སྟན་ལུས་མེད། །སེམས་
འབྱུང་སྟོ་བའི་ལས་ཅན་དེ། །སྤྲིག་ལས་དང་ཕྱད་མི་དགེ་དང་། །དགེ་ལས་དང་
ཕྱད་དགེ་བ་སྟེ། །རྟོག་ལས་དང་ཕྱད་རྟོག་ལས་འཕེལ། །རྣམ་དཔྱད་གཟི་བའི་ཤེས་
རབ་ཀྱང་། །སྲིད་པའི་ལས་དང་གཞུང་ལུགས་དང་། །རྣམ་བུང་གཞི་སོགས་གང་
ཕྱད་པར། །དེ་ཉིང་མཁས་འབྱུར་གཞན་དུ་མིན། །འཆད་པོ་འཆད་བྱ་འཆད་ལུལ་
གསུམ། །བྱང་པར་འཕགས་ཆོགས་ཆེས་འགྲུལ་དང་། །མེ་ཏྱག་ཆར་སོགས་སྟོ་
བུར་འབབ། །ཕལ་ན་དེ་དག་ཅི་ཞིག་འབྱུང་། །བཅན་དུག་མི་སོགས་སྐྱད་སྐྱར་
ན། །སྟོག་ལ་བསྟོ་ཡང་མ་བྱ་སོགས། །སྐྱད་ན་འབྱུང་ཁམས་རྒྱས་ཡིན་ན། །རོ་
བོ་ཉིང་གིས་དེ་དག་མེད། །དམན་པས་ཆང་འཕུང་སེམས་ཉོབ་མོད། །རྣལ་འབྱོར་
འགའ་ལ་སེམས་དྲངས་བྱེད། །མི་སོགས་ཉིང་སྐྱོད་བསྐྱབ་དགོས་ཀྱང་། །ལྷ་
སོགས་ཉིང་སྐྱོད་འབད་མེད་འབྲུག། །བྲ་སྟགས་ཆོ་ག་སྟོན་པ་ན། །མེ་ལོང་སོགས་
ལས་མཚན་མ་སྟོན། །བསམ་གཏན་སྟོམ་པ་སྟོན་གྱུར་ན། །དག་པ་རབ་འབྱམས་
ཅིས་མི་འབྲུག། །སྟོ་ཆལ་འགའ་ཞིག་ཁྲག་རྒྱས་ཤིང་། །འགའ་ཞིག་དེ་ཉིང་སྟོམ་

པར་བྱེད། །འགའ་ཞིག་ཆ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་། །འགའ་ཞིག་གང་རྒྱུད་སྐྱེད་
པར་བྱེད། །འགའ་ཞིག་བླ་པ་འཛོམ་བྱེད་ཀྱང་། །འགའ་ཞིག་བླ་པ་གསལ་
བར་བྱེད། །སོ་སོའི་རྒྱས་པ་སོ་སོ་སྟེ། །རིགས་མཐུན་བསྐྱུས་པས་སྐྱུན་སོགས་
འགྲུབ། །རྒྱས་པ་རིགས་མཐུན་ཆོགས་གྱུར་ན། །རིགས་མཐུན་བྱ་བ་ཅི་ཡང་
གསལ། །རིགས་མི་མཐུན་པ་ཆོགས་པ་ལས། །རིགས་མི་མཐུན་གྱི་བྱ་བ་
གསལ། །གཟུགས་ཅན་རྒྱས་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟེལ་འཛོམས་རྒྱས་པ་སོ་
སོར་མཐོང་། །སེམས་གྱི་རྒྱས་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟེལ་འཛོམས་སོ་སོར་ཅིས་
མི་བྱེད། །མེ་ཏྲོག་རྣམས་ལ་སྤྱང་ཅི་ཡི། །རྒྱས་པ་དུ་མ་ལྟན་པ་དེ། །སྤྱང་འབྱ་
རྣམས་ཀྱིས་འདུ་སྦྱོར་ཆོ། །སྤྱང་ཅི་ཞེས་བྱ་མའོན་སུམ་གྱུར། །དེ་བཞིན་དངོས་
ཀྱན་སོ་སོ་ལ། །རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱས། །རྣམ་པ་མི་འདྲ་མཐའ་
ལས་དག །གཞན་དང་མ་ཕྱད་མཐོང་མིན་ཡང་། །པན་ཚུན་འདུས་ཤིང་ཆོགས་པ་
ལས། །བྱ་བ་རགས་པ་གསལ་བས་ན། །སོ་སོའི་རྒྱས་པ་རྗེས་སུ་དཔོག་ །ཕྱིལ་
པོ་བཅའ་ན་ཅི་ཞིག་རྟེན། །དེ་ཕྱིར་རྗེས་དང་ཉིང་འཛིན་དང་། །ལས་དང་སྤྲགས་
གྱི་རྒྱས་པ་ནི། །བསམ་མི་བྱུང་བ་རྒྱལ་བས་གསུངས། །དེས་ན་ཐམས་ཅད་ལྟོར་
རྒྱུ་མིན། །ཞེས་དགོ་སྒྲིག་གི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ་སྟེ་བསྐྱུས་པའི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་དགུ་པའོ། །

རྟེན་འབྲུང་གི་དབང་བསྟན་པ།

དེས་ན་སྣང་ངོར་རང་དབང་ཅན། །འབྲེལ་རྒྱས་བསྐྱད་ལ་རྟག་འཆར་
བ། །དེ་ཉིད་སྟོང་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །སྒྲིག་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཁས་རྣམས་རིག་། །སྟོ་
བུར་གཞན་ལྟོས་སྟོ་བུར་འབྱུང་། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཡུལ་དང་ཡུལ་
ཅན་པན་ཚུན་དུ། །ལྟོས་ཅམ་ཕྱིར་ན་མི་ལམ་འདྲ། །མ་རིག་བསྐྱད་ལ་རང་དབང་
ལྟར། །བྱ་བ་སྣ་ཆོག་མ་ཅི་ཡང་སྟོན། །དེ་བུལ་ངོ་ལ་ཅུང་མེད་པས། །ཆོས་ཀྱི་
རྒྱ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས། །རང་སྟོས་སྟོས་པ་གཞན་ངོ་ནས། །ཆོག་སྤྱུལ་བྱུང་སྣང་
བྱུང་ཅ་སྟེ། །འདུས་ཤིང་ཆོག་མ་ཆེ་ལས་བྱེད་ཀྱང་། །བཅའ་ན་མེད་ཕྱིར་ཆུ་བུར་
འདྲ། །དོན་དང་དོན་མེན་འདྲེས་སྣང་གི་སྐྱེ་ཤང་འཇག་སྣང་ལྟ་བུར་ཤེས། །ཐ་སྣང་
ཅམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། །རང་དབང་ཅན་དུ་ཡོད་པ་གཉིས། །འཇིག་རྟེན་སྟོ་ངོར་འདྲེས་
གྱུར་པས། །ཆོས་རྣམས་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་ཤེས། །རང་ཉིད་སྐྱད་ཅིག་རེ་
བཞིན། །སྟེ་འཇིག་ཅན་དུ་གནས་མོད་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་མ་མཐོང་པ་ངོལ་དག །འགྲོ་
བར་མཐོང་ཕྱིར་གྱུར་ཞུགས་འདྲ། །གཞན་ལྟོས་གཞན་ལས་འབྱུང་བས་ན། །འཆིང་
བ་འཐད་ཅིང་གྲོལ་བ་འཐད། །བྱ་བྱེད་པན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་འདིས། །སྟོང་དང་རྟེན་
འབྲུང་ཤིན་ཏུ་འཐད། །མ་དབྱེད་ཐ་སྣང་ཆོས་པ་གང་། །ཆོང་མ་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་
མི་བྱུང་། །སྐབས་དོན་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱས་དེ། །ཐ་སྣང་ཆོང་གྲུབ་མཆོད་ཉིད་རྫོགས། །ཁྲི་
མེད་གང་ལ་རྩལ་ཅམ་མེད། །ཁྲི་བཅས་པན་ཚུན་ལྟོས་པ་དེར། །རྟེན་ལྟོས་སྤང་
གསུམ་ཆོག་པས་ན། །རྟེན་འབྲུང་ཐབ་མེད་མཆོད་ཉིད་རྫོགས། །གང་སྣང་ཁྲི་
མེད་རང་དབང་བ། །ལྟན་སྟེས་སྟོ་ཡིས་གང་བཟུང་བ། །དོན་དུ་མེད་པས་ཆོས་

ནམས་ཀྱི། རྟོང་ཉིད་ཀྱང་ནི་ཤིན་ཏུ་འཐད། །གསལ་རིག་ངོ་བོ་ཤེས་པ་སྟེ། །རབ་
དྲུང་སྤྱང་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས། །རྟེན་གནས་རྩ་བ་དབང་པོ་དང་། །ལས་དང་
ནམ་སྟོན་སོགས་ལ་བརྟེན། །དེ་ཡང་པན་ཚུན་སྟོན་གྲུབ་སྟེ། །མེ་དང་མེ་ཡི་ཆ་
རིག་བཞིན། །དབྱེར་མེད་གནས་ཀྱང་སོ་སོར་ཏེ། །སྟོན་དང་སྟོན་གྱི་རུས་པ་
བཞིན། །ལ་ལས་རྟེན་ཅམ་མཐོང་བ་ལས། །དེ་ཉིད་གསལ་རིག་ཉིད་དུ་ཞེན། །ལ་
ལས་ཤེས་པ་མངོན་གྱུར་ལས། །གསལ་རིག་རྣམས་གཞན་ཞིག་ཞེན། །དེ་དག་
སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་འདིར། །གཏིང་ཚུགས་གོ་བ་མེད་པས་ལན། །ཆོས་ནམས་
རང་བཞིན་འདི་འདྲ་ནི། །ཐུབ་པའི་བསྟན་ལས་ཤེས་པར་གཅེས། །ཤེས་ལ་རང་
བརྟན་ཤར་བ་ན། །ཤེས་གྱི་ཐུགས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ། །རང་དབང་བྱ་བ་བྱེད་
པ་སོགས། །མིག་སྟོ་ཆད་མས་གསལ་མཐོང་ལྟར། །འདིག་རྟེན་སྟོ་ནི་གང་དང་
གང་། །ཡུལ་ནི་གང་དང་གང་མཐོང་བ། །པ་རོལ་ངོས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ། །བྱ་
བྱེད་ཅན་དུ་སྤང་ཞིང་ཞེན། །འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་སྤྲོད་གསུམ་གྱི། །འདམ་ལས་ཐར་
བའི་གནད་མེད་པས། །རྟེན་འབྱུང་ཐབ་མེད་དཔྱང་ཐག་འདིར། །ཐར་འདོད་
ནམས་ཀྱིས་དམ་པོར་འཇུས། །ཞེ་མ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་དེ། །སྟུ་སྟུབ་ཡབ་
སྟུས་ཉིད་ཀྱིས་གསལ། །ཚུལ་དེ་བསམ་ན་ཐམས་ཅད་གྱི་དྲགས་བཟའ་བཏུང་
འཆོལ་དང་མཚུངས། །རྒྱལ་བསྟན་སྟོང་པོ་དར་བའི་ཆོ། །བསོད་དམན་བདག་
ནི་སྐལ་བ་ཆད། །དེད་འདིར་སྟིགས་མ་མང་མུངས་ཀྱང་། །ཁོ་བ་མེད་པས་ཀྱེ་མ་
ཏུད། །འགྲོལ་བའི་ལམ་མཆོག་ཅུང་མཐོང་ཡང་། །རྒྱས་དང་འདུ་འཛིན་མདུན་
ནས་བཀག །མི་ཆེ་ཆོས་ལ་སྟོང་ཁུལ་ཡང་། །སྟིང་པོ་མ་ཐོབ་ཡ་རེར། །སྟེ་ཀུན་
ལམ་སྟོན་བཤེས་གཉེན་དང་། །མཆོག་གསུམ་རིན་ཆེན་རྒྱ་མཆོ་ཡིས། །ཉ་ལ་
ཐུགས་ཀྱས་ངེ་བཞིན་དུ། །ཐར་པའི་སྐམ་སར་བྱང་དུ་གསོལ། །རིགས་མཆོག་

སེམས་ཀྱི་གསལ་རིག་འདི། །སངས་རྒྱུ་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ན། །ཞེ་མ་འདི་
ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ། །རྒྱལ་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཅིས་མི་སྦྱབ། །ཐུབ་བསྟན་སྟེལ་བའི་
སྟོང་སྟོབས་དང་། །གཞན་བདེ་སྦྱབ་པའི་ལྷག་བསམ་སྟེ། །ཡང་དག་ལྟ་བས་རྒྱད་
ཕྱག་པ། །སྟེ་ཀུན་ཡིད་དུ་དཔལ་འབར་ཤོག །ཅིས་རྟེན་འབྱུང་གི་དཔེར་བསྟན་པ་
སྟེ་བསྟུས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་པའོ། །

ཞེས་པ་འདི་ནི་ཤུ་ཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་རིགས་པ་སྦྲ་བ་འབྲས་ཕུ་ཁང་ཆོ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་དབུ་མ་
ཐལ་འགྲུར་བའི་ལྟ་བས་ཡིད་འཕྲོག་པའི་བྲན་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལྷ་བ་ ༡ ཆོས་ ༣ ལ་སྟུག་
བྲིས་རྩོགས་པར་བསྒྲིས་ཁུལ་ལགས་ན་དཔྱོད་ལྡན་ནམས་ཀྱིས་དབྱད་པར་འཆོལ་ལོ། །

༦༡ །ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་སྤྱོད་གསེར་གྱི་ཐུར་མ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཆོད་བརྗོད།

༄༅། །གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་དག །མ་ལུས་ལག་མཐིལ་རི་མོ་
བཞིན། །གཟིགས་ཤིང་བརྟེ་བས་འདོམས་མཁས་པ། །ཟས་གཙང་སྤྲས་དེར་གྲུས་
ཕྱག་འཆོལ། །གང་ཐུགས་མེས་པོའི་རལ་སྟོང་ནས། །ལུང་རྟོགས་གང་གྲུའི་རྒྱན་
བཟང་པོའི། །གནས་བབས་སྲིད་འདིར་རྒྱན་འཛིན་པ། །མཁས་དང་གྲུབ་བརྟེས་
རྣམས་ལ་འདུད། །འདི་སྤང་ཐུན་པས་པ་རོལ་དོན། །བསྐྱེབས་ཏེ་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་
བར། །འདི་བའི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ། །ཨ་འཐས་བྱས་པ་ཡིད་རབ་སྟོ། །འགའ་ཞིག་
འདི་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱང་། །ལམ་དང་ལམ་མིན་མི་བྱེ་བར། །སྤྱི་བརྟོལ་བཞིན་དུ་
ངལ་བསྟེན་རྣམས། །ལམ་མཆོག་ལྟ་བུའི་སྟོན་མེར་གཟིགས། །

ཕྱི་ནང་གི་མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རོ་སྟོད་ཐུང་ཅམ་ཞུ་བ་ལ་ཐོག་མར་སྐྱེད་སྟོང་བ་དང་། དངོས་ཀྱི་རོ་
སྟོད། མཐུག་བསྟེན་བ་གསུམ་ལས།

སྐྱེད་སྟོང་བ།

དང་པོ་སྐྱེད་སྟོང་བ་ནི། དེང་གི་ཆར་ཕྱི་ནང་གི་མི་རིགས་མཐའ་ཡས་པ་
ཞིག་གིས་བོད་ནས་དར་བའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཐུགས་སྤང་ཆེན་
པོ་གནང་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་བོད་པའི་སྐྱད་ཡིག་ཐོག་སྤྱི་ངལ་ཡོད་པ་རྣམས་

ལ་མཁོ་ཕྱིར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་རྩལ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱའི་ནང་ནས་སྟོན་པ།
བསྟན་པ། ལྷ་བ། སྟོད་པ། བསམ་པ། སྒྲུབ་པ། འབྲས་བུ་བཅས་བདུན་དུ་བསྟུས་
ནས་ངོ་སྟོད་བྱང་ཅམ་ཞིག་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་པར་འབྲེམས་ཟེན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲར་ཡང་
པོད་ཡིག་ཐོག་འཁོད་སྟེལ་ཁྱེན་རང་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཞན་
རེ་བྱང་ལ་པན་པར་སྟིད་སྟེལ་སྟེ་གོང་གསལ་དོན་ཆན་བདུན་མདོ་ཅམ་བཟོད་པ་
ལ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་ལུགས་སྤྱིའི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན། བྱེད་ལས་
རི་ལྟར་ཡིན་པ་རོལ་ཅམ་ཁོང་དུ་རྩད་པར་འགྱུར་བས་འཇུག་པར་རུས་དང་མི་
རུས། རིགས་མི་རིགས་བརྟག་དགོས་ཏེ་རྒྱ་གར་པཌ་ཆེན་ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱང་
གིས་བསྟུགས་འོས་བསྟུགས་བསྟོད་ལས། བདག་ནི་སངས་རྒྱུ་ཕྱོགས་མི་
འཛིན། །མེར་སྒྲུ་སོགས་ལ་མི་སྤང་ཡང་། །གང་ལ་རིགས་པ་ལྷན་པའི་ཆོག་དེ་
ཉིད་ལ་ནི་སྟོན་པར་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་དུ་སྟོན་ཡོན་ལེགས་
པར་བརྟགས་ནས་འཇུག་དགོས་པ་ནི་དབང་རྣོན་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལུགས་ཡིན་པས། དེ་ཡང་རགས་རིམ་ཅམ་ནས་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་
དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་སྟོན་ཡོན་བརྟགས་པ་ནི་པལ་ཆར་སྟོན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཤོར་
བ་མང་སྟེ། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེའི་བྱང་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས།
གང་ཕྱིར་འཛིན་ཏེན་སྟོན་ལ་དགལ། །ཡོན་ཏན་འཛིན་ལ་ཞན་པས་ན། །སྟོན་ཡང་
ཡོན་ཏན་ལྟར་མཐོང་སྟེ། །གཞན་ལ་སྒྲུབས་སུ་མཆིས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རང་ཉིད་དང་པོ་ནས་སྟོན་ལ་གོམས་པ་ཆེ་བས་སྟོན་གྱི་རྗེས་སུ་ནི་ངལ་
བ་མི་དགོས་པར་ངམ་ངམ་འུགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ནི་རྩ་བོ་བྱང་དུ་རྒྱགས་པ་དང་
འབྲ་ལ། ཡོན་ཏན་གོང་མ་གོང་མར་འཇུག་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟུབས། རང་གིས་
ཉན། རྩལ་བ་བསྐྱེམས་པ་སོགས་འབད་པ་དུ་མས་བསྟེན་དགོས་པ་ནི་རྩ་བོ་གྲེན་

དུ་འབྲེན་པ་དང་འབྲེན་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་ལྟར་ཡིན་ན་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་
བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ན་དབྱེད་པ་བྱེད་ལུགས་ཤེས་བདེ་བ་དང་ཉམས་ལེན་
གྱི་གནད་མ་འཆོལ་བར་ལག་ཏུ་ཐྱང་བདེ་བ་ཡོང་རྒྱུར་གདོན་མི་ཟ་སྟུམ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་
༡༩༡༡ གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་ནམས་ནས་བཏུས་ཏེ་བྲིས་པའོ། །

དངོས་གྱི་འོ་སྤྲོད།

གཉིས་པ་འོ་སྤྲོད་པ་ལ། སྤྱིར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི། ལྟོན་པ། བསྟན་པ།
ལྟ་བ་གསུམ་གྱིས་བྱེ་ཡང་འདྲིར་འདུས་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བདུན་དུ་བསྟུས་
ནས་འཆད་པ་ལ་ལྟོན་པའི་བྱེད་པར། ཆོས་གྱི་བྱེད་པར། ལྟ་བའི་བྱེད་པར། སྤྲོད་
པའི་བྱེད་པར། བསམ་པའི་བྱེད་པར། སྐྱབ་པའི་བྱེད་པར། འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་
དང་བདུན་ནོ། །དང་པོ་ལྟོན་པའི་བྱེད་པར་ནི། རང་རང་གི་ལུགས་སུ་བྱས་ཏེ་
རང་དབང་གིས་ཐབས་ལྟོན་པའི་ལྟོན་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་མཆིས་ཀྱང་། འཆད་པར་
འབྱུང་བའི་ལྟོན་པའི་འོས་ཆོས་བཞི་དང་ལྟན་ན་ལྟོན་པ་ཡང་དག་པའམ་ལྟོན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འོས་ཆོས་བཞི་དང་མི་ལྟན་ན་
ནི་ལྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པས་རང་རང་གི་གཏན་གྱི་མདུན་མ་
སྐྱབ་པའི་ལྟོན་པ་དེ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་འོས་ཆོས་བཞི་ཆང་ངམ་མ་ཆང་བརྟག་པར་བྱས་
ཏེ་ཆང་ན་ནི་དགའ་བ་དང་སྤྲོ་བ་ཆད་མེད་དང་བཅས་རང་གི་མིག་བཞིན་དུ་བསྟེན་
པར་འོས་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཆང་ན་དེའི་སྟེང་འོས་ཆོས་དེ་དང་ལྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆང་
བ་ཞིག་བཅའ་དགོས་ཏེ། ལྟོན་པས་ཐབས་ཤོར་ན་རང་གི་མདུན་མ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སོང་བས་འདྲོད་པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བར་མི་འདྲོད་པ་ཐོག་ཏུ་འབབ་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་གི་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་པར་འོས་པའི་འོས་ཚས་བཞི་ཚང་དགོས་པས་དེ་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རང་འཛིགས་པ་དང་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་
བ། གཞན་འཛིགས་པ་འཕམ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྦྱོབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ།
ཀྱན་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པར་འབྲུག་པའི་བཙེ་བ་བྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་མངའ་བ། ལན་དང་
གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་པན་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་
པ་དང་བཞིའོ། །

སྟོན་པའི་བྱད་པར།

སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་སྤྲས་པོ་སྟོན་པར་
བཀྱར་བ་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་འོས་ཚས་བཞི་དང་ལྡན་པས་ཡིན་གྱི། རིགས་ཀྱི་ཆ་
ནས་མ་ཡིན། རུས་ཀྱི་ཆ་ནས་མ་ཡིན། གནས་ཀྱི་ཆ་ནས་མ་ཡིན། སྟོབས་དང་
དབང་ཐང་གི་ཆ་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འོས་ཚས་ཚང་བ་མཐོང་བའི་
སྟོན་པ་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་པར་བསྟེན་པ་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་
འོས་ཚས་མ་མཐོང་ཞིང་མ་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་གི་བྱུགས་བཟུང་ནས་སྟོན་པར་ཞེན་
པ་ནི་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའོ། །འོ་ན་སྟོན་པ་ནི་སྦྱོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྦྱབས་
མཐར་བྱག་པ་བཟུང་དགོས་པས་རང་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་མ་གྲོལ་ན། རང་
ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱབས་ལུལ་གཞན་བསྟེན་དགོས་པས་སྦྱབས་མཐར་བྱག་པ་མ་ཡིན་
ལ། ཉེས་ཅན་གྱིས་ཉེས་ཅན་གཞན་དེ་བཞིན་སྦྱོབ་པར་ཡང་མི་རུས་ཏེ། ལྷ་རྩེ་ནད་
པས་ནད་པ་གཞན་སྦྱོབ་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་
ལས་སྦྱོབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ན་བྱིས་བདག་སྟེན་པས་བྱིས་ཀྱི་

འཁོར་གཡོག་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་སྐྱོང་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོང་དུ་
 རྒྱག་ཀྱང་ནོར་བ་དང་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དུ་མ་འབྱུང་བས་པན་པ་འབའ་
 ཞིག་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་ཀྱན་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་བཞིན་ནོ། །ཀུན་ལ་
 ཉེ་རིང་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་མི་ལྡན་ན་སྐྱོབ་པར་མི་མཛད་དེ་རྒྱལ་
 ཅན་གྱི་ལྷ་རྗེ་མཁས་པ་བཞིན་ནོ། །ཉེ་རིང་ཡོད་ན་རེ་འགའ་སྐྱོབ་ལ་རེ་འགའ་མི་
 སྐྱོབ་སྟེ་སྐྱུ་གཤུག་པ་ཅན་དང་ཞེ་སྤང་ཅན་གྱི་བྲིམ་བདག་བཞིན་ནོ། །ལན་དང་
 གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བུར་པན་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་
 པ་དང་མི་ལྡན་ན་ཁྲབ་འཇུག་དང་། དབང་ཐུག་ལྟ་བུ་སྟེ་རང་ལ་པན་བཏགས་ན་
 སྐྱོབ་པར་བྱེད་ཀྱང་པན་མ་བཏགས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱོབ་པར་མི་བྱེད་པས་དབུག་
 ཞིང་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་མི་བྱེད་ལ། རང་གི་གྲགས་པའི་དོན་དུ་གཞན་འབྱུང་
 བ་ཡང་དུ་མ་སྤང་བས་སྐྱོབ་པར་ཁས་འཆེས་ཀྱང་བསྐྱུ་བ་མང་བའི་ཕྱིར་མཐའ་
 གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་ཐུགས་བཅོལ་བ་མི་འོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ནི་དེ་ལྟ་
 བུའི་སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་
 ཏེ། བསྐྱུགས་འོས་བསྐྱུགས་བསྟོན་ལས། །གང་ཞིག་ལ་ནི་ཉེས་པ་ཀུན། །གཏན་
 རྒྱས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་སྡུར་པས། །གལ་ཏེ་
 སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། །དེ་བསྟོན་དེ་ནི་བཀྱར་བ་དང་། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྐྱབས་
 སུ་རིགས། །ཞེས་དང་། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོན་ལས་ཀྱང་། བདག་ནི་སྟོན་པ་
 གཞན་སྤངས་ཏེ། །བཅོམ་ལྡན་ཁྱོད་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་ཞེ་ན་
 ཁྱོད། །སྟོན་མི་མངའ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྡན། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པས་གྲུབ་ཅིང་
 དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱབ་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར་།

གཉིས་པ་བསྟན་པའམ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། མདོ་ལས། སྤྱི་པའི་ཟུག་
རྩ་གཙོད་བྱེད་ལས། །དེད་ཀྱིས་བྱེད་ཅག་རྣམས་ལ་བསྟན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་སྟོན་པ་སྟེ། །བྱེད་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་ཟུག་རྩ་ནི། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་།
འགྱུར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད། བྱེད་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་
ཀྱི་ཅ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་ཉོན་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཅ་བ་ནས་
བྱངས་འབྱེན་པའམ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་རྫོད་བྱེད་ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་། བརྫོད་
བྱ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལུང་གི་བསྟན་པའམ་ལུང་གི་ཆོས་ནི།
སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་དང་། དེའི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཆོད་ལྡན་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་
གི་བསྟན་པ་ལའང་སྤྱིའི་འོས་ཆོས་གསུམ་ཆོད་དགོས་པ་ལས། དང་པོ་རྫོད་བྱེད་
ཆོག་གི་སྟོན་གསུམ་དང་བཅའ་བ། བྱུང་བར་ཀྱི་དགོས་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་པ།
བརྫོད་བྱའི་དོན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པའོ། །དང་པོ་བདག་གི་མ་མོ་གཤམ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རང་ཆོག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ། སྟོན་པའི་དག་ལྟར་སྤྱི་
བྱེད་འགྲེལ་མ་ཆགས་པ། སྤྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་སྒྲུང་དོར་
གོ་ལྟོགས་པ་སོགས་ཆོག་གི་སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བཅའ་བའི་ཆོག་སྦྱོར་བྱུན་སྦྱོར་
ཆོགས་པ་དང་ལྡན་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱུང་བར་ཀྱི་འོས་ཆོས་བཞི་དང་ཡང་ལྡན་དགོས་ཏེ། དཔེར་

ན། ཞིང་ཁར་ས་བོན་འདེབས་ཞེས་པའི་ཆོག་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ཞིང་ཁ་དང་ས་
 བོན་འདེབས་ལས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡོངས་སུ་ཆང་བ་ཆོག་དེའི་བརྗོད་བྱ། ཇི་ལྟར་
 བསྟན་པ་ལྟར་ས་བོན་འདེབས་ལས་བགྱིས་པ་ལས་སྤྱ་གྲུ་སྤྱེས་ཤིང་སྤྱོན་དགོས་
 པ། དེ་ལ་བཞེན་ནས་ཉེ་བར་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་ཉིང་དགོས་སམ་དགོས་པ་མཐར་
 ཐུག་ཀྱི་ཉིང་དགོས་དགོས་པ་དང་དགོས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་། དེ་ཡང་རྗོད་བྱེད་དང་
 འབྲེལ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞི་ལས་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་ན་ཉན་པ་
 བོས་འབད་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་བཞི་ལེགས་པར་ཆང་ན་ཉན་པ་པོའི་རེ་བ་
 ཡོངས་སུ་བསྐྱང་བྱས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོག་དེ་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་ལྟན་ཞིང་དགོས་
 པ་ལ་མི་བསྐྱ་བས་ན། ཆོག་ཡང་དག་པ་དང་མི་བསྐྱ་བ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་
 སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་པ་གང་ཡིན་ཡང་དག་གྲ་ཉོན་མོངས་འདུལ་
 བའི་ཐབས་སུ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལས་བཅུམས་ཏེ་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནད་ཆང་
 བ་རེ་བསྟན་པས་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྟན་པ། ཚུལ་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་
 ལེན་པའི་སྤྱབ་པ་བོས་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བདེ་དཔག་མེད་དུ་འཕེལ་ཞིང་ཕྱི་མར་
 མངོན་མཐོ་ལྟ་མིའི་གོ་འཕང་མཆོག་དུ་བཟང་བའང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་དགོས་
 པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྟན་པ། དེ་དག་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་དང་འབྲེལ་ནས་
 བསྐྱབས་པས་རིམ་གྱིས་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གདོན་མི་
 ཟ་བར་འཐོབ་པར་འགྱུར་བས་ན་ཉིང་དགོས་སྒྲ་ན་མེད་པ་དང་ལྟན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་
 ཉིང་དགོས་དེ་དག་དགོས་པ་དེ་དང་འབྲེལ། དགོས་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ལུང་
 དེ་ཉིད་དུ་འབྲེལ་ཞིང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་གནས་པས་ན་འཕམ་ལུན་ཀྱན་དུ་མི་
 བསྐྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་མཉན་བྱ་དང་འཇུག་དོགས་སུལ་
 དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་ན་

ཆོག་གི་ཆོག་ས་ཇི་ལྷར་སྟན་ཞིང་མང་ཡང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་
པ་དངོས་མིན་པས་དེ་དག་གི་བྱད་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཆེ་བ་བཞི་དང་ལྷན་པ་དགོས་ཏེ།
རྒྱད་སྟེ་མ་ལས། གང་ཞིག་དོན་ལྷན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་
ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་སྟོང་བྱེད་གསུང་། །ཞི་བའི་པན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་
གང་། །དེ་ནི་དང་སྟོང་གསུང་ཡིན་ལྟོག་པ་གཞན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བརྗོད་
བྱའི་དོན་དང་ལྷན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་གྱི་དོན་དང་མི་ལྷན་པ་མིན་པ། རྒྱང་དོར་གྱི་
གནད་ཡང་དག་པར་བསྟན་པས་དགེ་བའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་གྱི་དེ་དང་
མི་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པ། ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་
འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པའི་པན་ཡོན་འབའ་ཞིག་སྟོན་
གྱི་འཁོར་བའི་ཉེས་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྷ་བྱའི་ཆེ་བ་བཞི་དང་
ལྷན་པ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དེ་བཞི་
དང་མི་ལྷན་པ་བརྗོད་བྱའི་བྱད་པར་ཇི་ལྷ་བྱ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་མིན་པས། རྩོམ་པ་པོ་ནང་པ་ཡིན་ཡང་བརྟམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནང་པའི་ཆོས་
མིན་པ་དུ་མ་ཞིག་སྟངས་སོ། །

གཞན་ཡང་དགོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་
མར་དགེ་བ། བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཉེར་གཅིག་གསུངས་
ཤིང་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོ་ཐོས་པའི་དུས་སུ་འོལ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་
དོན་རིག་ཅིང་པན་ཡོན་མཐོང་ནས་དགའ་བ་སྤྲེས་པས་ཐོག་མར་དགེ་བ། བསམ་
པས་དོན་རྟོག་པ་ན་མི་བསྐྱུ་བ་དང་ཡང་དག་པ་དང་། དོན་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་རབ་
ཏུ་དགའ་བ་སྤྲེས་པས་བར་དུ་དགེ་བ། སྟོམ་བྱུང་གི་ཆེ་སྒར་ཐོས་པའི་དོན་མཐའ་

དག་མངོན་དུ་གྱུར་པས་དགའ་བདེ་རྒྱན་མི་ཆད་པ་འབྱུང་བས། མཐའ་མར་དགེ་
བ་སོགས་དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོའི་འབྲེལ་པ་ལས་བཤའ་ཐིག་པ་ལྟར་པན་
ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་དང་ལྡན་པས་མཉན་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་འོས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་
པ་དག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་པན་ཡོན་མི་འབྱུང་ངོ་། །

དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ནི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་
དངོས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འཕྲུག་སྒོ་འཆོལ་བའི་ཐབས་ལུ་
དུ་བྱུང་བ་དང་པན་པ་འབའ་ཞིག་གི་གནས་དང་། རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་དང་འབྲེལ་
བཤའ་སྟག་ཡིན་པས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དངོས་ལྟར་གྲུས་ཤིང་བཀྱར་བར་བྱ་བའི་
ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། ལྟག་པར་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་
རྣམས་ནི་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲི་ཆབ་དངོས་ཡིན་པས་རང་གི་སྟོན་པ་ལྟར་
གོང་དུ་བཀྱར་ཞིང་ཆད་མར་བཟུང་དགོས་ཏེ། འདུལ་བ་བསྟོད་པ་ལས། རྒྱལ་བ་
བསྟན་པ་དེ་ཡི་བསྟན་བཅོས་ནི། །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་
ནི། །སྟོན་དང་བསྟན་པ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཉིས་འགྱུར་ཕྱག་བྱའི་སངས་རྒྱས་
ཆོས་གཅིག་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ནའང་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དངོས་མིན་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འབའ་ཞིག་ཁྲངས་སུ་བྱས་ནས་བྱབ་པའི་བསྟན་པ་སྟེལ་བའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ལྟར་
ལེན་ཅིང་། རྟེན་པ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མ་སོང་བར་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་
རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐར་པར་བསྟོད་པའི་ལམ་སྟོན་པ་དང་། གཞན་ལ་པན་པ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་གཞོལ་ཞིང་བབས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཡང་གོང་གི་ཆེ་བ་དེ་
དག་དང་ལྡན་པས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་བོར་བསྟན་ཏེ་གྲུས་པས་བཀྱར་ཞིང་
བསྟན་དོན་ཉམས་སུ་སྒྲང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། །གང་ཞིག་

རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི། དབང་བྱས་རྣམ་གཡང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་
བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པས། །དེ་ནི་བླ་སྟོང་བཀའ་བཞིན་
སྤྱི་བོར་སྤང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་
མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །ངན་འགྲོའི་སྲིད་ལས་སྦྱོབ་པ་གང་ཡིན་པ། །འཆོས་
སྦྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་
མེད། །ཅེས་པ་ལྟར། དེ་ལྟ་བུའི་བྱད་ཆོས་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་བསྟན་བཅས་
རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་དངོས་ཡིན་ཞིང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་
ལུགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་གཞན་ལ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལའང་ལུང་གི་བསྟན་པ་དེ་དག་གིས་
གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་སྦྱབ་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞེས་
རིག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡིན་གྱི། མཐུ་དང་རིག་སྤྲུགས་བྱུབ་པ་དེའང་མ་ཡིན།
ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན། འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་
མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་འབྲུག་པ་བཀག་པ་སེམས་ཀྱི་
བཅོམ་ཁང་བཟུང་བ་དེ་ཡང་མ་ཡིན། མོ་ཅིས་དང་ཆོ་ག་ལ་སྦྱངས་པ་དེ་ཡང་མ་
ཡིན་ཞིང་། ཆོག་གི་གཉེར་མ་འབའ་ཞིག་རྫོབ་སོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
ལ་རྗེ་ཅམ་བསྟེན་ཀྱང་གོང་གི་པན་ཡོན་དེ་དག་མི་འབྱུང་ཞིང་རྟོགས་པའི་བསྟན་
པ་འཕེལ་བའི་གནས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་རྟོགས་པའི་
ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་ནས་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལྷག་པའི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་། ཟེན་བྱེད་གྲོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེས་འབྱུང་། བྱང་

སེམས་ལ། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་གསུམ། རོ་སའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བྱང་ཕྱོགས་སོ་
བདུན་དངོས་སམ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་
ཡིན་ལ། དེ་དག་ཡར་ལྷན་དུ་སྐྱེས་པའི་ལམ་ལྷ་གསུམ་བཙེ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་
ནི། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གཙོ་བོ་དང་། དེ་དག་ཅི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་མངོན་
པར་ཤེས་པ་དུག་དང་། སྐྱུན་ལྷ་དང་། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞི་ལ་སོགས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཁྱད་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་
པ་སོ་སའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱེད་པའི་ཐོས་པ་
དང་བསམ་པ། སྒོམ་བྱང་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་། ཚད་མེད་བཞི་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་
བོར་གྱུར་པའི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྷར་ཡར་ལྷན་གྱི་སྤྱིང་ནས་རྟོན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་དང་། རྣམ་བུར་གི་
རྟོན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་གི་གནས་སྤྱོད་རགས་ཐམས་ཅད་ལ་རྩལ་
དུ་བཏོན་ནས་ཐོས་བྱང་བསམ་བྱང་སྒོམ་བྱང་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི། རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་དང་། དེ་དག་ཡར་ལྷན་གྱི་སྤྱིང་ནས་པར་ཕྱིན་
དུག །བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི། སེམས་བསྐྱེད་ཉིར་གཉིས། སྐྱུ་བ་བཞི་དང་།
ས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་བཅད་བཟམས་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ཡོད་དོ། །

དེ་ལྷ་བྱའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བསྐྱུ་བྱའི་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་དེའི་
དོན་དུ་སྒོ་གསུམ་ལེགས་པར་འཆོས་ཤིང་བཙོས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་རྒྱ་ཆོགས་

སྐྱབ་པ་ནི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་དངོས་ཡིན་ནོ། །

ལྟ་བའི་བྱང་པར།

གསུམ་པ་ལྟ་བའི་བྱང་པར་ནི། བཤེས་སྤྱིངས་ལས། གལ་ཏེ་མཐོ་རིས་
ཐར་པ་མངོན་བཞེད་ན། །ཡང་དག་ལྟ་ལ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་དུ་མཛོད། །གང་ཟག་ལོག་
པར་ལྟ་བས་ལེགས་སྤྱད་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་མི་བཟད་ལྟན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་དེ་ཡང་བྱུང་བ་ཐམས་སྟོང་པ་བསྐྱར་བ་ལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། བྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བདེ་
དོན་ལ་ལྟ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་འཛིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་
ལ་ལྟ་བ། ཚུལ་མཐུན་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་ལྟ་བ། དགེ་སྤྲིག་ལས་འབྲས་ཀྱི་གནས་
ལ་ལྟ་བ་སྟེ་དེ་དག་ལ་སྒྲོ་བྱུགས་གཏད་དེ་ཡིད་ཆེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་
ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་སྤང་མ་འཛོལ་བར་སྤང་བཅི་བཀྱིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི་འདི་ཉིད་གཞི་རྟེན་དུ་བྱས་ནས་བྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བདེ་བའི་
གནས་སྟོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་སྒྲོ་བཙལ་ཏེ་ཡིད་ཆེས་པ་དེ་ཡིན་
ལ། དེ་ཉིད་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ཆོས་ཁྲིམས་དང་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཚུལ་བཞིན་
སྐྱབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ཆོས་ཁས་ལེན་
མི་ལེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤང་བཅི་དགོས་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་ལུགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པས་ཆོས་

གྱི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྲལོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་བའི་ལྟ་བུ་འདར་ནས་རྟོག་གིས་
སྒོས་པ་མཐའ་མེད་པས་ན་གྲུབ་མཐའི་ལྟ་བུ་འདར་མཐའ་མེད་པ་ཡོད་མོད། འདིར་
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ལྟ་བུར་མཆོད་ན། ལྟ་བུ་སྤྲུལ་མ་གཉིས་གྱི་ལྟ་
བུ་གཞི་རྟེན་དུ་བྱས་ཏེ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ལྟ་བུ། རྟོན་མོངས་
པའམ་འཁོར་བའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
ལྟ་བུ། བདེ་སྤྲུག་ལ་མོངས་སློང་པའི་སྤྱེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཕྱང་པོ་ལས་ཟུར་དུ་བྱེ་
བའི་བདག་གཙང་བ་དང་རང་རྒྱ་བའི་བདག་དུ་མེད་པར་ལྟ་བུ། དེ་དག་ལེགས་
པར་བསྒྲོམས་པས་མཐར་ཉོན་མོངས་གཏན་ཟད་དུ་སོང་བ་ནི་ནི་བའམ་ཐར་པར་
ལྟ་བུ་དང་བཞིན། །

འདི་ནི་ནང་པའི་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོག་ཤིང་དང་ཆོས་ཀྱི་གནད་ཐམས་
ཅད་འདུ་བའི་སྒྲིམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་སྟོན་པའི་
མདོ་ཞེས་བྲལོ། །འདི་ནང་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་གནད་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། དུལ་མི་རྟག་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྟོང་བདག་མེད་བཞི་ནི། གཞིའི་ལྟ་བུ་འཕམ་ཡུལ་
གྱི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྲལ། དེ་དག་འཐད་སྤྲུབ་དུ་ལྟ་བུ་བའི་ཤེས་རབ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་སྟེ་
ལམ་གྱི་ལྟ་བུར་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་བསྒྲོམས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་གཏན་ཟད་དུ་སོང་
བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ནི་འབྲས་བུའི་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སྤར་བའདད་པའི་རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་ནམས་ནི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་སྟེང་ནས་བསྐྱེད་དགོས་པ་ལ་སྤྲུག་དུ་སྤང་
ངོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་འདར་མ་བྱའི་སྒོ་མདོངས་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་
མང་བས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲུལ་བའང་བཞི་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ནི་དངོས་
པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་འདིས་བདེན་བཞི་ཡང་བསྐྱེད་ནས་བསྟན་ཏེ། མི་རྟག་སྤྲུག་བསྐྱེད་

གཉིས་ཀྱིས་སྤྱག་ཀྱན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་
གྱི་གཤིས་ལུགས་བསྟན་པའི་སློན་སྒྲིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་སྤང་བྱར་བསྟན། ཞི་བ་ཐར་
པ་ནི་འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པར་བསྟན་པས་འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་གི་རིམ་པ་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པའང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ནང་
པ་ནི་སངས་རྒྱུ་པ་སྟེ་ཉིན་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་པ་ལ་བྱི་བ་དང་དེ་དག་མཐའ་ནས་
སྟེགས་པའི་དབྱུ་མ་ཡིན་པས་ན་ནང་པ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ན་སེམས་དོན་རིག་པ་
གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབབས་ནས་སྤྱབ་པའི་ཆ་ནས་ནང་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་གཉིས་
ལས་དང་པོ་གྲགས་ཆེ་ཡང་བྱི་མ་ཉིད་དོན་ལ་གནས་སོ། །

ནང་པའི་བྱུང་མཐའ་སྤྱི་བ་ཡིན་མིན་ནི་ལྟ་བ་འདི་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱེད་དགོས་པས་འདི་བཞི་ལ་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་གྲང་
བྱའོ། །ལམ་གྱི་ཆོམས་ལས། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པ། །གང་ཆེ་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་མཐོང་བ། །དེ་ཆེ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཡིད་འབྱུང་། །ལམ་འདི་རྣམ་པར་དག་པར་
འབྱུང་། །ཞེས་ལྟ་བ་མ་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །ནང་པའི་བྱུང་
མཐའ་སྤྱི་བ་བཞི་ཕྱིའི་སློན་སྒྲིག་པའི་ཆ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་། གཞིའི་གནས་
ལུགས་སྤྱ་རགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་སྤྱ་རགས་མང་བས་བྱུང་མཐའ་
འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མའི་ལྟ་བ་ཆེས་བཟང་ལ་ཟབ་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་
རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་བང་ཅུལ་ཞིག་ཡོད་ན་ལྟ་བ་སྤྱ་རགས་འདིའི་སྟེང་ནས་གོམ་བཞེད་
དགོས་པ་ནི་རིགས་པ་སྤྱི་བའི་གནད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ལྟ་བ་འདི་བཞིའི་གོ་བ་
གནད་དུ་འབྱོར་བ་ཞིག་མ་བྱུང་བྱིན་ཉོན་མོངས་པ་སྟོང་ཚུལ་མི་ཤེས་ཤིང་དེ་མི་
ཤེས་པས་ཐར་པའི་ལམ་རྟེན་ས་མེད་པས་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་
ནི་འདི་བཞིའི་སྟེང་ནས་གཞི་ཅ་ཚུགས་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་གཤམ་ཆེ་བར་སྤང་ངོ་། །དེ་

ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་ཉམས་སྒྲ་ཡི། །ལྟ་ལས་ཅིས་ཀྱང་
མ་ཡིན་ཏེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ནི་མཐོ་རིས་དང་། །ལྟ་བས་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། སིལ་བྱའི་ཆོམས་ལས། རོ་ཆ་མིན་ལ་རོ་ཆ་ཞིང་། །རོ་ཆ་
བ་ལ་རོ་མི་ཆ། །མི་འཛིགས་པ་ལ་འཛིགས་ལྟ་ཞིང་། །འཛིགས་ལ་མི་འཛིགས་
ལྟ་བ་སྟེ། །ལོག་པར་ལྟ་བ་བླངས་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོན་པའི་བྲད་པར།

བཞི་པ་སྟོན་པའི་བྲད་པར་ནི། འཛིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་སྟོན་ཚུལ་ཅ་བར་
བཟུང་སྟེ་དག་བཅུའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་གཅེས་སྤྲས་གཟབ་པ་དེའོ། །དེ་ཡང་ནི་དུལ་
བག་ཡོད་ཀྱིས་འཆོ་ཞིང་རོ་ཆ་ཁྲིལ་ཡོད་ཀྱིས་རྒྱན་སྦྱང་དགོས་པ་ནི་ནང་པའི་ཆོས་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའོ། །དེ་ཡང་རང་དོན་དུ་དོན་ཉུང་བ། བྱ་བ་ཉུང་
བ། འདོད་པ་ཆུང་བ། ཆོག་ཤེས་པ། ལུས་དུལ་བ། དག་བཅུན་པ་སྟེ་བྲད་ཆོས་
དུག་ལྡན་དགོས་སོ། །གང་གིས་ཤེས། དང་པོ་སྟེད་པའི་ཆོམས་ལས། འདོད་པ་
སྤུན་པ་འབྲ་བས་གཡོགས། །སྟེད་པའི་དགའ་བས་བཀའ་བ་དང་། །བག་མེད་
འཆིང་བས་བཅིངས་པ་དག །ཆོད་མར་རྒྱུད་པའི་ཉ་དང་འབྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རང་ཉིད་ཆེ་འདིའི་དོན་མང་པོ་བསམ་པ་དང་དེའི་དོན་དུ་རྟག་ཏུ་རྟོག་ཞིབ་
བགྱིས་པ་ནི་འདོད་པ་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་གཏན་གྱི་མདུན་
མའི་དོན་དུ་ལྟ་བའི་སྐབས་མི་འབྱུང་བས་ཆོས་བྱ་བར་འདོད་ཀྱང་དཔྱུས་ལོང་ལྟར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །བྱ་བ་མང་བ་ནི། འདོད་ཆེན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའམ།

གཞན་གྱི་དབང་ལས་འདྲུ་འཛིའི་བྱ་བ་མང་ན། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆོས་ཡིད་ལ་མི་
འཆར་བའམ་འཆར་ཡང་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ལོང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱ་
བ་མང་བ་ནི་ཆོས་ལ་ནང་བྱ་རྒྱུ་ལ་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་ཐམས་ཅད་
ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བཀག་དང་པོའོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཐེམ་སྐྱས་དང་པོ་ནི་དོན་ཉུང་བ།
བྱ་བ་ཉུང་བ་འདི་གཉིས་མེད་དུ་མི་རུང་བའོ། །

གསུམ་པ་འདོད་པ་རྒྱུང་བ་ནི། འདོད་ཆེན་ལས་ལྷོག་པ་སྟེ་སྤྱག་ཀྱན་ཞི་
བའི་དོན་འབའ་ཞིག་བསམ་གྱི་སྤྱག་བསམ་འཕེལ་བའི་ཐབས་གང་ལའང་མི་སེམས་
པའོ། །བསྐྱེ་བའི་ཆོས་ལས། བདུད་ཅི་གོ་འཕང་མ་མཐོང་བ། །ལོ་བརྒྱར་གསོན་
བ་གང་ཡིན་པས། །བདུད་ཅི་གོ་འཕང་མཐོང་བ་དག །ཉིན་ཞག་འགའ་ཞིག་གསོན་
བ་རུང་། །ཞེས་པ་ལྟར། གཙུག་པོར་ཐར་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བརྟག་ཅིང་འདུན་པ་རྒྱུན་
ལྷན་དུ་བསྐྱུངས་པའོ། །

བཞི་པ་ཆོག་ཤེས་པ་དེ་འདོད་པ་རྒྱུང་བ་དང་པལ་ཆེར་གནད་གཅིག་ཅིང་
ཁྱད་པར་ནི། འདོད་པའི་ཆོས་ལས། གངས་ཅན་དང་ནི་མཉམ་པ་ཡི། །གསེར་
གྱི་རི་བོ་ཡོད་གྱུར་ཀྱང་། །ཁོར་དེས་ཅིས་ཀྱང་མི་ཆོམ་པར། །རྟོགས་པར་གྱིས་
ལ་ལེགས་པར་སྟོང་། །གང་དག་སྤྱག་བསམ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཤེས་པ། །དེ་དག་ནམ་ཡང་
འདོད་ལ་དགའ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤར་གོམས་ཆེ་བས་སྟོ་གོས་
གཏམ་གསུམ་ལ་ཁ་གཏད་ན་རང་གི་འདོད་པ་ལ་མཐའ་མེད་པ་དང་། ཆོམ་དུ་
མེད་ཅིང་དེ་ཡང་སྤྱག་བསམ་གྱི་རྒྱ་ལ་བདེ་བའི་རྒྱར་ལྟ་བུ་དེ་ཁོ་ནར་འདུག་ན་དེ་
དག་ཉེས་དམིགས་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམས་ཏེ་གཏན་བདེ་སྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཆང་བ་
ཅམ་ལ་ཆོག་པར་འཛིན་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྒོམ་པ་ལས། ཡིད་
གྱི་རྒྱ་བ་བརྟན་པོ་རྒྱགས་སུ་བ་བ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་བཤེས་སྤྱིངས་ལས། ཁོར་

ནམས་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་ཆོག་ཤེས་པ། །རབ་མཆོག་ལགས་པར་ལྷ་མིའི་སྟོན་པས་
གསུངས། །ཀྱན་ཏུ་ཆོག་ཤེས་མཛོད་ཅིག་ཆོག་མཐུན་ན། །ཁོར་མི་འདུག་ཀྱང་ཡང་
དག་འཕྲོར་བ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

ལྷ་པ་ལུས་དུལ་བ་ནི། སྤྱག་པའི་ཆོམས་ལས། དཔེར་ན་དགོན་པའི་གྲོང་
ཁྱིམ་དག། བྱི་ནང་སྤང་བར་བྱེད་པ་ལྟར། །དལ་འཕྲོར་ཆུད་ནི་མི་ཆོས་པ། །དེ་ལྟར་
བདག་ནི་བསྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་ཉེས་སྦྱོད་དང་མ་འདྲེས་
པར་སྤང་ཞིང་བྱེད་པར་དུ་མ་གུས་པའི་བྱ་བ་ལས་ལྷོག་ཏེ་ཤིང་ཏྲོག་སྒྲིན་པ་བཞིན་
དུ་གནས་པ་དང་དགའ་སྤྱད་གི་འགྱུར་བ་མེད་པར་བག་དང་ལྡན་པ་སྟེ། བག་
ཡོད་ཀྱི་ཆོམས་ལས། བཙུན་འགྱུས་ལྡན་ཞིང་བག་ཡོད་དང་། །ཆོས་སྦྱོད་ལགས་
པར་སྦྱོད་བྱེད་པ། །འཛིག་ཉེན་འདི་དང་པ་རོལ་དུ། །ཆོས་སྦྱོད་པས་ནི་བདེ་
བ་འཛོལ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །དཔེར་ན་ནང་གི་བཅུད་རི་ཅམ་བཟང་ལ་
མཆོག་ཡིན་པ་དེ་ཅམ་དུ་གང་དུ་སྒྲགས་པའི་བྱིའི་སྦྱོད་དེ་ཡང་གཙང་ལ་བཟང་བ་
ཞིག་ངེས་པར་དགོས་པ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་བཟང་ལ་མཆོག་ཡིན་པ་
དེའང་དེའི་སྦྱོད་ལུས་ཚུལ་དང་ལྡན་ལ་གཙང་བ་ཞིག་ཀྱང་དགོས་སོ། །

དུག་པ་དག་བཅུན་པ་ཡང་། བསྐྱེ་བའི་ཆོམས་ལས། གང་དག་དོན་དང་
མི་ལྡན་ཆོག །ཆོག་ས་བཅད་བརྒྱ་དག་སྤྱོད་པ་ལས། །གང་དག་ཉེ་བར་ཞི་གྱུར་
བའི། །དོན་ལྡན་ཆོག་གཅིག་ཆོས་པར་བྱང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་
ལ་དོན་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་པ་ལས་དོན་མེད་དང་དོན་ཆུང་གི་ཆོག་ནམ་
ཡང་མི་སྤྱོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཡང་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ནམ་
པ་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོང་བ་ནི་དག་བཅུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་
ཆོག་ཤེས་པ་ནི་ཡིད་སྤྲོམ་པ་དང་། ལུས་ངལ་ཞིང་དུ་བའི་མཐའ་དང་། འདོད་

པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་གང་དུའང་མི་ལྟོང་བར་བག་དང་ལྷན་པ་ནི་ལུས་
སྟོམ་པ་དང་། ངག་ཀྱང་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་དང་བུལ་བར་དོན་ལྷན་གྱི་ངག་
ཚུལ་བཞིན་སྟེ་བ་ནི་ངག་སྟོམ་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་སྟོད་པ་ནི་པན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
སྟེ། ལེགས་པར་སྦྱད་པའི་ཆོམས་ལས། ལུས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ལེགས་པ་སྟེ། ངག་གི་
སྟོམ་པ་ལེགས་པ་ཡིན། །ཡིད་ཀྱི་སྟོམ་པའང་ལེགས་པ་སྟེ། རམས་ཅད་དུ་ནི་
བསྐྱམས་པ་ལེགས། །ཀུན་ཏུ་སྟོམ་པའི་དགེ་སྟོང་ནི། སྦྱག་བསྐལ་ཀུན་ལས་རྣམ་
པར་འགྲོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟོན་གསུམ་ཉེས་སྟོད་ལས་
བསྐྱམས་ཤིང་བསྐྱང་བར་ཡང་ངོ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱིས་རྒྱན་སྟོང་དགོས་པས་ངོ་ཆ་
ཤེས་པ་ནི་དཔེར་ན་བདག་དགེ་སྟོང་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཉེས་སྟོད་ལ་འཇུག་ཏུ་
ག་ལ་བྱང་སྟམ་སྟེ། རང་དང་རང་གི་རིགས་རང་གི་ཡོན་ཏན། གནས་རིམ་སོགས་
རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྟོད་ལས་སེམས་བསྐྱང་བ་དེ་ཡིན་ལ། ཁྲེལ་ཡོད་པ་ནི།
དཔེར་ན་བདག་འདི་ལྟ་བུའི་ཉེས་སྟོད་ལ་འཇུག་ན་པ་མ་དང་ཀན་ལགས་རྣམ་པ་
ཐུགས་པམ་པ་གདོན་མི་བ་བས་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་ག་ལ་བྱང་སྟམ་པ་ལྟ་བུ་གཞན་
དང་། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལུལ་གྱི་ཁྲིམས་དགོན་མཆོག་སོགས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
ནས་ཉེས་སྟོད་ལས་སེམས་བསྐྱང་བའོ། །ངོ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་
ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

བསམ་པའི་བྱད་པར།

ལྷ་པ་བསམ་པའི་བྱད་པར་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། རྒྱུ་གོས་མེད་བུམ་ཟེ་
གསུམ། །ཆོས་ནི་རིམ་བཞིན་ཡིད་དང་ནི། །མིག་དང་རྣ་བ་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་

ཕྱིར་ཐུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་སྤྱད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །ཤྲུ་ནི་སྟོན་པ་སངས་
 རྒྱས་ཏེ། དེའི་ཆོས་ནི་ཡིད་ལེགས་པར་འཆོས་པའི་སྟོན་པ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
 གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཆོས་ཡིད་ཀྱིས་འཛིན་པ་ཞེས་བྲུ་ལ། གོས་མེད་གཅེར་བྲུ་པ་ནི།
 ལུས་དཀའ་དུབ་ལ་བསྟེན་པ་གོལ་ལམ་དུ་ལྟ་བས་ཆོས་མིག་གིས་འཛིན་པ་དང་།
 བམ་ཟེ་སྟེ་རིག་བྱེད་པ་སོགས་ནི་ཆོས་དག་གི་སྟོན་པ་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་མཆོག་
 ཏུ་ལྟ་བས་ཆོས་རྣ་བས་འཛིན་པ་ཞེས་བྲུ་ཞིང་། དེས་ན་ཐུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་
 སྤྱད་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ཆོས་གནད་དུ་སྟོན་མ་སྟོན་ནི་ནང་གི་བསམ་པ་
 རྣམ་པར་དག་པ་གནད་དུ་སོང་བ་ལ་རག་ལས་པས་བསམ་པའི་བྱེད་པར་གྱི་
 གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་བས། བསམ་པ་བཟང་ན་ས་དང་ལམ་
 ཡང་བཟང་། །བསམ་པ་ངན་ན་ས་དང་ལམ་ཡང་ངན། །ཐམས་ཅད་བསམ་པ་དག་
 ལ་རག་ལས་པས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་པ་ཅི་འདྲ་
 ཞིག་དགོས་སྟུང་ན། དངོས་སམ་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་པ་སྟོན་པའི་ཕྱན་ཆོགས་ལ་རྒྱབ་
 ཀྱིས་སྟོགས་ཏེ་ཐར་པའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བསམ་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཞིག་
 དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་དགོན་མཆོག་གམ་ལས་འབྲས་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་
 དད་པ་ཅ་བར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པའི་འདུན་པ། དགེ་བའི་ཆོས་
 ལ་གཅེས་སྤྱོད་སུ་བྱས་པའི་མོས་པ། ཆོས་ཀྱི་གདམས་དག་སོགས་ལེགས་པའི་
 གནས་མི་བརྟེན་པར་འཛིན་པའི་བྱན་པ། དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་སྟོན་པ་གཏོད་པའི་
 ཉིང་ངེ་འཛིན། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་ཡུལ་ངེས་
 ལྡེའི་ཆོགས་ལ་བརྟེན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །

འདི་ནི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་པའི་བསམ་པ་སྤྱིའི་སྟོན་པ་ལ་དེའི་སྟེང་
 རང་མཛོན་མཐོའི་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྤྱོད་པ་རྒྱུད་དུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་

བསམ་པ། སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་མཐའ་དག་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ནས་
ཐར་པའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ།
གཞན་མཐའ་དག་སྤྱད་བསྐྱེད་ལས་སྐྱོལ་བར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བསམ་
པ་གསུམ་ཡར་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་པ་སྤྲ་མ་ལས་
བྱི་མ་བཟང་ལ་ཟབ་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བའང་
སྤྲ་མ་ལས་བྱི་མ་བཟང་ལ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་
ལ་རྗེ་ཅམ་སྐྱངས་པ་དེ་ཅམ་དུ་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱང་རྗེ་བཟང་རྗེ་ལེགས་སུ་འགྲོ་
ཞིང་དེའི་དབང་གིས་སྟོན་གསུམ་གྱི་བྱ་བའང་རྗེ་བཟང་རྗེ་ལེགས་སུ་སོང་བ་ཡོད་ན་
ཆོས་ལ་སྐྱངས་པ་གཞན་དུ་སོང་བའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འགྱུར་བ་མེད་ན་
ཆོས་གཞན་དུ་སོང་བ་མེད་པས་སྤྲ་ཡང་བསམ་པ་བཙུགས་ནས་ཆོས་ལ་ནན་ཏན་
བྱེད་དགོས་སོ། །

བསྐྱེད་ན་བཤེས་སྤྱིངས་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་རྟོག་དང་མ་རྟོག་
དང་། །བདེ་དང་མི་བདེ་སྟན་དང་མི་སྟན་དང་། །བསྟོན་སྤྱད་ཅེས་བགྲིས་འཇིག་
རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་སོ། །བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་མགོ་སྟོམས་མཛོད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཟོག་དངུལ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་བྱུང་ན་དགའ་ལ་མ་བྱུང་ན་མི་
དགའ་བའི་བསམ་པ། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་བྱུང་ན་དགའ་ལ་མ་བྱུང་ན་མི་
དགའ་བའི་བསམ་པ། ཆོག་སྟན་པ་བྱུང་ན་དགའ་ལ་མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བའི་
བསམ་པ། རང་ལ་བསྟོན་པ་བྱུང་ན་དགའ་ལ་མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བའི་བསམ་པ་
སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པ་མ་ཡིན་པར་
རང་གྲོལ་བའམ་གཞན་གྲོལ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་
པ་ཞིག་དགོས་སོ། །

སྐྱབ་པའི་བྱང་པར།

དུག་པ་སྐྱབ་པའི་བྱང་པར་ལའང་བསྐྱབ་བྱའི་ཡུལ་དང་སྐྱབ་པའི་ཡུལ་
 ཅན། རི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་
 ཡོད་པས། རྒྱུད་སྐྱབ་པ་ལས། རྒྱུད་ཀྱི་ལུ་ལྷོ་སྐྱབ་བྱའི་ཞིང་། །བདེ་གནས་
 ཐོབ་བྱ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྐྱབ་བསྐྱེད་བྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་
 བཞིན་ལས། །ལེས་བྱ་སྐྱབ་བྱ་རིག་པར་བྱའི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། གཞི་བདེན་པ་བཞི་དང་ལམ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པའི་ཡུལ་ཅན་
 གོང་ཁྲུས་ལྟར་གྱི་རྟོགས་པའི་བསྐྱེད་པ་རྣམས་དང་། རང་ཉིད་མཐར་སྐྱབ་བསྐྱེད་
 ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་འབྲས་བུའོ། །འདི་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 པ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། །ལམ་ཐབས་ལེས་
 གཉིས། །འབྲས་བུ་སྐྱབ་གཉིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལྟ་བུའི་
 གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཡིད་ལ་ཚུབ་བཞིན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
 པའི་གོལ་སར་མ་ཞོར་བ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ་ལམ་རྒྱས་མཁས་པས་ལམ་དུ་འགྲོ་
 བ་དང་འདྲའོ། །

གཉིས་པ་སྐྱབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི་སྤྲ་བ་ཤད་པའི་རྟོགས་པའི་བསྐྱེད་པ་ལས་
 ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ཡིན་འོ། །

གསུམ་པ་ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་གདུལ་བྱ་དབང་པོའི་རིམ་པ་
 ལ་ལྟོས་ཏེ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རི་སྟེང་ཅིག་ཡོད་མོད་འདིར་སྤྱི་སྒྲོམ་ཅན་ཁྱེད། མཛོད་
 ལས། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །སྒྲོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྤྱོད། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར། མ་མཐའ་མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་གི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་གཞིར་བཟུང་གི་སྒོ་
ནས་པོད་དུ་བཤད་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་རང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་
སྒོམ་པ་ཅི་འབྱོར་གྱིས་ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་ཐོར་བསྐྱེད་ནས་སྐྱབ་པ་ནི་སྐྱབ་པ་སྤྱིའི་
སྒོམ་ཡིན་ལ་དེའང་སྒར་བཤད་པའི་བསམ་པ་དང་ལྟ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་ཟབ་ལོས་
ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱབ་པ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་ཟབ་ལོས་སྣ་ཆོགས་པ་ཡོད་དོ། །གཞི་སྤྱད་
བསུལ་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཉེས་དམིགས་སྟོ་དུ་མ་ནས་བལྟས་ཏེ་འཁོར་བའི་
ཕུན་ཆོགས་མཐའ་དག་ལ་སྟོ་ཤས་ཤུགས་དག་པོ་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་རྒྱན་སྟོང་། དེ་
དག་གི་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་འཁོར་བའི་རྒྱ་གང་ན་ཡོད་པ་
དེ་དག་སྟོང་འདོད་ཀྱི་སྟོ་ཤུགས་དག་པོ་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་སྒར་བཞིན་རྒྱན་སྟོང་།
དེ་ནས་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཀྱི་སྟོ་ཤུགས་
དག་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་སྒར་བཞིན་རྒྱན་སྟོང་བའི་སྟོ་ནས་དེ་ཉིད་ཐོབ་བྱེད་ལམ་
ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་པ་དངོས་གཞི་བསྐྱབ་དགོས་པ་ནི། གཅིག་ཏུ་
ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་དངོས་ཡིན་ལ། བྱ་
རམ་ཀྱི་སྒར་བ་ནི་ཤྲོགས་གང་ནས་སྤངས་ཀྱང་མངར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདིའང་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བར་མ་
ཟད་ཆེ་འདིར་མི་མང་གི་ཁེ་ཕན་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བདེ་དོན། རང་རང་གི་མི་ཆའི་
མདུན་ལམ་ཐོག་བེད་སྟོད་བཏང་ནའང་དེ་མཐུན་ཀྱི་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྒྱལ་རབས་དང་
སྤྱང་གཏམ་ལྟ་བུ་ཆོག་དོན་ཤེས་པ་ཙམ་ཀྱིས་མི་ཆོག་པར་ཐོས་པ་དང་བསམ་
པ་སྒོམ་པ་ཕན་ཚུན་སྤེལ་རེས་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཕུན་རིང་དུ་བསྐྱངས་དགོས་པས། དེ་ལྟ་
བུའི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་འཛིན་ཅིང་མ་བཟེད་པའི་རང་ནས་ཆོག་དོན་

དང་མ་བུ་ལ་བར་ཤར་སྒོམ་བྱེད་པ་ནི་ཐོས་བྱུང་གི་སྐབས་དང་། གསུང་རབ་ལས་
 རི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་དབྱང་འཛིག་སྟེལ་མ་བྱེད་པ་ནི་བསམ་
 བྱུང་གི་སྐབས་དང་། དབྱང་དོན་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་དེ་ཉིད་དབྱང་འཛིག་བསྟེལ་ནས་
 གསལ་སྒྲུང་སྟེལ་བ་ནི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་
 རོ་བོ་བདེན་པ་གཉིས་གཉིས་གནས་པ་དེར་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་སྒོམ་པ་རིམ་གྱིས་
 བསྟོད་དེ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྟེལ་བ་ནི་
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །ཟབ་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་
 གྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་ཞིང་སྤྱི་བར་གཏུགས་ཏེ་གཙོ་བོ་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་
 གྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 དམིགས་ཏེ་བྱམས་པ་དང་སྦྱང་རྩེ། ལྷག་བསམ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་དང་པར་བྱིན་
 དང་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ལུང་གི་
 བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་བསྟན་པས་བསྐྱུས་པའི་སྤངས་རྟོགས་གྱི་ཡོན་
 ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་སྟེལ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འབྲས་བུའི་བྲད་པར།

བདུན་པ་འབྲས་བུའང་། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དད་དང་དགའ་དང་སྒོ་རྣམས་ཀྱི། རྒྱ་
 བྱིར་ཆོས་ནི་དགའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོས་པའི་དུས་སུ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
 དད་པ་སྦྱེས་ཏེ་དུལ་ཞིང་ཞི་བའི་དགའ་བ་ཐོབ་པས་ཐོག་མར་དགའ། ཐོས་དོན་
 བསམ་པའི་ཆེ་རིགས་པས་དོན་རིག་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་འབྲས་བུ་མཐོང་སྟེ་རབ་

ཏུ་དགའ་བ་སྦྱེས་པས་བར་དུ་དགོ་བ། བསམ་པའི་དོན་གཏན་ལ་པབ་སྟེ་དོན་སྒྲིམ་
པས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་འབྲེན་པས་མཐའ་མར་
དགོ་བ་སྟེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགའ་བ་རྒྱན་མི་ཆད་པ་འབྱུང་བའོ། །ཡང་
ན་ཆོས་ལག་ཏུ་སྒྲངས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཐོག་
མར་དགོ་བ། འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་ལས་གྲོལ་བ་བར་དུ་དགོ་བ། མཐར་མྱིད་
ཞིའི་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བ་མཐའ་མར་དགོ་བ་སྟེ་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི།
དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུག་བསྐྱེད་པར་ཞི་
བའི་ཞི་བ་ཐར་བ་དང་། མི་ཤེས་པའི་སྤྱིབ་པ་མ་ལུས་པ་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་མཐའ་
དག་ལ་སྒྲོ་གོས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་མདོར་
ཅུ་མོ། །ཞར་བྱུང་གོང་དུ་ཞུས་པ་དེ་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་
དང་ཉམས་སྦྱོང་གི་ཆད་མ་སོགས་ལས་ལེགས་པར་སྐྱབ་དུ་ཡོད་ཀྱང་པལ་ཆེར་
ནི་འདི་དག་གི་གནད་ཞིབ་དུ་བསམ་ན་དེས་སྐྱབ་པར་ཞུས་ལ། རྒྱས་པ་ནི་འདིར་
ཡིག་ཆོགས་མང་བར་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་ཤིང་གཞུང་གཞན་དུ་གསལ་བས་དེ་
དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

མཐུག་བསྐྱུ་བ།

གསུམ་པ་མཐུག་བསྐྱུ་བ་ནི། མི་ཤེས་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་སྒོ། །ཤེས་པས་
ཁྱད་གསོད་དེ་བས་སྟེ། །གང་ཤེས་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པར། །ཐོས་དོན་སྐྱབ་
པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །བག་ཆགས་སད་ལ་ཆོག་གཅིག་གྱང་། །པན་པ་རྒྱ་ཆར་
འགྱུར་བ་སྟེ། །དུས་སུ་བསྟེགས་ན་ཆར་གཅིག་གྱང་། །ལོ་ཐོག་རྒྱ་ཆར་འཕེལ་
བ་བཞིན། །ཐུབ་བསྟན་པད་ཆལ་རྒྱས་པ་ལ། །སློ་གསལ་རྒྱུ་མཐུན་བདར་
ཏེ། །ཆོག་གི་ལོ་མས་མ་ཆོམས་པར། །དོན་གྱི་སྤང་ཅི་འཛིབ་པར་སྟོན། །

འདི་ཡང་རིགས་པ་སྤྱི་བའི་གྲལ་དུ་བསྐྱུ་བ་འབྲས་བུ་ཁང་དག་སྟོང་སྟོང་བཟང་རྒྱ་མཆོས་
སུག་ཐེས་བགྱིས་པ་འདིས་གྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་ཤིང་འགྲོ་བའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་སྟོན་པར་གྱུར་ཅིག སྟེ་ལོ་
༡༩༡༡ སྟེ་ཟླ་ ༡ ཆོས་ ༡༠ ལ་རྫོགས་པར་བྱས་སོ། །

༡༡། །ཆོས་ཅན་མ་སྤྱོད་སྣང་བ་དང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་
སྤྱོད་མིན་གྱི་ཆོད་མ་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་དབྱུང་བ་
དཀའ་གནད་བཞི་འགྲེལ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

དེ་མཆོད།

༡༡། །རང་ཅག་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོངས་འདྲིའི་དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་ཐུབ་
པའི་བསྟན་པ་བཤད་སྟུབ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་འདུས་སྡེ་གཞན་ལས་བྱུང་དུ་
ཞུགས་པ་ཆེས་ཤིན་དུ་མང་མོད། དེའི་ནང་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་ཟབ་ཅིང་གཏིང་
དཔག་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་བཤད་སྟུབ་ཀྱིས་འཛིན་སྟོང་སྟེལ་གསུམ་བྱ་བའི་བསྟེ་
གནས་ནི་ཆེས་ཉུང་ཞིང་དཀོན་ལ་བྱུང་བར་དུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་
ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དང་། གྲེ་བྲག་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བའི་སྟོར་
དང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས། ཐུན་མིན་གྱི་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་བདེན་
གཉིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛོག་ཚུལ་བཞིའི་ཐད་ལ་དམིགས་འཇུགས་ཀྱིས་
སྟོབ་སྟོང་དང་འཆད་ཉན་བགྱིས་པ་ནི་དུས་ཕྱིས་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟ་བུར་གྱུར་
ཏེ། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་བང་མཛོད་ལ་མངའ་མོད་ཀྱང་མང་ཆོགས་
སུ་བཤད་ཡམས་ཅམ་ལས་མ་ལྟག་པའི་དུས་འདྲིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་འཆད་
ཉན་ཞིག་སྟེལ་ཐུབ་ན་སྟུམ་སྟེ། དབུ་མ་ཆེག་གསལ་ཅ་བ་དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་གཉིས་ནས་ཁ་སྐོང་དུ་བསྟན་ཏེ་ལུང་དང་། རིགས་
བ་གཉི་གས་གསལ་བར་བྱས་ཤིང་གོ་བདེ་བ་དང་གཞུང་ཆེན་ཟབ་མོ་ཁག་ལ་
བལྟ་བར་མ་ལྟོགས་པ་རྣམས་ལ་སྟབས་བདེ་བ་དང་། སྤར་སྤས་དོན་ཁོངས་ན་
གནས་པ་རྣམས་གསལ་བར་བཏོན་ནས་ལོ་གཉིས་ཅམ་སྟོན་ནས་ཅོམ་སྟོར་ལ་
ངལ་བ་བསྟེན་ནས་ད་ཆ་དཔར་ཅ་ལེགས་སྟུབ་ཟེན་བས་རིང་མིན་འགྲེམས་

སྤེལ་སྤྱབ་རེ་ལ་བརྟེན་གཞུང་ཆེན་སློབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་རིན་
མེད་དང་། གཞན་རྣམས་ལ་མ་གནས་ཐོག་སྤེལ་སྤྱབ་རེ་ཡོད། གང་ལྟར་རང་
ཅག་གངས་ཅན་པའི་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་བཅས་ལ་རྒྱད་ཆགས་འཛིག་
རྟེན་ན་མི་ཞོང་བ་ཞིག་གིས་མནན་ཏེ་མེག་མེད་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཉག་གཅིག་ཡིན་ཡང་
ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གཟི་བྱིན་སྒྲ་ན་མེད་པ་འདིས་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་
གཞི་ཅ་སྒྲར་ཡང་ཚུགས་ཏེ་ད་ཆ་འཛམ་གླིང་ནང་སློན་འོས་དམ་པར་གྱུར་ཅིང་
ནག་ཤོགས་པ་ཡང་ཅི་བྱ་གཏོལ་བྲལ་དུ་གྱུར་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྟན་ཡང་
ལུས་རྟེན་གཅིག་ལ་མི་ཆེ་གཉིས་པ་ལྟ་བུས་དཀའ་ལྷན་སྤྱད་དེ་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་
སྤྱི་ཞུ་ཚུ་ཐིགས་ཅམ་བསགས་པའི་ནང་ཆོན་ཐིགས་པ་ཆེ་ཤོས་འདི་བྱང་བར་མ་
ཟད། ཅ་བའི་བྲ་མ་དང་། ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་དགེས་པའི་མཆོད་སྤྱོད་དུའང་གྱུར་
སོང་བསམ་བས་སློབ་ཆད་མེད་དང་བཅས་འབྲེམས་སྤེལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཆེག་
སྤྱོད་རི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པར་གོར་མ་ཆག་པ་ནི་སོ་སོའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱིས་འབྲེད་
ན་འཕུས་རེས་གྱང་ལུང་རིགས་ཡང་དག་པ་དང་འགལ་བ་མང་ཆོ། དགག་པ་
མཐིལ་བཞོལ་གནང་ན་བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དགའ་བསུས་
མཆོམས་སྤྱོད་དཔག་མེད་ཞུ་རྒྱུས་མཆོན། མདོར་ན་འདི་ལྟར་བགྱིས་པའི་མཐུས་
ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལྟ་སྤྱོད་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་
རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་མཐར་སོན་འབྱུང་བའི་སློན་འདུན་དང་བཅས།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷི་(+ལྷི་^A)ལྷ་ཆེས་ལ། འདི་ཡང་ཅོམ་སྤྱིག་པ་སློབ་ཐང་རྒྱ་མཆོས་
སྤྱོད་པ་དགོ་ལེགས་འཕེལ། །

A ཉགས་ + འདི་མ་དཔེར་ཡི་གེ་སྟག་མ་ཞོར་པའི་མཆོན་ཉགས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༡༡། །ཨོ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །སྒོམ་པ་གསུམ་གྱི་བརྟུལ་ཞུགས་སུན་
 ཆོགས་མཐོང་ན་མི་མཐུན་མེད་པའི་སྒྱ། །སྲིད་དང་ཞི་བའི་གཤེས་ལུགས་
 རེན་ཆར་བྱི་བ་ཀུན་ལན་ཐེབས་པའི་གསུང་། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་གཞུང་ལུགས་
 རྒྱ་མཆོས་སྤྱི་རྒྱའི་ཆོགས་ཀུན་གསོ་བའི་བྱུགས། །འདིག་རྟེན་མིག་གཅིག་
 བསྟན་འདིན་རྒྱ་མཆོས་བདག་སྒྲོའི་བད་ཆལ་རྟག་སྦྱངས་མཛོད། །སེམས་
 སྦྱངས་འབྲས་བྱའི་པ་མཐར་མོན་པས་ཤེས་བྱའི་དགྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཅར་
 གཟིགས། །གསལ་རིག་རང་བཞིན་སྟོང་པའི་པ་མཐར་སྟོན་གནས་མཁུན་པའི་སྒྱ་
 འབྲུལ་གར། །གང་ལ་གང་འདུལ་ཆོས་སྤང་རྒྱ་མཆོས་སྤྲས་བཞིའི་འཕགས་ཆོགས་
 ཀུན་ཁྲབ་བསྐྱུན། །སྟོང་ཉིད་ང་རོས་ཆོལ་ངན་ཆོགས་འཛེམས་སྟོན་པ་མཆོག་དེ་
 རྒྱས་(=རྒྱལ་)གྱུར་ཅིག །འགྲོ་ཁམས་རྒྱ་མཆོའི་རྣལ་པ་བགྱང་བྱེད་སེམས་ཀྱི་ཀེ་
 ཏ་ཀ་མཆོག་གང་། །རྒྱལ་ཀུན་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་རྩོལ་པས་འབྲེན་པ་ཀུན་གྱི་མཛད་
 པ་གྲུབ། །མ་རིག་དབྱང་བཅའ་རྟོ་རྟེན་ཐོག་བཞིན་དབྱོད་ལྷན་ཡོངས་ཀྱི་སྦྱང་དུ་
 འབྲེལ། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཞེས་སྲིད་ཞིའི་ཁྱདས་ནས་དམིགས་བྱར་གཅིག་
 གཏོད་གང་དེར་འདུད། །ས་སྟོང་འདི་ན་ལྟ་བའི་རི་བོ་སྲིད་ན་མཐོ་བ་དེ་རྟེན་(=རི་
 སྟེན་)པ། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་སྤྲ་ཞིབ་བྱེས་ནས་ཡང་དག་ལྟ་བའི་རི་ཡི་
 དབང་། །ཕྱང་རིགས་ཉི་མས་རི་བཞིན་གསལ་མཛད་སྒྱ་སྒྱབ་ཡབ་སྤྲས་འཛམ་
 སྦྱིང་རྒྱན། །གངས་ཅན་སྟོལ་འབྱེད་འཇམ་མགོན་སྤྲས་བཅས་སྟོ་གསུམ་གྲུས་
 པས་གཙུག་ན་མཆོད། །ཉོན་མོངས་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིའི་ནད་ཆེན་དག །ཞི་བྱེད་

སྤྲུལ་རབ་སྦྱོལ་བའི་འཁུར་བཞེས་པའི། །བཅེ་བའི་འིན་མྱེ་དག་བའི་བཞེས་རྣམས་
དང་། །ཐུབ་བསྐྱེད་རྒྱས་མཛད་ཡོངས་ལ་སྦྱིང་ནས་བརྟུང་། །མཁས་རབ་རྣམས་ལ་
གྲུབ་ཟིན་སྤྱབ་པས་མིན། །དམན་ལ་ལོག་སྐད་ལྟར་འགྱུར་ཅིའི་ཕྱིར་ཚོམ། །འབྲིང་
ལ་རང་གཞན་གཉིས་སྤྲུལ་འགྱུར་སྟམ་སྟེ། །དཀའ་བའི་གནད་བཞི་ཀུན་ནས་
གསལ་ཕྱིར་འབྱུངས། །ཡང་དག་ལུང་དང་རིགས་པའི་རྗེས་ཞུགས་རྣམས། །རེ་
ཞིག་ངལ་གསོ་སྟེར་བའི་འབབ་སྟེགས་ཏེ། །ཚུགས་སྤྱང་བྱུང་མིག་བགྱུར་རྣམས་
མགྲུ་མིན་ཡང་། །བསྐྱེད་ལ་སྦྱངས་པའི་ལག་རྗེས་བྱལ་དུ་མཛེས། །རིན་བྲལ་
རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ནི། །གཞུང་ཆེན་མཛོད་སྤྲུག་གཉིད་དུ་བཞུགས་སྤྱར་
ཀྱང་། །མཛོད་དབང་ཆེ་མཐོ་འགས་གཟིགས་གཞན་བསྐྱལ་བས། །སྤྲུང་ཡང་
གསལ་བྱེད་སྒྲོན་གསལ་འདི་ན་ཡོད། །

བཤད་པ་དངོས།

དེ་ལ་འདིར་གང་འཆད་པར་བྱ་བ་ནི། ༡ ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་འགོག་
པ། ༢ དེ་ལས་ཆོས་ཀུན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ། ༣ གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་
ཆོག་ས་ལ་དབྱད་པ། ༤ དེ་གསུམ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་ནམ་གཞག་ ༥ བྱ་བ་
མཐའ་བཞི་དང་སྒྲུར་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནད་ལ་དབྱད་པ་དང་ལྔ་ལས།

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་འགོག་པ།

སྒྲུར་བཤད་པ།

༥ དང་པོ་ནི། ཏུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོག་ཏུ་མ་གྱུར་བའི་སྒྲུན་
མངའ་བ་འདིག་ཏེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས། ཀུན་ལ་བྱུང་བའི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ། རྒྱ་མེད་པའི་སྒྲོན་པ་ཆེན་པོས་ཡུམ་གྱི་
མདོ་སོགས་ལས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་ནམ་གངས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གསུངས་ཤིང་།
དེ་རྗེས་དཔལ་མགོན་ཐུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྐྱབ་བྱེད་རིགས་
པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གསུངས་ཅོད། འདི་དག་གི་བྱད་པར་བྱེ་བྲག་ཏུ་གསལ་བར་
བྱེས་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ནམ་གཞག་མ་མཛད་ལ། དེ་རྗེས་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་
ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་བབྱུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཙུ་ཤེའི་དོན་
འབྲེལ་བྱསྒྲུབ་པ་ལི་ཏ་ལ་དགག་པ་མང་དུ་མཛད་པ་ན། དཔལ་ལྷན་སྒྲོབ་པས་ཆོག་
གསལ་དུ་ལེགས་ལྷན་ཀྱིས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་དེ་དག་བཀག་ནས་ཆོས་ཅན་མཐུན་

སྤང་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་འཐད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་པའི་བཞེད་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་མེད་པར་རིགས་པའི་
ཆོགས་དུ་མའི་སྒྲིན་སྤྱོད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་མ་མེད་པའི་བར་
དུ་འཕགས་ཐོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་བཟང་ལས་འདས་བ་^Aཕྱོན་ཀྱང་འདིའི་སྐོར་ཞིབ་
འཇུག་གིས་རྒྱས་བཤད་མཛད་པའི་རྩིས་རིག་ཆད་འཕེར་ཞིག་བྱང་མེད་ཆོད་ལ་
བརྟེན། གངས་ཅན་ཤིང་རྩ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་དཔལ་བཟང་པོས་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་དང་།
ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱིས་བྱིན་པའི་
དགག་སྤྱོད་མཛད་དེ་མཆོ་གཉིང་གི་འོར་བུ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཉླ་ཏུ་མཛོན་པར་
བསྟོད་པར་མཛད། དེ་དང་མཐུན་པར་མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཀྱང་ཞིབ་འཇུག་མཛད་
པ་རྣམས་གཤམ་དུ་གསལ། དེ་ནས་རིམ་པར་སོང་བ་ན་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེན་སྤྱི་
བ་རྣམ་པས་གསུང་གྲོས་སུ་བགྲོ་གླེང་ཅིང་ལས་དམིགས་གསལ་(=བསལ་)ཀྱི་
འཆད་ཉན་དང་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱིས་འདིའི་སྐོར་རྩིས་རིག་སྤྱོད་པ་མི་སྤང་བར་བརྟེན།
དེ་ལྟ་བུའི་རིན་པོ་ཆེ་བྱུང་འཛིན་ཏུ་བུལ་ན་མི་བྱུང་སྤྱི་སྤྱོད་ཡོངས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྲིན་ལས་རང་ཁྱེད་དབུ་མ་སྤྱོད་འཁྲིད་ཀྱི་སྐབས་དང་
བསྐྱར་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་འཇུག་པ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་ཏེ། གསར་དུ་དབུ་མ་འཆད་གཉེར་
བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་བདེ་བ་དང་རང་གི་གོམས་པ་སྤྱོད་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདི་
འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པས་ཡིད་ལ་རི་མོ་བཞོས་ཏེ་ངལ་བ་ཁྱེད་དུ་ཁྱེད་པ་
ལགས་སོ། །ཆོག་གསལ་ཞི་ཆོག་རེས་ཀྱང་དོན་བསྐྱེད་ཆེ་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་
དང་ལེགས་སྤྱིང་གཉིས་ནི་སྐབས་དེ་ལ་མཁོ་བའི་དགག་སྤྱོད་ཀྱི་དག་ཐེར་ཤིན་དུ་

A གན་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དེབ་རང་དུ། འདས་བ་ཞེས་འཇུག་ཅིང་། དོན་ལ་ནི་འགལ་བ་འགྲོ་བ་ཅང་
མེད་པས་གཤམ་དུ་ཡང་པ་དང་བའི་ཐོབ་ཐང་གི་སྐོར་ནས་མ་བཅོས་པར་རང་གསོར་བཞག་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་
འདས་ང་ཅན་རྣམས་ཡང་མ་བཅོས་པར་བཞག་ཡོད།

ཀྲིས་ལ་དབྱིས་ཕྱིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། དེང་དུས་འབད་བ་ཚུང་དུས་འཆུན་དཀའ་
བར་བརྟེན། དེ་གསུམ་ནས་སྤྲོད་པོ་གང་ལོན་གྱིས་ཕྱོགས་བསྐྱུས་དང་བཅས་དྲོགས་
གཞི་ཆེ་རིགས་ལ་དགག་སྐྱབ་གནད་བསྐྱུས་རེ་བྱས་ཏེ་འཆད་པར་བྱའོ། །
བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ།

དང་པོ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ལའང་གསུམ་སྟེ། དེ་ཉིད་གང་ལས་བསྐྱེན་
བའི་ཁྱད་སྤྲུལ། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་རྩེ་ལྟར་བཀའ་བའི་ཚུལ། དེ་རྩེ་ཡབ་སྐུས་
གྱིས་རྩེ་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་བའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།

དེ་ཉིད་གང་ལས་བསྐྱེན་བའི་ཁྱད་སྤྲུལ།

དང་པོ། དུམ་གྱི་མདོ་ཉི་མེ་ཀ་བ་ལས།¹ རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ། ཆེ་དང་
ལྡན་པ་ལ་ར་དུ་ཉིད་བྱ་གཟུགས་རྟག་པ་མ་ཡིན་འཛིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན། དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྐྱེད་(=འགྲེལ་)ཀྱང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ལ་
སྐྱར་ནས་གསུངས་པ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་།² ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟ་བུས་ན་
སེམས་པ་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེའི། །(-ཞེས་དང་།^A) ལས་ནི་དམིགས་
པ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེའི། །ཞེས་དང་། རྩོམ་གཙོད་པ་ལས།³ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་ཏེ་སྒྲ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྩོགས་བའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་
དང་། ཡང་།⁴ ཆོས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས།⁵ རབ་འབྱོར་གཤམ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་
ཤེས་འཇུག་ན། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་

A རྟགས་འདི་ - མ་དཔེར་ཡི་གེ་ཆད་སོང་བ་མཆོན་བྱེད་དུ་གོ་བར་བྱའོ། །

ཞེན། རབ་འབྱོར་གང་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་གས། མོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་
སམ། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་དང་།⁶ གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྦྲར་
ཤེས་པ། །ལོག་པར་སྒྲོང་བར་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྒྲེ་བོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་། །སངས་
རྒྱུ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་བཟླ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ། །ཆོས་ཉིད་རིག་
པར་བྱ་མིན་པས། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་བྱས། །ཞེས་དང་། ཡང་།⁷ རབ་འབྱོར་
ཆོས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་བསྟན་པ་ཆོས་བསྟན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །(-ཞེས་དང་) དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མཐོང་
^Aདང་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་སོགས་སུ་བྲངས་པ་ལས།⁸ །ལྷ་རིའི་བྱས་རབ་འབྱོར་
ལ་སྦྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་བམ་སྦྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་
ཅེས་དབྱེད་ནས་བྲིས་པ་ལ་ལན་དུ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ན།
ཅི་ཐོབ་པ་དང་མཐོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དམ་ཞེས་བྲིས་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཡོད་མོད་
ཀྱི་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་ཆོས་ཅན་མཐུན་
སྤང་བ་མེད་པའི་བྲངས་སུ་བྲངས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་མདོ་ཆོག་རྣམས་ཀྱིས་
ཆོས་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་ངོར་ཆོས་ཅན་མེད་པར་བསྟན་ཅིང་། བྱད་པར་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པར་སྦྱ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྦྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་མེད་ལ་ཚད་པའི་ཆེ་ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ག་མཐུན་སྤང་དུ་མ་བྱུབ་པ་
རིགས་པའི་ཆོགས་དུ་མས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འདུ་

A རྗེའི་གསུང་འབུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༤༤༤ སྟོན་ན། །ལྷ་རིའི་བྱས། རབ་འབྱོར་ལ་སྦྱེས་པ་དང་
མ་སྦྱེས་པའི་ཆོས་གང་གིས་མ་སྦྱེས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པ་འཐོབ་ཅེས་དབྱེད་ནས་བྲིས་པ་ན། དེ་གཉིས་ཀས་འཐོབ་
པ་བཀག་པ་ན། །ལྷ་རིའི་བྱས། །ཐོན་ཐོབ་པ་དང་རྟོགས་པ་མེད་དམ་ཞེས་བྲིས་པ་ན། སྤང་བྲངས་པ་ལྟར་དེ་
གཉིས་ཡོད་མོད་ཀྱི་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མིན་ནོ། ཞེས་བཞུགས་ལ། བོད་དུ་བྲངས་པ་ནི་བྲང་ངེས་ལྟར་རོ། །

ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་དང་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པའི་
མཐུན་སྣང་དུ་མི་རྟེན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དོ། །འདི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་
ལ་སྤར་ནས་ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་ཚུལ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་དག་ཅ་བ་བྱས་པའི་འགྲེལ་བའི་ཁྲངས་བསྟན་པ་ནི། མགོན་པོ་སྤྱ་སྤྱབ་
ཀྱིས་ཅོད་སྒྲོག་ལས།⁹ རེ་ཞིག་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས། །དམིགས་ནས་སྒྲོག་
བར་བྱེད་ཡིན་ན། །གང་གིས་དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་བ། །མངོན་སུམ་དེ་
ནི་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་བྲངས་སྤང་ཡང་། ཅོད་སྒྲོག་གི་ཅ་བར་
འགཞན་འབྲ་བ་ལ། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱིས། །(-དངོས་རྣམས་དམིགས་
ནས་སྒྲོག་བྱེད་པ། །)ཞེས་བྲངས་འདུག་པ་ལོག་ཏུ་དབྱེད། འདིས་ཆོས་ཅན་མཐུན་
སྣང་བ་དངོས་སུ་འགོག་ཅིང་། དེ་འགོག་གྱུར་སྒྱུ་དུ་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པ་
ནི། དེ་ཉིད་ལས།¹⁰ གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྒྱུ་དེ་
ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྒྱུ་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །གལ་ཏེ་མངོན་
སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །བསྐྱབ་པའམ་བསྒྲོག་
བར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་སྒྲུག་ཀ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདིས་རང་རྒྱུད་
བཀག་ནས་གཞན་གྲགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་
མེད་པའི་སྒྱུ་སྤོང་ཡང་བསྟན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས།¹¹ ཆེ་
བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་དག །རྣམས་ལ་སྤྱོད་མེད་ཅོད་པ་མེད། །གང་རྣམས་

A བློ་གྱིས་བྲངས་པའི་ཆོག་རིས་ལྟར་རྗེའི་གསུང་འབྲས། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༩༩༢ མིང་ན་ཅོད་སྒྲོག་
ལས། ཞེས་སོགས་བཞག་པའི་དོན། ཅོད་སྒྲོག་ཅ་བར། (སྤྱེ་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ཅོད་སྒྲོག་ ༩༥ ཉིན།) རེ་ཞིག་
གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱིས། །དངོས་རྣམས་དམིགས་ནས་སྒྲོག་བྱེད་པ། །གང་གིས་དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་
བ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་དུ། (སྤྱེ་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ཅོད་སྒྲོག་རང་འགྲེལ།
༡༢༩ མིང་།) རེ་ཞིག་དངོས་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱིས། །དམིགས་ནས་སྒྲོག་བར་བྱེད་ཡིན་ན། །གང་གིས་དངོས་
རྣམས་དམིགས་འགྱུར་བ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྲངས་སོ། །

ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་
བ་ལས།¹² ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་ཕྱོགས་ནི་(-ཡོད་མིན་
པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་)རིང་ནའང་། །ལྷན་ཀ་བརྗོད་པར་བྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་དང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པར་དམིགས་ཀྱིས་
བཀར་ཏེ་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །

དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཚུལ།

༥ གཉིས་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་
འབབས་པའི་ཚུལ་ལའང་། ༡ དང་པོ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ངོས་འཛིན་རི་ལྟར་
བྱ་ཚུལ། ༢ དེ་ཉིད་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ། ༣ དེ་དག་གི་དོན་
བསྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་དང་གསུམ་ལས།

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ངོས་འཛིན་རི་ལྟར་བྱ་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་དབུ་མའི་རིགས་པ་སྤྱོད་པ་ཁ་ཅིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚོད་པའི་སྐབས་
ཀྱི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་སྤྱིར་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་དེ། གཞན་
སྡེ་བྱེ་བྲག་པ་དང་། རང་སྡེ་གཉིས་སྤྱོད་མི་ཉག་ཚོད་པ་ལྟ་བུ་ཀྱན་རྩེ་ལ་ཚོད་
པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེད། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ཆོས་
ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་དེ་ཡོད་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་
དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེད་བ་སོགས་ཐག་མ་ཆོད་པར་མང་དུ་སྤྱོད་པ་ནམས་
ནི་འོག་ཏུ་དབྱུང་དོ། །འདིར་མཐའ་ཆོད་པའི་རིགས་པའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ན་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཞེས་པ་ནི་དབུ་མ་ཆོག་གསལ་ལས་བདག་སྤྱིས་(=སྤྱི)

འགོག་པའི་སྐབས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གི་ཚད་སྤོང་ལས་འཕྲོས་བའི་
 ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་དེ་ཡོད་མེད་ལ་བརྟེན་པར་བྱའི་གཞན་ལ་བསམ་པར་མི་
 བྱའོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ལས་རིམ་ཆེན་མོའི་བོད་ཞོག་དཔེ་རིང་ ༤༤༩ ལས།¹³
 དེ་ཡང་རི་རྟུང་ཡིན་སྟུང་ན། འདིར་བྱི་ཚོལ་གང་དང་མཐུན་སྣང་དུ་བྱུབ་པའི་
 ཆོས་ཅན་མི་འབྲུབ་པའི་མི་འབྲུབ་ལུགས་སྟོན་པའི་བྱི་ཚོལ་དེ་ནི་ཆོག་གསལ་ལས་
 གསུངས་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་བྱི་ཚོལ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། བྱིར་
 བློ་དངོས་སོ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དངོས་སོར་
 སྤྲོ་བ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་དེ་དག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གིས་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་
 ཡོད་པར་འདོད་པའི་རང་རྒྱད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ལའང་
 རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཆོག་ཆོགས་བསྐྱུང་བའི་
 བྱིར་དུ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཐལ་འབྱུང་བ་ལ་གོ་བར་བྱ་ལ། རང་
 བཞིན་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་ཞེས་པ་ནི་དངོས་སོར་སྤྲོ་བ་དང་རང་རྒྱད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་
 བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་བྱུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་
 གིས་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་དང་། རང་བཞིན་གིས་མེད་པར་སྤྲོ་བ་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ནས་
 དེ་གཉིས་ཀྱི་དབར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་པའི་ཆེ་དགག་སྐྱུབ་ཀྱི་རྟགས་དང་ཆོས་ཅན་
 མཐུན་སྣང་བ་མེད་པ་ནི་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་སྤྲོ་དགོས་པས། དེ་མཚུངས། སྤྲོ་ཆོས་
 ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་ལ་དབྱེད་པའི་ཆེའང་ཆོས་
 ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པར་བྱ་དགོས་སམ་སྟུང་སྟེ། ཚོལ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་
 ཅན་ལ་ཆད་མར་སོང་ཆུལ་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་བྱིར། ཡང་ན་དེ་འབྲེལ་བའི་
 མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་བསྐྱུབ་བྱ་དེ་འབྲེལ་གྱི་མཐུན་སྣང་ཡོད་ཅེས་སྤྲོ་ན་སྤྲོ་སྟེ་
 དང་མཐུན་ནམ་སྟུང་སྟེ་དབྱེད་པ་འོག་ཏུ་བྱའོ། །དབུ་མའི་སྐབས་ཆོས་ཅན་མཐུན་

སྤང་བ་ཞེས་རང་སྤྱོད་གས་གང་ནས་སྤྱོད་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་སྤྱབས་འདིའི་ཆོས་ཅན་
མཐུན་སྤང་བ་ལ་སློཾ་ཅེ་གཏང་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བའི་ཐ་སྙད་འབྱུང་
ཁུངས་ཆེག་གསལ་གྱི་གཞུང་ཆེག་ཉིད་ལ་གཏུགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་
ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བ་ནི། ཆོས་ཅན་ལ་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྤང་བ་ཡིན་
པས་སྤྱོད་མཁུ་འབྱུང་བ་བྱས་ན་བྱུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་གཞན་སྤྱོད་པ་སྤྱར་ཡང་ཆད་
མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྤང་བ་མེད་དེ། འཁྲུལ་པས་ཆད་མར་སོང་བ་དང་། མ་འཁྲུལ་
བས་ཆད་མར་སོང་བ་མཐུན་སྤང་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱུབ་མཐའ་འོག་
མའམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྱོད་པ་ནང་པན་ཚུན་ཅོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་གང་ལ་
ཆད་མར་སོང་ཡང་མ་འཁྲུལ་བར་སོང་དགོས་པ་མཚུངས་པས་ན། དེ་དག་པན་
ཚུན་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བ་ཡོད་པ་ནི་བྱུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་
ནོ། །རྒྱས་པ་འོག་ཏུ་གསལ་ལོ། །

དེ་ཉིད་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།

༥ གཉིས་པ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལའང་
གསུམ་སྟེ། ༡ དེ་ཉིད་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་གཞི། ༢ འོགས་སྤྱོད་མའི་འདོད་པ། ༣
སློབ་དཔོན་རང་གིས་ལན་མཇུག་པའི་སློབ་དཔོན་དགག་པ་དངོས་དང་གསུམ་མོ། །

དང་པོ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྤྱོད་པ་འགོག་
པ་ལ་སློབ་དཔོན་ལགས་ལྷན་འབྲེད་གྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཉི་བར་བཟུང་ན་
(=ནས་^A)སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐལ་ངག་ལ་དགག་སྤྱོད་མཇུག་པ་
སྤྱོད་དང་ཁྱད་པར་དུ་བདག་སྤྱོད་འགོག་པའི་སྤྱབས་ཀྱི་ཅོད་སྤྱོད་དེ་ཉིད་ལས་དངོས་

A རྟགས་ = འདི་མ་ཡིག་ཏུ་ཡི་གེ་ནོར་བ་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

སུ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྟོགས་པ་མའི་འདོད་པ་བརྟུན་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་ཆེ་བ་གྲགས་
 བས་ཆོག་གསལ་དུ་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱིས་སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་དག་ལ་
 སྦྱོན་བརྟུན་པ་སྦྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་མ་ཟད་ལེགས་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་དག་ལ་
 ཉེས་པ་དུ་མའི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་གཟིགས་ནས་ཆོག་གསལ་དུ་འགོག་ཅིང་།
 དེ་ཡང་ལེགས་ལྷན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ནི།¹⁴ རྟོན་དམ་པར་ན་ནང་གི་སྦྱེ་མཆེད་
 རྣམས་བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་བྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་བ་ཡོད་
 པ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྟོན་ནི། མིག་སོགས་
 ཆོས་ཅན། རྟོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན།
 ཤེས་བ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལེགས་ལྷན་གྱིས་འདི་ལྟར་
 བཀོད་དགོས་པ་ནི་མདོ་དང་རྩ་ཤེས་སོགས་ལས་མཐའ་བཞིའི་སྦྱེ་བ་བཀག་པ་
 བྱི་དོན་དམ་པའི་བྱིར་པར་སྦྱར་ནས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བཀག་པ་མིན་
 ནོ་སྦྱུང་དུ་དགོངས་ཤིང་བྱིར་པར་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རྩ་
 བའི་རིགས་པ་ཡིན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་སམ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་
 ཐལ་དག་ཉིད་བརྟེན་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལས་བྱུང་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཉྐགས་
 ཐལ་དག་ཅུམ་གྱིས་དགག་པར་མི་རུས་སོ་སྦྱུང་དུ་དགོངས་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་
 མཐའ་སྦྱར་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ གསུམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་རང་གིས་ལན་བསྟན་པའི་སྦྱོན་ནས་འགོག་
 པ་ལ། ༡ འགོག་པ་དངོས་དང་། ༢ དེ་ལ་སྦྱོན་སྤོང་གི་ལན་བསྟན་པ། ༣ དེ་དག་
 ལ་དྲོགས་པ་གཅིད་པ། ༤ ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་
 བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་དུ།¹⁵ འདིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱིར་པར་ཅིའི་

ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་ཁས་
སྒྲངས་པ་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འགོག་ན་ཡང་ཁས་སྒྲངས་པས་
གཞོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་ལེགས་ལྡན་གྱི་འདོད་པ་ཁས་
སྒྲངས་པ་ཡིན་ལ། དོན་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་བ་འགོག་
པའི་སྐབས་ཡིན་པས། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཞི་ཆར་དུ་བཀག་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་
ཁྱད་པར་སྐྱར་དགོས་ཏེ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་འང་ཁས་སྒྲངས་པས་དགག་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅི་སྟེ་འགོག་ཏུ་ཚུགས་
ཀྱང་མཐའ་བཞི་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བ་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་པས་དེ་ལ་གཞོད་
པར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་སྐྱེ་ཙམ་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་དེ་ཙམ་
དོན་དམ་ལ་དབྱད་པར་མ་སོང་བས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་གེད་དུ་མི་རུང་
བ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་དུ་སྐྱར་དགོས་སྙམ་དུ་དགོངས་
སོ། །དཔལ་ལྡན་ཆེ་བས་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྐྱར་
མི་དགོས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱ་གྲུ་ལྟ་བུ་ས་བོན་འདི་དང་ཞིང་ཁ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེ་
ཡི། འདི་ལྟ་བུ་ལས་མི་སྐྱེ་ཞེས་དཔྱད་ཅིང་བདག་གཞན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐྱར་
ནས་གཞན་ལས་སྐྱེ། རང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་མི་དཔྱད་པའི་ཕྱིར། མཐའ་བཞིའི་དབྱད་པ་
ནི་སྐྱེ་བ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆེ་མས་པར་སྐྱ་གྲུ་བདག་ལས་སྐྱེ་འམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་
དཔྱད་པ་ཡིན་པས་དེ་ནི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་དབྱད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་
དོན་དམ་ལ་དབྱད་པར་སོང་ཞིང་། དེ་འགོག་པའང་དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་
དོན་དུ་སོང་བས་དེས་ཆོག་གི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱར་ནས་འགོག་པ་འདིའི་
དོན་མིན་ནོ། །དེ་འབྲེལ་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་བྱ་ལ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་གཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་འདི་ལྟར་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་

དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་
 བས་དེ་འགོག་པ་ཡང་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་འགོག་ཏུ་
 རུང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དེ་ཉིད་ལས།¹⁶ འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་ལྷངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་སྐད་དུ་
 མདོ་ལས་ས་བོན་གྱི་རྒྱལ་ས་བྱང་བའི་ཐུ་གུ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་ན། བདག་གིས་མ་བྱས།
 གཞན་གྱིས་མ་བྱས། གཉི་གས་མ་བྱས། དབང་ལྷག་གིས་མ་བྱས། དུས་གྱིས་
 མ་བསྐྱར། རྩལ་སྤྲ་རབ་ལས་མ་བྱང་། རང་བཞིན་ལས་མ་བྱང་། རོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་
 བྱང་། རྒྱ་མེད་པ་ལས་མ་སྐྱེས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ས་བོན་ཡོད་
 བ་ཐུ་གུ་རི་བཞིན་ཏེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་ཐུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་
 དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་ཉག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་ལུང་
 གིས་བསྐྱབས་ནས་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་ནི་ཙ་འཇུག་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གཞན་དུ་
 གསལ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས།¹⁷ གཞན་གྱི་ལྷགས་ལ་ལྷོས་ཏེ་
 ཁྱད་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་
 པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་ལྷངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་
 འོག་པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་ཐུ་སྟེགས་པ་དག་རི་སྐད་དུ་གཉི་གའི་སྒོ་ནས་
 འགོག་པ་དེ་སྐད་དུ་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྷོས་ཏེ་ཁྱད་པར་བརྟེན་པ་ཡང་རིགས་པ་
 མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་ནི་གཞན་གྲངས་ཅན་སོགས་ལ་ལྷོས་ནས་
 དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིག་(=རིགས་)པའམ་འཐད་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐུ་སྟེགས་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་
 དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྲེད་ན་(=ནས་) བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལྷངས་

པ་མེད་པས་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་འབྱེད་ན་(=ནས་)དགག་པ་དོན་མེད་
ཅིང་། བྱང་པར་དུ་སྤྲུལ་སྟེགས་པ་དེ་དག་གིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ལོག་
པར་བསྐྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཐོང་བ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིབས་
ན་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་མ་སྦྱར་
བར་སྦྱི་བྱུང་ན་(=ནས་)བགག་པ་འཆམ་ཤིང་(=ཞིང་)ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་རྩེ་སྤྱིད་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་བྱེ་ནས་མི་སྦྱོ་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་བགག་པའང་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་མ་བྱེ་བར་བགག་པ་ཉིད་ཡོན་ཏན་དུ་རྟོགས་སོ། །དེའི་
ཕྱིར་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་སྦྱར་བ་མི་རིགས་
སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་སྦྱར་བ་ཡང་མི་རིགས་པར་
བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།¹⁸ གང་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་བྱང་པར་འབྲས་བུ་
དང་བཅས་པར་འབྱུར་བ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་བདག་ལས་སྦྱི་བར་མི་རྟོགས་ཏེ།
འཛིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པར་སྦྱོད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ནས། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གང་ལས་ནི་འཛིག་
རྟེན་པས་བདག་སྦྱི་འདོད་པས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་བྱང་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ནའང་མི་རིགས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མེད་པས་གཞན་གྱིས་མི་
འདོད་པ་ལ་ནན་གྱིས་སམ་རང་དབང་གིས་འགོག་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛིག་
རྟེན་པ་ནི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཙམ་འདོད་ཅིང་བདག་ལས་སྦྱི། གཞན་ལས་
སྦྱི། ཞེས་རྣམ་པར་མི་དཔྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ས་བོན་ལས་ནི་ལྷ་གུ་འབྱུང་ངོ་
ཞེས་རྟོགས་ཀྱི་བདག་ལས་སྦྱི། གཞན་ལས་སྦྱི་ཞེས་མི་དཔྱོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱིས་དེ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་

ཅམ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་
སྐྱར་བ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གཞན་ཡང་མིག་སོགས་ཀྱི་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་བདག་སྐྱེ་
འགོག་པའི་ཆེད་དུ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་སྐྱར་བ་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་
ལས།¹⁹ གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དག་ག་པར་འདོད་ནས་བྱང་པར་འདི་
འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཆེ། རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པའམ། གཞི་
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁས་མ་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །(-དོན་ནི།) གལ་ཏེ་པ་
རོལ་སོས་དོན་དམ་པར་འདོད་པའི་མིག་སོགས་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དག་ག་པར་
འདོད་ནས་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་འདི་འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི། དེའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་གཞི་
མ་གྲུབ་པས་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་སྒྲིན་དུ་འང་འགྱུར་ཏེ་རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་
སོགས་ཁས་མ་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་བའོ། །

གལ་ཏེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་མིག་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་
ཉིད་ལས།²⁰ འོ་ན་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་གི་བྱང་པར་ཡིན། གལ་ཏེ་
མིག་ལ་སོགས་པ་ཀྱན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཕྱིར། དོན་
དམ་པ་སྒྲིམ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བྱང་པར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
དོན་དམ་པར་མིག་སོགས་ཡོད་ན་སྤར་གྱི་སྒྲིན་དེ་དག་ཡོད་མེད་དེ་ནི་མ་གྲུབ་
ཅིང་། ཀྱན་རྫོབ་པའི་མིག་སོགས་ཡོད་པས་སྒྲིན་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་ལན་བཏབ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འོ་ན་དོན་དམ་པ་ཞེས་བ་དེ་གཞི་གང་གི་བྱང་པར་སྐྱར་ཞེས་
བྲིས་བ་ན་མིག་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་དགོས་པས་
དེའི་བྱང་པར་རོ་ཞེ་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་མིག་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པ་

ནམས་ཚུལ་ཅན་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་སྒྲིབ་དགོས་པ་ལ་དེ་སྐད་དུ་མ་
སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་དང་སྒྲིབ་ནའང་ཕྱི་རྒྱུ་དེར་ཚུལ་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་
ངོ། །དེ་ཉིད་ལས།²¹ དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་ནམས་དོན་དམ་
པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ན། དེ་སྐད་དུ་
ཡང་མ་སྒྲིབ་སོ། །སྐྱེ་ན་ཡང་པ་རོལ་པོ་དག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པ་ནམས་རྫས་སུ་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལྡངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྟགས་པར་ཡོད་པར་ཁས་མ་ལྡངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་འདི་ནི་མི་
རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་གོང་ཁྱེད་ལྟར་དང་བྱད་པར་ནི། བྱངས་ཅན་
པས་མིག་སོགས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཁས་ལྡངས་ཀྱི་བརྟགས་པར་ཡོད་པར་ཁས་མ་
ལྡངས་པས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་ཁས་ལྡངས་སུ་སོང་བའི་དོན་ནོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན་ཅ་ཤེས་ལས། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་དོན་
དམ་པར་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྐྱེ། ཞེས་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་ངེས་པར་དུ་སྐྱར་དགོས་
ཕྱིན་ཆད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་ཚུལ་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཞིག་ངེས་པར་སྟོན་
དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས། དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་དོན་དམ་པར་ཞེས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
སྐྱར་ཡང་མི་རིགས། སྤྲ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་མི་རིགས། ཕྱི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མི་
རིགས་པ་དམིགས་ཀྱིས་ཕྱག་ནས་དགག་པར་མཛད་ཅིང་། སྐྱར་དོན་དམ་གྱི་བྱད་
པར་སྐྱར་ཕྱིན་ཆད་ལ་བརྟག་པ་དེ་ལྟར་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་
ཀྱིས་བྱད་པར་དེ་ལྟར་སྐྱར་ན་བརྟག་པ་དེ་ལྟར་དགོས་སོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་བརྟགས་
དོན་བཅའ་ནས་དགག་པར་བྱ་བའམ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་དང་
ཅོད་གཞིར་བཟུང་བ་དེ་དག་སྤྲ་རྒྱུ་(-ལ)གྲུབ་པས་ཀྱང་མི་ཚོག་ཕྱི་རྒྱུ་(-ལ)གྲུབ་
པས་ཀྱང་མི་ཚོག་པར་བརྟགས་དོན་བཅའ་ནས་རྒྱུ་སྤྱི་གཉིས་གཤི་མཐུན་སྣང་

དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་བཅའ་ནས་རྟེན་པ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནད་ལ་ཐུག་གོ། །

༥ གཉིས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ཚད་ལན་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་ཚད་པ་ནི།
དེ་ཉིད་ལས།²² ཅེ་སྟེ་རི་ལྷར་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བྲ་བ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་
སྐྱེ་ཉིད་གཟུང་བ་ཡིན་གྱི། བྲད་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྲད་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྲ་བའི་ཐ་སྟངས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་
གཤམ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྐྱ་འཛིན་ན་ནི་དེ་པ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་
པོ། །འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་
པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྲེ་བྲག་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་། བྲས་
པའི་སྐྱ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པོ། །འོན་ཏེ་མཛོན་པར་གསལ་བར་བྲས་པ་
ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅེ་རིགས་པར་འཛིག་པ་
ཡང་གཤམ་ཏེ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་ནི། དེ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་
ལ། འོན་ཏེ་རྒྱ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་པ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རི་
ལྷར་འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྐྱེ་ཅམ་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་བྲད་
པར་དོར་བའི་ཆོས་ཅན་ཅམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་ཚད་པ་བཀོད་
པ་ཡིན་ལ། དོན་ནི། ཅེ་སྟེ་སངས་རྒྱས་པ་དང་བྲེ་བྲག་པའི་དབར་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
སྐྱབ་པ་དང་། བྲེ་བྲག་པ་དང་གསལ་བྲེད་པ་དབར་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་
སྐྱ་སྐྱེ་ཅམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་གྱི། བྲད་པར་མི་འཛིན་ཏེ། བྲད་པར་འཛིན་ན་
ནི་བསྐྱབ་བྲ་སྐྱབ་བྲེད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཅེ་ཞེ་ན་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྐྱ་ཆོས་ཅན་
དུ་འཛིན་ན་བྲེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་ལ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱ་འཛིན་ན་སངས་
རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པས་བྲད་པར་དེ་འདྲ་མ་བྲས་པར་སྐྱ་སྐྱེ་ཅམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་

པ་དང་། གྲེ་བྲག་པས་གསལ་བྱེད་པ་ལ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ནའང་བྱས་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན་
དུ་བཟུང་ན་གསལ་བྱེད་པ་ལ་མ་གྲུབ་ལ། སྤར་ཡོད་རྒྱུན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ན་གྲེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། །དེས་ན་སོ་སོའི་འདོད་པ་
ཐུན་མོང་མེན་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་དུ་མི་རུང་བས་ཆོལ་བ་གཉིས་གའི་མཐུན་སྦྲང་
དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པས་ན་ཁྱད་པར་དོར་བའི་སྤྱིའི་སྤྱི་ཉིད་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་
པ་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་བཟུང་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་དགོས་ན་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་
མི་རྙེད་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཐ་སྙད་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་བསྟན་ཏེ་དེ་དང་དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་ཏེ་སྦྱོན་བརྗོད་ན་ནི་རྗེས་
དཔག་དང་། རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱག་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་དུ་ལེགས་
ལྷན་གྱིས་དགོངས་སོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྐྱ་ཅམ་ཆོས་
ཅན་དུ་འཛིན་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྐབས་འདིར་ཡང་མིག་སྟགས་དོན་དམ་པ་
དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་མིག་སྟགས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཆོག་
པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་ཏེ་སྦྱོན་བརྗོད་པ་གཤམ་རུང་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་
ན། ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱིས་མིག་སྟགས་དོན་དམ་པར་བདག་སྦྱོ་
འགོག་པ་ལ་བདེན་གཉིས་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྦྲང་དུ་
མིག་སྟགས་བཞག་ཆོག་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་ལ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་དེ་གཉིས་མི་
མཚུངས་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྦྱད་དུ་ཚིད་པ་འདི་འགོད་པ་ཡིན་ནོ། །

སྐྱས་པ། རྟོགས་པ་ལྷ་ཅི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཀྱང་། །བསམ་གཏན་བདེ་
བ་གང་གིས་མི་མཆོན་པའི། །བསམ་པའི་དངོས་པོ་འདི་ནི་ཅི་ལས་བྱུང་། །ས་ལ་
གཤེགས་པའི་རྒྱ་བའི་གཞུང་རྣམས་ལས། །ཡང་དག་བཤེས་ཀྱི་རི་སྒོད་ལས་བྱུང་
བ། །བདེ་འདོད་བདེ་བའི་འགྱུར་ཁུངས་འདི་འདྲ་བ། །གངས་མེད་སྦྱེ་འཆིས་སྤིད་

གསུམ་དུ་འབྱུངས་པར། །ད་ལན་ཡུན་ཙམ་རྟེན་པ་ཤིན་ཏུ་མཚར། །ཞེས་བཤོ། །

༥ གཉིས་པ་དེའི་ལན་བསྟན་པ་ལའང་དངོས་དང་། དེའི་དབུ། དེའི་རྒྱ་
 མཚན་བསྟན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འདིར་ཆོས་ཙན་མཐུན་སྤང་བ་འགོག་
 ལུགས་སུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། ཆོག་གསལ་གྱི་ཆོག་གནད་ཆེ་ཤོས་ཁག་འདིར་
 བཀོད་ནས་འཆད་པ་ལ། དེའི་ལས།²³ དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
 གང་གི་ཆེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འདོད་པའི་དེའི་ཆེ་
 དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཙན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྟེན་པ་ནི་
 ཉམས་པར་འགྱུར་བར་འདིས་རང་ཉིད་གྱིས་ཁས་ལྷངས་པ་ཉིད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། རང་རྒྱད་
 པའི་ཕྱོགས་གྱིས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་སྐྱ་དང་། ཉམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐའི་བྱང་པར་
 ལ་བརྟག་པ་དོར་ནས་སྐྱ་ཙམ་ཆོས་ཙན་དུ་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདི་ཡང་དེ་ལྟར་
 འབྱུར་རོཞེན། ཞེས་ཕྱོགས་སྐའི་འདོད་པ་བསྐྱངས་ནས་རང་གིས་ལན་བསྟན་པ་
 ནི། ལེགས་ལྷན་གང་གི་བཞེད་པ་དང་སྐྱར་བ་དེའི་ཆོ། མཐའ་བཞི་དོན་དམ་པར་
 སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཟུང་ནས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
 སུ་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་ན། ཐ་སྙད་པའི་སྒོ་ཁོན་ལ་རྟགས་དེའི་རྟེན་ཆོས་
 ཙན་རྟེན་དགོས་ཤིང་དེ་ཡང་སྒོ་འབྲུལ་པས་རྟེན་པ་ཉིད་སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་(=གྱི་^A)
 དགོངས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ལེགས་ལྷན་བྲིད་གྱི་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་མམ་སྒོ་
 འབྲུལ་པས་བདག་གི་དོ་བོ་རྟེན་པ་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་བའམ་བརྟག་པར་འགྱུར་
 ཏེ་བྲིད་གྱིས་དེ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་རྒྱུ་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་
 དངོས་འགལ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཙན་ལའང་སྒོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་

A འགྲེལ་སྐྱེ་བྱེད་ན་ཆོག་སྒྲོར་ལ་ཅུང་བདེ་འདྲ་ཡང་། བྲིད་སྐྱས་ཀྱང་དོན་མི་སྟོན་པ་མིན་པས་དཔྱོད་པར་ཞུ།

མ་ལོག་པས་རྟེན་ཚུལ་ཡང་ཐ་དད་པ་སྟེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་པའི་དངོས་འགལ་
ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལྟར་མི་འགྲུབ་པ་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་བྱིར་ཞེས་ནང་
འགལ་བསྟན་ཏོ། །ནང་འགལ་ཇི་ལྟར་འགྲུར་བ་ནི་ལོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དཔེ་བསྟན་པ་ནི། དེའི་འཕྲོས་ཉིད་ཀྱི་²⁴ དེའི་བྱིར།
གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་འཇིན་པ་དེའི་ཆེ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཅམ་
ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་ཤད་ལ་
སོགས་པ་ལྟར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱོ་མི་འདོགས་པ་དེའི་
ཆེ་ན་ཡང་གང་གིས་ན་དེའི་ཆེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་
པའི་དོན་ཆ་ཅམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་ཏེ། དཔེར་ན། འཇིག་
རྟེན་རང་ག་བས་ཀྱང་། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྐྱོ་བྱིན་ཅི་ལོག་
གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་འཇིན་པ་དེའི་ཆེ་ན་སྟེ། དེའི་ཡུལ་ཏུ་རབ་
རིབ་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་རྟེན་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཅམ་སྟེ་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་འགྱུར། རབ་
རིབ་དང་བྲལ་བས་རྟེན་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྐྱོ་མི་འདོགས་
པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་པའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་རབ་རིབ་
ཅན་ལ་སོགས་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་པའི་སྐྱོ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཏུ་ཆ་ཅམ་ཡང་དམིགས་པ་
ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་པའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་རང་ག་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤེས་པས་རྟེན་
ཚུལ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལོག་པས་རྟེན་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་ཆེ་ཡང་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་དགོས་སོ། །

དེ་སྟོན་དཔོན་སྐུ་སྐུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། དེའི་འཕྲོས་

ཉིད་ཏུ།²⁵ དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྤྱོད་ནས་ཀྱང་། གཤམ་ཏེ་མངོན་སུམ་
 ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །སྤྱོད་པའམ་བསྒྲིག་པར་
 བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་སྐྱེ་ཀ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་བྲངས་སོ། །ཡུང་འདི་
 བེ་ཙཱ་བ་སྒྲིག་²⁶ན་བཞུགས་ཤིང་ཡུང་དོན་ནི། དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ནུས་གཞག་ཐམས་ཅད་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོ་འབྲུལ་པ་འབའ་ཞིག་གི་
 རྩལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། དེ་ཡང་ཡུལ་རང་གིས་ངོས་ནས་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
 པན་ཚུན་ལྟོས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་རྙེད་པའམ་དེ་ལ་འཛིག་པ་ཡིན་ལ། གཤམ་ཏེ་
 དངོས་སྤྱོད་པ་པ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་པས་དགག་བསྒྲིག་བྱ་བའི་
 གཞི་གང་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་མ་འབྲུལ་པས་རྙེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལྟ་ཅི། དེ་
 ལྟ་བུའི་རྙེད་ཚུལ་བྱེད་པར་བ་འགའ་ཞིག་གམ་ཆ་ཤས་ཅམ་ཞིག་དམིགས་པའམ་
 འཐད་པར་བཟུང་བྱིན་ཆད་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ལ་བརྟག་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་
 ཅད་བསྒྲིག་ཏུ་མེད་ལ། དབུ་མ་པས་དེ་འབྲང་བའི་ཆོས་ཅན་རྙེད་ཚུལ་ཆ་ཅམ་ཡང་
 ཁས་སྐྱངས་པ་མེད་པས་དེ་འབྲང་བའི་སྐྱེ་ཀ་དེ་དག་དབུ་མ་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་
 མ་ཟད་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །འདིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་
 བཀག་ནས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་འཐད་སྤྱོད་ཏུ་གསུངས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས་འདིའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བའང་ཞིགས་པར་བསྟན་ནོ། །ཡང་ཙཱ་བ་སྒྲིག་དེ་
 ཉིད་ཏུ།²⁷ གཤམ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྒྲིན་དེ་ཡོད། །ང་
 ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྒྲིན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི།
 གཤམ་ཏེ་བྱུང་མཐའ་འོག་མ་ལྟར་ངས་རང་མཆོན་གྱིས་བྱུང་པ་ཆ་ཤས་ཅམ་ཞིག་
 དམ་བཅས་ནས་གང་དང་གང་བྱས་ཀྱང་དེ་དག་རང་ལ་ལྟག་ཆོད་ཏུ་སོང་ནས་
 སྐྱེ་ཀ་འབྱུང་བ་བསྒྲིག་པར་མི་རུས་མོད། ཐལ་འགྱུར་བ་ངས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆ་སྤྱོད་

མོ་ཙམ་ཡང་དམ་བཅའ་བ་མེད་ཅིང་ལྷོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྱུང་འབའ་ཞིག་གི་
ལམ་ནས་སྤྲས་པས་ན་སྦྱོན་དེ་དག་པ་རོལ་པོ་རང་ལ་ཟུག་ཅིང་། རེད་ཐལ་འབྱུར་
བ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

འདིའི་ཆོག་ཟེན་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་འགས། དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་བ་
ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་མགྲིན་པ་གསེལ་(=བསལ་)ཏེ་སྤྲ་བ་ནི། ལུ་སྟེགས་པས་
སྤྲ་བ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་དང་འབྲས་ལྟེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་
རང་ཆོག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ནི། སྤྲ་བ་ཐམས་ཅད་
བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་ཡང་བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་དུ་སོང་
ན་འདི་ཡིན་དང་དེ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའམ་ཐག་གཅོད་པའི་ཆོག་གཏན་
ནས་མེད་པར་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་ཐལ་འབྱུར་བ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་བ་དེ་ཡང་
ཁས་ལེན་མིན་པར་ཐལ་བས་འདི་ཁས་སྦྱངས་དང་དེ་ཁས་མ་སྦྱངས་ཞེས་དབྱེ་བ་
འབྱེད་དུ་མེད་པར་འབྱུར་བ་དང་། ང་ལ་སྦྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་པའང་དམ་བཅའ་
མ་ཡིན་པས་ཐལ་འབྱུར་བ་བྱེད་ལ་འདི་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་བྲིས་ན་སྤྲ་བ་བསྟན་ས་
ནས་སྟོད་དགོས་པར་འབྱུར་རོ། །དེ་དང་དེ་འབྲས་པའི་ཆོག་ཁོ་ནས་འབྲམས་པ་དག་
ནི་བསྟན་བ་ཉམས་པའི་བསུ་མཐོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲན་ཀ་འབྱུང་བའི་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི་ཆད་མས་ཡུལ་གཞལ་
ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཏེ། རང་སྤྱོད་ག་མ་དག་ནི་གཉིས་སྒྲང་ཅན་
གྱི་ཆད་མ་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ཡུལ་རང་མཆན་ནམ་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ལ་
ཆད་མར་སོང་བ་དང་དེ་ཡང་དེ་ལ་མ་འབྲལ་བ་ཞིག་དགོས་ལ། ཐལ་འབྱུར་བས་
ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཆད་མ་ཁས་ལེན་ཞིང་། དོན་དེ་ལ་འབྲལ་པར་ཆད་མར་སོང་བ་
ཁས་སྦྱངས་པས་ན་སྒྲན་ཀ་དེ་དག་འབྱུང་བའི་གནས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་གྱི་རྒྱ་

མཚན་དུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་
གོང་དུ་བྲངས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

(-གསུམ་པ་)སྟོན་སྟོང་གི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པ་ནི་དེའི་འཕྲོས་ཉིད་དུ།²⁸
གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བྱེད་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ཐ་དད་པ་དེའི་
ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན། གང་ཞིག་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིག་ཀྱང་རྫོབ་པ་ལྟ་གཤམ་ཡོད། དེའི་
ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་
སྟོན་ཐོག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་འདི་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་
ནི། གང་གི་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་རྟེན་ཚུལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་དེ་ལྟར་
བྱེད་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཤག་ཡུལ་གྱི་ངོ་མོ་བདེན་རྒྱུ་
པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡུལ་ཅན་རང་གི་
ཡུལ་རྟེན་ཚུལ་ལའང་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །བཏགས་དོན་
བཅའ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་འདོད་ཕྱིན་ཆད་ཆོས་ཅན་ཡང་བཏགས་དོན་
བཅའ་ནས་བཞག་དགོས་པས། དེའི་ཆེ་ན་གློལ་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀས་མཐུན་སྤང་
དུ་གྲུབ་པའི་མིག་སོགས་ཀྱང་རྫོབ་པ་གཤམ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཏགས་སྟོང་དེའི་གཞི་
མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སམ་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ་བའི་
སྟོན་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པ་ལའང་སྟོན་
དེ་འགྱུར་བ་ཐོག་ཏུ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་དོར་བའི་
མིག་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱང་བའི་སྟོན་སྟོང་གི་ལན་དེ་ནི་འཐད་པ་དང་ལྷན་པའི་
ལན་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་གློལ་བ་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་དགག་སྐྱབ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་
ཡིན་ཡང་། ཅོད་པའི་གཞི་དང་གཏན་ཆེགས་མཐུན་སྤང་བ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་

བ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་
ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཞན་ངོར་གྲུབ་པས་ཀྱང་ཆོག་གི་སྤྲོ་སྒོལ་རང་གིས་ངེ་ལྟར་
གྲུབ་པ་ཞིག་ཤིང་སྤྲོ་སྒོལ་ལ་ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་སྦྱངས་སུ་ཡོད་མེད་ལ་ཐུག་གོ། །

རང་རྒྱུད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་དཔེ་དེ་ཡང་འདིར་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་
ནི། དེ་ཉིད་ལས།²⁹ དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་ནི་སྤྱི་སྤྱི་དང་
མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བྱུང་པར་བརྗོད་པར་མི་འདོད་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་ཡོད་ན། དེ་
བཞིན་དུ་མིག་གི་སྤྱི་ནི་སྤྱི་དང་ཉིད་དང་སྤྱི་དང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་བ་དག་གིས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་སྦྱངས་ལ། རོན་དམ་པར་ཡང་མ་ཡིན་པས་དཔེ་ལ་ཡང་
འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། སྐབས་འདིར་མིག་སོགས་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་བརྟག་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་བརྟག་པའི་དཔེ་དོན་གཉིས་མི་མཚུངས་པ་ནི། སྤྱོད་ལ་ཉན་ཤེས་
ཆད་མར་སོང་བའི་ཆེ་འབྱུང་འགྱུར་དུ་ཆད་མར་སོང་བའམ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་
ཆད་མར་སོང་བ་གང་རུང་མ་ཡིན་ཡང་སྤྱོད་ཅམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
པ་སྤྲོ་སྒོལ་གྱི་གཉི་གའི་རྩ་བའི་ཁས་ལེན་ལ་ཡོད་པས། དེ་བཞིན་དུ་རྟག་མི་རྟག་
གང་རུང་དུ་ཆད་མར་མ་སོང་བར་སྤྱོད་ཅམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བའང་འགོག་ཏུ་མེད་
ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་དང་པ་དང་མི་སྤྱི་དང་པ་སྤྱོད་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་དོན་དམ་
པར་ཡོད་མེད་ལ་དབྱུད་པ་ཞུགས་པའི་ཆེ་ཡུལ་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་ཆུལ་ཡང་
གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆད་པར་མཐོང་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྤྱི་དང་པ་སྤྱོད་བ་ནམས་
ཀྱིས་ཡུལ་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་ཡང་ཡུལ་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་སྟེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་ཆད་མར་སོང་དགོས། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་དང་པ་སྤྱོད་བ་ནམས་ཀྱིས་ནི་མཉམ་

བཞག་ཟག་མེད་མ་གཏོགས་པར་ཡུལ་ལ་ཆད་མ་ཅི་འདྲ་བར་སོང་ཡང་ཡུལ་དེ་ལ་
འཇུག་པར་རས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཆད་མར་སོང་དགོས་པས། ཡུལ་ལ་བདེན་བརྟུན་
གང་རུང་དུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ལྟར་ཡུལ་ཅན་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ལའང་གཉིས་སུ་ཁ་
ཆོན་ཆོད་པས་དཔེ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས།³⁰ གཞི་
མ་གྲུབ་པའི་སྟོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི། ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཆོགས་འདི་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་
བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཆོས་ཅན་དང་སྟོགས་སམ་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྟོན་ཇི་ལྟར་འབྲུག་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སམ་
གཏན་ཆོགས་ལའང་སྟོན་འདི་འབྲུག་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་
པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་ལེགས་
ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་སྐྱེས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།³¹ དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་
འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་དོན་འདི་ནི་རྟོག་གི་པ་འདིས་
རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་ཏེ་སྦྱར་(-བ་)བརྗོད་པ་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་རྟོག་གི་པ་
ལེགས་ལྟར་འབྲེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

༥ སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟར་འབྲེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་
བུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཉིད་ལས།³² ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་ནང་གི་སྤྱི་མཆེད་ནམས་སྦྱེད་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་
ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། དཔེར་ན། བྱ་རན་ལས་འདས་པ་ནི། ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་གཞན་གྱིས་བཏོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདི་ཁྱེད་ཀྱིས་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་

བཀོད་པ་གང་ཡིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རམ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་
ན་ནི་རང་ལ་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་
A(+གསུངས་ན་ནི།) ཞེས་སོགས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེར་གསུངས་
(-པ་རྣམས་ཆེག་གསལ་དུ་བྲངས་)སོ། །འདི་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བར་
སྒྲོན་ཚུལ་ནི། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་
སོགས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷ་རང་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་གིས་བཀོད་པ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། བརྟག་
པ་འདི་ལྟར་བྲས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་
ཀྱི་དོན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཞེས་དེས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ན་སྤྲ་ཆོལ་
ཁྱེད་རང་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ་དེ་དག་དོན་དམ་དུ་ཁས་ལྡངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པ་ཡིན་
ན་ཕྱི་ཆོལ་ངེད་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། ངེད་ཀྱིས་དོན་དམ་དུ་འབྲས་བྱ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་
གཉིས་ཀ་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་གཉིས་གང་དུ་འང་མེད་པའི་
དོན་ཡིན་ན་ངེད་གཉི་གས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགག་པར་མཛད་དོ། །

དངོས་སྤྱི་བས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བརྟག་པ་བྱེད་
ལུགས། ལེགས་ལྡན་གྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རྟགས་དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཆེ་བས་
བརྟག་པ་བྱེད་ལུགས་གཉིས་རིགས་པའི་སྒོ་ཀུན་ནས་མཚུངས་བ་དེས་ལེགས་ལྡན་
ལ་ནང་འགལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།³³ རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་

A གསུངས་ན་ནི། ཞེས་སོགས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེར་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་རྟན་གྱི་ཆེག་
ཡིན་པ་ལས་ཆེག་གསལ་ཡིན། འདིར་ཆད་ལྷག་བྱུང་འདྲ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་
མེར་གསུངས་པ་རྣམས་ཆེག་གསལ་དུ་བྲངས་སོ་ཞེས་གོ་རྒྱུ་ཡིན་ནས་སྤྱི་ཡང་དབྱེད་པར་ལྷ།

དོན་དེ་མ་འཁྲལ་བ་དང་འཁྲལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་གང་རུང་གིས་རྟོག་པའི་དོན་
མིན་ན་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པ་
ལ། འདིས་རང་གིས་ཁས་ཁྲུངས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་ཁས་ཁྲུངས་པ་
མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ལྡན་གྱིས་བརྟག་པ་བྱེད་ལུགས་གཞན་
གྱིས་འདོད་པ་དེ་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།³⁴ དེ་བཞིན་གཤེགས་
བས་ཀྱིན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཉགས་སུ་འགོད་དམ། དོན་དམ་ཏུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཉགས་སུ་འགོད་ཅེས་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ནི་ཡེ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྤར་བྱོགས་སྤར་བསྐྱངས་པ་ལྟར་ཆོས་ཅན་བདེན་བརྒྱན་གང་གིས་ཀྱང་བྱད་པར་
དུ་མ་བྱས་པར་བཞག་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་ཁོལ་བྱི་ཁོལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་མ་
གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གཏན་ཆེགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའང་དེ་
ལྟར་འདོད་པས། རགས་པ་དེ་འདྲ་བའི་ལྟ་ཆོད་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བརྟེན་
འདི་འཁྲལ་བ་ག་ལ་སྤི། ཅེས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྟོང་ཐུན་དུ་ཀྱན་
རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་བྱིས་ནས་བརྟག་པར་གསུངས་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ལྡན་ཆུ་བས་ཀྱང་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྤར་བའི་ཐལ་
ཉགས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཉགས་(=བརྟག་)པ་གོང་གསལ་ལྟར་
བྱས་ཏེ་ངེས་པར་འགོག་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་
སྟེ་སྟེ། མཐའ་བཞི་གང་ལས་མ་སྟེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩ་བའི་གཏན་ཆེགས་སུ་རང་
གིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དགག་བྱའི་བྱད་པར་སྤར་ནས་བཀག་པའང་དུ་མ་
སྤར་བའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན། འདི་དག་གི་བྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་ཆེས་དཀའ་བར་
སྤར་ངོ། །དེས་ན་རྩ་ཤེས་(=རྩ་ཤེ)ལས།³⁵ བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
མིན། །ཞེས་སོགས་ཆོག་ཀྱང་བཞིས་བསྟན་པའི་ཐལ་ཉགས་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱད་

པར་ངེས་པར་སྒྲིབ་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དཔོག་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་གང་དང་གང་བཀོད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་དགོས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་ཀྱི་བྱུང་པར་སྒྲིབ་ཏེ་ཐལ་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་བརྟགས་ཏེ་འགོག་དགོས་པ་ནི་ཁས་སྒྲུངས་སོང་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། གྲེ་བཀ་ཏུ་དེ་འབྲེ་བའི་ཐལ་རྟགས་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྒྲུང་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་མ་ཟད་དེ་འབྲེ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། གཏན་ཆེགས་དང་། མཐུན་དཔེ་རྣམས་ཀྱང་མཐུན་སྒྲུང་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པས་དེ་དག་བདེན་ཐུག་གྱི་བྱུང་པར་ལ་བརྟགས་ཏེ་འགོག་པ་ནི་པ་རོལ་པོར་རང་མཆོན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གིས་གནད་མ་ཤེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་མཆོན་གྱིས་བྱབ་པ་འགོག་ལུགས་ལ་ངེ་ཅམ་སྒྲུངས་ཀྱང་ཞ་པོའི་འགྲོས་ལྟར་རྒྱ་བར་གདོན་མི་ཟེལ། །

༥ གསུམ་པ་དེ་ལ་དྲོགས་པ་གཅོད་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྟོན་གྱི་རྟགས་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རམ། དོན་དམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱིས་དགག་པར་མཛད་ཅེས་ཁ་ཅིག་སྒྲུབ་དེ་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱི་དགོངས་པ་མིན་པར་ལྟག་མཐོང་ཆེན་མོར་བཀག་པ་གོང་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ནམ་དོན་དམ་དུ་ཡིན་ཞེས་བདེན་གཉིས་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་པ་མཛད་པ་ལེགས་ལྡན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅམ་པས་ཐལ་འགྱུར་བར་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་གཞན་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་རྟེན་རང་མཆོན་གྱི་གཞན་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བྱབ་པ་མ་ངེས་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་གཞན་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་རྟགས་

མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་དང་། ཡང་སེམས་ཙམ་པས་རང་རིག་སྐྱབ་པར་འདོད་ནས། སྡོ་འཛིན་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་ཀྱི་སྡོང་བྱེད་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དུས་ཕྱིས་བྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྡོན་པོ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ལ། རང་མཚན་གྱི་བྲན་པ་རྟགས་སུ་བརྒྱང་ན་ང་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ཞེས་འགོག་ཅིང་། གཤམ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ནའང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རང་རིག་བརྒྱང་ན་ནི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་ཡང་མི་རྟོག་ཅིང་། མེ་ལས་མེ་ཤེལ་དང་། ལྷ་ལས་ལྷ་ཤེལ་དཔོག་པ་བཞིན་དུ་བྲབ་པ་མ་དེས་པ་དང་། སྡོང་བ་ཙམ་སྐྱབ་ན་ནི་ཐལ་འཁྱར་བ་དང་ལ་གྲུབ་བྱེན་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ་བརྟགས་ཏེ་ལན་མཛད་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ་གྱངས་ཙན་པས་འཛིག་རྟོག་བཀོད་པ་པོ་སྐྱབ་འདོད་ནས། འཛིག་རྟོག་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྡོང་རྣམས་ཆོས་ཙན། བྱེད་པ་པོའི་སྡོ་སྡོན་དུ་སོང་སྟེ། སྡོང་ཅིང་སྡོང་ཅིང་ལས་ལ་འཁྱུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྟེ་བཞིན་ཞེས་སོགས་འགོད་པ་ལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྦྱར་བྱེད་པ་པོའི་སྡོ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྲུབ་ན་གྲུབ་བྱེན་སྐྱབ་པ་དང་། སྡོ་རྟག་པ་ཙམ་སྡོན་དུ་སོང་བ་སྐྱབ་ན་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དཔེ་མི་རྟོག་པས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། བྱེད་པ་པོ་གཞན་དབང་སྐྱུག་སྡོན་དུ་སོང་བ་སྐྱབ་ན་ནི་བྲབ་པ་མ་དེས་ཞེས་བསྐྱབ་བྱའི་བྱེད་པར་ལ་བརྟག་(=བརྟགས་)ཏེ་ལན་མཛད་པ་སོགས་ངེ་རྟོག་(=རྟོག)ཅིག་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་དོན་དམ་གྱི་བྱེད་པར་སྦྱར་བ་དང་མ་སྦྱར་བ་ཅི་རིགས་སྤང་བ་དེ་ལྟར་ན། སྐྱ་ཆོས་ཙན། མི་རྟག་སྟེ། བྲས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ་སྦྱི་མཚན་གྱི་བྲས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་དམ། རང་མཚན་གྱི་བྲས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད། ཡང་དུང་སྐྱ་ཆོས་ཙན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྤར་ཡོད་གསལ་བ་

རྟགས་སུ་བཀོད་དམ། སྤར་མེད་གསལ་ལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ཅེས་བརྟག་པ་བྱས་
པ་དང་། གུན་རྫོབ་པའི་བྱས་པ་རྟགས་སུ་སོང་ངམ། རྟོན་དམ་གྱི་(=པའི་)བྱས་པ་
རྟགས་སུ་སོང་ཞེས་བདེན་གཉིས་ལ་བརྟག་སྟེ་(=བརྟགས་ཏེ)དགག་རིགས་པར་
ཐལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གངས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་པའི་དབར་སྤྱོད་རྟག་མི་རྟག་
ལ་རྩྭ་དཔེ་ཆེ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་ཅན་དུ་བཟུང་ངམ། ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཅན་བཟུང་ཞེས་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་པར་བྱེད་པ་
སོགས་ཀྱང་རིགས་པར་ཐལ། སྤར་གྱི་བརྟག་པ་དེ་དག་དང་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩྭ་དཔེ་བ་བསྐྱང་ན། ཆོད་མ་གུན་བརྟུས་རྩ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་
ལྟག་ཆོད་དང་ལྟག་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་རི་ལྟར་བྱེད་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་རྣམས་འགྲེལ་
གྱི་རིགས་པ་སྤྱོད་པ་མང་པོས་ཐག་མ་ཆོད་པའི་བཤད་པ་མང་ཡང་། པལ་ཆེ་བས་
རྟོན་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་གྱི་བྱེད་པར་ལ་བརྟག་ཏེ་དགག་པ་བྱས་
ན་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་མོད། འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྟགས་ཡང་དག་
པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་རྩྭ་དཔེ་ལྟར་ལ། མ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་
བས་ན་དེ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་བས་དྲོགས་པ་སོར་ན་གནས་སོ། །ཁོ་བོ་
ནི་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་དེས་ཞེན་(=ཞེ་)འདོད་དང་བརྟོད་དོན་མི་མཐུན་པའམ་
བཀོད་རྩྭ་དང་སོང་རྩྭ་མི་མཐུན་པར་མཐོང་ན་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་བྱེད་པར་
ལ་བརྟག་ཏེ་དགག་སྤྱོད་པར་དགོས་ཤིང་། དེ་འདྲ་བར་དགག་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེ་ལན་
གྱིས་ལྟོག་པར་བྱས་ན་ལྟག་ཆོད་དང་མི་བྱས་ན་ལྟག་ཆོད་མིན་ཞེས་སྤྱོད། །གནད་
འདི་ལྟ་བུ་ལ་གཞུགས་ཏེ་གོང་གསལ་གྱི་བརྟག་པ་རྣམས་ལྟག་ཆོད་དང་ལྟག་ཆོད་
མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་བྱེད་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དགོན་པར་སྤང་ངོ་། །

སྤྱིས་པ། མཐར་འཛིན་བདེ་ལྷག་གཅོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འདི། །དཔལ་ལྷན་

ཆེ་བའི་ཕྱག་ནས་ལེགས་ཞུས་ཏེ། །གདངས་ཕྱོགས་གནད་འཁེལ་དཔའ་བོ་དག་
ལ་བཞིན། །ཀློལ་ངན་སྤང་བ་འགེམས་པར་མཐོང་བའི་ཆོ། །དང་སྤོང་ནམས་
ཀྱང་སྦྱངས་བཞིན་འདི་གོ་ཅི། །འདུལ་བའི་བྲིམས་ལས་འགོངས་སམ་འབྱུང་མོ་
ཉུག །དབུ་ཚད་རིགས་པས་ཕྱག་ནམས་ངོ་མཚར་གྱིས། །འཕགས་བོད་པཎ་
གྲུབ་གང་ཡིན་འཆོལ་དུ་བྲེལ། །གཞན་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མོས་བསྐྱོམ་དང་། །དབྱང་
བ་བོར་བས་དབྱང་དོན་རྫོགས་ཁུལ་གྱིས། །སྒྲ་སྒྲུབ་ཕྱོགས་སྤར་ལངས་བའི་སྒྲ་
(=བུ)སྒྲ་ཀྱའི། །ངང་ཚུལ་བཟུང་ནམས་རྒྱལ་ར་བརྟུངས་ཀྱང་ཅི། །ཞེས་པའོ། །

༥ བཞི་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པའི་དཔེ་བསྟན་བ་ལ།
༡ བསྟན་བ་དངོས། ༢ དེ་ལ་འབྲུལ་པས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ། ༣ དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
དབྱང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཤད་ལ་
སོགས་³⁶པ་ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དཔེར་ན། རབ་རིབ་དང་བཅས་པའི་མིག་
ཤེས་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྱེ་ཤད་དེ་ནི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་ལ་མཐོང་བའི་སྐྱབས་
མེད་ལ། རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་ཤེས་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྱེ་ཤད་དེ་ནི་རབ་རིབ་
ཅན་ལ་མཐོང་བའི་སྐྱབས་མེད་པས་དེ་གཉི་ག་ལ་མཐོང་བའི་སྐྱེ་ཤད་སྟན་མོང་བ་
བཞག་ཏུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་འགོག་ལུགས་ལ་ངེས་
ཤེས་བདེ་ལྷག་ཏུ་སྟེར་བའི་དཔེ་སྒྲ་ན་མེད་པའོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་སྐྱེ་བ་དང་དེ་མ་གྲུབ་པར་སྐྱེ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱང་། ཉང་པན་
ཚུན་རང་བཞིན་གྱི་(=གྱིས)ཡོད་མེད་དམ་དེའི་བྱང་པར་ལ་སྦྱར་ནས་རྩྭ་པའི་ཆོ་
ལུགས་སྤྲ་མས་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་སོགས་གང་རྟེན་ཀྱང་ཡུལ་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་
བས་རྟེན་དགོས་ཀྱི་དེ་ལ་འབྲུལ་པས་རྟེན་བ་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། ལུགས་བྲི་མས་
གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་ཡུལ་གང་རྟེན་ཀྱང་། དེ་ལ་འབྲུལ་པར་སོང་བ་དང་

དེས་རྟེན་པ་གཉིས་ཚོགས་སུ་བཞག་པས་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་པ་བཞག་ཏུ་
མེད་པས་ན། དུགས་སྤྲ་མས་རྟེན་ཚུལ་(-གྲིས་)ཕྱི་མས་འགོག་པ་དང་། ཕྱི་མས་
(=མའི་)རྟེན་ཚུལ་གྲིས་སྤྲ་མ་རྟེན་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མཐུན་སྤང་དུ་བྱུབ་
པའི་ཆོས་ཅན་ནི་ནམ་ཡང་རྟེན་པའི་སྐབས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །

གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ཐ་དད་པ་
དེའི་ཕྱིར་³⁷ཞེས་སོགས་གྲིས་དེའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་ཏེ། དུལ་ལ་བདེན་རྒྱུ་གཉིས་
སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་པ་ལྟར་དུལ་ཅན་ལའང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་(-པ་)སྟེ་འབྲུལ་(-བས་)རྟེན་
པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟེ་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་པ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་པས་དེ་
གཉིས་ཐ་དད་པ་སྟེ་བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཆད་མས་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་པའི་གནས་སྐབས་ན་འབྲུལ་བས་རྟེན་པ་ཆ་
ཅམ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། འབྲུལ་བས་རྟེན་པའི་གནས་སྐབས་ན་མ་འབྲུལ་བས་
རྟེན་པ་ཆ་ཅམ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པས་དེ་གཉིས་ཀས་དགག་བྱ་ལ་དབྱེད་པའི་ཆོ་
དགག་གཞིར་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བ་བཟུང་དུ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་པར་འོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་
ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཟག་མེད་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་
དུལ་གང་དང་གང་སྤང་བ་ན་རང་ངོས་ནས་སམ་རང་མཚན་གྲིས་བྱུབ་པ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་སྤང་ཞིང་། དེ་དང་དུལ་གྱི་ངོ་བོ་སྤང་ཚུལ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་ཆ་ཕྱི་
མི་བྱུབ་པ་ནི་གང་ཟག་རང་རང་གི་སྤྱིང་བས་བྱུབ་པ་དང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལུགས་
གྲིས་ཀྱང་བྱུབ་པས་ན་སྤང་ཚུལ་དེ་ནི་བྱུབ་མཐའ་སྟོབས་སུ་ཀྱང་བསྟན་དུ་མེད་ལ།
རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་པར་སྟོབས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྲིས་སྤང་ཚུལ་དེ་ཆད་མར་
བཟུང་བའི་སྟེང་ནས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འབྱེད་དགོས་པས་སྤང་ཚུལ་དེ་དང་

མཐུན་པ་ཞིག་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་རྟེན་དུ་མེད་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་
 པའི་དབང་གིས་ཡུལ་དེ་རང་ངོས་ནས་སམ། རང་མཆོད་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཆད་
 མར་སོང་ཚུལ་ཞིག་མེད་ན་དེ་དག་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་སོང་ནས་
 ཡོད་པར་འཛོག་མི་སྟབ་པར་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྟབ་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་
 ཅམ་ནམ་རྩལ་པས་ཁ་འཛིན་མིག་ཤེས་གྱིས་ཁ་ཐོ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་དེས་རྟེན་པ་ལྟ་
 བྱ་ཞིག་གསུངས་མོད། གདེང་སྟབ་པ་མི་སྣང་བས་སྔ་མའི་འདོད་ཚུལ་ལས་མི་
 གདའོ། །བྱེ་མདོ་གཉིས་དང་མདོ་སྟེ་སྟོན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ནི་མདོན་སུམ་གང་ཡིན་
 ཡང་མ་འཁྲུལ་བར་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་
 སྟོན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་མདོན་སུམ་ཐམས་ཅད་སྦྱར་འཁྲུལ་
 པར་བཞེད་ཀྱང་ཡུལ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ན་ཡུལ་དེ་མ་གྲུབ་དགོས་པ་དང་ཁྱད་པར་རང་
 རིག་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཡང་དེ་ལ་སྟག་གོ། །དེ་ཡང་བསྟུས་ན་ཡུལ་
 ཅན་ཤེས་པ་ལའང་རང་གི་འཕྲུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་
 གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་སྔ་མ་ལོག་ཤེས་ཁོ་ན་དང་། བྱེ་མ་སྟོ་དོན་མཐུན་པལ་ཆེ་བ་ལ་
 ཡོད་དོ། །དེ་དག་རང་མཆོད་གྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་འཁྲུལ་པར་སོང་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་
 འཛོག་མི་ཤེས་པའི་གནད་གྱིས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་དེ་དག་གཏན་མེད་
 དུ་འགྱུར་སྟམ་དུ་དྲོགས་པ་ཁོང་ནས་ཤར་བ་ཡིན་ནོ། །

༥ གཉིས་པ་དེ་ལ་འཁྲུལ་པས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
 བ་ནི། དེ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་མི་འགལ་བས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
 པ་དང་འཕྲུག་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །ཁྱད་པར་དུ་འཛོག་རྟེན་རང་
 འགའ་བའི་ཤེས་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་གང་སྣང་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་དང་།
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་རང་མཆོད་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་སྣང་བ་བྱིངས་བ་ཤིག་སྟག་

ཡིན་པས། རང་གི་སྤང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་བྱ་སྤྲ་རགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
བསལ་དགོས་པས་དེ་ཡང་སྤང་ཚུལ་སྤྲ་རགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་སྟབས་
པ་ལ་རག་ལས་སོ། །

སྤྲས་པ། རང་སྤང་བདེན་རྒྱུ་མི་བྱེ་བྱིས་པའི་གཤེས། །སྤང་དོན་
བདེན་པར་སྤྲ་ནམས་རང་མཆོན་པ། །གང་སྤང་འབྲུལ་པར་སོང་ཡང་བྱ་བྱེད་
ཀྱིས། །འཆིང་གྲོལ་འཐད་སྦྱབ་དབུ་མ་མཐར་ཐུག་ལུགས། །ལས་ཀྱིས་རི་མོ་སོ་
སོར་བྱིས་པ་ཡིས། །ཐུན་དང་ཐུན་མིན་སྲིད་པའི་སྣོད་བཅུད་དག །འཛིག་རྟེན་པ་ལ་
རང་མཆོན་མངོན་གྱུར་གྱིས། །བདེ་སྤྱད་ཁྱོད་བར་ཐོག་མཐའ་མི་མངོན་ཡང་། །དོན་
དམ་གཟིགས་པའི་ངོས་སུ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །འབྲུལ་སྤང་རྩོད་པར་འཆར་
བས་མཆོང་རེག་སྟེ། །སྲིད་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལས་སྤྱར་སྟོལ་བྱིར། །ཆོས་དབྱིངས་
བདེ་ཆེན་འཆོལ་བར་སྟོ་བས་བྱངས། །ཞེས་པའོ། །

༺ གསུམ་པ་དེ་ལ་འབྲུལ་བར་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་བྱེ་བྱག་དུ་དབྱད་པ་
ལ། ཚྱོད་བརློག་ལས། གལ་ཏེ་རང་ལས་ཆད་མ་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་ནམས་ལ་མ་
ལྟོས་པར། །ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་མ་འབྲུབ་འགྱུར་འདི། །གཞན་ལ་མ་ལྟོས་རབ་^Aའབྲུབ་
འགྱུར། །གལ་ཏེ་གཞལ་བྱའི་དོན་ནམས་ལ། །མ་ལྟོས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་མ་གྲུབ། །དེ་

A ཆོག་རྒྱུད་འདི། རྟེན་བསྟན་ཚྱོད་བརློག་དུ། (རྟེན་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ཚྱོད་བརློག་ ༩༡ ཉིན།) རང་གྲུབ་གཞན་
ལ་ལྟོས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྟེན་བསྟན་ཚྱོད་བརློག་རང་འགྲུལ་དུ། (རྟེན་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ཚྱོད་བརློག་འགྲུལ་
བ། ༡༣༠ སྟོན།) གཞན་ལ་མི་ལྟོས་རང་འབྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་བྱངས་པ་དང་། རྟེན་བྱངས་པ་ན། (རྟེན་གསུང་
འབྲུལ། བ། ༡༡ ཉིན།) གཞན་ལ་མི་ལྟོས་རང་འབྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་བྱངས་པ་དང་། རྟེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
དུ། (རྟེན་གསུང་འབྲུལ། བ། ༡༢༩ ཉིན།) གཞན་ལ་མི་ལྟོས་རབ་གྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་བྱངས་པ་དུག་པ་བཅས།
ཚྱོད་བརློག་ཅ་བ་དང་རང་འགྲུལ་དུ་བྱངས་པའི་ཅ་བ་ལའང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་བྱངས་པ་དང་དགོངས་
པ་རབ་གསལ་ཡང་མི་འདྲ། འདིར་ཤུན་གྱིས་བྱངས་པ། དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་མཐུན་པས་མ་
བཅས་པར་བཞག་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུར་གཞུང་གོང་ལོག་བསྟོགས་ན་རང་འབྲུབ་ཅེས་པ་དག་འདྲ་ཡང་དཔྱད་འཆོལ།

ལྷ་ཆད་མ་འདི་རྣམས་ནི། །གང་གི་འད་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་ལྷོས་ནས་
 དེ་རྣམས་བྱུང། །འདོད་ན་དེ་ལ་སྒྲིན་ཅིར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་དང་། ཆེག་གསལ་
 ལས་ཀྱང་།³⁸ ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་
 བ་ལས་སྒྲིས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །ཞེས་དང་།³⁹དེ་དག་ཀྱང་པན་
 ཚུན་ལྷོས་པས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་
 ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཆད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ཆད་མ་དང་
 གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་
 རིམ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་རག་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆད་མ་དང་
 གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་བྱུབ་མཐའ་ལོག་མ་
 ལས་ཀྱང་འཐད་སྐྱབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་མཆོན་ན། གཞི་བྱམ་
 བ་ལྟ་བུ་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་བྱམ་བ་སྒྲུང་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁྲུལ་ཡང་བྱམ་
 པའི་ངོ་བོ་དང་། སྒྲུང་བ་དེའི་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་ཚུ་སྒྲུར་བ་སོགས་ལ་ངེས་ཤེས་
 རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པས་ན་མིག་ཤེས་དེ་ཉིད་དེ་དག་ལ་ཆད་མར་འཛིག་ཅིང་།
 ཡུལ་དེ་དག་དེའི་གཞལ་བྱར་འཛིག་པ་དང་། དེ་ཡང་ཕྱིས་ངེས་ཤེས་བྱངས་པ་ན་
 འབྲེན་བྱེད་དེ་ཉིད་ལ་ཆད་མའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཉིད་
 ཀྱིས་ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་བྱངས་པས་ཆད་མ་དང་ངེས་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་
 ལྷོས་ནས་བཞག་པས། རྒྱ་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྷོས་བྱུབ་དང་ཆད་མ་དང་
 གཞལ་བྱ་དག་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྷོས་བྱུབ་ཏུ་ཡུང་རིགས་དུ་མས་འཐད་པར་སྐྱབ་པ་
 དེ་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་རྟོག་དཔྱད་ཅུམ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཐ་སྙད་པའི་
 ཆད་མ་མེད་ཅེས་སྒྲུབ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཡང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁ་ཆོན་
 མི་གཅོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་ངོ་འབའ་ཞིག་ལ་སྒྲེལ་

དགོས་པ་སོགས་དབྱ་མའི་ལྟ་བ་ཆེན་པོར་སྦྱ་བ་ནི་གོང་གི་ལུང་དེ་དག་ལས་ལོག་
པར་སྦྱ་བ་ཡིན་པས་སྦྱ་སྦྱབ་ཡབ་སྐུ་གི་སྤྱོད་པ་སྦྱ་འབའ་ཞིག་གོ། དོན་དེ་ལ་ཆད་
མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་འབྲུལ་པར་སོང་བ་མི་འགལ་བ་ནི། དཔེར་ན། ཤེལ་གྱི་ངོས་སུ་
གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ན་ཤེལ་གྱི་ཕུག་ནས་འོང་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བས་དེ་ལ་འབྲུལ་
མ་འབྲུལ་བའི་ཆ་སོ་སོར་འབྱེད་མི་རུས་པ་ནི་རང་གིས་ལེགས་པར་བལྟས་ན་
ཤེས་པར་རུས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱད་པར་དུ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་གཟུང་
རྣམ་ལ་སྤང་བ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་སྤང་བ་ལ་འབྲུལ་ན་གཟུང་རྣམ་ལ་འཇང་འབྲུལ་
དགོས་པར་དངོས་སྦྱ་བས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ལེགས་པ་འདད་སྟོང་པོ་ལས།⁴⁰ རྟོག་མེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན་དོན་དེ་
རང་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་། རྟོག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་དོན་དེ་རང་གིས་ངེས་
པའམ་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཏུ་གང་ལ་སྟོན་པའི་ཡུལ་དེས་གོ་དགོས་སོ། །ཞེས་
དངོས་སྦྱ་བའི་འདོད་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ལུགས་
སུ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྟོང་ལས།⁴¹
ཤེས་བྱར་ཡང་ལོག་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་སྟོང་པ་ཆོད་པ་ག་ལ་
ཡིན། འདི་དག་ནི་ཡོད་པ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཆད་མས་འབྲུབ་ལུགས་ཡིན་གྱི་རང་གི་ལུགས་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་འདིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་ནི་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་ཅམ་ལ་བྱའོ། །རང་རྒྱུད་
བའང་དེ་དང་མཚུངས་ཏེ། ལེགས་སྟོང་ལས།⁴² དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལྟར་ན་མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པ་དེ་འབྲུལ་བར་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་
བས་རྟོག་ཀྱང་བདེན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པའི་ཐ་སྟོན་དང་དོན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་ནས་གྲུབ་མི་དགོས་ཤིང་། དེ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་

དབྱང་པས་ཚྭ་པས་སྤྱི་ཚུ་ཅན་དུ་བཟུང་བ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་
བཏགས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་ག་ལ་འབྲུག་སྟུང་དུ་སེམས་སོ། །ཆེ་བས་དེ་འབྲུག་བེ་
རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་སོང་ལ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་
བྱང་གཞིར་བཟུང་བའི་ཚུ་ཅན་ཅམ་པོ་ག་ལ་སྤྱི་སྟུང་དུ་དགོངས་ནས་བྱང་པར་
དོར་བའི་སྤྱི་ཚུ་ཅན་དུ་འཛིན་པ་འགོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་
བས་སྤང་ཚུལ་དེ་ཅམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤང་བ་ཡིན་ཞིང་སྤང་ཚུལ་ནི།
དཔེར་ན། ཞེ་སྤང་ཤུགས་ཆེན་པོར་བྱིན་པས་གང་སྤང་ཡང་དེ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་
ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ལ་འབྲུལ་ཡང་བུམ་པ་ལ་
མ་འབྲུལ་ཞེས་བྱ་བ་མཐའ་འོག་མས་བཏགས་པ་དེ་ནི་རིགས་པས་འབྲུལ་ན་ནང་
འགལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་ཡང་དག་དོད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་གིས་
ནི། ཚྭ་གསལ་ལས།⁴³ བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་པའི་དགོངས་དོན་དབྱིས་བྱིན་པ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་དྲོགས་གཙོད་དུ་
ལེགས་སྦྱང་ལས།⁴⁴ གལ་ཏེ་ཤེས་པ་འབྲུལ་པས་རྟེན་པའི་དོན་དང་ཤེས་བྱ་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པ་གཉིས་འགལ་ན། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་རྟེན་པའི་དོན་དང་
དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། ཤེས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཅམ་
གྱིས་རྟེན་པར་མི་འདོད་པས་རང་བཞིན་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རྟེན་དགོས་
ན་ཀྱང་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱལ་བའི་རི་སྟེང་པ་མཁུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་འཇལ་བའི་བྱིར་དང་། ཅམ་གྱི་སྤྲས་ནི་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་པ་
གཙོད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེན་སྐྱོན་དང་པོ་ནི་མེད་དེ། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་སྤང་
ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པའི་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་དེས་རྟེན་པ་འབྲུལ་ཤེས་གྱིས་རྟེན་པ་མིན་

པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱི་ཡང་ཡིན་ལ་བརྒྱན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་དྲུང་སྤྱི་རྟེན་ཀྱང་
དྲུང་སྤྱི་བརྒྱན་པ་མ་རྟེན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཅམ་གྱི་ངེས་གཟུང་སྒྲུང་ས་ལ་
བལྟས་ན་དེ་འདྲའི་དྲོགས་པ་སྤྱི་ཡང་སྤྱི་བ་པའི་བརྟེན་འདོད་ནི་ཡོད་ཚུལ་ངེ་ལྟར་
ཡིན་དཔྱད་པའི་དཔྱད་བྱེད་གྱིས་རྟེན་པ་དགག་པར་འདོད་ནས་ཅམ་སྒྲོས་གྱི། མ་
འབྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཤེས་པས་རྟེན་པ་འགོག་པ་མིན་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། དབྱུང་
པ་ཞིབ་མོ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟུག་པ་འདིས་ཅི་དགོས་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་
དེ་སྐད་དུ་སྤྱི་སྤྱི་ཀུན་རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅམ་གྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྟེན་པ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཚད་སྤོང་མཛད་འདུག་པ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཡང་།
ཁོ་བོ་མགོ་བོ་འཛོམས་ནས་ཐག་གཅོད་མི་ལུས་པས་དྲོགས་པ་འདི་ལྟར་གསོ་
(བསྐྱུ་)ན་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་
གིས་གཟུགས་གྱི་གནས་ལུགས་འབྲུལ་པས་རྟེན་པར་ཐལ། དེའི་གནས་ལུགས་
རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་རྟེན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། གཟུགས་
འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུགས་འབྲུལ་པས་རྟེན་པའི་དོན་དེ་རང་མཆན་
གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་རྟེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་པ་ཁྲབ་མེད་དུ་འགྱུར་
རོ། །རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ནི་ཐག་བཅས་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་གང་སྤང་
ཐམས་ཅད་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་(=པར་)སྤང་བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ་ལོ། །

ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟར་ཁྲབ་ཅིང་དོན་དམ་ལ་མ་ཁྲབ་པས་མི་འདྲ་
ཟེར་ན། དེ་ལ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་དང་བྲལ་བར་ཐལ། ཤེས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་
བདེན་སྤང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེར་སྒྱུར་བདེན་སྤང་ཡོད་
ཀྱང་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ཉིད་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་(=པར་)མི་སྤང་
ཞིང་། དེའི་དོན་སྒྱུར་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་(=པར་)སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པས་རང་

བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་རྟེན་པ་འདྲིལ་གོ་ཞེས་ཟེར་ན། འོན་དེའི་
 རོན་སྤྱི་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་ན་དེ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བས་
 ཁྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་རོན་སྤྱི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལེགས་སྤྱང་
 དེ་ཉིད་ལས།⁴⁵ རྟོག་མེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན་རོན་དེ་རང་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་།
 རྟོག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་རོན་དེ་རང་གིས་ངེས་པའམ་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཏུ་
 གང་ལ་སྟོན་པའི་ཡུལ་ངེས་གོ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ལྟོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོག་
 པ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲུབ་ན། བྱམ་འདྲིན་རྟོག་པས་ཀྱང་དེའི་རོན་སྤྱི་
 རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་ཡང་བྱམ་པ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་(=བར་)མི་
 སྤང་ཞེས་སྤྱི་ན་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག་དེ་ཙམ་སོ། །

རང་གི་བསམ་དོན་ནི་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རང་མཆན་
 གྱིས་ཡོད་པར་སྤང་ཡང་སྤང་བའི་རོན་དུ་མེད་པ་རང་གིས་ངེས་པས་ན་འཁྲུལ་བས་
 རྟེན་པ་མིན་ཞེས་སྤྱང་ན་ལེགས་སོ་སྟུང་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་གོང་དུ་བྲངས་པ་
 བཞིན།⁴⁶ སྤྱི་བ་པའི་བརྗོད་འདོད་ནི་ཡོད་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་པའི་དཔྱད་བྱེད་
 གྱིས་རྟེན་པ་དགག་པར་འདོད་ནས་ཙམ་སྟོས་ཀྱི། མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཤེས་
 པས་རྟེན་པ་འགོག་པ་མིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་པར་སེམས་
 སོ། །རྩི་སྤང་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ།⁴⁷ སྤང་བ་ལིང་ལིང་དེ་རང་སོར་བཞག་ནས། །དགག་རྒྱ་
 རྩ་ཙན་ཞིག་འཛོལ་བར་སྤང་སྟེ། །སྤྱི་བ་བྲལ་ཨ་མ་ཡི་བཞེན་རས་དེ་ན། །ལང་ལང་
 ལིང་ལིང་དེ་ཡོད་སྐད་མི་འདུག །ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་ང་ཚོས་གང་སྤང་ཐམས་
 ཅད་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལིང་ལིང་དུ་སྤང་བ་འདིར་དམིགས་སྤྱག་ནས་དགག་
 བྱ་འཛོལ་ལུགས་གནད་ཁེལ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་སུ་དགག་བྱ་
 འཛོལ་བ་ལྟར་ལེན་པ་ནི་དགག་རྒྱ་རྩ་ཙན་ཞིག་འཛོལ་བ་དེ་རང་ཡིན་པར་གོར་མ་

ཆག་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོག་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་རྩ་མེད་པ་འཆད་སྤང་བས་གནད་ཤིན་ཏུ་
ཆེའོ། །ཡང་དེའི་འབྲེལ་པར།⁴⁸ ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ནམས་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ངེས་པའི་སློ་ངེས་སློ་གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པའི་ངེས་ཤེས་དྲག་པོ་འབྲེན་ཀླས་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པའི་དོན་དུ་ཤར་
བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་འདུག་པ་ལ་དྲོགས་གནས་ཆེ་ཙམ་སྤང་ཡང་ཆོག་ལ་
བརྟེན་པ་དག་གིས་བསྟོན་དུ་དྲོགས་ནས་མ་སྟོས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས།⁴⁹ རྟེན་
ཆོས་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་ཉམས་པར་ཁས་སྤངས་པའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་གཞན་
དུ་བཤད་པ་དང་བཤད་ཚུལ་འདི་གཉིས་མི་མཐུན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་གྲུབ་
མཐའ་མི་མཐུན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ལའང་དྲོགས་གནས་ཆེ་
སྟེ། གཞན་གང་དུ་བཤད། དེ་དང་འདི་གཉིས་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་གང་དང་གང་
ཡོད་ཅེས་བྲིས་ནས། བཤད་ཚུལ་གཞན་ནི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་པོ་(=མོ་)ནས་གསུངས་
པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།⁵⁰ དེ་གཞུང་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་ན། གང་
གི་ཆེ་ཞེས་པ་ནས་ཁས་སྤངས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་
ཆོས་ཅན་མིག་གམ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ནར་ཉམས་པར་གྱུར་པ་སྟེ་མ་
གྲུབ་པར་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་
ཅན་རིམ་བུ་བ་སྟུང་ན། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་
གི་དངོས་པོ་རྟེན་པ་སྟེ། མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྟད་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །ཁས་སྤངས་ལུགས་ནི་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་དེ་
ཆོས་ཅན་དེ་དག་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བརྟེན་པ་དེའི་ཆེ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཉེ་དེ་ཁོ་
ནར་གྲུབ་ན་དེ་བརྟེན་པ་འགལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་གང་

ཞིག་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་འབྲུལ་བས་རྟེན་པ་དང་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་སྐོར་དྲོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱང་། གོང་དུ་
བྲངས་པའི་ཆོག་གསལ་གྱི་ལུང་དོན་གསལ་བར་མ་ཐོན་ལ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་
མོ་འདིར་འདིའི་དོན་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་པའི་གསལ་ཆ་ཆེ་ཤོས་
ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིའི་དོན་ཡང་གནད་ཀྱིས་འདྲིལ་ཏེ་ལྷན་ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་ལའང་
དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་པའི་ཆེ་རྟེན་ཅོད་
གཞི་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་ཀྱང་ཉམས་པ་སྟེ་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉགས་
དེས་དོན་དམ་པར་མིག་སོགས་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱེད་ཀྱིས་ཅོད་གཞི་
ཆོས་ཅན་དུ་སྟོ་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་པའི་མིག་སོགས་བཟུང་བ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་ན་
དོན་དམ་པའི་མིག་སོགས་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཉགས་དེས་འགོག་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིག་སོགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེའི་དགག་བྱ་གང་ཞིག་དེ་
དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ། མ་ཁྲབ་
ན། སྟོབ་དཔོན་གྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས།^A རེ་ཞིག་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས། །དམིགས་ནས་
བསྐྱོག་པར་བྱེད་ཡིན་ན། །ཞེས་གོང་དུ་བྲངས་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འོ་ན་དེ་ལྟར་ཁས་སྦྲངས་མེད་པས་ཅིར་འགྱུར་སྟམ་ན། དེ་
ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་ཅིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་
དག་ནི་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རྟེན་པའི་དོན་དུ་མི་བྱང་བས་ཞེས་སོགས་གསལ་
བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་བྱེད་ཀྱི་དགག་བྱ་དོན་དམ་

A ལྷ་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ཅོད་བསྐྱོག་ ༡༢ ཉིན། གོང་དུ་རྩ་བའི་ས་བཅད་དང་པོའི་དང་པོ། དེ་ཉིད་གང་ལས་
བསྐྱན་པའི་ཁྲུངས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་འདི་བྲངས་པའི་ཐད་ཀྱི་འོག་མཆན་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ།

པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཚོད་གཞི་དང་རྟགས་དང་
མཐུན་དཔེ་རྣམས་ཀྱང་ཁེགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤྱི་
བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཐག་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལུང་རིགས་དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་
ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མ་ཟད་སྟོ་ཁ་ནང་དུ་སྤྱོད་ནས་ནས་རང་
མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལའང་མན་ངག་ཕུལ་དུ་བྱིན་པ་(=པར་)སྤང་ངོ། །

སྤྱས་པ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་འགོག་པའི་རིགས་པའི་མཆོན། །དངོས་
ཞེན་ཉོན་མོང་(=མོངས་) དཔྱད་ཆོགས་གཞིམ་པ་དང་། །མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་སྟོ་
སྤང་བའི་གོ་ཁབ་སྟེ། །གང་གིས་བསྟོས་པ་དེ་ནི་དཔའ་བོ་མཆོག་ །ཅེས་བཤོ། །

དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ།

༺ ཅུ་བའི་^Aས་བཅད་གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་པ་ནི། གོང་དུ་
བཤད་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བ་དེ་ཐག་བཅད་པའི་རིགས་པའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན་དགག་བཞག་སྟོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཁ་ཅིག་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་
བ་མེད་དེ། དོན་དམ་ལ་དབྱད་པའི་ཆེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག་ཆོས་ཅན་
མཐུན་སྤང་བ་ཡོད་དེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་དབྱད་པའི་ཆེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག་
ཀུན་རྫོབ་ལ་དཔྱད་པའི་ཆེ་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྤང་བ་ཡོད་པས་ཆོས་ཅན་
མཐུན་སྤང་བ་སྤྱིར་ཡོད་ཟེར་རོ། །

དང་པོ་མི་འཐད་དེ་དོན་དམ་ལ་དབྱད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བ་ལྟ་
ཅི། ཆོས་ཅན་ཡང་མེད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་

A དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ས་བཅད་གསུམ་པ།

སྤྱི་བ་འོག་མས་ཀྱང་འདྲོད་པས་དེ་ལ་ལེགས་ལྷན་གྱིས་ཚོད་པ་ཡོང་དོན་མེད་ལ།
མཐུན་སྣང་བ་ཞེས་པའང་ཕྱོགས་གཉིས་གྱིས་མཐུན་སྣང་བ་ལ་གོ་དགོས་པས་
ཁྱེད་གྱིས་དེ་ནི་དེའི་གོ་དོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གཉིས་པའང་དེས་
ཁེགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་
ཅེས་པ་ཡང་དོན་ལ་མ་བསྟམས་(=བསྟམས་)པའི་བཤད་པ་སྟེ་ད་དུང་དྲོགས་
པ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གསུམ་པ་དེའི་ཕྱོགས་ཅམ་སོང་ཡང་འཛིག་ཚུལ་
ཅིང་བའི་སྟོན་ཏེ། ཆད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་བཅི་བའི་གཞི་མ་གསལ་བས་
ཀུན་རྫོབ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་པའང་དེ་བཞིན་ཡིན་པས་དྲོགས་
པ་སྤང་བསུ་བ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། མཐུན་སྣང་བ་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་
གཉིས་གྱིས་མཐུན་སྣང་བ་ཡིན་དགོས་པས་གཤམ་དུ་ལྟག་མཐོང་ཆེན་པོ་(=མོ་)
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་རྣམས་བསྟུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྱི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྤྱི་བ་གཉིས་
གྱིས་ཡུལ་ལ་བལྟས་པའི་ཆེ། ཆད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་ལ་བྱེད་པ་དང་།
ཁྱད་པར་དུ་ཕྱོགས་དེ་གཉིས་གྱིས་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་ལ་ཆད་
མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་ལ་གོ་དགོས་པས། དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་
སྣང་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྤྱི་བ་
ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྱི་བ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་
གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བ་རྣམས་ཡིན་པས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཕྱོགས་དང་
པོར་འཛིག་རྟེན་པའི་ངོ་ན་ཡུལ་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་ཡང་འབྲུལ་པས་ཆད་མར་
སོང་བས་ཁྱབ། ཕྱོགས་གཉིས་པར་ཡུལ་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་ལ་(+ལ་)ཡང་

མ་འཁྲུལ་བས་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱོགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་གཏན་མེད་དོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ནང་པན་ཚུན་ལ་ཚྱོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་མ་འཁྲུལ་བར་མཚུངས་པས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་པན་ཚུན་ཚྱོད་པའི་ཆེ་ཕྱོགས་གཉིས་གས་འཁྲུལ་བས་ཚད་མར་སོང་བ་མཚུངས་པས་དེ་ལའང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ནང་པན་ཚུན་ཚྱོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པ་མཁས་གྲུབ་རྗེས་གསུངས་སོ། །འདི་དག་ནི་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁས་སྒྲངས་ལ་བརྟག་སྟེ་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ་ཡིན་གྱི་བྱང་ཐང་ན་རྟ་རྒྱགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྲོད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྤྲོད་པ་གཉིས་ཡུལ་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བས་ཚད་མར་སོང་བ་དང་འཁྲུལ་བས་ཚད་མར་སོང་བ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྣང་བ་གཏན་མེད་པས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོར་སྤྲོད་པ་ཉག་མི་ཉག་དཔྱད་པའི་ཆེ་ཡང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཅེས་སྤྲོད་ན་ལེགས་སོ། །

གསུམ་པ་ཚྱོད་པ་སྟོང་བ་ནི། འོ་ན་དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོད་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་གངས་ཅན་པས་སྤྲོད་པ་ཉག་མི་ཉག་དཔྱད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱོད་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་བྱས་ཀྱང་ཉག་མི་ཉག་ཚྱོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་ལ་སྦྱར་བའི་ཆེ་ཡང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་པས། རྒྱ་མཚན་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་

བ་ནི་ཆོག་གསལ་གྱི་དགོངས་བ་མ་མེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་དེ་གཉིས་
 གྱི་(=གྱིས་)ཚེད་པའི་ཆོ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པ་འདིས་བསྐྱབ་བྱ་དང་།
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་། ཉགས་དང་། དཔེ་གཉིས་ལ་སོགས་པའང་མཐུན་སྣང་བ་
 མེད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་དེ་ལྟར་ཚེད་པའི་ཆོ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་ན་ཉགས་
 ཆོས་དོན་གསུམ་ཡང་མེད་པས། ཉགས་དང་ཐལ་འགྱུར་བཞོད་པ་དོན་མེད་པར་
 འགྱུར་རྟེན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྱོད་བ་རྣམས་གྱིས་ལན་འདེབས་མི་རུས་
 པ་དེ་ལྟར་ཡང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བས་གཞན་ཕྱི་རྒྱུ་
 གྱིས་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཐལ་ཉགས་དང་། ཚུལ་གསུམ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་དཔོག་པ་
 ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་ལན་ཐེབས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཉགས་དེ་དག་ནི་
 ཕྱི་རྒྱུ་གཞན་ལ་གྲགས་པས་གཞན་གྲགས་དང་། ཕྱི་རྒྱུ་རང་ལ་གྲགས་པས་
 རང་གྲགས་ཞེས་ཆོག་ཐ་དད་པ་ཅམ་ལས་དོན་དུ་གནད་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ། །འདི་
 དག་གི་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་གིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་འོག་ཏུ་གསལ་ལོ། །

སྤྱི་པ། རང་མཆོན་ལྟ་བུ་དེ་རྩི་བྲག་ཡིན་ཡང་། །ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་
 འགོག་པའི་ཕྱི་བས་བརྒྱ་བས། །མ་གཞིམ་ལྟག་པ་གང་དེ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཡང་ན་
 ལས་གྱི་བསྐྱལ་བས་ལུས་པའང་སྲིད། །འདི་ལྟར་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གས་མ་ཆེས་བདོས་
 པ། །དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བས་བསྟན་པའི་ལུང་རིགས་གྱིས། །མ་འཐུལ་མཐེགས་
 ཐོར་སྤྱོད་ལ་གཏན་ཆགས་ན། །རིགས་ཆད་སེམས་ཅན་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་
 བདེན། །ཁྱད་པར་སྒོ་བཟང་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི། །མདུན་ནས་བསྐྱབས་པ་
 རྫོངས་སུན་འདི་ལྟ་བུ། །སུན་པ་མིན་གྱི་སྤྱོད་གཅན་ཁོན་སྟེ། །ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་
 ཟ་བའི་ལྟས་སུ་མངོན། །ཞེས་པའོ། །

རྩེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་རྩེ་ལྷར་བཀའ་བའི་ཚུལ།

༥ གསུམ་པ་རྩེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་རྩེ་ལྷར་བཀའ་བའི་ཚུལ་ལ། དངོས་དང་
དོན་བསྐྱུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་ ༧༧༩ (=༧༧༡)^A རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་སྐྱ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྟོང་བར་སྐྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་
ལྷགས་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པས་བྱུབ་བའང་མ་ཡིན། འབྲུལ་བའི་ཤེས་པས་བྱུབ་
བའང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་མིག་གམ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་མེད་ཅིང་། འབྲུལ་
བའི་ཤེས་པས་བྱུབ་པ་ནི་བྱེ་ཆོལ་ལ་མ་བྱུབ་ལ། མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རྟེན་པ་ནི་
སྤྱ་ཆོལ་གྱི་ཆད་མས་མ་བྱུབ་པས་དཔེ་ལ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་།
ལེགས་སྟོང་ལས།⁵¹ དོན་དེ་ཆེན་མས་བྱུབ་མ་བྱུབ་དཔྱད་པའི་དུས་སུ་ཆད་མས་
བྱུབ་ཅེས་པ་ནི་རྟོག་མེད་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན་དོན་དེ་རང་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྷར་བྱུབ་པ་དང་།
རྟོག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་དོན་དེ་རང་གིས་ངེས་པའང་ཞེན་པ་ལྷར་བྱུབ་པ་ཞིག་ཏུ་
གང་ལ་སྟོན་པའི་ཡུལ་དེས་གོ་དགོས་སོ། །དེ་ནི་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་
དེ་རང་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྷར་དང་རང་གི་ངེས་པ་བཞིན་དུ་བྱུབ་པའི་རྣམ་འཛོགས་གིས་སྟོ་
དེ་སྒྲུབ་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བར་འཛོགས་པའི་བྱེར་རོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་
ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྟོས་འབྱུབ་པ་ལ་མ་ཆོད་པ་ལྟ་བུ་ག་ལ་ཡིན། ཞེས་
དང་། སྟོང་ཐུན་ལས།⁵² རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཆན་བཤད་པ་ནི། དོན་
འདི་ཉིད་གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་རྟོགས་པར་བྱས་མོད་ཀྱང་།
སྟོ་དམན་པའི་དོར་གོ་བདེ་བར་མདོར་བསྐྱུས་ཏེ་བརྗོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབྱ་

A རྩེ་ལྷ་སྐུང་འབྲུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༧༧༡ སྤྱི་བ། (འདིར་ཤོག་དོས་ ༧༧༩ སྤྱི་བ་ཡི་གེ་བས་
ནོར་བ་འདྲ།)

མ་པས་དངོས་སྤྱོད་བའི་ངོར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་འགོད་མི་རིགས་ཏེ། དབྱ་མ་པས་
 དངོས་སྤྱོད་བའི་ངོར་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང་སྤྱོད་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དང་
 དཔེ་གསུམ་ག་ཆད་མ་ངེ་འདྲ་ཞིག་གིས་འབྲུབ་ཚུལ་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ཀའི་
 ལུགས་ལ་མཐུན་སྤྱོད་དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་
 པར་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པ་ལ་སྤྱོད་
 བའང་འཁུལ་པས་རྟེན་དམ་མ་འཁུལ་བས་རྟེན་ཅེས་དབྱེད་ན་མ་འཁུལ་བས་རྟེན་
 དགོས་པ་ཞེན་(=ཞེ་)ལུགས་སུ་དམ་པོར་བཟུང་པའི་ཕྱིར། འདི་ལའང་མཐུན་སྤྱོད་བ་
 བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའི་
 ལྟ་བ་མ་རྟེན་པའམ་རྟེན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཁུལ་
 པའི་ཆད་མས་རྟེན་པ་ཁས་ཁྲུངས་ཀྱང་ཞེན་(=ཞེ་)ལུགས་སུ་སྤྱོད་པ་ལྟར་བཟུང་བའོ་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལའང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤྱོད་བ་མེད་དོ། །

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་རྟེན་ཀྱི་མ་བཟུང་པ་ཡིན་ཆད་
 ལ་ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྤྱོད་བ་ཡོད་དེ། རྟོང་ཐུན་དེ་ཉིད་ལས།⁵³ ༡༩༩ ༢/༡
 དེའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་
 སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འགའ་ཞིག་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ནང་པན་ཚུན་བཀོད་
 པའི་གཏན་ཆེགས་ལ་ཆོས་ཅན་དང་ཚུལ་གསུམ་ཆོས་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་
 མཐུན་སྤྱོད་དུ་གྲུབ་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་ལྟ་བ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་ཆེག་གི་རྣམ་པ་
 ལས་དམིགས་བསལ་ཅན་ཀྱི་གོ་བ་ཐོན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ལུང་རིགས་འདི་དག་གིས་
 གྲུབ་དོན་འདིས་ཆེག་གསལ་ལས།⁵⁴ ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་
 ཐ་དད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སོགས་ཅུ་འགྲེལ་ཐབ་མོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་

ལེགས་པར་བཀྲལ་བ་གསལ་ལོ། །

༥༥ རང་རྒྱུད་པ་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་ནང་པའ་
ཚུན་ཅོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་དང་། ཉགས་དང་། དཔེ་དང་། ཚུལ་གསུམ་གང་ཅིར་
མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། ⁵⁵གང་ཞིག་གང་གཉི་ག་ལ་
ངེས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་སྤྱབ་པའམ་སྤྱན་འབྱེན་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ལ་
གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་སྤྲོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འོག་ཏུ་བྲངས་པ་⁵⁶ལྟར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་སོགས་དོན་གྱི་སྤྲོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་
ཆད་མར་མ་སོང་ན། དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་རུས་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་དང་ཐལ་འགྱུར་ངེས་པར་དགོས་ཏེ། སྤྱི་རྒྱུ་གྱིས་ཆད་མར་སོང་
ཚུལ་ངེ་བཞིན། སྤྱི་རྒྱུ་གྱིས་ཆད་མར་སོང་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟར་མ་སོང་ན་ཆད་མར་
སོང་ཚུལ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་དང་། གཞན་གསལ་གྱི་ཆད་མ་ཡང་འཛོག་མི་ཤེས་
ཤིང་དེ་མི་ཤེས་པས་གཞན་གསལ་གྱི་གཏན་ཆེགས་ཀྱང་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཞན་ཡང་། ⁵⁶སྟོང་ཐུན་དེ་ཉིད་ལས། ༡༢༥ བ། ༣ འདི་ལ་ཡང་ལེགས་ལྡན་
འབྱེད་ལྟར་ན། ཆོས་ཅན་དང་ཉགས་ཐ་སྣང་ཅམ་དུ་དབྱ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་
མ་འཁྲལ་བའི་ཆད་མས་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་རྒྱུ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་
སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མེད་ཅེས་འཆད་མོད་ཀྱང་། དཔལ་ལྡན་ཆེ་བས་གཞུགས་
སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་། མིག་ཤེས་སོགས་གཞུགས་སོགས་
ལ་མ་འཁྲལ་བའི་ཆད་མ་ཡིན་པ་ནང་འགལ་བསྟན་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་དག་གཤེད་ལུགས་

A དེས་འདིར་འོག་ཞིག་ཏུ་བྲངས་པ་ལྟར་ཞེས་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། ཐེག་ཟེང་འགའི་སྤྱན་དུ་ཆོག་གསལ་གྱི་ལུང་།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཞེས་སོགས་བྲངས་པ། ཆོག་གསལ་གྱི་སྤྱབ་པ་དེ་གང་ཤོག་ངོས་འགའི་འོག་
ཏུ། གང་ཞིག་གང་གཉི་ག་ཞེས་སོགས་འདི་ཉིད་བྲངས་པའམ་ཡོད་པ་ཞེས་གོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་འདྲ།

གྲིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མེན་གྱི་ཆོད་མ་དང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་
འཐད་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་པར་སྟེ་བ་
ནམས་གྲིས་ལྟར་ན། ཉགས་རང་གི་སྟོད་ལུགས་སམ་རང་ངོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་
གྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་གི་དོན་སྟོན་དང་། སྡ་ཆོལ་
རང་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྲིས་ཕྱི་ཆོལ་ལ་སྟོན་པའི་ཉགས་ཆེག་
(=ཆེགས་)ནམ་དག་ཏུ་དམིགས་པ། རང་རྒྱུད་སྟུབ་དག་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་
སོང་བ་དང་། ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དང་། དཔེ་གཉིས་ཚུལ་གསུམ་དང་བཅས་
པ། སྡ་ཆོལ་གྲིས་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པ་ལྟར་ཕྱི་ཆོལ་གྲིས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཞིག་
ནམ་བྱུང་ན་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མ་སོང་བའི་ཚུལ་དུ་བཟུང་ནས་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་
ནམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ། །འདི་ལ་ནང་འགལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་
ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

རང་བཞིན་གྲིས་མེད་པར་སྟེ་བའི་ལུགས་ལ་ནི། སྡ་ཆོལ་རང་དབང་གིས་
མ་ཡིན་པར་གང་དུ་བསྟུབ་དགོས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ལ་འཕྲིས་ནས་གང་གྲུབ་
པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་།
ཕྱི་ཆོལ་གྱི་ཞེན་དོན་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་ཆོལ་ལ་སྟོན་པའི་ཉགས་
ཆེགས་ནམ་དག་ཏུ་དམིགས་པ། གཞན་དོན་སྟུབ་དག་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་
འཛོག་མདོར་ན་ཕྱི་ཆོལ་སོ་སོའི་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྲིས་དཔག་བྱའི་
དོན་དེ་ཉིད་དཔོག་པར་རུས་ན་དེ་ཅམ་གྲིས་དོན་དེ་ཉིད་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་
བ་ཡིན་གྱི་སྡ་ཆོལ་རང་གིས་གྲུབ་ཆད་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་ཕྱི་ཆོལ་གྲིས་གྲུབ་པ་
མི་དགོས་སོ། །ཁྱད་པར་འདི་ཞེས་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ལ་སྟོན་པ་མི་

འཕེལ་བ་ཅི་ཞིག་འོང་། དེས་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཡང་རང་གི་རྟེན་དུ་
གྱུར་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་གང་བཀོད་བ་ཤི་སྒོལ་གྱིས་ཁས་སྦྱངས་
བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་བ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་བ་ངེས་བར་དགོས་བ་ནི་གོང་
གི་ལུང་རྣམས་ལས་གྲུབ་པོ། །

དེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ།

༥ གཉིས་པ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྒྲིམ་པ་བཀག་པ་འདིས་ཆོས་ཅན་སྒྲིམ་ལྟ་བུར་བདེ་སྒྲིལ་ཏུ་འཆར་བས་དེའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་སྒྲིམ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་དག་སྒྲགས་རྩས་གྲིས་མིག་བསྐྱད་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་སྒྲིམ་ཚུལ་འདིས་དགའ་སྒྲུག་གི་རྣམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་པ་བྲངས་ཏེ་ལྟ་མོ་བའི་ཡིད་ཆེས་པ་དང་སྒྲར་ལྟ་བས་མི་ངོམས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་གཉིས་སྒྲིམ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ལ་གང་སྒྲིམ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་སོགས་སུ་སྒྲིམ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱིངས་པ་ལས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྒྲིམ་པ་ཡང་དེ་དང་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ལ་གཡེང་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྒྲིམ་བསྐྱར་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་ས་བརྩ་བ་ལས་དཔེ་བདུན་གསུངས་ཏེ་སྒྲིམ། མི་ལམ། མིག་ཡོང། བྲག་ཆ། རྩ་ཆ། གཟུགས་བརྟན། སྒྲུལ་པ་དང་བདུན་གསུངས་པ་ལྟར་བཞུགས། དང་པོ་སྒྲིམ་དང་འབྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་བྱེ་བ་ལ། ༡ སྒྲིམ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་དག་སྒྲགས་རྩས་གྲིས་མིག་བསྐྱད་པ་ལ་མཐོང་བའི་ཆོ། ལ་ལ་དགོད་ཤོ། ལ་ལ་དུ་ཤོ། ལ་ལ་འཛིགས་ཤིང་སྒྲགས་པ་སོགས་ངོ་མཚར་གྱི་རྣམ་འགྱུར་འབྲུག་པོས་བདེ་སྒྲུག་སྒྲ་ཆོགས་པ་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་མཐུག་པོས་རྒྱུད་བསྐྱད་པ་དག་གིས་གཟུགས་སོགས་གང་དང་གང་སྒྲིམ་པའི་ཆེ་མཐོན་ཞེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་དུ་མས་དགྲ་འཛིང་གཉེན་སྦྱོར་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དགའ་སྒྲུག་གི་ཆོར་བ། སྦྱོན་ཡོན་གྱི་སྒྲིམ་པ་འཛིན་སོགས་མི་ཆོར་སྦྱིད་སྒྲུག་སྒྲ་ཆོགས་པ་ལ་སྦྱོད་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྲུར། ༢ སྒྲིམ་མའི་

རྟ་སྒྲུང་སོགས་ནི་རྟ་སྒྲུང་དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྤང་ནས་འཁྲུལ་སྤང་སྤྲོ་ཆོགས་
སྦྲེས་པ་དང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས་གཞུགས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ངོ་ཐོར་སྤང་བ་ལས་འཁྲུལ་སྤང་གི་སྦྲོས་བ་སྤྲོ་ཆོགས་སྦྲེས་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་
དུ་སྦྲུམ། ༣ ལྟ་མོ་བ་ལ་སྦྱ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་དག་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཤར་བ་
དང་། གཉིས་སྤང་ཅན་གྱིས་གཞུགས་སོགས་གང་སྤང་ཡང་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་
རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་ཐོར་སྤང་བ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྲུམ། ༤ སྦྱ་མའི་
རྣམ་འགྱུར་དེ་དག་བཅའ་ན་འཁྲུལ་སྤང་འབའ་ཞིག་ལས་རྟ་སྒྲུང་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་
བྱེད་ཀྱས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་དང་། གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་སྒོ་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་
ལྟར་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མི་རྟེན་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྲུམ། ༥ འོན་ཀྱང་སྦྱ་མའི་
རྣམ་འགྱུར་དང་། རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྤང་བ་གཉིས་སྤང་མོ་བའི་མིག་ཤེས་དེས་ཆད་
མས་གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་གི་ལེགས་ཉེས་དང་། རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་
མེད་པའི་སྤང་སྟོང་ཆོགས་པ་སོགས་ལ་ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཕྲེན་བྱུང་བ་
དང་། གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་སྒོས་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་སྒོ་དེས་
ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་དང་། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་ཐོལ་ཆད་མར་སོང་
བས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ལེགས་ཉེས་དང་། བྱ་བྱེད་སོགས་ལ་ངེས་ཤེས་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་འཕྲེན་བྱུང་བ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྲུམ། ༦ སྦྱ་མའི་སྤང་བ་དང་། སྦྱ་
མའི་སྦྱལ་གཞི་རྟེན་ཤིང་སོགས་ཀྱང་བཅོས་མའི་ངོ་ཐོར་ཡིན་གྱི་རྟེན་ཤིང་སོགས་
ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་དང་། གཉིས་སྤང་བ་དང་།
སྤང་བའི་གཞི་གཞུགས་སོགས་དང་། དེ་སྤང་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་བཅོས་མའི་
ངོ་ཐོལ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་
སྦྲུམ། ༧ བརྟ་ལ་མ་བྱང་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱ་མའི་རྣམ་འགྱུར་རི་ལྟར་མཐོང་

བ་ལྟར་བདེན་པར་བཟུང་ཏེ་(=སྟེ་)སྤྱལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ངོམས་པ་མེད་པ་དང་།
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་ལེགས་པར་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་
 ལྟར་བའི་ཆེ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་ཏེ། འདི་སྣང་གི་གཡེང་བ་འཕེལ་བ་དང་།
 རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ལ་མི་མོས་པ་དང་། དག་གཉིན་བར་མ་སོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཐ་
 དད་པ་དབང་མེད་དུ་འཕེལ་བ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྱར། ༡ སྤྱི་མ་མཁན་དང་། དེ་
 མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་མོ་བ་རྣམས་ནི་སྤྱི་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་དག་སྣང་ཡང་སྟོང་པ་དང་
 སྟོང་ཡང་སྣང་བའི་སྣང་སྟོང་ཆོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་གྲང་སྣང་སྟོང་དེ་
 ལས་དགའ་སྤྲུག་གི་ཆོར་བ་དང་། མངོན་འདོད་ཀྱི་ཅེད་དགའ་ལ་རོལ་བ་སོགས་
 བརྩན་པ་ལས་བརྩན་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་རྣམ་པ་དུ་མ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་།
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་ཟེན་མ་བཟེད་པ་ལ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྣང་
 སྟོང་ཆོགས་པ་བྱུང་བས་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་གནས་དང་། ཀྱན་ནས་
 ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་འཐད་སྒྲུབ་
 ཀྱི་ངོ་མཆར་འཕེལ་བ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྱར། འདི་ནི་སྣང་སྟོང་ཆོགས་པ་དོན་སྤྱིའི་
 ཚུལ་དུ་ཉོགས་པ་ལ་སྒྱར་བས་སྤྱི་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཅམ་ཡིན་ཡང་། འབྲེལ་དངོས་
 ནི་སྣང་སྟོང་ཆོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡིན་པས་དེའི་ཆེ་
 གཞུགས་སོགས་གང་སྣང་ཡང་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མ་དང་། གཞུགས་བརྟན་སོགས་
 སུ་འབྲེལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཆར་བས་སྤྱི་མ་མཐོང་ཚུལ་དང་དབྱེར་མ་བྱེས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས་སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་སོགས་ཡུལ་གང་དང་གང་ལ་སྤྱད་གྲང་གཞུགས་བརྟན་
 ཅམ་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོར་བ་བདེ་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་གྲང་གཞུགས་བརྟན་ཅམ་དུ་སྤྱོད་
 བ་དང་། ས་ལས་ཀྱི་རིས་པ་ཐམས་ཅད་གྲང་གཞུགས་བརྟན་ལྟར་སྤྱད་པས་བདེན་
 པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཆ་ཅམ་ཡང་མི་སྟེ་ལ། སྲིད་པའི་ལས་གསར་དུ་མངོན་པར་

འདུ་བྱ་བའང་མེད་དོ། །

ཉན་རང་དག་བཅོམ་བ་དང་དག་སའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་
ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འང་བདེན་སྣང་ཕྱ་མོ་ཙམ་ལས་མེད་ཅིང་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་
དང་བཅས་པ་རྫོགས་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ༩ སྤགས་རྗེས་ཀྱིས་མིག་མ་བསྐྱད་
པ་ལ་ནི་སྦྱ་མ་དང་ཐག་ཉི་འགྲངས་གང་ནས་བལྟས་ཀྱང་སྦྱ་མའི་སྣང་བ་མི་འབྱུང་
ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་སོགས་ཀྱང་སྤྱོད་མི་དགོས་པ་དང་། མ་
རིག་པའི་བསྐྱད་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་ནི་འཁྲུལ་པས་
(=པའི་)བདེན་སྣང་གཏན་ནས་ཟད་པས་སྤིང་པའི་བདེ་སྤྱག་གི་ཆོར་བ་ཐམས་ཅད་
ཟད་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་
ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར། ༡༠ སྤགས་རྗེས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ཞུགས་པའི་
ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་འབྲད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཤར་ཏེ་འཁྲུལ་
སྣང་རགས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་འཛེན་པ་དང་། མ་རིག་པའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་པའི་
ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་སྤང་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁྲུལ་པའི་མཆོན་མ་རྣམ་པ་
སྣ་ཆོགས་པས་སེམས་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རི་སྟེང་
ཅིག་འཛེན་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱ་མ་དང་འབྲ་བར་
བལྟས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན། ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་ཉམས་སུ་ལེན། སྤིང་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞི་བ་ལྟ་བུར་
ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་འདུ་ཤེས་ཏེ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། གླང་
བར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་ངང་ནས་བྲན་བ་ཉི་བར་བཞག་ཅིང་གང་ལ་
འཛོག་ཀྱང་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་ལ་སྤྱོད་དགོས་པར་བསྟན་ཏེ། འདྲ་ཆོས་
བཅུ་ལྔ་སྟོན་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་ལྟ་ཚུལ་འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་བྱན་མོང་མ་

ཡིན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པས་སྦྱ་མའི་རྟ་སྒང་རྟ་སྒང་གིས་སྟོང་བ་
དང་། བདེན་པར་སྤང་བ་ལྟར་སྟོང་བ་དང་སྦྱར་ཏེ་འབྲེལ་བ་གསུམ་གྱིས་སྦྱ་མ་དང་
འབྲེལ་བ་བསུགས་པ་མཛད་མོད། སྦྱ་མ་རྟ་སྒང་སོགས་སུ་སྤང་བ་དང་དེའུ་ཤིང་ལ་
སོགས་པ་སྦྱལ་གཞིའི་ངོས་ནས་རང་མཆོན་གྱིས་བྱལ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་
བ་ནན་གྱིས་སྦྱལ་བས་ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་བཞིན་
དུ་སེམས་ཅམ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་རང་རང་གི་
ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་ཚུལ་དང་སྦྱར་ནས་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་བཤད་པ་མང་ཡང་
སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་ལྟ་ཚུལ་རྫོགས་པ་མིན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཔེ་ལྷག་མ་བྲལ་ལའང་དེ་
བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱལོ། །

མིག་ཡོར་ནི་མིག་(=སྦྱིག་)རྒྱ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའང་མང་
མོད་ཁྲག་འཁྲག་པའམ་བྱེ་ཐང་ཆེན་པོར་ཆ་བས་གདུངས་ཏེ་མིག་སྤར་རབ་རིབ་
སྤྱ་ཆོགས་མཐོང་བ་དེ་ལ་མིག་ཡོར་ཞེས་བྱ་སྟེ་མིག་(=སྦྱིག་)རྒྱ་ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་
གོ། །དེས་ན་ཐམས་ཅད་སྦྱ་མ་སོགས་སུ་འབྲེལ་བའི་བརྒྱན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་
མདོ་སྟེ་ས་བརྩ་བ་ལས་གསུངས་པ་ནི་གོང་གསལ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་
པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།⁵⁷ ཇི་ལྟར་སྦྱིག་རྒྱ་ནི་ཐའི་གོང་ཁྱེར་དང་། །སྦྱ་མ་ཇི་བཞིན་མི་
ལམ་ཇི་ལྟ་བུར། །མཆོན་མ་སྒྲོམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་དང་། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱ་མ་སོགས་སུ་འབྲེལ་བ་ལན་དུ་མར་གསུངས་
པ་ལྟར་ཡིན་ལ། འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའང་བརྒྱན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། ཡུམ་ཅན་
རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་ན་ཐམས་ཅད་བརྒྱན་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་ལྟོས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་
ཡང་གནས་ཆོད་དང་སྤང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་འདི་ཡང་དེའི་དབང་དུ་

བྱས་སོ། །ཡུལ་ཅན་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་བ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བརྟུན་པ་ཡིན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་བདེན་པ་དང་མི་བསྐྱུ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
མདོ་ལས།^A བདེན་པ་དམ་པ་ནི་གཅིག་སྟེ། མི་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པའོ། །ཞེས་(-གསུངས་པའི་བྱིར་) དང་། རང་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་མཛོན་
སྐྱུ་གྱི་ཤེས་བའི་ངོར་གནས་ཆོད་དང་། སྣང་ཚུལ་མཐུན་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་
གཅིག་སྟེ་ཡིན་པས་དེའི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་། རང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་རྟོག་
པའི་ངོར་གནས་ཆོད་དང་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པས་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བརྟུན་པ་དང་། སྐྱུ་
མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ལོ། །འདིར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤའ་དགོས་
པ་སྣང་ཡང་འོག་ཏུ་བཤའ་བར་བྱའོ། །

གཟུགས་སོགས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་ཚུལ་དངོས་ནི་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་མང་ཡང་སྟོང་པོ་བསྐྱུས་(=བསྐྱུས་)པ་ནི་གཟུགས་སོགས་
བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལག་རྒྱུས་ལས་ཤིང་བའི་བདག་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་དང་།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་པ་སྟོ་གཅིག་གིས་རྟོགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་
སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགག་བྱའི་བདག་སྤྲ་རགས་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་བཀག་པ་ལས་ཤིང་བའི་བདག་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་གསལ་སྣང་རིམ་
པ་བཞིན་དུ་ཤིང་བའི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ་ཡང་སྤྲ་རགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་བཀག་ཚུལ་དང་སྣང་བའི་སྐྱུ་

A ལུང་འདི་མདོ་རང་དུ་ཆོག་རིས་བཞིན་དུ་མ་རྟེན་ཅིང་། རྒྱ་བའི་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་འབྲེལ་བ་ (སྟེ་བསྐྱུ་
དབུ་མ། ཡ། ༩ སྤྱི།)དང་། འབྲེལ་བ་རང་འབྲེལ། (སྟེ་བསྐྱུ་དབུ་མ། ཡ། ༢༥༥ སྤྱི།) དག་ན་མདོའི་
མཚན་དངོས་སྐྱུ་མེད་པར་བྱངས་འདུག་པ་དང་། རྟེན་བྱང་རིས་(གསུང་འབྲུག་ ཡ། ༢༠ ཉིན།) དང་ལམ་རིམ་
རྒྱུད་བྲ། (གསུང་འབྲུག་ ཡ། ༡༢༥ ཉིན།) རྟེན་པའི་རྟེན་ཆོན་ (རྟེན་གསུང་འབྲུག་ ཡ། ༢༩༠ ཉིན།) རྣམས་སྐྱུ་
ཡང་མདོ་མཚན་དངོས་སྐྱུ་མེད་པར། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་འབྲེལ་བ་ཁྱུངས་སྐྱུ་མཛད་ནས་བཙམ་ལྟན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་པར་མཛད་ནས་བྱངས་འདུག།

མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ་ནི་བྱུང་མཐའ་(=མཐའ་)བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་
 བའི་ཉམས་སྒྲོང་དང་སྦྱར་ན་ནི་ཆེས་རགས་པ་མིན་ནམ་སྟམ་སྟོ། །དེས་ན་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྒྲོང་པ་མཐར་ཐུག་དང་སྦྱར་བའི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ་ནི་མཐར་
 ཐུག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་གསལ་སྦྱང་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ལས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་
 ཚུལ་ཡང་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་འོང་བ་ཡིན་པ་འོག་ཏུ་གསལ། དཔེར་ན། གཞུགས་བརྟན་
 བྱད་བཞིན་དུ་མེད་པ་དང་། གཞུགས་བརྟན་ཆོགས་པ་རྟོགས་པ་ལ་གཞུགས་
 བརྟན་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་རགས་པར་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
 གྱིས་བྱུང་བས་སྦྱང་བ་དང་སྒྲོང་བ་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་མོད།
 དོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞུགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། གཞུགས་སོགས་ཆོགས་པ་
 རྟོགས་དགོས་ན་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་ཚུལ་འཛིག་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས། རང་བཞིན་
 གྱིས་སྒྲོང་པར་སྦྱང་བ་དང་། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་པར་རྟོག་(=རྟོགས་)པ་ཉིད་
 དང་སྦྱར་ན་ལུང་རིགས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་འཐད་པར་སེམས་སོ། །དཔེར་
 བ། མི་ཞིག་ལ་དབང་འབའ་ཞིག་ཏུ་ལྟ་བུའི་ཡིད་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་ཡོད་ན། མི་དེ་ནམ་
 མཐོང་ཡང་སྒྲོན་ཅན་འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་ཅན་དུ་མཐོང་བ་དང་། བྱམས་པའི་ཉིང་
 འཛིན་ལ་སྦྱང་བ་བྱེད་ས་བ་ཞིག་ཡིན་ན་དེའི་ཤུགས་གྱིས་སེམས་ཅན་གང་དང་གང་
 མཐོང་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་ཅན་འབའ་ཞིག་གི་ཉམས་འཆར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་
 ཡང་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲོའི་གོམས་པ་ཇི་ཅམ་ཆེ་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་རང་བཞིན་
 མེད་པར་སྦྱང་བའང་དེ་བཞིན་དུ་འཕེལ་ཞིང་། སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉམས་སྦྱང་ཡང་དེ་
 བཞིན་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་སྒྲོབས་གྱིས་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤུགས་ཀྱང་དེ་
 བཞིན་དུ་ཉམས་དམས་སུ་སོང་ནས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོགས་(=རྟོག་)
 པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཤུགས་ཆག་པ་ནི་ཅ་བ་ཉམས་པའི་ཡལ་ག་བཞིན་

ནོ། །དེ་ལྟར་བར་གོམས་པའི་སྟོབས་ལས་སྦྱར་ལམ་ཅེ་མོ་ཐོབ་པ་ན་མིལ་(=མི་)
ལམ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་སྦྱ་མ་དང་སྦྱ་བརྟན་སོགས་ཀྱི་ཉམས་འཆར་བ་ཕྱིར་སྟོབས་
ཀྱིས་འཕེལ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས།^A བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་འབྲ་
བ་ཉིད་དུ་ལྟ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱ་བརྟན་དང་འབྲ་བ་དང་། སྦྱ་མ་དང་འབྲ་བ་དང་།
སྦྱལ་བ་དང་འབྲ་བ་དང་། བི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་འབྲ་བར་ལྟ་ཡང་མདོན་དུ་མི་བྱེད་
ན། རབ་འབྱོར། འདི་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མདོན་རྒྱན་ལས།⁵⁸
མི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ནས་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་མདོན་སྟུང་གི་
སྤང་བ་ཆེས་གསལ་བ་དང་། ཆོགས་པའི་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བ་དང་ལྟན་ཅིག་
སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པས་གཟུགས་སོགས་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་
མཐོང་ཚུལ་ཡང་ཆོས་གསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་མཉམ་བཞག་སྐབས་ཆོས་ཉིད་
དམ་ཆོས་སྦྱ་མདོན་སྟུང་དུ་མཐོང་ཚུལ་ཡང་རྒྱ་བ་ཆོས་པ་ལྟར་རྗེ་གསལ་དུ་འགྲོ་
བ་ལས་རྗེས་ཐོབ་དུ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ་ཡང་རྗེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་གསལ་སྤང་འཕེལ་རིམ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །སྦྱིར་གཞི་དེ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་
འཆར་ན་གཞི་དེ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་ནི་མི་སྤང་ངོ་། །

A མདོ་རང་དུ། (ཕྱེ་བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ཉི་མེ། ག ༡༩ སྤྱིབ།) ཆོག་རིས་ཅུང་མི་འབྲ་བར་སྤང་ཡང་། གལ་
ཏེ་ཞེས་སོགས་ནས་འདིར་བྲངས་པ་ལྟར། རྗེའི་གསུང་འབུམ། ཆོ། གསེར་གླེང་། ༡༩༩ སྤྱིབ་ན་བཞུགས།

གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ལ་དབྱད་པ།

༥ གསུམ་པ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ལ་དབྱད་པ་ལ། ལྷག་མཐོང་
 ཆེན་མོ་དང་། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ། སྒྲིང་ཐུན་གསུམ་ཁུངས་སུ་བྱས་ནས་བསྟན་
 པ་དང་། དེ་དག་གཞི་ལ་སྦྱར་ནས་དབྱད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྷག་མཐོང་
 ཆེན་མོ་⁵⁹ དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ ༤༩ དེ་ལྟར་ན་སྤར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཆད་མས་
 རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྟགས་དང་། དེས་མི་འགྲུབ་པར་བྱི་རྒྱལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་
 བསྐྱབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བར་འཛོག་པ་འདི་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་
 ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། ཡང་།⁶⁰ དེས་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་
 ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་དང་རྟགས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ཁོས་ཡོད་
 པར་ཁས་ལྡངས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་གོ། ཞེས་སོགས་དང་། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་
 པོ་དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ ༩༠ ན་ ༡⁶¹ བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཁས་ལྡངས་ལ་མ་འཁྲིས་པར་
 ཆད་མས་དོན་གྱི་སྒྲིབ་ལུགས་ནས་རང་དབང་དུ་ཆོས་ཅན་གཉིས་དང་རྟགས་ཀྱི་
 ཚུལ་རྣམས་བྱབ་ཚུལ་ངེས་པར་བྱས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྦྱིད་
 པ་ཞིག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཡོད་པ་རྣམས་རང་གི་ངོ་མོས་ཡོད་པར་
 འདོད་པའི་བྱི་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་མ་ཟེན་གྱི་གོང་དུ་རང་གི་ངོ་མོས་ཡོད་མེད་གང་
 གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆད་མས་གཞལ་བྱ་བྱབ་ལུགས་འདི་འདྲ་ཞིག་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱ་མི་རུས་པས་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་འདོད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་
 ཀྱི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་མི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། (ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།⁶²)

༡༣ / ར་ར་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་ན་ནི་ངེས་པར་རང་རྒྱུད་བྱ་དགོས་
ཏེ། ར་ར་སྡེ་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་རྣམས་དང་ལེགས་ལྡན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཐ་
སྡེད་དུ་ཡང་ར་ར་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་མི་འདོད་ན་ནི་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་
པ་གཏོག་མི་ཟ་བར་བྱ་དགོས་པས་འདི་ཡང་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོ་ནས་འགོག་པ་འདི་ལ་
ཐུག་གོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

མཁས་གྲུབ་རྗེས་སྟོང་བུན་ཆེན་མོ་ ༡༥༥ ལས⁶³། དེས་ན་མདོར་བསྟུས་
ཏེ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། ར་ར་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞུང་བྱ་ལ་མ་འབྲུལ་
བའི་ཆད་མའི་རྟེན་དོན་ཡིན་པར་སྤྲོ་སྤྲོ་བྱི་སྤྲོ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་
སྤང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤང་དུ་སྤྲོ་སྤྲོ་བ་གང་ལ་དབག་འདོད་ཞུགས་པའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་སུ་བཀོད་པ། ཞེས་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
ཏྲགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཆད་མས་འབྲུབ་ཚུལ་སྤྲོ་སྤྲོ་བྱི་སྤྲོ་བ་
གཉིས་ཀའི་མཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་སྤྲོ་སྤྲོ་བ་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་སྤྲོ་སྤྲོ་བྱི་
ལུགས་ལ་འང་ཆད་མས་གྲུབ་བྱི་སྤྲོ་བྱི་ལུགས་ལ་འང་ཆད་མས་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་
ཅན་དང་སྤྲོ་བ་ཆོས་སོགས་བྱི་སྤྲོ་བྱི་ལུགས་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཁས་
བླངས་ལ་འབྲིས་ནས་བཀོད་པའི་གཏན་ཆེགས་ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དབག་
ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། །

༥ གཉིས་པ་དེ་དག་གཞི་ལ་སྤྲོ་ནས་དབྱུང་བ་ལ། ཐལ་འབྱུར་བས།
སྤྲོ་བྱ་ཆོས་ཅན། ར་ར་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་
ན། གཞུགས་བརྟན་བཞིན། ཞེས་སེམས་ཅན་པ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
ཏྲགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་ནི། སེམས་ཅན་པས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་
ལ། དགག་ཆོས་བསྐྱབ་ཆོས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའང་སེམས་ཅན་པས་མདོན་

སྤྱི་ཚད་མས་བྱུང། ཆོས་ཅན་གཉིས་དང་རྟགས་སྤྱི་སོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་
མངོན་སྤྱི་ཚད་མས་བྱུང། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་མི་རུང་བ་ནི།
སེམས་ཅམ་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་ལས་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་
ལས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དགོས་པར་འོས་མེད་དུ་བྱུང་བ་དེ་ལ་ནི་
རྩ་བའི་རྟགས་དེའི་ཚུལ་གསུམ་བྱུང་བ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་དེ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་
ཏུ་སོང་བ་ཡིན་མོད། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གིས་བྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་སེམས་ཅམ་
པ་དེས་མ་བྱུང་ཡང་འགལ་བ་མེད།

རྟགས་དེ་རང་རྒྱད་པ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞན་རྣམས་
འབྲེལ་བ་ལ་རྟགས་སྤྱི་སོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་ཆ་ཆ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བྱུང་
བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། འདི་ཡང་པལ་ཆེར་མངོན་སྤྱི་ཚད་བྱུང་བ་ཅིང་དེ་དང་སྤྱི་
ནས་ཚུལ་གསུམ་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་དཔོག་བྱས་པས། དེ་ཅམ་གྱིས་རྟགས་
ཡང་དག་ཏུ་སོང་ཚུལ་རྫོགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཁོ་
ལ་མ་བྱུང་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཕྱི་རྒྱལ་དེའི་རྒྱད་ཀྱི་ཆད་མ་རྣམས་ཡང་སྤང་
ཡུལ་མ་ཟད་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལའང་འབྲུལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་
ཡང་། གང་ལ་ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་བ་དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་བར་
བཞེད་པས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་བྱུང་བ་ལའང་བསྟོན་པར་མི་
བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་ཚུལ་གསུམ་སོགས་ཆད་མས་བྱུང་
བ་རྒྱལ་བ་གཉི་ག་ལ་ཡོད་པ་འབྲེལ་ཡང་། ཆད་མས་བྱུང་བ་ཆད་མཐུན་སྤང་བ་མེད་
པའི་ཞིབ་ཆ་འབྲེད་པ་འདིས་ཡང་གཏན་ཆོགས་ཅམ་མ་ཟད། ཆད་མའི་རྣམ་
གཞག་ལའང་འཐད་སྒྲུབ་ཤིན་ཏུ་ཆེདོ། །བྱུང་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་བྱུང་
འཐད་སྒྲུབ་མེད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་དུ། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། མཐའ་
བཞི་གང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བ་ཞིག་ལ་བཀོད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེའི་སྒྲིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ལྷ་གྲུ་མཐའ་
བཞི་གང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་མཛོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་
བསྐྱབ་མི་དགོས་ཀྱང་ཚུལ་ཕྱི་མ་གཉིས་བསྐྱབ་དགོས། ཉགས་དེ་གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་
བ་གཞན་ཞིག་ལ་བཀོད་ན་དེའི་སྒྲིན་དུ་ཉགས་བསྐྱབ་དགོས་པ་ནི་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་གྱི་གྲུབ་
མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་སྤྱོད་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་
མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པར་མ་
གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་བ་བཞིན། ཞེས་ཐལ་
འགྱུར་བས་སེམས་ཅམ་པ་ལ་བཀོད་པའི་ཆེ། ཆོས་ཅན་ལ་བཉགས་པའི་ཁྲན་ཀ་
མེད་ལ། རང་རྒྱུད་པས་སེམས་ཅམ་པ་ལ་བཀོད་པའི་ཆེ་དེ་ལྷ་བུའི་ཁྲན་ཀ་སྟོང་
མི་བྱས་སོ། །གང་གིས་ཞེ་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གིས་གྲུབ་
པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་སེམས་ཅམ་པ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སེམས་
ཅམ་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། རྟལ་སྤྲན་ཆ་མེད་
བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་མེད་པ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་
ཕྱི་རྒྱུ་ལ་སེམས་ཅམ་པས་ཆད་མས་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་ཅོད་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་
ཆོག་པས། ཆོས་ཅན་དང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིན་ཡང་མི་འཇུག་གོ། །རང་
རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཕྱི་རྒྱུ་ལ་སེམས་ཅམ་པས་གྲུབ་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་རང་རྒྱུད་པས་མ་གྲུབ་ཅིང་། སྤྱོད་རང་གིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་སེམས་ཅམ་པས་ཁས་མི་ལན་ཞིང་མ་གྲུབ་པས།
གཉི་གའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་བཞག་ཏུ་མེད་པས། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་

པའི་ལྷན་ཀ་སྤྱོད་མི་རྣམས་པ་མ་ཟད། སེམས་ཅམ་པས་རང་རྒྱུད་པ་ལ་མཉམ་
 བཞག་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་
 དེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་
 ལ། ཆོས་ཅན་ལ་བརྟགས་པའི་སྤྱོད་དེ་སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་སྤྱོད་མི་རྣམས་སོ། །འདི་
 ལྟ་བུའི་ལྷན་ཀ་སྤྱོད་པ་འདི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་སྤྱོད་པ་ལ་ནང་འགལ་གསལ་
 ཞེས་གཅིག་(-ཤེས་)ཡིན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་པས་སེམས་ཅམ་པ་ལ། ལྷ་
 གུ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན་
 རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མཐུན་སྤང་བ་ཞིག་བཞག་དགོས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་
 ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་གང་དང་གང་སོང་ཞེས་བརྟག་པ་
 བ། སེམས་ཅམ་པས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་ནི་སྤྱོད་པ་རང་རྒྱུད་པས་
 རྟགས་སྤྱོད་པ་བཀོད། རང་རྒྱུད་པས་བཀོད་པའི་ཆ་ཆ་ཅན་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་ནི། ཕྱི་
 རྟོན་སེམས་ཅམ་པས་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མས་གྲུབ་ཚད་མཐུན་
 སྤང་བའང་མེད་དེ། ཕྱི་རྟོན་སེམས་ཅམ་པས་(=པའི་)རྟོན་འབྲེལ་རྟོགས་ཚུལ་དེ།
 རང་རྒྱུད་པའི་རྟོན་འབྲེལ་རྟོགས་ཚུལ་དུ་མ་སོང་། རང་རྒྱུད་པས་(=པའི་)རྟོན་
 འབྲེལ་རྟོགས་ཚུལ་དེ། སེམས་ཅམ་པས་(=པའི་)རྟོན་འབྲེལ་རྟོགས་ཚུལ་དུ་མ་
 སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཅད་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མ་བཏང་
 གི་བར་དུ་ལྷན་ཀ་དེ་དག་སྤྱོད་མི་རྣམས་སོ། །

དེ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག།

༩ བཞེ་བ། དེ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་དྲོགས་གཙོད་ལ། ༡ ཚད་མ་
སྤྱིའི་དྲོགས་གཙོད། ༢ ཚད་མ་(མའི་)གྲངས་ངེས་ལ་དབྱེད་བ། ༣ ཚད་མ་(=མའི་
)བྱེ་བྲག་ལ་དབྱེད་བ། ༤ ཚད་མས་ངེས་ཤེས་འབྲེན་ཚུལ་ལ་དབྱེད་བ། ༥ ཐལ་
འགྱུར་བའི་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་དབྱེད་བ། ༦ ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་
མེན་གྱི་ཚད་མའི་འཐད་སྐྱབ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། ཚྱོད་སྒྲིག་ལས།^A དེ་ཞིག་
དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས། །དམིགས་ནས་སྒྲིག་པར་བྱེད་ཡིན་ན། །གང་གིས་
དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་བ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་
ཆོག་ཀྱང་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་དངོས་སྐྱབ་པས་ཚད་མར་འདྲིན་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཆོག་
ཀྱང་བྱི་མ་གཉིས་གྱིས་དེ་འགོག་ཚུལ་བསྟན་ནོ། །འོ་ན་དངོས་སྐྱབ་པའི་ཚད་མར་
སོང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཚད་མ་ལ་བཞེ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ། རྗེས་སུ་
དཔག་པའི་ཚད་མ། ལུང་ཚད་མ། དཔེ་ཉི་(=ཉིར)འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དང་བཞེར་
བཞད་ཀྱང་བྱི་མ་གཉིས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མར་བསྐྱུས་ནས་མངོན་སུམ་
ཚད་མ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ནི་རང་སྡེ་མཐའ་
དག་མཐུན་ནོ། །མཆན་ཉིད་དང་མཆན་གཞི་སོགས་ནི་གཞན་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པས་འདིར་མ་བཀོད་དོ། །

འདིར་སྐྱབ་སུ་བབས་པ་ནི་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་ཇི་ལྟར་སོང་པའི་ཚུལ་
ལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་གལ་ཆེ་ཤོས་གཉིས་སུ་སྤྱང་བས་དེ་གཉིས་ལ་དྲོགས་པ་

A རྗེ་བསྟན། དབུ་མ། ༩། ཚྱོད་བསྒྲིག་ ༡༧ ཉིན། ཞོང་དུ་ཅ་བའི་ས་བཅད་དང་པོའི་དང་པོ། དེ་ཉིད་གང་ལས་
བསྟན་པའི་ཁྱད་པའི་སྐྱབ་སུ་ལུང་འདི་དངས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགོ་མཆན་ལ་གཞིགས་པར་བྱ།

དབྱང་ཚུལ་ནི། །ལེགས་བཤད་སྒྲིང་ལོ་དང་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་རྣམ་གཉིས་ནས་
 བསྐྱུས་ཏེ་དགོང་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་དག་གིས་
 དུལ་རང་དབང་བ་ཞིག་ལ་ཡུལ་ཅན་རང་དབང་བས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ཞིག་ཞེ་
 སྤྱགས་སུ་བརྒྱུད་ནས་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབས་པར་
 མཛད་པས། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་ངེས་ཡུལ་
 རང་ངོས་ནས་སམ་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དང་། མངོན་སུམ་
 ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་ཡུལ་ལམ་(-གཟུང་ཡུལ་)རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་
 མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་པ་ནི། དེ་དག་གི་རྩ་བའི་དམ་བཅའོ། །འདིའི་
 གནད་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་སྒྲོ་ལ་
 གང་དང་གང་སྤང་ཡང་ཡུལ་རང་དབང་གི་རྣམ་པ་དང་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་
 ཚུར་བསྐྱུན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ནི་བསྟོན་དུ་མེད་དེ། རང་གི་ཡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་མཐོང་
 ཚུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་སོ། །དེ་ནས་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་
 སྤང་བ་ལྟར་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ཞིག་མེད་ན་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པས། སྤང་
 ཚུལ་འདི་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་ཡུལ་ཅན་ཆད་མར་སོང་སྤྱགས་
 ཤིག་འཐད་སྐྱབ་དུ་མེད་ན་འཆིང་གྲོལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཏན་མི་རུང་
 སྐྱམ་དུ་དགོངས་པ་གཏད་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཚུལ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
 གནད་ཕྱིན་ཅེ་མ་ལོག་པ་མ་གོ་བའི་སྒྲིན་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་རྩ་ཤེ་(=ཤེས་)རབ་
 བྱེད་ཉེར་གཅིག་(=ཉེར་བཞི་^A)པ་ལས། དེ་ལ་བཤད་པ་བྱེད་གྱིས་ནི། །སྟོང་ཉིད་
 དགོས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་། །དོན་ཉིད་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པས། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གཞོད་
 བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེའི་གནད་གྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ན་

A ལྟེ་བསྟན། དབྱུ་མ། ཅུ་ ༡༩ སྤེལ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེད་ཉེར་བཞི་པའི་འགོ་ཙམ་དུ་འདུག

ཡུལ་དེ་རྟེན་པར་འཛོག་མི་སྤྱབ་པ་དང་དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་མངོན་སུམ་མ་
འབྱུང་བ་ཞིག་ལ་སྤྱག་དགོས། དེ་ཡང་གཟུགས་ཅན་མངོན་གྱུར་བའམ་དེ་དང་སྤང་
ཚུལ་འབྲལ་མི་རུང་བ་རྣམས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མ་འབྱུང་བ་ཞིག་གིས་སྤྱབ་
པར་འཛོག་གོ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་དེ་དང་སྤང་ཚུལ་འབྲལ་མི་རུང་བ་རྣམས་
ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་འབྱུང་བས་རྟེན་པར་འཛོག་དགོས་པ་དང་། དེ་ལས་
གཞན་པའི་སྒྲོག་གྱུར་རྣམས་ནི་རྟེན་སྲུ་དཔག་པའི་ཆད་མས་འཛོག་དགོས་ཀྱང་།
དེ་དག་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་རྣམས་ཐོག་མར་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་མ་འབྱུང་
བ་བརྒྱན་ནས་བྲངས་དགོས་པར་དམིགས་གྱིས་སྤྱགས་ནས་སྤྱབ་པས། ཆོས་གང་
ཡིན་ཡང་ཡོད་པར་འཛོག་བྱེད་མཐར་གཏུགས་ན་མངོན་སུམ་མ་འབྱུང་བ་ལ་སྤྱག་
པ་སྤྱབ་མཐའ་དེ་དག་གི་གཞུང་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

མདོ་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པའང་འདི་དང་མཐུན་ཞིང་། སེམས་
ཅམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱད་པ་དག་རང་རིག་གང་ཡིན་མ་འབྱུང་
བར་དགོས་པ་རྩ་བའི་དམ་བཅའི་གཏད་སོ་ཡིན་པ་ནི་རང་རིག་འདོད་པ་ཐམས་
ཅད་འབྲ་ཡང་། གཟུགས་འཛོན་དབང་མངོན་ལྷ་བྱ་དབང་ཤེས་སོགས་གཟུགས་
ཀྱི་ཕྱི་དོན་སྤང་བའི་ཆ་ལ་འབྱུང་ཡང་གཟུགས་སྤང་བའི་ཆ་ལ་མ་འབྱུང་བ་དགོས་
པས། སྤྱིར་(=སྤྱིར་)མངོན་སུམ་ལ་འབྱུང་བ་མང་ཡང་གང་སྤང་བའི་འཛོན་སྤངས་
ཀྱི་ཡུལ་ལ་མ་འབྱུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་པ་དང་། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་རྣམས་
ཀྱང་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་དེ་ལ་མ་འབྱུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་པས། ཆོས་ཡུལ་
གང་དང་གང་རྟེན་ཀྱང་མ་འབྱུང་བས་རྟེན་དགོས་པས་ན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མ་
འབྱུང་བའི་རིག་པ། ཆོ་དོན་མཐུན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་གསར་
དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ། ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་དུ་མཐུན་པར་བཞེད་དོ། །སེམས་ཅམ་

ནམ་བརྩན་པས་ཁ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཁ་བོ་ལ་འཁྱལ་བ་ལྟ་བུར་བཤད་ཀྱང་རང་གི་
གྲུབ་མཐའ་དང་བསྐྱེད་ན་གཏད་སོ་མ་རྙེད་པས་འཁྱལ་པས་ཡུལ་རྙེད་ཚུལ་འཛིག་
མ་ཐུབ་པ་འདི་ལ་ཐུག་གོ། འདི་ཡང་ལེགས་སྒྲུབ་སྐད་ལ་ཆད་མའི་སྐད་དོད་ལྔ་
མ་ཉེས་པ། སྤྱད་པོ་དང་། རབ་དང་། གཙོ་བོ་བཅས་ལ་འཇུག་ཅིང་། མ་ཉེ་
འཇུག་བ་སྟེ། རང་མཆོད་ཀྱིས་ཡོད་པར་སྦྱ་བ་ནམས་ཀྱིས་སྤྱད་པོ་ལ་འཇུག་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་འཇུག་བ་ཞེས་སྦྱ་བ་སྦྱར་དང་། གསར་དུ་མི་བསྦྱ་བའི་རིག་
པ་ཆད་མའི་མཆོད་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་མཐུན་ནོ། །

རང་མཆོད་ཀྱིས་མེད་པར་སྦྱ་བ་ནི། ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རང་ཡུལ་
ཀྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སྦྱ་བའི་རིག་པ་ཆད་མའི་མཆོད་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །ནམ་འགྲེལ་
རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་རང་དབང་དུ་རང་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་སྦྱ་
བ་མེད་པ་ཞེས་སྒྲུབ་ཏེ་ཆད་མའི་སྐད་དོད་རབ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་བཞེད་པ་ཡོད་
ཀྱང་གྲགས་མི་ཆེད། །སྤྱོད་ཀྱི་མའི་དབྱུ་མ་ཐལ་འཇུག་བ་ནི་སྒྲུབ་བཤད་པའི་
ཆད་མའི་ནམ་གཞག་དེ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆོད་ལ་མ་
འཁྱལ་བའི་ཆད་མ་དེ་ལྟ་བུ་གཏན་ནས་མེད་པ་འཐད་སྦྱབ་ཏུ་སྦྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཡང་ཅོད་སྒྲོག་ལས།⁶⁴ གལ་ཏེ་ཁྱིད་ཀྱི་དོན་དེ་ནམས། །ཆད་མ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་གྲུབ་
ན། །ཁྱིད་ཀྱི་ཆད་མ་དེ་ནམས་ཀྱང་། །རི་ལྟ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པར་སྦྱོས། །གལ་ཏེ་ཆད་
མ་གཞན་ནམས་ཀྱིས། །འགྲུབ་པོ་སྦྱུ་ན་ཐུག་ས་མེད། །དེ་ཡང་དང་པོ་འགྲུབ་མིན་
ལ། །བར་མ་མིན་ཞིང་ཐ་མ་མིན། །འོན་ཏེ་ཆད་མ་མེད་པར་ཡང་། །དེ་ནམས་
གྲུབ་ན་སྦྱ་བ་ཉམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་
པར་སྦྱ་བ་ནམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཞུགས་སོགས་དོན་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པ་དེ་ལ་རང་དབང་དུ་མ་འཁྱལ་བའི་ཆད་མ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་སྟེ་ལེགས་

པར་རྟེན་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་རྣམས་
ཀྱང་གང་གི་རྟེན་པ་དང་། གྲུབ་པ་ཡིན་པར་སྒྲོས་ཤིག གཤམ་ཏེ་ཚད་མ་རང་དབང་
བས་གྲུབ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་གང་གིས་གྲུབ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་བྱ་བྱེད་ལས་
གསུམ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་འོག་ཏུ་འཆད། རང་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མས་
གྲུབ་པོ་སྟམ་ན་ནི་དེ་ཡང་འགྲུབ་བྱེད་གཞན་ཞིག་དགོས་པས་ཐུག་ས་མེད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྟུས་ན། དེ་ཉིད་ལས།^A གཤམ་ཏེ་རང་
ལས་ཚད་མ་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་ལྟོས་པར། །སྤྱིད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་འགྱུར་
འདིར། །གཞན་ལ་མི་ལྟོས་རང་འགྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་ལ་ཇི་ལྟར་
སྒྲུབ་བ་ལྟར་ཡུལ་རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ལས་གཞལ་
བྱ་དང་ཚད་མ་གྲུབ་ན། གཞལ་བྱ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་ལ་མ་ལྟོས་
པའི་གཞལ་བྱ་ཞིག་སྤྱིད་ཀྱི་ཡུགས་ལ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་གཞན་
ལས་(=ལ་)མ་ལྟོས་པའི་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཀག་པ་
ལྟར་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྤྱིད་ལྟར་ན། མི་སྤྱི་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་
འཛོག་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྤྱི་བའི་དོན་ཏུ་སོང་བས་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཏུ་གསུངས་
པའི་བྱིར་རོ། །མདོ་ལས་Bདག་སྤོང་དག་འདུས་བྱས་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། མི་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་ལྟར་ལས་འདས་པ་གང་ཡིན་པ་

A རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ཚུང་རྒྱུག 91 ཉིན། བོད་དུ་གསུམ་པ་དེ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་བྱེ་བྲག་
ཏུ་དབྱེད་པ་ལ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཚུང་བརྒྱུག་གི་ལུང་འདི་དང་ས་སྐབས་ཀྱི་འོག་མཚན་ལ་གཟིགས་རོགས།

B ལུང་འདི་ཆོག་གསལ། (རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ད། 17 ཉིན།) རབ་བྱེད་བརྩ་གསུམ་པར། ཅ་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་
ཆོག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གང་ཞིག །སྤྱི་བ་དེ་ནི་བརྟན་ཞེས་གསུངས། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བའི་
ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་བརྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པར་འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་ཐད་དུ་འདུག་པ་ལས་མདོ་རང་དུ་ཆོག་
རིས་ཇི་བཞིན་མ་རྟེན།

དེ་ནི་བདེན་པ་དམ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། ཅུ་ཞེས་ལས།⁶⁵ འདྲ་
བྱེད་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བའི་ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་བརྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་པ་
མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་བསྟན་ཏོ། །

༄ གཉིས་པ་ཆད་མའི་གངས་ངེས་ལ་དབྱད་པ་ནི། ཆོག་གསལ་ལས།⁶⁶
ཆད་མའི་གངས་སྤྱི་འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པས། གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་སྒྲོག་གྱུར་གཉིས་སྤྱི་གངས་ངེས་པའི་
ཕྱིར། ཆད་མ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་རྗེས་སྤྱི་དབག་པ་གཉིས་སྤྱི་གངས་
ངེས་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟད་
དང་བསྟན་ནས་བཞག་གི་གཞལ་བྱ་རང་གི་ངོ་བོས་བྱུབ་པ་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། དེ་ཉིད་
ལས།⁶⁷ དབྱད་པ་ཞིབ་མོ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟད་ལ་བརྟག་པ་འདིས་ཅི་དགོས། ཞེས་
ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དེ་སྐད་དུ་སྤྱི་སྟེ། ཞེས་དང་། ⁶⁸མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱི་འདི་འཛིག་རྟེན་ལ་
གསལ་པ་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་རི་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་
གིས་སྤྱི་པ་བེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙུག་པོ་ལ་མི་
སྤྱི་བའི་རིག་པ། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དང་། ཡུལ་དེ་ལ་མི་སྤྱི་བའི་རིག་པ། ཡུལ་དེ་
ལ་ལྟོས་པའི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དུ་འཛིག་སྟེ། དཔེར་ན། རིན་པོ་ཆེ་བཟླ་བ་ལ་
མཁས་པ་དེ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མི་བསྟུ་བས་ཆད་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

སྤྱིར་ཆད་མ་ལ་གཞན་གྱིས་བཞི་བཤད་པ་ལྟར་ལུགས་འདི་ལའང་ཁས་
སྐྱངས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ། རྗེས་སྤྱི་དབག་པའི་ཆད་མ། ལུང་གི་ཆད་མ།
དཔེ་ཉིད་འཇལ་གྱི་ཆད་མ་དང་བཞིན། །དང་བོ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།⁶⁹ དེའི་སྤྱིར་གསལ་
ཏེ་མཆན་གཞིའས་རང་གི་མཆན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་དུང་སྟེ། འཛིག་

རྟོན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་སྒོག་ཏུ་མ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རང་ཡུལ་གྱི་
གཙུག་པོ་ལ་སྤྱོད་སྟོབས་གྱིས་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མའི་མཆན་
ཉིད་དུ་འཛིག་གོ། །མཆན་གཞི་ནི། གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དང་དེས་བྲངས་
པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། གངས་རི་སྤྱོད་པོ་སྤྱང་བའི་མིག་ཤེས་
གངས་རི་སྤྱོད་པོ་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་ཡང་དེའི་སྤྱང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་
ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་སྤྱི་གཞུགས་
སྟེ། གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་དང་། དེས་བྲངས་པའི་གཞུགས་
འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མིན་པའི་
སྟའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
པ་གཉིས་ལའང་བྱད་པར་འདི་ལྟར་མཆོན་ཏེ། བྲང་མེས་སྤྱོད་ལམ་པའི་རྒྱད་
གྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལྟ་བུས། སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཏེ། སྟོང་བ་ཉིད་རང་ལ་མངོན་སུམ་
མཁ་གསལ་སྤང་ཅན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་སྟེ། དོན་སྤྱི་དང་མ་འབྲེལ་བར་གསལ་བར་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཏེ་སྟོང་རང་གིས་སྟོམ་པས་སྤྱོད་སྟོབས་
གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་གྱིས་(=གྱི་)མངོན་སུམ་དང་། རྟོག་བཤམ་
གྱི་མངོན་སུམ་ལའང་སྤྱི་བཞི་སྟེ། གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་སྤྱི་མ་མ་
ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱད་དང་། དེས་བྲངས་པའི་གཞུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་
སྤྱི་མ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་མིན་པའི་སྤྱད་དང་། མངོན་ཤེས་རྣམས་དང་མཐོང་ལམ་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྟའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་

མ་དང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་གཉིས་ལའང་སུ་གསུམ་སྟེ། ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་ན་སྤྱི་མ་དེ་
 ཡིན་དགོས་ཀྱང་། སྤྱི་མ་དེ་ཡིན་ན་ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །འདི་དག་ཅོད་སྒྲིག་
 དང་ཆོག་གསལ་གཉིས་སུ་གསལ་བར་མི་སྤྱང་ཡང་། ཆོག་གསལ་དེ་ཉིད་ལས།⁷⁰
 འདིར་ནི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་བརྗོད་པར་འདོད་པས་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་ཞིག་
 མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པས་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལས་འདི་བྱད་པར་དུ་མངོན་
 པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །གལ་ཏེ་སྤྱང་ལ་མ་ངེས་
 པ་ཡོད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་དེའི་མཆན་ཉིད་བྱུང་མཐའ་ལོག་མ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི། གངས་རི་
 སྤྱོན་ལོ་སྤྱང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་སྤྱང་ལ་མ་ངེས་སུ་ཐལ་ཏེ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་
 དུ་གྱུར་བའི་རང་མཆན་གསལ་བར་སྤྱང་བ་གང་ཞིག་དེ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་རུས་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གོང་དུ་བསྟུན་པས་པ་ལས་ཤེས་སོ། །ཕྱི་མ་
 ཤེས་སྟོན། །འདོད་ན་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྤྱང་ལ་མ་ངེས་སུ་ཐལ་
 འོ། །འོན་ཏེ་རང་གི་སྤྱང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པ་དགོས་ན་ནི། རྟོག་མེད་གྱི་
 ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྤྱང་ལ་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་
 འཇུག་ཡུལ་ལས་སྤྱང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
 འཇིག་རྟེན་ན་གང་སྤྱང་བ་དེ་ལ་ངེས་པར་(=པ་)མ་འདྲེན་ན་དེ་ཤེས་པར་མི་རུང་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དེའི་མཆན་གཞི་འཛོག་པ་ནི། ཡིད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པར་
 ཆགས་དུས་ཀྱི་གཞུགས་འཛོན་དབང་མངོན་དེ་བཞག་དགོས་པས་དེ་ལྟར་ན་དབང་
 མངོན་དེས་གཞུགས་མ་མཐོང་ན་གཞུགས་འཛོན་དབང་མངོན་དུ་མི་རུང་ལ། གལ་
 ཏེ་གཞུགས་མཐོང་ན་གཞུགས་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པར་
 ཐལ། དེ་མཐོང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྤྱང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པའི་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོ་ལ་སོགས་

བ་ལྟར་ན་(+)ལུགས་འདིར་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ་མེད་ཅེས་སྒྲིན་ལེགས་སམ་སྒྲུམ་
སྟེ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དང་མངོན་གྱུར་དོན་གཅིག་ཅིང་ཁྱད་
པར་དུ་མངོན་སུམ་ནི་ཡུལ་དང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཏེ། བུམ་པ་བུམ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་མངོན་སུམ་མཆན་ཉིད་པ་དང་། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ལ་
མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས་གཞན་ལའང་སྒྱུར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
ཉིད་ལས།⁷¹ འཛིག་ཉེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་
ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །རི་རྒྱུད་དུ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གཟུགས་མཐོང་
ཆོན་བུམ་པ་ནི། །ཐམས་ཅད་ཁོ་ན་མཐོང་མི་འགྱུར། །བུམ་པ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་
འང་། །དེ་ཉིད་རིག་པ་སུ་ཞིག་སྟེ། །རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །སྒྲོ་མཆོག་
ལྟན་པས་ངི་ཞེས་དང་། །མངར་དང་འཇམ་པ་ཐམས་ཅད་དག། །སོ་སོར་དགག་
པར་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དོ། །གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིན་ཉི་མོ་གྱུར་མ་གྱུར་
པའི་དོན་གྱི་རྫོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནི་
མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བུམ་
པ་དང་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཉི་མ་གྱུར་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་
འགྱུར་ལ། དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སོག་མའི་མེ་བཞིན་
དུ་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྫོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཅད་ཤེས་ཀྱང་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་བསྐྱར་དུ་བྲན་པའི་ཤེས་
པ་ཁོ་ན་ལ་བྱ་ཡི། དབང་པོ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
མི་བྱེད་དོ། །མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ལ་རང་རིག་མི་བཞེད་པས་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་
ཆད་མ་དང་གསུམ་དུ་ངེས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ཚད་མ་བྱེ་བྲག་ལ་དབྱད་པ་ལ། དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེ་
 བྲག་ལ་དབྱད་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱོར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་
 བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།⁷² མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་རྟེན་ཉིད་གྱིས་
 སྟོན་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། རོན་དང་རོན་སོ་སོ་ལ་འཇུག་མོང་གི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་
 དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྟེན་གྱིས་
 བསྟན་པས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རྟེ། རའི་སྤྱོད་ནས་གྱི་སྤྱོད་གྱུ་ཞེས་སྟོན་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་རྣམ་སྟོན་པ་ནི་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གྱིས་གྲུབ་མཐའ་
 འོག་མའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས། དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།⁷³ འདི་
 བྱི་སྤྱོད་མ་དང་མི་འདྲ་བ་ཡིན་རྟེ། ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟན། རོན་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་དུག་དབང་པོའི་སྟོན་ནས་དབྱེ་ན། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་
 པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞུགས་
 འཛིན་དབང་མངོན་ཞེས་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྟོན་ནས་བཟངས་པའི་ཆེ་ཡང་ཡིད་གྱི་
 མངོན་སུམ་དང་མི་འགྲིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མིག་གི་དབང་པོ་
 ལས་ཡུལ་ཤེས་པའི་རྣམ་རིག་ལ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་མ་ལྟ་ལ་
 ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་བ་ཡིན་རྟེ། དེ་ཉིད་ལས།⁷⁴ དེ་ལྟར་ན་ནི་ཤེས་པ་ནི་དབང་པོའི་
 ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཞེས་སྟོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་གྱི་
 ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བཟང་ན་ནི། ཡིད་མངོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཟང་དགོས་པས་
 ཁྱེད་གྱི་བཟང་ཚུལ་དེ་མི་འགྲིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གཞུགས་
 དང་རྟེན་མིག་གི་དབང་པོ་(=པོའི་)སྟོབས་གྱི་(=གྱིས་)མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པས་ན་
 གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡང་ཡིད་གྱི་

དབང་པོ་དང་སྒྲུབ་ནས་བཞིན་ན། མངོན་སུམ་སྤྲུལ་པ་ལྷ་བཞིན་དུ་སྦྱར་དགོས་པར་
བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་བྱམ་པ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་།
བྱམ་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། བྱམ་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་
བ་ཡང་རེག་བྱ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་བདེ་བ་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་
དགོས། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བྲངས་པའི་གཟུགས་འཛིན་
རྟོག་པ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་དགོས་པ་སོགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྟོས་པའི་
དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་འགལ་ཡང་། ཡུལ་སོ་སོ་ལ་སྟོས་ཏེ་དབང་མངོན་
དང་། ཡིད་མངོན་མི་འགལ་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་
བར་ཤེས་བར་བྱའོ། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་སྦྱར་བ་ལ་གཙོ་བོ་ཡིད་དབང་གིས་(=གི་
)སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། གཙོ་བོ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ན་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཞེས་བཞིན་དགོས་སོ། །

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། ཞེ་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྟོས་
སྟོབས་ཀྱིས་བདེན་བཞིན་སྤྲུལ་སྤྲོས་སམ་བདེན་གཉིས་སྤྲུལ་སྤྲོས་གང་བྱང་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞིག་(=ཤིག་)འཛིན་ཅིང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཚོགས་སྦྱར་
བ་ལའང་ཡོད་པས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་པ་སོགས་ནི་སྤུན་མིན་
ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །

གཉིས་པ་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས།⁷⁵ རྟོག་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་
ནི་རྗེས་སུ་དབག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོག་གྱུར་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་
པ་རྗེས་དབག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། འདི་ལ་དབྱེ་ན། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་དངོས་

སྟོབས་རྗེས་དཔག་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་གསུམ་དུ་འཛོག་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་
འོག་མ་དང་མཐུན་ནོ། །འདིར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་སྒྲོག་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་པའང་
གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་ཅུང་མི་འབྲསྟེ། སྟོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་གྱུར་
དང་། རྟགས་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་ཞེས་བཞིན་དགོས་པར་སྣང་
ངོ། །སྤྱི་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་
ཡང་། དེའི་དོན་སྤྱི་དང་སྤྱི་ལ་སོགས་པར་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་པས་གཞན་
ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལུང་གི་ཆད་མ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།⁷⁶ དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་
དོན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཆོག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ལུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ཚུལ་མངོན་སུམ་
ཀྱིས་རིག་པ་ལས་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་བའི་ལུང་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
གྱུར་གྱི་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ་ནི་ལུང་ཆད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱིན་པས་
འོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་(འབ་ཐོབ་ཅེས་)ཞེས་པའི་ལུང་ལས། བསྟན་བྱའི་དོན་
ལ་མི་སྤྱི་བར་དགོག་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྣམས་སོ། །

བཞི་པ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆད་མ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།⁷⁷ འབྲ་བ་ལས་ཉམས་
སུ་སྟོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་མིན་ནི་བ་ལང་དང་
འབྲའོ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འབྲ་བའི་ཆོས་དུ་མ་ཞིག་རྒྱ་མཚན་
དུ་བྱས་ནས་འབྲ་བར་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་སྟེ། འོག་སོག་དང་སྒྲོག་ཤལ་སོགས་པ་
ལང་དང་འབྲ་བའི་ཆོས་དུ་མ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལས་བ་མིན་འདི་ནི་བ་ལང་
དང་འབྲ་བར་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་སྟེ་པལ་ཆེར་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་
བྱེ་བྲག་གོ། །ཆད་མ་ཐ་མ་གཉིས་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མར་འདུ་བ་གཞུང་

གྲུང་བསྐྱེགས་ན་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་
ཀྱང་།⁷⁸ ཚད་མ་བྱི་མ་གཉིས་ནི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
རོ། །ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་བཞེད་
པ་ནི་གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལུང་དེས་ལེགས་པར་བཀག་གོ། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ལ་
མ་བརྟེན་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་གཞུང་འདིའི་དོན་ཡིན་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡོད་
མེད་ལ་རྩོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བེན་པ་
ལ་སྔ་རྟོལ་གྱིས་སྒྲར་ཡང་རྟགས་བཀོད་མི་དགོས་པར་རང་གིས་སྐབ་པའི་རྟགས་
ལས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་བསྟན་ཅིང་། རྟགས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐལ་འགྱུར་
འབའ་ཞིག་ལས་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པ་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། གོང་དུ་སྟོག་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་མ་འབྲལ་བ་ལས་སྐྱེ་(=སྐྱེས་)པའི་ཞེས་
པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས།⁷⁹ གང་ལས་གཏན་ཆེགས་
དང་དཔེ་བཀོད་པ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འདི་དག་ཙམ་ཞིག་གིས་
བཅད་པ་ན་ཅི་པ་རོལ་པོ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་པ་རོལ་པོ་རང་གི་
ཁས་སྒྲངས་པ་དང་འགལ་བས་བཅད་པས་ཀྱང་མི་ལྟོག་ན་ནི། དེའི་ཆེ་ངོ་ཆ་མེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་ཆེགས་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྟོག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཐལ་འགྱུར་བཀོད་བེན་པ་དེ་ལ་སྔ་རྟོལ་གྱིས་རྟགས་ཆེད་
དུ་གཉེར་ནས་བཀོད་མི་དགོས་པར་བྱི་རྟོལ་རང་གིས་སྐབ་སྐབ་པར་བསྟན་ཅིང་།
ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་མིན་ནོ། །ལུང་དོན་ནི། བདག་
སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་ལེགས་ལྷན་གྱིས་སངས་རྒྱུ་བསྐྱངས་ལ་བདག་སྐྱེ་འགོག་
པའི་ཐལ་དག་ཙམ་ལས་གཏན་ཆེགས་དང་དཔེ་མ་བརྟེན་པའི་བྱིར་ཞེས་སྐྱོན་བརྟེན་

པ་ལ། དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་ངེས་པར་བཟོད་དགོས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཐལ་ངག་གིས་པ་རོལ་པོ་ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་བསྟན་པ་ན། པ་རོལ་
 པོས་ནང་འགལ་ལ་གནས་མི་འདོད་པས་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་གང་བཟང་བ་
 དང་འཐད་སྒྲུབ་གང་ཆེ་བ་དེའི་རྗེས་སུ་འདུག་པས། རེ་ཞིག་ན་གཏན་ཆིགས་
 དང་དཔེ་བསྟན་པ་རང་གིས་བྱུང་བས་སྒྲ་ཆོལ་གྱིས་དངོས་སུ་བཀོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་
 པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་རང་ལ་ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་མཐོང་ནས་ཀྱང་མི་ལྟོག་ན་ནི་མངོན་
 པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲུ་མས་ཏེ་ལུང་རིགས་ལ་མི་བཅི་བས་ངོ་ཆ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སོང་
 བ་ན་དེ་ལ་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་བཀོད་ཀྱང་དོན་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་
 བ། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ། ཐལ་
 འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་ལ། སྤྱི་ཆོལ་གྱིས་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་
 ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་མི་དགོས་པར་བྱི་
 ཆོལ་རང་ཉིད་གྱིས་བཀོད་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་ན། དེ་ལ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་ངག་སྤྱིར་བཀོད་མི་དགོས་པར་རང་གིས་བཀོད་ཀྱས་སོ། །དེ་
 ལྟ་བུའི་ནམ་དུས་དེའི་ཀྱི་ཅལ་མེད་ན་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱི་ཆོལ་ཡང་དག་ཏུ་མི་
 རུང་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །

སྤྱིས་པ། གོམ་འགྲོས་ངེས་ཀྱང་སྒྲུལ་སྒྲུག་ངེས་བདས་གྱིས། །བཟོད་
 དགོས་པོང་ཆན་རྗེ་བཞེན་གཞུང་དོན་རེའང་། །རིགས་པའི་འགྲོས་རེ་བསྐབ་དགོས་
 གང་དེ་ནི། །རྣམ་དཔྱོད་སྒྲེན་པོར་འོས་ན་སྒོ་དམན་སྟ། །བརྒྱ་པག་གཞུང་ལུགས་
 རྣམས་ཀྱི་གཏིང་དཔོག་པ། །རིགས་པའི་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་གིས་བདེ་ལྷག་ཏུ། །ཕྱ་
 ཐག་གཅོད་ཀྱས་ཅང་ཤེས་ཏེ་ལྟ་བུར། །རིགས་པ་སྤྱི་བའི་ཁྱུ་མཆོག་རྒྱལ་བས་

བསྐྱབས། །དེ་ཡང་ནང་གི་ཉམས་སྤྱོད་དང་སྦྱར་ཏེ། །དབྱེད་འཛིག་ཟབ་ལ་གནད་དུ་
བསྐྱེད་མཁས་ན། །བྱ་བརྒྱ་ལུང་དོ་གཅིག་བཞིན་རང་གཞན་གྱི། །ལོག་ཏོག་མཐའ་
དག་གཞོམ་པར་འཛིགས་བཤམ་ཐོབ། །ཅེས་བཤོ། །

༄ བཞི་པ་ཆད་མས་ངེས་ཤེས་འཕྲེན་ཚུལ་ལ་དྲི་གས་པ་གཅོད་པ་ལ། རང་
རིག་འདོད་པའི་སྤྱོད་དང་མི་འདོད་པའི་སྤྱོད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལེགས་
བཤད་སྤྱིང་ཐོར་བཀོད་པ་འདིར་བྲངས་ན།⁸⁰ སྤར་མ་སྤྱོད་བ་བྲན་པ་མི་སྤྱིད་པས་
བྲན་པ་ནི་སྤྱོད་བ་ལས་སྦྱེ་ལ། དེ་ཡང་སྤར་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་དང་ངས་མཐོང་
ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་བྲན་པ་ཡོད་པས་སྤར་གྱི་སྤྱོད་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་སྤྱོད་
བ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་ན་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་
དགོས་པས་ཐུག་མེད་དང་། ཤེས་པ་སྤར་མ་བྱི་མའི་སྤྱོད་བྱ་ཡིན་ན་བྱི་མའི་ཤེས་
པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གཞན་མི་གཅོད་པར་འགྱུར་བས་རང་གིས་སྤྱོད་
དགོས་ཏེ། སྤྱོད་བ་ལ་དེ་གཉིས་སྤྱིངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
སྤྱོད་སོགས་སྤར་སྤྱོད་བ་ལས་བྱིས་བྲན་པ་དང་བྱིས་བྲན་པ་ལས་སྤར་སྤྱོད་ཡོད་པ་
ནི་འཛིག་ཏེན་པ་དང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བ་སྤྱི་ལའང་ཚོད་མེད་དུ་གྲུབ་ལ། དེ་
ཡང་སྤྱོད་པོ་ལྟ་བུ་བྱིས་བྲན་པ་ནི་སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་བ་སྤྱོད་དུ་སོང་བར་ཡང་ཚོད་མེད་
ཡིན་ཞིང་། ངས་སྤྱོད་པོ་མཐོང་ཞེས་སྤྱོད་འཛིན་བྲན་པར་ཡང་ཚོད་པ་མེད་མོད། འོན་
ཀྱང་སྤྱོད་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་བ་དེ་གང་ཡིན་བརྟག་པ་ན། སྤྱོད་འཛིན་དེ་ལས་དོན་གཞན་
གྱིས་སྤྱོད་ན་སྤྱོད་བྱེད་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་དགོས་པས་མཐར་ཐུག་ས་མེད་པར་
འགྱུར་ལ། སྤྱོད་འཛིན་སྤར་མ་སྤྱོད་འཛིན་བྱི་མས་སྤྱོད་ན་བྱི་མས་ཁ་ནང་བལྟས་ཀྱི་
སྤྱོད་འཛིན་སྤྱོད་དགོས་པས་བྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་མི་འཕྱག་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་
སྤྱོད་ལས་འོས་མེད་དོ་སྟུང་པ་ནི་རང་རིག་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ནོ། །འདི་

ནི་ཚས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཕྱིན་ཆད། དེ་ཡང་བཅའ་ནས་
 ཉིད་དགོས་པས་སྤྱིར་བ་དེ་ཡང་གཞན་སྤྱིར་ངམ་རང་སྤྱིར་གང་ཡིན་བཅའ་བ་ན་
 གཞན་སྤྱིར་རིགས་པས་ཁེགས་པས་རང་སྤྱིར་ཁོ་ནའོ་སྣམ་དུ་སེམས་སོ། །

འདྲག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་རང་རིག་འདོད་པའི་ཚུལ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།⁸¹
 འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྟེ་པའི་ཕྱོགས་ཁས་སྤངས་ནས་རང་རིག་པ་རབ་ཏུ་སྦྱབ་
 པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་མེ་ནི་སྦྱེས་པ་ཉིད་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་
 པ་དག་གཉིས་སུ་མི་འདྲག་པར་ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་ལ། སྦྱས་ཀྱང་རང་གི་
 བདག་ཉིད་དང་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཉེ་བར་
 སྦྱེ་བ་ཉིད་ན་གཉིས་སུ་མི་འདྲག་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་། དུལ་སོ་སོར་ཡང་
 དག་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ཁོ་
 ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །འདིའི་སྦྱབ་བྱེད་ནི། མར་མེ་ལྟ་བུ་རང་
 ཉིད་གྲུབ་ཅན་ཉིད་ནས་གཞན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་
 གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཆ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྦྱེས་པ་དང་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྦྱས་བརྫོང་
 བྱ་སྟོན་པ་དང་ལྟན་ཅིག་རང་ཉིད་ན་ཤེས་ཀྱི་དུལ་དུ་སྦྱེས་པ་གཉིས་གདོན་མི་ཟ་
 བར་འདྲག་པ་དེ་དཔེར་བྱས་ནས་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་དུལ་གཞན་གསལ་བ་དང་
 རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བའི་ཆ་གཉིས་འཐད་སྦྱབ་ཏུ་སྦྱ་ཞིང་དེ་ཡང་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་
 དཔོག་པ་ནི་བླ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་བོ་སྣམ་སྟེ། སྤྱི་འཛིན་ཚས་ཅན། ཁྱིད་ཀྱི་
 སྤྱིར་བྱེད་ཡོད་དེ། ཁྱིད་དུས་ཕྱིས་བླ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྤྱི་བོ་བཞིན་
 ཞེས་འགོད་པར་མཛད་དོ། །ཡིག་ཆ་ལས། དུས་ཕྱིས་བླ་པ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་དགོས་མིན་བཟླ་ག དེ་ཡང་རང་
 སྤྱིར་ཡོད་དེ་ཞེས་དངོས་སུ་བཀོད་ན་ནི་པ་རོལ་བོས་བྱུབ་པ་ཁས་མ་སྤངས་པས་

མྱོང་བྱེད་དངོས་སུ་བཟུང་བས་རང་མྱོང་རང་གིས་གྲུབ་པོ་སྣམ་སྟེ་དེ་ལྟར་འགོད་
པར་མཛད་དོ། །

འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ནི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་གྲུབ་མཐའ་
འོག་མ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིག་ཆ་ལས་གསུངས་ཤིང་རིག་(རིགས་)པས་ཀྱང་གྲུབ་པས་
འདི་ལ་ལན་དོན་མཐུན་འདེབས་པར་མི་ལུས་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བས་པ་རོལ་པོའི་
ཞེན་(=ཞེ་)འདོད་ལ་བརྟགས་ཏེ་རང་མཆན་གྱི་བློ་བ་རྟགས་སུ་བཟུང་ན་ནི་མྱོང་བ་
དོན་གཞན་ལས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་སྟེ་བར་འགྱུར་བས། བྱམས་པས་བྱས་
པ་ཉེར་སྤྲས་ཀྱིས་བློ་བར་ཐལ་བ་སོགས་ནི་རང་མཆན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཆེགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་དགག་པར་མཛད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་བློ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ནི་དེས་
བསྐྱབ་བྱ་སྟེ་འདིན་གྱི་མྱོང་བྱེད་ཅམ་སྐྱབ་ན། ང་ལ་གྲུབ་ཐེན་སྐྱབ་པ་དང་དེ་ཅམ་
ཀྱིས་ཞེན་(=ཞེ་)འདོད་ཀྱི་རང་རིག་ཡོད་པའང་མི་འགྲུབ་སྟེ། མེ་ལས་མེ་ཤེལ་དང་
ཚུ་ལས་ཚུ་ཤེལ་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་པ་འཁྲལ་པ་ཅན་དུ་སོང་བས་རང་རིག་སྐྱབ་ན་
ནི། ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་གཞི་མཐུན་དཔེ་མི་རྟེན་པས་ད་དུང་བསྐྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་བཀག་པ་ཡིན་ལ།

རང་རིག་རང་གི་ངོ་བོ་འགོག་པ་ལ་དཔེ་མི་ཐད་(=འཐད་)པ་དང་། དོན་མི་
ཐད་(=འཐད་)པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དཔེ་མི་འཐད་པ་ནི། མར་མེ་རང་གིས་རང་
གསལ་ན་ཐུན་པ་རང་གིས་རང་སྐྱིབ་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ན་ཐུན་པ་མི་མཐོང་
བར་ཐལ་བ་དང་། སོར་མོ་རང་གིས་རང་རིག་ན་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་
བ་དང་། རལ་གྱི་རང་གིས་རང་གཅོད་པ་དང་། སྟེ་(=སྟེས་)བྱ་གཅིག་གིས་རང་
གི་ཕྱག་པར་རང་གིས་བཞོན་པར་ཐལ་བ་སོགས་སྟོན་མཐའ་ཡས་པས་རང་རིག་

པའི་དཔེ་ནི་ཉིན་ལྷ་མི་འཐད་པར་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་དོན་མི་འཐད་པ་ནི། གཤམ་
 ཏེ་ཤེས་པ་གཅིག་ལའང་རང་གསལ་བའི་ཆ་དང་གཞན་གསལ་བའི་ཆ་གཉིས་
 ཡོད་ཅེས་སྒྲ་བའང་མི་འཐད་དེ། ཆ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་ན་དེ་རེ་རེ་ལའང་ཆ་
 གཉིས་རེ་ཡོད་དགོས་པས་གསལ་བྱེད་ཐོག་མེད་དུ་ཐལ་ནས་སྤོང་བྱེད་ཐོག་མེད་
 དུ་ཐལ་བའི་ཉེ་(=ཉེས་)པ་སོར་(=སོ་)ན་གནས་སོ། །ཆ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན་
 རང་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་གསལ་བ་དང་། གཞན་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་
 གསལ་བར་འགྱུར་བས་རང་སྤོང་དང་གཞན་སྤོང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་སོགས་ནང་
 འགལ་སྤོང་མི་རྒྱས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་གོ། །དེ་ཡང་ལང་
 གཤེགས་ལས།^A ཇི་ལྟར་རལ་གྱིས་རང་གི་སོ། །གཙོད་པར་མི་བྱེད་སོར་མོས་
 བློ། །རང་ལ་རེག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
 པ་ལས་ལེགས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་རང་རིག་འགོག་ལུགས་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།⁸² གང་ཆེ་སེམས་ནི་གཟུང་བཤམ་བ། །དེ་ཆེ་ཐམས་
 ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་སེམས་ཅམ་དུ། །བརྟགས་ལ་ཡོན་ཏན་
 ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། རང་རིག་ཆོས་ཅན། ཐག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 སུ་ཐལ། དེ་མ་རིག་པས་བསྟན་པ་དང་བཤམ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་བྱི་

A ལང་གཤེག་གི་ཁྱུང་འདི། བཀའ་འགྱུར་རང་ན། (སྡེ་དགེ་མདོ་སྡེ། ཅ། ༡༨༩ མིག།) ཇི་ལྟར་རལ་གྱི་
 རང་སོར་དང་། ཇི་ལྟར་མཛུབ་མོ་རང་ཅེ་ལ། །མི་གཙོད་རེག་པར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱིས་རང་
 བལྟོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ། (དབུ་མ། ལ། 326 ཉན།) འབགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་
 ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་རལ་གྱི་རང་གི་སོ། །གཙོད་པར་མི་བྱེད་སོར་མོས་ནི། །རང་ལ་རེག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་
 རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། ཇི་ཡེ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ། (གསུང་འབུམ།
 མ། 166 ཉན།) ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་གསུངས་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་མི་རིགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་
 རལ་གྱིས་རང་གི་སོ། །གཙོད་པར་མི་བྱེད་སོར་མོས་ནི། །རང་ལ་རེག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་རིག་སེམས་
 ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བཞུགས་པས་ཆན་ནི་ཇི་ལ་ཁྱུངས་མཛད་པ་འདྲ།

རོལ་དོན་དུ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་སྤང་བ་རུབ་
པའི་སློན་ནས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤང་ནས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་སོང་ནས་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་སེམས་ཅམ་
པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངལ་བ་དུ་མས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་བསྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རིག་བཀག་པ་ཡིན་
ནོ། །འདིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་
པའང་ཤུགས་ཀྱིས་ཁེགས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལས། དང་པོ་སློབ་དཔོན་ལགས་
ལྷན་འབྲེད་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་སྟོན་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་རྟོག་གེ་འབར་བ་སོགས་
ལས། རྣམ་གཅོད་ལ་རང་རིག་བཀག་ཀྱང་ཡོངས་གཅོད་ལ་བློ་ཚུལ་གསལ་
བར་མི་སྤང་བས་རང་རིག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་ཀ་རྫོགས་པ་སེལ་མི་རུས་པ་ནི་འདི་
ལྟར། དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།⁸³ དེ་ལྟར་སྐྱུ་མའི་སྤང་བ་ནི་རྣལ་
འབྱོར་སྟོན་པའི་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་
པའི་རང་རྒྱད་པ་ལྟར་ན་ས་ཕྱོགས་སམ་བར་སྤང་ལྟ་བུའི་གཞི་འཛིན་པའི་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་ལྷང་རྒྱ་ལས་འོས་
མ་མཆིས་ཀྱང་དོགས་པ་འདི་ལྟར་གསོན། ལུགས་འདིར་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་
གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་ལུང་དེས་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུས་ཕྱིས་བློ་
པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་ནང་འགལ་འདི་ལྟར་མཆིས་ཏེ། སྐྱུ་མའི་རྟ་སྤང་དུ་མཐོང་བའི་རྗེས་
སུ་སྐྱུ་མའི་སྤང་བ་འདི་ལྟ་བུ་བྱང་སྤམ་དུ་བློ་བ་ན་བློ་བ་དེ་སྤང་ཁྱོང་བའི་མིག་
ཤེས་དེ་ལས་དེ་ཉིད་བློ་བར་འོས་མེད་པ་ལུང་དེས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་
མིག་ཤེས་དེ་སྐྱུ་མའི་སྤང་བ་བྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཡིན་ནམ་དེའི་

སྔོན་དུ་སོང་བའི་མིག་ཤེས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་
 མཐུན་གཉིས་ལྟན་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། བྱི་མ་ལྟར་ན་སྐྱེ་མའི་སྤང་བ་གང་
 ཡང་མེད་པས་སྤང་བ་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་ཇི་ལྟར་བྱངས་སོམས་ཤིག །གངས་རི་སྔོན་
 (=སྔོ་)སྤང་སོགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །གཞན་ཡང་སྐྱ་ཤད་འཛག་སྤང་དང་། མི་
 ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱིས་བྲན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྔོང་བ་སྔོན་དུ་མ་
 སོང་བའི་བྱིར་ཞེས་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། ལྷ་ཆེ་རིང་པོ་དང་། མཉམ་
 བཞག་བར་ཆད་མེད་ལམ་སོགས་ཀྱང་བྱིས་བྲན་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང་། བྲན་
 པ་དེ་དག་ལ་སྔོན་སོང་སྔོང་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །དཔེར་ན།
 ཤིང་གི་ལལ་ག་བྱི་མ་ལ་མ་འཇུག་(=འཇུས་)པར་སྔ་མ་བཏང་ན་རང་གཡང་དུ་
 ལྱང་བར་གདོན་མི་ཟ་བ་བཞིན་དུ། རང་རིག་(-འདོད་པའི་)གྲུབ་མཐའ་བཏང་ཡང་
 ཐལ་འགྱུར་བའི་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་འཛོག་མི་ཤེས་པས་རང་རིག་ལ་བརྟེན་པའི་
 མཐའ་གཉིས་ལྟན་ཀྱི་ཐམས་ཅད་སྔོང་མི་རུས་སོ། །འདི་ཐལ་ངག་གི་ལམ་ནས་
 དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་རྟོགས་སྤྲ་ཡང་མང་བས་འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

༥ ལྷ་བ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་འཕགས་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་
 ཆད་མ་ཐམས་ཅད་འཁྱལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
 ཅེ་ན། འདི་ལ་ཤེས་པ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ། བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་སྤྱད་པའི་ཤེས་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་གི་
 རོ་བོར་བསྐྱེད་པར་ཡང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྤྱད་པ་ལས་རང་ཡུལ་གྱི་སྤང་བའི་
 གསལ་སྤང་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའས། སྤང་བ་སྔོང་སྟོབས་ཀྱིས་འཆར་བའི་རྣམ་ཅན་
 དུ་བསྐྱེད་པས་ན་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་
 ཅེས་བའི་གོ་དོན་ལས་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་གྲུབ་མཐས་ལྟོ་འགྱུར་བ་ཡིན་མིན་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་པས་སྤྱུ་ལའང་ཤེས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡང་དེ་ལ་ཐུག་ལོ། །རང་སློང་རང་ལ་སྒྲིག་ཏུ་གྲུར་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་
དེ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པ་དང་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་དམིགས་ཀྱིས་ཐུགས་
ནས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་མ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་འབྲ་བའི་
ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་སྤང་བ་ལ་གསལ་སྤང་ཅན་ཏུ་བསྐྱེད་པས། དེ་ལ་
རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པས། ཕྱིས་ཐ་སྟད་ཀྱི་དུས་སྤྱི་
ཡུལ་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་(=འགྲུབ་)པ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་འགྲུབ་པའང་སྤང་བ་དེ་ལ་མི་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། ཅོད་སྒྲོག་
ལས།^A གལ་ཏེ་རང་ལས་ཆད་མ་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་སྟོས་པར། །ཁྱིད་
ཀྱི་ཆད་མ་འགྲུབ་འགྲུར་འདི། །གཞན་ལ་མ་སྟོས་རབ་འགྲུབ་འགྲུར། །ཞེས་པས་
རང་མཚན་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་ཕྱོགས་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྱེད་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་། དུང་དཀར་མེར་འཛིན་
ལྷ་བུ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་
མོད་ཀྱང་། རང་གི་སྤང་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་སོང་བས་ན་རང་སྤྱོད་
བའི་རང་རིག་མེད་ཀྱང་། ཕྱིས་སྤང་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་ཚུལ་བྱང་སྤྲུམ་དུ་ངེས་ཤེས་
བྱངས་པ་ལས་དེའི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཡིན་དང་། བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པའི་བྱུང་པར་སོགས་ཀྱང་འབྱེད་ཤེས་པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན།
དདུལ་གྱི་བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་གཞན་མ་མཐོང་ན་ཕྱིས་བྲན་པའི་ཆེ་
ཡང་བུམ་པ་དེ་ཉིད་དང་། དེའི་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་གང་

A ལྷ་བུ་སྟན། དབུ་མ། ཅ། ཅོད་སྒྲོག་ ༩༡ ཉིན། ཁོང་དུ་གསུམ་པ་དེ་ལ་འཁྲལ་བར་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་བྱེ་བྲག་
ཏུ་དབྱེད་པ་ལ་ཞེས་པའི་སྟོབས་སྤྱི་ཅོད་བསྒྲོག་གི་ཡུང་འདི་བྱངས་སྟོབས་ཀྱི་ལོག་མཚན་ལ་གཟིགས་རོགས།

མཐོང་བ་རྣམས་བྲན་ཅིང་། གསེར་བྱམ་སོགས་གཞན་མི་བྲན་པས་སྤར་གང་མཐོང་
བ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཅིང་གཞན་མི་འགྲུབ་པ་ལྟར། སད་དུས་སུ་མི་ལམ་གྱི་སྤང་བ་བྲན་
པ་ན་སྤང་བ་སྤྱིང་མཁན་དང་བཅས་པ་བྲན་པས། དེའི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་
བཏག་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་གཞན་པ་དེ་སྤར་མི་ཐུབ་པོ། །དེ་ནི་སྤར་
སྤྱིང་བ་དང་། བྱིས་བྲན་བ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་རྣམས་
ཀྱང་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་རང་འབྲེལ་ལས།⁸⁴ གང་གི་བྱིར་བྲན་པ་གཞན་
ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། གང་ཉམས་སུ་སྤྱིང་བས་སྤྱིང་བ་དེ་བྲན་པའི་ཤེས་
པས་སྤྱིང་བ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་བྲན་པ་ཡུལ་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་ལ། ཉམས་
སུ་སྤྱིང་བའི་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་གཙུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བྲན་པས་ཡོངས་སུ་མ་
བཅད་པ་མ་ཡིན་པས་བདག་གིས་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།
སྤྱིད་འཇུག་ལས་ཀྱང་།⁸⁵ གཞན་སྤྱིང་བ་ན་འབྲེལ་བ་ལས། །བྲན་འགྱུར་གྱི་བའི་
དུག་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །

བཅོམ་ལྡན་འདས་⁸⁶ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་
སོགས་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ཡང་སེམས་གང་ཉིད་རང་ཆས་སུ་རང་གི་
སྤང་བ་རང་གིས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །ལ་ལས་སེམས་ཀྱི་(+ཀྱི་)རང་
བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ལ་འབྲེལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ངེ་མ་མ་ཞུགས་པ་
ལ་འབྲེལ་བ་སོགས་མང་མོད། དེ་ཅམ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་
ཆོས་མི་གོ་བས་སྤར་མ་ཉིད་ལེགས་པར་སྤང་ངོ་། །དཔེར་ན་མར་མེས་གཟུགས་
གཞན་གསལ་བར་མི་བྱེད་ན་མར་མེའི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་སྤང་
བའམ་རང་ཡུལ་གསལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་རུང་ངོ་། །དེས་ན་
ཡུལ་གསལ་བ་དང་རིག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ཚོགས་ལ་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་

བ་ཅམ་སྟེ། རྟེན་ཉིད་འདི་བ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་སྟོ་བྱར་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་
པས་ཤེས་པ་རང་མཆོད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅི་ལ་སྟི། གསལ་རིག་གི་ཆོག་པ་བ་དེ་ཡང་
གཙོ་བོ་དབང་བོ་གཞུགས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལས་སྦྱེས་ན་དབང་ཤེས་དང་། ཡིད་སྤྲ་མའི་
བྱེད་པ་ལས་སྦྱེས་ན་ཡིད་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཚུ་དང་འོ་མ་འབྲས་
བ་ལ་འོ་མ་ཤས་ཆེན་འཛིག་རྟེན་པས་འདི་འོ་མ་འོ་སྟམ་གྱི་ཚུའོ་མི་སྟམ་བ་དང་།
ཚུ་ཤས་ཆེན་ཚུའོ་སྟམ་གྱི་འོ་མ་འོ་མི་སྟམ་བ་བཞིན་དུ་མི་སྟུ་བའི་ཆ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་
མི་སྟུ་བར་གྲགས་ཤིང་། སྟུ་བའི་ཆ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྟུ་བ་ཞེས་གྲགས་བ་འཛིག་རྟེན་
མཐུན་འཇུག་གི་རིགས་པའི་དབང་ལས་ཡིན་གྱི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་རིགས་
པའི་དབང་གིས་མིན་ཞིང་། དུས་བྱིས་བྱན་བ་སྟེ་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ།
དབུ་མ་འཇུག་པར།⁸⁷ དེ་བྱིར་ང་ཡིས་མཐོང་སྟམ་བྱན་འགྱུར་ཏེ། །འདི་ཡང་འཛིག་
རྟེན་ཐ་སྙད་ཚུལ་ལུགས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ལྟོག་
བ་གཅིག་ཡིན་ཡང་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་སྟོས་སྟེ(=ཏེ)རྟོག་བ་དང་རྟོག་མེད། སྟུ་བ་དང་
མི་སྟུ་བའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་དེ་ནི་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་
ལ་འཛོག་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཡང་། སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་ནི་དེ་ཅམ་
དཀའ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

༥ དུག་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཆད་མ་སྟེ་འཐད་སྟུབ་ནི། །རང་མཆོད་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཁས་སྦྱང་(=སྦྱངས་)མ་སྦྱང་གི་དབང་ལས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ལའང་མི་
མཐུན་པར་བྱུང་བ་གོང་གསལ་ལྟར་ཡིན་ལ། རང་མཆོད་ཁས་སྦྱངས་པ་དག་གིས་
དབང་བོ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མ་རྣམས་ནི་ཆོས་གང་གཞལ་ཡང་རང་ངོས་
ནས་སམ་རང་མཆོད་གྱིས་ཡོད་པ་གཞལ་ཞིང་། དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་དགོས་ཏེ་
དེ་མ་སོང་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཅུས་པ་ཞེན་(=ཞེ)ཕུགས་སུ་བརྩུང་བའི་

ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། གཞུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གཞུགས་ལ་ཚད་མར་སོང་
 ཆེ་གཞུགས་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ལ་མི་སྐྱ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་བསྐྱུས་ན་གཞུགས་
 ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ལ་འབྱུང་བར་སོང་བ་ལྟར་གཞུགས་ལ་འང་འབྱུང་བར་སོང་དགོས་
 བས་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་འབྱུང་བས་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་མི་རུས་བའི་ཕྱིར་
 སྐྱུམ་དུ་དགོངས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་གཞུགས་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་
 གཞུགས་ཀྱི་རང་མཆན་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་གཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་
 ཚད་མར་སོང་དགོས། དེ་ལྟར་ན་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་
 དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་སྐྱབ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་པོའི་
 ཤེས་པ་དེ་དག་གིས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་སྡོད་ལུགས་ལ་
 མངོན་སུམ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་པར་མཛད་དེ། དེ་ཡང་། ཉིང་
 དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མིག་དང་ན་བ་སྐྱ་ཡང་ཚད་མ་མིན། །ལྟེ་དང་ལུས་དང་
 ཡིད་ཀྱང་ཚད་མ་མིན། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན། །^Aའཕགས་པའི་
 ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་།⁸⁸ གལ་ཏེ་འཇིག་
 རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས། །ཅི་
 དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །སྐྱོན་པོ་ཚད་མར་རིགས་པའང་མ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོ་ན་འཇིག་རྟེན་ན་ཚད་མ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། བྱིང་
 ཅག་གི་འདོད་པ་ལྟར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་དག་གཞུགས་སོགས་རང་མཆན་ནམ་

A བཀའ་འགྱུར། (མདོ་སྡེ། ད། འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་
 ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། 36 སྤྱི།) དབང་པོ་འདི་དག་གལ་ཏེ་ཚད་ཡིན་
 ན། །ཞེས་ཆོག་ངེས་ཅུང་གཞན་དུ་འདུག་ཀྱང་། ལམ་ངེས་ཆེན་མོ། (བ། 324 སྤྱི།) དང་གསེར་སྤེང་། (ཆོ།
 302 སྤྱི།) དུ་ཉིང་དེ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཞེས་ཀླན་གྱིས་དངས་པ་བཞིན་བཞུགས།

གཟུགས་སྒོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་བཀག་ཅིང་། གཟུགས་ཙམ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་མ་བཀག་པས། བྱེད་ཅག་གི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་འདིས་བྱེད་ཅག་ལ་གཞོད་ཅིང་དེད་ཅག་ལ་མི་གཞོད་པ་མ་ཟད། འཛིག་རྟེན་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ་འཛིག་རྟེན་པས་གཟུགས་སྒོགས་ལ་མི་སྤྲོ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འདོད་ཅིང་། དེ་དང་དེའི་རང་མཚན་མཐོང་ངམ་མི་མཐོང་ཞེས་མི་དཔྱད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲུག་པ་ལས།⁸⁹ རྣམ་ཀྱན་འཛིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་གཞོད་པ་མེད། །ཅེས་དང་། དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།^A དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ལྷ་བ་ནི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པོ། །ཞེས་སྒོགས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཚད་མ་དེ་དག་རང་མཚན་ལ་མི་སྤྲོ་བ་ཡིན་ན་གཟུགས་སྒོགས་དེ་དག་རང་མཐོན་དུ་བྱེད་པའི་མཐོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོར་གནས་ཚུལ་དང་སྤང་ཚུལ་མཐུན་དགོས་པས་དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་ཡ། དེ་ནི་མི་དེགས་ཏེ་བཙོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བརྟན་པ་སྤྲོ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་ཀུན་རྫོབ་སྤྲོ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར།⁹⁰ གང་ཞིག་བརྟན་པ་བསྤྲོ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྤྲོ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་བསྤྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་དུ་ནི་གཞུང་དེ་དག་ལ་བལྟ་བར་བྱཏོ། །ལ་ལས་གོང་གི་མདོ་བསྟན་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་ཙམ་ལ་ཞེན་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་

A ལུང་འདི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ (རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། པ། 356 སྤྱི་བ།) དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ལྷ་བ་ནི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པོ། །ཞེས་འདིར་དངས་པ་བཞིན་བཞུགས་མོད། དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་(སྤྱེ་བསྟན། དབུ་མ། ཡ། 3) བའི་དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། 4 ཉིན།)རང་དུ་ནི། དེ་བས་ན་དེ་དག་གི་ཡོད་པར་ལྷ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཆོག་རིས་གཞན་དུ་བཞུགས་པས་ཤན་ནི་རྗེ་ལ་ཁྱདས་མཐོང་པ་འདྲ་ཞིང་། མ་ཟད་ཡང་ཡི་གེ་པས། ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པོ། ཞེས་པ་ལམ་རིམ་གྱི་ཆོག་དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ལུང་དུ་འཛོལ་བ་འདོད། །

ལ་ཚད་མ་མེད་ཅེས་མགྲིན་པ་གསེལ་(=བསལ་)ཏེ་སྤྱོད་བ་ནི་ཆོག་གི་ཤུན་ལྷགས་
 ཟ་བས་རྒྱགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་གནད་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་
 འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།⁹¹ འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་གསལ་
 བར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་ཁོ་ན་ལས་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་། ཞེས་གསུངས་ཏེ་བྱུང་མཐའ་ལོག་མ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་
 པ་རྣམས་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་ཐལ་བར་སྤྱོད་གྱི་སྤྱིར་ཚད་མར་ཐལ་
 བར་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཞི་གཞུང་ཟབ་མོ་འདི་དག་ལ་
 མཁས་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མ་ཟིན་པས་ལན་ནོ། །ཆོག་གསལ་སོགས་
 ལས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ངེ་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་ཤེས་པ་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོའི་ཆ་ལ་མི་སྤྱོད་བ་ཉིད་ཚད་
 མའི་དོན་དུ་འཐད་དོ་(=དེ།) དེ་ཉིད་ལས།⁹² མི་བསྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་
 བ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་
 བསྐྱབ་ནས་ཚད་མ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་
 ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་
 བྱུང་གྱིར་སྤྱིར་ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་དགོས་པ་ནི་
 རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་
 མི་སྤྱོད་བར་སོང་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་དོན་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོག་
 གསལ་ལས་ཀྱང་།⁹³ དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་
 པར་རྣམ་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། མདོན་སྤྱོད་ཚད་མ་དང་།
 རྟོག་སྤྱོད་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང་། ལུང་གི་ཚད་མ། དཔེར་(དཔེ་)ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་
 མ་དང་བཞི་བཞག་པར་མཐོང་དོ། །

ཚད་མ་བྱི་མ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གསལ་བར་མི་སྤང་
ཡང་དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་བསྟན་པ་གོང་དུ་གསལ་བ་
བཞིན་ནོ། ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་གྱུར་དོན་གཅིག་པས་དོན་དེ་སྤྱང་སྟོབས་ཀྱིས་
མངོན་དུ་བྱས་པའམ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དུལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཞེས་
དུལ་གྱི་མིང་དུལ་ཅན་ལ་བཏགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དུལ་གཅིག་ལ་སྟོས་ན་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་འགལ་ཡང་
དུལ་སོ་སོ་ལ་སྟོས་ན་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཐོ་ལ་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། སྤྱི་ཐོའི་སྤང་བ་དང་བར་གྱི་སྤང་བ་སོགས་ལ་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ཐོ་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཐོ་
རྟག་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང་། སྤྱི་དང་དེའི་དོན་སྤྱི་སོགས་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། སྤྱི་འཛིན་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བཅད་ཤེས་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
གྱི་ཚད་མ་གཉི་ག་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་དུ་
རྟགས་པ་དང་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟགས་པ་འགལ་བར་བཞེད་དོ། ། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་
འོག་མ་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ནང་འགལ་མཐའ་དག་ལུགས་འདིས་བསལ་བ་
ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།⁹⁴ གཟུགས་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་དུལ་རྣམས་རྣམ་
པར་འཛོག་པའི་ཚད་མར་མི་འཐད་པ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་འབྱུང་པར་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་མེད་པ་ནི། རང་
བཞིན་ཡོད་མེད་དེ་སྤྱོད་པའི་རིགས་པའི་ཤེས་པས་འབྱུབ་པ་ཡིན་གྱི། ར་སྟོད་པའི་
ཚད་མས་གཏན་མི་འབྱུབ་པས་ར་སྟོད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་འབྱུང་པ་མ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོག་པ་དང་། སྐྱེ་ཤད་འཇག་སྣང་གི་དབང་པོའི་ཤེས་
པ་ནམས་འབྱུང་པར་གྲུབ་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་ལས་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་དཔྱད་
བྱེད་ལ་མ་ལྟོས་མོད། དབང་པོའི་ཤེས་པ་དོན་མཐུན་ལ་སོགས་པ་རང་མཆོན་སྣང་
པའི་ཆ་ལ་འབྱུང་པར་གྲུབ་པ་ན་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་ཤེས་ཉིད་ལས་
འབྱུབ་དགོས་སོ། །

སྤྲུལ་པ། བཤེས་གཉེན་དབང་པོས་སྤྱུ་མ་བསྟན་པ་ལས། །ཆོས་ཀྱན་སྤྱུ་
མར་བལྟས་པའི་ལྟ་མོ་ཡིས། །དགེ་སྤྲིག་ལས་འབྲས་གནས་ལ་གཅེས་གཟབ་
དང་། །སྲིད་ཞིའི་རྟེན་འབྱུང་ཚུལ་འདིར་ཡ་མཆོན་སྟེ། །དེ་མཐུས་སྤྱབ་བསྟན་སྤྱུ་
མའི་འབྱུང་ཆེན་དུ། །རིག་པས་དངོས་ཞེན་རི་བོ་རྩིལ་དང་ལྟན། །དོན་དམ་ཆོས་
སྤྱིའི་རང་མདངས་གསལ་འགྱུར་བས། །སྤྱུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ཡིས་ཡིད་རབ་
འཕྲོགས། །

གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནད་
དམ་ཁྱད་པར་ལ་དབྱེད་པ།

༥ ལྷ་པ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་
དབྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་གི་
བབས་སྟེགས་ཀྱི་གཞི་མ་ནི། གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས།
འབྲས་བུ་སྐྱུ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་
གྱིས་གཏན་ལ་པབ་སྟེ་གང་ཚུབ་པར་བྱ་བ་ནམས་ཚུབ། བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ནམས་
བསྒྲོམ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནམས་བསྐྱབ་ཏེ་སྤང་སྤང་མ་འདྲོལ་བར་འཇུག་པ་ནི་
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་འདོན་པ་ཡིན་པས་བདག་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ལ་
ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་སྟེལ་བའི་ཕྱིར་དབྱེད་པ་ཐུ་རེ་བྱ་བ་ལ། ཐོག་མར་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་ནམ་གཞག་གཞི་བསྤང་བའི་ཆེད་དུ་གྲུབ་མཐའ་ལོག་རིམ་ནས་བཤད་
ན། དང་པོར་གངས་ཅན་པའི་བདེན་གཉིས་ནི། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ལྡར་
བསྐྱས་ཤིང་། དེའི་ནང་ནས་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བྱ་གཉིས་ནི་
དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ལྷག་མ་ཉེར་གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་ཅིང་།
དེ་དང་བརྩམས་པ། གསོབ་ནམས་ནི་ནམ་གངས་སོ། །ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱུ་བ་
གཞན་ནམས་ཀྱང་དེ་དང་སྟོགས་མཐུན་སྤང་བས་མ་སྒྲོམ་སོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པ་
ནི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ནི་བརྩམས་པར་འདྲོག་པ་ཕྱི་ནང་ཀུན་མཐུན་ནོ། །འོན་
ཀྱང་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་འདྲོག་ཚུལ་དང་སྤང་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་གཏིང་
ཤིན་ཏུ་རིང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་དབྱེད་མ་ཐལ་འགྲུར་

བའི་བྱ་བ་མཐའ་ལ་ཞུགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་རགས་རིམ་ནས་སྤྱིང་བ་ལ་སྟོས་
(=སྟོས་)པས།

ཁྱེ་བྱ་བ་སྤྱི་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།

༄ དང་པོ་ཁྱེ་བྱ་བ་སྤྱི་བའི་ལུགས་ནི། མངོན་པའི་(=པ་)མཛོད་ལས།⁹⁵ གང་
ལ་བཅོས་དང་སྒྲོ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་སྒྲོ་མི་འཇུག་པ། །བྱམ་ཚུ་བཞིན་དུ་
ཀྱན་རྫོབ་དུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་གང་
ཞིག་རང་ཉིད་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་པའམ་སྒྲོ་ཡིས་དབྱེད་དེ་ཆ་ཤས་བསལ་
བ་ན། རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་དང་།
མཆོན་གཞི་ནི། རི་དང་། ར་བ། །ཁང་བྱིས་དང་། རྩོང་སྤྱེ། རགས་ཆལ་དང་། བྱམ་
པ་སོགས་བཞིན་ནོ། །མངོན་ཞེན་ཆེ་བ་ཆོས་དེ་དག་སྒྲོ་ལ་འཆར་བའི་ཆེ། རང་གི་ངོ་
བོ་རང་ཚུགས་བརྟན་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྤྱང་ཡང་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བས་ན་རྟུན་པའི་ངོ་
བོ་དང་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། །ཆོས་གང་ཞིག་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་
བཅོམ་པའམ་སྒྲོ་ཡིས་དབྱེད་དེ་ཆ་ཤས་བསལ་ནའང་རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་དོན་མཐུན་
འདོར་དུ་མེད་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའི་དོན་དང་། མཆོན་གཞི་ནི། གཟུགས་དང་
རྩལ་སྤྲན། ཆོར་བ། འདུ་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
བུའོ། །འདི་ནི་སྒྲོ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་རང་ཚུགས་སྤྱི་བའམ་བཤེགས་དུ་མེད་པར་སྤྱང་
བ་ལྟར་གནས་པས་ན་དེ་སྤྱི་བའོ། །ལུགས་འདིར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འབྱེད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལས།^A ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་

A ལྟེ་བསྟན། མངོན་པ། རྩ། སྒྲོ་བ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་བའི་ལུགས་པ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛོད་པའི་ཆོས་མངོན་
པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༩༠ སྤྱི་ལོ། དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོ་ཤེས་དམ་པའི་

བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མ་
ཡིན་པས་འཛིན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །དོན་དམ་མམ་དམ་པ་ནི་འཛིན་
ཉོན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་དུ་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱིས་གྲང་།⁹⁶ དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཛིན་ཉོན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེའི་དོན་དུ་ཡུལ་ནི་དོན་དམ་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལ་བརྟག་ན། སྟག་ཀུན་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
དང་། འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ནི། དོན་དམ་བདེན་པར་འཛིན་དགོས་པར་
སྤང་བས་ལུགས་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ནམ་གཞག་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་
དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩས་བཏགས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡང་། རྩས་ཡོད་དང་དོན་དམ་
བདེན་པ་དོན་གཅིག་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་པ་ནི་
བདེན་གཉིས་སྤྲ་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ་སེམས་འབྱུང་(=བྱུང་)རྩས་བཏགས་
ཀྱི་བྱང་པར་ནི་དེ་དང་མི་འབྲུལ། །དཔེར་ན། ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས། སེམས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཀུན་འགོ་ལྔ་དང་། རན་པ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ངེས་
ལྔ་ལྟ་བུ་སྟེ། སེམས་འབྱུང་(=བྱུང་)གི་སྤེལ་ཆོན་གཞན་བརྒྱད་མ་དགོས་པར་རང་
གི་ཐ་སྙད་གངགས་སུ་རུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་ན། སེམས་འབྱུང་(=བྱུང་)
རྩས་ཡོད་ཅེས་བྱའོ། །སེམས་འབྱུང་(=བྱུང་)ཐུགས་པ་དང་། རྟོན་པ། སེར་སྒྲ་
ལྟ་བུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང་། མོངས་པ་དང་། བྱིང་བ། ལེ་ལོ་ལྟ་
བུ་གཉི་ལྷག་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་། འཁོན་འཛིན་ལྟ་བུ་ཞེས་དང་།

དོན་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་ནི་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་
པའོ། །རྩི་ལྷར་གཞན་འཛིན་ཉོན་ལས་འཛིན་པ་དེ་ལྷར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དམ་
ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་འཛིན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་
ཆོག་ངེས་གཞན་དུ་བཞུགས་ཤིང་། འདིར་བྲངས་པ་ལྷར་ནི་མ་རྟོན།

གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་རྣམས་ནི་སེམས་འབྱུང་(=བྱུང་)བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། རང་
 ཉིད་ངོས་བབྱང་བའམ་ཐ་སྟངས་འདྲོགས་པ་ལ་སེམས་བྱུང་གི་སྡེ་ཆེན་གཞན་བརྒྱུད་
 དགོས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། །རྒྱས་པ་ནི་སློ་རིགས་(=རིག་)སོགས་ལས་ཤེས་
 པར་བྲལ། །འདིའི་རྣམས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་བསྟོ་བ་ལས་བཤད་པ་དང་འགྲིག་
 དཀའ་ཡང་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐུན་ཅམ་སྤང་ངོ། །

མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།

༄ གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་
 པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྲེ་བྲག་སྤྱོ་བ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་
 བསྟན་ལུན་པའི་མཛེས་རྒྱན་ལས་གསུངས་སོ། །རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ནི་
 ཆད་མའི་མདོ་དང་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོར།⁹⁷ དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་ན། །སྤྱི་ཡོད་
 པར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །དེ་ཡིས་རི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པ། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་
 མེད། །ཅེས་དང་། ལེའུ་གསུམ་པར།⁹⁸ དོན་དམ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་། །དེ་འདིར་
 དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཆོན་
 ཉིད་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དོན་དམ་
 བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་རང་མཆོན། མི་རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་དོན་དམ་
 པར་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་སྤྱི་མཆོན།
 རྟག་པ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་རྟག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་
 པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས། རང་མཆོན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྟག་པས་
 བཏགས་པ་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས། སྤྱི་མཆོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་བཞེད། སློ་དོན་དམ་

པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་མ་འཇུག་བ་དགོས་ཏེ། གཤམ་ཏེ་འཇུག་
ན། རོན་དམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། རང་མཚན་རྣམས་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཐུབ་ཅིང་།
དེ་མི་ཐུབ་ན་སྤྱི་མཚན་དང་། གྲུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འཛོག་མི་
ཐུབ་སྟེ། ཡོད་པར་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་པའོ། །

དེས་ན་མངོན་སུམ་མ་འཇུག་པའི་སྤང་ངོར་བདེན་པ་ལ་རོན་དམ་བདེན་
པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཆད་མར་སོང་བས་ན་རང་མཚན་
གྱིས་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། སྟོ་གྲུན་རྫོབ་ནི་རྟོག་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་གྲུན་
རྫོབ་ལ་བྱེད་པ་ནི་ཐུབ་མཐའ་གོང་མ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །དེས་ན་སྟོ་གྲུན་རྫོབ་
པ་རྟོག་པ་རོན་མཐུན་གྱི་སྤང་ངོར་བདེན་ཅམ་ཡིན་ཡང་དོན་དུ་སྤང་ཚུལ་དང་།
གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་གནས་པས་ན་གྲུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་
ཡང་རྣམ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་དུ་⁹⁹ ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་
ནི་སྤང་བའི་སྟོ། །གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིས། །གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱི་བྱེད་པ། །སྤྱི་བ་
བྱེད་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཐ་དད་པ་ཉིད་བསྤྱི་བས་པ་ཡིས། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པའི་
ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ནི། ཤིང་
གི་རང་མཚན་གསལ་བའམ་ཤིང་གི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པའི་
སྟོ་གྲུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གསལ་རྣམས་རང་གི་དམིགས་སྤྱི་ན་ནས་གཟུང་དོན་
དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ལ་བསྤྱི་བས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱི་བ་ཚུལ་
ཡང་ཤིང་གི་དོན་སྤྱི་ཤིང་དུ་འབྲས་ནས་སྤང་བས་ཤིང་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་སྟེ།
དཔེར་ན། ཚུ་དང་འདས་རྟོག་འབྲས་པར་མཐོང་བ་ན་ཚུའི་རང་མདངས་གསལ་
བར་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོ་གྲུན་རྫོབ་པའི་སྤྱ་བ་འདད་བྱེད་ཚུལ་དབུ་མ་

བ་དང་། སྤྱགས་མཐུན་ཡིན་ཡང་བཤད་པའི་གཞི་དང་། གློ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ངོས་
འཛིན་ནི་མི་མཐུན་ནོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་ངོས་ནས་བྱ་བ་
བྱེད་མི་རུས་པ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། སྤྱི་མཚན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་
དུ་འཛིག་པ་དང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པའི་
ཡུལ་དུ་གསལ་ཞིང་། རང་ངོས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་རུས་པ་ཞིག་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་
དང་། རང་མཚན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བཞིན་དོ། །ཁྱད་པར་རང་
མཚན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀྱན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་པོ་ལ་
གནས་ཕྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་
ཅན། །དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་གྱི། །རིགས་དབྱེ།
ཞེས་སོགས་གྱིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སམ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་བསྟན་
པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་རྩ་དང་། སྡོ་ཆལ་སོགས་དངོས་པོའི་རིགས་ཆེ་ཆུང་
དང་། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་། རང་རང་གི་སྤྱན་མོང་བ་དང་།
སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རུས་པ་དང་། བྱེད་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་རི་སྟེང་ཅིག་དང་
ཆོགས་ནས་བྱུབ་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། དེ་
ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་དང་རིགས་མི་
མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་ལྡོག་ཆ་ཡང་དེ་སྟེད་ཡོད་པས། དེ་དག་
ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བསྟན་པས་དངོས་པོའི་(པོ་)གང་དང་གང་ཡིན་
ཡང་རང་སྟེང་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་གང་
དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སམ་རང་ངོས་ནས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་

འབྲེས་པའི་མཚན་ཉིད་མཐའ་ཡས་པ་རེ་དང་བཅས་ནས་གྲུབ་པས་ན་རང་མཚན་
ཞེས་བརྗོད་དོ། །གྲུབ་ལུགས་འདི་ནི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེས་
ཀྱང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་ནི་བྱད་ཆོས་དེ་དག་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་གྲུབ་ཅིང་པན་
ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཁས་སྐྱེས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཀྱིས་སམ་རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་སྐྱེས་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །བཤད་
ཚུལ་འདི་དག་ནི་ཚན་རིག་པ་དང་ཡང་མཐུན་གཤེས་ཤིན་ཏུ་ཆེད། །

སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།

༥ གསུམ་པ་སེམས་ཅམ་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཡིན་
ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་རྣམས་སྟོན་དུ་མ་གྱུར་བས་རིམ་
ཀྱིས་བྱངས་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་བྱི་བ་
ཞུས་པའི་ལན་དུ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་དེ་དག་དགོངས་གཞི་མཚན་
ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཚུལ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལས་བྱུང་བ་
ལྟར་དབྱེད་པ་ཟབ་མོ་སྟེལ་བའི་སྤྱད་དུ་གྲུབ་མཐའ་བཟུང་བ་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་ཀྱི་
ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་
དོན་མཐའ་དག་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་བསྟུས་ནས་གཏན་ལ་འབབས་པར་མཛད་
པས། དེ་ཡང་སྐྱེ་བོའི་སྤང་དོར་འཇུག་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འབྱུང་བས་ན་གཞན་དབང་
དུ་བསྟུས་ནས་བསྟན་ན(=ལ)། ལུང་རིགས་ཀྱི་གནོད་པ་བབས་པའི་གྲུབ་མཐའ་
སྟོན་བཏགས་རྣམས་ཀྱང་བཏགས་སྤྱི་དང་། བྱད་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་
དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀྱན་བཏགས་དང་དེ་དག་གི་གཞིར་གྱུར་པའི་

འདུས་མ་བྱས་ནམས་ནི་ནམ་གངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཞེས་བྱང་དུ་བསྟན། ནམ་གཅོད་དུ་དགག་བྱ་ཀུན་བརྟགས་བཀག་པས་ཡོངས་གཅོད་དུ་བྱལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ནི་ཡོངས་བྱལ་དུ་བསྟན་ནས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། རྟོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གཞན་དབང་དང་ནམ་གངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བཤེན་པར་བཞེད་དོ། །འདིར་བཤེན་གཉིས་ཀྱི་ནམ་གཞག་ནི་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྤྱི་ཡོད་དབུ་མ་པར་ལྟོས་ན་རགས་པའོ། །

འདིར་བྱང་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་རང་རང་གི་བརྟན་འདོགས་པའི་གནས་སུ་དང་། རྟོག་པས་ཞེན་པའི་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བ་དང་། བྱེ་རོལ་དོན་དུ་བྱལ་བ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །དགག་བྱ་སྤྱི་མ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེ་མ་ལེགས་པར་ཞེགས་པས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒྲོ་མི་འབྲ་བ་ཅན་མ་གཏོགས་བབས་ས་ནི་གཅིག་དུ་སོང་བས་སྤྱི་རགས་ཀྱི་བྱང་པར་མི་སྣང་ངོ། །དཔེར་ན། ལྷོན་ཤིང་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་པ་ལ་ལྷོན་ཤིང་ཞེས་ཐ་སྙད་སྒྲུར་བའི་ཆོ། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ལྷོན་ཤིང་ཞེས་བརྟན་སྒྲུར་བའི་གནས་སམ་རྟོག་པས་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་གཞི་དུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བའོ། རྟོན་དམ་པར་བྱལ་ན་དེ་དག་ལྷོན་ཤིང་གི་སྟོང་ལུགས་སུ་བྱལ་བ་དང་། ལྷོན་ཤིང་གི་རང་མཆོན་དུ་སོང་ནས་མིང་དང་རྟོག་པ་དེ་ནམས་ལྷོན་ཤིང་ལ་དངོས་དབང་གིས་འབྱུག་པ་དང་། འདི་ལྷོན་ཤིང་ངོ་སྟོང་དུ་སྒྲོ་སྒྲེ་བར་བརྟན་འབྲེལ་བྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་སྒྲོན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟན་ནས། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་འདི་ལྟ་བུའི་གཞིར་རང་མཆོན་ཀྱིས་མ་བྱལ་བ་སྒྲུབ་པར་མཛད་ལ། དེ་བྱལ་ན་བྱེ་རོལ་ཀྱི་དོན་ཡང་ལུགས་ཀྱིས་ཞེགས་པས་གཞུགས་སོགས་འཛིན་པའི་དབང་མཛོན་ཡང་འབྲེལ་ཤེས་སུ་

ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་སོ། །དེ་གྲུབ་པས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུའང་འབད་མེད་དུ་
འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ནི། འཛིག་ཏེན་པའི་མདོན་སྤྲུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་
འཁྱུལ་བ་དགོས་ཏེ། དེ་དག་འཁྱུལ་ན་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་
དང་། རི་ཐོང་གི་ར་(=རྩ་)ལ་སོགས་པ་ཞི་མེད་དོ་ཞེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
བྱེད་དུ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་དེ་དག་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་དུ་
དགོངས་སོ། །དེ་ཡང་ལེགས་སྦྱང་ལས།¹⁰⁰ དོན་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་
ཏྟིག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྟ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛིག་མི་ཤེས་ཏེ་ཆད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་
ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །འདི་ནི་གཞུགས་སོགས་དང་གཞུགས་
སོགས་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་མདོན་ཞེན་ཏེ་ཅང་གོམས་ཆེ་བའི་གནད་
ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མདོན་ཞེན་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པས་སེམས་ཙམ་པའི་
ལྷ་བ་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་པ་ནི། དབུ་མ་འཕྱུག་པ་ལས།¹⁰¹ མདོ་སྡེ་གང་ལས་བྱི་
རོལ་སྤང་ཡོད་མིན། །སེམས་ནི་སྤྲོ་ཆོགས་སྤང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ། །གཞུགས་ལ་
ཤིན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་དག་ལ། །གཞུགས་བསྐྱོག་པ་སྟེ་དེ་ཡང་བྱང་དོན་ཉིད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐབས་འདིའི་རང་མཚན་ནི་མདོ་སྡེ་པ་ལ་གྲགས་པའི་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་
ལ་རང་མཚན་དུ་གྲགས་པ་དེ་མིན་གྱི། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་རང་གི་བརྟ་
འདོགས་པའི་གནས་སམ་ཏྟིག་པས་ཞེན་པའི་གཞིའི་སྟོན་ལུགས་སམ་གཞུགས་
སོགས་ཀྱི་ངོ་ཐོང་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་རང་རྒྱུད་
པ་ཡང་དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ནོ། །

ལྷགས་འདིའི་བདེན་པ་གཉིས་ནི་ཆོས་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྲེད་ལས།¹⁰²
 འདི་དག་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུ་ན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་དང་དེ་
 བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། རམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལས་གང་
 ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདྲུ་བར་བསྟན་ལ། དེ་ཉིད་
 ལས།¹⁰³ ཤེས་ནས་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྤང་བྱ་ཞིང་། །གཞན་འགའ་ཞིག་ནི་
 མདོན་སྟུམ་ཉིད་དུ་བྱ། ཞེས་པས་གང་ཞིག་གྲོལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་
 རྟེན་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་བསྡུས་
 པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་གཞི་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱིས་བྱེ་
 བ་ནི། །འཁོར་བ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། །རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཐེག་གསུམ་གྱི། །སྤང་བ་
 ལས་ནི་འདས་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་གཞི་ནི་
 འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཆོས་ཉིད་དམ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་
 མཆན་གཞི་ནི་ཐེག་གསུམ་གྱི་མཉམ་བཞག་སོ་སོས་མདོན་སྟུམ་དུ་བྱ་བ་གང་ཡིན་
 པ་ལོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། བཏགས་པ་དང་ཤེས་པ་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་རྩར་
 བདེན་པའམ་དེ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་འདོག་དགོས་པས་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 ཞེས་བྱའོ། །དམ་པ་ནི་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེའི་
 རྩར་བདེན་པ་སྟེ་དེའི་རྩར་གནས་ཚུལ་དང་སྤང་ཚུལ་མཐུན་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་
 ཞེས་བྱའོ། །དོན་དམ་པའི་རྣམ་གྲངས་ནི། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྲེད་ལས།¹⁰⁴ སྤང་བ་
 ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཆན་མ་མེད་དང་དོན་
 དམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དོན་
 དམ་པ་ནི་གསུམ་སྟེ། དབུ་མཐའ་ལས།¹⁰⁵ དོན་དང་ཐོབ་དང་སྦྱབ་པ་ནི། །དོན་དམ་
 རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །འགྱུར་མེད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། །ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་རྣམ་

བ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་བདེན་རྒྱུ་འདི་དོན་དམ་ནི། དོན་དམ་པ་དང་།
ཐོབ་པ་དམ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། གང་གི་དོར་བདེན་པའི་དོན་དམ་ནི་སྐྱབ་པ་དོན་
དམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་ལས་སྔ་མ་གཉིས་ནི་འགྲུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་བྱི་མ་
ནི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་པ་སྟེ་དོན་དམ་བདེན་པ་བཏགས་པ་ལོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་
ལའང་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
སྦྱོང་ཡུལ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་
ཡུལ་གཉིས་སོ། །དེ་ཉིད་ལས།¹⁰⁶ རྣམ་དག་སྦྱོང་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །གཅིག་ཤུ་
ཁོ་རྒྱུ་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་།¹⁰⁷ དེའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོང་
ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་རྒྱུ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་
ཡུལ་ལོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས།¹⁰⁸ ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་དོ་བོ་ཉིད་ཏུ་
བརྗོད་དེ་དོ་བོ་ཉིད་གཞན་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཅ་འགྲེལ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་དང་འགོག་
བདེན་གཉི་ག་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་དགོས་པར་མཐོང་ཞིང་། གུར་མཁུན་འཇམ་
བཞད་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཆད་དོ། །དེས་ན་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་དོན་དམ་བདེན་པའམ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལའང་ཐེག་
དམན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དང་། ཐེག་ཆེན་པའི་
རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དང་གསུམ་ཡོད་པ་གཞུང་དུ་གསལ་
བ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་ཀྱང་།¹⁰⁹ བྱང་པོ་ལ་སོགས་
པ་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་གུན་བཏགས་དང་དེ་
དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་

དུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀའ་བའི་ཤུགས་གྱིས། ལུང་པོའི་གཞན་དབང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ཀུན་བཏགས་གྱིས་སྒྲོང་བ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་བྱུང་ཏུ་འཛིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་བྱས་ལ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤུགས་བསྟན་དུ་སྐྱབ་པ་ལས་ཀྱང་འཐད་པར་སེམས་སོ། །དེས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་གཞི་རྩ་ཤེས་ནས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་ཆེ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་དུ་འཛིག་དགོས་པ་གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལུང་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྟེ། བསྐྱ་བ་ལས།¹¹⁰ ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་བྱིར་དང་། གང་གས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས།^A ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་དོན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པའོ། །དོན་བསྐྱ་ན་ཐ་སྟངས་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རང་ཉིད་ལ་ཐ་སྟངས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བའི་སྟེང་དོན་རང་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རང་ཉིད་ལ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བའི་སྟེང་དོན། རང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་འཛིག་གོ། །དོན་དམ་དུ་ཡོང་(=ཡོད་)ཚུལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། མིང་དང་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་གི་མཆན་

A ལུང་འདི་དགོངས་འགྲེལ་རང་དུ་ཆོག་རིས་བཞེན་དུ་མ་རྟེན་ཅིང་། རྗེའི་བྲང་པོས་སུ་གསུང་འབུམ། བ། ༡༣ ཉེན།) ངོ་བོ་ཉིད་དང་སོ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ནི། བསྐྱ་བ་ལས། རྒྱ་མཆན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་བྱིར་དང་གང་གས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པའི་ལྔས་བྲངས་པ་ན། གང་ལ་དམིགས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་དོན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་སྟེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་མཐུན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཞུགས་ཤིང་། རྗེས་དོན་འགྲེལ་མཛད་པ་ལྟར་ཀན་གྱིས་རྗེ་ལ་ཁུངས་མཛད་པ་འདྲ་ཡང་མཐུན་ལྟར་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་བྱ།

ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ནི། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གཉིས་སོ། །འདིའི་ཁྲིམས་བྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་ནི། བརྟམ་དང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་སྟེ་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སོ། །

དོན་དམ་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་དོར་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཡོངས་གཉིས་གཅིག་ཕྱ་སྟེ། དེའི་ཁྲིམས་བྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། སྒོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུའི་དོར་ཡོད་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩལ་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡང་། གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་སྟེ་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུག་གོ། །དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་རྩལ་ཡོད་དུ་བསྟན་པའང་ཡོད་པས་དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྩལ་ལ་བྱའོ། །རྩལ་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་གཙོ་བོ་ནི། བསྟུ་བ་ལས།¹¹¹ གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་སྟོས་ཤིང་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་བརྟེན་པར་རང་གི་མཆན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་རྩལ་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་སྟོས་ཤིང་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མཆན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །རྩལ་སྟེ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ནི་མདོ་སྟེ་པ་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བར་དུ་སྒྱུར་དུ་རུང་བས་ལྷགས་བརྒྱ་ལྷན་ལྷ་བྱར་སྒྲུང་ཞིང་རྒྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྟེ་བཞག་པར་བྱའོ། །

ད་ནས་(=ད་ནི་)དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་འཆད་པ་ནི་ཐོགས་མེད་སྟེ་མཆོད་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་མིང་དང་བརྟམ་འདོགས་པའི་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གཉིས་དུ་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་སྒྲུབ་པ་དང་། རྩོགས་

པ་མདོ་སྤེ་པ་དང་། དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་ཞིང་དེ་ཉིད་ཕྱི་དོན་
དུ་འཐད་ཀྱང་། སེམས་ཅམ་པ་རང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས་ད་
དུང་དོགས་པ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་ཚུལ་ལྟ་བུ་དེ་སྤྲ་མ་རྣམས་ལས་ཅུང་བདེ་
བར་མཛོན་ཡང་དེ་འདྲ་བ་མིག་ཤེས་ལ་སྤང་བྱུང་མིན་དཔྱད་དགོས་སོ། །

དེས་ན་རང་འཛིན་མཛོན་སྤྲུལ་གྱི་ཆད་མ་ལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྤང་བ་ཕྱི་
རོལ་དོན་སྤང་ཡིན་ཞེས་སྤྲུལ་བ་མི་དཀའ་ཡང་སྤང་ཚུལ་རིམ་ལྡོག་ཡིན་ཟེས་ན་འཛིན་
མཚམས་དཀའ་བར་སྤང་རོ། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་བསམ་ཏེ། མཛོན་སྤྲུལ་ལ་ཐ་དད་
དུ་སྤང་ཚུལ་དེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཚུལ་ཡིན་པས་གཟུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་
གྱིས་གཟུགས་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་གཟུགས་
ཕྱི་དོན་དུ་འགྱུར་ལ། ཡིད་མཛོན་ནམ་རྒྱལ་འཕྱོར་མཛོན་སྤྲུལ་ལྟ་བུས་རང་དང་ཐ་
དད་དུ་སྤང་ཚུལ་དེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཚུལ་ཡིན་ཡང་ཕྱི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་སྤང་
ཚུལ་དེ་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མདོར་ན་སེམས་ཅམ་པས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པ་ནི་རྩལ་སྤྲུལ་ཆ་མེད་
བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་གཏད་སྤང་ཡང་། དེ་བཀག་པ་ཅམ་
གྱིས་ཕྱི་དོན་བཀག་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི་མདོ་སྤེ་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ལ་སོགས་
པ་བཞིན་ནོ། །དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཕྱི་དོན་ཁས་སྦྱངས་ཀྱང་སེམས་ཅམ་པས་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཕྱི་དོན་ནི་ཁས་མི་སྦྱངས་(=ལེན་)ཅིང་གཞན་ལ་གྲགས་པ་
ཅམ་དང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་ཕྱི་དོན་ནི་ཁས་སྦྱངས་པས་དེས་ཆོག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་དོན་མེད་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་ནི། མི་ལམ་ན་གཟུགས་སོགས་སྤང་བ་ནི་
གཉིད་ཀྱི་(=ཀྱིས་)ཐེན་པའི་བག་ཆགས་སད་སྐབས་ཀྱི་(=ཀྱིས་)གྲུབ་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་
དོན་གྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་དང་། སྤྱི་མའི་རྟ་སྤང་ནི་ཤེས་(-པ)ལ་གསལ་

བར་སྒྲུབ་བས་གཞུགས་སུ་བྱུང་མོད། སྒྲགས་ཇུས་ཀྱི་(=གྱིས་)མིག་བསྒྲུབ་
 སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་མིན་པ་དང་། བར་སྒྲུབ་དུ་
 སྤྱོད་བས་གང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་བར་སྒྲུབ་གི་ངོ་(=ངོས་)ནས་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་
 ཡང་དེ་ལྟར་མིན་པར་ས་སྟེང་གི་རྒྱུངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་སྟེ་ཆར་འབབས་པ་
 ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱིས་པ་དང་། བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་པོར་བ་གང་པོ་གཅིག་
 ཉིད་ལྟ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱི་(=གྱིས་) བལྟ་བའི་ཆེ་ལྟ་ལ་བདུད་ཅི་དང་། མི་ལ་
 ལུ་རང་ག་བ། ཡི་དྲགས་ལ་སྒྲག་ཁག་དུ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་སོ་སོར་འོངས་སྟོན་པའི་
 ཆེ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་མ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུ་ཤེས་
 ཀྱི་སྟེང་ནས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་། མི་གཅིག་ལ་
 དག་གཉེན་བར་མ་གསུམ་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་སྒྲུབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་བ་ཡང་།
 ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ངོས་ནས་མ་ཡིན་གྱི་ལྟ་མཁན་སོ་སོས་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་དབང་
 གིས་ཡིན་པ་དང་། ཤིང་སྟོང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤིང་རྟོག་རིགས་གཅིག་ཡིན་
 ཡང་འགའ་ཞིག་ལ་ནད་སྐྱེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་ལུས་སྟོབས་སྐྱེད་པ་དང་།
 འགའ་ཞིག་ལ་ཁམས་ཟས་ཅམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཤིང་རྟོག་གི་ངོས་ནས་
 མ་ཡིན་གྱི་ཟ་མཁན་སོ་སོའི་ཁམས་དང་ལས་སྟོན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པ་སོགས་
 དཔེ་ཇི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པས། དེ་དག་དང་སྒྲུབ་ནས་བསམ་ན་ཕྱི་དོན་མེད་ལུགས་
 ལ་གོ་བ་སོགས་འདོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དེ་བཞིན་དུ་བསམ་པར་བྱཏོ། །འོན་ཕྱི་རོལ་
 གྱི་དོན་མེད་ན་གཞུགས་སོགས་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཅེ་ན། སྒར་ཡུལ་དང་ཡུལ་
 ཅན་གྱི་ལས་མ་འབྲལ་བར་བསགས་པ་ཤེད་མཚུངས་སུ་གོམས་པ་དེ་ཉིད་སད་པ་
 ལས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཤེད་མཚུངས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དེ་ཤེས་ན་གཞུགས་
 ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་བྱ་བྱེད་རྒྱུས་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་འདྲུང་འབད་

མོད་གྲུབ་ལ། གཞུགས་སོགས་མཚན་ཉིད་པའང་ངང་གིས་འགྲུབ་པོ། །

བག་ཆགས་སད་ཚུལ་ཡང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པ་ལས།¹¹²
གཅིག་ལ་གཅིག་གི་དབང་གིས་ན། །རྣམ་པར་རིག་པ་པན་ཚུན་ངེས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། དུལ་ཅན་རང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟབས་ཀྱིས་དུལ་གྱི་བག་
ཆགས་སད་པ་དང་། དུལ་རང་སྟེང་ནས་བག་ཆགས་སད་སྟབས་ཀྱིས་དུལ་ཅན་
གྱི་བག་ཆགས་སད་པ་དང་། གང་ཟག་རང་སྟེང་ནས་བག་ཆགས་སད་སྟབས་
ཀྱིས་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་དང་། ཡང་བག་ཆགས་སད་པ་
ལས་གྲུབ་པ་དང་། བག་ཆགས་སད་སྟབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་བག་ཆགས་སད་
པའང་པན་ཚུན་འདྲེན་པའམ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སད་པ་སོགས་བག་ཆགས་སད་
ཚུལ་གྱི་སྒོ་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། དེ་ཡང་ལས་བཟང་ངན་པལ་ཆེ་བ་ནི། དུལ་དང་དུལ་
ཅན་གྱི་བག་ཆགས་སྟན་གཅིག་ཏུ་སད་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱིས་
དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤང་བ་ནི། དུལ་རང་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྤང་
ཡང་དུལ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྤང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་།
མངོན་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་མ་འོངས་པའི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ནི་དུལ་ཅན་རང་གི་བག་
ཆགས་སད་པ་ལས་མཐོང་ཡང་། དུལ་རང་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྤང་
བ་མ་ཡིན། གཉིད་ཀྱི་གནས་སྟབས་སུ་གཞུགས་སོགས་སྤང་བ་ནི་གཞུགས་དང་
གཞུགས་འདྲིན་དབང་མངོན་གྱི་བག་ཆགས་གཉི་ག་མ་སད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྤང་ན་བག་ཆགས་སད་སྟབས་ཀྱིས་སྤང་བས་བྲུབ་
ཡུང་། བག་ཆགས་སད་སྟབས་ཀྱིས་སྤང་ན་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྤང་བས་
མ་བྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཤེས་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱང་གི་ལ་ལུག་གསོད་འདོད་ཀྱི་
བག་ཆགས་སད་པ་དང་། ལུག་དེ་སྤྱང་གི་དེའི་འོག་ཏུ་འཆི་རྒྱུའི་བག་ཆགས་སད་

བ་པན་ཚུན་འབྲེན་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ན་སྤྱང་གིས་ལུག་གསོད་ཐུབ། ཡང་ལུག་དེ་སྤྱང་
 གི་དེའི་འོག་ཏུ་འཆི་རྒྱའི་བག་ཆགས་མ་སད་ན། སྤྱང་གིས་ལུག་དེ་གསོད་མི་
 ཐུབ་པའང་ཡོད་ལ། ལུག་དེ་འཆི་བའི་བག་ཆགས་སད་ཀྱང་སྤྱང་གི་ལ་དེའི་བག་
 ཆགས་མ་སད་ན་ལུག་གསོད་འདོད་མི་སྤྲེལ། །དེ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་སྤྲ་མ་
 སད་པ་དང་། བག་ཆགས་ཕྱི་མ་གསར་དུ་བསྐྱོ་བ་བར་མ་ཆད་པ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ཙ་
 རྒྱལ་ས་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ནི། སེམས་ཅན་སོ་སོའི་འདོད་པ་ངོམས་མི་ཤེས་པའི་
 དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་སོང་ཡང་
 རྒྱུད་མི་ཟ་བ་ནི་རྟེན་ཀྱན་གཞིའམ་རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དེའི་སྤྱང་དུ་བཞག་པ་
 ལྟར་མ་རིག་པའི་བྱོང་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་བརྒྱན་དང་བཅས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལས་དང་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་མཚན་
 ལྡན་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས། ལས་འབྲས་ཀྱི་གནས་སྤྱ་རགས་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བ་
 འཛོགས་འདོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སྒོ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་
 བ་དཔྱད་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འབྲམས་གྲུས་པའི་
 གོ་བ་རྟེན་ཅིང་། སེམས་ཅན་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་མན་ངག་ཏུ་འཆར་
 བར་ཡང་མི་དཀའ་འོ། །འདི་དག་ནི། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་བ་ལས།¹¹³
 གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་དབང་དུ་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་པན་ཚུན་ངེས། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའོ། །མདོར་ན་སེམས་ཅན་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་བཞིན་
 གྱིས་མེད་པ་དང་། དེ་སྤྱང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་རིགས་པའི་སྟོ་དུ་
 མ་ནས་སྐྱབ་པར་མཛད་པ་འདི་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ལ་སྤུ་ཐག་མ་ཆོད་པས་
 ལན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་དོན་དེ་ཡང་། བཅའ་ན་རྩལ་སྤྲུལ་ཆ་མེད་ལ་ཐུག་ཅིང་། དེ་
 བཀག་པས་དེས་བརྒྱུམས་པའི་ཕྱི་དོན་མེད་པ་ནི་སེམས་ཅན་པའི་རིགས་པའི་འཕོ་

མཆོམས་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ལྷ་བ་ནི་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷ་བ་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པས། ལྷ་བ་འདི་དང་འབྲེལ་ནས་སྒྲགས་ལམ་ལ་ཞུགས་ན་སྤྱོད་
མོང་གི་དངོས་གྲུབ་དུ་མ་ཞིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱང་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འབྲུབ་པ་ལ་
དབུ་མའི་ལྷ་བ་མཐར་ཐུག་པ་དགོས་སོ། །

ཐལ་འགྲུང་བས་ནི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉི་ག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
མཉམ་དང་ཐ་སྣང་དུ་ཡོད་མཉམ་དང་། ནང་ཤེས་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཉིས་
ཀྱང་ཡོད་ན་ཡོད་མཉམ་དུ་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་ཁ་གསལ་ཤོས་གཉིས་
འདིར་བྲངས་ན། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།¹¹⁴ གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅེས་བྲ་བ། །དེ་
མིན་འཛིག་ཏེན་པ་ཡང་མིན། །དེས་ན་འདི་ཡོད་འདི་མེད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ཉིད་
དུ་བྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། འབྲུག་པ་ལས།¹¹⁵ གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་
ཡོད་མ་འཛིན་ཞིག །སེམས་ཡོད་འདི་ནའང་གཟུགས་མེད་མ་འཛིན་ཞིག ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འུང་འདི་གཉིས་གྱི་དོན་ནི། སེམས་ཅམ་པ་ཁྱོད། ཕྱི་དོན་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འཐད་པར་འཛིན་ན། ནང་སེམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པར་འཐད་པར་མ་འཛིན་ཅིག ནང་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འཐད་
པར་འཛིན་ན། ཕྱི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་འཐད་པར་མ་འཛིན་ཅིག གང་གིས་
ཞེ་ན་དེ་གཉིས་ཀ་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་། འཛིག་ཏེན་པའི་རྩལ་ལྷན་ལྟེན་
ཏུ་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
གྱིས། གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའང་སེམས་ཅམ་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་
པས་གཟུགས་གྱི་སྟོང་ཉིད་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་དང་དེའི་རང་རིག་སོགས་གྱི་
སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་། གཟུགས་འཛིན་ཆད་མའི་སྟོང་ཉིད་གཟུགས་འཛིན་

རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པས། སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་སྟོང་པ་
 ཉིད་ཀྱི་ཐ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་གཞན་ཀྱི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་བཀག་པ་
 གཞི་གཞན་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་སྟོང་པ་དེ་འདྲ་བ་ཕྱི་རོལ་བ་དང་ཉན་ཐོས་སྟེ་
 བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་མང་པོ་ཞེས་ནས་ཉི་ཆེ་
 བའི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པའང་འདི་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཞུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་
 ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་འཛིན་ཀྱང་།
 གཞུགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་རུང་བ་དང་།
 གཞུགས་དང་གཞུགས་འཛིན་ཆད་མ་ཇས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་འཛིན་
 ཀྱང་། རྣམ་མཁའ་དང་རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་ཇས་གཞན་ཀྱིས་སྟོང་པ་
 སྟོང་ཉིད་དུ་འཛིན་མི་སྲུབ་པས་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་ཉི་ཆེའི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་
 གཅིག་ལ་དགག་བྱ་བྱ་མོ་གང་བཀག་པ་དེ་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་མཚུངས་པ་
 དང་། ཆོས་གཅིག་ལ་སྟོང་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་དེ་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་ལྟ་ལ་
 མཚུངས་པ་དགོས་པ་ལ་སེམས་ཅན་པས་དེ་འཛིན་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་
 གི་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན། །^༥ ཞེས་པ་དང་ཡང་འགའ་བའི་
 ཕྱིར། དོན་བསྟུན་ན། ལ་ལས་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་སྟོང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟུན་
 པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་གཞན་གྱི་སྟོང་དུ་རིག་(=རིགས་)པས་འཕྲོ་ཆེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆད་
 གཞི་མ་ལོང་བ་ལ་རང་བཞིན་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་ཚུལ་དུ་རྒྱུ་བའང་དེ་

A ཕྱི་བསྟུན། དབུ་མ། ཆོ། བསྟུན་བཅོས་བཞི་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ༥ སྤྱི་ན། དཔོན་
 པོ་གཅིག་གི་ལྟ་བུ་གང་། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་བུ་པོར་བཤད། ཞེས་ཆོག་རིས་ཅུང་མི་འདྲ་བར་བཞུགས་ཡོད། བཅ་
 ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་དབུ་མ་སྤྱི་དོན་དང་ ༩༩ མཐའ་དབྱིད་ ༢༧༠ (སྟོན་མིང་དེ་བཀུགས། ༢༠༡༥)
 གཉིས་ཀར། གཅིག་གི་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་འདུག་པ་གན་མཆོག་ནི་དེར་གཞི་
 མཛད་པ་འདྲ།

དང་འབྲེལ། །དེས་ན་རིགས་པའི་རྣམས་གྲངས་དུ་མ་ལས་དབྱེ་མ་ཐལ་འགྲུར་བའི་
ལྷ་བ་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་ཤེས་པ་ལ་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷ་བ་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་
སྤངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་ལ་སྤྲ་རགས་ཅི་ཡོད་དང་ཡོངས་
གཅོད་དུ་གྱུབ་ལུགས་ལ་འགལ་འདུ་ཅི་ཡོད་བཅའ་ནས་ཕྱ་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་
ནི། ལྷ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ལ་མེད་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དབྱེ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས།

༥ བཞི་བ། དབྱེ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་གཉིས་འཛིག་ཚུལ་ནི། སེམས་
ཅམ་པ་ཡན་ཆད་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དོན་དམ་བདེན་པར་
འཛིག་པ་འདྲ་ཡང་དེའི་མཆན་གཞི་འཛིག་ཚུལ་སྤྲ་རགས་ཆེ་བས། རང་རྒྱུད་པ་
ནི་རང་མཆན་ནམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུབ་པ་གཞིར་གཞག་ནས་དོན་དམ་པར་རམ་
བདེན་པར་གྱུབ་པས་སྤྱོད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་འཛིག་དོན་དམ་པར་གྱུབ་པ་དང་། བདེན་པར་གྱུབ་
པ། ཡང་དག་པར་གྱུབ་པ་གསུམ་གནད་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་ཞིང་དོན་དམ་པ་ཞེས་པ་
འབྲུག་ཚུལ་མང་ཡང་གཙོ་བོ་ནི། དོན་ཡང་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཞེས་ཉེ་བར་བརྒྱུད་ངོ་། །མདོར་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འཛིག་
ཚུལ་ལའང་མང་མོད། སྤྱོད་འབྲུག་རྣམས་བཤད་ལྟར་བྱས་ན། རང་དངོས་སྤྱོད་གས་
པའི་མདོན་སུམ་ཆད་མས་གཉིས་སྤྱང་བྱུང་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་
ཞིག་སྤྱུང་པའི་རྣམས་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། རང་
དངོས་སྤྱོད་གས་པའི་མདོན་སུམ་ཆད་མས་གཉིས་སྤྱང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལྟར་ན། གཉིས་

སྤང་དེ་གང་ཡིན། གལ་ཏེ་བདེན་སྤང་ཁོ་ན་ལ་བཞག་པ་དཀའ་སྤེ་དེ་ལྟར་ན་དབང་
 བོའི་མངོན་སུམ་རྣམས་ལ་བདེན་སྤང་དེ་མེད་པར་བཞེད་པས། གཞུགས་སོགས་
 ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
 ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་དག་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྤང་བ་ལ་སྤྱར་བ་
 མང་ཡང་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་གང་སྤང་ཐམས་ཅད་གཉིས་སྤང་ཅན་དུ་
 ཐལ། ཚོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ངོ་ལ་བདེན་བརྟན་གཉིས་རེའི་ཆ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་
 དངོས་སུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ལ་བྱས་ནའང་མི་
 རིགས་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རང་ཡུལ་ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པར་ཐལ་
 ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཉིས་སྤང་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་
 མི་སྤང་བས་དཔྱོད་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་དགག་བྱ་བྱབ་ཚུལ་གྱི་(=ཡང་)ལྟོ་གཞོད་
 མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་སྤྱད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱབ་པ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་བྱབ་ཆད་དུ་འཛོག་ཅིང་།
 དེ་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་སོགས་ལ་དཔག་ན། དགག་བྱའི་
 བྱབ་ཆད་དེ་ནི་ཆེ་མེད་ཡན་གར་བའི་སྤང་ཚུལ་ལྟར་བྱབ་པ་ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་སམ་
 ལྟམ་སྟེ། རྟོག་གི་འབར་བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་ལ་ཞིབ་མོར་དཔྱོད་
 བ་དེ་འདྲ་ཞིག་སྤང་ངོ། །དགག་བྱ་དེ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་
 དབང་ཤེས་ལ་གང་སྤང་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་བས་བྱབ་
 པས་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་སྤྲོ་ན། རྒྱ་མཚན་འབྲེལ་ཆེ་བ་མངོན་ཞིང་། དགག་
 བྱ་དེ་འགོག་པར་ཐོག་མར་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་འགོག་པ་གཙོ་བོར་བརྒྱུད་བའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དགག་བྱ་བདེན་བྱབ་དེ་ཡིད་ཤེས་དོན་མཐུན་ལ་སྤང་ན།

དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་སྤོང་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དགག་བྱར་འགྱུར་པས་སློ་
གཞོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཞེས་སྤྱར་བ་རིམ་ལྔར་
འཐད། གལ་ཏེ་སློ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་
རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤོང་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་དོན་
མཐུན་ལ་ངེས་པར་སྤང་ན་ནི་སྤང་ཚུལ་རིམ་ལྔར་ཡིན། ཟླ་མེད་ཡན་གར་བ་སྤང་
ཚུལ་ལས་ལོགས་སུ་སྤང་ཚུལ་ཞིག་རིམ་ལྔར་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་སོགས་
འཛིན་པའི་སློ་ལྷན་སྦྲེས་ལ་སྤང་ཚུལ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་མེད་ན་ཐ་མལ་པ་ལ་དགག་
བྱ་དེ་འཛིན་པའི་སློ་ལྷན་སྦྲེས་མི་སྦྲེ་བས་ཐ་མལ་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་དགག་བྱའི་སྤང་
བ་དེ་རིམ་ལྔར་ཡོད་སོམས་ཤིག འཛིན་པ་དེ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱན་བརྟགས་
འབའ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་པ་རང་ལུགས་ལའང་ཀྱན་བརྟགས་
ལས་ལྷན་སྦྲེས་བཞག་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་དབྱུང་དགོས་ཤིང་། གལ་ཏེ་ཀྱན་
བརྟགས་བཞག་ནའང་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅེས་བརྟུན་ན་ཆོག་
སྒྲིམ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་མི་འགྱུར་རམ། མདོར་ན་རང་འཛིན་རྟོག་
པ་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་སྤང་བའི་ཆེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་
དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་དེ་རང་ངོས་ནས་ཚུར་(=ཚུགས་)
ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཆོགས་ཤིག་བྱུང་ན་ཡུལ་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་ཐུབ་ཀྱང་དེས་
མ་ཆོམས་པར་ཡུལ་རང་གིས་གྲུབ་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་རྣམས་ནི་ཡུལ་དབང་ཤད་སྟབས་(=སྟོབས་)ཀྱིས་འཇུག་པ་
ལས་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྤང་བའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་པས་དགག་བྱ་སྤང་
བའི་སློར་མི་འཛིན་ཅེས་སྤྱོད་དོན་ཅུང་ལེགས་སམ་སྟུམ་སྟེ། ཉན་ཐོས་སྟེ་པས་
རྟོག་པ་རྣམས་རང་གི་སྤང་བ་ལ་འཁྱུལ་པས་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་དབང་

གིས་ཡོད་པར་འཛོག་མི་སྤྱབ་པར་འཛིན་སྤངས་མ་འབྲུལ་བས་འཛོག་དགོས་པར་
བཞེད་པས་ན། གོང་གི་ཀུན་བརྟགས་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་སོགས་ལ་ཡོད་ཅེས་སྒྲ་
དགོས་པར་འབྲས་ལྟེ་ད་དུང་དབྱུང་དགོས་པ་སྤང་ངོ་། །

གཞན་ཡང་དགག་བྱ་དེར་སློ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་
པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སྒྱུར་བ་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་སྤང་ཡང་། དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་དང་ལེགས་བཤད་སྤྱང་པོ་སོགས་ལ་ནི། སློ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་
པ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཅམ་ལས་མི་སྤང་བས། སློ་
གཞོད་མེད་སྒྱུར་བའི་ཁྲངས་གང་དུ་ཡོད་པ་བཅའ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་སྒྱུར་བ་
རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་དཀའ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པ་ལ་དེ་སློ་གཞོད་
མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་ཚུལ་ངོས་ཟེན་དགོས་པས་ཉོགས་པ་
ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་ཆོག་བྱར་ལ་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་
ཞེས་སྒྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་ཡང་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་དབྱུང་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་སེལ་འཇུག་སྒྲུབ་འཇུག་སོགས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་ལ་
སྒྱུར་ཏེ་བཅད་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དེ་བཞག་དཀའ་བས་དཔྱོད་
དགོས་སོ། །མཚན་ཉིད་པས་ཆོས་གྲར་འགྲིམས་སྐྱབས་དཀའ་ས་གང་ཡིན་ལ་ཆོག་
འཇུ་བགྲིས་ཏེ་ཁྲངས་འཁྲོལ་ཐབས་བྱེད་ཀྱང་དེ་ཅམ་གྱིས་སློ་འདོགས་ཆོད་པའི་
གནས་སུ་མི་སྤང་བས་ནད་དུ་ཡང་དག་འཛོག་པ་དང་སྒྱུར་ནས་གཏན་འབེབས་
དགོས་པ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེདོ། །

འདིར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་དབྱུང་དཀའ་བར་སྤང་སྟེ།
ཐོགས་གཅིག་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་དོན་དམ་
པར་རམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པར་གསུངས་པའང་སྒྲ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན།

ཐོགས་གཅིག་ནས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གསལ་བར་བྱེ་ནས་གསུངས་པའང་སྤྱི་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་
བས། སེམས་ཅམ་བ་དང་ཚོད་པའི་ཆེ་མགོ་རྟོག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ནི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་
སོགས་ལས་དཔོག་པར་བྱས་ལ། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙུང་ཁ་བས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་
དབྱེད་བ་བདེ་བ་གནད་བསྐྱུས་ཤིག་གསུངས་འདུག་ནའང་ཁོ་པོ་ལ་ཐུན་ཁུང་གི་
བུམ་གཟུགས་ལྟར་གྱུར་བ་ཁོ་ནའོ། །འོན་ཀྱང་ཆེག་ཟེན་གྱི་དོན་འོལ་སྤྱི་ཅམ་ཞིག་
ཁུས་ན། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལེགས་སྙིང་དུ་བྲངས་པ་ལས།¹¹⁶ ཅི་སྟེ་གང་ཡང་རུང་
བས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་མེད་དེ། དཔེར་ན། ཐག་པ་ལ་སྦྱལ་
གྱི་སྒོ་བཞིན་ནོ་ཞེན་ནི། ཀུན་བཏགས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་པ་འབྲས་
བས་སྒོ་གོས་འཁུལ་བས་ཀུན་བཏགས་པའི་དོན་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྦྱལ་འབྲེལ་
བ་ལ་དེ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་རྗེ་ཙུང་ཁ་བས་ཀུན་བཏགས་
དེ་འདོགས་བྱེད་མིན་གྱི་བྱིས་པ་གང་ཡང་རུང་བས་མིང་དང་རྟོག་པས་བཏགས་
པའི་བཏགས་དོན་ཡིན་ལ་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་པོ་ཉིད་མེད་དེ། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་
དུ་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ན་དཔེར་མི་འཐད་པའི་སྒྲོན་སྒྲོན་ནོ། །དེ་དང་
འབྲས་བ་དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང་།¹¹⁷ ཀུན་བཏགས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །བཏགས་
ཕྱིར་སྦྱལ་དང་འབྲས་མི་འདོད། །ཐག་པའི་དངོས་པོར་མ་དེས་བྱིར། །ཡང་ན་གྲགས་
པས་གནོད་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་དང་གནད་གཅིག་ཅིང་ལུང་དོན་ནི་
ངོ་པོ་འཕ་ཁུང་པར་ལ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མེད་དེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་དུ་
བཏགས་པ་བཞིན་ཞེས་སྟོལ་བ་ལ། རང་རྒྱུད་པས་ངོ་པོ་འཕ་ཁུང་པར་ལ་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན་དུ་བརྩུང་ནས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་སྦྱབ་ན་ནི།

དཔེར་དོན་དུ་མི་སྦྱར་(=དཔེ་དོན་དུ་མི་འབྱོར་)ཏེ། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་དུ་བཏགས་པ་
 ལྷར་མེད་ཀྱང་དེ་དག་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་
 དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནའང་དེ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པས་
 དཔེ་དང་མི་འབྲསྟེ། སྦྱལ་དུ་བཏགས་པའི་དོན་ཐག་པ་ལ་མེད་ཀྱང་སྦྱལ་འབྲེལ་བ་
 ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱལ་དུ་བཏགས་པའི་དོན་སྦྱལ་འབྲེལ་བ་ལའང་མེད་ན་ནི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱལ་དུ་བཏགས་པའི་དོན་སྦྱལ་འབྲེལ་
 བ་ལ་ཡོད་པ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་འཇམ་ཁྲུང་པར་དུ་བཏགས་པའི་
 ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། ཞེས་སྦྱབ་ན་ནི་ང་
 ལ་གྲུབ་ཟིན་སྦྱབ་པ་ཡིན་པས་དབུ་མ་པ་ངའི་རྗེས་སུ་སྦྱབ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ།
 ལེགས་སྦྱང་ལས།¹¹⁸ དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སེལ་ན་དབུ་མ་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱབ་
 ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྦྱལ་འབྲེལ་བ་ལ་སྦྱལ་ལོ་སྦྱམ་དུ་བཟུང་བའི་ཡུལ་དེ་དོན་
 དམ་པར་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྦྱབ་ན་དབུ་མ་པའི་ལུགས་སུ་འགྱུར་
 ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །(-ཡང་དེ་ཉིད་ལས།)དེས་ན་ངོ་བོ་དང་
 ཁྲུང་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་
 འདོད་པས་ནི་དབུ་མའི་རིགས་པ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཤེས་རབ་སྟོན་མ་ལས་
 གསུངས་ཏེ། རིགས་པ་ནི་ཅ་ཤེས་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལྡོག་པ་སྟེ། །སེམས་
 ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་ལྡོག་པས་སོ། །མ་སྦྱིས་པ་དང་མ་འགགས་པ། །ཆོས་ཉིད་ལྟ་ངན་
 འདས་དང་མཚུངས། །ཞེས་པའོ། །ཞེས་བྲངས་སོ། །

ལུང་འདི་ནི་ཅ་ཤེས་(=ཅ་ཤེ་)རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ་¹¹⁹ན་ཡོད་ལ། ལུང་
 དོན་ཤིག་ཆེན་དུ།¹²⁰ གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་བདག་མེད་པ་
 གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པར་བསྟན་ན་འོ་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་བསྟན་

ཞེན། རྟོན་དམ་པར་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡོད་ན་དེ་སྟོན་པར་འགྱུར་ནའང་རྟོན་དམ་
པར་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟོག་པ་སྟེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རྟོན་དམ་པར་སེམས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལྟོག་པས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོན་དམ་པར་
མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་མཚུངས་པ་སྟེ་དེ་
ཇི་འབྲས་བུ་དེ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །གཞུང་
འདི་དག་ལ་དཔག་ན། འདི་གཟུགས་སོ། །འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྟོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་འགོག་ཡུགས་གཅིག་དང་། འདི་གཟུགས་སོ། །འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་
རྟོན་དམ་པར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་
ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཡུགས་གཉིས་བསྟན་ནས་སྔ་མ་རྣམ་
གངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། ཕྱི་མ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་
གཉིས་ལ་སྦྱར་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་ཀྱི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ཡིན་པར་སྣང་
ངོ། །དེ་ཡང་འདི་གཟུགས་སོ་འདི་བྱམ་པའོ་ཞེས་བརྟེན་འདོགས་པའི་གནས་སམ་
རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རྟོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་
དབུ་མའི་རིགས་པ་དགོས་པ་ལུང་སྔ་མའི་རྟོན་ཡིན་ལ། འདི་གཟུགས་སོ། །འདི་
བྱམ་པའོ། །ཞེས་བརྟེན་བཞག་པའི་ཡུལ་དང་རྟོག་པས་བཞག་པའི་ཡུལ་རྟོན་དམ་
པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་པ་
ནི། དེ་ཉིད་ལས།¹²¹ དེ་ཡང་ལྟོ་ལྟོར་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བཏགས་པའི་བརྟེན་བཞག་
པའི་ཡུལ་རྟོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་དགོས་ཞེས་སྟེ་བ་
མིན་ཏེ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། ལྷགས་པ་དང་འོན་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་མེད་ཞེས་

བས་ཀྱང་བྱམ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཤེས་ཤིང་། བ་ལང་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་བྱི་
 དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་རང་གཞན་གྱི་བྱ་ཤེས་རྒྱས་པས། མིང་གི་བརྟུལ་
 བཞག་པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མི་གནས་པ་ན་ལ་འབྱོར་སྡོད་པ་བ་དང་དབྱ་མ་
 བ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲ་བར་བཞག་པས་སོ། །ཞེས་ལེགས་སྦྱང་དུ་བྲངས་སོ། །དོན་
 དེར་མཁས་པས་དྲུགས་སྟོང་མང་བས་དབྱད་དཀའ་ཡང་གོ་བདེ་བར་དོན་བསྟུས་
 ཅམ་ཞུ་ན། དཔེར་ན། ལྷོ་ལྷིང་བ་ལ་བྱམ་བ་ཞེས་བརྟུལ་བའི་ཡུལ་དང་། རྟོག་
 བ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ལས་ཞེན་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་ན་བྱམ་བའི་ངོ་བོའམ་
 བྱམ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱུབ་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན་ལྷོ་ལྷིང་བ་མཐོང་བའི་ཆེ་
 བརྟུལ་འབྲེལ་བྱེད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདི་བྱམ་བའོ་སྟུམ་དུ་ཐ་སྟོད་རང་ལྷགས་ཀྱིས་
 འཕྲེན་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་ན། ལྷགས་པ་དང་འོན་པ་ལ་སོགས་པས་བྱམ་བ་དང་
 ཁང་བྱིས་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཅམ་གྱིས་འདི་བྱམ་བའོ་འདི་ཁང་བྱིས་མོ་
 སྟུམ་དུ་སྟོ་སྟེ་བ་དང་། བ་ལང་དང་རི་དྲགས་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་བྱི་དང་གཟུགས་
 སོགས་ལ་བརྟུལ་ནས་རང་གི་བྱ་དང་གཞན་གྱི་བྱ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ན་འདི་
 འདིའོ་སྟུམ་དུ་ཐ་སྟོད་འདོགས་པའི་སྟོ་སྟེ་བར་འཇུག་པ་སོགས་སྟོན་མང་ལ། དེ་
 ལྟར་བརྟུལ་ཡུལ་དང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཡུལ་དོན་དམ་པར་རམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་མ་བྱུབ་པས་དེ་འགོག་པ་ལ་དབྱ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་
 དང་སེམས་ཅམ་བ་གཉིས་མཐུན་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་ལྷོ་ལྷིང་བ་ལ་བྱམ་བ་ཞེས་བརྟུལ་འདོགས་པའི་གནས་སུའམ་
 རྟོག་པས་ཞེན་པའི་གཞི་ལྷོ་ལྷིང་བའི་སྡོད་ལྷགས་སམ་ལྷོ་ལྷིང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 དུ་མ་བྱུབ་ན་དེ་ཉིད་ཡོད་པར་འདོགས་མི་རྒྱས་སོ་སྟུམ་དུ་འཐད་འཕྲོ་མདོ་སྟེ་བ་
 ལ་ཡོད་ཅིང་། སེམས་ཅམ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་ལ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ལེགས་

སྒྲིང་དཔེ་རིང་ཤོག་གྲངས་ ༣༣ - ༣༣ (= ༣༣ ནས་ ༣༣) བར་དེ་ཉིད་ལས།¹²²
གང་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་དོན་དེའི་ངོ་བོར་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་
ན་བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མིང་གི་སྒྲིབ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡོད་མོད་
ཀྱང་། གཞུགས་སོགས་བརྟེན་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་
དེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲིབ་དེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་
བ་དག་སྤྲོ་མོད་ཀྱང་འདྲོ། །ཞེས་དང་།¹²³ རོན་སྤྲོ་གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་
རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྟེན་པའི་གནས་སུ་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛིན་མི་ཤེས་ཏེ་ཆད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་
མཆོན་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ཆད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་
རང་མཆོན་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དུ།¹²⁴ རོན་དམ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་། །དེ་འདིར་
དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཆོན་
ཉིད་བཤད། །ཅེས་པའི་རང་མཆོན་ཏེ། རོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་
ལ། སེམས་ཅམ་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་མཆོན་ནི་གཞུགས་འཛིན་དབང་
མངོན་སོགས་ལ་སྤྲང་བ་ལྟར་གཞི་དེ་དང་དེའི་སྟོད་ལུགས་སམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
གྲུབ་པ་ལ་བྱ་བས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་མཆོན་ལས་རྩལ་རགས་པ་ཞིག་
དགོས། དེའི་འཕྲོས་ཉིད་དུ།¹²⁵ དཔེར་ན། རུམ་མེད་མེད་དགག་ཡིན་ཞིང་དེ་དང་
ས་སྟོགས་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་ཡང་མེད་དགག་དང་དངོས་པོ་གཉིས་འགལ་བ་
མི་དགོག་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་
པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པ་དང་རྣམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་
འགལ་ལོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡང་འདི་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་མདོ་སེམས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་བྱེ་
ལུགས་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་རང་རྩལ་པ་ནི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སམ་ཡུལ་གྱི་སྟོད་

ལུགས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ལ་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་བྱས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
རང་མཚན་གྱི་བྱུང་ལུགས་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཤད་དོ། །འདི་ནི་བྱུང་མཐའ་ལོག་
མ་ཐམས་ཅད་དང་སྤྱོད་མོང་བའོ། །

དེས་ན་རང་རྒྱུད་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནམ་གཞག་དགོངས་འགྲེལ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་རེ་རེའི་སྤྱི་དང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་དངོས་གནས་
ལ་འབྲུག་པའང་ཁས་ལེན་ཞིང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ནི་ཁས་
མི་ལེན་པས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྤྱི་དང་དེ་ཅམ་མི་དཀའ་ལ་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་
དུ་འཛོག་མཚམས་ཆེས་དཀའ་བར་སྤྲང་སྤྱོད། དཔེར་ན། ནམ་མཁའའི་ཆད་མ་ནམ་
མཁའའི་གཞན་དབང་དུ་མི་འཐད། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའའི་གཞན་དབང་དངོས་གནས་
པ་ཡིན་ན་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞི་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་
ཡང་ནམ་མཁའའི་གཞན་དབང་དུ་ཐལ་ནས་ནམ་མཁའའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་དགག་
བྱ་ཀུན་བརྟགས་འབང་ཞིག་དུ་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། དེ་
ལ་འདིར་གལ་ཏེ་གཞུགས་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བརྟུན་པ་དང་ཆོག་དུ་བརྟུན་པའི་
ཀུན་བརྟགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི། དངོས་སོ་ལ་སྐྱར་བ་
འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་ལ་བརྟུན་པ་དང་ཆོག་དུ་བརྟུན་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལེགས་སྤྱིང་ལས་¹²⁶ དངས་པ་དང་ཤིན་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་གྱི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཡང་ཁྱད་
གཞི་ན་མཁའ་(=ནམ་མཁའ་)རང་ལ་སྐྱར་ཆེ་དེའི་གཞན་དབང་ཡིན་གྱི་དེའི་ཀུན་
བརྟགས་མ་ཡིན། ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་བརྟུན་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་
ཞེན་གཞི་ནི་ནམ་མཁའའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་ནམ་མཁའའི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་
པ་ནི། འདུས་མ་བྱས་གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་དགོས་པར་སྤྲང་བས་འདི་

ནི་གོ་དོན་ཅམ་ཡིན་གྱི་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་གྱི་འཛིག་མཆམས་ནི་ད་དུང་འཆོལ་
དགོས་སོ། །མདོར་ན་ཡོངས་གྲུབ་གང་དུ་སྐྱར་བའི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ནི་དེའི་
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གྱིས་གང་བཀག་པའི་དགག་བྱ་དང་དེའི་ཁྱད་པར་དུ་
སྐྱར་བ་ནམས་ནི། དེའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པ་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ནམ་ཉི་
བར་མཐོ་བའི་ཀུན་བརྟགས་སུ་འཛིག་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་སྤངས་
པ་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་གྲུབ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གནད་གཅིག་ཅིང་དོགས་གཙོད་ནི་
སྐྱར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་འགོག་
བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་འཛིག་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའོ། །

ཟིང་ཐོར་རྟོག་དཔྱད་བགྱིས་པའི་དོན་གནད་འདི། །དབུ་མའི་རང་རྒྱུད་
སྤྱི་བའི་དགོངས་བཅུད་དུ། །སོང་མིན་ད་དུང་དཔྱད་པའི་གཞིར་འགྱུར་ཏེ། །དབང་
རྒྱལ་བདག་གིས་དཔྱད་པས་ཅི་ཕྱིར་ཆོམས། །འོན་ཏང་ནམ་དཔྱད་རི་མོ་ལག་
མཐེལ་དུ། །གསལ་བ་ཅམ་འདིས་གཏན་བདེའི་མདུན་ལམ་སྟོགས། །དཔོག་པར་
རྒྱས་པས་མཁས་པའི་བ་གམ་དུ། །འཛེགས་འདོད་མིན་པར་གོམས་པ་བསྐྱིང་ཕྱིར་
ལགས། །ཞེས་པའོ། །

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གྱི་བདེན་གཉིས།

༥ ལྷ་བ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའམ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་པའི་
ལུགས་འཆད་པ་ལ། བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་ཐེབས་(=འཐེབས་)པའི་དགོས་པ།
བདེན་གཉིས་དངོས་ལ་དཔྱད་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་འཆར་ཚུལ་
ལ་དཔྱད་པའོ། །

བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོས་པ།

དང་པོ་ནི། དབྱ་མ་ཅ་བཤེས་རབ་རབ་བྱེད་ཉེ་(=ཉེར་)བཞི་པར།¹²⁷ གཤམ་
ཉེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་
པ་བཞི་པོ་རྣམས། །ཁྱེད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནས། ཀུན་ལའང་
གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་ཆེག་(=ཆེགས་)སུ་བཅད་པ་དུག་གིས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་འདོད་པ་བཞོད་ནས། དེ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསུམ་
མ་རྟོགས་པའི་སྦྱོན་དང་བདེན་གཉིས་མ་རྟོགས་པའི་སྦྱོན་གཉིས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་
འགོག་པར་མཛད་ལ།

དང་པོ་ནི། དེའི་འཕྲོས་ཉིད་དུ།¹²⁸ དེ་ལ་བཤད་པ་ཁྱེད་གྱིས་ནི། །སྟོང་ཉིད་
དགོས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་། །སྟོང་ཉིད་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པས། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གཞོད་
པ་ཡིན། ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་མ་
རྟོགས་པ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་དང་། གང་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་སྟོང་
བ་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྦྱོན་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི།
མདོ་ལས་^Aབཙུང་ལྟ་འདས་ཀྱིས། རང་གི་བདག་ཉིད་སྟོང་པར་ལྟོས། །ཕྱི་རོལ་
གྱུར་པའང་སྟོང་པར་ལྟོས། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་བྱེད་པ། །དེ་ཡང་འགའ་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད་མིན། །ཞེས་དང་། ཅ་ཤེ་རབ་བྱེད་བཙུང་པ་ལས།¹²⁹ ལས་དང་ཉོན་

A ཆེག་གསལ་དུ་(ཕྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༡༣ ཉིན།) ར། རི་སྐད་དུ་བཙུང་ལྟ་འདས་ཀྱིས། རང་གི་
བདག་ཉིད་སྟོང་པར་ལྟོས། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་པའང་སྟོང་པར་ལྟོས། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་བྱེད་པ། །དེ་ཡང་འགའ་
ཞིག་ཀྱང་ཡོད་མིན། །ཞེས་བྲངས་བ་དང་།

ཅ་ཤེ་རྟེན་ཆེན་དུ་(རྗེའི་གསུང་འབུམ། ལ། ༡༤༦ ཉིན།) རི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། རང་གི་བདག་ཉིད་སྟོང་པར་
ལྟོས། །ཕྱི་རོལ་དག་ཀྱང་སྟོང་པར་ལྟོས། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་བྱེད་པ། །དེ་ཡང་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་མིན།
ཞེས་བྲངས་པ་འདུག་པ་ལས་མདོ་རང་དུ་མ་རྟོགས།

མོངས་རྣམ་རྟེན་ལས། །དེ་དག་སྟོས་ལས་སྟོས་པ་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་
པར་འགྱུར། །ཞེས་མཆོན་འཛིན་ནས་རྣམ་རྟེན་གྱི་སྟོས་པ་མ་ལུས་པ་ནི་བའི་དོན་
ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། །བྱེད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་ནི་མེད་
པའི་དོན་ཏུ་བརྒྱུད་བས། དེ་ལྟར་ན་སྟོས་པའི་བྲ་བ་ཁོ་ན་སྟོས་པར་བྱེད་པས་སྟོང་
ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ལོ། །ལུང་དོན་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་
པ་རྣམས་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟེན་པ་ལས་སྦྱེ་ལ། རྣམ་པར་རྟེན་པ་
དེ་ཡང་སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པ་དང་། རྟེན་པ་དང་མ་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པར་བདེན་
པར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་སྟོས་པ་རྣམས་པན་ཚུན་འདྲན་པའི་ཚུལ་ཏུ་སྦྱེས་ཤིང་། དེ་
ཡང་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོས་པ་འབའ་ཞིག་ལས་སྦྱེས་པས་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་ལྷ་བ་
གོམས་པས་འགག་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །འདིར་སྟོས་པ་ནི་ཆོག་གསལ་
ལས།¹³⁰ རྣམ་པར་རྟེན་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡིན་ན། དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟེན་པ་མེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་རྟེན་གྱི་
རྒྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྱ་བ་ནི་བདེན་སྣང་ལའང་སྟོས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྷ་བུའི་སྟོང་ཉིད་
བསྟོམས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྟོས་པ་དེ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དོན་ཏུ་ཡིན་པས་གཞན་
གང་བསྟོམས་ཀྱང་སྟོས་པ་དེ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བར་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་རྟེན་པའི་སྟོན་ནི། སྟོང་པ་མཛོན་ཏུ་
གྱུར་བ་ན་གཉིས་སྟུང་བའི་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དང་།
རྟེན་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་སྦྱབ་ཏུ་ལྷགས་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་མཆོན་
ཉིད་ཅན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པ་བྱེད་ཀྱིས་དེ་མ་ཤེས་པར་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ནི་མེད་པའི་དོན་ཏུ་བརྒྱུད་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི།
གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུར་(ཚུགས་)སྤུབ་ཏུ་སྤུབ་པས་སྟོང་པ་ཉེ་བར་

བཟུང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བཤད་པ་ལ། བྱིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཤེས་པར་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་མཐུག་པོའི་རྗེས་
སུ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པའི་སྤྱལ་བྱས་པ་དེ་
ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

(+གཉིས་པ་)བདེན་གཉིས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་
རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བདེན་བརྟན་གྱི་ཆ་གཉིས་རེ་ཡོད་ལ་དེ་ལེགས་པར་བྱེ་མ་
ཤེས་པར་འཇིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་ལ་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པ་འདིས་ལན་
ནོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་འཕྲོས་ཉིད་ཀྱི་¹³¹ སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་
པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །དམ་པའི་
དོན་གྱི་བདེན་པ་ལོ། །གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་
ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། །ཐ་
སྟངས་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་རུས། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་
རྟོགས་པར། །ཐུང་ན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་
འབྲུག་པ་ལས་ཀྱང་།¹³² གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ཆད་མར་འདོད་
པས་ན། །འདིར་ནི་རིགས་པ་སྤྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ། །གཞན་ལས་
གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་གཞན་ལས་
སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲུགས་སྤྲ་འགོག་
པ་ལས་བདེན་གཉིས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་འདིའི་དོན་ནི་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་
ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་རང་གིས་མཐོང་
བ་ཆད་མར་འདོད་པས་ན་གིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་

རྒྱ་གཞན་ལས་འབྲས་བྱ་གཞན་འབྲུང་བར་འགྱུར་བ་ཡང་འདྲིལ་རྟེན་པས་མངོན་
སྤུང་དུ་རྟོགས་པས་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས། རིགས་པ་ནི་མངོན་སྤུང་དུ་མ་གྱུར་
བ་ལ་བཀོད་དགོས་ཀྱི། མངོན་སྤུང་དུ་གྱུར་བ་ལ་ནི་རིགས་པས་བསྐྱབ་མི་དགོས་
སོ་ཞེས་ཆོལ་བ་ལ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདྲིར་བསྐྱར་དགོས་པ་ཡིན་ཏུ་
རན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ། །

བདེན་གཉིས་དངོས་བསྐྱར་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལས།¹³³ དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་
བརྒྱན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྟེན་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འདྲིལ་བར་འགྱུར། །ཡང་
དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་བརྒྱན་པ་ཀྱང་རྫོབ་བདེན་པར་
གསུངས། །ཞེས་འདྲིལ་རྟེན་དང་འདྲིལ་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་
ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལན་གཅིག་མ་
ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཞེས་པ་ལོ། །འདི་དག་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པ་བསྐྱར་དགོས་པའི་དགོས་པ་གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་དངོས་འཆད་པ་ལ་ལྷང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡབ་
སྤུས་མཛད་(=མཛལ་)བའི་མདོ་ལས།¹³⁴ དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་པ་གཉིས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀྱང་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
པ་འདྲིར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་རབ་ཏུ་གཟིགས།
རབ་ཏུ་མཐུན། ཤེགས་པར་མངོན་དུ་མཛད་པས་དེའི་སྤྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདི་ཡིས་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བདེ་གཤེགས་ཁྱད་པར་གསུམ་
ལྡན་བསྐྱར་གྱི། །ཡང་དེ་ཉིད་དུ།¹³⁵ དེ་ལ་ཀྱང་རྫོབ་ནི་འདྲིལ་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྫོད་དུ་མེད་
པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་

ཞེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ། ཞེས་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
བསྟན་ཏོ། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་ཁྱད་ས་མང་ཡང་གྲགས་ཆེ་ཞིང་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་བཤད་པ་མང་བས་འདིར་མ་བཀོད་པར་དེ་གཉིས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ལ་སྦྱར་ཏེ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེད་པ།

༄ གཉིས་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེད་པ་ལ། དང་པོ་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ནི། འོན་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀྱང་རྫོང་དེ་གང་ཡིན་
ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སློ་ལ་སློ་ཀྱང་རྫོང་
པ་དེའོ་ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱུ་བ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་སྐད་ཡིན་ཡང་། མཚན་གཞི་འདྲི་
ཚུལ་མི་མཐུན་པས་ཐལ་འགྲུང་བ་ནི་འདྲི་ཉེན་པའི་ཞེས་པ་ལ་གང་སྤང་ཡང་ལུལ་
རང་མཚན་གྱིས་བྱུ་བ་པར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སློ་ལ་བདེན་
འདྲིན་ཞེས་བྱ་ལ། སློ་འདིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་
པར་བྱེད་པའམ་འགའས་པར་བྱེད་པས་ན་སློ་ཀྱང་རྫོང་པ་ཞེས་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་ཀྱང་
རྫོང་ལ་འདྲིན་ཅིང་། གཟུགས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་ནི་སློ་དེའི་དོར་བདེན་ཅམ་ཡིན་པས་
ན་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་བདེན་པར་འདྲིན་
པའི་བདེན་འདྲིན་ལ་སྤང་དགོས་ཏེ། སློ་དེའི་སྤང་ལུལ་ལས་འཇུག་ལུལ་དུ་མེད་ན་
དེའི་དོར་བདེན་ཚུལ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་འདྲིན་ལྟན་སྤྱོད་
ལ་ང་སྤང་མི་སྤང་ལ་ཅོད་པ་མང་ཡང་སྤང་བ་ཉིད་འཐད་པར་སེམས་སོ། །གོང་དུ་
འདྲིན་ཉེན་པས་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡང་མཐོང་
ཚུལ་ལྟར་ཞེན་པ་སྟོབས་ཆེ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པས། མཁས་དབང་དམ་པ་

རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་སྦྱར་ནས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རིགས་
པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སློན་སྦྱར་གཏན་ལ་འབབས་ཀྱང་། ད་དུང་རང་གི་
སློལ་མི་གཞོན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་ཡིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཏེ་
བདག་ལྷ་བྱུང་། །འདི་ནི་སྦྱར་བཤད་ཅུ་མ་མོ། །སྦྱ་འཇུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། བོང་
དུ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་སྦྱོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་
སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ནམ་ཐ་སྦྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡུལ་
དུ་ཡོད་པས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་རམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་གོ།

སྐབས་འདིའི་འཇིག་རྟེན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་མ་ཞུགས་པའི་སློལ་
བྱུང་། །ཡང་ན་བརྟན་པར་རམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་
བརྟོག་དེ་བརྟན་པ་ཡིན་ན་བརྟན་པར་བདེན་དགོས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱུང་། །དོན་
དམ་པ་ལའང་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས།¹³⁶ དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་
དམ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། དཔྱད་ལྡན་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དོན་དང་
དེའི་ནང་ནས་གཙོ་བོའམ་མཆོག་ཡིན་པས་དམ་པ་ཞེས་བྱུང་། །ཡང་ན་དོན་དམ་པ་
ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞིང་དེའི་ཡུལ་དུ་
བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱུང་། །ཡང་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་སློ་
བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རོ་བོར་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་དབྱིས་བྱིན་པའི་
བཤད་པ་སྟེ། ^A བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དག་སྦྱོང་དག་བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་
གཅིག་སྟེ། འདི་ལྷ་སྟེ། མི་སྦྱ་བའི་ཆོས་ཅན་སྤངས་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་དང་།

A མདོ་རང་དུ་ནི་ཆོག་རིས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་མ་རྟེན་ལ། སྟེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། 344
སྟེ་བ། འདིར་བྲངས་པ་བཞིན་བཞུགས།

དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།^A རོན་དམ་བདེན་པའི་བདེན་ཚུལ་ནི་མི་སྤྱི་བ་ཡིན་ལ།
 དེ་ཡང་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ཤིང་སྤང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྤང་ནས་འཛིག་རྟེན་
 ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་རོན་དམ་བདེན་པ་མི་སྤྱི་བ་དེ་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར་ཡིན་ནས་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་གཞན་ཞིག་གི་ངོར་ཡིན་ཞེ་ན།
 འདི་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའི་ངོར་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་།
 རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས།^B གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ནའང་དེའི་ལྟར་སྤང་ལས་
 འདས་པ་རོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གསུངས་ཞེ་ན། དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིག་རྟེན་
 ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཁོ་ན་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ཤིང་སྤང་
 ཚུལ་གཞན་དུ་སྤང་ནས་འཛིག་རྟེན་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་
 ལྟ་བུའི་སྤང་པའི་སློན་མོ་སློ་གང་ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྟོག་པ་ལ་གང་སྤང་
 ཐམས་ཅད་བརྟན་པ་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་འོག་ནས་
 འབྱུང་བ་ལྟར་བརྟན་པ་དང་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་མི་
 སྤྱི་བ་ནི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

A དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་མ་རྟེན་ཅིང་། ལམ་རིམ་རྩུང་རུང་(བ། ༡༩༠ སྤྱིབ།) འདིར་བྲངས་པ་ལྟར་
 ཆོག་རིས་བཞིན་དུ་འདུག་ལ། ཅུཤེ་རྟེན་ཆེན་(བ། ༡༣༩ སྤྱིབ།) དུང་འབྱུང་ལེ་གཉིས་ཙམ་མི་འདྲ་བ་ལས་རེ་
 བཞིན་དུ་འདུག།

B རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ། (སྤེ་བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ༡ སྤྱིབ།)རང་ན་ཆོག་རིས་རྩུང་ཟད་གཞན་
 དུ་འདུག་མོད། རྗེའི་གསུང་འབྱུག་ བ། ཅུཤེ་རྟེན་ཆེན་ ༡༣༩ སྤྱིབ་ན་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་
 ཞེས་འདིར་བྲངས་པ་བཞིན་དུ་བཞགས་ཤིང་། གན་གྱིས་རྗེ་ལ་ཁུངས་མཛད་འདྲ་ཡང་། ཡི་གེ་བས་གོང་འོག་
 རྩུང་འཛོལ་ནས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ལུང་གི་བར་དུ་དེའི་གོང་དུ་ཆོག་གསལ་གྱི་ལུང་ཞིག་བྲངས་འདུག་
 པ་དེའི་ཆོག་དུམ་རེ་གོར་འདྲ་བས། དེས་ན་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ནའང་རེ་ལྟར་
 སྤང་ལས་འདས་པ་རོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གསུངས་ཤི་ན། དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིག་རྟེན་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཁོ་ནས་དེ་རོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་བྲངས་ན་གཞུང་གི་དཀྱིས་དང་
 མཐུན་སྒྲམ་པས་དཔྱོད་པར་ཞུ།

འོན་ཆོས་ཉིད་མི་སྤྱོད་བ་གང་གིས་གྲུབ་ཅེ་ན། གོང་དུ་འདྲི་བ་ཉེན་ན་མི་སྤྱོད་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པས་ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་གཞན་ཞིག་གིས་འགྲུབ་སྟོན། །དེས་
ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་རང་འདྲིན་པའི་རྟོག་མེད་གྱི་
ཆོད་མ་ལའང་གནས་ཚུལ་དང་སྤང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། རྟོག་པ་
དང་རྟོག་མེད་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་བརྟུན་པ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་
པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །འལ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པར་རམ་མི་སྤྱོད་
བར་གྲུབ་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོད་མ་གཉིས་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་དོན་
དམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོད་མ་གཉིས་སྦྲེས་པའི་རིམ་བ་དང་དུས་གང་གི་ཆེ་སྦྲེས་
པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་དཔག་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་
རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་མེད་སོགས་ཀྱང་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལ་བདེན་
སྤང་ཡོད་དགོས་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་སྒྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་གནས་མ་ཡིན་
པའང་ཤེས་པར་བྱས་སོ། །

བྱེ་བྲག་ཏུ་ཀྱན་རྫོབ་སྤྱོད་མ་ལྷ་བྱར་འཆར་ཚུལ།

༥ གསུམ་པ། འོན་ཤེས་པར་བྱ་བ་རེ་རེ་ལའང་བདེན་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་
ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟར་དོན་གཅིག་ཏུ་གནས་སམ་འགལ་བར་གནས་ཤེ་ན།
དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཡང་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་
དངོས་འགལ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་ཞེ་ན། སྤྱོད་མི་སྤྱོད་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་
དངོས་འགལ་ཏེ། ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པས་བསྟན་
པ་ནི། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས།¹³⁷ པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་གྱི་ཆོས་

དག་ནི་ཅིག་ཤོས་དགག་པ། གཞན་སྐྱབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉི་ག་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྟོག་པ་ཡང་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།¹³⁸
 གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་
 བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་པན་ཚུན་སྤངས་
 ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་
 བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་
 སྤང་ལོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་
 ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་དག་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་མཁས་གྲུབ་
 ཀུན་གྱིས་ཆད་མར་བཟུང་བ་ལྟར། གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུར་སྐྱར་ན། བྱམ་པ་བརྟུན་པ་
 ནི་སྐྱབ་དང་བྱམ་པ་བདེན་པ་ནི་མི་སྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་
 ཟད། བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་བརྟུན་པར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱང་དངོས་འགལ་དུ་སོང་
 བ་ནི་ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ལ། དེའི་
 རྒྱ་མཚན་དུ་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་
 གནས་པར་བསྟན་པ་དང་། སྤང་སྐྱབ་བསལ་(=སེལ་)བ་སྟེ་སྤང་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་
 མེད་པ་དང་ཤེས་པར་བྱ་བ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་འང་ཡོད་བྱུང་མཉམ་དུ་གནས་དགོས་
 པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་འགལ་ནི་གཞི་རགས་པ་ལ་སྐྱར་ན་དེས་སྐྱབ་
 བས་དེ་བཤད་ན། བྱམ་པ་ཡིན་པ་དང་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་བྱམ་འཛིན་མིག་
 ཤེས་ཀྱིས་པན་ཚུན་རྣམ་པ་(=པར་)བཅད་པའི་ཚུལ་དུ་མཐོང་བ་ན། དེས་ཤེས་དེས་
 བྱམ་པ་ཡིན་པ་ཡོངས་གཙོད་དུ་ཚུར་བྱུང་བ་དང་། དེས་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་
 པར་བཅད་པའི་ཚུལ་དུ་དེས་པ་སྟེར་བ་ནི་སོ་སོས་གཞུགས་མཐོང་ཚུལ་ཡིན་
 པ་ཞིབ་ཏུ་ནི། སོ་སོར་གཞུགས་སོགས་མཐོང་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན་ཤེས་པར་རུས་

སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོ་དུ་ཆད་མས་བྱུང་བ་དེས་དངོས་འགལ་
གྱི་དོན་ལེགས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་སྤྲོ་མ་ཤེས་པ་ནི་ཐ་སྙད་ལ་སྒོངས་
བ་ཅུམ་དུ་ཟད་དོ། །རང་རིག་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་བྱུང་བ་དང་བྱུང་མིན་ཐ་
དད་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པར་གང་གིས་བྱུང་ཅེ་ན། ཐོག་མར་དེ་ལྟ་བུའི་དབང་
ཤེས་དང་ངེས་ཤེས་གཉིས་སོ་སོ་སྤྱིར་བྱེད་གྱི་རང་རིག་གིས་བྱུང་བ་ན། དེ་གཉིས་
དངོས་འགལ་དུ་བརྟེན་འཕྲོད་པ་ཅུམ་གྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱང་འབྱུང་བས་རིགས་པས་
བསྐྱུང་བ་ལ་མི་ལྟོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་འགལ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་རང་འཛིན་
རྟོག་པའི་ཉམས་སུ་སྤྱིར་བཏུ་རང་རིག་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། རིགས་པས་སྐྱུང་
མི་དགོས་པར་འདོད་དོ། །རང་རིག་མི་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་དག་ལ་མགོ་རྟོག་
ཆེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་གཞན་འདྲ་བ་ལ་རང་རིག་གི་ཆབ་གང་གིས་བྱུང་ཅེ་
ན། བྱུང་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་མ་འཛིན་རྟོག་པས་བྱུང་བ་གང་འཆར་ཡང་བྱུང་བ་དང་བྱུང་
མིན་རྣམ་གཙོ་དུ་ཡོངས་གཙོ་དུ་སྤྱང་བའི་སྤྱང་བ་དེ་རང་གིས་སྤྱིར་སྟོབས་གྱིས་
བྱུང་བས་དངོས་འགལ་གྱི་དོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ་དངོས་འགལ་གཞན་ཅི་དང་ཅི་འདྲ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་
ལ་སྦྱར་ནའང་དེ་གཉིས་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་སྒོ་ལ་སྤྱང་བའི་
ཆེ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོ་དུ་ངེས་པར་འཆར་བས་འཆར་ཚུལ་དེ་སྒོ་རང་ཉིད་
གྱིས་གཞལ་བ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བས་ལེགས་པར་སྐྱུང་བས་རང་གི་སྤྱང་བ་ལ་ཆད་
མར་སོང་བ་ཉིད་གྱིས་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོ་དུ་འང་ཆད་མར་སོང་བས་དངོས་
འགལ་གྱི་དོན་ལེགས་པར་བྱུང་བོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟག་མི་རྟག་དང་། སྤྲོ་མི་སྤྲོ་དང་།
བདེན་པ་དང་བརྟུན་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བའི་ཆ་ནི། མངོན་གྱུར་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བྱུང་མཐའ་(མཐས་)བསྐྱེད་པ་ཞུགས་ན་མ་གཏོགས་སྐྱུང་

མི་དགོས་པར་འཐད་སྒྲུབ་ཡིན་ཏུ་ཆེད། །དེས་ན་བདེན་བརྟན་གྱི་བྱ་བ་ཆད་ལེགས་
 བར་འཆར་བའི་ངོར་དེ་གཉིས་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོད་དུ་རང་གིས་སྤང་བའི་སྤང་
 བ་སྒོ་དེས་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱ་བ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་འགལ་དུ་འང་འབྱུང་བ་ཡིན་
 མོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་དོན་གཅིག་དང་འགལ་བ་དག་ཀྱང་རང་
 འཛིན་ཆད་མས་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་འང་གོང་དང་འབྲེལ། །

འོ་ན་བདེན་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ངེ་ལྟར་བྱ་བ་ཅེ་
 བ། སྤྱིར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ནི་རྟོག་པའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་དང་
 ཐ་དད་ནི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་པ་ནི་མདོ་སྟེ་བ་ཡན་ཆད་བྱ་བ་
 མཐའ་སྤྱི་བའི་སྤྱི་སྐད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་པ་ལ་སྤང་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་ནི་ཐ་
 དད་ཀྱི་དོན་ལྟོག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རང་རིག་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་རང་རིག་གིས་བྱ་བ་
 བར་བཤད་པ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མ་
 ཡིན་དགོས་པས་རང་ལ་སྤང་ཚུལ་སོ་སོར་འགྱུར་བ་རང་གིས་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་
 བྱ་བ་པས་དེའི་སྟེང་ནས་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་སོ་སོར་བྱངས་པ་ཡིན་ལ། ངོ་
 བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ནི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་ངོར་སྒྲུབ་བ་དང་སྐར་མ་ལྟ་བུའི་སྤང་
 ཚུལ་ཡོད་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། དེ་འབྲེལ་བའི་སྤང་ཚུལ་མེད་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
 འཛིག་པ་ཡང་ཀུན་མཐུན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུར་རང་འཛིན་མངོན་
 སུམ་ལ་བདེན་པར་སྤང་ཚུལ་དང་བརྟན་པར་སྤང་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བ་དང་སྐར་མ་
 ལྟ་བུའི་སྤང་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འཛིག་གོ། །དེ་ཡང་དེ་གཉིས་
 གང་ཡང་བྱང་བ་སྤྱོད་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱ་བ་གོ། །དཔེར་ན།
 གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུགས་དང་བར་གྱི་སྤང་བ་གཉིས་
 སོ་སོར་བྱ་བ་ཅིང་དེའི་སྟེང་སྟོགས་རིག་བཀག་ཅམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡང་བྱ་བ་མིད།

འོན་ཀྱང་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མི་སྤང་བས་ནས་མཁའ་དང་བར་སྤང་གི་སྒྲིང་སང་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །ལ་ལས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་མཛོན་སུམ་གྱི་ངོར་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྤང་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི་མ་བཞག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། འདི་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་ནི་ཆད་མའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ལུགས་ལ་ནི་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་མཛོན་སུམ་ལ་མི་སྤང་བར་བཤད་པས་རྟོགས་ཀྱས་སོ། །དེས་ན་བཞ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ཏྲག་པ་ཡིན་ན་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་མེད་པའང་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་ནི། མཐར་ཐུག་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མས་(=མ་)རང་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བའི་རྣམ་ཉིད་དོན། རང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། ཐ་སྙད་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རང་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐ་སྙད་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བའི་རྣམ་ཉིད་དོན། རང་ཉིད་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་གིས་མཐར་ཐུག་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་རྣམ་ཉིད་དོན་དང་། ཐ་སྙད་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་རྣམ་ཉིད་དོན་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་ལ། རྩོད་པ་སྤྲོད་(=སྤྲོད་)མོ་ཡོད་ཀྱང་འགའ་བ་ཆེར་མེད་དེ། སྤྲོད་པ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཆན་ཉིད་དང་། སྤྲོད་པ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་སྤྱར་ཡང་རུང་ངོ་། །འདིར་མ་འཐུས་པའི་མཆན་ཉིད་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཆད་མའི་མ་སྤྱི་ལྷ་བྱ་ནི་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་འདི་ལ་ངེས་པ་བྱངས་སྤྲོད་བའི་ཆད་དུ་རུང་ཟད་དབྱེད་ན། མཐར་ཐུག་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མ་རང་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བ་ཅན་མཆན་ཉིད་དུ་སྤྲོད་པ་མང་མོད་འཐད་པར་དཀའ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱིས་བྱ་ལམ་དུ་སོང་བ་ནི་སྤྱིས་བྱའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡོད་ཅིང་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་

མེད་པ་བཞིན་དུ། མཐར་ཐུག་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བ་ནི་ཚད་མ་དེའི་ཁྱད་
 ཆོས་སུ་ཡོད་པས་རྟོགས་པའི་ཆེ་ཆད་མ་དེ་ཁྱད་གཞིར་བསྐྱར་ནས་རྟོགས་དགོས་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལའང་མཚུངས་སོ། །ཚད་མར་
 སོང་བའི་རྟེན་དོན་ཞེས་སྒྲུར་བ་ནི། དུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲུར་ནས་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་
 དུལ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲུར་ནས་རྟོགས་མི་དགོས་པས་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་
 པར་བྱེལ་ཤིང་པ་གཤམ་ཆེད། །

གཞན་ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་ལའང་ངེས་དཀའ་སྒྲ་མེད་ན་
 མཚན་མཚོན་དུ་སྒྲུར་བའི་དགོས་པ་མ་གྲུབ་ལ། ངེས་དཀའ་སྒྲ་ཡོད་ན་རྗེ་ལྟར་ཡིན་
 ཞེ་ན། མཁས་པ་འགས་དོན་ལྡོག་ལའང་ངེས་དཀའ་སྒྲ་ཡོད་དགོས་པ་གསུངས་པ་
 ལྟར་བྱས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱད་པའི་ཐོག་མར་དོན་དམ་ལ་དཔྱད་པ་དང་ཐ་སྙད་
 ལ་དཔྱད་པའི་འཛོག་མཚམས་ལེགས་པར་མ་ངེས་ན། འབེན་མ་མཐོང་བར་མདའ་
 འབངས་པ་དང་འབྲ་བས་གནད་དུ་མི་འཁེལ་བས་དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་དཔྱད་ཚུལ་དེ་
 གཉིས་ཀྱི་དཔྱད་ཚུལ་མ་འདྲེས་པར་བྱེད་དགོས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་འཛོག་མཚམས་
 སྒྲར་ངེས་པར་བྱས་ནས་དོན་དམ་ལ་དབྱད་ན་དབྱད་པ་གནད་དུ་སོང་ནས་དོན་
 དམ་གྱི་དབྱད་པ་ནམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས། ནམ་ཞིག་ན་དོན་དམ་ལ་དཔྱད་
 པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གང་རྟེན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ངེས་སེམས་བརྟེན་ཏེ་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་ལེགས་པར་འོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་རྗེ་ཅམ་དབྱད་ཀྱང་དོན་
 དམ་བདེན་པ་ལ་ངེས་ཤེས་སྟེར་བར་མི་འགྱུར་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་ན་མཚན་ཉིད་དེ་དང་
 དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ལ། ཐོག་མར་དོན་གྲུབ་ནས་ཐ་སྙད་ལ་ངེས་ཤེས་སྟེར་བ་
 ཡིན་པས་ཐོག་མར་ངེས་དཀའ་སྒྲ་ཡོད་པ་འཐད་པར་སེམས་སོ། །

མཁས་པ་པལ་ཆེ་བས་བྱམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། མཐར་ཐུག་དཔྱད་བྱེད་

ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་དོན་དམ་བདེན་བཤེས་སྟུང་དེས་པའི་
ཐ་སྟོང་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་ངོར་དེས་དཀའ་སྒྲ་ཡོད་པས་མཚན་མཚོན་དུ་
འགྱུར་གྱི། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ངོར་དེས་དཀའ་སྒྲ་མེད་ཀྱང་སྒྲིན་མེད་ཅེས་
གསུངས་པ་སྟངས་ཡང་། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་
དེས་དཀའ་སྒྲར་འགྱུར་བ་སྒྲ་མ་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་པར་སྟུང་སྟེ་དོན་ལ་དམིགས་
ཀྱིས་ཕྱག་སྟེ་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་མཚོན་
ལ་སྦྱར་ནའང་དེས་དཀའ་སྒྲ་ཡོད་པར་བཞག་དགོས་ཏེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། དེ་
ལྟ་བུའི་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ལག་རྒྱུས་ལས། འདི་ནི་ཐ་
སྟོང་པའི་ཚད་མས་རྟེན་དོན་དུ་སོང་བས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ་སྟུང་དེས་པ་
ན་དོན་ལྟོགས་ཁོང་དུ་ཚུད་ནས་ཐ་སྟོང་ལ་དེས་པ་སྟེར་བ་ཡིན་པས་མཚན་མཚོན་དུ་
འགྱུར་ཚུལ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་ཆབས་གཅིག་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་དང་བརྟན་
པར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་པས་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བྱུང་
པ་མི་དགོས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ཡང་
དེས་བརྟན་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཁུངས་གསལ་ཤོས་ནི། དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
ལས།¹³⁹ ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་པ་དབུ་མའི་
ལྟ་བ་མ་རྟེན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཆད་
མས་རྟེན་པ་ལ་ནི་སྟོན་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟེན་པ་ཞིག་དེས་པར་དགོས་ཏེ། གཞི་དེ་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྟན་པར་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། བརྟན་པར་དངོས་
སུ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་ལ་སྟོན་དུ་བདེན་གྲུབ་ཞིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་འཇུག་འགྲེལ་དང་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་ཡང་
གསུངས་སོ། །དཔེར་ན། བརྒྱན་ཆོག་ལྟ་བུ་དེས་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
མ་རྟོགས་པར་བརྒྱན་ཆོག་དེ་རྒྱན་པར་མི་རྟོགས་པ་དང་། སྤང་པའི་ཆོགས་པར་
དངུལ་སྦྱོན་ཆེད་པར་གཏོང་དགོས་ཆང་བར་བཏང་ཟེན་ནས་མ་གཏོགས་དངུལ་
ལྷག་རིམ་ཡོད་གངས་མི་ཐེབས་པ་བཞིན་དུ། པར་དགག་དགོས་སྒྲིལ་གས་པར་མ་
བགག་པར་ཐ་སྟད་དུ་རྒྱུར་ཡོད་ཚུལ་མི་རྟོགས་སོ། །

དོན་དམ་དུ་འདར་ཐ་སྟད་དུ་དཔྱད་ཚུལ་ལ་དབྱེད་ན་ཡུལ་ཅན་སྒྲིལ་ངོ་ལ་རི་
ལྟར་ཤར་བ་བཞིན་ཡུལ་གྱི་གནས་ཆོད་ལ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དང་། བརྒྱད་དང་ཐ་
སྟད་གང་དུ་བཏགས་པའི་གཞི་དེ་དང་དེའི་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། ཆོས་དེ་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་བམ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་བཏགས་པ་དང་། ཆོས་ངོས་
བརྒྱུད་པའི་ཆེ་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་སམ་མ་ལྟོས་པར་ངོས་བརྒྱུད་དུ་ཡོད་མེད་
ལ་དབྱེད་པ་དང་། བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་སམ་ཆ་དང་ཆ་ཅན་པན་རྒྱུན་སྤང་ནས་སམ་
མ་སྤང་པར་གྲུབ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་པན་རྒྱུན་ལྟོས་སམ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་
སོགས་བཏགས་ཅིང་དབྱེད་པ་ནི། དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། རིགས་
པ་དེ་དག་ལས་དབྱེད་ནས་ཤེས་པའི་ཆོད་མ་ལ་རིགས་ཤེས་ཆོད་མ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །རྗེ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་ལས་ནི་རིགས་ཤེས་ཞེས་པ་དོན་དམ་ལ་དཔྱད་པའི་
རིགས་པས་ཤེས་པ་འདི་ཁོ་ན་ལ་བྱའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཆོད་མ་གང་ལ་འདར་རིགས་ཤེས་ཀྱི་
ཐ་སྟད་མི་མཛད་པ་དེ་སྦྱུ་མ་རྟ་སྤང་ཐད་ཀྱི་དབྱེད་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།
གྲུབ་མཐར་མ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྟད་པའི་སྒྲོ་རང་ག་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བརྒྱན་པར་གྲུབ་
པས། དེ་དང་གཟུགས་བརྒྱན་གང་དུ་སྤང་བའི་སྟོང་པ་གྲུབ་པ་ནི་རིགས་ཤེས་སྤང་
རགས་གང་དུ་ཡང་མི་འོང་ངོ་། །ཞེས་པས་རྗེ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་

ན་རིགས་ཤེས་ཞེས་པ་ཐ་སྟོད་གང་བདེ་ལ་སྦྱར་ཏེ་སྦྱར་བར་མི་བྱའོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དབྱུང་བཟོད་དུ་མེད་པ་ནི་རང་མཆོན་གྱིས་
མེད་པའི་དོན་དུ་གནད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཡང་འདི་ལྟར་གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལ་
དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་བཅལ་བ་དེ། བྱམ་པ་བཅལ་བ་མིན་གྱི་བྱམ་པ་
དོན་དམ་པར་བཅལ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཡང་དེ་ལྟ་བུས་བཅལ་ཚུལ་དེ་བྱམ་
པ་བཅལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་གཉིས་སུ་སྦྱང་མོད། ཁོ་བོ་ནི་ཕྱི་མ་ཉིད་འཐད་པར་
སེམས་ཏེ། བྱམ་པ་ཡོད་ཚུལ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་དང་། ཐ་སྟོད་དུ་ཡོད་ཚུལ་
གཉིས་སུ་ངེས་པས། བྱམ་པ་བཅལ་ཚུལ་ལའང་དེ་གཉིས་སུ་འདྲི་དགོས་ཀྱི་
གཞན་དུ་ནི་བྱམ་པ་ཐ་སྟོད་དུ་བཅལ་ཚུལ་ཡང་བྱམ་པ་བཅལ་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་ལོ། །དེས་ན་བྱམ་པ་བཅལ་ཚུལ་སྟོ་མི་འདྲ་བས་དོན་དམ་དུ་མི་འདུག་ཅིང་ཐ་
སྟོད་དུ་འདུག་ཅེས་ཁ་ཆོན་གཙོད་དགོས་སོ། །དེས་བྱམ་པ་མ་བཅལ་ན་བྱམ་པ་
འདི་ཉིད་དོན་དམ་དུ་མི་འདུག་ཐ་སྟོད་དུ་འདུག་ཅེས་ཁ་ཆོན་གཙོད་མི་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར་དང་། བྱམ་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་བྱམ་པ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་མི་རྒྱང་བར་འགྱུར་
རོ། །དེ་ཡང་གཞུགས་སོགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་
མ་གྲུབ་དབྱུང་པ་ཅམ་དུ་བཏོན་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྦྱོ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་གྲུབ་མཐར་
མ་ཞུགས་པ་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དེ། འདི་དག་ནི་དགག་བྱ་སྟོ་ལ་འཆར་
ཚུལ་དང་སྦྱར་ནས་དབྱུང་པ་ཞུགས་དགོས་པས་སོ་སའི་འཆར་སྟོ་ལ་ཡིད་མ་གཏད་
པར་དབྱུང་པ་ཅམ་དུ་དུས་འདའ་བར་མི་བྱའོ། །

༥ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱེ་བ་སོ་སོར་དབྱུང་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ལྟར་
ཡུལ་གྱི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་ཅན་སྟོ་ལ་ལྟོས་ནས་དབྱེ་བ་མཇུག་
པ་ཡིན་པས། དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ། རང་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་ལ་ལྟོས་ནས་

རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་
གཉིས་ཞེས་བོད་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ཡང་མདོ་དང་
ལྷ་ལྷུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ནི་གསལ་བ་མ་མཐོང་ངོ་། །འདི་ལ་བཞེད་པ་
མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཞིག་སྤང་ཡང་ཁོ་བོ་ནི་རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་(=རྗེའི་)ཟེན་ཟེས་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལྟ་ཁྲིད་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ཞེས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཁྱེ་
ན། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། རང་འཇལ་བྱེད་རྗེས་དཔག་སོགས་
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དུ་གྱུར་བའི་གཉིས་སྤང་ཅན་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ལ་ལྟོས་ན་
རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་སྟེ། དེ་གཉིས་
དགག་བྱའི་སྒྲོས་པ་བཅད་པ་མཚུངས་ཀྱང་གཉིས་སྤང་གི་སྒྲོས་པ་མ་བཅད་པ་དང་
བཅད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་ན་དེ་སྐད་བྱ་སྟེ། སྤ་མ་ནི་གཉིས་སྤང་ཐ་རགས་
ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོག་པའི་དོན་དང་། སྤེམ་ནི་
གཉིས་སྤང་མ་ལུས་པ་ལོག་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩ་ལ་རྩ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་
དུ་སོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ་དབྱེ་བ་ཅི་ཡིན་ནོ། །ལ་ལས་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྒྲོས་
བལ་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ཀྱང་འགལ་བ་མི་སྤང་ངོ་། །གཞན་
དག་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་མིན་པར་སྒྲིབ་
ཡང་སྤང་མོད། འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་
ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་གང་ངེས་པ་དེ་ཉིད་བློན་པའི་རྒྱན་བསྐྱངས་ནས་
བསྒྲོམས་པ་ལས་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། བཏྱག་པར་
དཀའ་བ་དང་། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དེ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལན་གྲངས་དུ་མས་

གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དེས་ཤེས་ཀྱིས་གང་རྟེན་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་དང་
བྱ་བའི་རྒྱན་བསྐྱངས་ནས་དབྱང་འཛིག་ཡ་མ་འབྲལ་བར་བསྒྲུབས་པ་ལས་སྒྲུབ་
བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་གསལ་སྒྲུབ་སྟེའི་དགོས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་གཞན་དུ་བྱས་ནས་
སྒྲུབ་བྱུང་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ནི། དུལ་ས་གཞན་དུ་བསྟན་ནས་ཏྲ་གཞན་དུ་བརྒྱག་
ན་བཞད་བགད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པ་བཞིན་ཏེ། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས།^A
གལ་ཏེ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་སོ་སོར་རྟོག་། སོ་སོར་དེ་བརྟགས་གལ་ཏེ་བསྒྲུབ་པ་
ནི། །དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་འབྲས་བུའི་རྒྱ། །རྒྱ་གཞན་གང་ཡིན་དེས་ནི་ཞིར་
མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྒྲུབ་རིམ་ཐ་མ་ལས།¹⁴⁰ ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་པར་བུའི། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཏྲ་དུལ་ས་ཀྱི་ས་བསྟན་
ནས་རྒྱག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉི་ག་དོན་དམ་ལ་དཔྱད་
པའི་རིགས་ཤེས་གསུམ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱུང་དང་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱུང་འགྱུར་ཚུལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་
ན་ཐོས་བསམ་གྱིས་གང་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། རྣམ་གྲངས་དུ་མས་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་
དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་མ་བསྒྲུབས་པ་དང་། མཉམ་བཞག་གིས་
གང་བསྒྲུབས་པ་དེ་སྟོན་དུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་མ་དབྱང་པས་སོ་སྟེའི་ལམ་གྱིས་

A འདིར་བྱངས་པ་ལྟར་སྒྲུབ་རིམ་ཐོག་(སྟེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི ༡༡ ཉིན།) ཐ་ (སྟེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི ༤༣ ཉིན།) བར་ (སྟེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི ༧༧ སྟེ་བ) གསུམ་སོགས་གཞུང་དུ་མ་ན་བཞག་གསལ་མོད།
འཇང་ (མདོ་སྟེ། ད། ༣༠ ཉིན།) ལྷ་ས་ (མདོ་སྟེ། ཏ། ༧༧ ཉིན།) སྟོན་དགེ། (མདོ་སྟེ། ད། ༡༣ ཉིན།) བཀའ་
འགྱུར་གསུམ་པོར། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ཆོས་ལ་རབ་རྟོག་ཅིང་། །དེ་དག་བརྟགས་ནས་གལ་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་
ན། །འབྲས་བུ་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། །རྒྱ་གཞན་དེ་དག་ཞི་བར་འགྱུར་མི་སྟོང་། །ཞེས་ཆོག་རིས་ཅུང་
ཟད་གཞན་དུ་བཞག་སོ། །

དཀའ་བ་དུ་མས་དབྱང་འཛོག་སྒེལ་བ་དེ་འཕགས་པའི་ལམ་དུས་སུ་བཀག་བ་
དང་། འཕགས་པས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་བསྐྱབས་བ་དེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་དང་དུ་
མ་སྦངས་པར་ཐལ་བས་དབྱང་བཟོད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

མདོར་ན། ཐོས་བསམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་གཉིས་སྤང་རགས་པ་དང་བཅས་
ཏེ་གང་གཏན་ལ་ཕབ་བ་དེ་ཉིད་ལ་བློ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོམ་སྒྲོབས་སྒེལ་ཏེ་སྒྲོམ་བྱུང་
གི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་པ་ན་སྦྱར་ལམ་དུ་འཕོས། དེ་ནས་སྒྲོམ་བྱུང་ཅལ་དུ་བཏོན་ཏེ་
བསྒྲོམ་ན་གཉིས་སྤང་རགས་པ་ཉི་བར་ཞི་བ་དང་གསལ་སྤང་རིམ་བཞིན་འཕེལ་ཏེ་
གཉིས་སྤང་མ་ལུས་པ་ལོག་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མཐོང་
ལམ་དུ་འཕོས་པ་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་གསུམ་དུས་
མཉམ་པ་ཡིན་ལ། ས་བཅུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་བྱི་མ་རྗེས་དག་དུ་སོང་བ་
དང་ཆོས་དབྱིངས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་གསལ་སྤང་རྗེ་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་ནི་རྩ་བ་ཆོས་
པ་ལྟ་བུ་སྟེ་མཐར་ཆུ་བ་ཉི་གང་བ་ལྟར་གསལ་སྤང་གི་འཕེལ་ཆད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ་ནི། ཆོས་སྐྱེ་བཞེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་དེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་མཐའ་དག་
རྫོགས་པ་ལའང་ངས་པར་ལྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པ་རྣམས་ནི་མདོ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་
དུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་
ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །^A ཅེས་གསུངས་པ་ཁྱད་སྤངས་སུ་བྱས་ནས་ཡུལ་རང་

A འཇང་(མདོ་སྟེ། ཅ། ༡༤ ཉིན།) རྟེན་དགོ(མདོ་སྟེ། ཅ། ༡༥ སྟེན།) ལྷ་ས་(མདོ་སྟེ། ཅ། ༡༥ ཉིན།)
བཀའ་འགྱུར་གསུམ་པོར། ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་དངོས་རྣམས་ཡོད། །དོན་དམ་དུ་ནི་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་
ལ་གང་ནོར་བ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན། །ཞེས་ཆོག་རིས་གཞན་དུ་འདུག་མོད། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་དུ། (མ། ༡༡ སྟེན།) འདིར་བྱངས་པ་བཞིན་བཞུགས།

གི་ངོ་པོའི་ཆ་ནས་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བར་མཛད། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་ཤོས་ནི། བདེན་གཉིས་
ལས།¹⁴¹ ལྷ་དུ་འབྲེལ་ཡང་དོན་བྱེད་དག། ལྷས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ལྷས་ཕྱིར། །ཡང་
དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས། །ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་མདོ་
སྡེ་སྡུང་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཡང་ནལ་འབྱོར་སྡུང་པའང་འདི་དང་ཕྱོགས་མཐུན་འགྲེལ་
དགོས་པས། དོན་བསྟུན། རང་ལྷ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སློ་ལ་རི་ལྷར་ལྷ་བ་ལྷ་རྟོན་
བྱེད་ལྷས་པ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་དང་། རང་ལྷ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
སློ་ལ་རི་ལྷར་ལྷ་བ་ལྷ་རྟོན་བྱེད་མི་ལྷས་པ་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་དུ་
སྤྱར་ན་གོ་དོན་འགྲིགས་ཅིམ་ལྷ་ཡང་མཆོན་ཉིད་རིགས་པས་ཚད་ན་འདི་ཅིམ་གྱིས་
མཐའ་ཆོད་པར་དཀའོ། །རང་རིག་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལྷ་རྟོན་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་
ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྷས་ཏེ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་དབྱེ་བ་
ལྷར་མདོ་སྡེ་སྡུང་པའི་རང་རྒྱུད་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །མཆོན་གཞི་ནི་གཟུགས་སྤྱི་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། སྤྱི་མ་དང་། མིག་(=སྤྱིག་
)རྒྱ་དང་། འག་ཆ་དང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ནི་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་(=པར་)བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནི། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ལྷས་
ནས་བརྒྱན་པ་སྤྱི་པའི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། རང་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱི་
ཤེས་པ་ལ་ལྷས་ཏེ་སྤྱི་མི་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པའི་གནད་གྱིས་དེ་ལ་ལྷས་
ཏེ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མཛད་པ་ལྟར། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའང་འཛིན་རྟོན་
པའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷས་ཏེ་དབྱེ་བ་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ལྷས་ཏེ་ཡུལ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་
སུ་དབྱེ་བ་ལྷར་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་ལའང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མཛད་པས་

རང་རྒྱུད་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེན། །དབང་ན། འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་མ་
 བསྐྱད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་འཛིག་རྟེན་
 རང་ག་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་གམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད། འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་
 བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཛིག་
 གོ། །རིགས་པ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་འཛིག་རྟེན་པས་ཀྱང་དེ་དག་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་
 པར་འབྱེད་ཀྱས་ཀྱི། འབགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་འབའ་
 ཞིག་ཏུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རི་སྐད་དུ། འཇུག་པ་ལས།¹⁴² མཐོང་བ་
 བརྟུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། །དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་
 རོ། །སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། །དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ཤེས་
 ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། །གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས། །གཟུང་
 བ་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་ཀྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་
 མ་ནི། །འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །མཚན་གཞི་ནི་ལྟོན་ཤིང་འགྲོ་བ་དང་། གངས་རི་སྣོན་པོ། མིག་རྒྱ་ཆུ་(=མིག་
 རྒྱའི་ཆུ་)དང་། མི་ལམ། (-རྟུའི་ཤིང་)རྟ་སྒང་། སྤྲ་བརྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་
 དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་སོ། །སྤྱིར་ལོག་པ་ཡིན་ཡང་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བས་ལོག་
 པར་རྟོགས་མི་ཀྱས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་
 པའམ་བདེན་པ་ཡིན་རོ། །ཡང་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྦྱངས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་
 པའི་རོ་ལ་ལྟོས་ན་སྤྱི་རོལ་པས་བརྟགས་(བརྟགས་=)པའི་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། སྤྱི་དོན་
 གཞན་དང་། བདག་ཞེན་རིག་གི་སྤྱི་བྱ།(=བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱི་བྱ་) སྤྱི་བ་
 སྤྱི་བྱ་མེད་པ། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བ་
 སོ་སོས་བརྟགས་(=བརྟགས་)པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ནི་དེའི་གོང་མ་ལ་

ལྷོས་ཏེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། བདག་གཉིས་ལྷ་བྱ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་ལ་
བརྟགས་(=བརྟགས་)པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དང་། གཟུགས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་ཐ་
སྣད་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་
ཉིད་ལས།¹⁴³ མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱོད་ཐུ་སྟེགས་ཅན། རྣམས་ཀྱིས་བདག་
ཉིད་རི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། །སྤྱོད་མ་སྤྱིག་རྒྱ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་གང་། །དེ་
དག་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་འབྲུག་པའི་
གྲུབ་མཐས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་སྤྱོད་བརྟགས་རྣམས་ནི་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་མ་ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྣད་
པའི་ཆོད་མས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལོག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཛིག་མོ། །དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། །ཅེས་དང་།
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།¹⁴⁴ དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་རང་
དག་འབས་མི་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་མ་ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྣད་པའི་
ཆོད་མས་ལོག་པར་རྟོགས་ན། འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་བདག་སྐྱེ་དང་། གཞན་སྐྱེ། རང་སྐྱེ་
དང་། གཞན་སྐྱེ་དང་། རྩས་ཡོད་དང་། ཀུན་གཞི། མཚན་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྣད་པའི་ཆོད་མས་བརྒྱན་པར་རྟོགས་ཀུས་སམ་
མི་ཀུས། རྟོགས་ཀུས་ན་དེ་དག་དོན་དམ་དུ་བཀག་པ་དུ་མ་སྤྲང་བས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཡིན། དེ་དག་འཛིག་པའང་བརྟགས་དོན་བཅའ་ནས་འཛིག་པ་ཡིན་པས་སོ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་མེད་པར་རྟོགས་པའང་དོན་དམ་ལ་དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་
རྟོགས་དགོས་པས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན།¹⁴⁵ གཞན་ལས་
སྐྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་སྟམ་སྟེ།

དེ་དང་དེ་འདྲ་ལ་དོན་དམ་ཏུ་དབྱད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དབྱད་པ་གཉིས་རེ་མཛད་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་འཛོལ་དགོས་སོ། །དེས་ན་བདག་གཉིས་ལྷ་རགས་རྣམས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བས་ཚད་མར་
སོང་ཚུལ་སོགས་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱད་པ་ཞུགས་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་
པས་དེ་དག་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ཐོབ་བདེན་པ་དང་ཡང་དག་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཡང་དག་དང་ཀུན་རྫོབ་གང་ལ་སྟོས་ཀྱང་འགལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་ཡང་གཤེགས་ལས། དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་གོང་
དུ་བྲངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཡང་དག་པ་ལ་སྒྲིབ་བར་
བྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟན་ཅིང་དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་ཏུ་བསྟན་པ་མིན་ནོ། །དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་ཏུ་(=དུ)མཁུན་པའི་འཕགས་པ་ལ་སྟོས་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ཡིན་ཡང་། དེ་ལ་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་ནི་མེད་དེ་བརྟན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་སྒྲི་དང་བྱད་པར་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བསྐྱད་
པ་ཞུགས་པ་དེས། ཡང་དག་པར་མཐོང་བའི་སྒོ་རྣམས་དང་འཕགས་པས་བརྟན་
པར་མཐོང་བ་ལ་གཞོད་པར་མི་བྱས་ཀྱི། འཕགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་
ཏུ་མཐོང་བའི་སྒོ་དེས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཚུར་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བརྟན་
པ་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས།¹⁴⁶ མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་
ཀྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གཞོད་མིན་ངེ་ལྟར། །དེ་བཞིན་
བྱི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་སྒོས། །བྱི་མེད་སྒོ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་དག་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་

ཐུབ་སེམས་དཔལ་ལྷན་ལ་ནི་དེ་དག་ཀྱང་རྫོང་ཅམ་དང་བཙུང་མའི་ངོ་བོ་འབའ་
ཞིག་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མིན་ཏེ། འཇུག་པ་ལས།¹⁴⁷ དེས་གང་བཙུང་མ་བདེན་
པར་སྒང་དེ་ནི། ཀྱང་རྫོང་བདེན་ཞེས་སྐབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། བཙུང་མར་གྱུར་
པའི་དངོས་ནི་ཀྱང་རྫོང་ཏེ། ཞེས་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་སྟེ་བའི་སྐབས་མེད་པས།
ཀྱང་རྫོང་ཅམ་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མིན་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།¹⁴⁸ ཉན་
རང་དང་བྱང་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ། འདུ་བྱེད་གཟུགས་
བརྟན་སོགས་དང་འབྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི། བཙུང་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་
གྱི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མཛོན་པར་ཆོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། གཟུགས་སོགས་དེ་གསུམ་གྱི་ངོར་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་མིན་
ཞེས་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།¹⁴⁹ དེ་ལྟར་འགྲེལ་པས་དེ་རྣམས་གྱི་ངོར་
ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་མིན་པར་ཡེ་མ་བསྐྱབ་པར་བདེན་པ་མིན་ཞེས་བསྐྱབས་པ་ལ་
ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་མིན་པར་བསྐྱབས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཡང་སློའི་འཇུག་པ་
ཅིངས་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རང་གི་སློའི་བྱི་མས་སྤགས་ནས་འཆད་
པའི་ལུགས་ངན་པའོ། ཞེས་ནན་ཏན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཆོས་ཡང་དག་
པར་བསྐྱབ་(=སྤྱད་)པའི་མདོ་སྟོམ་རིམ་^Aདུ་བྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། དཔེར་ན་སྐྱུ་
མའི་མཁའ་པོ་ཞིག །སྐྱུ་ལ་པ་ཐར་པར་བྱ་བྱིར་བཙོན། དེས་ནི་སྐྱ་ནས་དེ་ཤེས་
པས། །སྐྱུ་ལ་པ་དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད། །སྤིང་གསུམ་སྐྱུ་ལ་པ་འབྲ་བར་ནི། །རྫོགས་
པའི་བྱང་ཐུབ་མཁས་པས་ཤེས། །འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ་གོ་བགོས་ཏེ། །འགྲོ་བ་དེ་
ལྟར་སྐྱ་ནས་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གྱིས་འཕགས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དགྲ་བཙུང་མ་

A སྟོམ་རིམ་དང་མོ། སྤེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི་བསྟོམ་རིམ་དང་མོ། ༣༧ སྤིག། སྟོམ་རིམ་བར་བ། སྤེ་བསྟན།
དབུ་མ། ཀི་བསྟོམ་རིམ་བར་བ། ༥༦ ཉོན། སྟོམ་རིམ་ཐ་མ། སྤེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི་བསྟོམ་རིམ་ཐ་མ། ༦༩ ཉོན།

པ་དག་ལ་ནི་གཟུགས་སོགས་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་བདེན་པར་ཚྲོམས་པའམ་ཞེན་པ་
མི་སྐྱེ་བས་བཅོས་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གཟིགས་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱལ་བ་ལ་སྤྱལ་པར་
མ་ཤེས་ན་བདེན་པར་འཛིན་ཀྱང་སྤྱལ་བ་ལ་སྤྱལ་པར་ཤེས་ན་བདེན་པར་མི་འཛིན་
པ་བཞིན། བརྩན་པ་ལ་བརྩན་པར་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་མཛོན་སུམ་དུ་ཤེས་བཞིན་པ་ལ་
བདེན་པར་བརྩུང་བའི་ཆགས་པ་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་སྐྱེ་གཏན་མི་སྐྱེའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།

༥ བདེན་གཉིས་སྣང་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོར་གཉིས་སྣང་ཆེ་ཆུང་དང་། གཉིས་
སྣང་མཐུན་པ་ལའང་གསལ་སྣང་ཆེ་ཆུང་གི་བྱད་པར་ཅོམ་ལས་ལྟ་ཚུལ་མཐུན་
སྣང་བ་གཅིག་ཡིན་ལ། ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་འཛིག་ཉེན་རང་ག་བ་དང་
འཕགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་རང་ངོས་ནས་ལྟ་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མེད་པ་
ནི། ཆོག་གསལ་ལྟར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ཀྱིས་གང་མཐོང་བའི་སྐྱ་ཤད་དེ་རབ་རིབ་
དང་བྲལ་བའི་མིག་གིས་མི་མཐོང་བ་དང་། རབ་རིབ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་བའི་སྐྱ་
ཤད་དེ་རབ་རིབ་ཅན་ཀྱིས་མི་མཐོང་བ་དཔེར་བྲས་ནས་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་པར་
སྐྱ་བ་དང་། རང་བཞིན་ཀྱིས་མེད་པར་སྐྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་
ཡང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་གཅིག་མེད་པར་སྐྱབ་པར་མཛད་པ་དང་། འཇུག་པའི་
སྐབས།¹⁵⁰ རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། །ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་
རྣམ་བཏགས་པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་
བཞིན་འདྲར་ཤེས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་
མཐུ་ཡིས་རང་གིས་ལག་པའི་བཟའ་བཏུང་གི་སྒོད་ནང་དུ་སྐྱ་ཤད་དང་། སྣང་མ་ལ་

སོགས་པ་མཐོང་བ་ན་དེ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྟགས་ཀྱང་བསལ་
བར་མི་རུས་པས་ན། མིག་དག་པ་རབ་རིབ་མེད་པའི་གན་དུ་བྱིན་ནས་བསྟན་པ་
ལ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྱེ་ཤད་དེའམ་དེའི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་
དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

ཡང་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཤད་མཐོང་ཞེས་རང་གི་བསམ་པ་སྟོན་པ་དེའི་
ཆེ་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་དེས་འདི་ན་སྐྱེ་ཤད་མེད་དོ། །ཞེས་དགག་པ་སྤྱར་བྱས་
ནས་སྐྱེ་མོད་ཀྱང་། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེ་ཤད་མེད་པ་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞེན་བསྟན་པར་མི་
རུས་པ་དང་དཔེ་དོན་སྤྱར་ནས་འཆད་པ་དེ་གོ་བདེ་བར་བཀོད་ན། དཔེ་དེ་ཉིད་དང་
འབྲེལ་བ་ནི། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་གྱིས་གཞིན་པ་བསྐྱད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་
བ་ནམས་གྱིས་ཕྱང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྤྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་
དམིགས་པ་ནི། ཕྱང་པོ་སོགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཀྱན་རྫོབ་པ་སྟེ། རབ་རིབ་གྱིས་སྐྱེ་
ཤད་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེ་ཤད་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་
མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་དང་། ཕྱང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞེན་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་རིག་པས་
བསྐྱད་པའི་སོ་སྤྱེ་རང་ག་བས་མི་མཐོང་བ་དང་འབྲེལ། །རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་
མིག་གིས་སྐྱེ་ཤད་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་
པ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞེན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་
དང་འབྲེལ། །རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེ་ཤད་མཐོང་བ་དེ་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་
གིས་མཐོང་ཡང་། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེ་ཤད་དེ་མེད་དོ་ཞེས་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞེན་བསྟན་
མི་རུས་པ་དང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་སོ་སྤྱེ་ལ་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞེན་རྗེ་
ལྟ་བུ་བཞེན་བསྟན་མི་རུས་པ་གཉིས་འབྲེལ། །འོན་ཀྱང་མི་འབྲེལ་བ་ནི། རབ་རིབ་ཅན་
ལ་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ཚུལ་དེ་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་གིས་མཐོང་བ་

དང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས་ཕྱང་སོགས་མཐོང་ཚུལ་དེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་བ་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་མཐོང་བས་དེ་གཉིས་མི་འབྲེལ། །

དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་སྦྱར་བའི་ཆེའང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་མཐོང་བའི་
སྒྲ་ཤད་དེ། དེ་དང་བྲལ་བའི་མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་མ་ཟད། མེད་པར་མཐོང་བ་
དང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་
འཕགས་པས་ངེས་པར་གཟིགས་དགོས་པས་སྒྲ་མ་དང་མི་འབྲེལ། །རབ་རིབ་
དང་བྲལ་བས་མཐོང་བའི་སྒྲ་ཤད་དེ་སྒྲ་ཤད་དངོས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། མ་རིག་པས་
བསྐྱད་པ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་བའི་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་
རང་བཞིན་དངོས་སམ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མི་འབྲེལ། །འདི་ཡང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་མཁྱེན་ཚུལ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མཁྱེན་པའོ། །

ཀུན་རྫོབ་གཟིགས་ཚུལ་ནི། དུལ་དང་དུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྒྲར་བའི་ཚུལ་
ཀྱིས་མཁྱེན་པའོ། །འདི་ནི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཆེས་
གསལ་བར་བྱེད་པའོ། །

འདི་ན་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་སྒྲར་སྒྲ་ཤད་མི་སྒྲར་ཡང་རབ་རིབ་
ཅན་ལ་སྒྲ་ཤད་སྒྲར་བའི་སྒྲར་བ་དེ་དེ་ལ་སྒྲར་བ་བཞིན་དུ། མ་རིག་པའི་བག་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་
རྣམས་མི་སྒྲར་ཡང་སེམས་ཅན་གཞན་ངོས་ལ་ཤར་བའམ་སྒྲར་བའི་ཀུན་རྫོབ་
པ་རྣམས་གཞན་ངོས་ལྟར་སྒྲར་ཞིང་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ངོས་ནས་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སུ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སོང་བར་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་

དོན་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་བསྐྱབས་པའི་གཞུགས་སྐྱེལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་
གཞན་ངོ་ལ་ཤར་བ་ཉིད་རང་གིས་གཟིགས་པ་ཅམ་ཡིན་པ་དང་། མ་རིག་
བགས་(=བག་)ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་སོ་སོ་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་གཞན་སྒྲུང་གི་ཚུལ་དུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་སྒྲུང་བའི་བདེན་
སྒྲུང་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུང་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་བདེན་སྒྲུང་མེད་ཅེས་སྒྲུབ་གོས་
པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འདི་ལྟར་འཆད་ན་གཞུང་ཆེན་པོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དུ་མ་
ཞིག་ལ་དྲོགས་པ་ཆོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་དང་ཆོས་
འཁོར་བསྐྱོར་ཚུལ་རྣམས་འཕགས་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པ་ཆེན་པོའི་
སྒྲུལ་དུ་དད་པའི་སྤྱི་ལོང་རབ་རྒྱ་གཡོ་བར་བྱས་པས། རིགས་པ་སྐྱང་(=ཀྱང་)རྒྱང་
ལ་བཞེན་པ་དུ་མ་ཞིག་གིས་ཅོད་དུ་ཡོང་བར་གདོན་མི་ཟ་ཡང་ཅི་བརྟུབ། དེ་ལྟར་
ཡིན་པའི་ཁྱད་སྤྲོད་ཀྱི་གོང་དུ་བྱངས་པའི་ཆོག་གསལ་དང་འབྲུག་པ་གཉི་གས་
རབ་རིབ་ཅན་ཀྱིས་སྐྱེལ་དུ་སྒྲུང་ཚུལ་དཔེར་བཞོད་ནས་འཆད་པ་དེ་དང་། དེའི་
འགྲེལ་པ་དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་
གོང་དུ་བཞོད་པ་ལྟར་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་(=ཀྱིས་)རི་སྟོད་པ་
མཁྱེན་པ་དེ་མ་རིག་པའི་བགས་(=བག་)ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་ནས་བྱང་སོགས་
སྒྲུང་བ་མིན་ཀྱང་། གང་ཟག་གཞན་ཀྱི་ཤེས་པ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ལ་སྒྲུང་བ་
སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲུང་དགོས་ཏེ། སྒྲུང་བ་དེ་མེད་པར་མི་རུང་ལ་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཡོད་ན་
རི་སྟོད་པ་མཁྱེན་པས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། བན་ཡོན་བསྟན་
པའི་སྐབས་སུ་འང་¹⁵¹དེ་ཉིད་ལས། ཆེན་པོ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་
གསུངས་པ་རྣམས་ལ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་མི་མཐོང་བ་སངས་རྒྱས་
རང་སྒྲུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་

གདུལ་བྱ་གཞན་སྤང་གི་མཁུན་ཚུལ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱུ་གི་སྤྲུལ་བསྐྱུས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་ཟེར་མི་དགོས་པར་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཡུལ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ།
 མཁུན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་ལ་འགལ་བ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གང་གསུངས་པ་རྣམས་ལས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཀྱས་སོ། །གཞན་
 ཡང་ཆེ་འདྲིའི་མི་ལ་སྤང་བའི་སྟོང་བརྟུང་ཐམས་ཅད་ཆེ་འཕོས་པ་དེ་ཉིད་ནས་མི་
 སྤང་བ་དང་། ཆེ་འཕོས་མ་ཐག་པའི་བར་སྲིད་པ་དེར་གང་སྤང་བ་དེ་ཆེ་འདྲིའི་མི་
 ལ་མི་སྤང་བ་དང་། མི་མ་ཡིན་གྱི་གྲོང་སྡེ་མིའི་གྲོང་སྡེ་དང་ཉེ་བར་ཆགས་ཀྱང་མིས་
 མི་མཐོང་བ་དང་། འག་དང་ལྟོན་ཤིང་ལ་སོགས་པར་བཅན་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་
 པས་སོ་སོའི་གནས་ཁང་འོངས་སྟོང་དང་བཅས་པར་གཞིས་ཆགས་ནས་ཡོད་ཀྱང་
 རང་ཅག་གིས་དེ་ལྟར་སྟོང་མི་བྱབ་པ་དང་། མིའི་འོངས་སྟོང་ཕུན་སྲུང་ཆོགས་
 པ་རྣམས་མི་མ་ཡིན་པལ་ཆེ་བས་མི་མཐོང་བར་སོ་སོའི་གནས་ཁང་སོགས་སུ་
 མཐོང་བ་རྣམས་ནི་སོ་སོའི་ལས་ཀྱིས་བཀོད་པ་སོ་སོར་མཐོང་ཞིང་ལས་རིགས་
 མི་མཐུན་པ་གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་བ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྤང་ཚུལ་སྤྲོད་མོང་
 བ་དང་སྤྲོད་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་རེ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་དཔགས་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །གཞན་ཡང་ནད་ཟུག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སྤྲུག་བསྐྱུལ་སྟོང་བའི་སྟོང་སྤང་དེ་
 ཞེས་རྗེ་རང་ངོས་ནས་སྤང་བ་མིན་ཡང་ནད་པ་དེའི་སྟོང་སྤང་དེ་ཞེས་རྗེར་སྤང་
 བ་དང་། དཔྱལ་བ་ལྷགས་བསྐྱེགས་གྱི་ས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གནས་པ་འདྲ་
 ཡང་སྤྲུག་བསྐྱུལ་གྱི་སྟོང་ཆོར་སོ་སོར་ཡོད་པ་སོགས་དཔེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་དང་
 སྤང་ཤེས་ན་སངས་རྒྱུ་ལའང་རང་སྤང་དང་། གཞན་སྤང་ཡོད་པ་ལེགས་པར་
 དཔོག་ཀྱས་པས་སངས་རྒྱུ་གིས་ཡུལ་མཁུན་ཚུལ་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་
 ཁྱབ་པའི་གནད་ཀྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

རྩམ་བཅའ་གི་ཁྱད་པར་ལ་དབྱེད་པ།

༥ རྩམ་བཅའ་གི་ཁྱད་པར་ལ་དབྱེད་པ་ནི། ལྷགས་འདིར་ཡོད་ན་
ཐམས་ཅད་བཅའ་ཡོད་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་རྩམ་སྒྲུབ་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པར་
བསྟན་ལ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ནི། ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་རྩམ་སྒྲུབ་ཡོད་
པར་བཞེད་ཅིང་། མདོ་སེམས་གཉིས་དང་། རང་རྒྱུད་པ་དག་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་རྩམ་
བཅའ་གཉིས་སྒྲུབ་དེ་བཅའ་མཛད། ཁྱད་པར་ནི་མདོ་ལས།^A ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་
ནི་ཡོད་ཅིང་། གང་ཟག་ནི་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་ནས་
བསྒྲུབ་པ་ལས།¹⁵² གང་ཅི་ཡང་རྒྱུད་སྤེལ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་སྤྲིན་ཤིང་དེ་
ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་བརྟེན་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་
ནི་མདོར་ན་རྩམ་སྒྲུབ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་ཅི་ཡང་རྒྱུད་སྤེལ་དེ་
ལས་གཞན་པ་དག་ལ་སྤྲིན་ཤིང་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་བཅའ་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་
རིག་པར་བྱའོ། རྩམ་སྒྲུབ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་བསྟན་ནས་
རྩམ་བཅའ་གི་དབྱེད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། རོན་ནི་རང་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ཁྱད་
གཞི་གཞན་ནམ་རྩམ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་ལ་སྤྲིན་ནས་ངོས་བཟུང་དགོས་པའམ་
ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་དགོས་པ་དེ། བཅའ་ཡོད་ཀྱི་རོན་དང་། མཆོན་གཞི་ནི་གང་
ཟག་དང་ཤེས་བྱ་རྣམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའོ། །ཆོས་གང་ཞིག་ཁྱད་པར་གཞན་ནམ་
རྩམ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ལའང་མ་སྤྲིན་པ་དང་མ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོག་དུ་

A འཕགས་པ་ཡོངས་སྒྲུབ་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འཛང་(མདོ་སྤེལ་ ༩། ༡༧༩ ཉེན།) དག་སྤེལ་
(མདོ་སྤེལ་ ༩། ༡༨༡ ཉེན།) ལྷ་ས་ (མདོ་སྤེལ་ ༧། ༡༨༤ ཉེན།) བཀའ་འགྲུར་རྣམས་སྤེལ་ ལས་ཀྱང་ཡོད་རྣམ་
པར་སྤྲིན་པ་ཡང་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་མི་མཐོང་སྟེ། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྟེ།

ཡོད་པའམ་ཐ་སྟོད་གདགས་སུ་རུང་བ་ནི་རྩམ་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་ནི་
གཟུགས་དང་། རྣམ་ཤེས་དང་། ཚེར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཀྱིས་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངོས་བཟུང་དུ་ཡོད་པས་ཐམས་ཅད་རྩམ་ཡོད་དུ་འདོད་
དོ། །གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཁྱད་གཞི་གཞན་བརྒྱད་མི་དགོས་པར་རང་ཉིད་
མཐོང་ཚུལ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་རྟོན་ཚུལ་ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་ན་རང་རྒྱ་
བའི་ངོ་བོ་དང་རྩམ་སུ་ཡོད་ཅེས་སྟེ། །གང་ཟག་ནི་ཕྱང་སོ་མ་ཡིན་ཡང་ཕྱང་སོ་རེ་
རེ་བ་ཞིག་ངོས་བཟུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་རྟོན་པ་དང་། ཕྱང་སོའམ་
བྱ་བྲེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞན་ཞིག་དང་སྒྲར་ནས་གང་ཟག་གི་ཐ་སྟོད་འདོགས་པས་ན་
བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ནི་བར་གྱི་སྒྲ་
བའམ་གཡང་ས་ལྟ་བུ་སོགས་རེག་མེད་པ་ཞིག་ངོས་བཟུང་བ་ལས་ནམ་མཁའ་འོ་
བོ་རྟོན་པའམ་ཐ་སྟོད་འདོགས་དགོས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པ་གཞན་རྣམས་
ནི་སོག་མར་རྩམ་ཡོད་ཀྱི་དངོས་སོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོན་དགོས་པས་
ན་དེ་ལྟར་འཛིག་གོ། །རྩམ་ཡོད་མེད་ན་བཏགས་ཡོད་རང་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་ལ་དེ་
ལས་ཐ་དད་པའི་ཚེས་ཤིག་ནི་ངོས་བཟུང་དགོས། དེ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་ཞིག་ངོས་
བཟུང་དགོས་པས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ངོས་བཟུང་བྱུང་ས་མེད་པར་སོང་ནས་རང་གི་
ངོ་བོ་རྟོན་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་འགྱུར་སྟམ་དུ་དྲོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞིབ་པ་ནི་གྲུབ་
མཐའ་སོ་སོའི་གཞུང་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་རྩམ་བཏགས་འདི་ལ་བརྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགོག་པར་
མཛད་དེ། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་རྩམ་ཡོད་གཅིག་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་མི་
དགོས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྲེད་ན་དེ་ལྟར་དུ་འཛིན་པ་ནི་

གྲུབ་མཐའ་(=མཐའ་)བཏགས་པ་ཁོ་ནར་ཟད་ཅིང་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པས་འཁོར་བའི་
རྩ་བར་བཤད་པ་དང་ནང་འགལ་བར་འགྱུར་བས་རིགས་པས་བརྟག་ན་འཛིག་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་དང་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཞིག་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ལྷོས་
དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱུང་པར་འབྱེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཡོད་ཉིད་
ཡིན་ཀྱི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་ཆ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མི་སྲིད་པས་དེ་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་འབྱེད་
པ་དོན་མེད་དོ། །དེ་ཡང་གཞི་གང་ཟག་ལྷ་བྱ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ན་གོ་བདེ་བར་
སྦྱང་བས་བརྟག་པ་སྲ་མ་ལྟར། སྤང་པོ་རྣམས་ཡོད་ཞིག་ངོས་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྷོས་
པར་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་བཏགས་པ་ཁོ་ན་དང་། སྤང་
པོ་དང་མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པར་ཐལ་ཏེ། གང་ཟག་བཏགས་
ཡོད་དང་སྤང་པོ་རྣམས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བཏགས་
ཡོད་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྣམས་ཡོད་ཁྲིགས་པ་ན་དེ་ཡང་
ཁྲིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ཡང་གྲུབ་
མཐའ་བཏགས་པའི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་
བཅོམ་ཀྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །བརྟག་པ་བྱི་
མའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤང་པོ་རྣམས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མ་སྦྱར་བར་གཟུགས་སྤང་
སོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་གང་ཞིག་ངོས་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྷོས་པར་གང་ཟག་གམ་ང་རང་
རྒྱ་བར་འཛིན་པ་ལ་བྱས་ན་ནི་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱན་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པས་
རྣམས་ཡོད་མི་སྲིད་ཅིང་། རྒྱལ་འདི་ལྷ་བྱར་འཛིན་པ་ལ་ཀྱན་བཏགས་དང་ལྷན་
སྐྱེས་གཉིས་རེ་ཡོད་ཅིང་བདག་དེས་སྦྱང་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་
དངོས་ཡིན་ལ། བདག་འཛིན་སྲ་མའི་ཞེན་ཡུལ་ཁྲིགས་ན་བྱི་མའི་ཞེན་ཡུལ་ཁྲིགས་
པས་མ་བྱུང་བ་དང་། བདག་འཛིན་འདིའི་ཞེན་ཡུལ་ཁྲིགས་ན་སྲ་མའི་བདག་འཛིན་

གི་ཞེན་ཡུལ་ཁེགས་པས་བྱབ་ཅེས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མིན་གྱི་བྱང་ཆོས་
སོ། །བདག་འཛིན་འདི་ལ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ས་བཞི་པའི་ངོ་སྤྲུལ་
གི་སྤང་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲུག་པ་ལས།¹⁵³ རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་
ཟད། །ཅེས་པའི་བྱང་སེམས་ས་བཞི་པའི་ངོ་སྤྲུལ་གི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གྲུབ་
མཐའ་འོག་མས་བཞག་པའི་རང་རྒྱ་བ་འཛིན་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བས་བཞག་པའི་
རང་རྒྱ་བ་འཛིན་པ་གཉིས་སྤྲ་རགས་དང་འཛོག་མཆམས་མ་འབྲེས་པར་འབྱེད་
དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟར་མི་འབྱེད་པར་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེམས་ནས་བསྐྱོམས་པ་
ནི་ལྟ་བའི་སྤྲ་ཐག་ཆོད་པ་ཅི་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
སྤྲ་མོ་ནི་གང་ཟག་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྤྲོང་བ་ཉིད་ལ་བྱའོ། །

བྱང་པར་ཆོས་གང་ཞིག་རྫས་ཡོད་དུ་སྤྲ་བ་དང་། ཆ་བཅས་སུ་སྤྲ་བ་ནང་
འགལ་ཏེ་རྫས་ཡོད་ནི་སྤྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་རྟེན་ཚུལ་ཡིན་ལ། ཆ་བཅས་
ནི་ཆ་དང་ཆ་བཅས་པན་ཚུན་སྤྲོས་ནས་རང་གི་ངོ་བོར་རྟེན་པ་དགོས་ཏེ། ཆ་ཤས་
འཆར་བ་ལ་མ་སྤྲོས་པར་ཆ་ཅན་དང་། ཆ་ཅན་འཆར་བ་ལ་མ་སྤྲོས་པར་ཆ་ཤས་
ཀྱི་ངོ་བོར་རྟེན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ལྷན་བྲངས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཀྱང་རྫས་
ཡོད་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་པས་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་
དུ་སྤྲ་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་སྤྲ་བ་གཉིས་ཀྱང་ཆེས་མི་
མཐུན་ནོ། །འོ་ན་བྱམས་ཁུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་རྫས་བཏགས་ཀྱི་བྱང་པར་གསུངས་པ་
དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས།¹⁵⁴ བྱམས་པ་རྣམས་གངས་
འདིས་ཀྱང་འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོར་བ་དང་། འདུ་
ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་

ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་འདི་ནི་སྒོ་བྱར་དུ་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་པ་དེ་
ལྷར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་།¹⁵⁵ བྱམས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་བཟླ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱིས་
གཞུགས་ཡོད་ཀྱི། རོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།¹⁵⁶ བྱམས་པ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཆོས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་
མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པས། གཞུགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་བཏགས་པ་གསུམ་དུ་རྟོགས་
པར་བྱ་བ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་གཞུགས་སོ། །འདི་ནི་རྣམ་
པར་བཏགས་པའི་གཞུགས་སོ། །འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ཞེས་སྤང་སོགས་
ཀུན་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས། ¹⁵⁷ཡང་བྱམས་པ། གང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མའི་
དངོས་པོ་དེ་དང་དེ་ལ་གཞུགས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། བཏགས་པ་
དང་། ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་འདི་ནི་ཀུན་
བཏགས་པའི་གཞུགས་སོ། །ཞེས་དང་།¹⁵⁸ འདུ་ཤེས་དང་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་
གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཞུགས་སོ། །ཞེས་དང་།¹⁵⁹ ཆོས་ལ་
བདག་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
གཞུགས་སོ། །ཞེས་དང་།¹⁶⁰ ཀུན་བཏགས་པའི་གཞུགས་དེ་ནི་རྣམ་སྤྱོད་པར་
བལྟ་བར་བྱའོ། །རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཞུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་རྣམ་སྤྱོད་པའི་བྱིར། རྣམ་སྤྱོད་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། རང་དབང་དུ་འབྱུང་
བའི་བྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་དེ་ནི་རྣམ་སྤྱོད་པ་ཡང་མ་
ཡིན། རྣམ་སྤྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་རོན་དམ་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་བལྟ་བར་
བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་།¹⁶¹ བྱམས་པ། གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་འཁོར་
བ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བས་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །བདག་གི་དོན་
ལས་བརྒྱམས་ཏེ་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བས་སྤྱ་ངན་ལས་མ་

འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པ་ནི་བྱམས་ཁྲུས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་བལྟ་
བར་བྱའོ། །ཐལ་འབྱུང་བའི་ལུགས་འདིས་གཞན་དབང་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་བསྟན་
པར་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛོམས་(=འཛོམ་)ཉིད་ཀྱི་¹⁶² རང་དབང་དུ་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་གྲུབ་པོ། །དོན་ནི་གཞན་དབང་འཛིག་ཉེན་
བའི་ཐ་སྙད་དོར་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་བྱ་སྟེ། ཡོངས་གྲུབ་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་དོར་མེད་
པས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའང་མ་ཡིན། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་དོར་ཡོད་པས་
རྣམས་སུ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པས་ཤེས་སོ། །

དེ་ཡང་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས།¹⁶³ དེའི་ཕྱིར་བྱམས་ཁྲུས་ལས་རྣམས་
སུ་ཡོད་མེད་གསུངས་པའི་རྣམས་ནི་གཞུང་གཞན་ལས་རྣམས་བཏགས་གཉིས་སུ་
བཤད་པའི་རྣམས་ཀྱང་མིན་ལ། དབུ་མ་པས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་
རྣམས་སུ་བཤད་པ་ཡང་མིན་པས་ཡོད་པ་ཅམ་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སུ་
མེད་པ་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། མིང་
དང་བཟའི་ལུལ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་བཏགས་སྲིད་པ་རྣམས་མིན་ནོ། །ཞེས་དང་།
རྣམས་བཏགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་རྣམས་རྟོག་རྣམས་སུ་ཡོད་པས་རྣམས་
ཡོད་དུ་བཞག་གི་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བའི་དོན་གྱིས་རྣམས་ཡོད་མིན་པར་གསུངས་
པས། ཞེས་དང་།¹⁶⁴ རང་དབང་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་རང་
གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་དེ་ཡིན་པས། མདོ་གཞན་ལས་གཞན་
དབང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འདྲའོ། །ཞེས་དང་།¹⁶⁵
ཆོས་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི་སྤར་ལྟར་གྱི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་པ་དང་དེ་བཞག་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་
སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུག་པ་ལས་ཀྱང་།¹⁶⁶ ཁྱོད་

ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །དེ་ཆེ་ངེས་པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་
འགྱུར། །རྟག་བདག་སྤངས་ན་དེ་ཆེ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་སམ་སྤང་པོ་
བདག་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་དོན་ནི་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྦྱ་བ་ཁྱེད་
ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་བས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེའི་
ཆེ་བདག་ཏུ་མེད་པའི་སྤང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མེད་པར་མཐོང་བར་ཐལ། རྗེས་
ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཀྱང་བ་སྦྱ་མ་གཉིས་
ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་སྦྱ་སྦྲེགས་པས་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ཀྱི་སྤང་
པོ་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོན་མེད་ཅེས་སྦྱ་ན། སྦྱ་སྦྲེགས་པས་འདོད་པའི་རྟག་པའི་བདག་
སྤྱང་བ་སྦྱེ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བ་སྦྱེ་མེད་པར་མཐོང་ན་རང་ཕྱོགས་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། མི་མཐོང་
ན་དེའི་ཆེ་རང་རྒྱ་བའི་བདག་མེད་པར་མི་མཐོང་བས་བདག་མེད་མི་མཐོང་བར་
འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་བ་སྦྱེ་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་འདིའི་དྲྀགས་གཙོད་དུ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།¹⁶⁷ འདི་
ལ་རིགས་པ་སྤྱ་མོ་མ་རྟོགས་ན་ལན་མི་ཐེབས་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། པ་རོལ་
པོས་སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བདག་དང་གང་ཟག་རྣམས་ཐ་
སྦྱད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་
བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ངོ་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འགྱུར་ལ། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བའི་ཆེ་བདག་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པས། པ་རོལ་པོ་
ལ་སྤང་པོ་དང་སེམས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདག་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མཐོང་
དགོས་པའི་སྦྱོན་འབྲུག་ལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཛོག་གི་བཏགས་

དོན་བཅའ་ནས་འདྲི་བར་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲིན་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་བརྟགས་ན། རྣམ་ཡོད་ནི་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་བ་གསལ་བས། དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་
 པའི་རྣམ་སྒྲུ་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཆེ་དགག་རྒྱུའི་རྣམ་ཡོད་དང་། རྣམ་བཟགས་
 གཉིས་སྒྲུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་ཡོད། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྣམ་སྒྲུ་བཤད་
 པའི་རྣམ་ཡོད་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་དགོས་པར་སྒྲུང་ངོ། །དེས་
 ན་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ནི། གཞུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཞུགས། གཞུགས་ནི་གཞུགས་
 ཀྱི་རྣམ་བཟགས་པའི་གཞུགས། ཕྱི་མ་སྤྲ་མས་སྟོང་པ་གཞུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
 གཞུགས་ཞེས་བྲ་ལ། དགོས་པ་ནི་གཞུགས་སྟོང་ལ་འཆར་ཚུལ་ཡང་དེ་གསུམ་དུ་
 དེས་ཤིང་དེ་གསུམ་མ་འདྲེས་པར་རྣམ་དབྱེ་ལེགས་པར་བྱེས་པ་ན་གཞུགས་ཀྱི་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ཚུལ་མ་རྟོར་བ་ཡིན་པས་དེའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལའང་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཆོར་བ། རྣམ་བཟགས་ཀྱི་ཆོར་བ། ཆོས་
 ཉིད་ཀྱི་ཆོར་བ་ཞེས་གཞན་ལའང་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། །ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་
 དགག་བྲ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་དགོས་པས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི་སྤྱིར་ཀུན་བརྟགས་
 ཡིན་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མིན་ཞེས་བྱུང་པར་སྒྲུབ་ན་ལེགས་པར་
 སྟམ་སོ། །བྲམས་ཁུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིར་དྲོགས་གཅོད་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས་སྟམ་
 ཡང་ཡིག་ཆོགས་ཀྱིས་འདྲིགས་ནས་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ། །

སྟམ་པ། དོ་སྒྲུང་ཅན་གྱིས་དྲོགས་གཅོད་སྤྱིན་སྒྲིབ་ལྟར། །སྒྲིབ་ཀྱང་དོ་
 སྒྲུང་དམན་རྣམས་གཉིད་སད་དམ། །ལ་ལས་དྲོགས་པ་བསྐྱབས་པས་འདྲིགས་མོད་
 ཀྱང་། །དྲོགས་སྟོང་དྲོགས་པ་སེལ་བའི་ལམ་དུ་བྱུངས། །དྲོགས་མེད་ལུག་ལྟར་

གནས་པའི་བརྗེད་ཉམས་དང་། །ཀུན་ལ་སྤྲུམ་(=སོམ་)ཉི་ཟ་བའི་རྟོག་དཔྱད་
མཁན། །སྒོས་མང་ཆོག་ལ་འབྲུམས་པའི་མཁས་ཆེ་གསུམ། །གཞུང་ཆེན་དོན་ཅ་
གཙོད་པར་གོལ་ས་ཡིན། །ཞེས་པའོ། །

གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་འཛིག་ཚུལ་སྒྲོར།

༥ གདགས་གཞི་(དགགས)འདགས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱད་པ་
ལ་གསུམ་སྟེ། དེའི་ཁྲམས་བསྟན་པ། གདགས་གཞིའི་དོན་ལྡན་ལ་དབྱད་པ། དེའི་
ཁྲད་པར་ལ་དབྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལེན་
བཅུ་དགུ་པ་ལས། བཙུམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་
ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཙུམ་ལྷན་འདས་ཡང་ཅི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་འཇ། འོན་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྤྲད་མས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ། བཙུམ་ལྷན་འདས་སེམས་བསྐྱེད་
པ་ལྷ་མ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྤྲད་མ་དང་མི་འགྲོགས། སེམས་བསྐྱེད་པ་སྤྲད་མ་
ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྷ་མ་དང་མི་འགྲོགས་ན། བཙུམ་ལྷན་འདས་ཅི་ལྟར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་ཅ་བ་རྣམས་སོགས་པར་
འགྱུར། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་
འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་རྟོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ཅི་སྤྲུལ་དུ་སེམས། འབྲུ་
མར་གྱི་མར་མེ་འབར་བའི་མེ་ལྷེ་དང་པོ་སོགས་སྟོང་པོ་དེ་ཆོག་གསལ་འོན་ཏེ་མེ་ལྷེ་
ཕྱི་མ་སོགས་སྟོང་པོ་དེ་ཆོག་པར་འགྱུར། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙུམ་

ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་མེ་མེ་དང་པོ་ཐོག་བས་སྤྱང་པོ་
 དེ་ཆོག་པ་མ་ལགས་མེ་མེ་དང་པོ་བྱང་བ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་སྤྱང་པོ་དེ་མི་འཆོག་
 གོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་མེ་མེ་སྤྱང་མ་ཐོག་བས་ཀྱང་སྤྱང་པོ་དེ་མི་འཆོག་སྟེ། མེ་མེ་
 སྤྱང་མ་ཐོག་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་སྤྱང་པོ་དེ་མི་འཆོག་གོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་
 གྱིས་བཀའ་སྒྲུབ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ཅི་སྟུང་དུ་སེམས་ཅི་སྤྱང་པོ་དེ་ཡང་ཆོག་
 གས། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོག་ལགས་སོ། །བདེ་བར་
 གཤེགས་པ་ཆོག་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྒྲུབ་པ། རབ་འབྱོར་
 དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
 ཆེན་པོ་སྤྱོད་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 འཆང་མི་རྒྱ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་སྤྱོད་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་འཆང་མི་རྒྱའོ། །སེམས་བསྐྱེད་
 པ་ཕྱི་མས་ཀྱང་སྤྱོད་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་
 པར་འཆང་མི་རྒྱ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ཕྱི་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་སྤྱོད་ན་མེད་པ་ཡང་
 དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་མི་རྒྱའོ། །སེམས་
 བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མ་ཡིན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པས་ཀྱང་
 མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་མི་རྒྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
 ཆེན་པོ་སྤྱོད་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 འཆང་ཡང་རྒྱའོ། །མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་མང་དུ་གསུངས་པ་
 རྣམས་ཀྱང་འདིའི་ཁྱད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཆོག་འགྲེལ་ནི་ཤེས་པར་སྤྱོད། །

བསྟན་དོན་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྒྲོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་ཡུན་
 བསྐྱངས་ནས་བསྒྲོམ་པ་དོན་དུ་འགྱུར་ཡང་སྤྱད་ཅིག་རེ་རེ་བའི་བསྒྲོམ་པ་དོན་དུ་

མི་འགྱུར་བ་དང་། སྒོམ་པ་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་ཀྱང་རྒྱན་འཐུད་
བ་ལས་རྟེན་པ་མི་འགལ་བ་དང་། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་གདགས་གཞི་སོ་སོར་
བཅའ་ནས་མི་རྟེན་ཀྱང་ཆད་མས་རྟེན་པ་མི་འགལ་བ་དང་། ཆ་རེ་རེ་བས་མི་
སྐྱབ་(=མི་འགྱུར་)ཀྱང་ཆ་དང་ཆ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སྐྱབ་པ་(=སྐྱབ་པ)མི་
འགལ་བ་དང་། ལས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བས་རྣམ་སྤྲིན་འབྲིན་པར་མི་བྱས་ཀྱང་
སྤྲིའི་ཆ་བསགས་པ་ལས་རྣམ་སྤྲིན་འབྲིན་པར་མི་འགལ་བ་དང་། གདགས་
གཞི་དང་འདགས་(=གདགས་)ཆོས་རང་རང་ངོས་ནས་སྐྱབ་པ་མེད་ཀྱང་པན་
ཚུན་ལྟོས་ནས་སྐྱབ་པ་མི་འགལ་བ་དང་། བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་ཀྱང་
ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལྟར་རྟེན་པ་མི་འགལ་བ་མདོ་དེ་དག་གིས་ཅུ་བཏོན་ནས་
སྐྱབ་པར་མཛད་དོ། །

༥ གཉིས་པ་དོན་ལྡོག་ལ་དབྱད་པ་ལའང་འཐད་པའི་ཕྱོགས་བསྟན་པ་
དང་། དེ་ལ་རྩྭ་བ་སྤྲོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་གདགས་
གཞི་དང་འདགས་(=གདགས་)ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར་རྩི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཆོས་གང་
ཞིག་རང་གི་ཐ་སྙད་གང་ལ་གདགས་པའི་གཞི་ནི་རང་གི་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་
དང་། གདགས་གཞིའི་བྱད་པར་ལས་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱད་པར་སྐྱར་བའི་གཞི་ནི་རང་
གི་བྱད་པར་ཀྱི་གདགས་གཞིའོ། །བདག་གི་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་བཤེས་སུ་
གཞི་དེས་ཆོས་དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་ལེན་པའམ་སྟོན་པ་དེ། ཆོས་དེའི་གདགས་གཞིའི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་མཐོང་ཡང་ཅུང་ཕ་བས་སྒྲར་ཡང་
གོ་བདེ་བར་འཆད་ན། གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞི་དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་
བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་དེ་ཉིད་སྒོ་ཡུལ་དུ་ལེན་པ་སྟེ་རྟེན་པའམ་མཆོན་
པ་དེ་ཡིན་པས། དཔེར་ན། རུམ་པའི་དབྱིབས་མཐོང་བ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱམ་

བ་མཐོང་སྟེ་འདི་བྱམ་པའོ་སྙམ་པའི་སྒོ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེའི་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་དང་། བྱམ་པའི་རིམ་དང་བཟོ་དབྱིབས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་མཐོང་ཅམ་ནས་བྱམ་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་མངེས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་གྱི་བྱད་པར་ངང་གིས་བྱངས་པས་དེ་ནི་དེའི་བྱད་པར་གྱིས་གདགས་གཞིར་འགྱུར་བ་བཞིན་མོ། །དེ་ནི་གཞི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྒྲོང་བ་ནི། འོ་ན། དུ་བ་མཐོང་བས་མེ་དཔོག་པ་དང་། ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་བྱད་པར་ལས་ནང་གི་སྒྲིན་ཡོན་དཔོག་པ་དང་། བྱམ་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་སོང་བ་ལས་མི་རྟག་པར་དཔོག་པ་སོགས་ནི་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་གདགས་གཞིར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདིའི་དཔོག་ཚུལ་ནི་སྔ་མ་རྒྱ་མཚན་དང་ཕྱི་མ་བསྐྱབ་བྱ་བྱས་ནས་རིགས་པས་རིམ་གྱིས་དཔོག་ཚུལ་ཡིན་པས་སྒོ་ཁ་སྟོགས་ཚུལ་ཡང་སྟོས་ནས་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་ལ་འདུག་དགོས་ལ། གདགས་གཞི་ལས་གདགས་ཆོས་དཔོག་ཚུལ་ནི། གདགས་གཞི་དེ་ཉིད་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཏགས་ཆོས་རང་བྱུགས་གྱིས་འཆར་བ་དང་། ཐ་སྙད་ཤེད་མཚུངས་སུ་འདེན་པ་ཞིག་དགོས་པར་(པས་)སྔ་མ་དང་མི་འབྲས་ཉི། དཔེར་ན། བྱམ་པའི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱམ་པ་མཐོང་བར་འཛིག་ཅིང་། དེ་ལས་བྱམ་པའི་ཐ་སྙད་དང་བྱམ་པའི་ཁ་དོག་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་པན་ཚུན་འགྲན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་སྟོ་ལྷིང་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྒྲིར་གྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡང་བྱམ་པའི་གདགས་གཞིར་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། སྟོ་ལྷིང་བ་དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་ཚུལ་དེ་ཉིད་བྱམ་པ་འཆར་ཚུལ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་གམ་དེའི་སྟོ་བས་གྱིས་བྱམ་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་ལན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐ་སྙད་པན་ཚུན་འགྲན་པ་ལྟ་བུར་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན་ཆོས་དེའི་གདགས་གཞི་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་མ་ཡིན་དགོས་ན། བདག་
མེད་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་གདགས་གཞི་མི་ཆེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
འདི་ལ་རིགས་པའི་ལན་དང་། ལུང་གི་ལན་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
བདག་མེད་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་། མེད་ཡན་ག་
བ་སྐྱས་བརྗོད་དུ་བྱང་ཡང་སྒྲོས་ངེས་ཚུལ་ལ་དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པས། དེའི་གཞི་བྱེ་
བྱག་ལ་སྦྱར་ནས་བྱེ་བྱག་པ་ཞིག་ངེས་པས་བཟུང་བ་ལས་བདག་མེད་དང་ཤེས་
བྱ་སོགས་ཆེད་པ་འདོག་དགོས་པས། གདགས་གཞིའི་བྱད་པར་ལ་སྦྱར་ཆེ་དེའི་
གདགས་གཞི་དང་དེའི་གདགས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བུམ་པའི་ཤེས་བྱ་ཆེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། ལྟ་ལྟེན་བ་ཆེད་ཚུལ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་ཆེད་ཚུལ་ཡིན་པས་དེའི་
ཤུགས་ཀྱིས་བུམ་པ་ཆེད་པར་མི་འདོག་པ་བཞིན་ལོ། །གཞན་ཡང་སྦྱོར་འདི་ལྟར་
མཆིས་ཏེ། བུམ་པ་ལྟ་བུར་སྦྱར་ན། ལྟ་ལྟེན་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པའི་གདགས་གཞི་
ཡིན་ན་བུམ་པ་བུམ་པའི་གདགས་གཞིའི་གསེབ་ནས་ཆེད་དགོས་པ་དེ་ལྟར།
བུམ་པ་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་ཆེད་པ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བུམ་པ་རང་ངོས་
ནས་བྱུང་བར་ཡང་ཐལ་ཏེ། བུམ་པ་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། བུམ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་གང་གདགས་པའི་གཞི། གང་བཏགས་པའི་ཆོས།
ཚུལ་རིམ་ལྟར་འདྲོགས་པ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བཞག་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པར་
འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། བུམ་པ་དོན་དམ་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། གནས་ཚུལ་དང་སྒྲིང་
ཚུལ་མཐུན་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་གདགས་གཞི་བཏགས་ཆོས་
སྤྱིའི་འགྲོ་སྤངས་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཞན་ལ་འདྲ་སྦྱར་བར་
བྱའོ། །བྱེ་བྱག་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་བ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

ལུང་གི་ལན་བསྟན་བ་ནི། མདོ་ལས།^A སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་མདོ་ལས།^B བདག་ཅེས་
 བྱ་བ་བདུད་ཀྱི་སེམས། །ཁྱོད་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་བ་ཡིན། །འདུ་བྱེད་སྤང་པོ་འདི་
 སྟོང་སྟེ། །འདི་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྩི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་
 ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་བཞེད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀྱུན་
 རྒྱུ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་འབྲུག་པ་ལས།¹⁶⁸ མདོ་ལས་
 སྤང་པོ་བརྟེན་ནས་ཡིན་གསུངས་པ། །དེ་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་ཅམ་བདག་མ་
 ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐལ་(=ཐད་)དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།¹⁶⁹ སྤར་བཤད་
 བ་དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་
 པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་པ་ཅམ་བདག་
 མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ¹⁷⁰དེ་ཉིད་སྐྱབ་ངག་གིས་གསལ་བར་བྱེད་བ་ནི། གང་
 ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་བརྟགས་པ་དེ་ནི་བརྟགས་པ་ཉི་བར་ལེན་པའི་ཡན་ལག་
 ཚོགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་བ་
 བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པ་ལ་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མའི་ཁ་དོག་དང་། དབྱེབས་རྣམས་ཀྱང་མའི་གདགས་
 གཞིར་འགྱུར་བས་དེ་དག་མེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདིའི་སྟོར་དབུ་
 མའི་གཞུང་ཆེན་མོར་གསལ་བ་མ་མཐོང་བས་ཐག་བཅད་ནས་སྤྲོ་མི་རྒྱས་མོད།

A རྩིའི་གསུང་འབྲུག། མ། དགོངས་པ་རབ་གསལ། 304 ཉིན་ན། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས་སྤང་པོ་
 ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་
 པ་ཅམ་བདག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མདོ་ཆོག་རང་མ་རྟེན། འདི་ནི་རྩིས་མདོའི་དོན་སྤྲོ་བསྐྱེད་ཏེ་གསུངས་པ་
 ཅམ་ལས་མདོ་ལུང་དངས་པ་མིན་འདྲ་ལ། རྟན་གྱིས་རྩི་ལ་ཁུངས་མཐོང་བ་འདྲ་སྟམ་ཡང་དཔྱོད་པར་གྲ།

B ལུང་འདི་སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། ལ། རྒྱ་བའི་འབྲུག་པ་རང་འགྲེལ། 344 སྤོབ་ན། མདོ་ལས་
 ཀྱང་། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཞེས་སོགས་འདིར་དངས་པ་ལྟར་བཞུགས་ཀྱང་། མདོ་རང་དུ་མ་རྟེན།

འོན་ཀྱང་ཁོ་བོས་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་(=སྒྲུབ་)སྟེ། རང་མཚན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་
མ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་འཛོག་ཚུལ་མི་མཐུན་པས། སྒྲུབ་པའི་
ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ན་དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གཞག་(=འཛོག་)དཀའ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་
ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ན། མེ་འཛོན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་མའི་ཁ་དོག་སོགས་ལ་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དང་། མེ་དང་མའི་སྟེག་པ་སོགས་ལ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་སོང་
བས་མངོན་སུམ་གཅིག་གི་ངོར་སྒྲུབ་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པ་དང་། མའི་ཁ་དོག་དང་
དབྱིབས་སོགས་ལས་མེ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
འཛོག་པ་ལ་འགལ་བ་མི་སྒྲུབ་ངོ་། །འོན་ཀྱང་མའི་ཚོགས་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཁ་
དོག་དང་རེག་བྱ་སོགས་དོན་ལྡན་སོ་སོར་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་བཞག་པ་ཡང་འགལ་
བ་མེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ།¹⁷¹ ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པའི། །གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་རོས་ཉོགས་པ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཚོགས་པ་གཅིག་གི་ནང་གི་
གཟུགས་སྒྲིབ་རོ་རྣམས་ཇུས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ལུགས་འདི་ལའང་མི་
འགལ་ལོ། །འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ཇུས་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཀྱང་
ཇུས་སྒྲུབ་པ་དང་ཇུས་ཡོད་ནི་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །མཁས་དབང་གོང་མ་འགས་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་དོན་སྤྱིའམ་དེའི་སྒྲུབ་བ་ནི་རང་རང་གི་གདགས་གཞིར་
བཞག་པ་སྒྲུབ་ཡང་དོགས་པ་འདི་ལྟར་མཆིས་ཏེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་རང་འཛོན་པའི་
རྟོག་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་དོན་སྤྱི་ནི་བྱམ་པ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་ག་ལའང་ཡོད་
པས་བྱམ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ། བྱམ་པའི་དེ་རེ་རེ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚུ་རོལ་ནས་པ་རོལ་གྱི་རི་བོ་འཛོན་པའི་ཆེ་རི་བོ་དེ་ཚུ་རོལ་གྱི་
གང་ཟག་ལའང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཐག་ཁྲ་ལ་སྒྲུབ་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་།
སྒྲུབ་འབྲིལ་བ་སྒྲུབ་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ལ་མི་འབྲས་པའི་བྱུང་པར་མེད་པས་

གཉིས་ཀ་སྤྱལ་གྱི་གདགས་གཞིར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་མི་འདུག་གམ་སྙམ་སོ། །

༥ གཉིས་བ་^A(=གསུམ་བ་)གདགས་གཞིའི་བྱང་བར་ལ་དབྱང་བ་ལ།
 ཆོས་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང་། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ལ་དབྱང་བ། དེའི་འཕྲོས་
 རོན་ལ་དབྱང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་སོ། ཤེས་བྱ་རང་ལྡོག་ལ་གདགས་གཞི་
 རང་ལྡོག་བཤད་དུ་མི་རུང་བར་བྱེ་བྲག་ལ་སྦྱར་དགོས་པས། དཔེར་ན། བྱམ་བ་
 མཐོང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱར་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ཞིག་འོང་གི་དེ་ལས་
 འདི་ཤེས་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཐ་སྦྱད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པ་ཡོད་པས། དེ་ལ་ནི་བྱམ་
 བ་གདགས་གཞི་དང་དེའི་ཤེས་བྱ་དེའི་བཏགས་ཆོས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་གོང་དུ་
 བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཉམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི་གཡང་སའམ་བར་གྱི་སྤང་བ་ལྟ་བུ་
 སྒྲོ་ལ་འཆར་བ་ན་དེའི་སྤང་དུ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་ཆ་ལ་ཉམ་མཁའོ་ཞེས་
 ཐ་སྦྱད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པས་ན། དེ་ཉིད་ཉམ་མཁའི་གདགས་གཞི་དང་ཉམ་
 མཁའ་དེའི་བཏགས་ཆོས་སུ་འཛོག་གོ། །བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་
 དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རང་གི་ཆོགས་པར་འབྱུང་བ་
 དང་འབྱུང་གྱུར་(=འགྱུར་)གྱི་རྣམས་ཆོགས་པའམ་འདུས་པ་སོ་སོའི་གདགས་གཞིར་
 བྱས་པ་ལས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤང་ཆོགས་པའི་དབྱིབས་སམ་ཁ་དོག་གིས་
 གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་དང་། ཟིའི་རྣམ་
 དང་། རྒྱུ་ཁམས་གཉིས་འདུས་པ་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་(=འོར་)བྱས་ན། དེ་ཉིད་
 ཟིའི་སྤྱེ་མཆེད་དང་། རྒྱུ་གི་བཞེན་པ་དང་བཅས་ཡི་གོ་དང་། སྤྱ་རྒྱལ་ཤུགས་ཆེ་
 བའི་འདུས་པ་ལས་བཏགས་ན་དེ་ཉིད་སྤྱ་དང་། རེག་བྱའི་རྣམ་ཤུགས་ཆེ་བ་འདུས་

A གོང་གི་གདགས་གཞི་གདགས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བྱེ་བྲག་དུ་དབྱང་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ས་བཅད་གསུམ་པ་
 དེ་ཡིན།

པ་ལས་རིག་བྱ་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། །དེ་དག་སོ་སོར་སྤྱོད་མོང་བའི་གདགས་
གཞི་ནི་བར་གྱི་སྤང་བའམ་ནམ་མཁའི་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་
རྣམས་ནི་རང་རང་གི་བྱེད་ལས་དང་གཟུགས་སེམས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གདགས་
གཞིར་བྱས་པ་ལས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་པ་ལ་མཆོན་ན།
སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དང་ཡུལ་སྤང་གསལ་བའི་རྒྱན་ནི་ཤེས་པ་སྤྱི་འགྲུའི་གདགས་
གཞི་དང་། ཡུལ་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བའི་བྱ་བའང་ཤེས་པའི་སྤྱོད་མིན་གྱི་གདགས་
གཞིའོ། །དེའི་སྟེང་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་གི་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་སེམས་
ཀྱི་གདགས་གཞི་དང་། རང་རང་གི་སྤྱོད་མོང་དང་། སྤྱོད་མིན་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་རེའི་
ཆོགས་ཙམ་ནི་སེམས་འབྱུང་(=བྱུང་)སོ་སོའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པས། དཔེར་ན།
ཤེས་རབ་ལྷ་བྱ་སྔར་གྱི་གདགས་གཞི་དེའི་ཐོག་ཡུལ་ལ་བྱེ་བྲག་དཔྱེད་པའི་བྱེད་
ལས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་ཆོགས་ཆེ་དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་བཏགས་པ་བཞིན་
ནོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་སོ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ། དབང་སོ་གཟུགས་ཙན་པ་རྣམས་ནི་
རང་རང་གི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་སོ་སོ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པས། ཡིག་
ཆ་པལ་ཆེར་དབང་སོ་གཟུགས་ཙན་པ་ཤིན་ཏྲོག་ཏུ་བཞག་པ་ལུགས་འདྲིར་
འཐད་པ་ཤིན་ཏུ་དགའོ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ལ་དབྱེད་པ་ནི། གང་ཟག་གམ་སྤྱིས་
བྱ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་ཆད་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ཕྱང་སོ་སྔ་བའམ་བཞི་པ་ཙན་ཞིག་
ཡིན་དགོས། དེ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་སོ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཕྱང་སོ་སྔ་བ་
ཙན་ཡིན་དགོས། མི་ལྷ་བྱར་མཆོན་ན། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་སོ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་
སོ་པལ་ཆེ་བ་ནི་ཆེ་རེ་བའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་གདགས་
གཞི་དང་། ཕྱང་སོ་གཞན་རྣམས་ནི་སྤྱི་བ་བརྒྱད་པའི་བདག་(=གདགས་)གཞི་

དང་། བྱུང་པར་དུ་རྣམ་ཤེས་ནི་གང་ཟག་དང་འབྲེལ་མི་རུང་བའི་གདགས་གཞིའི་
གཙོ་བོ་དང་། སྐྱེས་ལུང་མཆོན་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདགས་གཞི་ཡིན་
ནོ། །གཟུགས་སྤང་གི་ཡན་ལག་ཆོགས་པའི་དབྱིབས་ནི་སྐྱེས་ལུ་པན་ཚུན་ངོ་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་
ཟག་བྱེ་བྲག་གི་བྱུང་པར་འབྱེད་པ་ནི་ཤེས་སྒྲུལ། །སྤང་བོ་ཡ་གྲུལ་ལམ་ཆོགས་
པ་གང་ཡིན་དེ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་གང་ཟག་གོ་སྟུང་དུ་སྒྲོ་དོན་མཐུན་ངང་གིས་
འཕྲེན་པས་ན་དེ་ཉིད་གང་ཟག་དེའི་གདགས་གཞིར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་མི་རྣམས་ན་
གང་ཟག་དེའི་གདགས་གཞིར་མི་འཕེར་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་དེ་དང་དེ་མཐོང་
བས་འདི་ནི་དེའི་སྤང་བོའི་སྟུང་དུ་ཐ་སྟོན་སྤར་ལྟར་འཕྲེན་རྒྱས་ན། གང་ཟག་དེ་ནི་
སྤང་བོ་དེའི་གདགས་གཞིར་མོང་བས་སྤང་བོ་དེ་ཡང་གང་ཟག་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ལག་པ་གཡོ་
འགྲུལ་སོགས་སྤང་བོ་སོ་སོས་བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་དེ་དག་གང་ཟག་དེས་བྱེད་པ་དང་།
སྤང་བོའི་སྟེང་བདེ་སྤྱག་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་གང་དང་གང་བྱུང་ཡང་གང་ཟག་དེས་
སྤྱོད་བར་འཛོགས་པས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་། སྤང་བོ་གདགས་གཞི་དང་གདགས་ཆོས་
སྤྱ་འགྱུར་བས་སྤང་བོའི་བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་གང་ཟག་དེས་བྱེད་པར་བཏགས་པ་ཙམ་
དང་། གང་ཟག་དེའི་བྱེད་པ་པོར་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་པན་
ཚུན་སྟོས་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་ན། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་
གོ་བ་འཕོགས་འདོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྤང་ངོ། །དཔེར་ན། གང་ཟག་སོགས་གང་
ཡིན་ཡང་གང་ལ་བཏགས་པ་དེ་ལ་དེ་མེད་དགོས་པ་ནི། མཛོན་སྟུང་གི་སྤྱོད་བ་
དང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཐག་རིང་ནས་
ནགས་ཆལ་མཐོང་ཡང་ཤིང་རེ་རེ་བ་མི་མཐོང་ལ། ནགས་ཆལ་དེའི་ནང་དུ་སྟེབས་

ནས་བལྟས་ན་ཤིང་རེ་རེ་བ་མཐོང་ཡང་ནགས་ཚལ་མི་མཐོང་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་པོ་
བྲང་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ཐག་རིང་ནས་པོ་བྲང་མཛེས་སྤྲུག་དང་ལྷན་བ་དེ་མཐོང་ཡང་
ནང་གི་ཁང་མིག་ནམས་མི་མཐོང་། པོ་བྲང་དེར་ཞུགས་ནས་བལྟས་ན་ཁང་མིག་
མཐོང་ཡང་པོ་བྲང་མི་མཐོང་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་
དང་། གདགས་གཞི་སྤྲ་རགས་རིམ་པས་བརྒྱད་དེ་གདགས་གཞིའི་ཆ་གང་ལའང་
བཏགས་ཆོས་དེ་མེད་པ་ནི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་དགོས་པ་
ཡིན་པས། ཤིང་རྩ་མཐའ་བདུན་དུ་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་ཀྱང་ཤིང་རྩ་ཡོད་པ་བསྟོན་
དུ་མེད་པ་བཞིན་ཏེ་བཏགས་དོན་རགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོམ་པར་མི་བྱའོ། །ཕྱང་པོ་
ཡ་གྲུལ་ལམ་ཆོགས་པ་བདག་རྩ་འདོད་པ་བཀག་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་
ལ་བཀག་པ་ཡིན་པས་དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༥ གསུམ་པ་འཕྲོས་དོན་ལ་དབྱེད་ན། ལ་ལས་ཤར་རི་དེ་རུབ་རིའི་
གདགས་གཞི་དང་། རུབ་རི་དེ་ཤར་རིའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པར་སྒྲིབ་དག་ལ་འདི་
འདི་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་དེ་གཉིས་གདགས་གཞི་གདགས་ཆོས་སུ་འདོད་ན་ནི། ལྷ་
བ་རི་པོང་ཅན་གྱི་བཏགས་(=གདགས་)གཞི་དང་། རི་པོང་ཅན་ལྷ་བའི་གདགས་
ཆོས་སུ་ཐལ་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་མིང་ཐ་དད་ཅམ་དུ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞི་ལྷ་ས་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་སྤྱིར་ནས་དེའི་ཤར་རི་དེའི་རུབ་རིའི་གདགས་གཞི་ཡིན་
པར་འདོད་ན་ནི། འཁོར་བ་ཐར་པའི་གདགས་གཞི་དང་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
གདགས་གཞི་དང་། བདག་ཉིད་གཞན་གྱི་གདགས་གཞི་དང་། སྤྲ་མི་རྟག་པར་སྤྱོད་
པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་དེའི་གདགས་གཞིར་ཐལ་ཏེ། དེ་དག་སོ་སོར་པན་ཚུན་སྟོས་
ནས་གྲུབ་པ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ལྷན་པ་སྤྱང་བའི་གདགས་གཞི་
དང་། མཆོན་མི་ཉིན་མའི་གདགས་གཞིར་ཐལ་བས་ལྷན་པ་ལ་སྟོས་ཏེ་སྤྱང་བ་དང་

མཆན་མོ་ལ་བལྟས་(=ལྟས་)ཏེ་ཉིན་མོའི་སྐུ་དུ་སྒྲོ་སྒྲེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཉིན་མཆན་
 བན་ཚུན་ལྟས་ནས་འཛོག་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས།¹⁷² དེ་ནས་ཆེ་དང་
 ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲས་སོ། །ཆེ་དང་
 ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་རྣམ་པར་ཐར་
 བའི་སྒྲོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཆན་མ་མེད་པ་དང་སྒྲོན་པ་མེད་པ་གསུམ་མི་ལམ་ན་
 སྒྲོམ་ན་ཅི་དེའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རམ།
 རབ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་གལ་ཏེ་ཉིན་པར་བསྒྲོམས་པས་
 རྣམ་པར་འཕེལ་ན་ནི་མི་ལམ་ན་ཡང་རྣམ་པར་འཕེལ་ལོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཆེ་
 དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་མི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཞེས་བཅོམ་
 ལྡན་འདས་གྱིས་གསུངས་ཏེ། །ཞེས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་ཉིན་མཆན་པན་ཚུན་ལྟས་
 ནས་བྱུབ་པ་ཉིད་གྱིས་ཉིན་མཆན་སོ་སོའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་གསུངས་སོ། །དེའི་
 བྱིར་སྒྲོ་གྲོས་ཞིབ་མོས་འཛོག་མཆམས་མཁྱེན་པར་མཛོད་ཅིག །

སྒྲས་པ། ལོ་མང་དབྱུད་པ་བསྐྱིདས་པའི་འོད་འབར་ཅན། །ཆོག་གས་གཉིས་
 ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུད་ལྷགས་གྱིས། །ཡང་དག་ལྷ་བའི་འོར་བུའི་ལྷིང་ཁང་དུ། །ཅེན་
 པ་གང་དེར་རྟག་ཏུ་ཡིད་སྒྲོན་གྱང་། །ཆོག་གས་གཉིས་སིལ་བྱས་ཕྱོགས་རེས་སོང་
 དང་ལྷན། །དབྱུད་པ་རྩལ་པའི་གཤོག་རྩལ་རབ་བསྐྱོད་དེ། །མཐའ་བཤམ་ནས་འཕང་
 གཙོད་བྱིར་ཆེས་འཕགས་ན། །དེ་ཙམ་རང་གི་རྒྱབ་བརྟུན་ཉིན་དུ་མཛོང་། །དེ་སྐད་
 བཤེས་གཉིན་དབང་པོའི་བྱིན་ལས་ནི། །བདེན་གཉིས་ཟབ་དོན་ཀྱན་འདིལ་ལྷ་ཏིག་
 ཟེང་། །དཔྱོད་ལྡན་ཡོངས་ཀྱི་མགུལ་དུ་སྤུལ་འདི་ཡིས། །བྱི་མེད་རིགས་པ་ཕྱོགས་
 ཀྱན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །

དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ གྲུབ་མཐའི་འབྲེར་སྟོ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷ་བའི་བབས་སྟེགས་གནད་
བསྐྱུས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འཆད་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དང་མི་སྟོང་བར་སྦྱ་བ་
གཉིས་ཀྱིས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་མཐུན་སྟངས་དུ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་(=བར་)
འབྲུལ་པས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་དེའི་སྟེང་ནས་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་
བསྟོན་མེད་དུ་འཛོག་ཤེས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་དུ་
ཡིན་ལ། འདི་གཞིར་བཞག་གི་སྟེང་ནས་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་
ནས་མི་རྟོག་ཀྱང་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་ཡོད་པར་འཛོག་ཤེས་གསལ་བར་བྱ་བའི་
ཚུལ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་མདོར་ཅམ་སྟེང་ན། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་
སྟད་གང་དུ་གདགས་པའི་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་གདགས་ཆོས་རང་ཉིད་བཅའ་ན་མི་
རྟོག་པ་དང་གདགས་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་གདགས་གཞི་དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་རྟོག་
པ་དང་། ཐ་སྟད་འདོགས་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་རང་ཉིད་བཅའ་བས་མ་རྟོག་
ཀྱང་དེ་གསུམ་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ནི། དཔེར་ན། ཐག་རིང་
ནས་ཤིང་མི་མཐོང་ཞིང་ནགས་ཆལ་མཐོང་བ་དང་དེ་ནགས་ཆལ་ལོ་སྟམ་པའི་ཐ་
སྟད་འདོགས་ཀྱས་ཀྱང་། ནགས་ཆལ་གྱི་དཀྱིལ་དུ་སོང་ནས་བལྟས་ན་ཤིང་རེ་རེ་
བ་མཐོང་ཡང་། ནགས་ཆལ་མི་མཐོང་བས་ནགས་ཆལ་གྱི་ཐ་སྟད་འཇུག་ས་མི་
རྟོག་ཀྱང་། ཤིང་དང་ནགས་ཆལ་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་དང་།
ཆོགས་ཁང་ལྷ་བྱ་བྱི་ནས་བལྟས་ན་ཆོགས་ཁང་མཐོང་ཞིང་དེ་ཆོགས་ཁང་ངོ་སྟམ་

བའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་། ཚོགས་ཁང་ནང་ནས་བལྟས་ན་ནང་གི་
 ཀ་བ་སོགས་མཐོང་གི་ཚོགས་ཁང་མི་མཐོང་བས། ཚོགས་ཁང་གི་ཐ་སྙད་འབྲུག་
 ས་མི་རྟེན་ཀྱང་ཚོགས་ཁང་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱན་པ་གཏོང་ཡུལ་སྤང་
 སོ་ལ་དམིགས་ནས་བཅའ་ན་གཏོང་ཡུལ་ཡང་མི་རྟེན་ཅིང་། གཏོང་བ་སོ་རང་ལ་
 དམིགས་ནས་རང་ཉིད་བཅའ་ན་རང་ཡང་མི་རྟེན་མོད། གཏོང་ཡུལ་དང་གཏོང་
 བྱ། གཏོང་བ་སོ་གསུམ་སོ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་དང་། སྤང་སོའི་
 རོས་ནས་སམ་སྤང་སོའི་གསེས་(=གསེབ་)ནས་བདག་བཅའ་ན་བདག་མི་རྟེན་པ་
 དང་། བདག་གི་རོས་སྤང་སོ་བཅའ་ན་སྤང་སོ་ཡང་མི་རྟེན་ཀྱང་། བདག་སྤང་
 པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་རྟེན་པ་དང་། ང་ཉིད་ངའི་སྤེང་དུ་བཅའ་ན་ང་མི་རྟེན་ཀྱང་གཞན་
 ལ་ལྟོས་ནས་ང་རྟེན་པ་དང་། གཞན་ཉིད་གཞན་གྱི་སྤེང་དུ་བཅའ་ན་གཞན་མི་རྟེན་
 ཀྱང་། རང་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་ཡོད་པ་ནི་ཚུར་རི་ལ་བལྟས་ནས་ཚུར་རི་མི་རྟེན་
 ཀྱང་པ་རི་ལ་བལྟས་ནས་ཚུར་རི་འཛོག་པ་དང་། པ་རི་ལ་བསྐད་ནས་པ་རི་མི་རྟེན་
 ཀྱང་ཚུར་རི་ནས་བལྟས་ནས་པ་རི་ཡོད་པར་རྟེན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་པས། དེ་གཉིས་
 པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པ་ལྟར། བདག་གཞན་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྟོས་
 ནས་ཡོད་ཅིང་སོ་སོའི་རང་རོས་ནས་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་དང་། ལག་པ་བརྟུ་
 བའི་སྤྱ་ལག་པ་གཡས་པ་ལས་མི་ཐོན། གཡོན་པ་ནས་མི་ཐོན་ཡང་དེ་གཉིས་
 སྤང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱ་ཐོན་པ་དང་། གནས་ནས་སྟོག་རང་རོས་ནས་མི་འབྱུང་
 ཡང་། འབྱུང་བཞི་འབྲུགས་ནས་པན་ཚུན་འཐབ་པའི་རྟེན་ལས་སྟོག་འོད་སྟོ་བྱར་
 དུ་འབྱུང་བ་ལྟར། ཡུལ་དབང་སྤང་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྟོ་བྱར་དུ་སྤྱེ་བ་དང་།
 མི་ཞིག་སྟོད་མི་བཟོད་པའི་ཁོང་ཁྱོད་གཤམ་སྟོ་བྱར་དུ་སྤྱེས་པ་ན་ཁོང་ཁྱོད་གཤམ་
 འབྲུག་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་མོད། རང་གི་རོས་ནས་སྤྱེས་པ་དང་། ཁོག་པའི་གཏོང་

ནས་སྐྱེས་པ་དང་། སྤྱིང་གི་དགྲིལ་ནས་སྐྱེས་པ་ལྷ་བྱང་སྤང་བ་ངང་གིས་ཤར་
ཡང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཁོང་ཁྱོད་ལྟུང་དང་། ཁོང་ཁྱོད་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད། ཁོང་
ཁྱོད་གོམས་པ་གསུམ་པན་ཚུན་སྤྲད་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་སོགས། སེམས་ཀྱི་
འཆར་སྟོ་མཐའ་དག་རང་གི་བྱང་པའི་ནང་ནས་སྐྱེས་པའང་མ་ཡིན། བྱང་པའི་བྱི་
རོལ་ནས་སྐྱེས་པའང་མ་ཡིན་མོད། བྱི་ནང་གི་རྒྱུན་སྤྲད་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དང་།
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྣམ་
མཐེན་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་རྣམ་མཐེན་སྐྱེད་
པར་མ་བྱེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སྟོས་ནས་སམ་སྤྲད་ནས་རྣམ་མཐེན་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་དང་། གཞུགས་(=གཞུབས་)ཤིང་གཉིས་པན་ཚུན་བརྟར་བའི་ཆེ་རེ་
རེ་བ་ལས་མེ་མི་སྐྱེད། བརྟར་བའི་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་
བརྟེན་པར་མེ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་སོགས་སྐྱད་ཅིག་བྱི་མ་རེ་
རེས་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མེ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་དག་
པན་ཚུན་སྟོས་ནས་སམ་སྤྲད་ནས་མེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཚུལ་ལྟུང་གི་མདོ་སོགས་
ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདྲིའི་གནད་ཤེས་ན། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་
བྱས། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ། ལྟུང་དང་ལྟུང་ཅན། གདགས་གཞི་དང་གདགས་
ཆོས། རྒྱ་དང་རྒྱ་ཅན་ལ་སོགས་པ་པན་ཚུན་སྟོས་ནས་བྱུང་བའི་སྟོས་བྱུང་རྟེན་
འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་འདི་ཡང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མིན་གྱི་ཟབ་བྱེད་དུ་
གོ་བ་རྣལ་མ་ཆགས་ན། རྟོག་པས་བཏགས་ཅན་དུ་བྱུང་ལུགས་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་འཛོགས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱལ་ལྷ་བྱ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་
ཚུལ་ནི། འདི་སྤྱལ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཐོག་མར་སྟོར་བ་པོས། སྤྱལ་ཞེས་ཐ་སྙད་གང་དུ་
གདགས་པའི་གཞིའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ བྱ་བྱེད་སོགས་གདགས་གཞིའི་ཁྱད་

ཆོས་ཚང་བ་ཞིག་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་འདི་སྐུལ་ལོ་སྟེན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་
 སྐུལ་གྱི་ཐ་སྟད་སྐར་བ་ཡིན་ལ། བྱིས་གཞན་ལ་བད་སྟོར་བའི་ཆེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་
 ཐ་སྟད་གདགས་པའི་གཞིའི་བྱད་ཆོས་རྣམས་རང་གིས་ཡིད་ལ་བྱེད་བ་དེ་བཞིན་
 གཞན་ལ་དེ་སྟེད་ནས་སྐུལ་ཞེས་བད་སྟོར་བ་ཡིན་པས། བ་རོལ་པོས་གྲང་དེ་ལྟ་
 བུའི་བད་དོན་རོལ་སྟོང་ཡོད་ན། བྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་བྱད་ཆོས་གང་དུ་ཆང་བ་དེ་ལ་འདི་
 སྐུལ་ལོ་སྟེན་དུ་རྟོག་པ་རང་གིས་སྦྱི་བ་དང་། བྱིས་ཐག་ཁ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཆེ་
 འདི་སྐུལ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེན་དུ་རྟོག་པ་འང་རང་གིས་འཕྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དབང་
 བོ་མི་གསལ་བའམ་ཡུལ་མི་གསལ་པའི་ངོས་སུ་ཐག་ཁ་མཐོང་བ་ན་དེ་སྐུལ་ལོ་
 སྟེན་དུ་རྟོག་པ་དང་འཛིགས་པ་སྦྱིས་ནའང་། སྐར་ཡང་དེ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་སྐུལ་
 དུ་གདགས་པའི་གཞིའི་བྱད་ཆོས་མ་ཆང་བས། འདི་སྐུལ་མིན་ནོ་སྟེན་དུ་ངེས་ཤེས་
 བྲངས་ནས་སྐུལ་གྱི་འཛིགས་པ་རང་གིས་ཞི་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་གཞིའི་བྱད་
 ཆོས་ཆང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། རྟོག་པས་གང་འདོད་འདོད་དུ་ཐ་སྟད་སྐར་བའམ་
 ཡུལ་གོམས་སམ་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱིས་ཐ་སྟད་སྐར་བ་ཅམ་ལས་གཞིའི་བྱད་ཆོས་
 ཆང་མ་དགོས་ན། འདི་སྐུལ་དང་དེ་སྐུལ་མ་ཡིན་ཞེས་དབྲེ་བ་འབྲེད་པར་མི་རུས་
 པ་དང་། རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་དབྲེད་པ་དང་གཞལ་བྱ་སྤྲ་རགས་སོགས་ཀྱི་
 རྣམ་གཞག་བྱེད་པའང་དོན་མེད་པ་དང་། དངོས་པོའི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་
 དང་། གཞལ་བྱ་སྟོག་གྱུར་གྱི་གནས་རྣམས་འཛོག་མི་ཤེས་པ་སོགས་ནང་འགལ་
 གྱི་ཕྱང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར་རོ། །

འོ་ན་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་དུ་སྦྱ་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་
 བེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱི་གོ་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ཏེ། གཞི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འདི་
 སྐུལ་ལོ་ཞེས་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཆོ། རྟོག་པ་དེས་སྐུལ་དང་སྐུལ་རང་ངོས་

ནས་སམ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་སྒྲོ་ནས་བཏགས་པ་
ཡིན་པས། རྟོག་པས་ངེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་དོན་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་
པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཅིང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཞིའི་བྱང་ཆོས་ཚང་མིན་
ལ་མ་ལྟོས་པར་རྟོག་པས་པར་གང་བཏགས་སུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གོང་
དུ་བསྐྱབས་ཟེན་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་པས་གདགས་པའི་གཞི། རྟོག་པས་
བཏགས་པའི་ཆོས། འདྲེགས་པ་སོ་རྟོག་པ་གསུམ་སོ་ཡང་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
གྲུབ་པས་གདགས་གཞི་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡང་མི་འཇུག་ལ། ཡུལ་རང་
ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡང་མི་འཇུག་ཅིང་། རྟོག་པས་གང་བཏགས་སུ་
ཐབ་(=ཐལ་)བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁ་ཆོན་གཙོད་
མི་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་མཐའ་དག་བསལ་ནས། རྟོན་འབྱུང་གི་རང་ནས་སྟོང་བ་
འཐད་སྐྱབ་དང་། སྟོང་བའི་རང་ནས་རྟོན་འབྱུང་འཐད་བ་དང་། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་
རང་གི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ལྟོས་གྲུབ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་
ཉམས་སྤང་ལས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅན་(=ཅད་)འཐད་སྐྱབ་ཏུ་གཏོང་བའི་ལ་བའི་བདེ་
ཉམས་ཤིག་ནམ་རྟེན་པ་ན་ཐལ་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་དབྱུང་བ་རྫོགས་
པས། ཐོས་བསམ་འཕར་མར་འཆོལ་མི་དགོས་པར་སྤར་གྱི་དབྱུང་བ་དེ་ཉིད་རྒྱུན་
བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོམ་པ་འཆོལ་དགོས་པ་འདི་ཡང་ཐལ་འབྱུང་བའི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འབྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ནས་
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཐབ་བྱུང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཐའ་ལས་པ་ཞིག་ཡོད་
པའི་ནང་ནས་གལ་ཆའི་རྟེན་གངས་ཅིང་ཞིག་འདིར་བཀོད་ན། དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་
བའི་སྒྲོལ་ལེགས་པར་བྱེ་བའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་སོ་དཔལ་ལྡན་ཆེ་བས་དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པའི་མཇུག་ཏུ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཏུས་ནས། །ལུང་ངེ་བཞིན་

དང་མན་ངག་ནི། །རྩི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན། །འདི་ལས་གཞན་ན་ཆོས་འདི་
ནི། །རྩི་ལྟ་མེད་པ་དེ་བཞིན་སྟེ། །འདིར་འབྱུང་ལུགས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི། །མེད་
ཅེས་མཁས་རྣམས་ངེས་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་རང་འགྲེལ་སྟེ། །འདི་
ལྟར་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་མཚུངས་
པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །ལུགས་འདི་ནི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་དགོངས་
མི་ཤེས་ཤིང་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བློན་པ་མེད་པར་ཡི་གེ་ཅམ་ངེས་པས་
འཛིགས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་འདི་ཡོངས་
སྤྱ་སྤངས་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིར་ཅི་མ་ལོག་པར་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྤྱར་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བྱུ་བ་མཐའ་ལོག་མ་རྣམས་ལས་
སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་གང་དང་གང་ཡོད་སྟུམ་ན། དབུ་མ་ཆོག་གསལ་དང་། འཇུག་
པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་གསལ་ཁ་དོད་པ་རྣམས་ངེས་བདེའི་ཆེད་འགོད་པར་བྱས་ན།

༡༽ གཞི་ལ་སྤྱར་ཏེ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། ༡༽ རང་བཞིན་གྱིས་སམ་
རང་མཚན་གྱིས་བྱུ་བ་བ་རྩལ་ཅམ་ཡང་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་
བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་བསྟན་པ། ༢༽ གལ་ཏེ་རང་མཚན་གྱིས་བྱུ་བ་ན་
འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱུར་ཐལ་བ། དོན་དམ་པའི་
སྤྱི་བ་མི་ཁེགས་པ། མཐར་ཐུག་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱེད་བཅོད་དུ་ཐལ་
པ། ༣༽ བདག་སྤྱི་དང་གཞན་སྤྱི་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་
སྤྱི་བར་བསྟན་པ། ༤༽ ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟོག་ཀྱང་
པན་ཚུན་སྟོས་པའི་སྟོ་(=སྟོ་)ནས་ཡོད་པར་འཛིག་ལུགས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ།

༥༽ ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་ཡོད་ཁོ་ན་ལས་རྩལ་ཡོད་མེད་ཀྱང་གངགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་པན་ཚུན་བཏགས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ། ༦༽ གང་ཟག་བཅའ་ནས་སྤང་བའི་ཆ་གང་ནས་ཀྱང་མི་རྟོན་ནའང་། ལས་གསོག་པ་དང་རྣམ་སྤྲོན་སྤྱིང་བ་སོགས་སྐྱེས་བུའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་གང་ཟག་བསྟོན་མེད་དུ་གནས་པ། ༧༽ ཆོས་རྣམས་རང་གི་གངགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་གངགས་གཞི་སོ་སོའི་ངོས་ནས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་རྟོན་དུ་མེད་པ། ༨༽ འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཕྱི་དོན་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་ཤན་ཆ་མེད་མི་སྤིང་པ། ༩༽ ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད། མཚན་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་ཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ། ༡༠༽ བག་ཆགས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བཞག་པ་ཅམ་གྱིས་ང་ཅམ་གྱི་སྟེང་དུ་འང་བཞག་གོ་ཆོད་པ། ༡༡༽ ལས་ཞིག་པ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལས་ཕྱི་མར་སྐྱེས་ཏེ་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་རྩད་མི་ཟ་པ། ༡༢༽ འགགས་པ་དངོས་པོར་འཛོག་པ་ཉིད་གྱིས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཐད་སྐྱབ་ཏུ་བསྟུན་པ་ལྟར་ཟད་པའང་དངོས་པོར་ཡོད་པར་བསྟུན་པ། ༡༣༽ དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་འཛོག་ལུགས་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༡༤༽ པན་ཚུན་ལྟོས་བྱུང་གི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱོད་ལགས་ཐམས་ཅད་འཐད་སྐྱབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་པ། ༡༥༽ རང་སྤྱིང་དང་གཞན་སྤྱིང་རང་རིག་དང་བཅས་པ་བཀག་ནས་བློ་པ་སྤྱེ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་བསྟུན་པ། ༡༦༽ རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཆོད་པའི་ཆོ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་བ་དང་། རྟགས་ཆོས་དོན་སོགས་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ལུགས་གཞན་ལས་ཁྱད་ལུགས་པ། ༡༧༽ རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་བཀག་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་རང་ལ་གྲགས་པའམ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་དཔག་ལུགས་དང་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཆེས་འཐད་པ། ༡༨༽ རྒྱལ་བ་གཞན་ལ་

ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེ་གཙོ་བོ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལམ་ནས་ཆད་མས་བསལ་བ་བསྟན་
 ཚུལ་ཤིན་ཏུ་འཚམས་པ། ༡༩༽ རོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་གྱི་རིགས་ཤེས་ངོར་དམིགས་
 གཏད་ཐམས་ཅད་ཞི་ཡང་ཐ་སྟད་གྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དག་ཆད་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་
 ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ། ༢༠༽ ཆོས་གྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 སྤྱོད་གཉིས་སྤྱོད་རགས་མི་འབྱེད་པར་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོན་(=ནས་)འབྱེད་
 དགོས་པ། ༢༡༽ འཛོག་རྟོན་ན་གྲགས་པ་དང་། བདེ་སྟོང་གྱི་གཞུང་ལ་གྲགས་
 པ། གྲུབ་མཐའ་ལ་གྲགས་པ་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་གྲགས་པ་སོ་སེའི་ངོར་ལྟོས་ཏེ་
 ཐ་སྟད་ཆད་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་ཚུལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༢༢༽ ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་
 གི་འདུག་ཡུལ་ལམ་སྟངས་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་སོང་བས་བྱུང་པ། ༢༣༽ དེ་ལ་བརྟེན་
 པས་སེམས་གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༢༤༽ དེའི་སྟོབས་
 གྱིས་ཆད་མའི་འཛོག་ཚུལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡིད་
 གྱི་མངོན་སུམ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མི་འགལ་ཞིང་། བཅད་ཤེས་དང་ཆད་མ་
 ཡང་མི་འགལ་བ། ༢༥༽(༢༥༽) མངོན་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་དོན་གཅིག་ཅིང་།
 ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་བྱུག་གི་ཐ་སྟད་བྱེད་ཚུལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༢༦༽ ཆོས་གྱི་
 སྤྱོད་མཆོད་གྱི་གཞུགས་དང་ལུས་དག་གི་ལས་རྣམས་གཞུགས་ཅན་མཆོད་ཉིད་པར་
 འཛོག་ཚུལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༢༧༽ བདག་སྐྱེན་དབང་པོ་འཛོག་ཚུལ་སྟན་མོང་
 མ་ཡིན་པ་དང་། གཞུགས་ལའང་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་སྐྱེན་བཞེད་པ།

ཁ༽ ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི།
 ༢༨༽ དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་བོ་གཉིས་ངེས་དོན་གྱི་
 མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༢༩༽
 སྟན་མོང་དང་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ངེས་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྱེད་པའི་སྒྲོན་སྟུགས་

བའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་པ་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བ། ༣༠༽ ཐེག་པ་གསུམ་རང་
རང་གི་མཉམ་བཞག་གི་སྐབས་སུ་བདག་མེད་གཉིས་བསྐྱེད་བྱའི་གཙུག་པོར་བྱེད་
ཚུལ་བྱད་མེད་ཏུ་བསྟན་པ། ༣༡༽ དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
རྟགས་རིགས་མཚུངས་པར་སྒྲིམ་པ། ༣༢༽ དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐབས་ཀྱི་སྒྲི་
ནས་འབྱེད་པ། ༣༣༽ གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་རྟགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པ། ༣༤༽ ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྟོན་ཏུ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་འདྲ་ཡང་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་རྒྱས་མ་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲི་
ནས་བྱད་པར་འབྱེད་པ། ༣༥༽ དེ་བཞིན་ཏུ་རྟོན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དང་སྟོང་པ་
རྟོན་འབྱུང་གི་དོན་ཏུ་ཤར་བའི་སྒྲི་སྒྲིར་སྟོང་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༣༦༽ གང་
ཟག་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་པ་རགས་ཐམས་ཅད་ཉོན་ཐྱིབ་ཏུ་མཚུངས་པ།
༣༧༽ རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དང་མ་འདྲེས་པར་སྤྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་
དང་དེ་སྟོང་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༣༨༽ ཤེས་ཐྱིབ་ལ་ཤེས་པ་མངོན་འབྱུང་
བ་མེད་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ཐྱིབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཐད་པར་བསྟན་པ། ༣༩༽
དེས་ན་ཉོན་ཐྱིབ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་མ་སྤངས་པར་ཤེས་ཐྱིབ་སྟོང་
བའི་འགོ་མི་ཅོམ་པ། ༤༠༽ ཆོས་ཅན་ངེ་མ་རྗེ་དག་ཏུ་སོང་བ་ལས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་
ངེ་མ་རྗེ་དག་ཏུ་སོང་སྟེ་ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་སྐབས་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཚུལ་ལྷན་བ་
ཆོས་པ་ལྟར་སྤྲོ་མ་ལས་བྱེ་མ་སྤྲུག་པར་འཕེལ་བ། ༤༡༽ དམན་ལམ་སྟོན་ཏུ་
མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱང་ས་བརྒྱུད་པ་ནས་ཉོན་ཐྱིབ་ལེགས་པར་སྤངས་
ནས་དག་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་ཏུ་བྱེད་པ། ༤༢༽ འདིར་བསྟན་ཡང་དག་
མཐའ་ཆོས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྟོང་
ཞེས་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༤༣༽ འཁོར་བ་དང་ཐུ་ངན་ལས་

འདས་པ་མན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲོན་མེད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཆར་ཚུལ་སྤྱོད་
 མོང་མ་ཡིན་པ། ༤༤ ་། འགོག་སྒྲོམས་སྤྱོད་མོང་དང་སྤྱོད་མོང་མིན་པ་གཉིས་སུ་
 བྱེས་ནས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་ས་བྱག་པ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ། ༤༥ ་། ལྷག་
 བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱུང་འདས་སྤྱོད་མོང་བ་དང་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་བྱེས་
 བས། སྤྱོད་མིན་ཀྱི་སྐབས་བདེན་སྣང་གི་ལྷག་མ་ཡོད་མེད་དང་སྤྱོད་མིན་ལྷག་མེད་
 མྱུང་འདས་སྤྱོད་དུ་ཐོབ་ཚུལ། ༤༦ ་། མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་མི་ཉག་སོགས་བཅུ་
 བྱག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སོ་སོའི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་དང་། དེ་སྤྱོད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་
 ཉག་སོགས་བཅུ་བྱག་སྤྱོད་ཚུལ་མི་རྟོགས་པ་དང་། སོ་སྤྱོད་པའི་འདྲེན་མངོན་
 སུམ་ཡོད་པ། ༤༧ ་། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྤྱོད་
 པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་སྤྱོད་པ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་བཞག་
 པའི་བདག་མེད་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་རགས་པར་བསྟན་པ། ༤༨ ་། དེའི་སྤྱོད་པ་གྱིས་
 མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་དག་བཅོམ་དག་བཅོམ་མ་ཡིན་པ་དང་། མངོན་པ་ནས་
 བཤད་པའི་འགོག་ལམ་གཉིས་ཀྱང་འགོག་ལམ་དངོས་མིན་པར་བསྟན་པ། ༤༩ ་།
 འགོག་བདེན་ཆམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རང་ཉིད་ཐོབ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་དེ་
 མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པར་འཐད་སྤྱོད་དུ་བསྟན་པ།

གཤམ་གྱི་འབྲས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ། ༥༠ ་། གྲུབ་
 མཐའ་འོག་མས་ངེ་མ་སེམས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་པ་ཟད་པར་བཤད་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་
 བས་ངེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནས་ཟད་པར་བཤད་པ། ༥༡ ་། དུལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་
 ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ལ་དུལ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་
 ཆམ་ཅན་འབའ་ཞིག་དུ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་བཞིན་དུ་སོང་ནས་གཡོ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཆོས་
 གྱུ་བཞེས་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ། ༥༢ ་། གང་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་རོ་

གཅིག་སོང་ཡང་། རི་སྟེང་པ་ལ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མེ་མོང་ལ་གཟུགས་འཆར་བ་
བཞིན་གཟུགས་བརྟན་འབའ་ཞིག་གི་སྤང་བ་གཡོ་བ་མེད་པ། ༥༣ ་ མཁའ་པའི་
ཆ་ཤས་རེ་རེ་ལ་འང་རི་ལྟ་བུ་ལ་སྟོན་ཏེ་གཉིས་སྤང་ཟད་པས་སྤང་བ་རོ་གཅིག་
བ་ཡིན་ཡང་། རི་སྟེང་པ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་པ་མ་
འདྲེས་པར་ལྟམ་མེར་གསལ་བ་གཉིས་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་འང་(=འམ་)རིགས་
ཀྱི་ཆ་ཤས་མི་འབྲེད་པར། ཡུལ་གྱི་ལྗོན་ཆ་ནས་བྲེས་ཏེ་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པའི་
རྣམ་མཁའ་འདྲིལ་ཚུལ་སྤྲོད་མོང་མ་ཡིན་པ། ༥༤ ་ འདྲིལ་རྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱང་འདྲིལ་རྟེན་པའི་ངོར་བདེན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཡང་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྦྱ་
མ་ལྟ་བུར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་
དང་བཅོས་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་སངས་འཕགས་རྣམས་ལ་ནི་གཞན་
ངོས་ནས་སྤང་ཚུལ་ཅམ་ལས་རང་ངོས་ནས་སྤང་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ། ༥༥ ་
ཀུན་རྟོག་གི་སྟོན་པ་སྟེ་རང་མཆོན་གྱི་སྤང་བ་དང་འབད་ཚེལ་གྱི་ཆད་མའི་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་ཀྱང་། སྤར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐབས་ནས་སྟོན་ལམ་གྱི་
འཁྱགས་ཀྱིས་གཏུལ་བྱ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་དང་སྦྱལ་བ་དུས་ལས་
གཡོ་བ་མི་མངལ་(=མངལ་)བ་རྣམས་སོ། །ཡུམ་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་
རྣམས་བྱུང་མཐའ་ལོག་མ་དང་སྤྲོད་མོང་བར་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཟབ་བྱུང་འདི་དག་
ནི་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་དཀའ་གནད་བརྒྱད་དང་དམ་བཅའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་
ཅེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་རྗེས་སྟོང་དོལ་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དེའི་ཐོག་བཅུ་གཉིས་
བསྟན་ཏེ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་བཞེ་གནང་མཛད་འདུག དེའི་ཐོག་གསལ་སྟོན་གྱིས་ལྟ་བུ་
ང་ལྟ་བུར་སོང་ན། ད་དུང་དེ་ལས་མང་བ་རྟེན་སྲིད་པས་དབྱུ་མའི་རིགས་པ་སྦྱ་བ་
རྣམ་པས་དབྱུང་ཞིབ་ཀྱིས་སྟོན་འཕྲོ་(=འཕྲི་)སྟོ་གསུམ་རི་(=ཅི་)དགོས་གཟུ་བའི་

སྒྲིམ་ཅད་གཅོད་པར་འཆལ་ལོ། །

སྒྲིམ་པ། རྣམ་དག་རིགས་པའི་མདའ་ཆེན་ལེགས་འཕངས་པས། །བདག་
ལྷའི་པས་ཀྱི་གོ་ཁབ་ཀྱན་(གཏོར་)ཅིང་། །དབུ་མའི་གཞུང་ལམ་འཆོལ་རྣམས་
ལེགས་བསྐྱབས་ཏེ། །དྲི་མེད་རིགས་པ་བཞི་ཡིས་བསྟེན་དུ་བཀྱར། །གཞུང་
བརྒྱའི་ཆོག་གི་མེ་ཏོག་འཛོར་བ་དེར། །བྱིས་པའི་རོལ་ཅེད་བགྱིས་པར་ཡིད་སྟོ་
མོད། །གཏམ་(=གཏན་)ཀྱི་འདུན་མའི་ཕྱགས་དོན་མ་མཐོང་ན། །ཤ་མིག་གཟི་བའི་
རྒྱུད་པོའི་ངང་ཚུལ་སྟེ། །གཏམ་ཀྱི་མཐོ་སར་འཆོ་བའི་བབས་སྟེགས་སུ། །མཁས་
འཆས་གར་དགྲར་བསྐྱར་རྣམས་མཛེས་ཆེ་ཡང་། །སྲིད་པའི་གཅོད་རོང་གཏིང་དུ་
བྱིང་བ་ལ། །གཡོ་བ་མེད་ན་སྟོང་ཁམས་ཅན་དེ་སུ། །གཅེས་འཛིན་ལྷགས་ཀྱི་བྲ་བ་
མ་སྟོད་པར། །རྣམ་དབྱེད་ལུས་རྩལ་སྒྱགས་ཀྱང་ངལ་བའི་མཐའ། །རང་ལྷའི་ཐ་
གུས་བཅིངས་བ་མ་བཀོལ་བར། །ཐོས་མང་འཆིང་བའི་མཐའ་ཡང་སྟོང་པོ་ཅི། །དེ་
བས་མ་རིག་གཉིད་མཐུག་སད་བྱིར་དང་། །བྱ་དཀའ་རྒྱལ་སྤྲས་སྟོད་པར་སྟོབ་
འདོད་ན། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་གཞུང་ལྷགས་ཀྱན་ཀྱི་བཅུད། །དབུ་མའི་ཟབ་ཁྱད་
འདི་རྣམས་སྟོང་དུ་བྱུངས། །ཞེས་པའོ། །

མཐའ་དོན། ཡང་དག་ལྟ་བའི་བང་རིམ་བཞིས་འཕགས་པའི། །མཐར་
ཐུག་ཐལ་འགྱར་ལྟ་བའི་ལྷན་པོའི་ཅེར། །ཟག་ཟད་སྒྱུན་སྟོང་མངའ་བའི་ཁང་བཟང་
དུ། །མ་རིག་རྣམ་སད་ཆོགས་ཀྱིས་མདུན་བདར་བར། །བདག་ཀྱང་དེ་རུ་སྒྲལ་
བཟང་སྟེད་བྱའི་བྱིར། །བསྐྱབ་གསུམ་ལུས་རྩལ་ལྷག་པོས་ཉེར་བྱངས་ཏེ། །དབུ་
མའི་གཞུང་ལྷགས་མཁའ་ལ་ངལ་བཞེན་འདིས། །སྒྲལ་མཉམ་ཆོགས་དང་བཅས་
ཏེ་བཟོད་རུས་ཤོག། །སྟོད་པ་མདུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྤངས་དང་། །ལྟ་བ་མདུང་
བྱང་མཐའ་བལ་རིགས་པའི་ལམ། །བྱང་འབྲེལ་སྟོད་པས་ཐུབ་བསྟན་འཛིན་པ་

ཡི། །སྒྲེས་ཆེན་འཛིན་མའི་ཁྱོན་ཀུན་འགངས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའོ། །

དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཁ་སྐྱོང་དུ་སྦྱར་བ།

༄༅། །༡༩༩༡ གྱི་ཟླ་ ༥ རང་ཨ་རིའི་སློབ་དཔོན་རྗེ་མི་གར་མེལ་ཏ་མཆོག་གིས་
རྒྱབ་སྐྱོལ་ས་སུ་དར་བའི་དབུ་མེམས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་སྐྱོར་བཤོ་སྦྱང་བགྱིས་མཐར་རང་
གིས་ལན་གང་རན་པ་ཞིག་དབྱིན་པོད་ཟེན་གྱིས་ཐོག་ལྷུས་པ་ལས་དབུ་མའི་སྐྱོར་
འདི་ཡང་འདིའི་ཁ་སྐྱོང་དུ་སྦྱར་བ།

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོང་བར་སྦྱ་བ་དང་། མི་སྐྱོང་བར་སྦྱ་བ་གཉིས་གྱིས་ཆད་
མར་སོང་ཚུལ་ཐུན་སྦྱང་བ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་འབྱུང་བས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་
དེའི་སྐྱོང་ནས་ཐ་སྦྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བསྐྱོན་མེད་དུ་འཛོག་ཤེས་པ་ནི་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཟབ་བྱད་ཡིན་ལ། འདི་གཞིར་བཞག་གི་སྐྱོང་
ནས་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་གྲང་པན་ཚུལ་ལྟོས་
ནས་ཡོད་པར་འཛོག་ལུགས་དཔེར་མཆོན་ན། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་
སྦྱད་གང་དུ་གདགས་པའི་གཞི་དེའི་སྐྱོང་དུ་བཏགས་ཆོས་རང་ཉིད་བཅའ་ན་ཅི་ཡང་
མི་རྟེན་པ་དང་། བཏགས་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་གདགས་གཞི་དེ་ཉིད་གྲང་མི་
རྟེན་པ་དང་། ཐ་སྦྱད་འདོགས་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་རང་ཉིད་བཅའ་བས་གྲང་
མི་རྟེན་མོད་དེ་གསུམ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ནི། དཔེར་ན། ཐག་
རིང་ནས་ཤིང་རེ་རེ་བ་མི་མཐོང་ཡང་ནགས་ཆལ་མཐོང་བ་དང་དེ་ནགས་ཆལ་ལོ་
སྦྱུང་པའི་ཐ་སྦྱད་འདོགས་པར་རྒྱས་གྲང་། ནགས་ཆལ་གྱི་དཀྱིལ་དུ་སོང་ནས་
བལྟས་ན་ཤིང་རེ་རེ་བ་ལས། ནགས་ཆལ་མི་མཐོང་བས་འདི་ནགས་ཆལ་ལོ་སྦྱུང་

དུ་ཐ་སྟོང་འཇུག་ས་མི་རྟེན་ཀྱང་། ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་
 བ་མི་འགལ་བ་དང་། ཚོགས་ཁང་ལྟ་བུ་ཕྱི་ནས་བལྟས་ན་ཚོགས་ཁང་མཐོང་ཞིང་།
 དེ་ཚོགས་ཁང་རོ་སྟམ་པའི་ཐ་སྟོང་འདོགས་པའི་སྒོ་ངང་གིས་སྐྱེས་ཀྱང་། ཚོགས་
 ཁང་ནང་ནས་བལྟས་ན་ནང་གི་ཀ་བ་སོགས་མཐོང་གི་ཚོགས་ཁང་མི་མཐོང་བས།
 ཚོགས་ཁང་གི་ཐ་སྟོང་འཇུག་ས་མི་རྟེན་ཀྱང་ཚོགས་ཁང་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་
 དང་། སྤྱིན་པ་གཏོང་ཡུལ་སྤྱང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་བཅའ་ན་གཏོང་ཡུལ་སྤྱང་པོ་
 ཡང་མི་རྟེན་ཅིང་། གཏོང་བ་པོ་རང་ལ་དམིགས་ནས་རང་ཉིད་བཅའ་ན་རང་ཡང་
 མི་རྟེན་མོད་གཏོང་ཡུལ་དང་། གཏང་བྲ། གཏོང་བ་པོ་གསུམ་པོ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
 ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་དང་། སྤང་པོའི་ངོས་ནས་སུང་པོའི་གསེབ་ནས་བདག་
 བཅའ་ན་བདག་མི་རྟེན་པ་དང་། བདག་གི་ངོས་ནས་སྤང་པོ་བཅའ་ན་སྤང་པོ་ཡང་
 མི་རྟེན་ཀྱང་བདག་སྤང་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་རྟེན་པ་དང་། ང་ཉིད་ངའི་སྤང་དུ་བཅའ་
 ན་ང་མི་རྟེན་ཀྱང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ང་རྟེན་པ་དང་། གཞན་ཉིད་གཞན་གྱི་སྤང་དུ་
 བཅའ་ན་གཞན་མི་རྟེན་ཀྱང་རང་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་ཡོད་པ་ནི་ཚུར་རི་ལ་བལྟས་
 ནས་ཚུར་རི་མི་རྟེན་ཀྱང་པ་རི་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུར་རི་འཛོག་པ་དང་། པ་རི་ལ་བསྟན་
 ནས་པ་རི་མི་རྟེན་ཀྱང་ཚུར་རི་ནས་བལྟས་ནས་པ་རི་ཡོད་པ་རྟེན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་
 པས་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པ་ལྟར། བདག་གཞན་གཉིས་ཀྱང་
 པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་ཅིང་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་དང་། ལག་པ་
 བརྟུང་པའི་སྤྱ་ལག་པ་གཡས་པ་ལས་མི་ཐོན། གཡོན་པ་ནས་མི་ཐོན་ཡང་དེ་གཉིས་
 སྟང་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱ་ཐོན་པ་དང་། གནམ་ནས་སྟོག་རང་ངོས་ནས་མི་འབྱུང་
 ཡང་འབྱུང་བཞི་འབྱུགས་ནས་པན་ཚུན་འཐབ་པའི་རྒྱུན་ལས་སྟོག་འོད་སྟོ་བྱར་དུ་
 འབྱུང་བ་ལྟར་ཡུལ་དབང་སྟང་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྟོ་བྱར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། མི་

ཞིག་སྟོང་མི་བཟོད་པའི་ཁོང་ཁོ་བླ་པོ་སྟོ་བྱར་དུ་སྐྱེས་པ་ན་ཁོང་ཁོ་འདི་ཉིད་རང་
གི་ངོས་ནས་སྐྱེས་པ་དང་། ཁོག་པའི་གཉིང་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། སྟོང་གི་དཀྱིལ་ནས་
སྐྱེས་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་ཡང་དེ་ལྟར་བཅའ་ནས་མི་རྟོག་ཀྱང་ཁོང་ཁོ་མེད་དོ་ཞེས་བརྟོན་
དུ་མི་རིགས་པས། ཁོང་ཁོའི་ཡུལ་དང་། ཁོང་ཁོའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད། ཁོང་ཁོའི་
གོམས་པ་གསུམ་པན་ཚུན་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འཐད་པ་སོགས་སེམས་ཀྱི་
འཆར་སྟོ་མཐའ་དག་རང་གི་ཕྱང་པོའི་ནང་ནས་སྐྱེས་པའང་མ་ཡིན། ཕྱང་པོའི་བྱི་
རོལ་ནས་སྐྱེས་པའང་མ་ཡིན་མོད། བྱི་ནང་གི་རྩེན་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་འཛོག་
དགོས་ལ། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱད་
ཅིག་གཉིས་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ནམ་མཁུན་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་
པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནམ་མཁུན་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
སམ་སྟོན་ནས་ནམ་མཁུན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། གཙུབས་ཤིང་གཉིས་པན་ཚུན་
བརྟེན་པའི་ཆེ་རེ་རེ་བ་ལས་མེ་མི་སྐྱེ་ལ། བརྟེན་པའི་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་སྐྱད་ཅིག་
གཉིས་པར་མ་བརྟེན་པར་མེ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་སོགས་སྐྱད་
ཅིག་བྱི་མ་རེ་རེས་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མེ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་
ཀྱང་དེ་དག་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སམ་སྟོན་ནས་མེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཚུལ་ནམས་ནི་ཤིན་
ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིའི་གནད་ཤེས་ན་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས།
ཆོད་མ་དང་གཞལ་བྱ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན། གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས། རྩ་
དང་རྩ་ཅན་ལ་སོགས་པའང་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བྱུང་པའི་ལྟོས་བྱུང་རྟེན་འབྱུང་གི་
ནམ་གཞག་འདི་འཛོག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

འདི་དང་མཐུན་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱི་སྟོར། རང་ཅག་གངས་
ཅན་པའི་ཁོད་དུ་དབུ་མར་སྦྱ་བ་འགས། བརྟེན་དང་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་གོམས་

བར་སོང་བ་དང་། གྲགས་པར་སོང་ན་དེ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་དུ་ཡོད་
 པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་དབྱུད་པ་ཅིང་པོས་ཆད་མཐའི་ཕྱོགས་སུ་གོམ་སྟོ་བྱེད་པ་
 དང་། རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱ་སེམས་སྟེ་བའི་མཁས་པ་འགས་ཀྱང་དེ་དང་ཕྱོགས་
 མཚུངས་སྟེ་ཞིང་ཁྱད་པར་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ནི། གྲགས་པའི་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། གོམས་གཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། བློམས་ལུགས་
 ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གྲུབ་ལུགས་ཤིག་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང་དེ་མེད་ན་མེད་པར་
 བཤད་དེ་ཐག་མ་ཆོད་པའི་བཤད་པ་མང་བ་དང་། ལ་ལས་དབྱུད་ན་རྣམ་རྟོག་
 གི་རི་མོ་ཅམ་ལས་མེད་པར་སྟེ་བའང་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ།
 བར་དང་རྟོག་པས་བཞག་པ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ནི་ཡོད། འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ནི་མེད་
 ཅེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་ཤིག་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ནི་བར་དང་རྟོག་པས་
 གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཡོད་ན་ཡོད་མཉམ་དང་། མེད་ན་མེད་མཉམ་དུ་འགྱུར་
 རོ། །ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གོང་གསལ་ལྟར་ལས་མེད་ན་ནི། མེད་ཁ་དོག་མེ་
 དང་ཉི་མའི་འོད་ལ་ཉི་མར་གྲགས་པས་དེ་གཉིས་མེ་དང་ཉི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་
 པར་མི་འཐད་ཅིང་། གངས་ཅན་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན།
 རྟོག་པ་རང་བྱུང་གི་དབང་བྱུག་དང་། འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་སོགས་གྲུབ་མཐས་
 བཏགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཏེ། གོང་གསལ་ཡོད་
 ཚུལ་གྱི་དོན་རྣམས་ཆང་བའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་
 པའི་ཅུང་ཟད་སྟོག་གྱུར་དང་། ཤིན་སྟོག་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་གསང་བ་བསམ་
 གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་
 པ་དང་། གོམས་གཤེས། བློམས་ལུགས་གང་གིས་ཀྱང་སྟེན་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། དེ་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པའམ། ཡོད་ཆེས་ཀྱི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་

ལས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་པ་དངོས་པོ་སོ་སོའི་རང་དང་སྤྱིའི་མཆོན་
ཉིད་དང་བྱུང་ཆོས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྒྱས་པ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ངེ་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཅིག་ལ་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་རྟོག་པས་གང་བཏགས་སམ་རྟོག་
པའི་རི་མོ་ཙམ་ཡིན་ན། རིགས་པ་དེ་དག་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། བྱུང་བར་དུ་
རིགས་པས་དབྱེད་ན་མི་རྟེན་པ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་པ་མཆོག་
ཡིན་པར་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དང་འགལ་བ་མ་ཟད།
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རིགས་ཤེས་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་ཅ་
འགལ་དུ་འགྱུར་རོ། །

འོན་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཉེ་བར་འཁོར་
གྱིས་ཞུས་པ་ལས། ལྷ་ཆོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་
མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པོ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་
རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་རྟེན་ནམས་
བཏགས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟོག་པའི་འཆར་སྒྲོ་ལ་གང་ཤར་བ་ཐམས་
ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་ལྷགས་འདིས་བཞེད་ལ། དེ་ལའང་ཡོད་མེད་གཉིས་
སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས། རི་བོང་གི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ལས་
དོན་དུ་མེད་པ་འཛིག་རྟེན་པས་རྟོགས་པས། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་འང་སྐྱབ་
མི་དགོས་སོ། །ནམ་མཁའ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་པ་དང་རྟོག་
པས་བཏགས་ཙམ་གཉིས་ཆོགས་སུ་འཛིག་པ་ནི་དཀའ་བའི་གནད་ཀྱི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས་དོན་འདི་ལ་བྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ནམས་ཀྱིས་བཤད་པ་མི་མཐུན་

བ་སྒྲ་ཚོགས་ཡོད་པ་ནི་གོང་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་རེ། །

འདིའི་གནད་བསྐྱེད་ན་འདིར་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ལ་བྱུང་ཆོས་
གསུམ་ཆང་དགོས་ཏེ། ཐ་སྐྱད་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་ཞེན་དོན་སྒྲུབ་པར་རུས་པ།
དེ་ལ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཆང་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་མི་འབབ་པ། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་
གྱི་རིགས་པས་མི་བསལ་བ་དང་གསུམ་ཆང་ན་ཡོད་ལ། དེ་གསུམ་མ་ཆང་ན་
ཡོད་པར་འཛོག་མི་སྒྲུབ་པ། དཔེའི་སྤྱི་ལོ་ནས་བཤད་ན། འདི་རྒྱ་ཚོའི་སྒྲུབ་དུ་འཛོན་
པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་དོན་ནི་རི་བོང་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཉེ་བར་གཏུགས་པའམ་ཞིབ་
ཏུ་དབྱེད་པའི་ཆེ་དེ་ཉིད་རྒྱ་ཚོའི་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་མེད་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་བ་དེས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་འདི་ནི་རི་བོང་གི་རྒྱ་ཚོགས་ཡིན་གྱི་རྒྱ་
ཚོ་མེན་ལོ་སྒྲུབ་པའི་ངེས་ཤེས་ཆང་མ་སྤྱིས་ཤིང་། དེས་སྤར་གྱི་མཐོང་བ་ལ་གཞོད་
པ་བབས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་སྤར་མ་དེས་མ་བརྟག་པས་བབ་ཅོལ་དུ་འཛོན་ལ། འདི་
ནི་དངོས་ཡོད་དང་སྤར་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་ཆང་མ་དང་རིགས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་དང་
བཅས་ཏེ་འཇུག་པས་ཡུལ་དེ་ལ་མི་བསྐྱེད་བར་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ཆང་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་
ལ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་པས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་བཀག་པས་
དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་པས་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །

བྱུང་པར་གྱི་གཞི་གཡག་གི་མགོ་དང་སྤར་ནས་འཛོན་པའི་ཆེ་རྟོག་པའི་ཞེན་
དོན་ནི་གཡག་གི་རྒྱ་ཚོ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་རྒྱ་ཚོའི་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་ཞིང་། དེ་དང་དེས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་རྒྱ་དེ་ལ་ཐ་སྐྱད་ཆང་
མར་སོང་ཞིང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆང་མ་དང་རིགས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་དང་བཅས་པས་
ན་ཐ་སྐྱད་པའི་ཆང་མ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་དོ། །དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་
རིགས་པས་རྒྱ་དཔེའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པ་བཀག་ཅིང་། བྱུང་གཞི་རྒྱ་མི་འགོག་

པས་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཀྱང་མི་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་འདི་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་ནས་གཞི་གཞན་གང་དང་གང་
ཡིན་ཡང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁ་ཆོན་མ་ལུས་པ་གཙོད་བྱས་སོ། །འོ་ན་རིལ་བྱ་གཅིག་
ཡིན་ཡང་མི་འགའ་ཞིག་གིས་ཟས་ན་ནད་སྦྱེད་པས་འདི་དྲུག་གོ་སྟུམ་དུ་འཛིན་པ་
དང་། འགའ་ཞིག་ལ་ལུས་སྟོབས་སྦྱེད་པ་འདི་སྟུན་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་འཛིན་པས། དེ་
ནི་སྟུན་དྲུག་གཉིས་གར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟུན་མེད་དེ། ནད་སྦྱེད་པར་བྱེད་ས་དེ་
ཉིད་ལ་དྲུག་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བསམས་ནས་དྲུག་དུ་བཏགས་པ་དང་། གཅིག་ཤོས་
དེ་ལ་སྟུན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བསམས་ནས་འདི་སྟུན་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་
པས་རིལ་བྱ་གཅིག་ཡིན་ཡང་ལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་བལྟས་ཏེ་སྟུན་དང་དྲུག་གཉིས་མི་
འགལ་ཡང་། རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་སྟུན་དྲུག་གཉི་གར་མི་འགྱུར་ཏེ་སྟུན་ཤས་ཆེ་
ན་སྟུན་དང་། དྲུག་ཤས་ཆེ་ན་དྲུག་དུ་འཛོགས་ནི། དཔེར་ན། རྩ་དང་འོ་མ་འབྲས་
པ་ལ་འོ་མ་ཤས་ཆེ་ན་འདི་འོ་མ་འོ་སྟུམ་པ་དང་། རྩ་ཤས་ཆེ་ན་འདི་རྩ་འོ་སྟུམ་དུ་སྟོ་
སྟེ་བ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །

ལྷ་འཁྲིད་འགའ་ཞིག་དུ་དོགས་སྟོང་མཛད་པ་ལྟར་རང་ཅག་གིས་མིག་
ཅེས་ཐ་སྟད་སྦྱར་ས་དེ་ལ་ལུང་བ་གཞན་ཞིག་དུ་དེ་ན་བ་ཞེས་ཐ་སྟད་སྦྱར་བ་དང་།
རང་ཅག་གིས་ན་བ་ཞེས་ཐ་སྟད་སྦྱར་ས་དེ་ལ་ལུང་བ་གཞན་ཞིག་དུ་མིག་ཅེས་ཐ་
སྟད་འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་རྣམས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཐ་སྟད་
ཆད་མ་ལའང་ཡིད་གཏད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྟོག་པས་བཏགས་ཅན་ཐལ་
ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྟད་ཆད་མ་འཛོགས་ས་མ་རྟེན་ནས་དེ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་རི་
སྟེད་ཅིག་བྱུང་བ་བདེན་མོད་ཁོ་ཁོ་ནི་འདི་ལྟར་སྟུམ་ཏེ། (=སྟུ་སྟེ།) རང་ཅག་གི་ངོ་ལ་
ལྟོས་ཏེ་མིག་དང་ན་བའང་འགལ་བ་དང་། པ་རོལ་བོ་དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མིག་

དང་ན་བའང་འགལ་བ་ཡིན་ལ། བྱད་པར་གྱི་གཞི་གཞུགས་ལ་ལྟ་བུར་གྱི་དབང་
 བོ་དང་། སྤྱོད་(=ཉན)བྱེད་གྱི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བས། མིག་དང་ན་བ་
 འགལ་བར་བཞག་པ་ལ་ཐ་སྟད་པའི་ཆད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་དོ། །དོན་ནི་
 སྤྱི་ཐ་སྟད་དང་སྤྱི་ཞེན་དོན་གཉིས་མི་མཐུན་པ་བྱུང་ཆེ་སྤྱི་ཞེན་དོན་ལ་བརྟགས་
 ཏེ་ལན་འདེབས་དགོས་ཀྱི་ཆོག་ཟེན་ལྟར་ལན་འདེབས་བྱེད་ན་ཆོག་ཙམ་ལ་བརྟེན་
 པ་ཡིན་པས་སྟོང་པོ་མེད་དོ། །དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་ངའི་ཁང་པར་ཉི་མ་ཡོད་
 ཅེས་སྒྲུས་ན། དེའི་ཞེན་དོན་ནི་ཁོའི་ཁང་པར་ཉི་མའི་ཡོད་པོག་པ་ལ་བསམས་པ་
 ཡིན་པས་དེ་དང་མཐུན་པར་ལན་འདེབས་པས་ཆོག་གི་ནམ་མཁའི་ཉི་མ་ཁྱོད་རང་
 གི་ཁང་པར་ཡོད་པར་ཐལ་ཞེས་ཅོད་པ་སྟོག་ན་ཐམས་ཅད་དགོད་བྱོ་འཕེལ་བའི་
 རྒྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ནང་པ་དང་། ཡེ་ཤུ། དབང་ཕྱག་པ་གསུམ་
 འཛོམས་ནས་དཀོན་མཆོག་ནི་སྤྱབས་སྒྲ་ན་མེད་པའོ་ཞེས་ཆོག་མཐུན་པར་སྒྲ་བའི་
 ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐག་བཅད་ནས་སྒྲ་མི་རུང་བར་ཞེན་འདོད་
 གང་ཡིན་ལ་བརྟགས་ཏེ་ལན་འདེབས་ལུགས་ཤེས་དགོས་པས། སྤྱིར་སྤྱི་ཐ་སྟད་
 དང་སྤྱི་ཞེན་འདོད་གཉིས་ལས་སྤྱི་ཞེན་དོན་དབང་བཅན་པ་ཡིན་པས་ཅོད་པ་
 འགལ་ཞིག་ལ་ཐད་ཀར་ལན་འདེབས་ཆོག་ཀྱང་འགལ་ཞིག་ཞེན་དོན་ལ་བརྟགས་
 ཏེ་ལན་འདེབས་དགོས་པ་དང་། འགལ་ཞིག་དེ་བའི་སྒྲ་ནས་ལན་འདེབས་དགོས་
 པའང་རི་སྟེང་ཅིག་ཡོད་པས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་ལན་འདེབས་ཚུལ་
 བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་དོན་ཆད་མས་བྱུབ་པ་ཡོད་ན་རྟོག་པས་
 བརྟགས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་སྒྲས་གང་གཅོད་ཅེ་ན་འདི་ལ་སྤྱོད་པ་མང་
 ཡང་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བརྟེན་དང་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་དོན་གཞི་གཞན་གྱི་

སྒྲིང་བྱ་བཅའ་ན་སྒྲིང་བྱ་ཡོད་པ་དང་དེ་ལྟར་སྒྲིང་བྱ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་ཡང་། བར་
དང་རྟོག་པས་གང་བྱ་བཅའ་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་བྱ་བཅའ་ན་མི་སྒྲིང་པས་ན་
དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་པ་འགོག་པའི་དོན་བྱ་ཅམ་སྒྲིང་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཡལ་ག་
གི་རྩ་ཅོ་ལྟ་བུ་དེའི་དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་རྩ་ཅོའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱིས་སོགས་ཐ་སྟངས་
གདགས་སའི་བྱ་བ་ཆོས་ཆང་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་གཡལ་ག་རྩ་ཅོའི་ཞེས་བར་
དང་རྟོག་པས་བྱ་བཅའ་པ་ན། བྱ་བཅའ་པའི་དོན་གཡལ་ག་རྩ་དེ་གདགས་གཞི་དེའི་
དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་སོགས་སྤྱི་བཅའ་ན་རྩལ་ཅམ་ཡང་མི་སྒྲིང་པ་དང་། གཞི་བྱ་བ་
པོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་སྤྲོད་བྱ་རྟོག་པས་བྱ་བཅའ་ཀྱང་གཞི་བྱ་བ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ནང་བྱ་བ་བཅའ་ན་རྩལ་ཅམ་ཡང་མི་སྒྲིང་བྱ་བ་དང་། ང་རང་གི་ངོས་སྤྱི་བཅའ་ཀྱང་མི་
སྒྲིང་པ་དང་། ངའི་བྱ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་བཅའ་པའི་ཆེ་བྱ་བཅའ་པའི་ཆོས་སྤྱི་བྱ་བ་པོ་དེ་
ངའི་ངོས་སྤྱི་བཅའ་ཀྱང་མི་སྒྲིང་བྱ་བ་པོ་སོ་སོའི་ངོས་སྤྱི་བཅའ་ཡང་མི་སྒྲིང་
པས་ན་བྱ་བཅའ་པའི་བཅའ་བས་མི་སྒྲིང་པ་དང་། ང་དང་ངའི་བྱ་བ་པོ་ཞེས་པ་ལ་ཚུན་
ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་དེ། རྟོག་པས་བྱ་བཅའ་པ་ལྟར་ཆོས་པས་གཞི་གཞན་ཀྱི་སྒྲིང་
བྱ་བཅའ་ན་ཡོད་པ་སྒྲིང་བྱ་བ་དང་། དེས་མ་ཆོས་པས་གཞི་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་བྱ་བཅའ་
ན་ཅི་ཡང་མི་སྒྲིང་པས་ན་རྟོག་པས་བྱ་བཅའ་པ་ཅམ་དང་། མིང་དང་བར་ཅམ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གཞི་ཡན་འགའ་(=གར་)བ་ལ་བར་དང་རྟོག་པ་ཡན་
འགའ་(=གར་)བས་ཐ་སྟངས་བྱ་བཅའ་པའི་དགོས་པ་མ་གྲུབ།
རྟོག་པའི་ཞེན་འདོད་ལྟར་ཐ་སྟངས་གདགས་གཞིའི་བྱ་བ་ཆོས་ཆང་བ་ཞིག་ལ་རང་
གི་ཞེན་(=ཞེ་)འདོད་དང་མཚུངས་པར་བར་སྒྱུར་ན་བར་སྒྱུར་བའི་དགོས་པ་གྲུབ་
ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཞིའི་བྱ་བ་ཆོས་མ་ཆང་བ་ལ་བར་སྒྱུར་ན་བར་སྒྱུར་བའི་དགོས་
པ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། ཞེན་(=ཞེ་)འདོད་དང་མ་འཚུངས་པར་བཅའ་ན་ན་སྒྲིང་པ་

འདི་གཉིས་ནི་ཐ་སྙད་འཇུག་སའི་མཚམས་ཐིག་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གཞི་གཞན་ལ་
སྒྲུང་ནའང་དེ་བཞིན་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པར། གཅིག་གི་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་
ཀུན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་ལེགས་པར་མཐུན་ནོ། །

དོན་མིལ་གྱིས་བསྐྱུས་ན། བརྟ་དང་རྟོག་པས་གང་དུ་བཏགས་པ་དེའི་
སྟེང་དུ་བཅའ་ན་ཅི་ཡང་མི་རྟེན་པ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱི་དོན་དང་། དེ་
ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་བྱད་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་བཅའ་ན་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ལ་
ཡོད་པར་འཛོག་ཅིང་རྟེན་དུ་མེད་པ་ལ་མེད་པར་འཛོག་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་
གཏད་སོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་ཆེས་སྤྱ་བའི་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱི་བཤད་པ་ནི་
རེ་ཞིག་མི་མཁོ་བས་མ་སྒྲིས་སོ། །དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྤྱེ་བོ་ཀུན། །བསོད་ནམས་
ཡེ་ཤེས་ཆོགས་བསགས་ཏེ། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི། །དམ་བ་སྤྱི་
གཉིས་ཐོབ་པར་ཤོག། །

ལུང་ཁྲུངས།

1. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཉི་མེ ༡ ༣༣༩ སྤེལ།
2. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། བརྒྱད་མྱོང་བ། ༡ ༡༩༩ སྤེལ།
3. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་སྣ་ཆོགས། ༡ རྩོ་མེ་གཙོང་བ། ༡༣༩ སྤེལ།
4. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་སྣ་ཆོགས། ༡ རྩོ་མེ་གཙོང་བ། ༡༤༩ སྤེལ།
5. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་སྣ་ཆོགས། ༡ རྩོ་མེ་གཙོང་བ ༡༥༡ སྤེལ།
6. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་སྣ་ཆོགས། ༡ རྩོ་མེ་གཙོང་བ ༡༥༡ ཉིན།
7. སྡེ་བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་སྣ་ཆོགས། ༡ རྩོ་མེ་གཙོང་བ ༡༥༠ སྤེལ།
8. རྩོ་མེ་གཙུང་ལུ་མ། བ། བྱང་པེ། ༡༩ ཉིན།
9. རྩོ་མེ་གཙུང་ལུ་མ། བ། ལམ་པེ་ཆེན་མོ། ༩༩༣ སྤེལ།
10. སྡེ་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། རྩོ་བརྒྱུག ༣༡ ཉིན།
11. སྡེ་བསྟན། ཅ། རེགས་པ་བྱུག་ཅུ་བ། ༣༣ ཉིན།
12. སྡེ་བསྟན། དབུ་མ། ཆ། བཞི་བརྒྱ་བ། ༡༡ ཉིན།
13. རྩོ་མེ་གཙུང་ལུ་མ། བ། ལམ་པེ་ཆེན་མོ། ༩༩༩ ཉིན།
14. སྡེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡ སྤེལ།
15. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡ སྤེལ།
16. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡ སྤེལ།
17. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡ སྤེལ།
18. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༩ ཉིན།
19. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༩ ཉིན།
20. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༩ ཉིན།
21. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༩ ཉིན།
22. བསྟན་ལུ་མ། དབུ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༩ ཉིན།

23. བསྟན་འགྲུར། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
24. བསྟན་འགྲུར། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
25. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
26. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ཅ། ཅོད་བཞོག ༡༩ ཉིན།
27. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ཅ། ཅོད་བཞོག ༡༩ ཉིན།
28. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
29. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༡༠ ཉིན།
30. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༡༠ ཉིན།
31. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༡༠ ཉིན།
32. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༡༠ ཉིན།
33. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༢༥༩ སྤྱི།
34. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༢༥༩ ཉིན།
35. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ཅ། ཅེ་ ༡ སྤྱི།
36. བསྟན་འགྲུར། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
37. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
38. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༡༥ སྤྱི།
39. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༡༥ སྤྱི།
40. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། སང་ངེས། ༡༢ སྤྱི།
41. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། སང་ངེས། ༡༢ སྤྱི།
42. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། སང་ངེས། ༡༡ ཉིན།
43. སྤྱི་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆིག་གསལ། ༤ སྤྱི།
44. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། སང་ངེས། ༡༡ ཉིན།
45. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། སང་ངེས། ༡༢ སྤྱི།
46. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། བ། སང་ངེས། ༡༡ སྤྱི།

47. ལུང་སྒྲུ་རོལ་པའི་རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། ང་པ། ཨ་མ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱན་ཆོག་བྲག་ཆའི་
སྒྲ་དབྱངས། 3 སྤྱིབ།
48. ལྷ་བའི་གསུང་མགུར་གྱི་འགྲེལ་བ་ཆོག་གི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྲ་བ། (ཀུན་མཁུན་འཛིགས་
མེད་དབང་པོའི་གསུང་འབུམ། ང་པ། དེབ་གཞུགས་ཤོག་ངོས། ༤༥0 སྒྲོ་མང་། 307༤)
49. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། བྲང་ངེས། 11 སྤྱིབ།
50. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༤༡༤ སྤྱིབ།
51. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། བྲང་ངེས། 12 སྤྱིབ།
52. མཁས་གྲུབ་རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། ཁ། ཤོག་ངོས། 35༤ དེབ་གཞུགས། རྫོ་ཡབ་སྲས་
གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྟར་མ། མ་ཉི་སྤལ་འཕྱུལ་ལས་ཁང་། 307༤
53. མཁས་གྲུབ་རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། ཁ། ཤོག་ངོས། 35༤ དེབ་གཞུགས། རྫོ་ཡབ་སྲས་
གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྟར་མ། མ་ཉི་སྤལ་འཕྱུལ་ལས་ཁང་། 307༤
54. བརྟན་འགྲུར། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༤ སྤྱིབ།
55. རྫོ་བརྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། 11 སྤྱིབ།
56. མཁས་གྲུབ་རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། ཁ། ཤོག་ངོས། 353 དེབ་གཞུགས། རྫོ་ཡབ་སྲས་
གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྟར་མ། མ་ཉི་སྤལ་འཕྱུལ་ལས་ཁང་། 307༤
57. རྫོ་བཀའ། མདོ་རྫོ། ད། འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་
ནས་པར་སྒྲོས་པ་ཉིད་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྲ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། 36 ཉིན།
58. རྫོ་བརྟན། ཤེར་ཕྱིན། 7 མདོན་རྟོགས་རྒྱ། 4 ཉིན།
59. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༤63 ཉིན།
60. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༤14 ཉིན།
61. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། བྲང་ངེས། 40 ཉིན།
62. རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། བ། བྲང་ངེས། 13 སྤྱིབ།
63. མཁས་གྲུབ་རྫོ་རྫེའི་གསུང་འབུམ། ཁ། ཤོག་ངོས། 3༤7 དེབ་གཞུགས། རྫོ་ཡབ་སྲས་
གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྟར་མ། མ་ཉི་སྤལ་འཕྱུལ་ལས་ཁང་། 307༤

64. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ཅ། ༡༩ ཉིན།
65. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ཅ། ༡ ཉིན།
66. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༥ ཉིན།
67. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༣ ཉིན།
68. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༥ ཉིན།
69. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༥ སྤེལ།
70. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༥ སྤེལ།
71. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༧ ཉིན།
72. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༧ སྤེལ།
73. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༧ སྤེལ།
74. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༧ སྤེལ།
75. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༥ སྤེལ།
76. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༥ སྤེལ།
77. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ། ལ། ཆོག་གསལ། ༡༥ སྤེལ།
78. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། མ། དགོངས་པ་རབ་གསལ། ༡༩༡ སྤེལ།
79. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ཆོག་གསལ། ༥ སྤེལ།
80. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། མ། འང་ངེས། ༡༩ སྤེལ།
81. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༡༡ ཉིན།
82. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། རྩོད་འཇུག་ ༣༡ ཉིན།
83. རྩེ་གསུང་འབྲུམ། མ། ༡༣ སྤེལ།
84. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༡༣ ཉིན།
85. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༣༡ སྤེལ།
86. ཕྱེ་བཀལ། ཤེས་ཕྱིན། བརྒྱད་ལྔ་བ། ༡༡ ༣ ཉིན།
87. ཕྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༠༡ སྤེལ།

88. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ༡༠༥ སྤྱི་བ།
89. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ༡༠༥ སྤྱི་བ།
90. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ལྷ་བ་གྲགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་རྣམ་
འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ༡༤༡ སྤྱི་བ།
91. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ལྷ་བ་གྲགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་རྣམ་
འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ༡༠༩ སྤྱི་བ།
92. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ལྷ་བ་གྲགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་རྣམ་
འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ༡༤༡ སྤྱི་བ།
93. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ༡༥ སྤྱི་བ།
94. རྗེའི་གསུང་འབྲུག་ ལ། ༤༠༩ སྤྱི་བ།
95. ལྷ་བསྟན་པ་མངོན་པ། གྲ། ༡༩ སྤྱི་བ།
96. ལྷ་བསྟན་པ་མངོན་པ། རྒྱ་ ཆོས་མངོན་པའི་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བ་ཤད་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ། ༡༥༥ སྤྱི་བ།
97. ལྷ་བསྟན་པ་ཆད་མ། ཅེ། ༤༡ སྤྱི་བ།
98. ལྷ་བསྟན་པ་ཆད་མ། ཅེ། ༡༡༩ སྤྱི་བ།
99. ལྷ་བསྟན་པ་ཆད་མ། ཅེ། ༤༡ ཉིན།
100. རྗེའི་གསུང་འབྲུག་ ལ། ༣༩ ཉིན།
101. ལྷ་བསྟན་པ་དབུ་མ་ ལ། ༡༠༩ སྤྱི་བ།
102. ལྷ་བསྟན་པ་སེམས་ཅམ། བེ། ༥༠ ཉིན།
103. ལྷ་བསྟན་པ་སེམས་ཅམ། བེ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ༥༠ ཉིན།
104. ལྷ་བསྟན་པ་སེམས་ཅམ། བེ། ༤༡ ཉིན།
105. ལྷ་བསྟན་པ་སེམས་ཅམ། བེ། ༤༩ སྤྱི་བ།
106. ལྷ་བསྟན་པ་སེམས་ཅམ། བེ། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། ༤༩ སྤྱི་བ།
107. ལྷ་བསྟན་པ་སེམས་ཅམ། བེ། དབྱིག་གཉིན་གྱི་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་

འབྲེད་པའི་འགྲེལ་བ། ༡༢ སྤྱི་བ།

108. སྤྱེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། བེ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབྱས་དང་མཐའ་ནམ་པར་

འབྲེད་པའི་འགྲེལ་བ། ༡༢ སྤྱི་བ།

109. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། ༣༥ སྤྱི་བ།

110. སྤྱེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། ༣༡༡ སྤྱི་བ།

111. སྤྱེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། ༡༩༩ ཉིན།

112. སྤྱེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི་ཉི་ཤུ་བ། ༣ སྤྱི་བ།

113. སྤྱེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི་ཉི་ཤུ་བ། ༣ སྤྱི་བ།

114. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན།

115. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན།

116. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། ༤༠ སྤྱི་བ།

117. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན།

118. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། ༤༡ ཉིན།

119. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན།

120. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་བའི་ཉིན། ༡༤ ཉིན།

121. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་བའི་ཉིན། ༤༡ ཉིན།

122. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། ༣༣ ཉིན།

123. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། ༣༣ ཉིན།

124. སྤྱེ་བསྟན། རྩ་བའི་ཉིན། ༡༡༡ སྤྱི་བ།

125. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་བའི་ཉིན། ༣༣ ཉིན།

126. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་བའི་ཉིན། ༤༩ སྤྱི་བ།

127. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན། ༡༤ སྤྱི་བ།

128. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན། ༡༤ སྤྱི་བ།

129. སྤྱེ་བསྟན། དབྱ་མ། རྩ་བའི་ཉིན།

130. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༡༢༠ ཉིན།
131. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ཅ། ༡༩ ཅ་བཤེས་རབ། སྲིབ།
132. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༠༥ ཉིན།
133. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། དབུ་མ་འཇུག་པ། ༢༠༥ ཉིན།
134. རྩེ་བཀའ། དཀོན་བཅེགས། ང། འཕགས་པ་ཡབ་དང་སྲས་
མངལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ༤༠ སྲིབ།
135. རྩེ་བཀའ། དཀོན་བཅེགས། ང། འཕགས་པ་ཡབ་དང་སྲས་
མངལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ༤༠ སྲིབ།
136. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༡༦༣ སྲིབ།
137. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ས། ༡༩༡ ཉིན།
138. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ས། དབུ་མ་སྒྲང་བ། ༢༡༩ ཉིན།
139. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༤ སྲིབ།
140. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀ། ༤༩ ཉིན།
141. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ས། བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆོག་ལའུར་བྱས་པ། (ཡེ་ཤེས་སྤྲོད་པོ།) ༢ ཉིན།
142. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༠༥ ཉིན།
143. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། དབུ་མ་འཇུག་པ། ༢༠༥ སྲིབ།
144. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༡༠༠ སྲིབ།
145. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༠༥ སྲིབ།
146. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༠༥ སྲིབ།
147. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༠༥ སྲིབ།
148. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༡༠༩ ཉིན།
149. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༡༠༩ ཉིན།
150. རྩེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ༢༠༥ སྲིབ།

151. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། མ། དགོངས་པ་རབ་གསལ། ༡༥༡ སྤེལ།
152. སྤེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཞི། ༡༥༢ ཉིན།
153. སྤེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༥༣ སྤེལ།
154. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༥༤ སྤེལ།
155. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༥༥ ཉིན།
156. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༥༦ སྤེལ།
157. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༥༧ ཉིན།
158. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༥༨ སྤེལ།
159. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༥༩ སྤེལ།
160. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༦༠ ཉིན།
161. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༦༡ ཉིན།
162. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། བ། ༡༦༢ ཉིན།
163. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་ལྷམ། ༡༠༡ སྤེལ།
164. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་ལྷམ། ༡༠༢ ཉིན།
165. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། བ། རྩ་ལྷམ། ༡༠༣ ཉིན།
166. སྤེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༦༤ སྤེལ།
167. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། མ། ༡༦༥ ཉིན།
168. སྤེ་བསྟན། དབྱ་མ། ལ། ༡༦༦ སྤེལ།
169. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། མ། ༡༦༧ ཉིན།
170. རྗེའི་གསུང་འབྲུམ། མ། དགོངས་པ་རབ་གསལ། ༡༦༨ ཉིན།
171. སྤེ་བསྟན། ཁྱེད་མ། ཅེ། ༡༦༩ ཉིན།
172. སྤེ་བཀའ། ཞེས་བྲིན། ༡༧༠ སྤེལ།

༡༡། །སེམས་གསལ་རིག་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་
ཀྱས་པར་བསྟན་པ་གསལ་རིག་འབྱམ་བརྟན་
ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ། །

སྒྲུང་བརྗོད།

༡༡། །གསལ་རིག་འབྱུང་བ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ལོ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྡོན་ནས་
དོ་སྤང་བ་གྲིས་ཁུལ་གྲིས་ཆད་མ་རྣམས་འབྲེལ་ལེའུ་གཉིས་བ་དང་སྒོ་རིག་སོགས་
ལ་ཞིབ་འདུག་གིས་གསལ་རིག་གི་འདུག་ཚུལ་ལ་གོ་སྟོབས་ཅུང་ཟད་ཉིད་ཀྱང་
དེས་དོགས་གནས་ཅེ་ཆེར་སོང་བས་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དཔལ་མགོན་
འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་གྲིས་ཚད་སྒྲོག་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཁྱེ་བ་གྲགས་པས་དབྱ་མ་ཆོག་
གསལ་སོགས་སུ་གསལ་རིག་གི་གཏན་འབེབས་མཛད་པ་དེས་ཡིད་འཕྲོགས་ཤིང་
ཡིད་ཆེས་ཅེ་ལྟར་འཕེལ་བ་བཞིན་ཟིན་གྱིས་བཀྲིས་ཤིང་། རྗེས་ཚུངས་ཁ་བ་ཆེན་
པོ་དང་མཁས་བྱུབ་ཅེའི་འབྲེལ་བ་སོགས་ནས་ཀྱང་ཁ་བ་སྐྱངས་ཏེ། དཀོན་མཆོག་
ལ་གསོལ་འདེབས་དང་བཅས་ཚུལ་བ་བསྟེན་ཞིང་། ཡང་བར་ལམ་ལས་རྟོག་ཆེ་
བ་དང་ཚུམ་རིག་གཞན་དང་སྐབས་བསྐྱེད་དགོས་སོགས་གྲིས་བར་ལམ་ཕྱིར་
བཤོལ་དུ་ལུས། སྤར་ཡང་སྤྲོ་ལོ་ནས་མཐུག་སྐྱིད་བཀྲིས་ཏེ་ད་ལམ་ལེགས་བྱུབ་
ཐུབ་ཅུམ་བྱུང་། དེའི་ཞོར་དུ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་གྱི་མཆོག་དུ་སྤྲིས་ཏེ།
བསྟན་པ་མང་ནས་ཤིག་པར་བྱེད་པ་ཆེས་ཆེར་བདོན། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་
ཆེ་ནི་གཞལ་བུའི་གནས་གསུམ་ལ་དབྱུང་པའི་བྱི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་གཏུགས་
པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྲིས་འཛིན་དགོས་པས། ཤེས་རབ་མཆོག་གི་བསྟན་པ་ཞེས་
སྤིང་བ་གསུམ་ན་ཉི་མ་འབྱུང་གི་འོད་སྤངས་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་དེ་ལྟ་
བུའི་སྤོངས་ཞེན་གྱི་ཁ་དབང་ལ་ཤོར་ན་ཤིན་དུ་པངས་སྟམ་སྟེ། དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་
དཀྲིས་ཕྱིན་པ་བྱས་ཡོད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་སྒྲོར་ལའང་དབྱུང་བ་

ཞིབ་མོ་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་རང་ཅག་གངས་ལྗོངས་སུ་དར་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉི་གའི་སློག་གིང་ལྷ་བྱ་དང་།
མདོ་སྤགས་ཀྱི་གནས་མ་ལུས་པ་ཆང་ཞིང་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
གཞུང་ལམ་གཉི་ག་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་ཡ་མ་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
སློང་འཕར་འབྱམ་ཐག་ཏུ་བྱེས་ནས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་དགོས་པ་ལ། དེ་དག་
བཀག་ནས་ཐུན་སློམ་དང་རྟིང་ཞེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཁོ་ནས་བདས་ནས་འཛིན་
པ་ལྷ་བྱ་ནི་གཏན་མི་རུང་བས། རང་ཅག་སྤྱབ་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐད་
བསྐྱར་བཅོས་སམ་གསར་བཞེ་རྒྱབས་པོ་ཞིག་ད་ལྟ་ནས་གཞི་ཚུགས་པ་ཞིག་
ཅིས་ཀྱང་དགོས་གལ། དེ་ཡང་སྤྱད་ལུགས་དང་འཆལ་སྐྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ནས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་ནང་བྱན་ཆུད་པའི་ཆད་ཐུབ་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་
ཞིག་ལ་བསྟེན་དགོས། དེ་ཡང་རང་ཅག་རྣམས་ལ་སྐལ་བཟང་གི་བགོ་སྐལ་ཏུ་
ཐོབ་པའི་བསྟན་པ་འདི་ལ་སྟོན་པ་གཉིས་པ་སྤར་བྱོན་པ་ལྷ་བྱ་ཡ་རྒྱལ་དབང་དོན་
ཀྱི་བདག་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལེགས་བཅོས་དགོས་ཀྱི། རྟིང་ཞེན་
དང་སྐྱོངས་ཞེན་གྱི་ཁ་དབང་ལ་མི་ཤོར་བར་བྱི་མ་མེད་པའི་ལུང་རིགས་ཁོ་ནའི་
གཞི་ཚུགས་དགོས་པ་སྤང་ངོ་། །དེས་ན་བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་དང་། བསྟན་པ་
འཛིན་སྐྱོང་ལ་དག་ཐེར་གཉིས་མ་འབྲས་པའི་སློན་ནས་སྤེལ་དགོས་པ་ནི་བསྟན་
པ་ལ་བདག་གཅེས་ཆེ་བས་ཡིན་ཀྱི། བྱད་གསོད་དང་གསར་བཞེ་ལ་དགའ་བས་
གཏན་ནས་མིན་པའི་ཉ་དང་ཉུངས་མ་བསྐྱེ་བར་མི་བྱ་བའོ། །ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་
པར་སྤན་གྱི་རྩོམ་རིག་ཁག་ལ་མགོ་མཆན་མ་ཞུས་པ་ཡང་དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་བགྱི་
བར་འཛེམ་ཐོན་མ་དགོས་པར་ཐད་ཀར་བགྱི་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས། དགག་
སྐྱབ་འདོད་ན་ཐུགས་འཛེམས་མ་དགོས་པར་སློབས་དང་བཅས་གནང་ཆོག་སྤན་

ནས་ཀྱང་ལན་གྱིས་སྒྲིག་བ་སྐབ་རིགས་ལ་ལན་དང་དེ་ལྟར་མི་སྐབ་བའི་རིགས་
 ལ་བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྒྲིགས་གཅིག་ནས་སྤན་རང་ཐོས་རྒྱ་ཚུང་ཞིང་
 ཉམས་སྦྱང་གི་རྒྱས་བ་དམན་བས་སྦྱོན་ཆ་འི་སྤྱད་ཅིག་ཡོད་པེས་ལ་བཏེན་ཆིག་
 སྦྱོན་འི་ཡོད་དག་བཅས་སོ་སོས་གནང་འབྲས་དང་། དོན་སྦྱོན་ཆེ་རིགས་རང་
 འཆམ་མི་འཛོག་བར་དོ་གལ་ཆེན་པོས་དོགས་འིས་སམ་དགག་སྐྱབ་ཅི་བཤེར་
 ཡོང་བ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས། རྒྱ་གར་ན་རམ་ས་ལ་རིགས་ལམ་སྒྲོབ་གཉེར་ཁང་གི་
 འགན་འཛིན་སློ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༥ ཆོས་ ༤ ཉིན་ཡུལ་ས་
 མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་དུས་ཆེན་དང་བསྐྱེད་ཉེ་ཆོས་སྤེལ་ཞུས་པའོ། །

དང་པོ། མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱིར་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩེ་མ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༣༡། །གསལ་རིག་འབྲུམ་བརྟན་ཞེས་བྲ་བ། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་
བྲག་འཆལ་ལོ། །མཆོད་དོ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །གསལ་རིག་འབྲུང་ཁམས་སྤྱིང་བོ་
རིགས་གསེར་རི་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པ་དག། ཐབས་ཤེས་བྱང་གིས་བསྐྱལ་
མང་སྤངས་པས་དག་གསལ་ཡོངས་རྫོགས་སྟོབས་བཅུའི་ཅལ། །ལོག་པར་རྟོག་
པའི་བདུད་སྤེའི་ཆོགས་བཅའ་འགྲོ་ཀུན་སྤྱིང་ལ་ཐུགས་རྗེའི་གཏེར། །ཤེས་བྲའི་
གནད་ཀུན་རི་བཞིན་འདོམས་མཛད་ཆེ་མེད་སྟོན་པ་མིག་བཞིན་གཅེས། །གང་གི་
ཐུགས་སྒྲུབ་ས་སྤྱིང་འདི་ན་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ལ། །མཛད་པའི་འོད་
རྒྱལ་ས་གསུམ་བཟལ་བས་སྤྱིགས་ཐུན་ཀུན་བསལ་ཞི་བདེའི་གཏེར། །སྟོབས་ཀྱི་
འཁོར་ལོས་སྤྱིང་གསུམ་དབང་སྐྱུར་ཀུན་གྱི་རེ་སྐྱོང་ཡིད་བཞིན་འོར། །རྫོགས་ལུན་
གསར་པ་བདེ་ཆུག་སྟོན་གཏོད་གངས་ཅན་མགོན་པོར་དུས་ཀུན་མཆོད། །གཏིང་
མཐའ་མི་མངོན་ཐབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ཐུབ་པའི་བསྟན་འདི་ཆེས་འགྲིབ་ཆོ། །རིགས་པའི་
སྟོ་བརྒྱ་འཛད་མེད་བྱེ་བས་སྤར་ཡང་རྒྱས་མཛད་བྱོགས་ལས་རྒྱལ། །དཔག་པར་
དཀའ་བའི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མཆོག་ཉེ་བར་བཟུང་བའི་ཤིང་རྩ་ཆོ། །ལྷ་སྐྱབ་ཐོགས་
མེད་དེ་སྒྲུབ་བཅས་པ་རྒྱལ་བ་དང་མཚུངས་གཙུག་ཏུ་སྤྱད། །ལུས་སྟོག་སྟོས་
མེད་དཀའ་སྤྱད་དཔག་མེད་མཐར་ཅིན་ཏེ། །འཕགས་ཡུལ་ནོར་མཆོག་གངས་
ཅན་སྟོངས་སུ་ཉེར་བྲངས་ནས། །དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་བྱེད་ལེགས་མཛད་འོད་
འབར་ཅན། །གཏན་འཛུགས་མཛད་པའི་ལོ་བཅའ་ཆོགས་ཀུན་རིན་ཏུ་སྤྱི། །གངས་

ཅན་ལྗོངས་སྤངས་མ་རིག་ཅུན་པས་སྤུབ་བསྟན་ཉི་མ་ཡང་ཡང་བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱབ་
 གྱིང་གས་སུ་གཞོལ་བའི་དུས། །འཇམ་དབྱངས་དབྱེར་མེད་ཉི་མ་གཉིས་པ་སྤར་
 ཡང་ཤར་བས་ཅུན་སྤྱུག་དེ་དག་བྱང་ནས་སྤངས་ཏེ་སྤུབ་བའི་བསྟན། །ཆང་ལ་མ་
 ཁོར་ལྟ་སྒྲིམ་སྤྱོད་གསུམ་ངེ་མ་བཀྱས་ནས་ས་སྟེང་རྒྱས་མཛད་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་
 སྤར་བྱོན་དངོས། །ལྷ་ལྷའི་ལྟ་སྤུབ་ཀུན་ནས་གཙུབ་ཀྱང་གང་གིས་མི་ཚུགས་གཟི་
 སྟོང་འབར་འདི་གངས་ཅན་ཤིང་རྟ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱིན། །གང་གི་སྟོལ་འཛིན་བཤད་
 སྤུབ་འོད་འབར་ཁྱོན་ཀུན་གསལ་བའི་རྒྱ་སྤར་ཆོགས། །འགྲོ་བའི་ཡིད་མཁར་རྒྱན་
 མི་ཆད་དུ་མི་ཤེས་ཅུན་པ་སེལ་མཛད་གང་། །བདག་གི་སྤྱུག་པར་ཤིན་ཏུ་ཕྱི་
 བའི་བྱིན་ཀྱི་ཁུར་པོ་གང་གིས་འདེགས། །ཡང་ཡང་སེམས་ཀྱང་རུས་པས་མ་ལྷེང་
 དུས་ཀྱི་མཐར་སླེབས་ཡིད་རབ་གདུངས། །འོན་ཀྱང་མོས་པའི་སྟོབས་འདིས་སྤྱོ་བ་
 བརྒྱད་པ་ཡིས། །སྤུབ་བསྟན་སྤྱི་ལྷ་བསྐྱབ་ལ་དབང་བའི་མཐུ་སྟོན་ཏེ། །བསྟན་པའི་
 ཉི་མ་བཤད་སྤུབ་འཁོར་མའི་རྒྱང་ཤུགས་ཀྱིས། །རྒྱན་མི་འཆད་དུ་འཛིན་མའི་ཁྱོན་
 འདིར་འཛེན་རུས་ཤོག །འོག་རྟོག་འཕེལ་ཞིང་རེ་རགས་སོང་བའི་དུས། །དེ་དག་
 སེལ་བར་འཕེལ་གཏམ་དེ་རྟེན་དེ། །ཉན་པོ་མི་འབྲས་ཆོགས་དེ་ཡིས་ཀྱང་། །དེ་
 འཆམས་དགོས་པར་མཐོང་ནས་ངས་འདི་བཅུམས། །རང་དང་རང་མཉམ་རྣམས་
 ཀྱིས་བསྟན་འདི་ལ། །འགྲོ་བ་བཞི་བཤམ་མི་བྱེད་དང་བ་ཡིས། །བཤད་དང་སྤུབ་
 པས་སྤྱི་ལྷ་བསྐྱབ་སྤྱད་དུ། །འདི་ཙམ་སྟེལ་བའང་སྐལ་བཟང་རྟེན་དོ་སྟུམ། །སང་
 དང་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་མ་གང་སྤུ་བར་། །གཏད་དུ་མེད་ཀྱང་སྤུབ་བསྟན་ནམ་གནས་
 བར། །དོན་གཉེར་ཅན་ལ་ལེགས་སྤྱོས་འགྱུར་སྟུམ་དང་། །རང་ཡང་བསྟན་ལ་བག་
 ཆགས་འཛོག་ཕྱིར་ལགས། །

བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ།

དེ་ཡང་རི་སྐད་དུ་མདོ་བསྟན་དུ་མ་ལས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། ཁྱིམ་ཆམས་ནི་སྒོ་བྱར་བ། ཁྱེས་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། སེམས་ལ་སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ། ཁྱེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་ནས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་སྒྲོར་བཤད་ཚུལ་ལྟ་རགས་དུ་མ་ཡོད་མོད། འདི་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་སྦྱར་བ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་པས། དེང་སང་གྲུབ་མཐའ་བྱེ་བྲག་མ་བྱེ་བར་ནང་ཆོས་ལ་སྦྱངས་པའི་རིགས་པ་སྤྱོད་ཆེས་མང་བ་དང་། གངས་ཅན་པའི་སྒྲོབ་གཉེར་བ་ལའང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ལ་གྲགས་ཚུལ་ལྟར་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཞིང་། ཐལ་འགྱུར་བ་ཐུན་མིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་ཆམས་མཛོད་སྦྱག་གི་གཅེས་ཅོར་ལྟ་བུར་བརྟེན། དེའི་ནང་ནས་སེམས་གསལ་རིག་གི་སྒྲོར་དེང་དུས་གལ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྤྱང་བས་འདིའི་ཐད་གནད་བསྟུས་ཅམ་འཆད་པར་བྱ་བ་ལ། སྦྱིར་གསལ་རིག་གི་དོ་བོ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། ཅི་ཡང་མེད་དང་སྤྱད་ཅིའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བཤད་ཚུལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ལ་སྟོོས་བྲལ་དུ་དབྱེད་པ། སྒྲགས་ཐེག་པའི་ལུགས་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་སྦྱར་ཚུལ། དེ་དག་གི་དོན་བསྟུས་པ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་སོ་བཟླ་བ་དང་བརྒྱད་ལས།

དང་པོ། སྤྱིར་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

དང་པོ། གསལ་ཞིང་རིག་བཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ནང་པའི་བྱ་བ་མཐའ་
སྤྱོད་བཤམས་ཅད་ཀྱིས་བཞེད་བ་མཐུན་ཡང་། གསལ་རིག་གི་འཛོག་ཚུལ་བྱ་བ་
མཐའ་ལོག་མ་དང་སྤྱིར་ན་དབྱེད་དཀའ་བ་དང་དཔྱིས་བྱིན་བ་འབྱུང་དཀའ་བས།
ཐལ་འགྱུར་པའི་བྱ་བ་མཐའ་དང་སྤྱིར་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ་འཆད་བདེ་བས་དེ་
ལྟར་འཆད་ན། གསལ་རིག་ཅེས་པའི་སྤྱིར་གསལ་བ་ལའང་གཞུགས་ཅན་དང་
གཞུགས་ཅན་མིན་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། དང་པོ་ནི་ཉི་མེད་དང་གཞུགས་ཅན་གྱི་འོད་
དང་། མྱོག་དང་མར་མའི་འོད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། འདི་དག་ནི་གཞུགས་ཅན་
གཞན་གྱི་ངོ་བོ་གསལ་བ་ཙམ་ལས་བྱེ་བྲག་དང་ཁྱད་བར་སོགས་འབྱེད་མི་རུས་
ཤིང་ངེས་ཤེས་དངོས་སུ་འབྱེད་པའང་མི་རུས། དུས་སྤྱི་མ་བྱིས་བྱེད་པའང་མི་རུས་
ཤིང་། གཞུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གོ་འབྱེད་བ་དང་། གོམས་པས་འཕེལ་འགྲིབ་
ཀྱང་མི་རུང་བ་དང་། གཞུགས་ཅན་དང་མ་འབྲེས་པའི་དོན་གང་ཡང་གསལ་མི་
རུས་བ་དང་། དེ་ཡང་ཡུལ་ད་ལྟ་བ་གསལ་བ་ཙམ་ལས་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཚོས་
དང་མྱོག་གྱུར་གྱི་དོན་གང་ཡང་གསལ་བར་མི་རུས་སོ། །

གཞུགས་ཅན་མིན་པའི་གསལ་བ་ལའང་རིག་པའི་གསལ་བ་དང་། ཚོས་
ཉིད་ཀྱི་གསལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། དང་པོ་རིག་པའི་གསལ་བ་ནི། ཤེས་བ་
རང་ཉིད་སྤྱིས་ཙམ་གྱིས་རང་གི་སྤྱང་བ་གསལ་བ་སྟེ་རང་གི་སྤྱང་བ་ལ་མངོན་སུམ་
ཉིད་དུ་སྤྱིས་པས་ན་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡུལ་ལ་སྤྱི་ངེས་འབྱེད་ཅིང་ངེས་ཤེས་
དངོས་སུ་འབྱེད་པས་ན་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་གསལ་བ་དང་རིག་

པའི་ཚོགས་པ་ལ་ཤེས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གསལ་པ་ཞེས་
པས་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་བསྟན་ནས། རིག་པ་ཞེས་པས་དེའི་བྱེད་ལས་བསྟན་
ཅིང་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བྱེད་དུ་སྦྱར་ན། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཚན་
ཉིད་དུ་འཐད་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་རང་གི་སྒྲུང་བ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་སྦྱེས་པ་དེ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བས།
ཁོང་ཚོས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་འཛོག་དཀའ་ཞིང་རང་རིག་གྲང་ཁས་
མི་ལེན་ཀ་མེད་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གསལ་ཚུལ་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་གསལ་བ་
ལས་ལྡོག་སྟེ་དེ་དང་དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་རིས་འབྱེད་པ་དང་། གཟུགས་
ཅན་གཞན་གྱིས་གོ་མི་འབྱེད་པས་ཐོགས་རིག་དང་བྲལ་བ་དང་། གཙུ་བོ་རིགས་
མཐུན་ལྷ་མ་གོམས་པ་ལས་བྱེ་མ་སྦྱེས་པས་གོམས་པས་འཕེལ་འབྱིབ་ཆེ་བ་དང་།
འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་མིན་པ་དང་། རྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་
རྣམས་ཀྱང་གསལ་བྱས་པས་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་གསལ་བ་དང་གཏན་མི་འདའོ། །

དེས་ན་ཚན་རིག་པས་ཤེས་པ་ཞེས་པ་མྱད་པའི་ནང་གི་རྩམ་རྩལ་སྤྱི་
མོ་ཞིག་ལ་འདོད་པ་སྤར་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་རིམ་བརྟག་པ་ལེགས་ཚོགས་ཀྱང་
འདུས་ནང་ཚོད་སྤོང་བཞོད་ནས་བཀག་ཟེན་ཅིང་། དེའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཁུངས་རྒྱས་
པ་འདིར་བསྟན་པས་ཀྱང་ལེགས་པར་ལེགས་སོ། །གཉིས་པ་ཚོས་ཉིད་གྱི་གསལ་
བ་ནི། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། །ཞེས་པ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོར་རྩལ་དང་
དྲི་མས་བསྐྱེད་པ་མ་ཞུགས་ཤིང་། དེའི་རྟེན་ནམ་ཚེས་ཅན་གསལ་རིག་གི་རང་
བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། ཚོས་ཅན་གྱི་དྲི་མ་རྩེ་དག་དུ་སོང་བ་ལ། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་
རང་མདངས་ཀྱང་རྩེ་གསལ་དུ་སོང་སྟེ། མཐར་ཚུལ་ཅན་གསལ་རིག་ལ་དྲི་མའི་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱངས་ཏེ་ཐད་པ་ན། ཚོས་ཉིད་ཀྱང་སྦྱིབ་བྱེད་

ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས་སམ་གནས་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས་ན། དེའི་ཆེ་
ཆེན་གསལ་རིག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་བཞེན་པ་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྲུག་པའོ། །

དེས་ན་ཚིངས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་གསལ་
བ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པས་ན་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་མེད་
རྒྱུན་མེད་ལས་སམ་རང་བཞིན་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཤིག་འཛོག་པ་གཏན་ནས་མིན་
ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་སམ་གསལ་རིག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པས་འདི་ལ་གསལ་བའི་ཐ་སྙད་འཛོག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མཆོན་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་མཆོན་ཉིད་རིགས་པས་
ཚིང་སྐྱོང་དུ་མ་ཞིག་འོང་སྟེ་ཀྱང་དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྐྱེངས་པའི་ཉམས་
སྤྱང་མ་བསགས་པས་ལེན་ནོ། །

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབང་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཡིད་
ཤེས་ལ་བརྟེན་པ། གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དབང་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ།

དང་པོ་མིག་ཤེས་ལྷ་བྱུང་མཆོན་ན་གཟུགས་ཅན་མིག་དབང་དྲངས་ཤིང་
གསལ་བ་དེ་ཉིད་ལ་སྡེ་མེར་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་འཆར་བ་དང་། དེ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་གཉིས་སྤང་དེ་རྒྱང་གཡོ་བ་ལས་གཟུགས་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་མིག་ཤེས་
སྒོ་བྱར་དུ་སྒྲེབ་ནི། དཔེར་ན། སྒོག་པོ་མོ་སྤང་པ་ལས་ཡུལ་གསལ་བའི་སྒོག་འོད་
སྒོ་བྱར་དུ་སྒྲེབ་བ་བཞིན་ནོ། །མིག་དབང་དྲངས་ཤིང་གསལ་བ་བདག་རྒྱུན་དང་དེ་ལ་
བྱེ་རོལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་འཆར་བའི་གཟུགས་དེ་ནི་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་དང་། དེ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། མིག་ཤེས་སྡེ་མས་བཞག་
པའི་བག་ཆགས་ནི་དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་བཅས་དེ་བཞི་ཆོགས་ཅམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་
པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་ཤེས་པ་
ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣ་ཤེས་ནས་ལུས་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་སྦྲར་ཏེ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་དག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་དྲངས་ཤིང་གསལ་
ལ། དེ་ཡང་སྦྲ་འཛིན་འཁོར་ལོའི་སྦྱང་ཐག་ལྷ་བྱུ་ཤིན་ཏུ་མཉེན་ཅིང་འཇམ་ལ་རྒྱུན་
ཤིན་ཏུ་སྤང་བས་ཀྱང་གཡོ་འགྲུལ་སྤུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཆོན་རིག་གི་ལུགས་ལས་
ཀྱང་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་སྤུབ་ལ་འཇམ་པའི་བགས་པ་རིམ་པ་མང་པོ་བརྟེན་ནས་

ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཉིད་དབང་པོའི་ཤེས་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་པའང་སྤང་
 ངོ། །འདི་ནི་གཞུགས་ཅན་གྱི་གསལ་བ་དང་། གཞུགས་མེད་གྱི་གསལ་བ་ཆ་བྱེ་
 མི་ཤེས་པའི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་གྱི་དེས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མ་རྟེན་པ་མིན་ནོ། །མཁམ་
 ཆེན་ཞི་བ་འཆོས་དབུ་མ་རྒྱན་ལས། དབང་པོ་གསལ་བ་ལས་སྒྲོག་ཅམ་གྱིས་
 གསལ་བ་ལ་ཤེས་པར་འཛིག་པས། ཁོ་པོ་ཡང་དེ་ཉིད་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་
 ངོ། །གཞུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་ཆོས་མངོན་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་། ཆོན་རིག་
 པས་བཤད་པ་གཉིས་བཤད་ཚུལ་ཅུང་མི་མཐུན་པ་ཅམ་ལས་དོན་གྱི་བབས་ས་
 རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་ལ་གཏུགས་པ་ནི་བྱད་པར་མི་སྤང་ངོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་དབང་
 རྟེན་གསལ་བ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་དབང་པོར་བཞེད་
 ངོ། །འོན་ཀྱང་གཞུགས་གྱི་དབང་པོ་དེ་དག་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་གསུངས་པ་དུ་
 མ་ཞིག་སྤང་བ་ནི། ཁོ་པོས་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བས་བཏགས་དགོས་པ་སྤང་ངོ། །འདི་
 དག་ནམ་འགྲེལ་གྱི་རིགས་པ་དང་སྤྱར་ནས་དབྱད་པ་མང་ཡང་རིགས་པ་ཆེས་ཆེར་
 (འཛིན་པར་)མ་སྤངས་པ་ནམས་ལ་མགོ་སྒྲོག་ཆེ་བས་མ་བཤད་དོ། །དབང་པོ་དེ་
 དག་གྱང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། རྩག་པ་ལ་སོགས་པའི་མིག་དབང་ནི་བར་གྱི་སྤྱང་བ་དང་
 སྤང་ན་མི་གསལ་ཡང་། ལུན་པ་དང་སྤང་ན་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་ནས་
 དེས་མིག་ཤེས་འདྲེན་བྱུང་བ་དང་། ཉ་ལྟ་བུ་རང་གི་མིག་དང་ཆུ་སྤང་ན་མིག་ཤེས་
 འདྲེན་པ་དང་། སྤམ་ལྟ་བུ་གཉི་གས་འདྲེན་པ་དང་། མིའི་མིག་དབང་ལ་སོགས་པ་
 ནི་བར་གྱི་སྤྱང་བ་དང་སྤང་བས་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་ནས་དེས་མིག་ཤེས་
 འདྲེན་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་སོ་སོར་ཡོད་དོ། གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱན་བཞི་ཆོགས་ཅམ་ལས་
 སྐྱེས་པའི་གསལ་རིག་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རྩག་པ་ལས་

བྱུང་བའི་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་ལྷ་གྲགས་ཞེས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་དང་། ར་
ལས་བྱུང་བའི་སྤྲ་ལ་ར་སྤྲ་ཞེས་བདག་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་
དག་གྲང་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྐྱེད་སྤྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང་མ་ཞུགས་པ་གཉིས་
རེ་ཡོད་པ་སོགས་ནི་ལོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

ཡིད་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ།

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། གཙུག་པོ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱེད་ལས་ཅན་
ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡང་སྤར་གྲོམས་པ་དང་འབྲལ་རྒྱུན་གྱི་ཡིད་བྱེད་གཉིས་
ལས་དངོས་སུ་སྦྱེས་ཤིང་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་མི་སྣོས་པར་དེ་
གཉིས་ཆོགས་ཅན་ལས་སྦྱེས་པའི་གསལ་རིག་ལ་ཡིད་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་རང་
གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་རྒྱུན་གསལ་ཆོགས་
པ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དམིགས་རྒྱུན་མི་དགོས་སོ། །དཔེར་མཆོད་ན། གཞུགས་དངོས་
སུ་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་རྒྱུན་དང་སྤྱག་པའི་མཆན་མ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་འདོད་ཆགས་གྲོམས་པ་ཆེ་བ་
རྒྱུ་རྒྱུན་བྱེད་པས་འདོད་ཆགས་དངོས་སུ་སྦྱེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་བརྟན་
ལྷ་བྱ་མཐོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་བདག་རྒྱུན་དང་།
ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། སྤར་དད་པ་གྲོམས་
པས་རྒྱུ་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དངོས་སུ་སྦྱེས་
པ་དང་ཡང་དངོས་སུ་མ་མཐོང་ཡང་སྤྲོན་མཐོང་བའི་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
བདག་རྒྱུན་དང་དེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་རིགས་མཐུན་སྤྲོད་པ་རྒྱུ་རྒྱུན་
དུ་ཆོགས་པ་ལས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་བྱི་མ་རྣམས་སྦྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱེད་པ་སོ་སོའི་

ངོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས་དང་། རབ་དབྱེད་དག་ནི་སྒོ་རིགས་གོང་འོག་སོགས་ལ་བལྟ་
བར་བྱའོ། །འདིར་ནི་ཤེས་པ་སྤྱི་ལ་ཁུབ་པའི་གསལ་རིག་གི་སྒྲོར་རྒྱས་པར་འཆད་
འདོད་པས་འདི་དེ་དག་གི་བྱེད་གཞི་ཙམ་དུ་བསྟན་པའོ། །

གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་ཆོས་ཅན་གསལ་རིག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པ་
དང་། ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོང་པ་གཏན་ལ་འབབས་པ། དེ་གཉིས་ཆོགས་
དོན་གཏན་ལ་འབབས་པ་དང་གསུམ་ལས།

ཆོས་ཅན་གསལ་རིག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པ།

དང་པོ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྤྱོད་ཕྱིན་ཆད་རང་གི་སྤང་
ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་ཆོགས་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་སྤང་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་
བྱུང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བའི་རིག་པ་ཙམ་ལ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་འཛོག་པ་
གོང་དང་འདྲ་ལ། དེ་དག་གཞི་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན། མར་མེ་ལྟ་བུ་
ལ་སྦྱར་ན། མར་མེ་རང་ཉིད་བྱུབ་ཙམ་ནས་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་གསལ་བ་དང་།
རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བ་གཉིས་པན་ཚུན་སྒྲོས་པ་ལས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མར་
མེའི་ངོ་བོ་རྟོན་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་གྱིང་། བྱེད་བྱེད་ནས་དབྱེད་ཆེ་འདི་ལ་མར་
མེས་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་གསལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མར་མེ་རང་གི་ངོ་བོར་གསལ་བ་
འཛོག་མི་ཤེས་པའི་བྱུབ་མཐའ་འོག་མ་དག་གིས། མར་མེ་རང་ཉིད་བྱུབ་ཙམ་ནས་
རང་སྤྱོད་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་གསལ་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་རང་གིས་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་ཆ་གཉིས་སྟན་ཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་ཡུལ་

གསལ་བ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་རང་གིས་གསལ་བའི་ཆ་གཉིས་འདུག་པས། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་ནི་རང་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་དང་བཅས་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་དེ་གང་ཡིན་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་རྟེན་དགོས་པར་སྐྱ་བྱིན་ཆད་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་ཆགས་པ་ནི་ཕ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཛིག་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །བྱེ་སྐྱ་དང་སྐྱབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་དག་གིས་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཡང་། རང་རིག་འདོད་པའི་སྦྱོགས་གྱི་གཞོན་པ་སྦྲང་མི་རུས་སོ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་རང་གི་སྤང་བ་ལ་མདོན་སྤུལ་གྱིས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་འཛིག་མི་ཤེས་ནའང་། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ནི་ཤེས་ལྡན་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་ཡང་རང་རྒྱད་ལ་བསམ་སྒོ་གང་འཁོར་ཡང་ངས་འདི་དང་འདི་འབྲ་བ་འཁོར་བྱུང་སྐྱམ་པའི་བྲན་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱེས་པ་དང་། ཡུལ་གང་དང་གང་ཤེས་ཀྱང་ངས་འདི་དང་འདི་ཤེས་བྱུང་སྐྱམ་པའི་བྲན་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པ་ཀུན་ལ་སྐྱབ་མི་དགོས་པ་ཚོད་མེད་ཡིན་ལ། བྲན་ཆོར་འདི་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་རྟེན་དགོས་པར་འདོད་བྱིན་ཆད་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་ལ་ཐུག་གོ། །འདི་དག་གིས་སྦྱོས་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་ན་གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་བྱུང་པར་འབྱུང་མོད་དཀའ་གནད་བཞི་འབྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །

མདོར་ན། མར་མའི་འོད་ཀྱིས་གཟུགས་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མར་མེ་རང་ཉིད་འགྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་སྤང་ཡུལ་གསལ་བ་སྟེ་དེ་ལ་མདོན་སྤུལ་གྱིས་ཆད་མར་སོང་བ་ཉིད་ཀྱིས། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་འཛིན་པ་དང་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་འགྲུབ་པ་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་སྟོས་ནས་བྲན་ཤེས་གྱི་

ཡུལ་དུ་འབྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཛོག་མི་དགོས་སོ། །དཔེ་
ན། མི་ལམ་ན་སྒང་པོ་དང་ཡུལ་ལྗོངས་ལ་སོགས་པ་མིས་བ་ན་བྱིས་སད་དུས་སུ་
ང་ལ་མི་ལམ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་མིས་བྱང་སྟམ་དུ་བྲན་བྱབ་པ་འང་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་བ་
དེས་རང་གི་སྒྲིང་བ་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པ་དང་། སྐྱུ་མ་མཁན་
གྱིས་ཏྲ་དང་སྒང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུ་ལ་བའི་ཆེ་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དེས་
རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ཏྲ་དང་སྒང་པོ་ལ་སོགས་པ་མཛོགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
སྒྲིང་བའི་སྒྲིང་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཏྲོགས་པས་སྐྱུ་མའི་ཏྲ་སྒྲིང་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྲ་བ་
མཐོང་བྱང་སྟམ་དུ་བྲན་ཤེས་ཆད་མ་འབྲེན་པ་དང་། སྒྲིང་བ་ལྟར་ཏྲ་སྒྲིང་དེ་དག་མེད་
པས་སྒྲིང་ཚུལ་དང་འཛོན་ཚུལ་འབྲུལ་བ་སོགས་ཀྱང་བྲན་ཤེས་དེས་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

མིག་ཤེས་འགས་གངས་རི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལོག་པའི་ཤེས་
བ་ཡིན་ཡང་། རང་རང་གི་སྒྲིང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་སོང་བའི་སྟོབས་
ཀྱིས། ངས་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྲ་བ་མཐོང་བྱང་སྟམ་དུ་མཐོང་བའི་བྲ་བ་དང་
མཐོང་བྱེད་གཉི་ག་བྲན་པས། གངས་རི་ལ་འབྲུལ་འདུག་སྟམ་དུ་དེས་ཤེས་ཆད་མ་
སྐྱེ་བྱབ་པ་དང་། རང་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ལ་སྐྱེས་པ་ནའང་ང་ལ་ཁོང་ཁྱོད་འདི་ལྟ་བུ་སྐྱེས་
འདུག་སྟམ་དུ་བྲན་པ་སྐྱེ་བར་ཅོད་པ་མེད་ཀྱང་། བྲན་པ་ནི་སྟོང་བ་ལས་སྐྱེ་དགོས་
པས་དེ་གང་ཡིན་དེས་ན་ཁོང་ཁྱོད་དེས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་
པས་དེ་སྟོང་བ་མ་ཡིན་ཡང་དེའི་སྒྲིང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲིངས་པས་སྟོང་བ་དེ་
ལས་སྐྱེས་པ་ཤུགས་ཀྱིས་འབྲུབ་པ་སོགས་དཔེ་དང་། དོན་རྒྱུ་པ་མཐའ་ཡས་པ་
དང་སྐྱར་ནས་ཤེས་པ་གང་ཡིན་རང་རང་གི་སྒྲིང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་བ་ཡིན་
པར་བྱབ་བྱབ་པོ། །དེ་ལྟར་སྐྱབ་བྱབ་ན་གསལ་རིག་གི་དོན་དཔྱིས་བྱིན་པ་ཤེས་
པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པའོ། །

ཐོན་ཀྱང་སྒོ་བ་པའི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ནི་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ཆད་
མར་སོང་ཡང་སྤང་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་མ་སོང་བར་བཞེད་པ་དང་། སྐབས་དེར་
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཚུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སོང་བས་སྤང་བ་ལའང་ཆད་མར་
འཛིག་པའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་སྤང་བས་སྤྲ་མ་ཉིད་ཅུང་བདེའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་
ཅན་གསལ་རིག་གི་དངོས་རྒྱ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དག །དབང་
པོ་གཟུགས་ཅན་སོགས་རྒྱུན་བཞི་ཆང་བས་སྦྱེས་པ་ཡིན་ཡང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་
པ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་ཆང་བས་སྦྱེས་པས་
དམིགས་རྒྱུན་མི་དགོས་པས་གཟུགས་ཅན་གང་གིས་བར་དུ་གཙོད་པར་མི་རུས་
སོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཞོན་བྱ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་ཅིང་། རྒྱུད་དེ་
ཡང་མངལ་སྦྱེའི་རིགས་ནི་རྩ་ལམ་བརྒྱད་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པས། རྣམ་ཤེས་དང་
བཞོན་བྱ་རྒྱུད་དང་གནས་རྩ་ལམ་གསུམ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པས།
རྒྱུད་དེ་ནི་བྱེ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་དང་མི་འབྲ་བའི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་ལ་གསལ་ཞིང་དྲངས་པ་ཡིན་
པས་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ཞེས་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་
ན། མེ་ཉོག་གི་ངི་རྒྱུད་ལ་བཞོན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་གསལ་རིག་འདི་
ཡང་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བཞོན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་ཅིང་། དེ་དང་སྦྱེ་འཛིག་ཅིག་ཅར་
དུ་བྱེད་པས་སྦྱེ་བ་སོ་སོའི་ལུས་རྟེན་དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ལས་རྒྱུད་དེའི་འགྲུར་ལྷོག་ལ་
བརྟེན་པས་ལུས་ཀྱི་རྟེན་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་ལས་རྒྱུད་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་རྒྱུད་
གི་ཁམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་འཛིག་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་སྐྱེ་མེན་གྱི་བྱེད་ལས་ནི་
ཡུལ་གསལ་བ་དང་། རིག་པ་དང་། འཛིན་པ་སྟེ་འདུ་ཤེས་དང་བྲན་པའི་སྐྱེ་མེན་
གྱི་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་རིགས་འབྲ་གསལ་རིག་གི་རྩས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་
བྱེ་མ་བྱེ་མ་སྦྱེས་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་གང་གིས་

དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པར་མི་རྒྱས་ཏེ། དཔེར་ན། འབྲུང་བ་བཞི་པོ་པན་ཚུན་རྒྱ་རྒྱེན་དང་
ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་པན་ཚུན་ངོ་བོར་སྐྱེད་པར་མི་རྒྱས་པར་སོ་སོའི་
ཐུན་མེན་གྱི་རིགས་འདྲ་སོ་སོའི་རྣམས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་སྐྱེས་པས། རང་
གི་རིགས་རྣམས་སྤྲ་བ་ལ་ཐུག་ཆེ་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བ་དང་མཐའ་མར་འདི་ནས་
ཟད་དོ་ཞེས་ཆོན་རིག་པས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །

འདི་དག་སྐྱེ་བ་སྤྱི་སྤྱི་བ་པའི་དཔེ་དཔ་ལེགས་གནས་ཀྱན་འདུས་ཞེས་
པའི་ནང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་དག་འགྲོ་འོང་བྱ་བའི་གནས་ནི་བྱ་ག་ནམ་མཁའ་
སྟེ་བར་གྱི་སྟོང་སང་དེ་ཡིན་ལ། མདོར་བསྡུས་ན་རིགས་དང་རང་བཞིན་གཞན་
དང་མ་འདྲེས་པའི་ཁམས་ནི་དུག་སྟེ། ས། རྩ། མེ། རྩུང་གི་ཁམས་བཞི་དང་། བྱ་
ག་ནམ་མཁའི་ཁམས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་དུག་གོ། དེ་ལྟ་བུའི་ཁམས་
དུག་འདུས་པ་ལས་དགེ་སྤྲིན་གི་ལས་གསོག་པ་དང་རྣམ་སྤྲིན་སྟོང་བའི་ལས་ཅན་
ཅམ་ལ་གང་ཟག་དང་སྐྱེས་བྱ་སེམས་ཅན་སོགས་སྤྱ་བཏགས་པ་ཅམ་སྟེ། རང་ངོས་
ནས་སམ་རང་དབང་བའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡོད་པར་བསམ་ཏེ་བཅའ་ན་ནི་རྟེན་པའི་
སྐབས་མེད་དོ། །དཔེར་ན། སྤྱི་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྤང་ཡུལ་ནི་སྤྱན་བའི་སྤང་
བ་དེ་ཡིན་ལ། འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱན་བོ་ཡིན་ཞིང་པལ་བ་ནི་བར་གྱི་སྤང་
བ་དང་སྤྱན་བོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་
མངོན་སྲུང་གི་ཆད་མ་ཡིན་པས། དབང་བོ་མངོན་སྲུང་དོན་མཐུན་ཐམས་ཅད་དེ་
དང་སྟོགས་མཚུངས་སོ། །གངས་རི་སྤྱན་བོ་སྤང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གཞན་འདྲ་
བ་ལ་འཇུག་ཡུལ་གི་གཙོ་བོ་ནི་གངས་རི་སྤྱན་བོ་ཡིན་པས། ཡུལ་གཞན་རྣམས་
ལ་མངོན་སྲུང་གི་ཆད་མ་ཡིན་ཡང་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
ཞུགས་པས་ལོག་ཤེས་སམ་ཤེས་པ་དོན་མི་མཐུན་པར་འཛིན་ག་ཅིང་། བྱ་བ་མཐའ་

འོག་མས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལོག་ཤེས་སུ་འཛོག་པ་མཐུན་ཡང་འཛོག་ཚུལ་ཅུང་མི་མཐུན་
ནོ། །དེ་འདྲ་བ་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲོ། འདི་དག་ནི་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པའི་
གསལ་སྒྲུབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཟེར། སྤྱིས་སྡོན་པོ་དྲན་
པའི་དྲན་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་གོང་དང་མཚུངས་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་སྒྲུབ་བ་ལྟ་བུ་
གསལ་པོ་མི་འཆར་བར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་ཅམ་དུ་སྤྱེས་པས་ན། དོན་སྤྱི་དང་འདྲེས་
ནས་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་དོན་སྤྱི་དེའམ་དེའི་སྒྲུབ་བ་ཅམ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་
ཆད་མར་འཛོག་པས་རྟོག་པ་གཞན་ལའང་རིགས་བསྐྱེ་བར་བྱའོ། །དབང་པོའི་ཤེས་
པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་དབང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡུལ་
ད་ལྟ་བ་ལས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་མི་བྱལ་ཅིང་། རྟོག་པ་ནི་
འདས་མ་འོངས་དང་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་སོགས་ལའང་འཇུག་ཅིང་སྤྱངས་ན་འཕེལ་
རྒྱས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་མདོར་ཅམ་མོ། །

མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ནི་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཐོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ལ་ཟེར་ཞིང་། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་མི་དགོས་པས་གྲུབ་
མཐའ་འོག་མ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། ཡུལ་དེ་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་དུ་
རྟོགས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་ཐོང་སྟོབས་ཀྱིས་
ཡུལ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱེས་ནས་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་
འཛོག་དགོས་པ་ནི་ལེགས་བཤད་གསར་པའོ། །རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་རྟོགས་
སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ལ་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཆད་མ་དང་། དེ་ཐོང་སྟོབས་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་བཞེད་དེ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་
དེ་ལ་མི་བསྐྱེ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་ཆ་ནས་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་འབྲེད་ཅིང་། གསར་
རྟོགས་མི་དགོས་པས་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་མི་མཐུན་ལ། ཆད་མའི་སྐད་དོད་ལ་

གཉིས་ཡོད་པས་གཉིས་པ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་
 །ཡུལ་གང་སྤང་ཡང་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་སྤང་བས་ཡུལ་དེ་ལ་འབྲས་
 ཡང་ཡུལ་དེ་ལ་ཆད་མར་འཇོག་ཐུབ་པ་ནི་ལྷགས་འདིར་རྟེན་འབྲུང་གི་རྣམ་གཞག་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐོན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པ་དེ་
 དག་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མ་རྟེན་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་རྩི་ལྟར་
 ཡོད་ཅེ་ན། དཔེར་ན། མེ་ལྷགས་དང་མེ་རྩོལ་ཐམས་པའི་མེ་དེ་མེ་ལྷགས་ཀྱི་ངོས་
 ནས་ཀྱང་མ་བྱུང། མེ་རྩོལ་ངོས་ནས་ཀྱང་མ་བྱུང་མོད་དེ་གཉིས་འཐབ་པའམ་སྤང་
 བ་ལས་མེ་སྤྱོད་དུ་བྱུང་བ་དང་། ལག་མཐེད་གཉིས་བརྒྱབས་པ་ལས་སྤྱོད་དུ་
 བྱུང་ཡང་དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་བསམས་ན་མི་འབྱུང་བ་དང་། བར་སྤང་གི་གཞུང་སྤྱོད་
 ལྟ་བུའི་མའི་འོད་དང་བར་གྱི་སྤང་བ་ཚུའི་ཐེགས་པ་སོགས་པན་ཚུན་སྤང་བ་ལས་
 འཇའ་འོད་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་ཉེ་བར་གཏུགས་ན་ཅེ་ཡང་མི་
 རྟོག་པ་སོགས་དཔེ་མཐའ་ཡས་པས་མཆོན་དུ་ཡོད་ལ། རང་ཤེས་པ་ལ་སྤྱར་ནའང་།
 དཔེར་ན། ཁོང་ཁྱོད་ལྟ་བུ་རྒྱུན་གཞན་ཆང་ཞིང་གཞོད་པའི་མཆན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་
 བ་ལས་ཁོང་ཁྱོད་དུ་སྤྱེས་ཀྱང་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ནའང་མེད། རང་སྤྱང་པའི་
 ཆ་གང་ནའང་མེད་ཅིང་། སོ་སའི་ཁོག་པའི་ནང་ནས་སྤྱེས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་དེ་
 ལྟར་མེད་ཅིང་། ཆན་རིག་ལ་གོམས་ཆེ་བ་དག་མགོ་པའི་སྤྱང་པའི་ནང་ནས་སྤྱེས་
 པ་ལྟ་བུར་བསམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མེད་མོད། ཁོང་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་འགོག་
 ཏུ་མེད་ལ། འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ་འདོད་པའི་མཆན་མ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ལས་ཡིད་
 རབ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་ཆོ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་འགོག་མ་བྱུང་བ་སྤྱེས་ཀྱང་འདོད་
 ཆགས་དེ་གཞུགས་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆ་གང་དུ་འདུག་སྤྱུང་དུ་གོང་བཞིན་བཅའ་ན་
 མི་རྟོག་ཅིང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཆ་དང་ཆ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བྱུང་བ་མི་

འགལ་ལ། གཞན་ཡང་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་མེ་ལྟར་འབར་ཏེ་མཁས་
པའི་ཉམས་རང་དབང་མེད་པ་འཆར་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་དེ་གཟུགས་སྤང་
སོགས་ཀྱི་ཆ་གང་དུ་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟེན་ཅིང་། དུལ་དང་དུལ་ཅན། ལས་དང་བྱ་
བ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། མིག་ཤེས་ལྟ་བུས་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་
མཐོང་ཡང་མཐོང་མཁན་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་མིག་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟེན།
ནང་དུ་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟེན་པས་སྟོང་དང་ལྡན་པ་སོགས་སྤྱི་བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པ་
ཤེས་པ་ཀུན་མཚུངས་ཀྱང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་སོགས་ལ་
ལྟོས་ནས་ཤེས་པ་པོ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་
འཐད་པ་འདི་རྟེན་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་ལ་མི་མཁས་པའི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དག་
ལ་མི་རུང་ཞིང་། རྟེན་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་ཐལ་འབྱུར་བ་
ལ་ནི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་འཐད་དེ། གང་ལ་སྟོང་པ་
ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ།

གཉིས་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་མེད་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི།
གང་དགག་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་གནད་
བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རྒྱལ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྟས། བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་
རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་
འོག་མས་རང་བཞིན་གྱིས་སམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ལུགས་རིགས་པའི་སྒྲིབ་པ་
ནས་བསྐྱབས་པ་དེ་ནི། ལུགས་འདིར་དགག་བྱ་གྲུབ་ཆད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ལ་གསལ་

བར་བསྟན་པས། དེ་ལ་སྦྱངས་པ་ནས་དུ་སོང་ན་ལུགས་འདིའི་སྐབས་དགག་
 བྱ་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་བས། དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་
 དགའ་བ་མ་ཡིན་མོད་འདི་དག་ལ་དབྱད་འཛོག་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པའམ་བྱས་ཀྱང་
 དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཆོམས་པར་བྱེད་པ་དག་ནི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཆེད་པའི་སྐལ་བཟང་དུ་
 རང་གིས་མ་དབྱད་པ་ཡིན་གྱི་དབྱད་ན་མི་ཆེད་པ་ག་ལ་ཡིན། དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་
 བར་ཐོད་ཀྱལ་དུ་འཇུག་པའམ་ཁེངས་པ་མཐོ་བ་ཐོག་ནས་བབས་པ་དག་ནི་ལོང་བ་
 གྲོག་བསྟན་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ནས་རིམ་གྱིས་སྦྱངས་པ་དག་
 ནི་རྟོགས་པ་འབེལ་རིམ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་མཛད་པའི་རྟེན་
 འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། དེ་ཆེ་རང་གཞན་སྡེ་བ་ཡི། །གཞུང་མང་དག་ལ་སྦྱངས་པ་
 བ། །ཕྱི་ཕྱིར་ཐེ་ཆོམ་བྱ་བ་ཡིས། །བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་ཏུ་གདུངས། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་ཞེན་ལུགས་བཙུག་
 བའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲ་བའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མང་དུ་སྦྱངས་པ་དེའི་ཆེ་བ། དེ་
 དག་གི་ལྟ་བའི་གནས་ལ་ནང་འགལ་མང་བ་དང་། ཐ་སྟོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛོག་
 དགའ་བ་དང་། ལྟག་ཆོད་མང་བ་སོགས་གྱིས་ཡིད་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེས་ཏེ་ཡིད་ཀུན་
 ཏུ་གདུངས་པ་ན་འདི་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱུང་བ་ག་ལ་སྲིད་སྟུམ།
 རོན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་བྱངས་ཏེ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
 རྟོག་ལྟར་མངོན་པར་མཐོ་བ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱུབ་ཡབ་སྲས་དང་ཁྱད་
 བར་དུ་དཔལ་ལྷན་ཆེ་བ་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལས་དེ་
 ལྟ་བུའི་འགལ་འདྲུ་མཐའ་དག་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདྲུ་
 འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་གཟིགས་ཤིང་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ལུགས་ལེགས་
 པར་ཤེས་ན་འགལ་འདྲུ་དེ་དག་བསལ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་འགལ་འདྲུ་དང་

རིགས་པའི་གཞི་དེ་པ་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་དང་སྒྲོ་བ་ལྷག་པར་
འཕེལ་ལོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

འདི་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་བྱ་སྤྱོད་
རགས་ཐམས་ཅད་དོ་ལེགས་པར་འཕྲོད་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དེ་ཐམས་ཅད་འགོག་ལུགས་མ་ཞོར་བར་ཤེས་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོང་
པའི་སྒྲོང་ནས་རྟེན་འགྱུར་གི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་གཞི་ལམ་འབྲས་
གསུམ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོ་བ་ལྷག་པར་འཕེལ་བར་གཞོན་མི་ཟ་ཞེས་གདམས་པ་
ཡིན་པས། དེ་ཉིད་མན་ངག་གི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པར་བྱངས་ཤིག འདིར་གྲུབ་
མཐའ་ལོག་མ་ལ་སྤྱངས་པ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་
རྒྱས་བཤད་མ་དགོས་པར་ཆེག་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལྟར་དོ་སྒྲོད་ན། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བཅོས་མིན་གྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་དང་། རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི།
རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའམ་རང་དབང་བས་གྲུབ་པ་དང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
ནི་གཞན་ལ་སྒྲོས་མེད་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ནི་དོན་དམ་ལ་
རི་ལྟར་དབྱེད་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི། མྱོལ་སྤང་ཚུལ་དང་
ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་མཐུན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ཆེག་གི་གོ་བ་འདོན་
ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཅུ་ལས་དོན་གྱི་འབབ་ས་ནི་གཅིག་ཏུ་སྤང་བས་འགོག་པའི་
རིགས་པའང་གནད་གཅིག་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་གིས་སྒྲོངས་པའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་གྲུབ་
ཚུལ་ཡང་གཅིག་གོ། །འོན་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཕྱི་ངོས་པའི་གྲུབ་མཐའ་
སྤྱོད་བ་རྣམས་གྱིས་སོ་སོའི་སྤང་ཚུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་བརྩུང་ནས་
བཅོལ་བས་མཐར་གཏུགས་ན། རྒྱ་ཅན་གང་ལའང་མི་སྒྲོས་པར་རང་བྱུང་གིས་
གྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བསམས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ལུགས་བཤད་ཅིང་།

རང་སྤྱོད་ལོག་མ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་ཀྱང་ཡུལ་གང་གྲུབ་ཀྱང་རང་འཛིན་པའི་
 ཞེས་པའི་ངོར་རང་དབང་གི་ངོ་བོར་སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པ་བཤད་
 དེ་ཡུལ་ཅན་སློའི་སྤང་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ལུགས་བཤད་དོ། །
 རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་ལུགས་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་སྤྱེ་བ་གཞན་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་
 སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་དམིགས་ཕྱག་ནས་བཤད། རང་ངོས་
 ནས་གྲུབ་ཚུལ་ཡང་ཡུལ་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་ངོས་ནས་ཚུར་རྣམ་པ་གཏང་
 བ་ལྟར་སྤང་ཞིང་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་
 མི་འཐད་སྟམ་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་པར་གྲུབ་
 པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལས་ཟུང་པ་མི་སྤང་ངོ། །སློང་སྤང་ཚུལ་ལྟར་གྱིས་
 གྲུབ་ཚུལ་ཡང་ཐ་རགས་མང་བས་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་ཚུལ་ལའང་
 ཐ་རགས་མང་ངོ། །འདི་རིམ་ལྟར་སྤང་བའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་ཡུལ་གང་དང་གང་སྤང་ཡང་དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་
 ཡོད་དགོས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་རྩ་ཆོས་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་ཡང་དེ་རང་ངོས་ནས་
 གྲུབ་པ་ལ་ཆད་མར་སོང་དགོས་ཤིང་། གལ་ཏེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་ཆད་མར་
 སོང་བ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛིག་མི་སྟབ་པར་རིགས་པས་དམིགས་
 ཕྱག་ནས་སྟབ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་སྐད་དུ་སྟུ་བའང་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་རང་རང་གི་སྤྱོད་
 ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་གྱིས་
 ཡོད་པ་དང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་།
 བདེན་པར་ཡོད་པ་ལའང་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་གནད་གཅིག་གོ། །མེས་པ་ཙམ་པས་
 ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྟུ་ཡང་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ནི་སྤར་བཞིན་ནོ། །གཞན་

ཡང་དོན་ལ་འབྲུལ་ན་རྟེན་པ་འཛོག་མ་ཤེས་པས་དོན་དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་ན་དོན་
དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་དགོས་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་འབྲུལ་ན་དོན་དེ་མ་རྟོགས་དགོས་
པས་སྒོ་དེས་དོན་དེ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་བྱུང་བ་ནི་རང་མཆོན་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཅ་བའི་དམ་བཅའོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་དག་བསྟོན་དུ་མེད་པ་ནི་རང་ཅག་གིས་བལྟས་
ནས་ཀྱང་གསལ་བར་བྱུང་བོ། །དཔེར་ན། གཞུགས་མཐོང་བརྟན་འཕྲིན་ལྷ་བྱུར་
བལྟས་པའི་ཆེ། རི་དང་ར་བ་དང་ཁང་བྱིམ། དགའ་སྦྱིད་དང་དབྱ་གཉེན་སོགས་
ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་ནས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་མཐོང་བ་ན། དེ་དག་དོན་དངོས་ལྷ་བྱུར་
སྒྲུབ་ཡང་དོན་དངོས་མིན་པ་ནི་རང་ཅག་གིས་ཀྱང་བྱུང་བས་སྤྲོ་བ་མ་ཡིན་མོད།
འོན་ཀྱང་གཞུགས་བརྟན་དེ་དག་ཤེས་དེ་དང་དེའི་བྱུག་ནས་འོང་བར་མཐོང་ཞིང་།
ཐག་རིང་པོ་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་དང་གཞུགས་བརྟན་དེ་དག་སོ་སོ་སོ་སོའི་ངོས་
ནས་ཚུར་ནམ་པ་གཏད་པར་སྒྲུབ་བ་ནི། མིག་རི་ལྟར་གསལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་
བསྟོན་དུ་མེད་ལ་གཞུགས་བརྟན་དེ་ཤེས་སྒྲུབ་དེའི་ནང་དུ་འང་མེད། ཕྱི་རོལ་དུ་འང་
མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ནང་ནས་བྱུར་བ་ལྷ་བྱུར་མཐོང་བའང་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། །བྱུབ་
མཐའ་འོག་མས་གཞུགས་བརྟན་དེ་དོན་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྒྲུབ་ཡང་དེ་ལྟར་མེད་
པས་དོན་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ལ་འབྲུལ་ཡང་གཞུགས་བརྟན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་
ལ་མ་འབྲུལ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་བྱུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
ཀྱི་དབང་གིས་མིན་པ་ནི། རང་ཅག་གིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བརྟགས་ན་འབྱུང་
བོ། །རང་ཅག་གི་སྒོ་ལ་དོན་གང་དང་གང་སྒྲུབ་ཡང་དོན་དེ་ཡུལ་དེའི་ངོས་ནས་
ཚུར་བྱུབ་པ་དང་། ཡུལ་ཀྱི་ངོས་ནས་ཚུར་ནམ་པ་གཏད་པར་སྒྲུབ་བ་ནི། རང་ཅག་
གིས་ཀྱང་ཁྱོད་བས་བྱུབ་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་ནི་རང་མཆོན་གྱིས་བྱུབ་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་

ཡིན་ཞིང་། ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདྲིན་
 པའི་འདྲིན་པ་ལྟན་སྐྱེས་ཡིན་ནོ། །རང་རྒྱད་པས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་འདྲིན་
 པའང་སྒོལ་སྒྲུབ་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འདྲིན་དགོས་པས། རང་རྒྱད་པའི་ཐ་
 སྙད་དུ་ཡོད་ཚུལ་དེ་ནི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཐ་མོ་ཡིན་པས། དེ་
 ཉིད་ལེགས་པར་ངོས་ཟེན་ན་ཕྱགས་འདྲིན་དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་ངོས་ཟེན་པ་ཡིན་
 ཡང་། ལ་ལས་རང་རྒྱད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཚུལ་དེ་ཡང་ཆོད་ལྡན་དུ་བཟུང་ནས་
 ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱ་གཞན་དུ་འཆོལ་བ་ནི། འཇུག་པ་དེ་ཉིད་ལས། རང་བྱིས་
 ཅིག་ཕྱག་སྐྱུལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། །འདི་ན་སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་
 ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འགྱུར་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པས་
 དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་དོན་གྱིས་སོང་ཡང་། རང་སེམས་ཀྱི་སྤྲོང་
 རས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་སྐྱབ་པར་མཛད་པ་འདི་ཡང་
 སྤྲོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ནས་གནད་འདོག་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །ལ་
 ལས་ཐལ་འགྱུར་པའི་སྐད་བྱས་ནས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་གཏད་དེ། བཏགས་དོན་གང་
 བཅའ་ནས་མི་རྟེན་པའི་སྤྲོང་བ་ཉིད་ཅམ་སྒོམ་པ་ནི་སེམས་ཅམ་པའི་སྤྲོང་ཉིད་སྒོམ་
 པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ལས། རས་ནི་རྩལ་དུ་རྣམ་བཤེག་ཅིང་། །གཟུགས་
 ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་། །སེམས་ཅམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། །ལྟ་བ་ངན་པས་
 མི་རྟོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཟུགས་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་ཅམ་
 ཡིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་བསྒྲོམ་པ་མིན་ཏེ། སྤྲོང་ཉིད་དེ་ཉི་ཆེ་བའི་སྤྲོང་ཉིད་
 ཡིན་ཏེ། གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་སྤྲོང་བ་ནི། སྤྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་དགག་བྱ་བཀག་ཁུལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་

ཀྱི་སྟེང་ནས་དགག་བྱ་བཀག་མི་ཐུབ་པར་མ་ཟད་སྐྱབ་པ་ལྟར་ལེན་པས་དེ་སྒོམ་
པ་ནི་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་དོན་དུ་མ་སོང་ཞིང་། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་
དུ་འང་མི་འགྱུར་བས་དེ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་སྒོམ་དཔོན་ཨུ་དེ་ལས། དངོས་སོ་
གཅིག་གི་ལྟ་སོ་གང་། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་སོར་བཞད། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མདོ་
ལས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་རང་སྤྱེ་ལོག་མའི་ལྟ་བ་ལས་བརྩམས་ཉེ་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་མཐའ་
དག་ཐལ་འགྱུར་པའི་དགག་བྱར་ངོ་འཕྲོད་པར་བྱས་ནས་འགོག་ལུགས་མ་ཤེས་ན་
ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་ལ་གོ་བ་བོགས་འདོན་མི་འབྱུང་ངོ་། །མདོར་ན། གཟུགས་
བརྒྱན་དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་འདི་འབྱུང་པས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་གསལ་ཤོས་
ཡིན་པས། འདིའི་འཛོག་ལུགས་མ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མས་ཆད་མར་
སོང་ཚུལ་ལ་ནང་འགལ་གྱི་ཕུང་སོ་བརྟེན་པ་སེལ་མི་རུས་ལ། དེ་མི་རུས་ན་ཐལ་
འགྱུར་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མ་རྩྭ་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པ་ཡང་
འཛོག་མི་ཤེས་པས། མདོ་ལས། ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པ་ན། །ང་ནི་སྒྲིན་མེད་ཁོ་
ན་ཡིན། །ཞེས་བ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་སོ་ལས། མིག་དང་ན་བ་སྣ་ཡང་ཆད་
མ་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པའི་འགྲོས་རྣམས་ཀྱང་མི་ཤེས་པས། རང་
གི་མཆན་ཉིད་གིས་གྲུབ་པ་འགོག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ག་ལ་ཤེས།
གཞན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ངོར་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྐྱབ་པ་ཡང་།
འབྱུང་པས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་པའང་
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རུས་སོ། །

དེས་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཕྱད་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་རང་
ལ་གང་སྣང་ཐམས་ཅད་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་དུ་སྣང་བས། དོན་དེ་

ལ་འབྲུལ་ཡང་དོན་དེ་ལ་ཆད་མར་འཛོག་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། གཞུགས་
 འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཞུགས་དང་གཞུགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
 གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་བས། དེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་འབྲུལ་ཡང་དེ་ལ་
 མ་འབྲུལ་བའི་བྱང་པར་འབྱེད་མི་རུས་པས་གཞུགས་ལ་འབྲུལ་བ་དང་འབྲུལ་ཚུལ་
 གཅིག་ཏུ་སོང་ནས། གཞུགས་ལ་ཆད་མར་འཛོག་པ་མི་འགལ་ཏེ། འབྲུལ་ཚུལ་
 དང་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ལྟོས་ས་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་པའི་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ཆད་མ་ནི་དོན་ཐོབ་པས་ཡིན་ལ། གཞུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དེས་བཟུང་
 བའི་གཞུགས་དེ་ནི་ཉེ་བར་གཏད་ན་གཞུགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་
 ལ་རིགས་པ་དང་ཆད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་ལ། རང་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་
 ནི་ཉེ་བར་བརྟགས་ན་རང་མཆོན་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་མེད་ཅིང་། དེ་ལ་རིགས་
 པ་དང་ཆད་མས་གཞོད་པ་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་བས། གཞུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ནི་
 གཞུགས་ལ་ཆད་མ་དང་། དེ་རང་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཆད་མིན་ཀྱི་ཤེས་པར་
 འཛོག་གོ། །དོན་འདི་ལ་དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལའང་འབྲུལ་
 པ་འཛོག་ཚུལ་དང་དེ་ལ་ཆད་མར་འཛོག་ཚུལ་སོ་སོར་འབྱེད་པར་བྱའོ། །འདིས་
 མཆོན་ནས་རང་རྒྱུད་པས་གཞུགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཞུགས་སྒྲུང་བ་ལ་མི་འབྲུལ།
 གཞུགས་བདེན་གྲུབ་སྒྲུང་བ་ལ་འབྲུལ་ཞེས་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པས་དེ་གཞུགས་
 དང་གཞུགས་བདེན་གྲུབ་ལ་མི་འབྲུལ། དེ་ཕྱི་དོན་སྒྲུང་བ་ལ་འབྲུལ་ཞེས་པ་དང་།
 བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་གསུམ་སྒྲུང་བ་ལ་མ་འབྲུལ་ཡང་གཞུགས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་སྒྲུང་
 བ་ལ་འབྲུལ་ཞེས་བྱུང་པར་བྱེ་བ་དེ་དག་ནང་འགལ་དུ་རྟོགས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་
 ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡིད་རབ་ཏུ་དང་བར་འགྱུར་རོ། །

དེ་འགོག་ཚུལ་གནད་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ། དེ་རིམ་ལྔ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། དུམ་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་རིམ་ལྔ་གསུངས་པ་ལྟར། དཔལ་མགོན་ཐུ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུ་རྣམས་མཐོང་དང་བཅས་པས་རིགས་པའི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པས་འགོག་པར་མཛད་ལ། དེ་ནས་རྗེ་ཡབ་སྐུ་གིས་དེ་དག་མིན་ཏུ་གསལ་བར་བཀའ་ཞིང་། རྒྱལ་བ་སྐྱོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་དང་། རུ་ལོ་རྒྱ་བ་སོགས་གིས་དེ་དག་ཉམས་སྐྱོང་དུ་སྦྱར་ནས་གདམས་པ་མང་དུ་མཛད་པ་ནི། དེ་དག་གི་གཞུང་ལ་བསྟན་ན་མཐུན་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་དེ་དག་རིགས་པ་དང་ཉམས་སྐྱོང་ཆེན་མ་དེ་ནམས་ཡིད་ལ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྒོ་ནས་འདིར་གནད་བསྟུས་ཏེ་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན། སྒོག་བཙུན་ལ་ལྟ་བུའི་ཆེ་སྒོག་བཙུན་དེ་དག་གོང་དུ་བཞད་པ་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་གྲུབ་ན་སྒོག་སྐུ་དེའི་ནང་ནས་རྟེན་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་རྟེན་པ་བཞིན་དུ། བེད་རྟེན་ཡན་ལག་ལ་བཞེན་ནས་དེ་བེད་རྟེན་སྤྱོད་དུ་སྒྲིལ་བ་ན། སྒོ་དེས་བེད་རྟེན་ཡན་ལག་གི་ངོས་ནས་བེད་རྟེན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་ནམ་པར་སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་སྤང་ས་དེའི་སྟེང་ནས་རྟེན་དགོས་བེད་དེ་སྟེན་ན་བེད་རྟེན་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་འཐད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཅའ་ན་གང་ནའང་མི་རྟེན་པ་དང་། བེད་རྟེན་ལ་བཞེན་ནས་འདི་བེད་རྟེན་ཡན་ལག་གོ་སྐུ་དུ་སྒྲིལ་བ་ནའང་ཡན་ལག་རིམ་ལྔ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་བེད་རྟེན་ངོས་ནས་ཡན་ལག་རྟེན་དགོས་པ་ལ་མི་རྟེན་ཅིང་། ཡན་ལག་དེ་དག་བེད་རྟེན་ངོས་ནས་ཀྱང་མི་རྟེན་པ་དང་། ཡན་ལག་དེ་དག་རང་རང་ངོས་ནས་ཀྱང་བེད་རྟེན་མི་རྟེན། བེད་རྟེན་ངོས་ནས་ཡན་ལག་དེ་དག་ཀྱང་མི་རྟེན་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བཅའ་ཡང་མི་རྟེན། དེ་གཉིས་ཐལ་ནས་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟེན་པས་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སྟོན་

ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས་ན། རང་གི་སྒོ་ལ་སྤང་
 ཆོད་ཀྱི་ཤིང་རྩ་དང་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་དེ་དག་མེད་པར་མེད་དགག་གི་རྣམ་ཙན་
 འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་ན། ཤིང་རྩ་དང་དེའི་ཡན་ལག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྙེད་པ་
 ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་སྒོ་ལ་སྤང་ཆོད་ཀྱི་ཤིང་རྩ་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཀྱང་མེད་
 པ་རྙེད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་ཤིང་རྩ་དང་དེའི་ཡན་ལག་ནི་
 མི་འགོག་སྟེ། སྤང་ཚུལ་ནི་ཡུལ་རང་དབང་བའི་སྤང་ཚུལ་ཡིན་ལ། ཆད་མར་སོང་
 ཚུལ་ནི་གཞན་ལ་སྟོས་ནས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལེགས་པར་
 བྱེན་ནས་འཛོག་ན་མཐའ་གཉིས་གང་དུའང་མི་སྤང་ངོ་། །

དཔེར་ན། རྩ་དང་འོ་མ་འབྲས་པ་སྤང་ངོར་ཆ་བྱེ་བར་མི་རྒྱས་ཀྱང་དབྱང་
 ངོར་ཆ་སོ་སོར་འབྱེད་དུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཤིང་རྩའི་ཡན་
 ལག་གི་སྤྲང་དུ་ཤིང་རྩ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྙེད་པ་འཆར་ཚུལ་དང་། ཤིང་
 རྩ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྙེད་པ་འཆར་ཚུལ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཀྱང་དེ་
 དང་ཤིང་རྩ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་འཆར་ཚུལ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ནས་
 བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པར་
 སྤྲོ་བ་མང་ཡང་། ཁོ་བོས་ནི་ཤིང་རྩ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མེད་པ་ནི་ཡན་ལག་
 གི་སྤྲང་ནས་དབྱང་ངོར་མི་རྙེད་པ་ཡིན་པས། ཤིང་རྩ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་
 དོན་ལྟོག་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་དེའི་སྤང་ངོར་ཤིང་རྩ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་
 ཐ་སྙད་ཡིན་པས། བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྤང་ངོར་མེད་པ་
 ལ་འཇུག་དགོས་ཏེ། སྤྲོ་ངོར་སྤང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཤིང་རྩ་ཡོད་ན་མཐའ་བདུན་
 གང་རུང་དུ་ཡོད་པར་ཐལ་བས་དེ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤང་ཆོད་ཀྱི་ཤིང་
 རྩ་མེད་པ་རྟོགས་དགོས་པ་ནི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་ཤེས་སོ། །ཆོས་

གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་ཏེ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལོ། །

ངས་ཤིང་རྟ་མཐོང་ངོ་སྤྲུལ་དུ་སྒྲོ་སྒྲེས་པ་ན། མཐོང་མཁན་གྱི་ང་དང་མཐོང་བའི་སྒོ་གཉིས་ཀྱང་ངའི་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་སུ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྤང་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་ཆོད་ཀྱི་ང་དེ་ཡོད་ན་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་ཡོད་དགོས་པས། དེ་ལྟར་བཅའ་ནས་རྟེན་དགོས་ཀྱང་མ་རྟེན་པས་ང་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་རྟུལ་ཅམ་ཡང་མི་རྟེན་ལ། མཐོང་བའི་སྒོ་དེ་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་མི་རྟེན་ཅིང་། བཅའ་བུའི་ཕུང་པོ་ལྷ་པོ་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་པ་མཚུངས་པས། སྤང་ཆོད་ཀྱི་ང་དང་ངའི་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱང་དེའི་ངོར་གཏན་མེད་དུ་སོང་ནས་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་ཅན་དུ་སྒྲེས་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ང་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་མོ་དང་། ཕུང་པོ་སོགས་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱི་མོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའང་འཇུག་པ་ལས། གང་ཆེ་སྒྲེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྒོ་ཡང་སྒྲེ་བ་དང་བྲལ་བ། །དེ་ཆེ་དེ་རྣམས་སྟོན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །རི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡིས་ཡུལ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན། །ཞེས་པན་ཡོན་སྐབས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །

ཚུལ་དེ་ལྟར་དབྱུང་འཛིག་ལ་མ་བྲལ་བར་སྒྲོམ་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཟླ་བཅས་སྟོས་གྲུབ་ཀྱི་ངར་ནས་ངའོ་ཞེས་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་ང་དང་ངའི་ཕུང་པོ་ཡོད་པར་བསྟོན་དུ་མེད་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ལ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲོམ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་

སྒྲོམ་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲོམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་
 པར་སྒྲུབ་མང་ཡང་འཐད་པར་དཀའ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲོམ་ལ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་མ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ནའང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲོམ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་ཀྱང་སྒྲོམ་དགོས་ཏེ། བྱད་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡན་
 གར་བ་སྒྲོམ་པ་ནི་དེའི་སྒྲུབ་ཀྱི་ཅམ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲོམ་
 པའི་གོ་མི་ཆོད་ལ། བྱད་གཞི་དང་སྒྱུར་བའི་ཆེ་གང་ཟག་དང་དེའི་ཕུང་པོའམ་བྱ་
 བ་གང་རུང་ཞིག་དང་བཅས་ནས་བསྒྲོམ་དགོས་ཀྱི་ཆེ་མེད་ཡན་གར་བའམ་ཕུང་པོ་
 དང་ཡ་བྲལ་དུ་སྒྲོམ་པ་གཏན་མི་སྲིད་དེ་ཆེ་མེད་ཡན་གར་བ་ཆོད་མས་དམིགས་
 པ་བཟུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། རོན་དེ་འབྲེལ་བ་ལ་དབྱུང་པ་ཞུགས་ཏེ་བདག་མེད་
 པ་བསྒྲོམ་དགོས་པས། དེའི་ཆེ་གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་ཕུང་པོ་པན་ཚུན་དབྱུང་
 སྟོབས་ཀྱིས་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་དེ་ཉིད་བཀག་ནས་བསྒྲོམ་དགོས་པས་སོ་
 སྒྲུལ་སྟེ་ད་དུང་དབྱུང་གཞིར་སྒྲུང་ངོ་། །

མདོར་ན། ང་སྒྲུབ་ནས་འདིར་འོངས་སོ་སྒྲུལ་པ་དང་དེའི་ཆེ་བྱིས་པ་
 རྒྱུ་དུ་འོ་སྒྲུལ་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་གསུམ་གྱི་ང་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་ཞིང་སྒྲུང་བ་ལྟར་
 དེ་རིགས་པས་ཆེས་ཆེར་གསལ་བ་དང་འཐད་པར་བསྒྲུབ་ན། རྟག་གཅིག་རང་
 དབང་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ལ། འདི་ནི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པའི་ཀུན་
 བཏགས་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་གང་ཟག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལེགས་
 པར་ཞེགས་སོ། །སྒྲུབ་པར་གསུམ་གྱི་ང་ཕུང་པོ་སོ་སོའི་གསལ་བ་ནས་སྒྲུང་ཞིང་སྒྲུང་
 བ་ལྟར་ཞེན་ན། རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འདི་ལ་ལྷན་སྦྲེས་
 དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཡོད་དོ། །ང་དང་ངའི་ཕུང་པོ་སོ་སོ་རང་ངོས་ནས་སམ་
 རང་མཆོན་གྱི་ནམ་པ་སྒྲུང་བ་ལྟར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤྱོད་མོ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་བཀག་ནས་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་
ཏུ་སྒྲོམ་པ་ནི་བདག་མེད་སྤྱོད་མོ་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །རང་སྤྱེ་འོག་མས་སྤྱང་པོ་རྩས་
ཡོད་གཅིག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་རང་རྒྱ་བར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་
བཤད་ཀྱང་འདི་ཡང་ཀུན་བརྟགས་འབའ་ཞིག་སྟེ། གང་ཟག་བརྟགས་དོན་བཅའ་
ནས་མི་རྟེན་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཞིགས་པ་ཡིན་འོ། །

དེས་ན་ང་སྤྱང་པོའི་གསེབ་ནས་ཡོད་པར་སྤྱང་བ་ནི་ང་རང་རྒྱ་བར་སྤྱང་
བ་དང་། ང་བའི་རང་ངོས་ནས་སམ་རང་དབང་བར་སྤྱང་བ་ནི་ང་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པར་སྤྱང་བ་ཡིན་པས། སྤྱ་མ་ལྟར་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་
བ་དང་། སྤྱི་མ་ལྟར་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་མོ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱ་མའི་
དགག་བྱ་མ་བཀག་པར་སྤྱི་མའི་དགག་བྱ་གསལ་བར་ངོས་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་ནི།
གོས་ཀྱི་རྩི་མ་རགས་པ་མ་དག་པར་སྤྱོད་མོ་ངོས་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་བཞིན་འོ། །བདག་
མེད་སྤྱོད་རགས་འདི་གཉིས་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས་སོ། །འདིར་མངོན་
པ་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་དང་སྦྱར་ནས་དགག་སྦྱབ་མང་ཙམ་མཆིས་ཀྱང་
མང་བར་འཛིགས་ནས་མ་བཤད་དོ། །འདི་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་
ལ་འབེབས་ཚུལ་ཡིན་འོ། །

ཤེས་པ་སེམས་གསལ་རིག་གི་སྟེང་ནས་བཤད་ན། དུལ་གྱི་རྣམ་པ་
གསལ་ཙམ་གྱི་ཤེད་ལས་ཅན་ནི་སེམས་ཡིན་ལ་དེའི་ཐུན་མེན་གྱི་ཤེད་ལས་སོ་
སོར་ཤེད་པ་ཅན་ནི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས། མ་མཐར་སེམས་བྱུང་ལྟ་དང་ལྟན་
ཅིག་མ་ཆོགས་པར་གསལ་རིག་གི་དོ་བོར་སྦྱེ་མི་ཐུབ་པས་ན་ཤིང་རྟེན་ཡན་ལག་
ཆོགས་ཙམ་ལ་ཤིང་རྟ་བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་རིག་ཀྱང་རང་གི་རྒྱུན་དང་
རང་གི་གྲོགས་ཆོགས་ཙམ་ལ་བརྟགས་པ་ཙམ་སོ། །

འདིར་སྐབས་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སེམས་སེམས་བྱང་གི་བྱེ་
 བག་མ་བྱེ་བར་སྤྱི་ཕྱོག་ནས་བཤད་ན། དཔེར་ན། མི་ལམ་དུ་སྐྱེད་ཆལ་ཤིན་ཏུ་
 མཛེས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བར་གསལ་བར་མིས་བ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་དགའ་ཆལ་གྱི་སྒང་
 བ་གསལ་བར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ནི་བྱིས་སད་དུས་སུ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་མིས་བྱང་
 སྐྱམ་པ་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་དེའི་སྒང་བ་གཉིས་བྲན་ཤེས་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་
 བྱལ་བས་དེ་གཉིས་ཡོད་པ་འགོག་མི་རིགས་ཀྱང་། སྒང་རོར་དེ་གཉིས་རང་རང་
 གི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་དང་ངའི་ངོས་ནས་ཡོད་པར་སྒང་ཞིང་སྒང་བ་ལྟར་ཡོད་ན་སྒང་
 ས་དེར་བཅའ་ནས་རྟེན་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་རྟེན་པས། དེ་ལྟར་སྒང་ཆོད་ཀྱི་མི་ལམ་
 དང་དེ་སྒང་གཉིས་མེད་པ་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཆད་ཡིན་ནོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་སྒར་བཤད་པ་ལྟར་མི་དེ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་དག་པོ་ཞིག་ལངས་པའི་ཆེ་ཁོང་ཁྱོད་ལ་
 དམིགས་པ་གཏད་དེ་བྱང་པོའི་གསེབ་ནས་བཅའ་ན་ཁོང་ཁྱོད་མི་རྟེན་པར་མ་ཟད།
 ཁོང་ཁྱོད་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྱོད་མི་རྟེན་པས་ཁོང་ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་
 དང་། ཁོང་ཁྱོད་ལྟལ་དང་ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
 པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་རྣམ་བུར་
 གི་ཕྱོགས་ཀྱི་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་མ་བརྟགས་མ་དབྱད་པའི་
 རང་ནས་བལྟས་ན་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མ་ཟད། འཕེལ་འགྱིབ་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་
 ཆོགས་པ་བྱས་ཏེ་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་ཆེ་རང་རང་གི་ལུས་དང་དག་གཉིས་ཀྱང་
 དེའི་དབང་དུ་བསྐྱུས་པར་མ་ཟད་གཞན་མང་པོ་འདྲེ་དབང་དུ་སྐྱད་པར་བྱེད་
 ལ། ཤིན་ཏུ་འགྱིབ་ན་ལུས་དག་གཉིས་ཀྱིས་ཚུར་དབང་དུ་སྐྱད་པར་ཡང་བྱེད་ཅིང་
 ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བར་སོང་ནས་དེ་བསྐྱུབ་དགོས་པའང་སྤིང་དོ། །

འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་འཕེལ་འགྱིབ་ཅན་གྱི་གསལ་རིག་དེ་ནི་གོང་གསལ་

ལྟར་བཅའ་ན་གང་དུའང་མི་རྟེན་པས། རང་ལ་སྤྱིར་ཆོད་ཀྱི་གསལ་རིག་ཡོད་
ཀྱང་སྤྱང་ཆོད་ཀྱི་གསལ་རིག་ནི་མེད་པས་འདི་ནི་གསལ་རིག་གི་བདག་མེད་སྟ་
མོ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པ་འདིའི་ལམ་ནས་གསལ་སྤྱོད་འཛིན་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་གཏན་
ལ་འབབས་དགོས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་རིགས་པ་ཁ་གཡར་ལ་བརྟེན་ནས་གསལ་
སྤྱོད་འཛིན་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཅུར་སྤྱོད་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི་དེའི་གོལ་ས་ཆེན་པོ་ལོ། །དེའི་སྤྱིང་ནས་
བསྐྱེད་རྫོགས་དང་། རྫོགས་ཆེན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་པབ་ནས་སྒྲོམ་ལུགས་
ཟབ་བྱད་རེ་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག་ཀྱང་དེ་འབྲ་བའི་བྱི་ཅམ་ཡང་མ་སྟོ་བའི་བཤད་
ཡམས་མང་ན་དེ་ཉིད་ཉམས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་ལྟས་སུ་གསལ་ལོ། །དེ་དག་གི་རྒྱབ་རྟེན་
དུ་མཐའ་བདུན་ཀྱི་དབྱེད་པ་དང་། གཅིག་དུ་བྲལ་ཀྱི་རྟགས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་
གཏན་ཆེགས་སོགས་ཅ་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་མཁས་སྤྱོད་དང་ལྟར་བའི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་མན་ངག་དང་སྦྱར་ཏེ་རྟེན་འབྲུང་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པ་རྟེན་
འབྲུང་ཡ་མ་བྲལ་བར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་ལམ་ནས་བསྐྱུ་བ་
དགོས་ཀྱི་ཆོག་ཅམ་བསྐྱར་བས་ག་ལ་དཔག་ཅུས་ཏེ་མི་ཅུས་སོ། །ཚུལ་དེ་ལྟར་
དབྱེད་འཛོག་སྤེལ་གསུམ་གྱིས་གོམས་པ་བསྐྱིདས་པ་ནི། བདག་མེད་སྟ་རགས་
སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཀྱི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་སྤྱི་སྤྱི་ཅམ་དང་སྤྱོད་སང་ཅམ་ལ་མོས་སྒྲོམ་
བྱས་པ་ནི། བདག་མེད་ལ་སེལ་འཇུག་ཏུ་མ་སོང་ཞིང་སྤྱི་བཤུག་ཏུའང་མི་འཐད་
པས་བདག་མེད་རྟེན་པའི་སྐལ་བཟང་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་སྤྱོད་ཉིད་ལ་འཁྲིད་པའི་མཐུ་མེད་དེ་སྤྱོད་
ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ལེགས་པར་མ་ཤར་བས་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐོབ་པ་མི་སྤྱིད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། རི་བོང་རུ་འཛིན་རྟོག་པ་རི་ཅམ་བསྒྲོམས་ཀྱང་གཡག་རུ་ལ་
འཇུག་པ་མི་སྤྱིད་པ་བཞིན་ནོ། །ཐལ་འགྱུར་པའི་སྤྱོད་པ་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་དབྱིས་

ཕྱིན་པ་ཤེས་པར་འདོད་ན་ནི། འདི་ཅམ་ལ་མ་ཆོམས་པར་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་
ལས་བྱུང་བའི་རིགས་པ་སྤྲ་ལ་མཛངས་པ་མཐའ་དག་ལ་ངེས་པར་བསྐྱབ་དགོས་
པ་ནི་མེད་མི་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་རིགས་ཤེས་ཆད་མས་ཉིད་
དོན་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་དཔོག་རྩས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། བསོད་ནམས་ཚུང་བྱ་
ཆོས་འདི་ལ། །ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཅམ་ཞིག་གིས། །སྲིད་
པ་རྩལ་པོར་བྱས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་དོན་ཅུང་ཟད་
བཤད་ན། རང་ཅག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་དང་།
མཐོང་ཡང་མཐོང་ཐེན་གོམས་པ་མ་སོང་བ་དག་གིས་ནི། དུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་
མི་འོང་བ་དང་། བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། རང་རང་གི་སྒོ་དང་མཐུན་པ་དང་མི་
མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བྱུང་བར་གང་དང་གང་མཐོང་བ་དང་ཐོས་
པ། སྤང་བ་དང་བཟོ་བ་སོགས་གང་གི་སྐབས་སུ་འདྲུལ་རང་རང་གི་ངོས་ནས་
ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་རང་དབང་བའི་རྣམ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་
ལྟར་ཞེན་པ་སྐྱེས་པས་དེ་ནི་མ་རིག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པས། དེའི་དབང་གིས་ཆགས་
སྤང་ཆོངས་གསུམ་འབྲེན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལས་ཉེས་སྦྱོད་རྣམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་པ་
སྐྱེས་ཏེ་དཀའ་དུ་བ་ཆད་མེད་པའི་ནང་དུ་སྤངས་པ་དང་སྤྱང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་
ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པ་དེ་ཉིད་ལས། འདོད་ཆགས་ལས་ནི་སྤྱད་པ་སྟེ། །ཁྱོ་བའི་ལས་ནི་
ཅོད་པའོ། །འབྱུང་བ་ཀུན་ལ་རྒྱུང་བཞིན་དུ། །གཏི་ཐུག་ལས་ནི་གསོས་འདེབས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བྱའི་ཡུལ་ཀུན་རང་ངོས་ནས་རང་དབང་
བའི་རྣམ་པ་སྤང་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པ་དང་སྤང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་
གོམས་པ་བསྐྱངས་ན་རབ། དེ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་གོ་བ་རྣལ་མ་ཞིག་ཆགས་ན་འང་

སྲིད་པའི་སྤྱལ་བསྐལ་གྱི་རྩ་བ་དང་དེའི་མཚང་རིག་ནས་དེ་ལྷ་བྱའི་ཆགས་སྤང་
མོངས་གསུམ་སྲིད་དང་། བྱད་པར་ཆགས་སྤང་མཛོན་གྱུར་བ་འབྱར་འཛོམས་བྱེད་
པའི་མཐུ་དང་རྒྱས་པ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་ན་སྲིད་པ་རྩལ་པོར་བྱེད་པའི་དོན་དང་། སྲིད་
པ་འགོག་རྒྱས་གྱི་ལས་ལ་བཙོན་པར་འགྱུར་བས་ན་དེ་ལ་སྲིད་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བའི་
ལམ་ཕྱོགས་གསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། ཤིང་རྩ་བ་རྩལ་པ་མཐོང་
ན་དེའི་སྤྲོང་པོ་དང་ཡལ་ག་ལ་སྤྱིང་པོ་མི་བཟུང་བ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལྷ་བྱའི་བདེན་སྤང་གི་ཞེན་པ་དེ་རྩ་བ་ནས་བཙོམ་ན་སྲིད་པ་སྤྲར་མི་
འབྱུང་མྱེ། དེ་ཉིད་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་རི་བཞིན་དུ། །གཉི་སྤྱལ་ཀྱུན་ལ་
གནས་གྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཉི་སྤྱལ་བཙོམ་པས་
བཙོམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་སྤྲོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པའང་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་ཏེ། ས་ལུ་
ལྷང་པའི་མདོ་ལས། དག་སྤོང་དག་གང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་མཐོང་བ་དེས་
ཆོས་མཐོང་ངོ་། །སྤྱི་ཆོས་མཐོང་བ་དེས་སངས་རྒྱས་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་ནི་ཆོས་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་
ན་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་མཐོང་བའི་ཆེ་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མཐོང་བ་ཡིན་པས་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡང་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དབྱེར་
མེད་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ན་རང་བཞིན་གྱི་བྱི་མ་ཟད་པའི་སྤྲོད་ནས་
སྤོ་བུར་གྱི་བྱི་མ་ཟད་རུང་དུའང་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་རྟེན་འབྱུང་
སྤོང་པའི་དོན་དང་སྤོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མིན་
གྱི་ཟབ་བྱད་བྱི་མ་མེད་པ་མདོར་ཙམ་མོ། །

དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གཏན་ལ་འབབས་པ།

གསུམ་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ། གོང་དུ་
 བཤད་པའི་སེམས་གསལ་རིག་འདི་ནི་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བས་སྟོངས་ཀྱང་ཐ་
 སྟད་དུ་འཁོར་བར་མར་འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་ཡང་བྱེད་ལ། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པར་ཡར་བསྐྱོད་པའི་གཞི་རྩ་ཡང་བྱེད་པས། བྱ་བ་ལེགས་ཉེས་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་འཚོལ་བའི་གཞི་མཐར་ཐུག་དེ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཐ་སྟད་ནི་མིང་
 དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལྟར་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཤིང་བཏགས་དོན་མ་བཅའ་བར་
 འབྲུག་པའི་མིང་དང་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་རྣམས་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
 དམིགས་པ་ལ་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །བཏགས་དོན་བཅའ་ན་ནི་ཐམས་
 ཅད་མེད་མཉམ་ཡིན་པས་གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མི་འཐད་པ་གོང་དུ་
 བསྐྱབས་ཐེན་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་སྦྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྦྱུ་མའི་རྟ་སྒྲང་ལ་སོགས་
 བ་སྦྱུལ་བ་ན་སྒྲགས་རྗེས་གྱིས་མིག་བསྐྱད་པ་དག་ལ་རྟ་སྒྲང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
 འབྱུར་རྣམ་པ་སྦྱ་ཚོགས་པ་མཐོང་ཞིང་མཐོང་བ་ལྟར་རང་ལ་དགའ་སྤྲུག་དང་
 བདེ་སྤྲུག་གི་ཚོར་བ་རྣམ་པ་སྦྱ་ཚོགས་སྤངས་ཏེ་སེམས་གཡེང་བར་བྱེད་ལ། དེ་
 ལ་སྒྲང་བའི་རྟ་སྒྲང་དེ་དག་མེད་པའི་བརྒྱན་པ་ནི་འཛིག་རྟོན་པའི་གྲགས་པ་དང་
 མཐུན་པར་རང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲུབ་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲང་བའི་སྒྲང་བ་དེ་
 རང་ངོས་ནས་བྱུང་བར་སྦྱ་བ་ནི་བྱུང་མཐའ་ལོག་མ་དག་གི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཐལ་
 འབྱུར་བའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བལྟས་ཆེ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲང་བ་དེ་ཡང་སྒྲང་ས་གང་
 དུ་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟོད་པས་སྒྲང་བ་དེ་ཡང་རང་ངོས་ནས་སྒྲང་ཡང་རང་ངོས་ནས་
 མེད་པ་ནི་སྒྲང་སྟོང་སྟོང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲགས་རྗེས་གྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་དབང་

གིས་སྒྲུང་བ་དེ་ནི་ཉམས་མྱོང་ཆད་མས་གྲུབ་པས་ཡོད་པ་མི་འགོག་པ་བཞིན་དུ།
སེམས་གསལ་རིག་དེ་ཡང་རང་ངོས་ནས་སྒྲུང་ཡང་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ཅིང་བྱ་
བྱེད་པན་ཚུན་ལྟོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པ་ནི་འགོག་མི་ཁུས་ཏེ། དཔལ་མགོན་ལྷ་
སྒྲུབ་ཀྱིས། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱེད་ཅིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་
ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པ། །འབྱུབ་པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། སློག་ལྷ་བྱ་གསལ་བྱའི་གཟུགས་དང་དེ་གསལ་བ་ཡོད། གསལ་བྱེད་སློག་
རྩས་གསུམ་པན་ཚུན་ལྟོས་པའམ་སྤང་པའི་ཆེ་འདི་སློག་ཅེས་ཐ་སྙད་རང་དབང་མེད་
པར་འབྱུང་ལ། དེ་གསུམ་ཁ་སྤལ་པའི་ཆེ་འདི་སློག་ཅེས་ཐ་སྙད་འཇུག་ས་མི་རྟེན་
པ་བཞིན་དུ་གསལ་བྱའི་ཡུལ། བྱ་བ་གསལ་བ། གསལ་བྱེད་སེམས་གསུམ་ཡང་
པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སམ་སྤང་བ་ཙམ་ལ་འདི་གསལ་རིག་ཅེས་བཏགས་པ་ཙམ་
དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་ལྷ་ངེས་པར་ཆོགས་དགོས་ཏེ།
དེའི་ནང་ནས་གཅིག་མ་ཆང་ན་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེ་མི་ཁུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་གི་ཡུལ་མྱོང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མ་སྐྱེས་ན་ཡུལ་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་
འདྲན་མི་ཁུས་པས། ཡུལ་མྱོང་པའི་བྱེད་ལས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་སེམས་བྱུང་
ཆོར་བའོ། །ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེ་བྲག་འབྲེད་མི་ཁུས་ན་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་
པའི་ངེས་ཤེས་མི་འདྲན་ཞིང་། བཟང་ངན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྲེད་མི་ཁུས་པས་
དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནི་སེམས་བྱུང་འདྲེ་ཤེས་སོ། །ཡུལ་
རྒྱང་ཐག་རིང་བྱུང་རྗེ་ལྟར་ཡང་རང་ཉིད་ཡུལ་དེ་ལ་གཡོ་བའམ་འཇུག་པར་མི་ཁུས་
ན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་འབྱུང་བས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་
སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཅན་ནི་སེམས་བྱུང་སེམས་པའོ། །ཡུལ་དེ་ལ་ཟུག་
པའམ་ཡུན་བསྐངས་ནས་བཟུང་བར་མི་ཁུས་ན་དེ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་

འབྲེན་མི་རྒྱས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནི་སེམས་བྱུང་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་
ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཡིད་ལ་མི་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཞིག་མེད་ན་དེ་ཡང་ཡང་བྲན་
པའི་བྲན་ཤེས་སྒྲེ་མི་རྒྱས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནི་སེམས་བྱུང་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན། སེམས་གསལ་རིག་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྒྲེས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
པ་གསལ་ཞིང་རིག་ཅུ་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། དེའི་འཁོར་གོང་སྒྲོས་
ལྟར་སེམས་བྱུང་ཆོར་བ། འདུ་ཤེས། སེམས་པ། རིག་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྟ་
མེད་མི་རྩུང་བར་ཆང་དགོས་ལ། དེའི་སྟེང་སེམས་འཕེལ་རྒྱས་ཅི་ཅུ་སོང་བ་དེ་
ཅུ་གྱིས་སེམས་བྱུང་ཡང་མང་དུ་བྱིན་ཏེ་ཡུལ་ངེས་ལྟ་དང་འགྲོགས་ཤིང་། དེའི་
སྟེང་སེམས་དགེ་བའི་སྒྲོགས་ཡིན་ན། དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལ་སོགས་པ་དང་
ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་སོ། །

ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྒྲོགས་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་དང་། རྩོངས་པ་ལ་སོགས་
པ་དང་ལྷན་ཅིག་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན། ཡིག་ཆང་ཆད་འཕེར་ཞིག་
བཙུགས་ན་དེའི་འགོ་འཛིན་གཅིག་དང་དེ་ལོག་བྱུང་ཡིག་དང་། ཅིས་པ། དུལ་
གཉེར་དང་། གཉེར་པ། ལག་གཡོག་སོགས་ལྟ་ཆང་དགོས་ཤིང་། འགོ་འཛིན་དེས་
རང་ལོག་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་ལས་དོན་གྱི་འགན་འཁུར་དགོས་པ་དང་གཞན་
རྣམས་སོ་སོ་ཐུན་མིན་གྱི་ལས་འགན་སོ་སོར་འཁུར་དགོས་ལ། ཡིག་ཆང་དེ་ཅི་
ཅུ་རྒྱ་ཆེ་དུ་སོང་བ་དེ་ཅུ་གྱིས་ལས་བྱ་བ་ཡང་མང་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་ལོ། །འོན་
གསལ་རིག་ལྟ་མོ་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་ལའང་དེ་ལྟ་ཆང་དགོས་པས་ཅི་ལྟར་ཆང་ཞེ་
ན། གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་ལག་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ཐོན་པ་ལས་
དེའི་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སོ་སོར་ཡོད་པ་དགོག་ཐུབ། དཔེར་ན། འདུས་ནད་ལྟ་བུ་
ན་ཆའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་དེའི་ནད་དུ་ནད་རིགས་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་གྱི་

འི་ལ་བྱ་གཅིག་ཡིན་ཡང་ནད་གཞི་དུ་མ་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་
སྒྲན་པ་མཁས་པས་བརྟགས་ན་ཤེས་པ་དེ་བཞིན། གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་འདི་
ཡང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྦྱངས་པ་དག་གིས་ཤེས་བྱ་བ་ཅིང་། དེ་ལ་མ་སྦྱངས་པར་
བརྟེན་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་ཅི་ཞིག་བྱ་བ་སྟེ་མི་བྱ་བ་པོ། །

དེ་དག་གི་གནད་བསྐྱུས་ན་གསང་སྔགས་རྟེན་མའི་གཞུང་ལུགས་ནས་
དར་བའི་སེམས་རྩོད་སྟོད་ཅེས་པ་སེམས་ཀྱི་རྩོད་སྟོད་པ་ལ་བྱས་ན་གོང་དུ་
བཤད་པའི་སེམས་གསལ་རིག་གི་རྩོད་སྟོད་ཚུལ་དེ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་གནས་
ལུགས་རྩོད་པ་ལ་བྱས་ཆེ་སེམས་གསལ་རིག་བརྟགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་
པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་ཕྱ་བའི་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་རྩོད་ཚུལ་ཡིན་ལ། ཡང་
གཞིའི་ཆོས་སྦྱ་རྩོད་པ་ལ་བྱས་ན། སེམས་གསལ་རིག་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱི་འི་
མ་དག་པའི་དག་ཆ་གཞིའི་ཆོས་སྦྱ་དང་ལམ་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྦྱ་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་
ཆོས་སྦྱ་གཉིས་རྩོད་སྟེར་མེད་གཅིག་ཏུ་རྩོད་པ་དང་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དང་
རང་བཞིན་གནས་རིགས་སོགས་སུ་རྩོད་ཚུལ་ཡང་དེ་ཡིན། འདི་གསུམ་ནི་སྦྱ་
སྦྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་མེད་པའོ། །རང་བཞིན་གྱི་འི་མ་དག་པ་ལ་རང་
བཞིན་གྱིས་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་སོགས་ཀྱིས་སྦྱས་པའི་གདོད་མའི་སངས་རྒྱས་
སུ་རྩོད་པས་ནི་ལང་གཤེགས་ལས་རྟག་བརྟན་སྟོང་པོ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་
པས་གདུལ་བྱ་ལེ་ལོ་ཤས་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་
ཅན་ཡིན་གྱི་སྦྱ་རིམ་བཞིན་པ་མིན་པ་ནི་ལང་གཤེགས་དེ་ཉིད་ལས་བྱུང་པས་གདུལ་
བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་རེ་ཞིག་མཁོ་བ་ཅམ་པོ། །

གསུམ་པ། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ།

འདི་དག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ། སྐྱར་ཆད་
མ་མེད་པར་ལྟ་བ་དགག་པ་དང་། འབྲུལ་པའི་མཛོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་པ་དགག་པ།
ཆད་མ་དགོས་མེད་ཏུ་ལྟ་བ་དགག་པ་ལོ། །

སྐྱར་ཆད་མ་མེད་པར་ལྟ་བ་དགག་པ།

དང་པོ་སྐྱར་ཆད་མ་མེད་པར་ལྟ་བ་དགག་པ་ནི། འདིར་གོང་ཏུ་བཤད་པ་
དེ་དག་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་གང་ཞིག་གདགས་
གཞི་བཏགས་ཆོས་སོ་སོའི་ངོས་ནས་བཅའ་ན་མི་རྟོན་ཀྱང་། གདགས་གཞི་
བཏགས་ཆོས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་
དོན་བཅའ་ནས་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་པན་ཚུན་ཐད་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཆད་མ་
འབྲུལ་པས་རྟོན་ཀྱང་འབྲུལ་ངོ་ཅམ་ལ་སྐྱེལ་མི་དགོས་པ་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་
གངས་མཐའ་ཡས་པས་དཔོག་པར་རྒྱས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་བསྟོན་ཏུ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འཆིང་གྲོལ་གྱི་
རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཆད་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་པ་ནི། རང་ཅག་གི་བསྟན་པའི་བདག་
པོ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལྟར། དཔལ་མགོན་འཕགས་
པ་ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པའི་
ཞལ་ནས། འཛིག་རྟེན་ང་དང་ལྟན་ཅིག་ཅོད་གྱི། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཅོད་དེ།
གང་འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །གང་

འཛིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ང་ཡང་མེད་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་ནན་ཏན་དུ་
གསུངས་སོ། །དོན་ནི་སྟོན་པས་ངས་ཆོས་རྣམས་རང་མཆོན་གྱིས་མེད་པར་སྦྲས་
བ་ལ་དེ་ཡོད་པར་སྦྲ་བ་དག་གིས་དེ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་སྦྲས་དུ་ང་
དང་ལྟན་ཅིག་ཚོད་དུ་འོང་གིས། ངས་ནི་བྱིད་ཅག་དང་ཚོད་མི་དགོས་ཏེ། འཛིག་
རྟེན་ཏེ་བྱིད་ཅག་གིས་ཐ་སྦྱད་པའི་ཆད་མའི་ངོར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་བྱད་པར་
བྱེན་ས་སྦྲ་བ་དེ་བཞིན་ངས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །ལ་ལས་
ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མིག་དང་རྣ་བ་སྦྲ་ཡང་ཆད་མ་མིན། །ལྟེ་དང་ལུས་དང་
ཡིད་ཀྱང་ཆད་མ་མིན། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་དེ་དག་ཆད་ཡིན་ན། །འཕགས་པའི་ལས་
གྱིས་སྦྲ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆད་མ་
མེད་ཅེས་སྦྲ་བ་ནི་ཆོག་ཀྱང་ཐ་མའི་དོན་མ་གོ་བར་མངོན་པར་རྫོམ་ཆེ་སྟེ་དབུ་མའི་
གཞུང་ཆེན་པོའི་དོན་རྣམས་ལྟ་ཅི། ཆོག་ཀྱང་བཞིའི་མགོ་མཇུག་གི་དོན་ཡང་མ་
ཤེས་པར་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་སྦྲ་བར་ལྟར་ལེན་པ་ནི། རི་བོང་ཅལ་འདྲོགས་
པས་ཀྱང་ཆེས་ཅལ་འདྲོགས་སོ། །དེའི་དོན་བཤད་ན། དངོས་པོར་སྦྲ་བ་ལ་སོགས་
པའི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་གཞུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ལྟ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་བྱུག་
པོས་གཞུགས་སོགས་རང་མཆོན་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་དེ་དག་ཡོད་
པར་འདྲོག་མི་ཐུབ་པ་རིགས་པའི་སྟོན་པ་ནས་སྦྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་པ་
མན་ཆད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྦྱངས་སྦྱང་བ་དག་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་
མ་སྦྱངས་པར་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བོད་རྒྱལ་དུ་འཇུག་པ་ནི། སྟོབ་སྦྱང་
མགོ་མཇུག་བསྟོགས་པ་ཡིན་པས། ལྟ་བུ་དུ་དུ་བབས་པ་ཁོ་ནའོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་དེ་དག་གཞུགས་སོགས་རང་མཆོན་ལ་ཆད་མར་

སོང་ན། གཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་ཐལ་
 ཏེ། དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བར་ཆད་མར་སོང་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་ན་གཞུགས་
 སོགས་དེ་དག་སྒྲུབ་བ་ལྟར་བདེན་པར་བྱུང་དགོས་པས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་
 ཏེ། རྫོང་དེ་དག་རང་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ཟད་སྟབས་ཀྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་
 དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ཀྱིས་བདེན་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོ་
 སའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 བ་ཡིན་པས་སྟེ་ལའང་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མངོན་
 སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆད་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེམས་པ་ཅི་
 ཞིག་གི་དོན་དུ་འགྱུར་ཏེ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྟན་ཅིང་། མངོན་
 སུམ་དེ་དག་ཐ་སྙད་དུ་གཞུགས་སོགས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་མིན་པར་མ་བསྟན་
 ཏེ། གལ་ཏེ་བསྟན་ན་ཆོགས་རྒྱུ་མ་སྒྲིབ་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །འདིའི་རྒྱུ་སྟོན་དུ་དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས། དབུ་མ་འཇུག་པར། གལ་ཏེ་འཇིག་
 རྟེན་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས། །ཅི་
 དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །སྒྲུབ་པོ་ཆད་མར་རིགས་པ་མ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་གལ་ཏེ་ཞེས་པ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྒྲུངས་པའི་དོན་
 ཡིན་ལ། དངོས་སྟེ་བ་བྱིད་ཅག་གི་འདོད་པ་ལྟར་ཐ་སྙད་པའི་དབང་པོ་མངོན་སུམ་
 དེ་དག་གཞུགས་སོགས་རང་མཆོན་ལ་མ་འབྲུལ་བར་ཆད་མར་སོང་ན་ནི། འཇིག་
 རྟེན་པའི་དབང་པོ་མངོན་སུམ་དེ་དག་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ལུགས་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཆད་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་སའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་
 ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པ་

རྣམས་ཀྱིས་ངལ་བ་དུ་མས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒོམ་བ་དོན་མེད་པར་
ཐལ་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལན་མང་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་ཅི་ཞིག་གི་དོན་དུ་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་
བསྟན་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་ལ་ཚོངས་པའི་སྒྲུབ་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆད་མར་
སོང་ཚུལ་དེ་དག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་ཅིང་། སྤྱིར་ཆད་མའི་རྣམ་
གཞག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་གཞུང་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་
པའི་བྱིར་རོ། །གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྐབས་སུ་ཡི་
ཤེས་མེད་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་ལེགས་པར་ཞེགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་ཆད་མ་མི་འགོག་
པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་ཀྱུན་འཛིག་རྟེན་ཆད་མིན་དེ་ཡི་བྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་
འཛིག་རྟེན་གཞོད་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི་དངོས་པོར་སྤྱོད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་
ཆད་མའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེས་ཁྱོད་ཅག་ལ་གཞོད་ཅིང་། རང་མཆན་ཀྱིས་
མ་གྲུབ་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་གཞོད་དེ་རེད་ཅག་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་ཆད་
མ་རྣམས་པར་བཞག་པས། རང་མཆན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་འགའ་
ཡང་གཞོད་པ་མེད་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ཆོག་གསལ་
ལས། ཅོད་རྒྱུ་གི་ལུང་བྲངས་ནས་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་བྱེ་ནས་
བསྟན་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཞུང་ལུགས་ཤི་མ་མེད་པ་བཞུགས་བཞིན་དུ། ཐལ་འགྱུར་
པའི་སྐད་བྱས་ནས་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པར་སྤྱོད་པ་ནི། མིག་ལྟར་
གཡང་མཆོངས་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་དོ། །

གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དབྱེད་པ་ཞིབ་མོ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་
བཅུག་པ་འདི་ཅི་དགོས་ཞེས་པས་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་
བཞུགས་ཏེ་དགག་སྤྱོད་ཀྱིས་ཅོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེ་ནི་བྱེད་པ་པོ་རང་ལ་གཞོད་

ཅིང་། རེད་ཅག་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་མི་གཞོད་དེ། རེད་ཅག་ནི་ཆད་མ་ལ་སོགས་
 བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བསྟན་ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས། འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ལུགས་ལ་མི་གཞོད་པར་མ་ཟད་དེ་ལ་དབྱང་འདེགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 བསྟན་ཏོ། །དཔེར་ན། གོས་འདི་ནི་བདག་གི་ལུས་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་ཆེ་གོས་དེ་དང་ལུས་གཉིས་ཆད་སྟོམས་པས་ཆད་མར་ཟེར་གྱི་ལུས་རང་
 མཆན་གྱི་གྲུབ་པ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཏན་མི་བརྗོད་པ་དང་། ཆེག་དེ་སྟེ་
 བ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པའི་ཆེ་ཆེག་དེས་བསྟན་པའི་དོན་གྲུབ་དང་མི་གྲུབ་དཔྱད་གྱི་
 དོན་རང་མཆན་ལ་བསྟེ་མི་བསྟེ་གཏན་མི་དཔྱད་པ་ལྟར། རས་ཀྱང་འཇལ་བྱེད་
 འདིས་གཞལ་བྱ་འདི་འབྲ་བ་ལ་སྟེ་མི་བསྟེ་དབྱང་ནས་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་
 རྣམ་གཞག་བཤད་གྱི། རང་མཆན་དང་རང་བཞིན་སོགས་ལ་སྟེ་མི་བསྟེ་གཏན་
 མི་དཔྱད་པས་ན། གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་འཛིག་རྟེན་པས་དབྱད་པ་བྱེད་
 ལུགས་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེ་བཞིན་བྱུང་པལ་མགོན་འཕགས་པ་སྟེ་སྟེ་བྱི་ཙོད་རྫོག་ལས་ཀྱང་། རེ་
 ཞིག་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས། །དམིགས་ནས་བརྫོག་པར་བྱེད་ཡིན་ན། །གང་
 གིས་དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་བ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་
 བསྟན་པས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། ཆེག་རྒྱུ་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་དངོས་སྟེ་བའི་འདོད་པ་
 བཀོད་པ་སྟེ། ཁྱོད་ཅག་གིས་གཟུགས་སོགས་རང་མཆན་ལ་མ་འཁྲལ་བའི་ཆད་
 མས་གང་དམིགས་པ་དེ་ཡོད་པར་བཟུང་ནས་རང་མཆན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟེ་བ་
 བརྫོག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཞེས་འདོད་པ་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་དགག་པ་ནི་ཆེག་
 རྒྱུ་མ་གཉིས་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་མཆན་ལ་མ་
 འཁྲལ་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་སྤྱི་བཀའ་ནས་བྱེ་བྲག་རྩ་འགོག་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། །གལ་ཏེ་
ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེ་ནམས། །ཆད་མ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་བྱུང་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་མ་དེ་
ནམས་ཀྱང་། །རི་ལྷ་རབ་རྩ་བྱུང་ཅེས་སྒྲོས། །གལ་ཏེ་ཆད་མ་གཞན་ནམས་
ཀྱིས། །འབྱུང་པོ་སྤྲུལ་ན་ཐུག་ས་མེད། །དེ་ཡང་དང་པོ་འབྱུང་མིན་ལ། །བར་
མ་མིན་ཞིང་ཐ་མ་མིན། །འོན་ཏེ་ཆད་མ་མེད་པར་ཡང་། །དེ་ནམས་བྱུང་ན་སྤྱི་
བ་ཉམས། །ཞེས་རང་མཆན་ཀྱིས་བྱུང་པ་ལ་ཆད་མར་སོང་དགོས་ན་ཏ་ཅང་
ཐལ་བས་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། །གལ་ཏེ་དངོས་སྤྱི་བ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྷ་ར་
གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་ཆོས་ཅན། །རང་ཉིད་རང་མཆན་ཀྱིས་བྱུང་པ་ལ་
མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མས་རབ་རྩ་བྱུང་པ་ཡིན་ན། ཆད་མ་དེ་ནམས་ཆོས་ཅན། །རང་
ཉིད་རང་མཆན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མ་གང་གིས་བྱུང་། །རང་ལས་གཞན་པའི་
ཆད་མས་བྱུང་ན། །དེ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་པས་བསྐྱབ་དགོས་ན་དེ་ཡང་གཞན་
ཞིག་གིས་བསྐྱབ་དགོས་པས་ཐུག་ས་མེད་པས་ཐོག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་བྱིར། ཆད་
མས་རྙེད་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རང་སྤྱི་བ་བྱེད་མཐར་ཐུག་
ས་དེ་བཙལ་ན་ཐོག་མའང་མ་ཡིན། །བར་པའང་མ་ཡིན། །མཐའ་མའང་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ན་བྱ་བྱེད་གཅིག་རྩ་ཐལ་བས་དེ་མི་བྱུང་པས་
ཆད་མ་རང་ཉིད་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་
རང་ཉིད་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མས་བྱུང་པ་མེད་ན་རང་ཉིད་ཡོད་པ་མི་འབྱུང་ཅེས་
སྤྱི་བ་ཡང་ཉམས་པ་སྟེ། དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །འདིས་
ཀྱང་རང་མཆན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བཀའ་པས།
སྤྱིར་ཆད་མ་དེ་དག་ཡོད་པ་ཐུགས་ཀྱིས་བྱུང་བོ། །

འདིས་དངོས་སྤྱི་བའི་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་བཀའ་པ་དེས་རང་རྒྱུད་པ་དང་

སེམས་ཅམ་པའི་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆད་མར་གང་སོང་ཡང་རང་མཆོན་ལ་མ་འཁྲལ་བར་ཆད་མར་
 སོང་དགོས་པ་མགིན་གཅིག་ཏུ་སྦྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་འོག་མ་རྣམས་ལའང་དེ་
 བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བྱེད་འདོད་པ་ལྟར་ཆད་མ་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཡུལ་
 རང་མཆོན་ལ་ཆད་མར་སོང་བའང་མི་རིགས་ཏེ། ཚོད་སྒྲིག་ལས། གལ་ཏེ་རང་
 ལས་ཆད་མར་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་སྟོས་ན། །བྱིད་ཀྱི་ཆད་མར་འགྲུབ་
 འགྲུར་འདི། །གཞན་ལས་མ་སྟོས་རབ་གྲུབ་འགྲུར། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི་ཆད་
 མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་ན་རང་དབང་བ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་པན་
 ཚུན་སྟོས་པ་མེད་པས་གཞལ་བྱ་ལ་མ་སྟོས་པའི་ཆད་མ་དང་། འཇལ་བྱེད་ལ་
 མ་སྟོས་པའི་གཞལ་བྱ་བྱིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་པར་འགྲུར་ཞེས་བཀག་
 པས་ཀྱང་ཆད་མ་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་། ཆད་མ་བཀག་པ་མིན་
 པ་དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་རིག་པ་བྱུག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཆད་མ་དེ་དག་
 གཟུགས་རང་མཆོན་ལ་མི་བསྐྱ་བ་ཡིན་ན། གཟུགས་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་
 མཐུན་དགོས་པས་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྲུར་ལ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་ཀུན་རྫོབ་སྐྱ་
 མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། གང་
 ཞིག་བརྟུན་པ་བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྐྱ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་བསྐྱ་བ་མ་ཡིན་
 ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མ་འཁྲལ་བས་ཆད་མར་སོང་ཚུལ་བཀག་པས། གསར་
 དུ་མི་བསྐྱ་བའི་རིག་པ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་དུ་བཞག་པའང་ལེགས་པར་ཞིགས་

སོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ལ་དོན་དེ་ལ་མི་བསྐྱབ་བའི་རིག་པ་དོན་དེ་ལ་ཆད་མ་
ཡིན་པར་དོན་གྱིས་འཕངས་ནས་ཆད་མའི་གངས་བསྐྱན་པ་ནི། ཆོག་གསལ་དེ་
ཉིད་ལས། ཆད་མའི་གངས་སུ་འཇུག་པ་གཞལ་བའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞལ་བུ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་ཅུང་ཟད་ལྟོག་གྱུར། ལེན་ཏུ་
ལྟོག་གྱུར་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཆད་མ་ལའང་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ། དཔེ་
ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆད་མ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ། ལུང་ཆད་མ་དང་བཞིར་ངེས་
པ་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་དམ་མཆོན་གཞིའམ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི།
ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་སྒྲན་ཅིག་མངོན་སུམ་
ཉིད་དུ་ནམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་དང་དེ་ལ་སྤྱིར་སྟོབས་
གྱིས་མངོན་གྱུར་དུ་སྤྱོད་པའི་རིག་པ་དེ་དང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་འཛིག་
པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆད་མ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། འདྲ་བ་ལས་
ཉམས་སུ་སྤྱིར་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི། ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། བ་མེན་ནི་
བ་སྐང་དང་འདྲའོ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་མངོན་གྱུར་ཡིན་
ཡང་ལོག་རྟོག་གི་དབང་གིས་བསྐྱབ་དགོས་ཆེ་དཔེའི་སྟངས་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་འདྲ་བའམ་མཚུངས་པས་བྱུང་བ་སྟེ། བྱིས་ཀྱི་ནང་དུ་དུ་ཡོད་
ལ་མེ་ཡོད་ཀྱིས་བྲབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་དེས། གཞི་གཞན་གྱི་སྟངས་དུ་
བ་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེར་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་པའི་ཆད་མ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་

རྟགས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་
 པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསམས་པ་ལས་ལྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་
 མི་བསྐྱབ་བ་ནི། ཚད་མ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བའི་ནང་ཚན་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་དོན་ཡིན་
 འོ། །དཔེ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་པ་ལུང་ཚད་མ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་
 མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཆོག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
 ལུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལུང་དེ་ཅུང་ཟད་ལྟོག་གྱུར་གྱི་གནས་ལ་
 དབྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ལེགས་པར་བྱུབ་པའི་ལུང་དེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
 ཤེན་དུ་ལྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ལུང་ཚད་
 མའོ། །གཞུང་འདི་དག་ཏུ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་མིང་ཅམ་ཡང་མི་སྤང་བས་དེ་
 ནི་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མའི་ནང་དུ་འདུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་སམ་སྟམ་སྟེ། བྱབ་
 མཐའ་འོག་མ་ལྟར་བྱས་ན་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ལའི་མེ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་
 གསུམ་པོ་གང་དུའང་མི་འདུ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་
 མཚན་ཉིད་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱིར་མངོན་འགྱུར་ཡིན་ཡང་གང་ཟག་
 བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོག་གྱུར་སོང་བ་དག་ལ་རྟགས་ཀྱིས་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལ་དཔེ་ཉེར་
 འཇལ་གྱི་ཚད་མར་འཛོག་སྟེ། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དང་ཚུལ་གསུམ་པོ་དག་
 དཔའི་སྟེང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཚད་
 མ་ཡིན་པས་དཔེ་ཉེར་འཇལ་ཞེས་བྱའོ། །རིགས་པའི་འགྲོས་གཞུ་བོར་རྒྱ་བ་དག་
 གིས་ལེགས་པར་ཞིབ་དུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །བསྐྱབ་ན་ཚད་མ་དང་པོ་མངོན་སུམ་
 ཀྱི་ཚད་མ་དང་ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་འོ། །

མདོར་ན། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་
དང་། གུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་ལ་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་
མེད་ཀྱང་བཏེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། རང་ངོས་ནས་སམ་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་བཏེན་ནས་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་དུ་འཕམ་གུན་རྫོབ་དུ་
ཡོད་ཚུལ་རྫོགས་ཤིང་གཞལ་བྱ་གནས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཤིན་
དུ་འཐད་དོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་གང་ཡོད་ཅེ་ན།
གོང་དུ་བསྟན་པའི་ཆད་མ་བཞི་པོ་འདི་དག་གིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་
ཡིན་པས། ཆད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་ལུགས་འདིར་ཡང་ཤིན་
དུ་འཐད་པ་ཡིན་གྱི། ཡོད་ན་གཡག་གི་རྩ་ཅོ་ལྟར་སྐྱ་སེང་ངར་ཡོད་དགོས་པར་
བསམ་ན། རང་ཉིད་རང་གིས་ཀྱང་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཐུབ་པར་འགྱུར་དོ། །དེ་
འདྲ་བ་ནི་རང་མཆན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་མངོན་ཞེན་ཆེ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་དེ་
ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཉན་པའི་སྐལ་བ་བརྒྱགས་པ་ཡིན་ནོ། །

འཁྲུལ་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་འཁྲུལ་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་པ་འགག་པ་ནི། གཞན་ཡང་
ཆོག་གསལ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྤྱོད་པ་དང་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་དབར་གྱི་ཆོས་ཅན་མཐུན་
སྤང་བ་བཀག་ནས་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་འཁྲུལ་པས་ཆད་མ་སོང་ཚུལ་
ཤིན་དུ་འཐད་པར་བསྟན་པས་ཀྱང་། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་སྤྱོད་པ་ཡབ་
སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་གཅིག་དུ་བབས་པ་ཤིན་དུ་གསལ་ལོ། །འདིའི་དོན་
ཅུང་ཟད་བཀྲལ་ན། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་

བ་བཞེད་ཅིང་། གྲེ་བྲག་ཏུ་ཆོད་མ་གང་ཡིན་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་ཆོད་མར་སོང་བ་དེ་
 ལ་མ་འཁྲུལ་བར་དགོས་པ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་བཞེད་པ་མཐུན་ལ། དེ་ལྟར་ན་
 སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནུམས་ཆོད་མར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གོང་
 ཏུ་བསྟན་ཟེན་པ་ལྟར་ཡིན་ན་འཁྲུལ་པའི་ཆོད་མར་སོང་བ་ཇི་ལྟར་འཐད་སྟུང་བ་
 ལ་ཆོག་གསལ་གྱི་ལུང་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་འཐད་སྟུང་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་འདི་ཉིད་
 དཔེའི་སློན་ནས་བཤད་ན། གཟུགས་བརྟན་ནམ་སློག་བརྟན་ལ་ལྟ་བུའི་མིག་ཤེས་
 དེས་གཟུགས་བརྟན་གྱི་རིམ་དེ་དག་ཐག་རིང་སོ་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ། ཡུལ་
 ལྗོངས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཚུ་སྤྲང་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་ཞིང་དེ་ལྟ་
 བུའི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་རྟུལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་རང་ཅག་ཐམས་
 ཅད་མཐོང་ཆོས་སུ་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དེ་སྤྲང་བའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་དག་
 ཆོད་མ་མིན་ན་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་བརྟན་དེ་དག་འཛིན་པའི་ཆོད་མ་
 བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་ལ། དེ་དག་ཆོད་མ་ཡིན་ན་འཁྲུལ་པའི་ཆོད་མ་ལས་
 མི་རྟོག་དོ། །ཡུལ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ཡུལ་དེ་འཛིན་པའི་ཆ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཁྲད་
 བར་འབྱེད་ཤེས་པ་དབྱུང་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའོ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཀུན་རྫོབ་ནམ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ཡུལ་གང་དང་གང་སྤང་
 ཡང་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ནམ་པ་རྒྱུར་གཏད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བས། ཡུལ་དེ་
 ལ་འཁྲུལ་ཀྱང་ཡུལ་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པས་དེ་ལ་ཆོད་མར་
 སོང་བ་ཤིན་ཏུ་འཐད་དོ། །དེ་དག་ནི་རོ་ཐོག་གོ་བརྒྱུད་ལྟ་བུར་མ་སོང་བར་ཡུལ་
 དེ་དང་དེ་ལ་རང་གིས་བསྟན་ཏེ་སྤང་རྒྱུ་དང་འཛིན་རྒྱུ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
 བ་ཡིན་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

རྒྱས་པ་ནི་སློ་རིགས་གོང་མ་དང་དཀའ་གནད་བཞི་འགྲེལ་སོགས་ལ་བལྟ་

བར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་རང་རེས་ཉི་མ་དང་། ཟླ་བ་ལ་བལྟས་པའི་ཆེ་དེ་གཉིས་
སྒྲེར་མ་ཆེ་ཆུང་ཅམ་ལས་མ་མཐོང་བས་དེ་ལ་འབྲུལ་ཀྱང་དེ་ལ་ཆད་མར་འཛོག་
དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་དག་གི་གནད་ལ་རྟོག་དཔྱད་ཡེ་མ་བྱས་པར་ཐལ་འགྱུར་
བའི་གཞུང་ཆོག་གི་ཐེགས་མ་རེ་ཅམ་ན་བར་ལྷུངས་པས་ཁེངས་ཐེགས་ཀྱི་བ་སྒྲོང་
འབྲུགས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་ངོར་བསྐྱལ་བྱུང་ཅམ་དུ་སོང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་
ཡོད་པས་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་པར་སྒྲིབ་དང་། ཐ་སྙད་ཆད་བྱུང་མེད་པར་སྒྲིབ་
དང་། ཡོད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཏྲ་ཤང་གི་ལུགས་ལྟར་ཅི་ཡང་ཡིད་
ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་པས་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་སྒྲིབ་སོགས་རང་བཟོའི་
འུར་སྒྲིབ་ལྟར་ལྟར་དུ་སྒྲོག་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཞེས་པ་
རྟོག་པས་བཏགས་ནས་གྲགས་པ་བྱུང་ན་འགྲིགས་ཞེས་རྟོག་པས་གང་བཏགས་
ལྟ་བུ་དང་། རྟོག་པས་གང་བཟོ་ལྟ་བུར་སྒྲིབ་སོགས་ནི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
གཞུང་ལ་བཞེན་ནས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་སུན་འབྲིན་འབའ་ཞིག་དུ་བཟུང་
སྟེ། རང་གིས་རང་འགོག་པ་ལ་དབའ་བོར་མངོན་པར་རྫོམ་པ་ཟད་དོ། །

དེ་དག་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་དབྱུ་མ་ཐལ་
འགྱུར་བ་ལྟ་ཅི། ནང་པའི་བྱུང་མཐའ་སྒྲིབ་པའི་ལྟ་བའི་གས་སུའང་མི་ཆུད་པས་ཤིན་
དུ་ཐལ་ཆེའོ། །དེ་དག་ནི་དོན་དེ་ལ་མཁས་པའི་ཡང་དག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་མ་ཟེན་པའམ་ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཁྲིད་པ་གང་རུང་ལས་
མ་འདས་སོ། །དེ་ཡང་རྩ་ཤིས་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་
ཆུང་ནམས་ཕྱང་བར་འགྱུར། །རི་ལྟར་སྒྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྒྲགས་
ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་གནད་དོན་ལེགས་པར་
འཆོལ་བ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་སྤྱོད་དགོངས་རྒྱུ་ཞེས་པའི་
 རྟོག་གའི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ་བཏགས་དོན་འཆོལ་ལུགས་ལོག་
 པར་སོང་ནས་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁ་ཆོན་གང་ཡང་གཅོད་མི་ཐུབ་
 པར་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ལྟར་སྒྲངས་ཏེ། རང་ལའང་རང་གིས་ཡིད་ཆེས་བརྒྱགས་
 པར་མ་ཟད་གཞན་ལའང་ཡིད་ཆེས་བརྒྱག་དུ་འདུག་སྐྱེའི་དབྱེད་གཏམ་སྣ་ཆོགས་
 སྤྲས་པ་དེ་ནི་ནང་པའི་ལྟ་བའི་གས་སྤྱང་མ་སྤྱེབས། ཉིན་རྒྱུ་ལྟ་བའི་གས་སྤྱང་
 མ་སྤྱེབས། ལུབ་ཕྱོགས་པའི་ལྟ་བའི་གས་སྤྱང་མ་གཏོགས་པས། རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
 བས་རང་ཉིད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཅལ་གཏམ་སྤྱོག་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གོང་སྤྲས་
 ཀྱི་གཞུང་ཆོག་དེ་དག་གོ་ཐོས་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་རང་མཆང་ཆེས་གསལ་བའང་
 འདི་ལ་བཞེན་ནས་ལེགས་པར་རྟོགས་ལུས་སོ། །དེ་ནི་སྤྱོད་དགོངས་རྒྱུ་ཀྱི་
 རྩི་ཅམ་ཡང་མ་སྤྱོད་པར་མ་ཟད་དགོངས་བཞིག་གི་བསྟན་བཅོས་ཁོ་ནར་སྤང་བ་ནི།
 རྒྱས་པར་སྤྲོས་པས་ཆོག་ཀྱང་། ཤི་ཟེན་པའི་རོ་ལ་མཆོན་སྟུན་པ་དང་འབྲེལ་
 དེའི་རྩིས་སྤྱོགས་པ་དག་ལ་ཉེན་བརྒྱུས་ཤིག་བཏང་བ་ཡིན་པས་ཞིབ་
 དུ་སོམས་ཤིག །

འདིར་སྤྲས་པ། བྱ་བརྒྱ་ལུ་རྩོ་གཅིག་བཞིན་གནད་བསྟུན་པ། །སྤྱོད་
 སྤྱོད་ཡབ་སྤྲས་རིགས་པ་འདིར་གཡར་ཏེ། །སྤྱོད་སྤྱོད་ཕྱོགས་སྤྲ་ལངས་པའི་
 གངས་མེད་དབྱང་། །ལྷན་པ་འགེམས་པའི་སྤྱི་ཅན་ཅན་མིན་སྟུ། །སྤྱོད་ལྷན་སྟུ་
 ལའང་གཞོད་མེད་པན་རྒྱབས་ཀྱིས། །ལོག་རྟོག་དབྱང་གི་རྩི་འབངས་འཁོར་དང་
 བཅས། །བདེ་རྒྱག་བཅོམ་པའི་ཆབས་ཆེའི་ལས་ཡིན་ན། །ཡར་ཀྱི་མཆོམས་
 མེད་གསུངས་པ་དེ་ཕྱོགས་མཐུན། །གཞན་ཡང་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྤྱད་
 བས་ནས་སྤོང་བ་ཉིད་ཅེས་ཆོག་གི་སྟུན་པ་ལ་ཆགས་ཏེ་སྤོང་ཉིད་ལོག་པར་

སེམས་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་རྒྱུ་ཅིག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ངོས་འཛིན་ཐལ་ཆེ་
བའི་གཙོ་བོ་རྣམས་གོང་དུ་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ལེགས་པར་ཁེགས་ཟིན་མོད། ད་དུང་མ་གོ་བ་རྣམས་ལ་འདྲིར་བྱར་དུ་བཀག་
བ་ལྟར་སྒྲོ་གྲོས་ཞིབ་མོས་དབྱེད་པར་འཆལ་ལོ། །

ཆད་མ་དགོས་མེད་དུ་ལྟ་བ་དགག་པ།

གསུམ་པ་ཆད་མ་དགོས་མེད་དུ་ལྟ་བ་དགག་པ་ནི་འདྲིར་དགག་བྱ་
དང་། བསྐྱབ་བྱ་མི་བྱེད་པར་སྤྱི་ཕྱོག་ནས་རྣམ་རྟོག་འགོག་པར་བསམས་ཏེ། ཅི་
ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྟོང་ཉིད་སྒྲིམ་པ་མཆོག་དུ་ལྟ་ཞིང་ཆད་མ་དང་ཆད་མེན་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་དང་། ཐོས་བསམ་དང་དཀར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་འཆིང་བྱེད་འབའ་ཞིག་དུ་ལྟ་བ་ཆེས་ཆེར་བརྗོད་པས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་
བཤེས་གཉེན་ལོག་པས་བཟུང་བ་དེ་དག་ལྟ་བ་དེ་ལས་སྒྲོལ་བའི་དོན་དུ་དགག་
པ་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ཡང་ཡང་རེ་ཞིག་དོར་ནས་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་སུ་
བྱས་པ་འདྲི་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། བྱེད་ཅག་ལེགས་པར་ཉོན་ལ་
ཤན་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་འཇུག་ཡུལ་
གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ནས་ཐོས་བསམ་ཀྱིས་འཇུག་པ་བཀག་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
བྱེད་པ་བཤུག་པ། གཞུགས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་དང་སྤྱིར་ཅེའི་སྒྲིམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་
ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བཤུག་པ། མཐའ་བྲལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་སྒྲིམ་པ་ཅེར་
སོན་ནས་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སོང་བ་ལ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་
བཤུག་པ་དང་གསུམ་ལས་གཞན་མ་བཤུག་ལ། སྤྱི་མ་གཉིས་ནི་གསུང་རབ་ཆད་

མཐོ་པོ་རྣམས་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ཞིང་རྒྱས་པ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །དང་པོ་
 དེ་ནི་བོད་དུ་འོངས་པའི་ཉ་ཤང་གི་ལྷ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱིར་བྱ་ནག་ཉ་ཤང་གི་ལྷ་
 བ་ལ་མགོན་པོ་ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་ལུགས་བཟང་རྣམ་པར་དག་པ་དང་མ་དག་པ་གཉིས་
 སུ་ཡོད་པས། བོད་དུ་འབྱོར་བ་དེ་ནི་ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་ལུགས་
 བཟང་ལས་གོལ་སར་ཤོར་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཉ་ཤང་འདི་དང་། དེ་ཡི་རྗེས་འབྲང་
 གཙོ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ལས་ཀྱི་ཞེན་འདོད་ནི། དཔེར་ན། གཞི་བུམ་པ་ལྷ་བུ་
 དབང་པོའི་མདོན་སུམ་དང་རྟོག་པའི་སྤང་ཚུལ་ནི་བུམ་པ་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཆེ་བུམ་
 བ་རང་གི་ངོ་པོ་སྤང་ཚུལ་དང་བུམ་པ་ལུལ་རང་ངོས་ནས་སམ་རང་མཆོན་གྱིས་
 བུབ་པར་སྤང་ཚུལ་གཉིས་ཆུ་དང་འོ་མ་འབྲེས་པ་ལྷ་བུར་སྤང་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་སོང་
 བ་ནི། རང་གིས་ལྷ་ཚུལ་དང་མཐོང་ཚུལ་ལ་དཔགས་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་
 ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་གང་དང་གང་སྤང་ཡང་ཆོས་སོ་སོའི་རང་གི་ངོ་པོ་སྤང་ཚུལ་
 དང་། དེ་རང་ངོས་ནས་བུབ་པར་སྤང་ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་འབྲེས་ནས་སྤང་
 བ་རང་ཅག་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པར་མེད་པ་ནི་རང་རང་གི་ཁྱོད་བས་ཀྱང་བུབ་ལ།
 བསྟོན་དུང་མི་རྒྱས་པས་ན་སྒོ་ཡིས་སྤང་ཚུལ་དང་འདྲིན་ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་
 ཏུ་འབྲལ་ནས་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མཆོན་འདྲིན་འབའ་ཞིག་གོ་སྟུམ་ནས་སྤྱིན་
 དཀར་ནག་གང་གིས་ཉི་མ་སྤྱིབ་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པ་དང་། བྱི་དཀར་ནག་གང་
 གིས་སོ་བརྒྱབ་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པ་བཞིན་རྟོག་པ་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ཡང་
 རྣམ་རྟོག་ཁོ་ན་དང་འཁོར་བར་བཅིངས་པ་དང་། འཁོར་བའི་གནས་ལུགས་མཐོང་
 བར་སྤྱིབ་པ་ལ་འདྲུག་པར་མི་འདུག་པས། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་ཅི་ཡང་
 ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བསྟོམ་ན་རིམ་གྱིས་ལས་རྟིང་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་དང་། ལས་
 གསར་དུ་མི་གསོག་པས་ཐར་པ་འཕྲོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བསྟུགས་ཤིང་། དེ་བཞིན་

དུ་བསྐྱོམ་པར་ངལ་བརྒྱར་བསྟེན་པ་ཡང་བྱེད་དོ། །

འདི་ལྟ་བུའི་ལྷ་བ་འདི་ནི་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ལ་དབུད་པ་ཅིང་པོས་ལོག་པར་
ཞུགས་པ་ཡིན་པས་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཉིད་པར་ཐོག་མའི་སྒོ་བཀག་ཆེ་ཤོས་དང་།
རྟག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའི་སྒོ་བཀག་གི་གཏུན་ཤིང་ལྷ་བ་ཡང་སྤང་བས། གང་ལ་
ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ལེ་ལོའི་
གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་དེ་ཡིན་ཞིང་། རྟག་པ་ཐམས་ཅད་མཆོད་འཛིན་དང་། དགག་
བྱ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཁོ་ནར་བཟུང་ནས་འགོག་པས། དགག་བྱ་བཀག་བྱལ་ཆེ་བ་དང་
ཐལ་ཆེ་བས། བྱེ་མ་གནས་གཏོར་ལྷ་བ་པར་ལ་བཀོད་པའི་སྒྲིན་འདོགས་ཐམས་
ཅད་རང་ཐོག་ཏུ་དབབ་པ་ཁོ་ནའོ། །

སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི་སྒོ་ལ་སྤང་ཚུལ་དང་འཛིན་ཚུལ་གཉིས་
སུ་བྱེས་ནས་སྤང་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་སྤང་ཡང་འཛིན་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པས་འཛིན་
ཚུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་ཞུགས་ན་སྒོ་ཡང་དག་པ་དང་། འཛིན་ཚུལ་
གྱི་གཙོ་བོ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་ན་སྒོ་ལོག་པའམ་ལོག་ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། རྣལ་
འབྱོར་པས་སྒོ་དེ་ལ་འཛིན་སྤངས་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་དང་། ཆད་མས་གཞོད་པ་
ཡོད་མེད་བརྟགས་ནས་ཆད་མས་གཞོད་པ་ཡོད་ན་སྒོ་ཀྱན་ནས་དགག་དགོས་ཤིང་
གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་འབྲུག་པའི་ཆེ་གཞོད་
པ་མེད་པ་དང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་དོན་དུ་ངས་པར་
བསྐྱབ་དགོས་སོ། །དཔེར་ན། མི་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་མི་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྟོབས་
ཚུང་འཛོམས་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྟོག་པས་
བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་འཛོམས་ཀྱས་ཏེ། སྤྲ་མ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་རིགས་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་དང་ཉམས་ལྗོངས་འཛོན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དང་། ཉམས་ལྗོངས་ཇི་ཅམ་བསགས་

བ་དེ་ཙམ་དུ་འཛིན་སྟངས་རེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཤིན་ཏུ་
མང་ཞིང་ཉམས་སྤྱོད་བསགས་ན་སྟོན་རེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ནམ་པར་ཕྱིས་ནས་ལེགས་ཉེས་བརྟག་དགོས་ཀྱི་སྟོན་ཡོན་མ་
འབྱེད་པར་དབྱུག་པ་ལེབ་རྩུང་བྱེད་ན། རང་ཡང་ཉེས་རྩུང་ལོག་ཏུ་ལྷུང་སྒྱུ་གཤོན་མི་
ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགག་པ་རྒྱས་པ་ལོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཏུ་
ཤང་གི་ལྟ་བ་ལ་བབ་ཙམ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བསྒྲོམ་པ་སྒྲོམ་གྱི་མཆོག་
ཏུ་བརྟུང་བ་ནི། དེར་སང་ཡང་འཛམ་གླིང་གང་སར་ཆེས་མང་ཞིང་། ཁོང་ཆོས་ནི་
རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་གྱི་མཆོག་ཏུ་ལྟ་བ་ཙམ་ལས་དཔལ་མགོན་སྐུ་སྐྱབ་ཡབ་
སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྤངས་ནས་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་མི་སྤྲོ་ཞིང་རང་གི་ལུགས་ལྟར་
ལེན་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་དགག་པ་ཡང་ཉམས་སྤྱོད་ཆད་མ་དང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་པ་མཐེལ་བཞོལ་བྱ་བ་མི་དཀའ་ཡང་སྐབས་བསྐབས་
མི་མཁོ་བས་དགག་པ་མི་བྱེད་ལ། འོན་ཀྱང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་སྐྱོན་པ་
སངས་རྒྱས་དང་། སྐུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
བྱེད་པ་སྒྲོམ་པ་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་འདོད་པ་ཞིག་འདུག་ན། འདི་ཉིད་དགག་པར་
བྱ་བ་གཙུག་པོ་ཡིན་ཏེ། དངོས་བྱུང་ཁ་ལ་ཡོང་དུས་ལྟེ་ཡིས་བྱུང་ཟེར་བ་ལྟར་སྒྲོམ་
སྐྱབ་བྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་མདུན་ན་གསལ་བ་ཞིན་དུ་དེ་མིག་བརྩམས་ཀྱིས་
བཀག་སྟེ་འདུག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་པངས་སྟམ་སྟེ་དགག་པ་དངོས་ལ་ཞུགས་པ་ན། ཁྱོད་
ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་
གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་ཡིན། ཏུ་ཤང་གི་ལྟ་བ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན་བདེན་པ་སྤྲོ་བ་ཡིན་
མོད། དེ་སྐུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་བསམས་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ་ཆབས་
ཆེ་བ་ལོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

སྒྲོམ་བྲལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་ གསུངས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ།

སྒྲོམ་བྲལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་
ནི་སྒྲུལ་ན་ནི། དེ་བས་ཀྱང་འབྲུལ་ཆ་བས་ཆེ་སྟེ། སྒྲུག་གི་མགོ་དེ་ལྷག་གི་མགོ་ཡིན་
ནི་ཟེར་བ་དང་འབྲུལ་བས་དེ་ལས་ངོ་ཆ་ཆེ་བ་གཞན་མེད་པ་ནི་འོག་ཏུ་གསལ། རྒྱ་
ནག་ཏུ་ཤར་གི་ལྷགས་ལ་འང་གཉིས་ལས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་ལ་སྐྱུ་སྐྱབ་ཡབ་
སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་བྲལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཡིན་འདུག་པས་དེ་ལྷ་བྱའི་སྐྱུ་
སྐྱབ་ཡབ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་ལ་མཁས་པའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་ཤིན་ཏུ་མང་
བ་བཞུགས་ཡོད་ཀྱང་ཏུ་ཤར་འགའ་ཞིག་བསོད་ནམས་དམན་པས་དེ་ལྷ་བྱའི་
ལྷ་བ་དེ་ལོག་པར་གོ་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཞིག་མཐའ་བྲལ་གྱི་ལྷ་བར་
འབྲུལ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་སྐབས་བོད་དུ་འོངས་ནས་བོད་རིགས་
མོ་ཚུང་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱང་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་སྒྲོམ་དཔོན་ཀ་མ་
ལ་ཤི་ལས་སུན་ཕྱངས་ནས་བོད་ནས་བཏོན་ཟེན་པ་ཡིན་ཡང་། དེའི་རོལ་གདོན་
ཞུགས་པ་ལྷ་བྱ་དེའི་ཤུལ་འཛིན་སྤར་ཡང་དར་བ་འདི་ཡིན་ན། དེ་དག་ལ་བསམ་
པར་བྱ་བ་འདི་ཡོད་དོ། །ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིད་བྱེད་གཏན་དུ་
བཀག་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་རམ། ཡིད་བྱེད་རགས་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟར་དགོས་
པའི་དགོས་པ་བྲུད་པར་ཅན་གྱི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་འབྲུལ་བའི་སྒྲོམ་
པ་པོ་དེ་དང་། ཤི་བའི་རོ་བཙུགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ལ་
བྲུད་པར་མེད་པས་དེ་གཉིས་ཀ་སྤོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་ཐལ་ན་དེ་ལ་སྒྲོམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཅི་

ཞིག་བརྗོད། ཉ་ཤང་གི་གསོའ་དེས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་སྒྲོམ་ཞེས་པ་དེ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འདྲེན་གྱི་བྱ་ཆོག་ཡིན་པས་
 བསྒྲོམ་པའི་བྱ་བ་དང་བསྒྲོམ་བྱའི་ཡུལ་དང་སྒྲོམ་པ་པོ་དང་གསུམ་སོ་སོར་ཡོད་
 དགོས་པས། བསྒྲོམ་བྱའི་ཡུལ་དང་། བསྒྲོམ་པའི་བྱ་བ་ཅི་དང་ཅི་ཡོད། ཅི་ཡང་
 ཡིད་ལ་མི་བྱེད་སྟུང་ནས་དམིགས་པ་གཏང་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཆེ་ཅི་ཡང་ཡིད་
 ལ་མི་བྱེད་སྟུང་བ་དེ་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་སྒྲིབ་
 དང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་སྒྲིབ་དང་ནང་འགལ་ལ། དེ་ལ་དམིགས་པ་མ་གཏང་ན་
 དེ་ཉིད་སྒྲོམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་ཅིང་། གལ་ཏེ་གཉིད་མཐུག་པོ་ཁྱག་པ་ཡང་སྟོང་
 ཉིད་སྒྲོམ་པར་ཐལ་ལོ། །དགུག་གྱི་དུས་སུ་དོམ་དང་། འབྲི་བ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་
 སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་ཐལ་ཏེ། ཁ་བྱི་ལྟས་གྱི་ཡིད་བྱེད་བཀག་ནས་སེམས་ནང་དུ་སྤྱད་
 པར་བྱེད་པའི་བྱིར། བསམ་མཛོ་མ་བཏང་བར་གཏི་ཐུག་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་སྒྲོམ་
 དུ་སྒྲིབ་ནི་གནད་ཆེའི་བྱས་ཀྱང་སྐྱེད་དགོས་པ་འདུག་པས་སྒྲོམ་དུ་རྩི་ལྟར་འཐད་
 དེ་མི་འཐད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་ལྟ་བ་དང་ཡུལ་
 ཅན་གྱི་ལྟ་བ་གཉིས་ཡོད་དམ་མེད། དེ་ལྟ་བུའི་སྐབས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་བ་ལས་མེད་
 བ། ལྟ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་མེད་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་
 ཡིད་བྱེད་དང་འདྲ་ཤེས་ཡོད་པས་དེའི་སྐབས་ཡིད་བྱེད་གཏན་མེད་དུ་བཤད་པ་
 དང་འགལ་བ་ཁོ་ནའོ། །གཞན་ཡང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་སྟུང་དུ་སེམས་པ་དེ་
 སྒྲོམ་གྱི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་དང་མིན། མིན་ན་ནི་འདི་སྒྲོམ་དང་འདི་མི་སྒྲོམ་ཞེས་པའི་
 ཐ་སྙད་མི་འཐད་ལ། ཡིན་ན་ནི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པས་ཡིད་བྱེད་གཏན་མེད་བཤད་པ་
 མི་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡིད་བྱེད་གཏན་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཡིད་བྱེད་སྒྲིབ་
 མོ་ཅམ་ལས་མེད་པས་ན་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་སྒྲིབ་ཡིན་ནི་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་

བྱེད་ཡིད་བྱེད་སྤྱོད་མེད་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དོ་སྦྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དེ་རང་ཡིན་ནམ་དེ་ལས་གཞན་ཞིག་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། འདི་ནི་གཟུགས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སྦྱུང་ས་འདྲུག་སྒྲོམ་བའི་སྒྲུབ་ས་གྱི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དོ་སྦྱུང་ནས་སེམས་བརྟེན་བ་དང་བྱེད་བར་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་བ་ཇི་ལྟར་འཐད། གཤམ་ཏེ་དེས་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་ན། རྣམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྦྱུང་བའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་བར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ནི་མི་འཇ་སྟེ། ཟིན་བྱེད་གྲོགས་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་དང་། སྦྱིང་ཇེ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་བ་ལ་སོགས་བའི་ཆོགས་ལ་བརྟེན་མི་བརྟེན་གྱི་བྱེད་བར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ལ་སོགས་བ་ནི་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་བ་ལ་ཐན་བ་ལྟ་ཅི་གཞོད་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་བ་སྒྲོམ་བ་ཉིད་གྱིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡིད་བྱེད་ལའང་གཞོད་བར་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་གྲོགས་གྲོགས་ཅན་དུ་མི་འཐད་བའི་ཕྱིར་དང་། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དོ་སྦྱུང་བའི་སེམས་དེས་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ལ་སོགས་བའི་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཀག་གཤམ་མ་བཀག་གཤམ་ཏེ་བཀག་ན་ནི་དེའི་དགག་བྱར་འགྱུར་བས་དགག་བྱ་དང་འགོག་བྱེད་ཆ་རེག་དང་གང་རེག་ལྟར་ཐན་ཚུན་བགོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གྲོགས་སུ་གཏན་མི་འཐད་དོ། །གཤམ་ཏེ་མ་བཀག་ན་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཀག་བར་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དོ་སྦྱུང་བ་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་བ་མིན་གྱི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་རང་འགགས་སུ་སོང་བ་དེ་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་བས་ཀྱང་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་ཆེན་བ་གཉིད་དུ་ཞོར་བ་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་བར་ཐལ་བས། རྣལ་འབྱོར་བ་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་བའི་དོན་དུ་རིག་བ་བསྒྲིམ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་།

ཞི་གནས་སྒྲིམ་པའི་སྐབས་གཉིད་དང་། རྣམ་གཡང་དང་། རྣོངས་པ་དགག་པའི་
 ཆེད་དུ་རིག་པ་གཟེངས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཤེས་བཞིན་
 གྱིས་བྱ་ར་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་བྱུང་བའི་ཆེ་དེ་དག་ལ་ཉེས་དམིགས་སྒོ་དུ་
 མ་ནས་བལྟས་ཏེ་འགོག་དགོས་པ་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ལས་གསུངས་ཤིང་། བྱད་པར་
 དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། ཉན་ས་སོགས་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་
 དང་འགལ་བས་ནང་བའི་སྒྲིམ་རིམ་ཐམས་ཅད་ལས་སྤྱོད་ལ་དུ་གྱུར་པའོ། །

དེ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་རིམ་དུ་སེམས་གནས་དགུ་གསུངས་པ་ན་བར་གོ་
 རོས་ཅམ་ཡང་མེད་པར་རྟོག་བཟོ་གསལ་རྗེན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཅི་
 ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་སྟམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་འགགས་
 སུ་འགོ་བ་ཡིན་ན། ཁོང་ཁོ་མི་བྱེད་སྟམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་ཁོ་ཐམས་ཅད་རང་
 འགགས་སུ་འགོ་བ་དང་། ཟས་མི་ཟ་སྟམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟས་ཟ་སེམས་ཐམས་
 ཅད་རང་འགགས་སུ་སོང་ནས་ཟས་ཟ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་འདྲིག་
 རྟེན་རང་ག་བས་ཀྱང་ན་བའི་མཉན་བྱར་མི་འོས་པས། དེ་ལས་ཆེས་ཟབ་པའི་འདུ་
 ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ཆེ་རིང་པོར་སྐྱེས་པ་དང་། ཅི་ཡང་
 མེད་དང་སྲིད་ཅེའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་ནས་ཅི་ཡང་མེད་དང་སྲིད་ཅེར་སྐྱེས་པ་
 རྣམས་ལའང་འདུ་ཤེས་གཏན་ནས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང་སྟོང་ཉིད་སྒྲིམ་པར་ཐལ་
 འོ། །དེ་དག་སྤྱར་ཡང་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁོ་སོགས་འདུ་ཤེས་
 རགས་པ་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་གྲོལ་ལམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་
 བྱའང་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། སྲིད་ཅེའི་བར་དུ་སོང་
 བས་ཀྱང་། །སྤྱག་བསྐྱལ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པ་གྲུབ། །ཅེས་དེ་ལྟ་བུ་འཁོར་བར་སུ་
 མཐའ་མེད་པར་འཁོར་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། རང་ཅག་ཀྱང་དེ་དག་ཏུ་ལན་

དུ་མར་སྐྱེས་སྤྱོད་བར་མ་ཟད། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྤྱོད་མཐའ་མེད་
བ་སྤྱངས་ཟེན་པས་དེ་དག་འཆིང་བྱེད་འབའ་ཞིག་ལས་གྲོལ་བྱེད་དུ་ག་ལ་འཐད།
གལ་ཏེ་འདུལ་ཤིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དེ་གང་ཡིན། དེའི་འཛིན་སྤྱངས་ལ་ཅི་
འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་ཅད་བཅད་ན། རྣམ་མཁའ་ལ་སྤྱར་བསྐྱབས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལས་
ཅི་ཞིག་རྟོག་དེ་མི་རྟོག་དོ། །གཞན་ཡང་འདུལ་ཤིང་སྤྱོད་ལོད་ན་ཡིད་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་
པས་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཀག་བ་མི་འཐད་ལ། ཡིད་བྱེད་དེ་ཡང་འཆིང་བྱེད་ལས་
མ་འདས་པས་དེ་སྤྱོད་པ་འཆིང་བྱེད་ཉིད་ཡིན་གྱི་གྲོལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དོ། །

གཞན་ཡང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་སྤྱོད་པ་བསྤྱོད་པས་ཡིད་བྱེད་
ཐམས་ཅད་བཀག་སྐབ་ན་ངས་ཁོང་ཁོ་མི་བྱེད་སྤྱོད་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་
སེམས་མི་སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་བསྤྱོད་པས་ཁོང་ཁོ་དང་། འདོད་ཆགས་བཀག་སྐབ་ན་
སྤྱོད་དེ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་མོད། དེ་ལྟར་བཀག་མི་སྐབ་པ་ནི་སོ་སོས་སྤྱོད་བས་བྱུབ་
པ་དང་། ཆོས་པ་པལ་ཆེ་བས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་དང་། ཁོང་ཁོའི་སེམས་
སྤྱོད་བར་དགག་སྤྱོད་པ་རྒྱན་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་བཀག་མི་སྐབ་པ་རི་སྤྱོད་ཅིག་
བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་དག་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱང་བ་མ་རྒྱས་པས་ལན་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་ཨུ་དེ་མས།
ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །སྤྱོད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་
དང་། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། དེ་ཡུལ་སྤྱོད་བྱུངས་མེད་པ་ནི། །དེ་སྤྱོད་
བ་ནི་རྒྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་གསལ་བར་རྟོགས་རྒྱས་སོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བདག་མི་ནའོ་སྤྱོད་པ་དང་། བདག་མི་འཆིངོ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པོ་ཐ་མལ་
བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱན་ཆགས་སུ་ཡོད་ཀྱང་དེས་ན་བ་དང་འཆིང་བ་སྤྱོད་ཅེས་ཡང་
བཀག་མ་སྐབ་པ་མཐོང་ཆོས་ལྟར་རོ། །

མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་ལ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བཤད་པ།

ཁྱད་པར་དུ་མ་རིག་པ་ནི་ཉེས་སྒྲིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བར་མདོ་བསྟན་
 ཀྱན་ལས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་གོ་ཐོས་ཅམ་ཡང་མེད་པར་མ་རིག་པ་
 ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མ་རིག་པ་སྤྱོད་བར་འདོད་པ་ནི་རང་གི་རང་གིས་བརྒྱབས་པ་
 དང་འབྲེལ་བར་གྱིན་ཏུ་ཐ་ཆད་དེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། རིགས་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཅན་
 གསུངས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ང་ཡིན་ནོ་སྟེ་བ་དང་འབྲེལ། །གལ་ཏེ་དེས་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་སྟོང་པའོ་སྟེ་མ་བས་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་བར་སྟངས་གི་
 སྟོང་པ་དང་། བ་ཁང་དུ་བ་སྤྱང་གིས་སྟོང་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དགེ་སྟོང་
 གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་
 སྟོང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དེ་
 སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྟོང་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་དེ་དགག་བྱ་འཛིན་
 པའི་སྟོ་དང་། དེ་འཁོར་བ་འཆིང་བྱེད་དུ་ཐལ་བས་གཞུགས་འཛིན་པའི་སྟོ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་དེར་ཐལ་ཞིང་། ངས་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་པའོ་སྟེ་མ་བས་ཅད་ཀྱང་
 དགག་བྱ་འཛིན་པར་ཐལ་བས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགག་བྱ་དམ་པོར་བཟུང་ནས་དེ་
 ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་སྟེ་བ་ནི་གྱིན་ཏུ་ཡ་མཆན་ཆེལོ། །

དེས་ན་མཁས་སྟོམ་འགའ་ཞིག་གིས་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་དམ་བཅའ་
 མེད་ཟེར་བ་དང་། བཤེས་གཉེན་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པ་སྟོམ་ཟབ་མོར་སྟེ་བ་དང་། བྱི་རོལ་པས་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པའི་དོན་
 ཅན་དུ་སྟེ་བ་དང་། བྱིས་པས་བདག་གི་མ་མོ་གཤམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་རྣམས་ལུས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་མི་འབྲེལ་བ་ཅམ་མ་གཏོགས་བསམ་པའི་འབྱེར་སོ་གཅིག་གྱུར་ཁོ་ནའོ། །དེས་

ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་དུ་སྦྱར་བ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དང་
འགལ་བས་སྦྱ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལྟ་ཅི། རྒྱབ་འགལ་འབའ་ཞིག་གོ། །དེ་ལྟར་
ཡིན་པ་གོང་དུ་འང་བསྟན་ཟིན་ལ་འོག་ནས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་
སྒྲོམ་པ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་རྟོག་གང་སྦྱེས་ཀྱང་འཁོར་
བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་འོ་ཞེ་ན། སྦྱར་རྣམ་རྟོག་ལ་གཉིས་
ཏེ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། མ་རྟོགས་པ་དང་། འོག་རྟོག་
ལ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། །

རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བཤད་པ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་
ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། ངས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དོ་སྟེས་བཤད་རྣམ་རྟོག་ཡིན་པས།
རང་གི་རྣམ་རྟོག་དང་དུ་སྦྱངས་ནས་རྣམ་རྟོག་འགོག་མི་ཐུབ་ཅིང་། འཆིང་བྱེད་
དང་དུ་སྦྱངས་ནས་འཆིང་བྱེད་དགག་པར་བཅམས་པ་དོན་མེད་དེ། དུག་གིས་
དུག་སེལ་བ་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཡང་དག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བསྒྲུམས་པ་ལས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་།
སྒྲོབ་ལས་དུ་པར་ཕྱིན་དུག་ལ་སྦྱོད་པའི་སྒྲོ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེ་བས་རྣམ་རྟོག་དེ་ཐམས་ཅད་བཀག་དགོས་ན། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་དང་འགལ་བ་ལྟག་སྦྱོད་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཐོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ཆེན་
དུ་མ་སྦྱོས་ཤིག །གཞན་ཡང་སོ་སོ་སྦྱེ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དེའི་དགག་
བྱ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་དེའི་འགོག་བྱེད་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་ཞིང་། འགོག་བྱེད་
མེད་ན་དགག་བྱ་བཀག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་བསྟུས་ན། ཕྱིན་ཅི་
མ་འོག་པའི་རྟོག་པ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བ་ལས། ཕྱིན་ཅི་འོག་གི་རྟོག་པ་རྣམས་
ཉམས་རྒྱུད་ཇེ་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི། སྦྱང་དོར་གྱི་གནས་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་བའི་

སྒོ་དང་། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བཟོད་པའི་ལམ་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་
 པར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བབས་པ་དེ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་
 མ་ཤེས་པར་རྟོག་པ་ལེགས་ཉེས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་བརྩམས་པ་ནི་ཟས་གཅིག་
 གིས་བསྐྱེད་ནས་ཟས་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་ལྟོགས་སྒྲོམ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་
 དང་། ཁྱད་པར་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་གྲལ་དུ་བསྐྱེད་ནས་བཟང་རྟོག་དང་།
 ངན་རྟོག་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་བརྩམས་ཏེ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་པ་
 དང་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བ་དག་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དགོ་
 སྒོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱེད་པ་བཅད་བརྟེན་པའི་གསེར་བཞིན་
 དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །ལྷང་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་
 རྟོན་པ་བཞི་དང་མི་རྟོན་པ་བཞིས་བརྟག་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། སྒོང་པ་
 ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འབྲམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་
 ཐུགས་རྩེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང་། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཕྱུད་པར་
 མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་། མིད་པའི་ཐུག་རྩ་གཅོད་བྱེད་ལམ། །ངས་ནི་ཁྱེད་
 ཅག་རྣམས་ལ་བསྟན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོན་མཛད་དེ། །ཁྱེད་ཅག་རྣམས་
 ཀྱིས་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། ཐུབ་རྣམས་སྒྲིག་པ་ཚུ་ཡིས་མི་འཁྱེད་ཞིང་། །འགྲོ་
 བའི་སྐྱུ་བ་བསྐྱེད་པུ་གུ་གིས་མི་སེལ་ལ། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་མིན་
 དེ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ལུང་མཐའ་
 ཡས་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉན་དགོས་པ་དང་ཉན་ནས་བསམ་དགོས་པ། བསམ་
 པའི་དོན་ལ་བརྟག་དབྱེད་ནན་ཏན་དགོས་པ་དང་རི་ལྟར་བརྟགས་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ནང་པའི་
 ཆོས་ལྟ་ཅི། དེ་དང་ལོག་སྐྱེབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་

ལྷན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། སྒྲོམ་པ་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་བསྐྱེམས་ནས་བསྐྱབ་དགོས་པ་ལེགས་པར་བསྟན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཅི་ལྟས་སྒྲོབ་
པར་གྱིས་ཤིག །

གཉིས་པ། མ་རྟོགས་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ་ནམ་རྟོག་ཏུ་བྱས་ནས་
དེ་འགོག་པའི་དོན་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་དགོས་
པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་མོད། བྱེད་ཅག་ལ་བསམ་པར་བྱ་བ་འདི་ཡོད་དེ། གང་དགག་
པར་བྱ་བའི་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་དོས་ཟེན་ནས་འགོག་
དགོས་པས་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་དེས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། བྱེད་ཅག་ནི་ལོང་བས་མདའ་
བརྒྱབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་དང་འགོག་བྱེད་ཅི་ལ་ཤེས་ཏེ། དགག་བྱ་དང་།
འགོག་བྱེད་དང་། དགག་པར་བྱ་བ་གསུམ་སོ་སོར་ཡོད་པ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་ཀླག་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པ་ནི་སྒྲུང་དོར་
ཀྱི་གནས་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་དེའི་གནས་ལ་འཐོམས་
པའི་སྒྲོངས་པ་དག་ནི་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཞེས་བྱ་ལ། སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་སྤྱི་བགས་
ལ་རིམ་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་
ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་གཙོ་བོ་ནི་བདག་རྟོག་པར་འཛིན་པ་དང་། བདག་ལུས་གཙང་
བ་དང་། བདེ་བ་དང་། བདག་རང་རྒྱ་བའམ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་འཛིན་པ་བཞི་ཡིན་
ལ། འདི་བཞི་ནི་ཐར་པ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་མདོ་
བསྟན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་དེ་བྱེད་ཅག་གིས་ཨེ་ཤེས། མ་ཤེས་ན་
ནི་ནམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་འཆིང་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པའི་དོན་དུ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་
མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་མོ་ཞེས་སྤྱི་བ་ནི་སྒྲོན་པའི་སྤྱང་གཏམ་ཁོ་ན་ཉེ་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་
ཅལ་གཏམ་འབའ་ཞིག་གོ། །ཤེས་ན་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་འགོག་པའི་དོན་དུ་ཅིའི་

ཕྱིར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་པ་ནི་རྒྱུ་མ་ཡོང་དོགས་ནས་མགོ་བོ་བརྟམས་
ཏེ་ཉལ་སྒྲོད་ཟེར་བ་དང་འབྲེལ།

དོན་བསྐྱུས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེས་ཕྱ་བ་ནི་རང་ལ་དམིགས་
ནས་ངར་སེམས་པ་དང་། ང་ཡི་བར་སེམས་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་འདི་གཉིས་
ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་ནི་ཐ་ན་མི་ལམ་ཚུན་ཡང་སྐྱེས་ཤིང་། ཁྱེད་ཅག་སྒྲོམ་དུ་བྱས་
པའི་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་དུ་འང་ངས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་སྒྲུམ་དུ་སེམས་པ་དེ་
གཉིས་རྒྱུ་ཆགས་སུ་སྐྱེས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་ལ་བསྐྱེད་པར་གནས་ཀྱང་རྣམ་
རྟོག་དེ་གཉིས་ལ་ཅི་ཡང་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ངོས་ཟིན་ནས་དེའི་གཞོད་
བྱེད་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོམ་དུ་བསྐྱེད་པ་དེར་བསྐྱེད་པར་བསྒྲོམས་
ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱ་བའི་རྣམ་རྟོག་མངོན་གྱུར་ཅམ་ཡང་འགོག་པ་མི་སྲིད་པས། རྣམ་
རྟོག་འགོག་པའི་དོན་དུ་ཅི་ལ་སོང་རྣམ་དཔྱོད་ཡོད་ན་ལེགས་པར་དཔྱོད་ཅིག དེ་
ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཐུན་སྒྲོམ་སྐྱབས་རྣམ་རྟོག་རགས་པ་མ་སྐྱེས་པ་ཅམ་ཡིན་མོད། དེ་
ལས་ལྷང་བའམ་དེ་ཉམས་པ་ན་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་སྤར་འཆང་བ་ནི་རི་སྤང་གི་ཁང་
པའི་སྒོ་བརྒྱབ་ན་རྒྱང་རགས་པ་ནང་དུ་མི་འོང་ཡང་སྒོ་ཕྱེ་ན་དེ་མ་ཐག་སྤར་འཆང་
བ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་ཆེན་ལ་བདག་གི་སྒྲོམ་འདི་མཆོག་གོ་གཞན་
ཀྱི་སྒྲོམ་ནི་དམན་པའོ་སྒྲུམ་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། བདག་གཞན་རིས་སུ་བཅད་པའི་
འདུ་ཤེས་དང་ང་དང་ང་ཡི་པའི་འདུ་ཤེས་རྒྱུན་དུ་འཆང་བ་ནི་ཁོ་པས་བྱེད་བབ་ལ་
དཔགས་ནས་ཤེས་པས་རང་གིས་རྣམ་རྟོག་དང་དུ་ལེན་བཞིན་དུ་རྣམ་རྟོག་ཐམས་
ཅད་བཀག་གོ་སྤྲོ་བ་ནི་རྩོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་མོ་སྒྲུམ་དུ་སེམས་
པའི་ཆེ་བདག་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་སྒྲོམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུ་ཆགས་སུ་

སྐྱེས་པས་དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་འདྲ་བར་
བས་ཀྱང་རྣམ་རྟོག་ཕྱ་མོས་རྒྱན་དུ་བཅིངས་ཤིང་དེ་ཉིད་འགོག་མི་རུས་པ་ནི་སྒོ་ཁ་
ནང་དུ་སྤྱོད་པས་ནས་བལྟས་ན་ཅིས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར། དེ་ལྟར་འགྱུར་བའང་བཙུགས་
ལྟ་འདས་ཀྱིས་རྟོ་རྟེན་གཙོད་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་
པོ། དེ་དག་ནི་ཆོས་སུ་འདུཤེས་འཇུག་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་
པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་སྒོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་གང་ཟག་ཏུ་
འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་དག་གིས་ཆོས་མེད་པ་འདུཤེས་འཇུག་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གིས་
བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་སྒོག་ཏུ་འཛིན་པ་
དང་གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་འདྲ་བའི་དེ་ལྟ་བུའི་འདུཤེས་སྐྱེས་ན། ལྟོང་པ་ཉིད་ལ་གོ་བ་
ཅམ་ཡང་མེད་པ་རྣམས་ལ་འདུཤེས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་འདུཤེས་
མེད་ན་སྤིང་བས་བསྐྱུས་པའི་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
མེད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འདུཤེས་བྱུང་ན་སྤིང་བའི་ལས་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་
གིས་འབྱུང་བས་བྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཡང་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ལས་
འབའ་ཞིག་ཏུ་འདུ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གྲོལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་མ་ཟད། གྲོལ་བྱེད་
ཀྱི་ལས་མཐའ་དག་སྒྲོ་བཀག་ནས་སྤོང་བ་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་བདག་དང་བདག་གི་
བར་མངོན་པར་ཞེན་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་མོ་སྒྲུམ་
དུ་མངོན་པར་རྒྱུ་པ་དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྤྱིང་གི་དཀྱིལ་དུ་དམ་
གིས་གིས་བཟུང་ནས་ཡོད་པས་རྣམ་རྟོག་དེ་ཉིད་ཁ་ཅམ་ཡང་མི་བྱི་བར་མ་ཟད།
རྣམ་རྟོག་དེའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་ནས་སྤིང་བའི་ལས་འབའ་ཞིག་གསལ་བ་ཡིན་

ཏེ། རྣམ་རྟོག་དེའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་ལས་ཡིན་ན་སྲིད་པའི་ལས་ཡིན་པས་
 ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བསྐྱོམས་པས་ལས་གསར་
 པ་བཀག་ཅིང་ལས་རྟོག་པ་ཟད་ནས་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་སྐྱེ་དཔེར་ན། མེ་འབར་བར་
 འབྲུད་ཤིང་གསར་སྟོན་མེད་ན་སྤར་ཡོད་ཟད་ནས་མེ་ཤི་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
 སྤྱོད་པའང་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ཅལ་གཏམ་འབའ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟར་དཔལ་ཚས་ཀྱི་
 གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་དུ། གཉིས་ཟད་དོན་དུ་འབད་ནའང་། །ལས་ཟད་དུབ་པ་
 དོན་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ལས་གང་ཡིན་ཡང་ཉོན་
 མོངས་པའི་རྩ་རྒྱལས་ལྟ་བུ་ཉོན་མོངས་པའི་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཤི་སྟག་ཡིན་ན།
 ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་ན་ལས་ཟད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་ཟད་ན་ལས་
 ཡོད་ཀྱང་དེས་འཆིང་བར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས། སྲིད་པའི་སྲིད་
 ལས་རྣམ་བཞུལ་བས། །ལས་གཞན་འཕེན་རུས་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་
 ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དོ་སྟུང་པའི་སྒོ་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་དངོས་
 སམ་དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པ་ལས་མི་འདའ་བ་ལེགས་པར་རྟོགས་རུས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ལས་དེ་ཉིད་ཀྱང་དུད་འགོ་ལ་
 སོགས་པའི་སྐྱོན་སྟགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ། །ཅི་
 འདྲ་བ་ཡི་ལས་བྱེད་པ། །འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྟུང་པའང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་
 རྣམ་རྟོག་ཡིན་པས་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པར་
 བཅུང་བ་ནི་རྒྱུ་མས་རྒྱུ་མ་བརྟུངས་པས་རྒྱུ་མ་མི་འགོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་
 རྣམ་རྟོག་གི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་རྟོག་གི་ཅ་བ་གང་ཡིན་མ་ཤེས་པས་རྣམ་རྟོག་འགོག་

པར་བརྩམས་པའང་སྒྲུང་ཆེན་གྱིས་འཁྲུག་བྱེད་པ་དང་འབྲ་བས། ངལ་བ་སྟོང་ཟད་
དུ་སོང་བར་མ་ཟད་དེ་ལྷ་བྱ་སྒྲོམ་པ་བསྐྱངས་ཆེན་གཙང་བཙོག་ཀྱང་མི་བྱེ་པར་
སྒྲུག་སྒྲོངས་སུ་འགྱུར་རྒྱུར་གཏོན་མི་ཟེལ། །

དེ་དག་ལུང་ཆད་མ་དང་འགལ་བ་བསྟན་པ་ནི། དཔལ་མགོན་འཕགས་
པ་སྐུ་སྐྱབ་གྱིས། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། །དེ་ཡི་སྐྱབ་པ་མདོར་བསྡུས་ན། །མདོར་
ན་དད་དང་ཤེས་རབ་པོ། །དད་ཅན་ཉིད་ཕྱིར་ཆོས་ལ་བརྟེན། །ཤེས་རབ་ལྡན་
ཕྱིར་ཡང་དག་རིག། །འདི་གཉིས་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་སྟེ། །འདི་སྟོན་འགྲོ་བ་དད་
པ་ཡིན། །འདུན་དང་ཞེ་སྤང་འཇིགས་པ་དང་། །སྒྲོངས་པས་གང་ཞིག་ཆོས་མི་
འདལ། །དེ་ནི་དད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ངེས་པར་ལེགས་པའི་སྟོད་མཆོག་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པས། མདོན་མཐོ་རྒྱན་མར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་ངེས་ལེགས་ཐར་པའི་རྒྱ་
སྐྱབ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གནད་བསྡུས་པའི་རྒྱའི་གཙོ་
བོ་གཉིས་ནི། ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་བདེན་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་དད་པའི་
དད་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལས་
གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི་དད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷ་
བྱའི་དད་པ་ཡོད་ན་ཆོས་སྐྱབ་པ་ངང་གིས་འབྱུང་ལ། དེ་ལྷ་བྱའི་ཤེས་རབ་ཡོད་
ན་ཡང་དག་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རིག་པར་འགྱུར་བ་བསྟན་ལ། བྱེད་ཅག་
གིས་ནི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་གྱི་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ། དད་པ་དང་ཤེས་
རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོ་བཀག་ནས་ཐུན་སྒྲོམ་དེ་ཉིད་གྲོལ་ལམ་དུ་སྐྱ་བས། སྐུ་སྐྱབ་
ཀྱི་ལུགས་ལས་རྒྱབ་འགལ་འབའ་ཞིག་པོ། །

འགྲོ་བ་བཞི་ནི་དབེར་ན། །ཤ་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ལུག་བསད་པ་
ལྷ་བྱ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དགེ་བའི་ཆོས་དང་འགལ་བ་སྟོད་པ་ནི་འདུན་

བས་འགོ་བ་དང་། ཞེ་སྤང་གི་དབང་གིས་གཞན་ལ་འཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཞེ་སྤང་གིས་
 འགོ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་དང་ཉེས་ཆད་སོགས་ལ་འཇིགས་ནས་དག་བའི་
 ཆོས་དང་འགལ་བར་སྤྱོད་པ་ནི་འཇིགས་པས་འགོ་བ་དང་། བ་མཁམ་སློབ་དཔོན་
 སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གཞན་གསོད་པ་ཆོས་སུ་སྦྱ་བའམ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་གྲོ་ལ་
 ལམ་དུ་སྦྱ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ནི་སྤངས་པས་འགོ་བ་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་འགོ་བ་བཞི་གང་གི་དབང་དུ་མ་བཏང་བར་ཆོས་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་
 ནི་དད་པ་ཅན་ཞེས་བརྗོད་ཅེས་གསུངས་པས། བྱེད་ཅག་ནི་སྤངས་པས་འགོ་བ་
 ཁོ་ན་ཡིན་པས་རྣམ་གྲོལ་སྦྱབ་པའི་དད་པ་ཅན་དུ་ག་ལ་རུང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་
 ལྡན་ཆེ་བས་དབུ་མ་འབྲུག་པ་ལས། སོ་སོ་སྦྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཐོས་
 ནས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་
 བྱང་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་ལྡང་བར་གྱུར་བ་གང་ཡིན་པ། །དེ་
 ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྒོ་ཡི་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྤྱོད་ནི་
 དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་
 འགོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་སྤངས་ནས་གནས་པར་
 འགྱུར། །སྦྱོན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྟོང་རྗེ་བསྟེན་པར་བྱེད། །བཟོད་པ་སྒོམ་
 བྱེད་དེ་ཡི་དག་བའང་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །འགོ་བ་དགོལ་བར་བྱ་བྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོ་
 བྱེད་ཅིང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད། །

ཅེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་བ་ལྟགས་སྤྱོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཅི་ཡང་
 ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྤྱོད་ཉིད་དུ་བཟུང་སྟེ་རྣམ་དཀར་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་དང་། བྱེད་པར་ཐོས་
 པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྒོ་ཐམས་ཅད་འཆིང་
 བྱེད་དུ་བལྟས་ཏེ་དགག་པར་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་

མགོན་པོས། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། སངས་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །དེ་
ལ་དག་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན། །དག་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་བཅས་པ། །འདི་མཉན་པ་
ཡི་སྣང་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱུ་བསྐྱེན་དང་ཀྱན་འདི་དང་། །སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
སོགས་སྤྱོད་པས། །ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི། །སྣང་དུ་དམ་པ་རྣམས་
བཞེད་དོ། །ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆའི་གཞུང་ལུགས་མཉན་པའི་སྣང་ལྡན་ལ།
དེ་ལྟ་བུའི་འོས་ཆོས་ཆང་དགོས་པ་བསྐྱེན་པ་དེ་དང་ཡང་རྒྱབ་འགལ་ཁོ་ན་སྟེ།
ཁྱེད་ཅག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྣང་གི་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་སྤོངས་པ་དང་དུ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལས། སློམ་རིམ་བར་པ་
ལས་ཀྱང་། འདི་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་ལྡན་
པས་དེ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམས་དང་རྒྱུན་རྣམས་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་དང་རྒྱུན་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་མ་ཞོར་ཅིང་མ་ཆང་བ་མེད་
པ་རྣམས་བརྟེན་པར་བྱའོ། །རྒྱ་ཞོར་བ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ན་ནི་ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་
ཞིག་གིས་ཀྱང་འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་འཐོབ་པ་མེད་དོ། །དཔེར་ན་རྩ་ཙུ་ལས་འོ་མ་
བཞོ་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱ་མཐའ་དག་མ་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་མེད་
དེ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་བྱུང་བ་ཞིག་མེད་ན་སྤྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་
བྱ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བས་ན་འབྲས་བྱ་དེ་འདོད་པས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་མ་ཞོར་བ་མཐའ་དག་ལ་
བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་བ་ལྷག་སྤྱོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་གྲོལ་བསྐྱུབ་པ་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཡོངས་
སྤྱུ་ཆང་བ་དང་མ་ཞོར་བ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ ཁྱེད་ཅག་
གིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང་། དེ་ཡང་དད་པ་

དང་ཤེས་རབ་སོགས་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་རྩོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ནི་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་ཚས་བྱེད་ལུགས་ཡིན་གྱི་སྒྲིམ་དངོས་གཞིའི་སྐབས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དགོས་པར་སྒྲིམ་ནའང་མི་རིགས་ཏེ། རང་པའི་སྒྲིམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཞི་ལྷག་གི་སྒྲིམ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། དང་པོ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་དངོས་གཞིའམ་དེའི་རྗེས་མཐུན་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་དགོས་པ་གང་ཞིག་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་དངོས་གཞི་ལྟ་ཅི་དེ་སྒྲིམ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འང་མི་འགྲོ་བའི་ཁར་དེའི་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ཚན་སྒྲིམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་དབྱུས་མཐའ་ལས། ཉེས་པ་ལྷ་སྒྲིང་འདུ་བྱེད་བརྒྱུ། །བཏེན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉེས་པ་ལྷ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་དུས་སུ་ལེ་ལའི་ཉེས་པ་སྟེ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ལ་མི་མོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཙོན་པའི་ཆེ་གདམས་ངག་བརྗོད་པའི་བརྗོད་ངས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྟེ་དམིགས་རྣམ་བརྗོད་ནས་མཉམ་པར་འཇུག་པ་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་བྱིང་ཁྲོད་གང་རུང་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་སྟེ། དེ་ཡིས་དམིགས་རྣམ་ཞོར་ནས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱ་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱིང་ཁྲོད་གང་རུང་བྱུང་བའི་ཆེ་དེའི་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བར་མི་རྩོམ་ན་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་སྟེ། བྱིང་ཁྲོད་ཞི་བར་བྱ་མི་རྣམས་ཏེ། སེམས་རྣམ་དུ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱིང་ཁྲོད་མི་སྐྱེ་བའི་ཆེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་སྟེ། དེ་ཡིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དམིགས་པ་ལ་གནས་བཞིན་པ་དེ་མི་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱུ་ལས་དང་པོ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་མཐོང་བའི་དད་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དོན་དུ་གཉེན་པའི་འདུན་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱབ་པ་ལ་ལྷག་པར་སྒྲིམ་པའི་

བཙུན་འགྲུས། འདི་ལས་བྱུང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བཞི་ནི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་ཡིན་
པས་འདི་བཞི་ཇི་ཙམ་སྟོབས་ཆེ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལེ་ལོ་འཛོམས་ནས་དེ་ལྷ་བྱའི་
ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱབ་པ་ལ་ངང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །བརྗེད་ངས་ཀྱི་གཉེན་
པོ་ནི་བླ་བ་ཡིན་པས་འདི་ཉིང་ཇི་ཙམ་སྟོབས་ཆེ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་བརྗེད་ངས་
ཉམས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྣམ་བཟོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱིང་
ཚོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཤེས་བཞིན་ཏེ་འདི་ཇི་ཙམ་སྟོབས་འཕེལ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་བྱིང་
ཚོད་འཛོམས་པའི་སྟོབས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱིང་ཚོད་གང་རུང་བྱུང་བའི་ཆེ་
གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དེའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ། ཤེས་བཞིན་དང་
བཅས་པའི་སེམས་པས་ཡུལ་ལ་སྦྲར་སེམས་འཇུག་པ་བཟོན་པར་བྱས་ནས་བྱིང་
ཚོད་འགོག་པར་བྱེད་པའོ། །བྱིང་ཚོད་མ་བྱུང་བའི་ཆེ་གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་
བྱེད་པའི་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྦྱང་བ་སྟེ་གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་
བརྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་ལ་བཟོན་ནས་ཉེས་པ་ལྷ་སྦྱང་བ་དང་
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་སྟེལ་བ་ལས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྐྱབ་པར་བྱེད་
ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་མི་འགྲུབ་
པར་བསྟན་པས། བྱིང་ཅག་ནི་དེ་ལྷ་བྱའི་ཡོན་ཏན་བྱི་ཙམ་ཡང་མི་བསྟོས་པར་
ཚོངས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་དག་གོལ་དུ་རྫོམ་པའི་ཕྱིར། ནང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གོལ་ས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །

དེ་ལྷ་བྱའི་ལྷག་མཐོང་སྟོམ་ཚུལ་ཡང་དེས་འཇུག་མོད། འོན་ཀྱང་གནད་
བསྐྱུས་ཤིག་བཀོད་ན། དགོ་བའི་དམིགས་པ་ལས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བའི་
ངང་ནས་དེའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་སམ། གཙོ་བོ་དེའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་རྒྱུན་
བསྐྱེད་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ལྷག་མཐོང་སྟོམ་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་བྱིང་གིས་དེ་

ལ་བདག་མེད་སོ་སོར་རྟོག་། སོ་སོ་དེ་བརྟགས་གལ་ཏེ་བསྐྱོམ་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཐུ་
ངན་འདས་ཐོབ་འབྲས་བྱའི་རྒྱ། །རྒྱ་གཞན་གང་ཡིན་དེ་ན་ཞི་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
དགོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ནི་གནས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཐོབ་
སྟེ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྒྲོམ་པར་བྱེད། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡེ་
ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ། །ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤུན་སྤུམ་
ཆོགས། །ཞེས་སོགས་བསྐྱོམ་རིམ་བར་པ་ལས་བྲངས་པའི་ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་
དེ་དག་ལ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ཞིབ་ཏུ་རང་གིས་
ཀྱང་བསམས་ཤིང་། ཡང་དག་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལས་ཀྱང་མཉན་པར་
བྱས་ནས་གཞུང་དོན་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྲན་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཉིན་མཆོན་ཀུན་ཏུ་
བཤགས་སྒྲོམ་ལ་འབད་པར་གྱིས་ཤིག་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་
པས་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས། །ཞེས་པས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་
དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཇི་ཟབ་ཇི་གསལ་དུ་བྱིན་པ་དེ་ཅུམ་གྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་
རྣམ་པར་ཇི་དག་དང་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པར་འགྱུར་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་བྲུབ་པར་
ལྟ་བུའམ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་ཞེན་པ་ཇི་ཅུམ་ཆེར་བྱིན་པ་དེ་ཅུམ་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བྲི་མ་
ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྲིམས་དག་རང་
བཞིན་ལྟ། །དེ་བྱིར་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
ལས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་སྤྱང་བ་གཞིར་བྱས་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་
དག་པ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་པ་དང་། དེ་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤུན་སྤུམ་
ཆོགས་པར་འགྱུར་བ་གསུངས་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཀག་དགོས་པ་ཟུར་ཅུམ་ཡང་མ་
གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་གཞུང་ལུགས་ཆད་ལྡན་རྣམས་ལ་ཐོས་པ་དང་
བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ཡ་མ་བྲལ་བར་བརྩོན་པར་གྱིས་ཤིག་རང་ཉིད་ཆོས་གལ་དུ་

སྒྲེབས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བཀའ་ཉེ་མ་སྒྲོ་ཅིག་ལྷོགས་པ་ཟས་གྲུ་སྒྲེབས་ནས་
 ཟས་མི་ཟ་བར་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུར་ཆོས་གྲུ་ཆོས་སྒྲོང་བར་མ་བྱོས་ཤིག་ད་
 བྱང་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་འདི་ཅམ་མོ། །

དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོན་ཡོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྒྲོན་ཆོས་བྱེད་ལུགས་
 མ་ཞོར་བ་ཞིག་ལ་འཇུག་དགོས་པས། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམ་མ་ཞིག་བྱ་བར་འདོད་ན་
 དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། བླ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཉེ་
 དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་ཡི་སྒྲོབས་སྒྲེལ་བའི་སྒྲོན་པ་བསྐྱབ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་རི་ཅམ་
 འཕེལ་བ་དང་རི་ཅམ་སྒྲོབས་ཆེ་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོས་གནད་དུ་སྒྲིན་པ་དང་གོང་དུ་
 འཕེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུ་ལས། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་
 པོ་ལྟ་དང་པར་བྱིན་དང་པོ་ལྟ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་པའང་ཤེས་རབ་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་
 ལེན་སྒྲོབས་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་དེ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
 ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། །ཞེས་
 དང་། མདོ་སྙུང་པ་ལས་ཀྱང་། དཔུས་ལོང་དམིགས་བྱ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཐུག་ཐིག་
 རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྲེང་འཇུག་པ་ག་ལ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་མེད་ན་
 མིག་མེད་པ་རོལ་བྱིན་ལྟ་འདི། །དམིགས་བྱ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་རྟུས་མ་
 ཡིན། །ཞེས་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་རི་
 སྒྲོན་བཀའ་སྙུལ་པ། །རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག། ཅེས་སོགས་མདོ་
 བསྟན་དུ་མ་ལས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་དང་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཐམས་
 ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་དེ་ལས་སྒྲིན་པ་དང་ཆུལ་ཐིམས་
 ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་
 གོང་དུ་འཕེལ་བ་དེ་དེའི་ཐབས་སམ་ཡན་ལག་དུ་འགྲོ་བར་ཤེས་རབ་བྱས་ནས་དེ་

དང་མཐུན་པར་སྒོམ་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། སྒྲོམ་པ་ཡ་མ་བྲལ་བར་སྒྲོམ་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་འཆོལ་དགོས་པ་ནི་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། རྣལ་
དབྱེད་འཕེལ་རིམ་དང་མཐུན་པར་སྒྲོམ་གྱི་དུག་གས་ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་ཟབ་པ་དང་
རྒྱ་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་དེ་ཉིད་ལས། །དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་རྣལ་
གཉིས་མཐོང་། །རྣལ་འབྱོར་པ་དང་པལ་པའོ། །དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པལ་པ་ནི། །རྣལ་
འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཅིང་། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་སྒྲོ་བྱུང་གིས། །གོང་མ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་རང་ག་བའི་ཆོས་
སྤྱོད་ཀྱི་ཉམས་ཞིབ་ནི་ཐ་སྟོད་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་བོ་སྒོམ་པའི་རྗེས་འབྲང་
གི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་མཐུ་ལས་རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་ཆད་མཐོ་རུ་སོང་
ནས་གྲུབ་མཐའ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་
པ་ཞུགས་སྟབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང་དགག་བྱ་རགས་པ་ཙམ་དགག་
པར་རུས་ཤིང་། སྤྱ་བའི་དགག་བྱ་འགོག་པར་མི་རུས་པས་མཐའ་གཉིས་གང་རུང་
ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྤྱངས་པས་ཆད་རྗེ་མཐོར་སོང་སྟེ་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
བའི་ལྷ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པ་རྟེན་པས། མཐའ་
གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པས་རྣམ་དབྱེད་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་
དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དཔའ་གཞོམ་པ་ལ་རྩལ་ཆེ་བ་དང་། ཐར་པར་བཟོད་པའི་
ལམ་གྱི་དངོས་གཞིའི་གཉིང་ཚུགས་པ་སོགས་ཀྱིས། འོག་མ་འོག་མའི་རྣལ་འབྱོར་
སྐབས་ཀྱི་སྒྲིན་རྣམས་གོང་མ་གོང་མས་བསལ་ནས་ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འཕེལ་
བའི་ཚུལ་གྱིས། གོང་མ་གོང་མས་འོག་མ་འོག་མར་གནོད་པ་སྟེ་རྣམ་པར་ཐེལ་གྱིས་
གནོད་པར་འགྱུར་ལ། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབྱུ་མའི་ལྷ་བ་མཐར་སྐྱབ་པ་
རྟེན་ནས་ཀྱང་དེ་ཉིད་གོམས་པའི་རིམ་པ་ལས། ལམ་གོང་མ་གོང་མས་འོག་མ་འོག་

མར་གཞོན་པ་དང་གོང་མ་གོང་མར་སྒོ་བ་འཕེལ་ཏེ་མཐར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབ་རྟེན་པ་ན་
 ཉེས་སྒྲོན་ཆ་སྤྲོ་མོ་ཅམ་ཡང་མ་ལྷག་པ་ལེགས་པར་བྱང་བ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་འཕེལ་
 ཆད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པ་འདིས་ཀྱང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཐུན་པའི་སྒྲོམ་སྟེ། ཐུན་པ་ནས་ཐུན་པར་འགོ་བ་ཁོན་
 དང་ནང་ཆོས་ཀྱི་འགལ་སྐྱེའི་ཐ་ཤལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཆེས་གསལ་བར་རྟོགས་པར་
 ལུས་སོ། །གཞན་ཡང་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ཐོས་པའི་ཆོམས་ལས། མིག་ལྡན་
 མར་མེ་ཡོད་པ་ཡིས། །གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བར་རྗེ་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་དགོ་དང་
 སྤྲིག་པའི་ཆོས། །ཐོས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་རྣམ་
 པར་ཤེས། །ཐོས་པས་སྤྲིག་ལས་ལྟོག་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་དོན་མེད་སྤྱོད་བར་
 བྱེད། །ཐོས་པས་ཐུ་བར་འདས་པ་འཐོབ། །ཅེས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་དཔའ་བའི་སྤྲེས་
 རབས་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཐོས་པས་ཡིད་ནི་དད་གྱུར་ནས། །ལེགས་པར་དགའ་
 ལ་བརྟན་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་སྐྱེ་ཞིང་གཏི་ཐུག་མེད་པར་འགྱུར། །རང་
 གི་ཤས་ཀྱང་དེ་ནི་ཉོ་བའི་རིགས། །ཐོས་པ་གཏི་ཐུག་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྒྱན་
 བོ་ལ་སོགས་མི་འཁྲེང་ནོར་གྱི་མཆོག །ཀུན་ཏུ་མོངས་པའི་དབྱེ་འཛོམས་མཆོན་
 ཆ་ཡིན། །ཐབས་ཚུལ་མན་ངག་སྟོན་པས་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག །ཐོངས་པར་གྱུར་ཀྱང་
 མི་འགྱུར་མཛའ་བོ་ཡིན། །གཞོད་པ་མེད་པ་ཐུ་བར་ནད་ཀྱི་སྤྲན། །ཉེས་པ་ཆེན་པོའི་
 དབྱང་འཛོམས་དབྱང་གི་མཆོག །གྲགས་དང་དཔལ་དང་གཏེར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་
 ཡིན། །ཡ་རབས་རྣམས་དང་ཐུད་ན་སྤྲེས་ཀྱི་མཆོག །ཆོགས་ཀྱི་ནང་ན་མཁས་པ་
 མགྲུ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས། སྒྲོམ་རིམ་དང་། ལམ་
 རིམ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་གིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གདམས་པ་འདི་ལྟ་
 བུ་ཡོད་བཞིན་ཏུ་ཐོས་པས་མ་གྱི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་འཆིང་བྱེད་དང་རྟོག་གི་བའི་

རིགས་པ་སོགས་སུ་བལྟས་ནས་གཉི་ཕྱག་འབའ་ཞིག་སྒྲིམ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཟས་ཞོར་
གི་ཕྱང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་ཡི་དྲགས་ནང་སྒྲིབ་ཅན་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྒྲིམ་རིམ་དང་
ལམ་རིམ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ངལ་བ་དུ་མས་རྟའི་དགྲུ་ས་བཟོས་ནས་
རྟ་རྒྱག་པའི་ཆེ་གཞན་དུ་རྒྱག་ན་དེ་ལས་སྒྲིབ་ཆེ་བ་གཞན་མེད་པ་ལྟར། ཐོས་པ་
གང་དུ་བྱས་པ་དེའི་སྟེང་ནས་བསམ་པ་དང་བསམ་པ་དེའི་སྟེང་ནས་སྒྲིམ་པ་འཆོལ་
དགོས་པ་མཁས་པའི་ལུགས་ཡིན་ཡང་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་
ཆ་གང་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་ལོག་པར་ལྟ་བུ་དེ་ལས་ཆེ་བ་གཞན་མེད་པས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་
ངལ་བ་བརྟེན་པ་ལས། དཔྱལ་བའི་ལུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་གཞིར་བརྟེན་པ་ལེགས་
ཏེ་འདིས་སྟོན་གྱི་ལས་སྒྲིག་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱེད་ལ། སྤྲ་མ་ནི་ལས་ངན་སྒྲིག་
ལྟར་ཐམས་ཅད་སྤྲ་གསོག་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བརྟེན་ལུགས་ནི་མིག་ནང་གི་
གྲ་མ་བཞིན་དུ་སྟོང་བར་གྱིས་ཤིག་འོན་ཀྱང་ཐོས་པ་ལྟར་ལེན་པ་དག་ལའང་སྟོན་
པའི་ཞལ་གདམས་འདི་ཉིད་མཉན་པར་རིགས་ཏེ། ཆོམས་ལས། གལ་ཏེ་རིགས་
བཅས་མང་དུ་སྦྲས་ཀྱང་ནི། །བག་མེད་མི་དག་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་འགྱུར། །དཔེར་
ན་ཕྱགས་རྗེས་གཞན་གྱི་ཕྱགས་བགང་ལྟར། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་བ་ཐོབ་མ་
ཡིན། །གལ་ཏེ་རིགས་བཅས་ཉིད་དུ་སྦྲ་བྱེད་ཀྱང་། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་ལ་སྦྱོད་
པ་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ཕྱག་སྦྱོང་བྱེད་ལ། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་བ་
ཐོབ་པ་ཡིན། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་དང་པོའི་ཁོངས་སུ་ཚུད་ཡོད་མེད་བརྟགས་ཏེ།
ཚུད་ཡོད་ན་རྩ་ཤང་གི་ལུགས་འཛིན་དེ་ལ་གྲུས་བྱག་འཆོལ་བར་འོས་སོ། །

བཞི་པ། ཅེ་ཡང་མེད་དང་སྲིད་ཅེ་འེ་སྟོམས་འབྲུག་ལ་ཅེ་ཡང་ ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བཤད་ཚུལ།

གཟུགས་མེད་ཅེ་ཡང་མེད་དང་སྲིད་ཅེ་འེ་སྟོམས་འབྲུག་ལ་ཅེ་ཡང་ཡིད་
ལ་མི་བྱེད་པ་བཤད་པ་ནི་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ནང་
པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་པས། དེ་ཉིད་བསྟོམས་པ་ལ་
ནང་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོམས་པ་གཏན་མིན་ཡང་རེ་ཞིག་ཁམས་དེ་དང་དེ་ལ་སྟེ་
བ་ལེན་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་ཏིང་རེ་འཛིན་བརྒྱ་ཐུག་དུ་མ་ལ་དབང་འཕྲོག་པ་དང་།
ཏིང་རེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་གནས་པའི་ཆེད་དུ་ནང་པའི་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་རྣམས་དང་
འབགས་པ་རྣམས་ནས་ཀྱང་སྟོམས་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་གྲོལ་ལམ་དུ་བལྟས་
ནས་བསྟོམས་པ་ནི་མིན་ནོ། །

དེ་ནི་ལྟར་སྟོམས་པའི་ཚུལ་ནི་འདོད་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་འདོད་སེམས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་རགས་པ་དང་ཟས་རགས་པ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། བྱེ་བྲག་དུ་བྱེ་རོལ་གྱི་འདོད་ཡོན་རྗེས་སུ་
འབྲངས་པའི་འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཏིང་རེ་འཛིན་གཡོ་བའི་སྟོན་ཡང་ཤིན་
ཏུ་མང་བས་དེ་ཡིས་མ་བཟོད་ནས་ནང་གཟུགས་ཀྱི་སྟངས་བ་དང་བཅས་པའི་ཏིང་
རེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་སྤྲ་རགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆོལ་བ་ལས་གཟུགས་ཁམས་
ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྒྱུད་དེ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་
གཞི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་ཡང་ཞི་ལྷག་ཆ་སྟོམས་ཤིང་གཟུགས་ཀྱི་སྟངས་བ་
དང་བཅས་པའི་ཏིང་རེ་འཛིན་ཆེས་སྤྲ་བ་ལ་སྟོན་ཀྱང་ནམ་ཞིག་ན་དེ་ལས་ཀྱང་

ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་སྦྱེས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གཡོ་བ་མཐོང་བས་དེས་ཀྱང་མ་
བཟོད་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་སྦྱོན་དང་རགས་པར་བལྟས་ནས། དེ་དང་བྲལ་
བའི་ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་
བསྐྱེམས་ནས། གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི་བསྐྱབས་ཏེ་
གང་སྣང་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་འབའ་ཞིག་སྣང་བའི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སུ་
སྦྱེས། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་གཞི་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གནས་པ་ལས་དེ་ལ་དམིགས་པའི་
ཉོན་མོངས་སྦྱེས་ཏེ་གདུང་བར་གྱུར་བ་དང་། དེས་ཉིང་དེ་འཛིན་གཡོ་བར་འགྱུར་
བས་མ་བཟོད་པས་ཁ་ཕྱི་བལྟས་ཀྱི་དམིགས་པ་པོར་ནས་ཁ་ནང་གཏད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་སྟོམས་འཇུག་བསྐྱེམས་པ་ལས་རྣམ་
ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ། དེ་ལའང་ནམ་ཞིག་ན་དེ་ལ་དམིགས་པས་
ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཡིད་གདུངས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གཡོ་བར་འགྱུར་བས་མ་བཟོད་
ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་སྟམས་དུ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་བསྐྱེམས་པ་
ལས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པོ། །

འདི་ཡང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡིད་བྱེད་རགས་
པ་མེད་ཀྱང་སྤྲ་མོ་ཡོད་ཅིང་། འདི་ཡང་མ་རིག་པ་དང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་པ་
ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་སྟོམས་པར་འཇུག་ནས་ཀྱང་། དེས་ཉོན་མོངས་
བྲངས་ཏེ་ཡིད་གདུང་བ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གཡོ་བའི་སྦྱོན་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་ཉེས་
དམིགས་སུ་བལྟས་ཏེ། ནང་སེམས་གསལ་རིག་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བལྟས་ཏེ་
སྤར་བཞིན་བསྐྱེམས་པ་ལས་སྤྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་འདི་ལ་འདུཤེས་མེད་
འདུཤེས་མེད་མིན་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཅས་བྱའོ། །སྟོམས་འཇུག་དེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་མ་རིག་པ་དང་འཛིག་ལྟའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་སྤྲ་བུ་སོང་བ་མ་

གཏོགས་ཉོན་མོངས་གཏན་ནས་འགོག་པ་མིན་པས། སྤར་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་ནས་
 ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་གོ། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་
 བཞིན་ཞིག་གནས་ཤས་ཆེ་ཞིང་བྱང་པར་སྤྱོད་ཅིང་སྟོམས་འཇུག་ནི་དམིགས་ཀྱིས་
 མི་གསལ་བས་འདུ་ཤེས་རགས་པ་བཀག་གུང་གོགས་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་
 ལམ་གོང་མའི་གོང་མ་བསྐྱབ་པ་ལ་གོགས་ཆེ་བས། མི་ཁོམ་པའི་གནས་དང་ཐོས་
 བསམ་གྱི་རྩལ་བ་བརྟེན་མི་བྱས་པས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་ཡུལ་མིན་པ་སོགས་
 ཀྱི་སྟོན་མཐའ་ཡས་ནའང་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་རི་སྟེང་ཅིག་བསྐྱབ་པར་བྱས་
 པས། ནང་པའི་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ཐོག་
 མར་ཐོས་བསམ་གྱི་དམིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་ནས་བསྐྱོམས་པ་ཡིན་གྱི། དང་པོ་
 ནས་ཐོས་བསམ་བཀག་ནས་སྐྱོམ་པ་གཏན་མིན་པས་སྤར་བཤད་པའི་ཅི་ཡང་ཡིད་
 ལ་མི་བྱེད་པ་དང་གཏན་ནས་མི་འདྲ་ཞིང་འདུ་ཤེས་དང་། ཡིད་བྱེད་གཞན་མེད་
 པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་བྱང་པར་ལས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པ་བཤད་པ་ཅུང་མོ། །

གཞན་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་དེ་དག་སྐྱབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་
 ལམ་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་ལ་མཁོ་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ལམ་
 བསྐྱབ་པའི་རྟེན་དུ་གཏན་མི་མཁོ་བར་མ་ཟད། རྣམ་བུ་གི་སྐྱོམ་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་
 བཀག་པས་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པའི་རྒྱ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་སྤར་ཡང་
 ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། དང་པོ་
 ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་གཉིས་ཅ་སྟེང་འདྲ་བ་ཅུང་ཡིན་ཡང་སྤར་མའི་སྐྱབས་
 སྐྱོམ་བྱེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྐྱོམ་པ་ཡིན་གྱི་ཡིད་བྱེད་གཏན་ནས་
 མེད་པར་མི་སྤྲ་ཞིང་བཟང་རྟོག་ངན་རྟོག་ཐམས་ཅད་འགོག་དགོས་པར་ཡང་མི་སྤྲ་

ལ། འདི་ལ་བསྐྱོམ་བྱའི་ཡུལ་དང་སྐོམ་བྱེད་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་དེའི་རྒྱ་ཚོགས་སྐྱབ་
ལུགས་མཐའ་ཡས་བ་ཡོད། བྱེད་ཀྱི་དེ་ནི་བསྐྱོམ་བྱ་དང་སྐོམ་བྱེད་སོགས་གཅིག་
ཀྱང་མེད་པར། དཀར་ཁུང་ཐམས་ཅད་སྐོ་བརྒྱབ་ནས་ཐུན་ཁུང་འབའ་ཞིག་དུ་མིག་
བརྩམས་ནས་བསྐྱད་བ་ལྟ་བུ་དམིགས་ནས་ཅི་ཡང་མི་གསལ་བ་ཞིག་ལ་སྐོམ་
ཐབ་མོ་སྐྱ་བ་སྐྱང་བས་ལེ་ལོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་ལལ་དང་གཉི་ཐུག་གི་ཐུ་སྟེགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །།

ལྷ་པ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ལ་སྟོས་བྲལ་དུ་དབྱེད་པ།

སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་སྟོས་བྲལ་དང་། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
པ་ཞིག་དབྱེད་པའི་གཞུང་ཆོད་མཐོ་ཤོས་དག་ལས་གསུངས་པ་འདིའི་སྟོར་དབྱེད་
པར་བྱ་བ་ལ། མདོ་བསྟན་ཀླམས་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་དོན་
བཀའ་བ། དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་སྟོས་བྲལ་དངོས་ཀྱི་དོན་དང་གསུམ་ལས།

མདོ་བསྟན་ཀླམས་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས། གཟུགས་ལ་
སྟོང་དོ་སྟམ་ནས་སྟོང་ན་མཆོན་མ་ལ་སྟོང་དོ། །གཟུགས་ལ་མི་སྟོང་དོ་སྟམ་ནས་
སྟོང་ན་མཆོན་མ་ལ་སྟོང་དོ། །ཞེས་གཟུགས་ནས་ནམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རེ་
རེ་ལ་སྐྱར་ནས་རྒྱས་བསྟུས་འབྲིང་གསུམ་དུ་གསུངས་ཤིང་། དེ་དང་རིགས་འབྲ་
བ་གཞན་ཡང་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་། དངོས་སོ་བྱས་པ་
ཅན་ལ་མ་རེག་པ་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་སོ། །ཞེས་དང་།
ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་
ཆོས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆོ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲིང་
བ་ཐམས་ཅད་ལུ་ཅིང་། བདེན་སྒྲིང་གི་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་བསྟན་
པས་དེ་ལ་སྟོས་བྲལ་དང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་ཐ་སྟོན་མཛད་པ་གསལ་
ཞིང་། བྱེད་པར་དུ་ཤེར་བྱིན་སུམ་བརྒྱ་བའམ་རྫོ་རྗེ་གཙུག་པ་ལས་ཀྱང་འདི་ལྟར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཆོད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་ན་ལས་འདས་ཀྱང་།

སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་པ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ་སྟེ།
དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་རབ་འབྱོར། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་འཕྲིན་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཕྲིན་
མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་རབ་འབྱོར། གང་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་གཤ།
སྒོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་གཤ། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་འཕྲིན་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདོམས་
པོ་ལ་མི་གནས་པར་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་འཕྲིན་དཔལ་འཕྲིན་པོ་དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་
འགྱུར་ཞིང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཕྲིན་པོ་དེ་དག་གྱང་
ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་ཆོས་མེད་པར་ཡང་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་དག་ནི་
འདུ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་
གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཕྲིན་པོ་དེ་དག་ནི། ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་
འཇུག་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་སེམས་ཅན་དུ་
འཛིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྒོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལན་དུ་མ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྟོམ་
སྟོབས་ཀྱིས་མཉམ་པར་འཛིན་པའི་ཆེ་དེ་ལྷ་བྱའི་འདུ་ཤེས་མི་སྦྱེ་བ་ཞིག་དགོས་
པས་དེ་ལྷ་བྱ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
བྱེད་པ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་པ་
གཏན་མིན་ཞིང་དེའི་སྐབས་འདུ་ཤེས་གཏན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གོང་དུ་
བྲངས་པ་ལས་དེ་དག་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་

དང་། འོག་ནས་ཀྱང་ང་ལ་འདུལ་ཅི་ཡང་མེད་ལ་འདུལ་མེད་པར་གྱུར་བ་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་འབྲུང་བས་འདུལ་པ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལས་གཞན་མེད་པ་ལ་འདུལ་
མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། འདུལ་པ་གཏན་ནས་མེད་པ་ལ་འདོད་པ་གཏན་མ་ཡིན་
ཞིང་། མཚན་འཛིན་གྱི་འདུལ་པ་མ་ཟད་བདེན་སྣང་གི་འདུལ་པ་དང་ཡིད་
བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འབའ་ཞིག་ལ་སོང་བ་ལའང་འདུལ་པ་མེད་
པར་བཤད་དེ། སྦྱོར་ལམ་མཉམ་བཞག་སྐབས་མཚན་འཛིན་གྱི་འདུལ་པ་མེད་པ་
དང་། བདེན་སྣང་གི་འདུལ་པ་མེད་པ་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གནས་
སྐབས་ལ་སྦྱར་ཏེ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་འདུལ་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་གཙོད་པ་འདི་ཉིད་གང་ལ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོང་གཞིའི་སྐབས་ཡང་དག་
པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ལ་པན་གདགས་པའི་དམ་པ་རྗེ་སྦྱོང་བས་པན་གདགས་པ་དང་ཞེས་དང་།
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་པ་རྗེ་སྦྱོང་བས་ཡོངས་
སུ་གཏད་པ་ཞེས་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་
ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས་ངའི་ཡན་
ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་བཅད་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཆོང་ལ་བདག་ཏུ་འདུལ་པ་སམ།
སེམས་ཅན་དུ་འདུལ་པ་སམ། སྒོག་ཏུ་འདུལ་པ་སམ། གང་ཟག་ཏུ་འདུལ་པ་ཀྱང་
མ་བྱེད་ཞིང་ང་ལ་འདུལ་པ་ཅི་ཡང་མེད་ལ་འདུལ་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེའི་ཆེ་ང་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་
ཤེས་བྱུང་ན། དེའི་ཆེ་གཞིར་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་ལ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་
བ་དང་། སློག་ཏུ་འདུ་ཤེས་བ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་བྱུང་ན། དེའི་ཆེ་གཞིར་
སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་འབྱོར་ངས་མངོན་པར་ཤེས་ཏེ་
འདས་པའི་དུས་ན་ང་ཆེ་རབས་ལྷ་བརྒྱུད་བཟོད་པ་སྦྲ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱང་སློང་དུ་
གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་། ང་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་
དང་། སློག་ཏུ་འདུ་ཤེས་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་ངོ་། །རབ་འབྱོར་དེ་ལྷ་
བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་སྤངས་ཏེ། སྦྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པར་བྱའོ། །གཟུགས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཆོས་ལ་
ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཆོས་མེད་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་
སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤམས་པས་འདི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གང་ལའང་མི་གནས་པར་སྦྱོན་པ་སྦྱོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་
སོགས་རྫོ་རྩེ་གཙོད་པ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
པ་རྣམས་ཀྱངས་དུ་མས་གཏན་ལ་པལ་པར་མངོན་དེ། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་དེ་དང་
མཐུན་པར་རྣམས་ཀྱངས་མཐའ་ཡས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་
ལྷ་སྦྲུབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཅུ་ཤེད་མཆོད་བརྗོད་
ལས། །སློབ་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་བསྟན་པ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྦྲ་རྣམས་ཀྱི། །དམ་
པ་དེ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །ཞེས་དང་། །རབ་བྱེད་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལས་ཀྱང་། ལས་

དང་ཉོན་མོངས་མཆོག་ལས། །དེ་དག་སྒྲིམ་ལས་སྒྲིམ་བ་ནི། །སྒྲིང་བ་ཉིད་ཀྱིས་
 འགག་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་བ་ལས། དེ་ལ་བཤད་པ་ཁྲིད་ཀྱི་
 བོ། །སྒྲིང་ཉིད་དགོས་དང་སྒྲིང་ཉིད་དང་། །སྒྲིང་ཉིད་དོན་ནི་མཆོག་ལས་པས། །དེ་ཕྱིར་
 དེ་ལྟར་གཞིན་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བ་ལས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་
 སྒྲིན་མཆོག་གང་ཡིན་དེ། །དངོས་དང་དངོས་མེད་མཆོག་ལ། །དོན་ཤེས་འབྱུང་
 ལ་ཡིད་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆེན་པོའི་ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། གང་
 གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྱེཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 བ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཆེ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཅན་ཡང་དམིགས་
 བར་ག་ལ་འགྱུར། གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
 བ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲིམ་མི་འདྲེགས་པ་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་
 གང་གིས་ན་དེའི་ཆེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཅན་ཡང་
 དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་གསུངས། འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་དང་སྒྲིབ་ཡབ་སྐུ་
 མཆོག་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་
 སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་མཆོག་གཞག་རིགས་པའི་ཆོག་ལ་མས་གསལ་བར་མཛད་པ་འདི་
 དག་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལ་ཁ་གཡར་གྱིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིམ་
 བྲལ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ལྟ་བུ་དུ་
 བབས་པ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་དོན་བཀའ་བ།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཀའ་བ་ནི། ལུང་གིས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པ་
 ལྟར་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཆེས་གསལ་བར་བྱ་བ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲིམ་བྱུང་

གི་རྟོགས་པ་མཐོན་པོར་མ་སོན་པའི་སེམས་ཅན་ཅི་འདྲ་ཡིན་ཡང་བདག་ཏུ་འདྲ་
ཤེས་དང་། མྱོག་ཏུ་འདྲ་ཤེས། གང་ཟག་ཏུ་འདྲ་ཤེས་རྒྱན་ཆགས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་།
སྐྱབས་འགར་བག་ལ་ཉལ་ནའང་སྤྲར་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ནི་རང་རང་
གིས་སྤྱོད་བས་བྱུབ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་ཤེས་ཡོད་ན་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པ་
ནི། དེ་གཉིས་མཚུངས་པ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་ཤེས་ཡོད་ན་
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་གཞོད་སེམས་སོགས་
ཀྱང་འབྱུང་བ་ནི་གོང་གི་མདོ་ཆོག་རྣམས་ལས་བྱུབ་པར་མ་ཟད། སོ་སའི་སྤྱོད་བ་
ལ་དཔགས་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་ཤེས་ནི་གང་སྤྲང་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདྲ་ཤེས་ཡིན་ལ། བདེན་ཞེན་ཀུན་བཏགས་ནི་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་
ཟེན་མ་བཟེད་པ་ཡན་ལ་མི་འབྱུང་ཡང་བདེན་ཞེན་ལྡན་སྐྱེས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་
ལས་དུའང་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ནི་མངོན་རྒྱན་དང་བྱང་ཆུབ་ལས་རིམ་ཆེན་
མོའི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། འདིས་ནི་སྤྱིད་པའི་ལས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་ཐོག་མ་
མ་རིག་པ་ཡིན་པ་ཡང་བཞེད་དོ། །

བྱང་སེམས་སྤྱོད་ལས་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་ཞེན་གྱི་འདྲ་ཤེས་འབྱུང་
ན། དེ་བྱང་སེམས་སྤྱོད་ལས་པ་དབང་རྣམས་མི་བྱ་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་པ་ནི་
གཞུང་དེའི་སྐྱབས་སྤྱོད་ལས་ཤེས་སོ། །དཔེར་ན། འབངས་ལ་བརྟེན་བ་མེད་ན་
འབངས་ཀྱི་འགོ་བྱིད་མེན་ཞེས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱོད་པའི་སྤྱུ་སྤྱར་བ་ལྟར་འདི་ཡང་དེ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྫོང་རྫོང་གཙོད་པའི་སྤྱོད་གཞི་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་པན་གདགས་པས་པན་
གདགས་སོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་བཞག་པའི་དམ་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་དོ། །རབ་འབྱོར་

དེའི་ཕྱིར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་རི་ལྷོ་གནས་པར་བྱ་བ་དང་། རི་
 ལྷོ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། རི་ལྷོ་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ངས་ཁྱོད་ལ་
 བཤད་དོ། །དེས་ཕྱིར་མི་སྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
 རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་ལྷག་པར་དུ་ཕན་གདགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་དང་། དེས་
 རི་ལྷོ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་རྣམས་བསྟན་པ་དང་འདྲིའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
 ཞུགས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡིན་པ་ཤུགས་ཀྱིས་ཉོགས་སོ། །གསུང་
 འདི་དག་ལ་དཔགས་ནས་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བརྩམ་
 པའི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒོམ་དུ་སྦྱ་བ་ནི། ཆོས་ལ་གནས་པའི་ལེ་ལོའི་བདག་
 ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པ་གསལ་བར་ཉོགས་སོ། །གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
 ལ་ལ་དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་ཏུ་བཅུམ། །ལ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཉེས་པར་སྦྱོད་དེས་
 ཡོད། །ལ་ལར་ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་དག་པ་མེད། །དཀར་པོ་དམན་པ་ཡོད་པ་རྒྱ་དང་
 བུལ། །ཞེས་རིགས་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གསུངས་པས། དང་པོ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་
 པར་ལུང་དེ་ལས་གསལ་བར་ཐོན་ནོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཁྱོད་སྟོབས་
 ཀྱིས་སྦྱང་བ་བྱིན་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ངར་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་རྒྱན་
 ཆགས་སུ་སྦྱེས་ཤིང་སྤྱོད་པ་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འདུག་གི་སྐབས་སུ་ང་
 འབྱུང་བ་གསུངས་པས་གོང་སྟོས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་
 བ་ནི་གདོན་མི་ཟེའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ངར་འཛིན་སྤྱོད་པས་གང་གིས་གཞན་དབང་དུ་
 སོང་ན་ལས་བཟང་ངན་ཅི་བསགས་ཀྱང་འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་ལས་འབའ་ཞིག་
 གོ། །དེའི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལས་བསགས་ན་སྤྱིད་པ་ལས་གྲོལ་པའི་ལས་

ཡིན་ནོ། །གནད་དེ་ཉི་ལེ་བར་བཟུང་ནས་ངར་འཛིན་དེའམ་དེས་ཟེན་པའི་འདུ་ཤེས་
དང་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལོག་ནས་གང་སྤང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སམ་སྦྱ་
མ་ལྟ་བུ་སྤོང་སྦྱོབས་ཀྱི་སྤང་བ་བྱིན་པ་དེ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་
མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། བྱད་པར་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་
ལྟ་བུར་སོང་ན་དེ་ལ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་སྦྱོས་བྲལ་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་
གཞུང་ཆེན་མོ་འགའ་ལ་གསལ་བ་ནི་གོང་དུ་བྲངས་པའི་མདོ་དེ་དག་གི་དགོངས་
པ་ཡིན་པས། དང་པོ་ཉིད་ནས་སུན་སྦྱལ་གྱིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་དུ་
བྱེད་པ་དང་ནམ་ཡང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད། །དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་འདུ་ཤེས་མེད་
པར་གསུངས་པ་ནི། དཔེར་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྤར་བྲང་སྤོང་བཟོད་པ་སྦྱ་
བར་གྱུར་པ་ན་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས་ངའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དུམ་བུར་བཅད་
པ་ན་འང་། ང་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་། སྟོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་དང་གང་ཟག་ཏུ་
འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། བདེན་ཞེན་གྱི་འདུ་ཤེས་སྤྱི་མོ་ཅམ་
ཡང་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འབའ་ཞིག་ལ་ཞུགས་པ་འམ་ཀུན་རྫོབ་སྦྱ་མ་ལྟ་
བུའམ་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འབའ་ཞིག་ལ་ཞུགས་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་ཡོད་ན་གཞོད་སེམས་ཀྱང་འབྱུང་ལ་ཞེས་
གསུངས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་
བདེན་སྤོང་མེད་དགག་གི་འདུ་ཤེས་སམ་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་གང་
རུང་ཡོད་པ་ཡང་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། །གཞན་དུ་ན་སྒྲོམ་དེ་འབྲེལ་བ་འདུ་ཤེས་སྤྱི་
མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་བུའི་སྒྲོམ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲོམ་པ་པོའི་
གསོལ་ཉིད་ཀྱང་སྒྲོམ་པ་པོར་ཐལ་གྱི་སེམས་ལྡན་གྱི་སྒྲོམ་མིན་པ་ནི་གནག་རྗེའི་
བུས་ཀྱང་ཅིས་མི་རྟོགས་ཏེ་རྟོགས་སོ། །

བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། བདག་གི་འདུ་ཤེས་པ་གཉིས་བསྐྱེས་ནས་
 བདག་གི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་མགོན་པ་བསལ་ཏེ་སྤྲོ་བ་ནི། རྣམ་དབྱེ་སོ་སོའི་གོ་
 རོན་ཡང་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རོན་བབ་བཅོལ་དུ་སྤྲོ་བ་ཡིན་པས་དེ་
 ལས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བས་ཀྱང་ཆེས་ང་རྒྱལ་ཆེ་བ་ཅི་ཡོད། གཞན་ཡང་འདུ་
 ཤེས་ཐམས་ཅད་བཀག་པའི་མཉམ་བཞག་ཅིག་ཡོད་ན་དེའི་ཆེ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་
 སྤང་སོ་དང་། ཆོར་བའི་སྤང་སོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་སོ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་སོ་དག་
 ཀྱང་འགོག་དགོས་པས་ང་ཡང་ཁྱེད་པས་མཉམ་བཞག་དེ་ང་འགོག་བྱེད་དུ་ཐལ་
 ཏེ། གང་ཟག་སྤྲོ་ཡང་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་སྤྲོ་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་སྤང་སོ་དེ་
 བཞི་ཡིན་ལ། ངའི་སྤང་སོ་དེ་བཞི་མེད་ན་བཏགས་ཆོས་ང་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེས་ན་ང་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་ནས་ང་འགོག་ན་བྱ་སྤྱོད་པས་པ་ཡི་སྤང་སོ་
 བཅོལ་ཟེར་བ་དེ་ལས་ཁྱད་མཆར་བ་གཞན་སྤྱོད་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཆེ་སྤང་སོ་གཉིས་
 པ་ཅན་ཀྱི་ང་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཏུ་ཡང་འགལ་ཞིང་
 ལྷོན་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདི་དང་མཚུངས་པའི་བཟང་རྟོག་
 དང་ངན་རྟོག་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་སྒྲིམ་དུ་འདོད་པ་གཞན་ཡང་མང་ཞིང་། ཁྱད་
 པར་དུ་བྱུང་ཤིང་སྤང་སོ་ཡོད་ཟད་གསར་དུ་མ་བཅུག་ན་བྱུང་ཤིང་ཟད་ནས་མེ་ཤི་
 བ་བཞིན་དུ། ལུས་འཛིན་པ་ཉར་བཞག་སྒྲིམ་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆ་
 གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་གཏོད་པས་སྤྲོ་བ་ཀྱི་ལས་རྒྱུ་པ་ཟད་ཅིང་གསར་
 པ་མི་གསོག་པར་འཆི་བ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཞིག་སྤང་བས་དེ་ཐམས་
 ཅད་རྩ་ཤིང་གི་ལུགས་དང་སྤྱོད་པས་མཐུན་དུ་འདུག་ན། དེ་དག་སྤྲོ་བ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གཏན་མིན་པ་ནི་གོང་དུ་བསྟན་པའི་སྤང་རིགས་ཐམས་ཅད་
 ཀྱིས་བྱུང་པས་དེ་ཉིད་རང་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་

སྤྱི་མ་སྒྲོལ་ན་མཛེས་སོ། །

གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་མི་མངའ་བ་
དང་། མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་ཐ་དད་པ་མི་མངའ་བ་དང་། དགོངས་པ་གཅིག་
ཏུ་གྱུར་པ་རྟོག་གཅིད་སོགས་མདོ་དུ་མ་ལས་གསུངས་ལ། བྱད་པར་དུ་མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལེའུ་བཅུ་པ་བྱང་ཆུབ་ལེའུ་ལས། སྤྱང་དག་ས་ཡི་འོག་ཏུ་མ་སོང་བ། །གནས་
རྣམས་ཐ་དད་ཆུ་ཡང་ཐ་དད་ལ། །ཆུ་ཡང་ཆུང་ཞིང་བྱ་བ་ཐ་དད་བྱེད། །ཆུ་གནས་
སློག་ཆགས་སྤྲ་མོའི་ཉེར་སྤྱད་འགྱུར། །རྒྱ་མཚོར་སོང་བར་གྱུར་ན་ཐམས་ཅད་
ཡུང་། །གནས་རྣམས་གཅིག་ཅིང་ཆུ་ཡང་ཆེ་ལ་གཅིག་ །བྱ་བ་གཅིག་ཅིང་ཆུ་ལ་
གནས་པ་ཡི། །སློག་ཆགས་མང་པོའི་རྟག་ཏུ་ཉེར་སྤྱད་ཆེ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མ་
ཞུགས་བརྟན་པ་རྣམས། །རྟེན་ཡུང་ཐ་དད་སྒྲོ་གོས་ཐ་དད་ཅིང་། །རྟོགས་ཆུང་རང་
གི་བྱ་བ་ཐ་དད་ལ། །སེམས་ཅན་ཉུང་དོན་རྟག་ཏུ་ཉེར་སྤྱད་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་
ཉིད་དུ་ཞུགས་ན་དེ་དག་ཀྱང་། །རྟེན་ཡུང་གཅིག་ཅིང་རྟོགས་པ་ཆེ་ལ་གཅིག་ །མཛད་
པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་ཚོགས་ཆེའི་ཉེ་བར་སྤྱད་
པ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

འདིའི་དོན་གནད་བསྐྱུས་ཏེ་འགྲེལ་ན། དཔེར་ན། རིའི་རོགས་དང་། ཐང་
གི་གཞོངས་སོ་སོ་ནས་བབས་པའི་ཆུ་སྤྱང་དག་ནི་ས་ཡི་འོག་སྡེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་
མ་སོང་གི་བར་དུ་གནས་སྐབས་སོ་སོ་དང་ཆུ་ཡང་ཆུང་ལ་མང་ཞིང་བྱ་བ་ཐ་དད་
པ་བྱེད་པ་དང་། །སློག་ཆགས་ཡུང་ཆུང་བ་དང་སྟོབས་ཞན་པ་དང་རོ་བཅུད་ཡུང་
མི་འདྲ་བར་སོ་སོར་གྱུར་ཅིང་། །ཉེ་བར་སྤྱད་བྱ་ཡང་ཐ་དད་པ་སོ་སོར་ཡོད་ཡུང་
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་སོང་བ་ན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་དང་སློག་ཆགས་ཡུང་
ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྤྱད་བྱར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ། །ཉན་རང་དང་།

བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཡུང་ལོ་དང་། མ་རིག་
བག་ཆགས་གྱི་ས་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་མཆོག་དམན་ཐ་དད་པ་དང་འདུ་ཤེས་དང་
རྣམ་དཔྱད་གྱི་སྒྲོ་བློས་དང་། སྤངས་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་དག་མཆོག་དམན་དང་།
རྒྱས་པ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡང་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་སྣ་
ཆོགས་པས་གདུལ་བྱའི་ཉེར་སྤྱད་ཀྱང་སོ་སོར་གྱུར་མོད། དེ་དག་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ཏུ་བྱུབ་པ་ན་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་དགོངས་པ་ཐ་དད་པ་སྟེ། མི་འདྲ་བ་ཙམ་མི་མངའ་
ཞིང་རྟེན་ཆོས་གྱི་སྤྱོད་ཡང་ཐ་དད་པ་དང་རྒྱས་པ་ཆེ་ཆུང་སོགས་མི་འདྲ་བའི་ཆ་སྤྱོད་
མོ་ཙམ་ཡང་མི་མངའ་ཞིང་། མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སོགས་
ཀྱང་མཉམ་པ་འབའ་ཞིག་ལས་མི་མཉམ་པ་སྤྱོད་མོ་ཙམ་ཡང་མི་མངའ་བར་མཉམ་
པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་མཛད་པ་མཆུངས་པར་བསྟན་ཏོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཡུང་དང་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཡིད་བྱེད་མེད་པར་སྤྱོད་པ་དང་། ལ་ལས་དེ་
ལྟ་བུར་རྟོག་དཔྱད་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བསྒྲོམས་ཏེ་སངས་
རྒྱས་གྱི་གོ་འཕང་བསྐྱབ་པར་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་གྱི་གོ་འཕང་འཕྲོ་བའི་
ཆེད་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་བཅུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་
པའི་གོ་འཕང་ཞིག་སྤྱོད་པ་འདོད་པ་ཡིན་པས། དེ་ནི་མནར་མེད་པ་ལས་གཞན་ཏུ་
མི་སྤང་ཞིང་། ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་ལམ་སྤུལ་དུ་བསྐྱད་པ་ཡིན་
པས། རང་ལ་གཅེས་བྲགས་པས་རྒྱུད་དཀྱགས་ཏེ་དུག་བཟས་པ་དང་འདྲའོ། །འོ་
ན་གཉིད་མཐུག་པོ་ཁྱེད་པའི་སྐབས་དང་། བརྒྱལ་བའི་སྐབས་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་
པའི་སྒྲོམས་འཇུག་གི་སྐབས་དང་། འགོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་སོགས་སེམས་
མེད་གྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་འང་འདུ་ཤེས་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན།

བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་ཆགས་སུ་སྦྱེས་པའི་སེམས་དང་འདུའེས་
རགས་པ་ཐམས་ཅད་འགགས་ནས་སེམས་དང་འདུའེས་ཡིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཡོད་ཀྱང་
རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་མངོན་པས་ན་སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་བཤད་པ་
ཅུ་མོ། །གཞན་དུ་ན་དེ་འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ལུས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
མེད་པས་ཤི་བའི་རོ་དང་བྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱར་རོ། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་
པའི་སྒྲོམ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་
ཀྱི་བྱད་པར་གནད་བསྐྱུས་ན། བསྒྲོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ནི་གནས་
ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་འཐོབ་སྟེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྒྲོམ་པར་
བྱེད། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ། །ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་
པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལུན་སུམ་ཆོགས། །ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །འདི་ལྟར་གང་གི་ཆེ་
ཞི་གནས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
རབ་ཏུ་བརྟགས་ན་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱང་བ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཆེ་སྤྱང་བ་
འབྱུང་བས་སུན་པ་བསལ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱིབ་པ་དབྱུང་ངོ་། །

དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མིག་དང་སྤྱང་བ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་
ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་ཕན་ཚུན་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱང་བ་དང་སུན་པ་
བཞིན་དུ་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུས་ན་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མི་
དམིགས་པ་དམ་པའོ། །ཞེས་ཞི་གནས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་གསལ་ཆ་དང་། གནས་ཆ་
དང་དམ་ཆ་གསུམ་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་པ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྟགས་
ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཡིན་ལུགས་སམ་གནས་ལུགས་འཆོལ་བར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་
ཤིང་། ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་སྒྲོམ་རིམ་དུ་བྱངས་པ་ལས་ཀྱང་། ཞི་གནས་སྟོབས་

ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར། །ལྷག་མཐོང་གིས་ནི་རི་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་
 སོགས་སྤངས་ཡང་དག་པ་བཅའ་ནས་སྒྲིམ་ལ་འབྲུག་པར་བྱ་ཡི་ཐུན་སྦྲུལ་དང་
 གྲགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གིས་སྤངས་པར་མི་བྱའོ། །མདོར་ན། ཞི་གནས་ནི་སྤང་
 བ་དང་འབྲ་ལ་ཤེས་རབ་ནི་མིག་དང་འབྲ་བར་བསྟན་ཏེ། བར་གྱི་སྤང་བ་མེད་ན་
 མིག་རྗེ་ཅམ་གདངས་ཀྱང་ཐུན་པ་ལས་གཞན་མི་མཐོང་ལ། བར་གྱི་སྤང་བ་རྗེ་ཅམ་
 གསལ་བ་དེ་ཅམ་དུ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞུགས་རྣམས་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཞི་
 གནས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གསལ་བའི་སྒྲུབས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟག་དགོས་པ་གོང་དུ་
 གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། ཡང་དེ་ཉིད་དུ། ཐེ་ཚོམ་མ་སྤངས་པར་ནི་སྤང་དམིགས་
 པའི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མདོར་བར་ཞེན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་
 བར་མི་བྱས་ཏེ། མེ་མ་སྤངས་པར་ཆ་བ་སྤོང་དུ་མི་བྱང་བ་བཞིན་ནོ། །

འདི་ལྟར་གཞུགས་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ཆེར་མ་ལ་
 སོགས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ལས་ལག་པས་དབྱུང་བ་བཞིན་བསལ་མི་བྱང་སྟེ། ཅི་
 ཞེན། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་དེ་ཡང་རྣལ་
 འབྱོར་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྤང་བ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་བརྟགས་ན་
 གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྤང་དམིགས་པ་དམིགས་སུ་བྱང་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་
 གྱུར་པ་དེ་དག་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཐག་པ་ལ་སྦྱལ་དུ་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་སྤང་
 གི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སྒྲིམ་རིམ་འདིར་མདོ་བསྟན་དུ་མའི་ལུང་
 དངས་ནས་རིགས་པ་ཡང་དག་པས་ཞི་ལྷག་གིས་སྒྲིམ་བྱེད་ལུགས་ཤིན་དུ་གསལ་
 བར་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་བཞིན་དུ་འདི་དག་ལ་རྟོག་ཞིབ་ཅམ་ཡང་མ་བྱས་
 ཤིང་། ཡང་དག་པའི་དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ངེ་གཏུགས་ཅམ་ཡང་མ་བྱས་
 པར་བཤེས་གཉེན་ལོག་པས་ཐེན་ཏེ། མ་བརྟགས་རྒྱན་འབྲམས་ཀྱིས་བྱ་ཆོམ་དུ་

སྤྱད་དེ་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་པ་ཐར་ལམ་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྤྱོད་ཉིད་སྒྲོམ་པར་མཆོག་
དུ་སྤྱོད་པ་དག་ནི། ཆོས་ལ་བརྟེན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱལ་བ་བཅད་དེ་ཆེ་རབས་ཐམས་
ཅད་དུ་འགྱུར་པའི་གཞི་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་ལོ། །ལ་ལས་ལམ་གཙོ་ནས་གསུམ་ལས། དེ་
ཆེ་ལྷ་བའི་དབྱུང་པ་རྫོགས་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་རྒྱབ་སྒྲོན་དུ་བྲངས་
པ་ཡང་དེའི་དོན་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ལོག་པར་འཆད་པ་སྟེ། དེའི་ཆེ་ལྷ་བའི་དབྱུང་
པ་རྫོགས་ཞེས་པ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་དབྱུང་པ་རྫོགས་ནས་སྒྲོམ་འབྱུང་གི་དབྱུང་
པ་བསྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་སྤྱིར་བཤད་དང་། དོན་དངོས་ལ་སྤྱར་ན། དེའི་ཆེ་
ངས་ཤེས་ཏེ་འཇིག་ལྷ་ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྤྱང་བའི་སྤྱོད་པ་རྟེན་པ་ན། དེ་
རང་ལ་སེམས་འཇིན་ནས་བསྒྲོམ་དགོས་ཀྱི་དེས་མ་ཆོམས་ནས་དབྱུང་པ་འཆོལ་
མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི་གཞུང་གྲུང་བསྒྲིགས་ནས་དབྱུང་ན་ཤེས་པར་བྱས་ཀྱི་
ཆོག་ཟེན་ཅམ་ལ་ཉམ་བཤད་མི་བྱུང་ངོ་། །འདིའི་ཐད་དབྱུང་པ་རྫོགས་ཞེས་པ་
སྤྱར་མེད་ཀྱི་དབྱུང་པ་གསར་སྒྲོན་མི་དགོས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱུང་པའི་རིགས་
རྫོགས་པར་རྟེན་པ་ལ་ལྷ་བའི་དབྱུང་པ་རྫོགས་པ་གསུངས་ཀྱི། དབྱུང་པ་ཐད་ནས་
རྫོགས་པའི་དོན་གཏན་མིན་པས་གཟིག་ལྷགས་གཡོགས་པའི་བོང་བྱས་སྤྱད་མ་
བརྒྱབ་ན་མཛེས་སོ། །

དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་སྤྱོད་བྲལ་དངོས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ།

གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་སྤྱོད་བྲལ་གྱི་དོན་དངོས་འཆད་པ་ནི།
འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྤྱབས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ལས་སྤྱོད་
བྲལ་གྱི་དོགས་པ་བསྐྱངས་པ་གཙོ་བོ་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་སྤྱོད་བྲལ་ལའང་

ཡུལ་ལ་སློས་བྲལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་སློས་བྲལ་བཤད་བ་གཉིས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
 འཛོག་ཅིང་། སློས་བྲལ་དངོས་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློས་བྲལ་ཡིན་དགོས་པར་སེམས་
 ། གྲང་། འཆད་པའི་ཆེ་གཙོ་བོ་ཡུལ་གྱི་སློས་བྲལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཆད་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་གདོད་མ་ནས་སློས་བྲལ་
 ཡིན་པས་སློས་བཅས་དང་སློས་མེད་ཀྱི་དབྱེ་མཆམས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ཡང་སྒྲིམ་བྱེད་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེས་ཟིན་གོང་ནས་
 གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྒྲིམ་བྱ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་བཞིན་
 རོ། །དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་གཉིས་ཏེ། སོ་
 སྐྱེའི་སྐབས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་རྣམས་ནི་གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པ་སློས་
 པ་དང་མ་བྲལ་བས་སློས་བཅས་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་
 རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་སྤང་བྱ་རགས་མ་ལུས་པ་ཞི་ཞིང་བྲལ་བ་
 ཡིན་པས་སློས་བྲལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གྲགས་པ་བཞིན་དེའི་ཡུལ་ལའང་སློས་བྲལ་
 ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་བུ་ལའང་ཡུལ་གྱི་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་
 བ་གཉིས་བཤད་པས་ལྟ་བུ་དངོས་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ལྟ་བུ་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་དང་། ལྟ་བུ་རྣམ་པར་དག་མ་དག་བཅི་བའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟེང་ནས་ཡིན་པས་སོ། །འོ་ན་དབུ་མ་ཡང་དེར་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན་མི་
 འགྱུར་ཏེ། དབུ་མ་ཞེས་པ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་
 ཡིན་པས་ན་དབུ་མ་ཞེས་བཛྲོད་ལ། མཐའ་གཉིས་ནི་ཡུལ་གྱི་དགག་བྱ་ལ་སྦྱར་
 དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །འདི་དག་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
 བཞག་པ་ཡིན་པས། མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཆེ་ཡང་དེ་དག་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་
 ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་མང་ཞིང་། རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེ་ནི་དེ་དག་

ཕྱེན་ནས་བཤད་དགོས་པ་ནི་མེད་མི་རུང་བའོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། རང་ཉིད་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཉིས་བཀག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱེད་དགོས་པའི་ཡུལ་ལ་དབུ་མ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ནས་
ཡང་དུ་སེམས་ཤིང་ལྷ་བའི་སྒོ་ལ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་བཏགས་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་བྱའི་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ལ་སྒྲོས་པ་དང་བུལ་མ་བུལ་གཉིས་ཡོད་
བས། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་བརྟན་
བོ་རྟེན་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་མ་སོང་བས་ཡུལ་
དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྒྲོང་བ་མ་ལོག་པས་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
དེ་ནས་སྒོམ་པ་རྗེ་མཐོང་སོང་སྟེ་འབགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ཆེ་གཉིས་སྒྲོང་
མ་ལུས་པ་ལོག་པས་སྒྲོས་པ་དང་བུལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོ་ལ་
སྒོས་ནས་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྷ་ར་ཡིན་པ་ཡང་། ཅ་ཤེ་རབ་བྱེད་བཙུང་བ་ལས།
ནང་དང་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དག་ལ། །བདག་དང་བདག་གི་སྟུང་ཟད་ན། །སྤྱི་བར་ལེན་
པ་འབག་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཟད་པས་ན་སྤྱི་བ་ཟད། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་
མཐར། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྒྲོས་ལ་སྒྲོས་པ་ནི། །སྒྲོང་
པ་ཉིད་ཀྱིས་འབག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་ཡིན་ལ་དོན་ནི་ཆོག་
གསལ་དུ། མདོ་བྱངས་པ་ལས། སྒྲོས་ཀྱན་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། །དེ་
ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་བསམ་ཡས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་དང་། ཡང་ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་ནི་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་རྩ་བ་ཅན་ལོ། །འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་
ཀྱན་འབྱུང་བ་ཅན་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་རྩ་བ་ཅན་ལོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོའི་
ཁྱད་སྤངས་ནས་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བ་དེ་ཡང་བདག་དང་བདག་གི་བར་མི་
དམིགས་པས་སྒྲོང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་སྤངས་པས་ཀྱང་འདོད་པ་ཉི་བར་ལེན་

བ་དང་། ལྷ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ཉེ་བར་
ལེན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞི་
སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ཟད་པས་ནི་ཡང་སྲིད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་
ཀྱི་སྤྱོད་བ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཅ་ཤེ་དེ་ཉིད་དུ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་
རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྟོས་ལས་སྟོས་པ་ནི། །སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གོང་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱིས་པ་སོ་སོ་སྤྱོད་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་
རྟོག་པ་ལ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྟོས་པའི་ངོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས་རྣམས་བསྟན་ཏེ། བདེན་ཞེན་གྱི་ཚུལ་
མེན་ཡིད་བྱེད་དང་བདེན་སྣང་ངམ་འཁྲུལ་སྣང་སྤྲོ་མོ་དག་ནི། དེ་དག་སྟོས་ལས་
སྟོས་པ་ནི་ཞེས་པའི་སྟོས་པ་དང་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཅ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་སྟོས་པ་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ལོ། །དོན་བསྟུས་
ན་སྟོས་པ་ལ་སྤྲ་རགས་གསུམ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དག་ནི་སྟོས་པ་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤྲོ་མོ་
རྣམས་ནི་སྟོས་པ་སྤྲོ་མོ་ཡིན་ལ། དེའི་བག་ཆགས་དབང་གིས་གཉིས་སྣང་སྤྲོ་མོ་འཕ་
བདེན་པར་སྣང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སྟོས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཉིས་སྣང་
དང་བྲལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ནི་སྟོས་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་
བུའི་སྟོས་བྲལ་གྱི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། རབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ལས་
ཤེས་མེན་ཞི་བ་དང་། །སྟོས་པ་རྣམས་ཀྱི་མ་སྟོས་པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དང་
མེན། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྟོས་བྲལ་གྱི་དོན་ལྡེའི་སྟོན་མ་འཆད་དེ།
དང་པོ། གཞན་ལས་ཤེས་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་

ལས་རིམ་ལྷ་བ་བཞིན་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མིན་གྱི། རང་གིས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྤྲུལ་ཤིང་མཐོང་བ་ལས་
འདི་ན་སྤྲུལ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྤྲུས་པ་ལ། རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་གིས་དེ་ན་སྤྲུལ་ཤིང་
མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེ་རྟོག་པས་སྤྲུལ་ཤིང་མེད་པར་ཆོད་དཔག་བྱེད་པ་ཅུ་
དུ་རྟོགས་ཤིང་། རབ་རིབ་དང་བྲལ་བས་སྤྲུལ་ཤིང་མེད་པ་མཐོང་བ་ལྟར་རབ་རིབ་
དང་བཅས་པས་རྟོགས་མི་ལུས་ལ། བྱིས་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་ན་གཞན་གྱིས་
མ་བསྟན་ཀྱང་སྤྲུལ་ཤིང་པ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། རྫོགས་ཡིན་
ཡང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་བྱིན་ཆད་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་དེས་མཉམ་དུ་རྟོགས་པར་ལུས་མོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མི་
ལུས་ལ། རྫོགས་ཉིད་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པའམ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་
ནམ་བུལ་བ་ན་གཞན་གྱིས་མ་བསྟན་པར་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བ་ཡིན་པས་སྤྲོས་བུལ་དེ་ནས་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཡུལ་
གྱི་སྤྲོས་བུལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྲོས་བུལ་ཡང་
མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཞི་བ་ནི་རབ་རིབ་མེད་པས་སྤྲུལ་ཤིང་མཐོང་བ་ལྟར། གཉིས་
སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་ནམ་བུལ་བ་ན་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའོ། །

གསུམ་པ་སྤྲོས་པ་ནམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ་ནི། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་
ཡོད་ན་དེ་ལས་ངག་གི་བརྗོད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་རྣམས་འབྱུང་ལ། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ལུས་པ་དེའི་ཆེ་ན་དེ་ཐམས་ཅད་
འགགས་ནས་གཡོ་བ་མེད་པའོ། །དེ་ཡང་རབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་
བ་ལྟོག་པ་སྟེ། །སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལྟོག་པས་སོ། །མ་སྤྲོས་པ་དང་མ་འགགས་

པ། །ཆོས་ཉིད་མུ་ངན་འདས་དང་མཚུངས། །ཞེས་བསྟན་ཏེ། སྟོས་པ་ཉི་བར་ཞི་བ་
 དེའི་ཆེ་སེམས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཏེ་རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་གཏང་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཅིང་
 ལྟོག་པས། ངག་གི་བརྗོད་པ་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་རིག་དག་ཀྱང་ལྟོག་པ་སྟེ་དེའི་རྟེན་
 མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེའི་ཆེ་བདག་དང་། བདག་གིའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཡིད་
 བྱེད་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པ་ཡིན་པས། ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་དེའི་ཆེ་མུ་ངན་ལས་འདས་
 པ་ཉིད་དང་མཚུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་སྟོས་པ་སྤྲ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་མ་སྟོས་
 པ་འཕམ་མ་བསྐྱད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

བཞི་བ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡིན་
 ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དུས་སུ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་གཏིང་བཞིན་དུ་
 སེམས་ཀྱི་གཡོ་འགུལ་གྱི་ཆ་སྤྲ་མོ་ཅམ་ཡང་གོ་སྐྱབས་མི་འབྱེད་པའི་རང་བཞིན་
 ཅན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་ལས། རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་སེམས་
 ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན། ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཞེས་དང་། ཆོག་གསལ་དེ་ཉིད་ལས།
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ་ཐ་དད་མེད་པ་ནི་ཆོས་གཅིག་དོན་དམ་པར་ངེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེར་
 ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་དེ་མཚོ་ལ་བ་མོ་བབས་པ་
 བཞིན་དུ་སྤང་ཚུལ་ཐམས་ཅད་རོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བས་དེ་སྐད་བརྗོད་དོ། །སྐབས་
 འདིའི་སྟོས་པའི་དོན་ཡང་བདག་དང་། བདག་གིར་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེས་
 སྟོས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བག་ཆགས་གཉིས་སྤང་བཅས་ནི་སྟོས་པ་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅོས་པ་སྟེ་དེས་བདག་རྒྱེན་ནམ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་བྱེད་
 པ་ལས་སྟོ་བྱང་དུ་བྱང་བའི་བསྐྱད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གང་ལས་
 སྟོས་པའི་རྟེན་ནི་བདེན་པར་སྤང་བ་ཡིན་ལ་འདི་ཡོད་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་

སྤང་བ་དང་། བདེན་པར་སྤང་བ་དང་། དེ་གཉིས་རོ་བོ་ཐ་དང་དུ་སྤང་བ་འདི་འབྱུང་
ལ། སྤང་བ་འདི་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་དེ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སྤྲེས་ཤིང་།
དེ་ཡིས་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་ན་བདེན་སྤང་འདི་ཉིད་
ཀྱང་སྤྲོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཐ་མོར་འབྱུག་གོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དོན་ལྡེའི་སྒོ་ནང་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་
མཆན་ཉིད་བསྟན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱར་རྟེ་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་སྤྲོས་བྲལ་དུ་བསྟན་རྟོ། །

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྤྲོས་བྲལ་དུ་བསྟན་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཅུ་ཞེ་རབ་
བྱེད་ཉེར་བཞི་བ་ལས། གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀྱང་སྤྲོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་
བ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ཡང་། །ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་དངོས་པོ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་
སྤྲོང་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས། སྤྲེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
ཅད་མེད་པར་ཐལ་བས། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཡང་མེད་པར་ཐལ་
ནས། དཀོན་མཆོག་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་
པ་ཐམས་ཅད་གསོད་པ་སྟེ་མེད་པར་བཟོས་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་ཞེས་ཚིད་པ་ལ།
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚིད་ཚུལ་འདི་ནི་མི་ཤེས་པའི་ཚིད་པ་ཡིན་པའི་
ལན་དང་། རང་ལུགས་ཐུན་མིན་གྱི་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོར། དེ་ཉིད་ལས།
དེ་ལ་བཤད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །སྤྲོང་ཉིད་དགོས་དང་སྤྲོང་ཉིད་དང་། །སྤྲོང་ཉིད་
དོན་ནི་མ་རྟོགས་པས། །དེ་ཡིས་དེ་ལྟར་གཞོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སྟེ།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྲོང་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་མ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྲོང་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་མ་
རྟོགས་པ་དང་། སྤྲོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དང་མེད་
པ་གཅིག་ཏུ་བརྩམས་ནས་ཚིད་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་གཞོད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་

བྱས་སོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

དང་པོ། སྟང་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་མ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ནི་ཡུམ་གྱི་
མདོ་སོགས་ལས། མཚན་འཛིན་གྱི་སྟོས་པ་མ་ལུས་པ་ནི་བའི་དོན་དུ་སྟང་ཉིད་
བསྟན་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱད་པ་ཁྱོད་གྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟང་པའི་དོན་ནི་མེད་
པའི་དོན་དུ་བརྒྱུད་བས། མཚན་འཛིན་གྱི་སྟོས་པའི་བ་བཞེན་སྟེལ་བར་བྱེད་པས་
སྟང་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་མ་ཤེས་པའི་སྟོན་ལོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ། སྟང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཤེས་པ་ནི། སྟང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་གཉིས་
སྟེ་སྟང་བའི་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ལ། རང་རྒྱད་
པ་ཁྱོད་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟང་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་འཛིན་པ་ལྟར་ན་སྟོས་པ་
ཐམས་ཅད་ལྟོག་པ་དང་འགལ་བས་སྟང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་མ་ཤེས་པའི་
ཚྱད་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྟེལ་ས། གང་ཞིག་རྒྱུ་ལས་སྟེས་པ་དེ་མ་
སྟེས། །དེ་ལ་སྟེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས། རྒྱུ་ལ་རག་
ལས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད། རང་ལ་ཚུགས་སྟབས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་
དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་སྟེལ་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་
ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟང་པའི་སྟེལ་དོན་ཡིན་གྱི། དོན་བྱེད་རུས་པའི་དངོས་པོ་མེད་
པའི་དོན་ནི་སྟང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟེལ་དོན་མིན་ལོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྟེ་
དོན་ཡང་མ་ཤེས་པའི་ཚྱད་པའོ། །ཞེས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ། སྟང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་ཚྱད་པ་ཡིན་པར་གསལ་བར་
བསྟན་པ་ནི། རང་རྒྱད་པ་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་སྟེ་བ་དག་གིས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ན་མེད་དགོས་སོ་ཞེས་སྟེ་བ་ནི་དབྱེ་མའི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྟེན་
ཀ་སྟེ་བའི་ལུགས་སུ་བསྟན་པས་དབྱེ་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་པར་འདོད་པས་དེ་རྟོགས་

བ་ཤིན་རྒྱ་མི་རིགས་པའོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡིས་ནི་གོང་དུ་ཚྭ་བ་སྤྲོ་
བ་པོ་དེ་ནི་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ལན་དངོས་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚྭ་བ་དེ་ནི་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཛིག་མི་ཤེས་པའི་ཚྭ་བ་ཡིན་ན་དེའི་དོན་དུ་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ནི། རབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་
བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་
དང་། །དམ་པའི་དོན་ཀྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འཛིག་མི་
ཤེས་པའི་ཚྭ་བ་ཡིན་པས་དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་
པ་ཡིན་པས་འདི་ནི་གཞན་དུ་གསལ་བས་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་
རང་ལུགས་ཐུན་མིན་ཀྱི་ལན་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གཤམ་ཏེ་འདི་ཀྱན་མི་སྟོང་
ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཛིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ཡང་། །ཁྱོད་
ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟོན་སྟེ་ལན་བསྟན་པ་འདིའི་
གནད་ཤེས་པ་ཤིན་རྒྱ་གཤམ་ཆེ་བས་འདིའི་སྟོང་དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཤིན་རྒྱ་
རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལྷ་བྱ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཚྭ་ལན་ཅ་ཤེས་
ལས་གནད་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དབྱུ་མ་ཆོག་གསལ་དང་རྒྱུ་ཆེན་གཉིས་
ཀྱིས་ངེ་བཞིན་བཀའ་བ་སོར་བཞག་གིས་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་པས། ཞིབ་དཔྱད་
བྱ་བར་འདོད་ན་འགྲེལ་བ་དེ་གཉིས་དང་བསྟུར་ནས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

འདིའི་དོན་སྤངས་ཡང་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་སོགས་
པའི་རང་མཆོན་ཀྱིས་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་དག་གིས་རང་བཞིན་ཀྱིས་མེད་ན་སྟེ་འཛིག་
གནས་གསུམ་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཡོད་པར་འཛིག་མི་རྒྱས་པས་མེད་པར་ཐལ་ནས་འཆིང་
འགྲོལ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་

བར་ཚྭ་པ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྲུར་བས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་
 གྱིས་མི་སྟོང་ན་སྟེ་གནས་འཛིག་གསུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་འཛོགས་མེད་པས་
 གཏན་མེད་དུ་ཐལ་ཞེས་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་པ་འདིས་སྟོགས་གཉིས་
 ཀལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིར་ཡོད་མེད་
 གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་ཚྭ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། ཡོད་མེད་གང་རུང་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་པ་ཞིག་བཞག་ན་སྐབས་དེར་ཁ་ཆོན་མི་ཆོད་པའི་
 ཚྭ་ལན་ཞིག་ཡོང་དགོས་པ་ལ་དེ་ཟུར་ཅམ་ཡང་མི་སྤང་བས། ཡོད་མེད་གང་
 རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་པ་ཞིག་སྤྲོ་བ་ནི་སྤར་བྲགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་བྲལ་
 མཐའ་སྤྲོ་བ་གང་གི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པས་རྟོག་བཟོ་འབའ་ཞིག་གིས་དབུ་
 མ་ཕྱང་གསུམ་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་བྲན་གཡོག་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་ཐལ་
 རང་གི་སྟོགས་གང་ལའང་མ་གཏོགས་སོ། །འདི་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་བ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་
 གཞུང་གསལ་ལ་ངེ་མ་མེད་པ་བཞགས་བཞིན་དུ་དེ་དག་གི་དོན་ལ་རྟོག་དཔྱད་ཡེ་
 རྣམ་མ་བྱས་པར་ཆོག་ཅམ་ལ་འབྲམས་ཏེ་ཐ་སྟོད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་
 པ་དང་། ཐམས་ཅད་འབྲལ་ངོ་ཅམ་ལས་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རྟོག་
 གི་རི་མོ་ཅམ་དུ་སྤྲོ་བ་དང་། སོ་སའི་སྒོ་ངོར་ཡོད་པས་ཆོག་ཅིང་སྒྲིར་ཡོད་མེད་ཀྱི་
 ཁ་ཆོན་མི་ཆོད་པར་སྤྲོ་བ་དང་། ཡང་ཆོས་གང་ཡིན་རྟོག་པས་གང་བཞག་ཅམ་དུ་
 སྤྲོ་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པ་ནི། ཅ་ཤེ་ཅ་འགྲལ་དེ་ཉིད་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་
 གསལ་བར་རྟོགས་ཀྱས་སོ། །

དེ་དག་གི་གནད་བསྟུས་ན། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
 པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ལ་སྟོས་ནས་སམ་དེའི་ངོར་སྟོས་པ་
 ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ན་སྟོས་བྲལ་གྱི་དོན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་སྟོས་

པ་ཉི་བར་ཞི་བ་ཞེས་བྲུ་ཞིང་། འདི་ཉིད་ལ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་
པ་ཞེས་ཀྱང་བརྟུན་དོ། །འདི་ནི་ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་འཆར་ཚུལ་གྱི་བྲེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས་
བཞག་གི་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་མིན་ནོ། །དཔེར་ན། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་
འཛིག་ཉེན་རང་ག་པའི་ངོར་བདེན་པ་དང་། སྟོབ་པའི་འཕགས་པའི་ངོར་ཀྱན་རྫོབ་
གྱི་བདེན་པ་དང་། མི་སྟོབ་པ་དག་བཅོམ་པའི་ངོར་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་དུ་བཞག་པ་ནི་
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ལྟོས་བྱུང་གྱི་དབང་ལས་དེ་ལྟར་བཏགས་
པ་བཞིན་དུ། ཆོས་རྣམས་གྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་
པའི་སོ་སོ་སྟེ་བོའི་ངོར་གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡོད་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྟུན་ཅིང་། འཕགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ངོར་གཉིས་སྤང་མ་ལུས་པ་འགགས་ཏེ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སོང་བས་ན་
རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་གདགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་འཕེལ་རིམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཆར་ཚུལ་སོ་སོར་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁོ་ན་དོན་དམ་དེ་ཉིད་གཉིས་སྤང་དང་
བཅས་པའི་ཆེ་དེའི་ངོར་རྣམ་གྲངས་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་བརྟུན་ཅེ་ན།
སོ་སོའི་སྟེ་བོའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆེ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་མ་
སོང་བས་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་བདེན་སྤང་དང་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་སྤང་བ་སོགས་
བདེན་པ་གཉིས་གྱི་སྤང་བ་དང་བཅས་པས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་མེད་དགག་གི་སྤང་ཆ་
དང་། སྟབ་པའི་སྤང་ཆའི་རྣམ་གྲངས་གཉིས་ཡོད་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་
ཡོད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྟུན་ཅིང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ཆེ་
དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་ཆ་གཉིས་གྱི་རྣམ་གྲངས་མེད་པར་མེད་དགག་རོ་གཅིག་དུ་སོང་
བས། དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྟུན་དོ། །འདི་ནི་སྟོས་

བྲལ་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ། །འདི་ལ་འང་ལ་ལས་ནམ་གངས་
 གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ། དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པས་ན་འཕགས་པས་མ་རྟོགས་པ་
 དང་། རྟམ་གངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་སོ་སྐྱེས་མ་རྟོགས་པ་དང་།
 སོ་སྐྱེས་རྟོགས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་འཕགས་པའི་སྐབས་འདོར་དགོས་པ་དང་།
 སྐྱོས་བྲལ་དོན་དམ་བདེན་པ་སོ་སྐྱེའི་སྤྱད་ཡུལ་མིན་པར་སྒྲ་བ་སོགས་ནི། ཆོག་
 གི་དབྱང་བཟེབས་ནས་དབྱུ་མ་པར་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་ཟད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་
 གོང་གི་གཞུང་གསུམ་སོ་དེ་དག་ལས་གསལ་བར་རྟོགས་ཅུས་སོ། །

དྲུག་པ། སྒྲགས་ཐེག་པའི་ལུགས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ ལས་བརྒྱས་དང་སྦྱར་ཚུལ།

འདི་དང་ཆབས་ཅིག་དབྱེ་མ་ཐལ་འགྲུར་བའི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཡོད་
པར་ནན་གྱིས་སྦྱ་བ་དག་སེལ་བའི་དོན་དུ། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་ཀྱི་ཙྰ་
འགྲེལ་དུ་ཀུན་གཞིའི་དོགས་གཅོད་མཛད་པ་དེ་ལས་གནད་བསྐྱུས་ཤིག་འདིར་
བྲིས་ན། དེ་ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་སྐོར་རྣམས་ནས་ཀུན་གཞི་མི་འཐད་པར་
བསྟན་པ་ན། ཐ་མའི་འཆི་སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་ནས་མཁའ་སྒྲིན་མེད་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་དུ་སྒྲུབ་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མན་ངག་གིས་ཟེན་པས། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལམ་གྱི་འོད་གསལ་དང་བསྐྱེ་བྱས་པ་དང་། དང་པོའི་སྒྲེ་
བ་ལེན་པའི་སེམས་ནས་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བ་དེ་བསྐྱུས་ནས་ཉེར་
ཐོབ་སྦྱང་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་བཤད་པས། ཆོགས་དྲུག་ལས་རྩལ་ཐ་དང་
པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་འཆི་སེམས་དང་སྒྲེ་སེམས་སུ་མི་བཞེད་པར་གསལ་
ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་འདོད་པ་དག་གིས་འཆི་སེམས་སྤྲོ་མོ་
ལ་ཀུན་གཞི་ཡིན་པར་འདོད་པས་དེ་ཡིན་ན་ཏྲག་ཏུ་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དང་
སྒྲུབ་ལ་མ་ངེས་ཡིན་དགོས་པས། སྦྱོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཅི་འོད་གསལ་སྤྲོ་རགས་
དང་། ཉེར་ཐོབ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཕོས་པ་ཡང་གཏན་ནས་མི་སྤིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཐལ་འགྲུར་བའི་མདོ་སྒྲོགས་སྒྲོས་ཅི་སྒྲགས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་
ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འདོད་པའི་དགོས་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
ཀུན་གཞི་འདོད་ན་སེམས་ཅམ་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་

དགོས་པས་དེ་ནི་དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་ལས་ལོགས་སུ་ཀུན་གཞི་མཆོད་ཉིད་པ་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་གང་ལས་
 གྲང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་མ་ཡིན་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་དམིགས་རྣམ་
 བརྟན་ཆགས་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་པས་སྐད་ཅིག་སྲ་ཕྱི་ལ་ནས་མཁའ་
 གཡའ་དག་པ་དང་། ལུན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་སོགས་སུ་དམིགས་རྣམ་འགྱུར་བ་མི་
 འཐད་ཅིང་། དེ་ལ་དོན་ལྡན་དང་། སེམས་ཅན་ཉིད་བང་པོ་ལྟར་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྤང་
 བ་བརྟན་པར་གནས་དགོས་པས། གཉིས་སྤང་རགས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པ་དང་
 འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལས་དུས་སུ་རྟག་ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་
 དུ་གནས་པར་བཤད་པ་དང་། ལས་དུས་སུ་བདག་མེད་པའི་དོན་འཛིན་བྱེད་དུ་
 སྐྱེད་རུས་པ་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་ངོ་བོར་
 གྱུར་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་ཤེས་པ་དང་། སྟོང་ཆེན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིར་
 ཐོབ་གྱི་སེམས་གཉིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་སྲ་ཕྱིར་འདོད་ན་ཤིན་ཏུ་
 སྟོང་པ་དང་སྟོང་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤང་མཆེད་གཉིས་ཀྱང་ཀུན་གཞིའི་རིགས་
 འདྲ་སྲ་ཕྱི་ལ་བཞག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གཞི་དུས་ཀྱི་སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་དེ་ཉིད་
 དང་རིགས་མཚུངས་པའི་ཤེས་པ་ལས་དུས་ཀྱི་སྟོང་པ་བཞིའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པས། དེ་
 དག་གྲང་ཡིད་ཤེས་ལ་མི་བྱེད་པར་ཀུན་གཞི་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་
 འགྱུར་ཞིང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐེག་ལེ་ལས། དགའ་བ་བཞི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་
 འོད་གསལ་དུ་བཤད་པས་དགའ་བ་བཞི་ཡང་། ཀུན་གཞིའི་རིགས་འདྲ་སྲ་ཕྱི་ལ་
 བཞག་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་ཉིད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་

དང་། དེ་ཉིད་ལ་སེམས་དང་། ཡིད་དང་། རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཏུ་ཡང་རྒྱད་འདིར་
གསུངས་པས། ཚོགས་བྱུག་ལས་རྩལ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་རྩལ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཤིག་ཀུན་བྱང་གི་ཅ་བར་འདོད་
པ་དང་། སེམས་ཀུན་གཞི་དང་། ཡིད་ཉོན་ཡིད་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིད་གཉིས་
དང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བྱུག་ལ་འདོད་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་ནོ། །དོན་གྱི་དབང་
འདི་གཟིགས་ནས་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་བྲགས་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བྱང་དོན་ཏུ་
བཤད་དེ། དེ་ལྟར་འཆད་པའི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་
གཞོད་པ་བསྟན་པའི་རྒྱུན་སྤོང་དཀའ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཡང་རྒྱ་བའི་ལུགས་ཀྱི་
མཛད་ཚུལ་ནི་གཞན་ཏུ་བཤད་ཟིན་ཏི་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་ལས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་བཞག་མ་བཞག་གི་ཚུལ་གཉིས་བཀའ་སྦྱལ་བ་བཞིན་དུ། རྩེ་བཙུན་བྱམས་
པས་ཀྱང་དེ་དག་གི་དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ན། དབུས་མཐའ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱུན་
དང་། ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཏུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་
ཕྱོགས་བཤད་ལ། མདོན་རྟོགས་རྒྱུན་དང་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
རྣམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་ཕྱི་རོལ་མ་བཀག་པའི་ཕྱོགས་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་
རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་རྣམ་པར་
མ་བཞག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཡོད་ལ། འདུས་པ་ཅ་བཤད་དང་། དེའི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་བ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སྤྱ་ཡང་ཕྱོགས་ཕྱི་མའི་ལུགས་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་འདུས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཚོགས་བྱུག་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་
གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་མི་བཞེད་ན། དོ་རྩེ་སྤོང་བ་ལས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་
བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་བརྒྱད་དང་སྦྱར་བ་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བཀའ་

ནས་ནི། །བག་ཆགས་ནང་དུ་སྤྱོད་པ་བྱེད། །བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་རྣམ་ཤེས་
 བཟུང་། །བག་ཆགས་དང་འབྲེས་རིམ་པ་ལས། །རང་གི་བག་ཆགས་བསྐྱོས་པ་
 ཡིན། །དེ་རྣམས་ལྷ་མཆོད་དུས་སུ་ནི། །མངལ་གྱི་ཅ་ལ་འཇུག་པ་ནི། །དེ་རྗེས་
 ལུ་ཁྱུ་ལྷ་མཆོད་ལེ། །འབྲེས་པ་རུ་ནི་གྱུར་པ་དང་། །རི་ལྟར་ཆང་རོས་སྤྱོས་པ་
 བཞིན། །ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བག་ཆགས་ལས། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་
 འགྱུར། །ཞེས་ལུ་ཁྱུ་འབྲེས་པའི་ཐིག་ལའི་ནང་དུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལུགས་
 པ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་མི་འཐད་དོ་སྟེ་ནི། །རྒྱུད་འདིར་ཀུན་གཞི་
 དང་། །ཉོན་ཡིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པ་དང་མིང་འབྲ་
 ཡང་དོན་མི་འབྲ་སྟེ། །ལུང་དེའི་གོང་ཉིད་དུ། །བག་ཆགས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
 ཡིད། །ཅེས་དང་ཉོན་ཡིད་བྱམས་པ་དང་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་། །བག་ཆགས་
 ཡུལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། །བྱམས་པ་རུ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པས།
 །ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ལ་ཉོན་ཡིད་དུ་བཤད་ལ། །ཀུན་གཞི་བཀུག་ནས་བག་
 ཆགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱོད་པའི་དོན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་
 བཟུང་བ་སྟེ་བསྐྱང་བའི་དོན་ནོ། །ཉོན་ཡིད་ཅེས་པའི་བག་ཆགས་དང་འབྲེས་པའི་
 རྣམ་ཤེས་མངལ་དུ་འཇུག་པ་བཤད་པའི་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་ནི། །ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་
 ཀུན་གྱི་ཅ་བར་གསུངས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི་གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་
 པའི་ཀུན་གཞི་མེན་ཏེ་ཉོན་ཡིད་བཞིན་ནོ། །དེ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྤྱོས་པ་ནི་འཆི་བ་འོད་
 གསལ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྤྱོས་པ་སྤར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། །འོན་འདུས་པའི་
 ལེའུ་གཉིས་པར་རྣམ་སྤང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་དུ། །རི་ལྟར་
 ཁབ་ལེན་དང་ཉེ་བས། །ལུགས་ནི་སྤྱར་དུ་ཡོངས་སུ་འཕོར། །དེ་ལ་སེམས་ནི་ཡོད་
 མེན་ཏེ། །སེམས་དང་ལྟན་ཅིག་སྤང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་

ནི། །བདེན་མིན་བདེན་པ་བཞིན་དུ་ནི། །གང་ཆེ་འགྲོ་འོང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཆེ་
སྲིད་པ་འཛིན་པར་བྱེད། །དེ་ལྟར་བྱ་མཆོ་ལ་ནི་ཤིང་། །སེམས་ནི་མེད་ཀྱང་གཡོ་
བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་གཡོ་བ་
ཡིན། །ཞེས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གྲིས་སྲིད་པ་འཛིན་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་
བྱང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་བྱི་རོལ་བཀག་ནས། སེམས་ཅམ་
ཞིག་རང་བཞིན་གྲིས་བྱུབ་པ་མ་བཀག་པའི་སེམས་ཅམ་གསུངས་པ་ནི། གྲིས་པ་
ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་ལ་སྒྲག་པ་སྒྲང་བའི་བྱིར་ཡིན་གྱི། དེས་དོན་གྱི་དེ་
ཉིད་མིན་པ་དང་། རྣམ་འབྱོར་སྟོང་པ་རྣམས་གྲིས་གནས་པའི་སེམས་ཀྱི་དག་
པ་རང་བཞིན་གྲིས་བྱུབ་པ་ཞིག་སོ་སོར་རང་རིག་པའི་སྟོང་ཡུལ་དུ་བྱུབ་པ་ཁས་
སྒྲངས་པ་བཀག་པའི་ཆེ་སེམས་བདེན་པ་མེད་ན་འཛིག་ཉེན་སྲ་མ་ནས་འདིར་འོང་
བ་དང་། འདི་ནས་བྱི་མར་འགྲོ་བའི་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་སྟམ་པའི་ཚུད་པ་
ཁོང་ན་གནས་པའི་ལན་དུ། ལྷགས་དང་ཤིང་ལ་སེམས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་གཡོ་
བ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་འགྲོ་འོང་གི་
གཡོ་བ་དང་བཅས་པ་སྒྲང་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས། གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་
པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རང་མཆོན་གྲིས་བྱུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་མིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་རང་མཆོན་གྲིས་བྱུབ་པ་ཁས་ལེན་ཡང་། ཆོགས་
དུག་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་
ཁས་ལེན་ནོ་སྟམ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་
སློན་པ་ལས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སུ་སྒྲང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་གྱི་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་
ཁས་སྒྲང་དགོས་ན་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཤེས་
བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ལྟ་ན་ནི་རིག་བྱ་དང་། །རིག་བྱེད་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་

འདོད། །ཅེས་ཕྱིའི་ཤེས་བྱ་དང་ནང་གི་ཤེས་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་
 མཚུངས་པས་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་ཤོས་མེད་པར་གསུངས་ལ། འདི་ནི་འཇུག་
 པར་དོན་ཤེས་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པས་
 བདེན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་དེ་གཉིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་
 གསུངས་པ་དང་བྱུང་མེད་པས་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་བ་ཡོད་པ་སྟོབ་དཔོན་
 ཀྱི་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་བ་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་
 བཞེད་པས། ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱིར་སེམས་རིག་ཅིང་གསལ་ཅམ་ལ་
 ཀུན་གཞིར་བཞག་པ་དང་། བྱུང་པར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་བ་ལ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སྤྱི་ཅམ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ། སེམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་
 རུང་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་
 ཡིན་པར་སྤར་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོ་
 རྩེ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ཤར་རྒྱལ་བ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་
 བ་དེ་ཉིད་ལས་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཐལ་འགྱུར་པའི་
 ལུགས་འདིར་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་གསལ་བར་བཞུགས་
 བ་དེ་དེ་སྟོན་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མ་གྱུར་བ་དེ་དང་སྐལ་བཟང་
 གི་བཞོ་སྐལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྲིན་པའི་སྦྲད་དུ་རི་བཞིན་གསལ་བ་བཞིན་བཞོད་
 བ་ལགས་སོ། །

གོང་གསལ་རྒྱུད་རྩེ་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཉོན་ཡིད་ནི་ཉོན་མོངས་
 པའི་བག་ཆགས་ལ་ཉོན་ཡིད་དུ་བཏགས་པ་དང་། བག་ཆགས་དེའི་གཞན་དབང་དུ་
 སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས་བསྟན་པར་ལུང་རིགས་
 གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་ངས་བརྟན་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྐྱར་བཤད་བྱེད་

ན། དེ་ལྷ་བྱའི་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལས། གསལ་བཙུག་དགོས་དོན་མ་མཆིས་
ཀྱང་མུ་ཚུགས་ཀྱིས་དབྱང་འབྱུང་པ་དག་ལ་ནི་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་བཀོད་ན།
ཀྱན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་དེ་སེམས་ཅམ་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པ་ལྟར། ཀྱན་
གཞི་དེ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ཅོད་པ་ཡིན་གྱི་ཀྱན་གཞིའི་ཐ་སྟོད་
གསར་བཅོམ་ཞིག་བྱས་ནས་དེ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ཅོད་པ་གཏན་མིན་པས་གཏད་སོ་
མེད་པའི་བཤད་ཡམས་མི་བྱའོ། དེ་ལྷ་བྱའི་ཀྱན་གཞི་དེ་ཡིན་ན། རྒྱལ་པ་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་རྟག་ཏུ་སྤང་ལ་མ་ངེས་དང་ལུང་མ་བསྟན་དང་རྒྱན་
ཆགས་སུ་ཡོད་དགོས་པ་དང་། རྗེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནས་རིགས་རྒྱུན་ལྷོག་
དགོས་པ་དང་། རྟག་ཏུ་སེམས་བྱུང་ལྷ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པ། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་དབང་གིས་ཡུལ་སྤང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་
པ། རྣམ་ཡོད་རང་རྒྱུ་པ་ཡིན་དགོས་པས། དེ་ལྷ་བྱའི་བྱུང་ཆོས་ཆང་བའི་ཀྱན་གཞི་
ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་བྱུང་མཐའ་དང་འགལ་བ་དང་དངོས་ཡོད་ལ་མ་ཞུགས་
པས། ཁས་ལེན་དོན་མེད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བྱུང་མཐའ་ཤེས་ན་གཤིང་ཏུ་གསལ་
བར་རྟོགས་རྒྱས་ལ། རྒྱུད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཅ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དགོངས་གཞི་དགོངས་
པ་དང་བཅས་པ་གཤིང་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པས་ཀྱང་རྟོགས་རྒྱས་པའི་བྱིར་རྟོ། །

གལ་ཏེ་སེམས་ཅམ་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་
ཡང་སྤྱིར་ཀྱན་གཞི་ཞིག་ཁས་ལེན་ཞེ་ན། དེ་ལྷ་བྱའི་ཀྱན་གཞི་དེ་ཀྱན་གཞིའི་སྤྱིས་
བསྟན་པ་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྷ་རྟོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་
ཀྱན་གཞིའི་སྤྱིས་བསྟན་པའི་བྱིར་དང་། རྟོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཉོན་ཡིད་
དུ་ཐལ་ཏེ། དེ་ལ་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་སྤྱིས་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཀྱན་གཞིའི་

ནམ་ཤེས་བཀུག་ན་ནི། །བག་ཆགས་ནང་དུ་སྤྱོད་པར་བྱེད། །བག་ཆགས་ཀྱིས་
 བྱི་ནམ་ཤེས་བཟུང་། །བག་ཆགས་དང་འདྲེས་རིམ་པ་ལས། །རང་གི་བག་ཆགས་
 བསྐྱོས་པ་ཡིས། །དེ་ནམས་ལྷ་མཆན་དུས་སུ་ནི། །མངལ་གྱི་ཙ་ལ་འདུག་པ་ནི། །དེ་
 རྗེས་ཁྱུ་ཁྱག་ལྷ་ཐིག་ལ། །འདྲེས་པ་དུ་ནི་རྒྱར་པ་དང་། །རྗེ་ལྟར་ཆང་རོས་སྤྱོས་
 པ་བཞིན། །ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་བག་ཆགས་ལས། །ནམ་པར་ཤེས་པ་སྤྱི་བར་
 འགྱུར། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཀུན་གཞི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
 པ་བཅུག་པའི་ནམ་ཤེས་དེ་ཡིན་ལ། །བག་ཆགས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད། །ཅེས་
 གསུངས་པས། །བག་ཆགས་དེ་ལ་ནི་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་བསྟན་པ་ཡིན་པས། །བག་
 ཆགས་དེ་ཡང་ཉོན་ཡིད་དུ་ཐལ་བ་དང་། །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀུན་གཞི་ཡིན་ན།
 །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཐམས་ཅད་ཀུན་གཞིར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ན་སེམས་ཙམ་
 པའི་ལུགས་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་དེ་དག་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ལུང་གསུམ་པ་ཐལ་བས་
 དེ་ལྟ་བུའི་ཁུངས་དང་རིགས་པ་མེད་པའི་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ནི་མོ་གཤམ་
 གྱི་བུའི་མཛེས་ཆོས་ལ་དབྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་ཀུན་གཞི་གསུངས་པའི་
 དགོངས་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། །ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་རོ་བོ་ཐ་
 དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། །སྤྱིར་སེམས་
 རིག་ཅིང་གསལ་བ་ཙམ་ལ་ཀུན་གཞིར་བཞག་པ་དང་། །ཁྱད་པར་དུ་ཡིད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། །སེམས་སྤྱི་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ་
 །སེམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་རུང་བའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། །སྤྱིར་བར་
 །སྤྱི་བ་འཛིན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་སྤྱར་བསྐྱབས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། །སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་དང་། །སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་

དགོངས་ནས་ཀུན་གཞི་གསུངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་ཉོན་
མོངས་པའི་ཡིད་ལྷན་མོ་ཞིག་ལ་དགོངས་ནས་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་
དང་། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་ཤེས་པ་
ནི། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མིན་གྱི་གསལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་འཛོགས་
ཤེས་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་དགོས་མཁོ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། གནོད་བྱེད་ཤིན་ཏུ་
མང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་ཡིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཡང་རྒྱུད་དོན་རྗེ་སྤེལ་བ་ལས། རྣམ་
ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་བརྒྱད་དུ་སྦྱར་བའང་གོང་དུ་བཤད་
པའི་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་སྦྱ་བཤད་ཅམ་ལ་དགོངས་པ་གསལ་བར་བསྟན་
ཟིན་ཏོ། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་གཞི་གསུངས་པའང་སེམས་ཅམ་
པའི་འདོད་པ་སྦྱངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། དབྱ་མ་འཇུག་པ་ལས། རི་ལྟར་རྒྱུད་གིས་
བསྐྱལ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནི། །ཆེ་ལས་རྒྱ་རྒྱབས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཀུན་གྱིས་བོན་
ཀུན་གཞི་ཞེས་བྱ་ལས། །རང་གི་རུས་པས་རྣམ་ཤེས་ཅམ་ཞིག་འབྱུང་། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་སྦྱངས་པ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མིན་
པ་བཞིན་ནོ། །སེམས་འགྲེལ་དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། ཤེས་
བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ལྟར་ན་ནི་རིག་བྱ་དང་། །རིག་བྱེད་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་
འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ནང་ཤེས་
པའང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དགོས་པ་རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་
མེད་པ་བཀག་ནས་ཡོད་པར་སྦྱབ་པ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་མེད་ན་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་བཞག་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བདུན་པ། དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ།

ཅ་བའི་ས་བཅད་བདུན་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་གསལ་
 རིག་དེ་ཆེས་སྤྲ་བའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་ཅིག་ཆོག་གས་ཀྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པས་
 བསྟུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་མཐར་ཐུག་པ་
 དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་སོན་ཅ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། རྒྱས་
 འགྱུར་གྱི་རིགས་དང་། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་སོན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུར་འགྱུར་བའི་ཐབས་མེད་ཀྱང་། དེ་ཉིད་རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་པའི་ཀྱན་རྩེབ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་བྱེད་
 ལས་ཅན་ཡིན་པས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། འདི་
 ཉིད་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང་ལྟན་པ་ཞེས་
 བརྗོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་། ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་
 དང་། རྩེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་རྒྱུད་སྤྲ་མ་སོགས་པར། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་
 དང་། རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོན་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
 སེམས་སྤྲ་མོ་ལ་ངེ་མ་མེད་པའི་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་སྤྲ་མ་ལས། རི་ལྟར་
 སྤྱང་ཅི་སོག་ཆགས་བྱེ་བ་ཁག་ཁྲི་སྟོང་བསྐྱབས་སྤྱང་ཅི་དོན་གཉེར་མིས། །སྤྱང་
 མ་དེ་དག་བསལ་ཉེ་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྤྱང་ཅིའི་བྱ་བྱེད་པ། །དེ་བཞིན་
 ལུས་ཅན་ལ་ཡོད་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྤྱང་མའི་ཅི་དང་འབྲ། །ཉོན་མོངས་
 སྤྱང་མ་དང་འབྲ་དེ་འཛོམས་པ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་བ་སྐྱེས་བུ་བཞིན། །ཞེས་
 དང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། ས་ཡི་ནང་ན་གནས་པའི་ཆུ། །ངེ་མ་མེད་

པར་གནས་པ་ལྟར། །ཉོན་མོངས་ནང་གནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་། །དེ་བཞིན་རི་མ་མེད་
པར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐྱ་མཆེད་
སོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལྷའི་འགྲེལ་བ་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་ལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་
ལ་མོ་ལ་ཀུན་གཞི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱས་བསྟན་ནས་སེམས་བྱུང་ལྔ་ཙམ་དང་ཆོགས་
པའི་རྟོག་བྲལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་སུ་བཞེད་དོ། །

ལུགས་འདིར་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་པའང་རྗེ་ཙུང་ཁ་བ་ཆེན་པོས། གསང་
འདུས་བཤད་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་དོན་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རྟེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་
ཤེས་པ་ལས་ངོ་མོ་བ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས། ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་སྤྱིར་སེམས་རིག་ཅིང་གསལ་བ་ཙམ་ལ་ཀུན་གཞིར་བཞག་པ་དང་ཁྱད་པར་
བྱ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སྤྱི་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་བཀག་
པའི་ལན་བྱ། སེམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་བྱུང་བའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྤྱིར་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་སྤར་བསྐྱབས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་པའི་རྟེན་ཆེན་སོགས་
ལས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཀུན་གཞི་བསྟན་
པར་གསུངས་ཀྱང་འགལ་བར་མི་སེམས་སོ། །སེམས་ཅན་སོ་སོར་ཉོན་མོངས་
པའི་གདུང་བས་རིམ་གཅིས་ཀྱང་སེམས་གསལ་རིག་དེ་ཉིད་ཉམས་པའམ་
བརྟག་པར་འགྱུར་བ་ནི་མི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཆོས་དབྱེད་ས་བསྟོད་པ་ལས། རི་
མེད་ཉི་མ་ཆེ་བ་ཡང་། །སྤྱིན་དང་བྱ་བ་ཁྱུག་ན་དང་། །སྤྱི་གཅན་གདོང་དང་རྩལ་
ལ་སོགས། །སྤྱིབ་པ་ལྔ་ཡིས་བསྤྱིབ་པར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་
སེམས། །འདོད་དང་གཞོད་སེམས་ལེ་ལོ་དང་། །ཞོད་པ་དང་ནི་ཐེ་ཆོས་སྟེ། །སྤྱིབ་
པ་ལྔ་ཡིས་བསྤྱིབ་པར་འགྱུར། །རིམ་ལྔ་མི་ཡིས་དག་པའི་གོས། །སྤྱི་ཆོགས་

བྱི་མས་བྱི་མ་ཅན། །རྩི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བཅུག་ན། །བྱི་མ་ཆོག་འགྱུར་གོས་མིན་
 ལྟར། །དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་བྱི་མ་
 ཅན། །ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་བྱི་མ་སྟེག་། དེ་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་བ་ཉིད་ནི་
 སྟོན་པའི་མདོ། །རྒྱལ་བས་རི་སྟེང་གསུངས་པ་གང་། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་
 ལྟོག་། །ཁམས་དེ་ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གསལ་བར་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་སྤྱ་བའི་སེམས་གསལ་རིག་དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་རྒྱན་
 ཆགས་སུ་ཡོད་ཅིང་། སེམས་རགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་ཆེ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་
 གནས་པ་རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་སོ། །

དེ་འབྲས་བའི་མངོན་གྱུར་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པས་
 བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། འཁོར་བས་མ་བསྐྱས་པས་འཁོར་བའི་
 ཟག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རྟོག་བྲལ་ཡིན་པས་རྟོག་པའི་ཟག་པ་དང་ཡང་བྲལ་བ་ནི།
 རྒྱུད་ཆ་མ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། བདེན་
 ལྟར་གིས་བསྐྱད་པ་ཞུགས་མིན་གསལ་ཁ་མི་སྤང་ཡང་ངེས་པར་ཞུགས་དགོས་
 པ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ཟག་པ་སྤྱོད་དང་བཅས་པས་ཟག་བཅས་
 བྱི་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟག་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པ་ལ་ཞུགས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཆོགས་གཉིས་གསོག་པ་དང་སྤྱད་ན་འཆང་རྒྱ་བར་
 འགྱུར་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དེ་ཉིད་ལས། །ཁམས་
 ཡོད་ན་ནི་ལས་བྱས་པས། །ས་ལེ་སྤྱོད་དག་མཐོང་བར་གྱུར། །ཁམས་མེད་པར་ནི་
 ལས་བྱས་ན། །ཉོན་མོངས་འབའ་ཞིག་སྐྱེད་པར་ཟད། །རྩི་ལྟར་སྤྱོད་པས་གཡོགས་
 གྱུར་པས། །སོ་བ་འབྲས་བུ་མི་འདོད་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་གཡོགས་

པས། །དེ་ནི་སངས་རྒྱུ་ཞེས་མི་བརྟག། །རྩི་ལྟར་སྤྲུལ་པ་ལས་གྲོལ་ན། །འབྲས་
ཉིད་སྤང་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་ན། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསལ་རིག་སྤྲ་རགས་ཞེས་པ་
ནི་དབང་ཤེས་ལ་མི་འཐད་ཅིང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་རང་
རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མི་
འབྱེད་ཀྱང་རང་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་སྤྲ་རགས་ལ་བརྟེན་པའི་འཛིན་པའི་
སྒོ་ཡང་སྤྲ་རགས་སུ་སོང་བ་དང་། འཛིན་སྤངས་ཡུལ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཏུ་ཞུགས་མ་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་དོན་མཐུན་དང་མི་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱིས་དབྱེ་
བ་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་སྤྲ་བ་ནི་རང་གི་སྤང་བ་སྤྱོད་ཅམ་དུ་སྦྱེས་ཀྱང་འཛིན་
སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་དང་སྤང་བ་ཡུལ་སོ་སོར་མེད་པས་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལའང་
ཆད་མར་སོང་བས་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་ལུང་རིགས་གང་
དང་ཡང་འགལ་བ་མེད་སྟུང་ལོ། །སེམས་ཅམ་པས་བཤད་པའི་ཀུན་གཞི་དང་ནི་
མི་འདྲ་སྟེ། ཀུན་གཞི་ནི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་སྤྲེང་ནས་དུས་རྟག་ཏུ་གསལ་རིག་
མངོན་གྱུར་བ་དང་། སྤྲ་བའི་ངོ་བོར་གནས་པར་བཤད་ལ། འདི་ནི་རང་ངོས་ནས་མ་
གྲུབ་པའི་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་སྤྲེང་ནས་བར་བར་དུ་བག་ལ་ཉལ་བ་དང་འཕེལ་འགྲེབ་སྤྱི་
ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པས་མི་འདྲ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའང་ཆོས་དབྱིངས་བརྟེན་
པ་ལས། །རྩི་ལྟར་མར་མེ་བུམ་ནང་གནས། །ཅུང་ཞིག་སྤང་བར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་
བཞིན་ཉོན་མོངས་བུམ་ནང་གནས། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་མི་མཐོང་ངོ་། །སྤྲུགས་
ནི་གང་དང་གང་དག་ནས། །བུམ་པ་བུ་ག་རྟོལ་གྱུར་བ། །དེ་དང་དེ་ཡི་སྤྲུགས་ཉིད་
ནས། །འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་བར་འགྱུར། །གང་ཆེ་ཉིང་འཛིན་རྩི་རྩི་ཡིས། །བུམ་

བ་དེ་ནི་བཅག་གྲུང་བ། །དེ་ཆེ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཡི། །མཐར་ཐུག་བར་དུ་སྤང་བར་
 བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཆོག་གས་གཉིས་ཀྱི་གོགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པ་ལས་མཐའ་
 མེད་དུ་འཕེལ་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གསལ་རིག་གས་ཁམས་དེ་
 ཉིད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དཀའ་སྤྱོད་སྣ་
 ཆོག་སྤྱོད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སེམས་ཅན་དོན་སྤྱད་དང་། །སེམས་ཅན་པན་
 བྱེད་བཟོད་པ་སྟེ། །གསུམ་པོ་འདི་ཡིས་ཁམས་རྒྱས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར། དཀའ་སྤྱོད་སྣ་ཆོག་ལ་བསྟེན་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པའི་
 ཉམས་ལེན་གསུམ་པོ་འདིས་ཁམས་ཐོག་མར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་འགོ་རྩམ་པར་
 བྱེད་དོ། །རྒྱས་པ་ནི་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གསལ་རིག་ཆེས་སྤྲ་བ་ནི། དཔེར་ན། གཉིད་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་མི་ལམ་གསལ་བར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་གསལ་རིག་སྤྲ་བ་ལྟ་བུ་སྤང་
 ལ་མ་ངས་ཡིན་ཡང་རང་གི་སྤང་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱིས་སད་དུས་སུ་སྤང་བ་
 དེ་བྲན་སྤྱབ་པ་སྤྱོད་བས་བྱུབ་པས་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་འང་རང་གིས་འབྲུབ་པོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་སྤྲ་བའི་སེམས་ནི་སྤྲགས་ཀྱི་སྐབས་གཉུག་མའི་སེམས་
 དང་། དེའི་བཞོན་བྱར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་ནི་གཉུག་མའི་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཐུན་
 མེན་གྱི་ཉེན་ནི་གཉུག་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའང་ཡེ་ཤེས་རྩི་རྩེ་ཀུན་
 ལས་བདུས་ལས། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ་གནས་སྐབས་པ་དང་།
 གཉུག་མའི་ལུས་གཉིས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལས་
 གཞན་པའི་རྣམ་སྤྱོད་གྱི་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་སོ། །གཉིས་
 པ་ནི་སེམས་ཅན་ལས་བྱུབ་པའི་ལུས་སོ། །ལུས་རགས་པ་ནི་དང་པོ་མངལ་དུ་
 ཉིང་མཆམས་སྤྱར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་གསར་དུ་སྤྱིས་ཤིང་ཆེ་གཅིག་

གི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ལ་ཆེས་སྤྲ་བའི་ལུས་ནི་སྐྱེ་འཆིའི་གནས་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་དུ་
བར་མ་ཆད་པར་རྒྱན་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་ལུས་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་ཆེ་འཕོ་བའི་
ཆེ་ལུས་མེད་པར་ཆེ་འཕོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཞི་བའི་ཆེ་འབྱུང་ལུས་རགས་
པ་དོར་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མི་ལྡོག་པས། དེ་ནི་གཉུག་མའི་ལུས་ཡིན་ཏེ་ཆུ་
ལ་གཤེར་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གནས་སྐྱབས་དེ་ཐམས་ཅད་
དུ་ཡང་མི་ལྡོག་པས་གཉུག་མའི་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །ད་ལྟའི་གཟུགས་ལུས་རགས་
པའི་སྐྱབས་སུ་ཡང་གཉུག་མའི་ལུས་ནི་རྒྱང་སེམས་ཅན་ཞིག་གི་ལུས་ཡིན་པས།
ལུས་རགས་པ་ནི་དེའི་གནས་ཁང་དང་འདྲའོ། །གཉུག་མའི་ལུས་ནི་རྒྱང་སེམས་
ཅན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱང་ཡིན་ལ། སེམས་ནི་དབང་ཤེས་མིན་གྱི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་
དང་། རྒྱང་ཡང་སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱང་ཆེས་སྤྲ་བ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱང་
དང་སེམས་གྱི་ཉིན་བྱེད་པའོ། །འཆི་བའི་མཐར་ལུས་རགས་པ་འདི་ལས་ལོགས་
སུ་བྱེ་བའི་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་དང་། མྱོང་འཇུག་བྱས་པས་ལུས་རགས་པ་འདི་
ལས་རྒྱང་སེམས་ཅན་ཞིག་ལོགས་སུ་བྱེ་བའི་ལུས་འཕོ་བ་བཞིན་དུ། མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པས་ཀྱང་ལུས་རགས་པ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་སེམས་
ཅན་ལས་སྐྱེ་ལུས་དོན་མེད་འཆང་གི་སྐྱར་ལྡང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཆེས་སྤྲ་བའི་ལུས་དང་རྒྱང་སེམས་གསུམ་གྱི་འཛིག་མཆོམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བརྒྱད་པ། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་བརྟག་པ།

ཅུ་བའི་ས་བཅད་བརྒྱད་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་བརྟག་པ་ནི། འཛིག་
 རྟེན་རང་ག་བས་བཤད་པ་མཆོམས་བཟུང་དཀའ་ཡང་། མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་
 པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་ན། །གང་ཟག་རྒྱུན་དང་ཕྱང་པོ་དང་། །དེ་བཞིན་
 རྒྱུན་དང་རྟུལ་དག་དང་། །གཙོ་བོ་དབང་ལྷན་གྱི་བྱེད་པོ་རྣམས། །སེམས་ཅམ་དུ་ནི་
 ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་བྱས་པའི་
 བསྟན་བཅོས་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་པ་སྣ་ཆོགས་སུ་སྦྲ་བ་ཡོད་དེ། ལ་
 ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་གཏུགས་པའི་
 བྱེད་པ་པོ་ནི་གང་ཟག་གམ་གང་ཟག་གི་རྒྱུན་ཞིག་གིས་བྱེད་པར་སྦྲས་ཏེ། བྱི་རོལ་
 པའི་བྱེ་བྲག་གཅེར་བུ་པ་འགའ་ཞིག་དང་། ཉང་པའི་བྱུབ་མཐའ་སྦྲ་བ་འགའ་ཞིག་
 ཀྱང་ཡོད་པ་དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་སོ། །ལ་ལས་ཕྱང་པོའི་
 ཆོགས་པ་ཅམ་ལ་བྱེད་པར་སྦྲ་ཞིང་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རྣམས་སུ་བྱུབ་པར་སྦྲ་བ་
 འགའ་ཞིག་གོ། །ལ་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱུ་ཞིག་མི་དགོས་པར་འབྲས་
 རྒྱུན་གྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནི་ཞེས་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་བྱི་རོལ་རྒྱང་འཕེན་པ་ལ་
 སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གོ། །བྱིས་ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་སྦྲ་བ་མང་པོས་ཐམས་ཅད་མཐར་
 གཏུགས་ན་རྟུལ་སྦྲ་བ་དང་ཆེས་སྦྲ་བ་དག་གིས་བྱེད་པར་སྦྲ་བ་ནི་ཆོན་རིག་པའི་
 སྐབས་ནས་དར་བྱུང་ཆེད། །ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི་སྟོན་གྱི་གངས་ཅན་པ་དག་
 གིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྟར་བསྟུས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་པོ་ཡང་
 སྟེ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པར་སྦྲ་བ་དེ་ཡིན། དེ་བཞིན་དབང་ལྷན་པ་དག་གིས་ནི་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དབང་ཕྱག་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཡེ་ཤུ་པ་སོགས་ཀྱིས་ནི་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དགོན་མཆོག་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །

བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེ་དག་རིགས་པའི་ཆོག་སྲུང་པ་དང་འགལ་བས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་མ་གཟིགས་ནས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་
པོ་ནི་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ལས་སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་གཟིགས་ནས་སེམས་
ཅམ་དུངས་སྤོའེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་དབྱེ་མ་འབྲུག་པ་ལས།
རི་བཞིན་རང་གི་བསྟན་བཙུག་པོ་དེ་ལས། །སྤྱི་ལོ་གསུམ་ལྷན་ཀྱིས་གང་ཟག་
སོགས་དེ་དག་ །སྤྱི་ལོ་པ་དེ་དག་བྱེད་པོར་མ་གཟིགས་ནས། །རྒྱལ་བས་སེམས་
ཅམ་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པོར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཆན་ནི་
གང་ཟག་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་རྒྱུ་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང་།
ཕྱང་པོ་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུ་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུ་བྱེད་པ་
པོར་འདོད་པ་ལྟ་ནི་བཤད་ཡམ་ཅམ་ཡིན་ཀྱི་རྒྱུ་མཆན་དུ་མས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་
སྤྱི་ལོ་པ་མ་ཡིན་ལ། སྤྱི་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང་། དབང་ཕྱག་བྱེད་པ་པོར་
འདོད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་གྲུབ་མཐས་རྩལ་དུ་བཏོན་
ནས་སྤྱི་ལོ་པ་བྱེད་ཅིང་། རང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་གཞན་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་།
རང་བྱུང་དང་། ཆ་མེད་བཞི་ལྷན་དུ་བཤད་པས་དེ་འདྲ་པའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་རྣམ་ཏོག་
གི་རི་མོ་ཅམ་ལས་མེད་པ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མཛོན་སྲུང་དུ་གཟིགས་ནས་
འཛིག་རྟེན་ཀྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཉིད་ལ་
ཐུག་པས་ན། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཅམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དགོན་མཆོག་བྱེད་པ་པོར་བཤད་པ་ནི་དབང་ཕྱག་བྱེད་པ་པོར་བཤད་པ་
དང་། རིགས་པ་མཚུངས་ཤིང་སྐབས་དེར་གྲགས་ཆུང་བས། བཙུག་ལྷན་འདས་

ཀྲིས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་། དབང་ལྷན་བྱེད་པ་པོར་བཀག་པ་ཉིད་ཀྲིས་དེ་
 ཡང་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བྱེད་པ་པོ་རྟག་པ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་
 མི་འཐད་པས་དེའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་
 ཡོངས་སྟོན་ནམས་འགྱུར་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་ནི། རང་ཅག་ཆང་མས་མཐོང་
 ཆོས་སུ་ཡོད་པས་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་
 ཡིན་པས། འགྱུར་བ་གཏོང་བ་པོ་ཡང་འགྱུར་བ་ཡོད་དགོས་ཏེ། བྱེད་པ་པོར་མི་
 འགྱུར་བར་བྱ་བ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ཅིང་བྱ་བ་འགྱུར་བ་བྱེད་ན་བྱེད་པ་པོ་ཡང་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཆུ་མི་འགྱུར་བར་ཆུའི་བླ་བུས་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་དོན་བྱེད་
 རུས་པས་དངོས་པོར་འགྱུར་ལ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་མེད་ན་རྒྱུར་མི་འཐད་
 པས་བྱེད་པ་པོ་གལ་འཐད། གལ་ཏེ་དེ་དག་རང་བྱུང་ཡིན་ན་རང་ལས་རང་བྱུང་
 དགོས་པས་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་རང་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་
 བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་སྣ་མ་ལས་རང་བྱི་མ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན། རང་
 སྣ་མ་རང་གི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱ་མེད་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་སྣ་མ་
 ལས་རང་བྱུང་བས་རང་བྱུང་ཡིན་ན། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རང་བྱུང་དུ་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་དང་ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་སྣ་ཕྱིའི་ཆ་ཡོད་པས་
 ཆ་མེད་དུ་བཤད་པའང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་རིགས་ཉིད་ལས་སྐྱེས་
 ཤིང་རིགས་མི་འབྲ་བ་ལས་མི་སྐྱེས་པས་རང་བྱུང་ཡིན་ནོལེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་
 རིགས་སྣ་མ་འགགས་ནས་རིགས་བྱི་མ་སྐྱེས་པས་སྐྱད་ཅིག་གི་སྐྱེ་འཛིག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་མི་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་རང་གི་རིགས་སྣ་མ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཆེ་དེ་
 དང་ལྟན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་དགོས་པས་གཞན་ལས་

ཀྱང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་ལྷ་བྱ་རང་དང་རིགས་གཅིག་པའི་
ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ས་བོན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་འགྲོགས་པའི་ཆུ་དང་ས་ལུང་
དང་སྐྱེས་བུ་སོགས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་འབྲས་བུ་
གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མ་ཆོགས་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི་རྒྱ་གཅིག་
ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ལའང་མི་སྲིད་པས། རང་གི་རིགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་
བ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རང་བྱུང་ག་ལ་སྲིད། དེ་བཞིན་དུ་ཆ་མེད་དུ་བཤད་
པའང་མི་འཐད་དེ། ཆ་མེད་ཡན་ག་བ་གང་དུའང་མེད་དེ་རྩལ་སྤྲ་རབ་བཞིན་ནོ། །

གཟུགས་རྩལ་ཇི་ཙམ་སྤྲ་ནའང་ཤར་བྱུང་དང་ལྷོ་བྱང་སྤྱང་འོག་སོགས་
ཀྱི་ཆ་དུག་དང་མ་བཅས་ན་རྩལ་སྤྲ་རབ་བསགས་པའི་ཆེན་པོར་འགྱུར་མི་སྲིད་
པ་དང་། ཐོགས་རེག་མེད་པ་དང་རང་གི་གོ་ས་གཞན་གྱིས་གོ་མི་འབྱེད་པས་
བེམ་རྩལ་མིན་པར་འགྱུར་བས། དེ་ཉིད་གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་གསལ་མི་ཐུབ་པས་
གཟུགས་ཅན་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་ཅན་མིན་ཡང་འདུས་བྱས་
ཡིན་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་གྱི་ཆ་དང་བཅས་དགོས་པས་
ཆ་མེད་དུ་ངེ་ལྟར་འཐད། འདུས་བྱས་མིན་གྱི་རྟག་པ་ཡིན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་སྟུམ་
ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་ཤེས་བྱ་སྤྲ་རབས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་དང་རང་ཉིད་
གང་དུ་གདགས་པའི་གཞི་འདུས་བྱས་ཤིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། རྟེན་འགྱུར་བའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱང་འགྱུར་བས་འགྱུར་བ་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ཞིག་དང་
བཅས་པས་ཆ་མེད་དུ་མི་འཐད་དོ། །སྒྲོས་གཞལ་བའི་ཆེ་ཡང་དེའི་ཁྱད་ཆོས་གཞལ་
དགའ་སྤྲ་དུ་མ་ཡོད་ལ། ཡང་སྒྲོ་འགའ་ཞིག་གིས་གཞལ་བ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་
མི་གཞལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཆ་མེད་དུ་ངེ་ལྟར་འཐད། ཅི་སྟེ་དེ་
ཉིད་འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ནམ་གཞག་ཤེས་དགོས་པས་

དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན་དེ་ཚད་མ་དང་བཅས་པས་ཆ་བཅས་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་རང་བྱུང་མི་འཐད་ཅིང་། ཡུལ་འགྲུར་བས་ཡུལ་
ཅན་ཡང་འགྲུར་དགོས་པས་རྟག་པ་ག་ལ་འཐད། གཞན་ཡང་ཡུལ་འགྲུར་བ་ནམ་
པ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་ལྟ་བའི་ཚད་མ་ཡང་འགྲུར་བ་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་དགོས་
ཏེ། ཡུལ་འགྲུར་སློག་རིམ་ལྟར་བྱེད་པ་བཞིན་ཚད་མ་ཡང་འགྲུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཚད་མ་ནི་ཡུལ་གྱི་རྗེས་འབྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་རྟག་པ་དང་།
རང་བྱུང་མི་འཐད་པས། ཚད་མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་འདྲ་རྟག་པ་དང་། རང་བྱུང་
དང་། ཆ་མེད་སོགས་སུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། སློག་བརྟན་ལ་ལྟ་བའི་
ཆེ་ཡུལ་སློག་བརྟན་རིམ་ལྟར་འགྲུར་བ་བཞིན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་
ཚད་མ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འགྲུར་བ་ཚང་མས་མཐོང་ཆོས་ལྟར་རོ། །མིག་ཤེས་རྒྱུད་
གཅིག་གིས་ཡུལ་མི་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ལྟ་བཞིན་པ་ཡིན་ནའང་མི་དེ་འགྲོ་བའི་ཆེ་ཚད་
མས་ཀྱང་འགྲོ་བ་འདྲིན་ལ། མི་དེ་འདུག་པའི་ཆེ་ཚད་མས་ཀྱང་འདུག་པ་འདྲིན་པ་
དང་། མི་དེ་ཉལ་བའི་ཆེ་ཚད་མས་ཀྱང་ཉལ་བ་འདྲིན་པའི་ཆེ་ཚད་མར་འགྲུར་ཅིང་
འགྲོ་བ་རྟག་ཏུ་མི་འདྲིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ཚད་མ་འགྲུར་བས་ཡུལ་འགྲུར་བ་ཡང་ཡོད་ཅིང་ཡུལ་འགྲུར་བས་ཡུལ་
ཅན་ཚད་མ་ཡང་ངས་པར་འགྲུར་དགོས་ཏེ། ཚད་མ་ནི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་
མཐུན་པར་འདུག་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་འགྲུར་ན་ཚད་མའི་འདྲིན་
སྤངས་ཀྱང་འགྲུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་
གཡོ་བ་སྡོན་དུ་བཏང་ནས་འདིག་རྟེན་བཅོས་པར་བཞུགས་པས་འདིག་རྟེན་གྱི་
ནམ་གཞག་མ་ཤེས་ན་འདིག་རྟེན་བཞུགས་པ་པོ་མི་འཐད་ལ། དེ་ཤེས་ན་དེ་ཤེས་པའི་
ཚད་མ་དང་ལྡན་པས་འདིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ནམས་རིམ་ལྟར་

བ་ལྟར། དེ་དག་འཇམ་བའི་ཆད་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་འཛིན་དགོས་པས།
ཆད་མ་དེ་འགྱུར་ན་དེ་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པའི་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཡང་འགྱུར་དགོས་
པས་རྟག་པ་དང་རང་བྱུང་ཅི་ཞིག་འཐད་དེ་མི་འཐད་དོ། །དེ་ཡང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་
གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པར་དབང་བྱུག་གྱེད་པ་པོ་བཀག་པའི་སྐབས་
སྟེ། ཆད་མ་རྟག་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། །དངོས་ཡོད་རྟོགས་པ་ཆད་ཕྱིར་དང་། །ཤེས་
བྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ནི་མི་བརྟན་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་འདྲིར་
གསལ་བར་བསྟན་པའོ། །གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་དེས་རང་གིས་བཀོད་
བྱས་ཤེས་བཞིན་དུ་བཅོས་པ་ཡིན་ནས། མ་ཤེས་པར་འདོད་པའི་རྗེས་སྟེན་བྱས་པ་
ཅམ་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་ཀྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྟོན་ཐམས་
ཅད་བཅོ་ཤེས་པས་ཀུན་མཁྱེན་དུ་ཐལ་ལ། ཤེས་བཞིན་ཡིན་ན་ལེགས་པ་དང་།
པན་པ་འབའ་ཞིག་བཅོ་ཆོག་པ་ལ་མི་འདོད་པ་དང་། གཞོད་འཆེ་དང་། སྟུག་བསྐལ་
རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་ལྷ་མཐའ་མེད་པ་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་བཞིན་དུ་བཅོ་
དེས་ན་ལེགས་པ་དང་། པན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། གཞོད་པ་དང་། སྟུག་བསྐལ་
ཐམས་ཅད་ཤེས་བཞིན་དུ་བཅོ་བ་པོ་གཅིག་དུ་ཐལ་བས་ལེགས་ཉེས་དང་བདེ་
སྟུག་གི་བྱ་བ་ཡང་གཅིག་དུ་ཐལ་ནས། སྟུག་བསྐལ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་བཤད་
པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་གྱེད་པ་པོ་སོ་སོར་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་
འཐབ་ཚིད་རྒྱན་མི་ཆད་པར་ཡང་ཐལ་ལོ། །

དང་པོར་བཅོ་བའི་ཆེ་པན་པ་དང་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་བཅོས་པ་ཡིན་ཡང་
གཞོད་པ་དང་སྟུག་བསྐལ་དེ་དག་བྱས་ཉེས་ཞོར་བ་ཡིན་ནི་ཞེ་ན། ལེགས་པ་ཐམས་
ཅད་བཅོ་ཤེས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དུ་མི་འཐད་ལ། དེ་སྐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་མཐར་ཐུག་
པར་བཤད་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་རྟོག་གསལ་འདོད་པའི་སྐབས་
 གིས་བྱང་བར་འདོད་ན་ནི། སྤར་གྱི་ཉེས་པ་མཐའ་དག་ལྟོག་ཏུ་མེད་དོ། །བཀོད་པ་
 གོས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་དག་བྱང་བ་ཡིན་ན་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་
 བཤད་པའི་བདག་ཏུ་སྤོངས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་
 སྤྱོད་ཐམས་ཅད་གྱི་ཙུ་བར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཞེས་ཐ་
 སྤྱད་བཅོས་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་དེ་དང་དབང་བྱས་ཁྲད་མེད་དུ་
 ཐལ་ལོ། །དེས་ན་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་རིགས་པའི་ཚོགས་དུ་མ་
 དང་འགལ་ཞིང་དངོས་ཡོད་ལ་མ་ཁྱགས་པས་མི་འཐད་ཀྱང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་
 དགོས་མཁོ་ལ་གཞིགས་པས་པན་ཐོགས་ནི་རྒྱབས་ཆེ་ཡོད་པས་དག་སྤང་བུ་
 བའི་གཞི་ལས་རིས་སུ་བཅད་ནས་སྤྱོད་འདོགས་མི་རུང་བ་ཡང་ཤེས་དགོས།
 འོ་ན་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དང་བསྐྱུན་ན་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་ལ་
 གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་བཞི་ཡོད་པས་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ནི་བྱེ་བྲག་
 སྤྱོད་པ་དང་། མདོ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་
 ལུས་ལོངས་སྤྱོད་མཐའ་དག་ཐོག་མར་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བས་འཇིག་རྟེན་
 གྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་ལས་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་
 པའི་ཚོས་མདོན་པའི་མཛོད་ལས། ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྤྱོད་ཚོགས་སྤྱེས། །དེ་
 ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་པ་ཡིད་གྱི་ལས་ཡིན་ནོ། །དེ་བསྐྱེད་ལུས་
 དང་དག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལས་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལའང་ཡིད་
 གྱི་ལས། ལུས་ཀྱི་ལས། དག་གི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང་མ་རིག་པས་ཀྱན་ནས་
 བསྐྱངས་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གང་རུང་གི་བྱ་བ་ཞིག་ལ་སྤྱོད་པའི་ལས་
 སམ་འཁོར་བའི་ལས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་ལས་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། ལས་གསོག་ཚུལ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སེམས་ཅན་གཉིས་སམ་གསུམ་ཡན་ཆད་གྱིས་སྤྱན་མོང་དུ་
བསགས་པའི་ལས་ལ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་འབངས་ཁྲོས་བསྐྱར་
གྱིས་མང་མོས་བྱུང་བའི་ལས་ལྟ་བུའོ། །སོ་སོའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ནི་
དཔེར་ན། སྒྲིང་སོ་སོ་རང་མོས་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་ལྟ་བུའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དང་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ས་པོན་
ལྟ་བུ་ནི་སོ་སོར་འབྱུབ་བྱེད་གྱི་ལས་སོ་སོར་ཡོད་ལ། དེ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བྱེད་ནི་མ་
རིག་པ་ཡིན་ལ་གཙོ་བོ་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཆགས་ནི་ལྟན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ཀྱང་སོ་སོ་འབྱུབ་
བྱེད་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཆོགས་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་བ་ལས་གྲུབ་པས་རྟག་པ་དང་། རང་བྱུང་མི་
འདོད་ཅིང་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་མདོ་བསྟན་དུ་མ་ལས་བསྟན་
མོད་འདིར་མཆན་གཞི་ཅུམ་ལས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལས་བྱེད་པ་སོར་འདོད་
པ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཆད་
མ་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པར། བདག་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལས། །བདེ་མིན་
བདེ་བར་འདུགས་པ། །ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་འཕྱག་འཕྱར་བ། །དེ་ཕྱིར་སྲིད་པ་སྲིད་རྟེན་
ཡིན། །མི་ཤེས་སྲིད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། །མ་བརྗོད་སྲིད་པ་ཉིད་བཤད་པ། །རྒྱུན་
ནས་འཕེན་པ་བྱེད་ཕྱིར་དང་། །དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་གྱི་བྱེད་པ་པོ་གཙོ་བོ་
ནི་སྲིད་པའམ་འདོད་ཆགས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པ་ནི་ལས་དེ་དག་ཀུན་ནས་སྒྲོང་
བྱེད་གྱི་ཐོག་མའི་རྒྱ་ཡང་བྱེད་ལ། བར་དུ་ལས་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ལས་ཀྱི་
ནུས་པ་རྒྱུད་མི་ཟ་བར་འཕེལ་བ་དང་སྒྲིན་པར་ཡང་བྱེད་ལ། མཐའ་མར་རྣམ་སྒྲིན་

འབྲིན་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡང་བྱེད་པའི་བྱིར། རྒྱུའི་གཙུག་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་མ་
 རིག་པ་དང་། ལས་གཉིས་ནི་དེ་དག་གི་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་དངོས་ཀྱི་
 རྒྱུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་སྲིད་པའི་ཉེན་གྱི་གཙུག་པོ་ནི་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་
 ཏོ། །འདིས་ནི་ཆོས་རྣམས་པར་དག་པ་ཞིག་སྐྱབ་འདོད་བྱིན་ཆད་ཐོག་མར་བདག་
 ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཅལ་ཏུ་བཏོན་ནས་བསྟེན་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཡོ། །

མདོར་ན་སྲིད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལས་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་རགས་པའི་
 དབང་ཏུ་བྱས་ལ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་བཤད་པ་གཉིས་གཉེན་པོ་བསྟེན་
 ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་སོ་སོར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་འབབ་ས་ནི་གཅིག་ཡིན་ཏེ།
 མ་རིག་པ་སྤྱོད་པའི་འཇིག་རྟེན་སྐྱེས་པའི་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པའི་མཚུངས་ལྡན་ཏུ་
 སོང་བས་དེ་གཉི་ག་སྲིད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཏུ་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །སྲིད་པའི་རྒྱ་
 འབྲས་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པའི་འབྲུང་བཞི་སྤྱོད་པར་བརྒྱུད་པ་སོགས་འདུས་
 བྱས་གཞན་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་རིགས་རྩིས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་ལས་དང་
 སེམས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་གཏན་མིན་པས་རྒྱུ་གཡོ་བའང་ལས་ཀྱི་བྱས་པར་
 སྤྱོད་པ་ནི་ཆོས་ཅིང་བའི་གཏམ་མོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱུ་ཏུ་རྒྱག་ཕྱོགས་དམིགས་བསལ་
 ཅན་ནི་ལས་ཀྱིས་རྒྱུ་བྱེད་པའང་སྲིད་དོ། །བྱེད་པ་པོ་རྟག་པ་རང་བྱུང་སྤྱོད་པ་རྣམས་
 ཀྱི་ཕྱགས་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ནི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཐོག་མའི་མཐའ་
 དང་མཐའ་མའི་མཐའ་ཞིག་ཡོད་དགོས། དེ་མེད་ན་མགོ་མཐུག་མེད་པར་ཐལ་སྟམ་
 ནས་ཐོག་མའི་མཐའ་ལ་རྟག་པ་རང་བྱུང་ཏུ་མ་བཞག་ན་ཐོག་མེད་ཏུ་ཐལ་སྟམ་ནས་
 དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་བར་གྱི་སྤྱང་བ་དང་། འབྲུང་བ་བཞི་སྤྱོད་པ་
 རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ་ན། ཚན་རིག་དང་། མཚན་ཉིད་རིགས་པ་
 དང་འགལ་བ་དང་། གོང་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་རྣམས་འགོག་ཏུ་མེད་དོ། །སངས་

རྒྱལ་པ་ནི་དེ་ལྷ་བྱའི་རིགས་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་བཞེད་པས་དེ་ལྷ་བྱའི་ཉེས་པ་
མི་འབྱུང་ངོ་། །འོ་ན་མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་ཀྱང་བྱེད་པ་སོར་མི་
འཐད་དེ་རང་བྱེད་པ་སོ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྣམ་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
བྱེད་པ་སོར་མེད་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱི་རང་དང་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཞན་
གང་གིས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་སོ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཙམ་པ་དང་
རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱང་འདི་ལྷ་བྱ་ལས་གཞན་གསལ་བར་མ་གསུངས་སོ། །

དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་དེ་ལྷ་བྱའི་ལས་དང་འདོད་ཆགས་དག་ནི་སེམས་
མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ཞུགས་པ་ལས་སྐྱེ་ཡི་དེ་དང་བྲལ་ན་དེ་དག་སྐྱེ་བའི་གནས་
མེད་པའི་ཕྱིར་སྲིད་པའི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ་སོ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་
ལྟར་ཡིན་ཡང་། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞེ་བ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ཀའི་
སྤུན་མོང་པའི་བྱེད་པ་སོ་ནི་སེམས་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་
ལུས་ཁོངས་སྒྲིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤུན་མོང་པའི་བྱེད་པ་སོ་ནི་སེམས་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལང་གཤེགས་ལས། གཞན་གྱི་འདོད་པའི་བྱེད་པ་སོ་ཐམས་
ཅད་བཀག་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་སོ་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ་སེམས་ཉིད་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་དེ་ཉིད་ལས། ཇི་བཞིན་རང་གི་བསྟན་བཅས་དེ་
དེ་ལས། །ཞེས་སོགས་གོང་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྟེ་ས་བཅུ་བ་
ལས་ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་སོ་འདི་དག་ཀྱང་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པས་
ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་སོ་ནི་སེམས་ཉིད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པར་མཛད་དེ། འཇུག་
པ་དེ་ཉིད་ལས། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུངས་གཟུགས་ནི་འདིར། །འགོག་
པ་དེ་ལྟར་མདོ་ཡི་དོན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སེམས་ཙམ་པ་དང་། དེའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་དག་གིས་དེར་སེམས་ཙམ་མོ་

ཞེས་པའི་ཙམ་སྤྲུལ་གྱི་རྩོམ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་གཙོ་བོ་དང་པར་བཞེད་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་
 ལང་གཞུགས་ཀྱི་ཆོག་ཁུངས་སུ་བྱས་ཤིང་། ས་བཅུ་པའི་མདོ་གྲུང་བསྒྲིགས་ནས་
 ཙམ་སྤྲུལ་གྱི་དོན་མི་གཙོ་བོ་དང་པར་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་བཅད་པ་སྤྲུབ་
 པར་མཛད་ནས་རང་གི་ལུགས་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་
 སེམས་ཅན་འཛིག་ཏེན་དང་། སྟོན་གྱི་འཛིག་ཏེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཆོགས་འགོད། འགྲོ་
 བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྦྱེས་པར་གསུངས། སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན། ཞེས་བསྟན་ཏེ་སེམས་གསལ་རིག་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་དང་བཅས་
 པའི་ཆོ་རྒྱལ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཆོགས་པ་འཕེལ་བ་ལས་སྟོ་གསུམ་གྱི་ལས་རྣམ་པ་
 སྣ་ཆོགས་བསགས་པ་དང་གསོག་པ་ལས་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་། སྟོན་གྱི་
 འཛིག་ཏེན། སྐབས་བབས་ཀྱི་ཡོངས་སྟོན་སོགས་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་སྤར་ཡོད་
 འགགས་པ་དང་། གསར་པ་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་
 པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་བསམས་ནས་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ནས། རང་སྤྱོད་ལ་
 དག་གིས་འཛིག་ཏེན་བྱེད་པ་པོ་ལས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་མོད། ལས་དེ་
 དག་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་སེམས་སྤངས་ནས་མེད་ན་ནི་ལས་དེ་དག་
 ཀྱང་འབྱུང་བའི་གནས་མེད་པས། ལས་དེ་དག་གི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་སེམས་ཉིད་ལ་
 ཐུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

འོ་ན་སེམས་ཙམ་པས། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཀྱང་སེམས་ཙམ་
 མོ། ཞེས་གསུངས་པ་དེས་གྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་གཙོ་བོ་དང་པར་སྤྲུལ་བ་མི་འཐད་དམ་ཅི་ཞེ་ན།
 གལ་ཏེ་དེས་གྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་གཙོ་བོ་ན་དེའི་ཐད་ཀྱི་གཞུང་གོང་འོག་ཀྱན་དང་འགལ་
 ཞིང་། བྱད་པར་དུ་གོང་དུ་བྱངས་པའི་ལང་གཞུགས་དང་འགལ་བས་མི་འཐད་ལ།

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ནི་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བསྐྱབས་ཐེན་པའི་གཟུགས་སོགས་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཅམ་སྤྱེད་ཀྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་བཅད་པ་མ་ཡིན་
པར་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་
སོགས་བཀག་པ་གཏན་ནས་མིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་དུ།
གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ལ་ནི། །སེམས་བཞིན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡོད་མ་
ཡིན། །དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ། །བསྐྱོག་གི་གཟུགས་ནི་བཀག་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྩྭ་སྤྲོད་དང་བཅས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་
བྱེད་པ་པོ་སེམས་ཡིན་ན་སེམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་བྱེད་པ་
པོ་ནི་སེམས་སྤྲུལ་མ་ཉིད་ཡིན་གྱི་སེམས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
ཐོག་མ་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་དོ། །

འོ་ན་འཛིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་ཁས་ལེན་ནས་སྟུམ་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་བཞོད་
པ་པོ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་བཞོད་རྒྱས་བྱེད་པ་པོ་འཕྲུལ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་བཟོ་བ་པོ་ཞིག་
ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་དེ་འདྲ་བ་ནི་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པ་གོང་དུ་བཀག་ཐེན་པ་ལྟར་
རོ། །སེམས་དེ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་ནམ་སོང་བ་
ན། དེ་ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་བྱེད་པ་པོར་གཞི་རྒྱགས་པ་ཡིན་པས་འཁོར་
བ་དང་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཐུག་སའམ་གཞི་རྩ་ནི་སེམས་ཉིད་
ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྩི་མས་བསྐྱེད་པ་ཞུགས་དང་མ་ཞུགས་བཏག་
པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཅན་ལ་མེད་མི་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་
ཏེ་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་རྩི་མས་བསྐྱེད་པ་ཞུགས་ཡོད་ན། རྩྭ་དང་རྩྭའི་གཤེར་བ་
བཞིན་དུ་ཟད་ན་ཟད་མཉམ་དུ་ཐལ་བས། སེམས་ཀྱི་རྩི་མ་སྤྱང་བའི་ངལ་བ་དོན་མེད་
པར་འགྱུར་ལ། རྩྭའི་ཆ་བ་རྩྭའི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་རྩྭའི་ཆ་བ་ལྷོག་ཀྱང་

ཅུ་མི་ལྟོག་པ་བཞིན་དུ། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་
 སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་ནས་ཟད་ན་སེམས་ལྟོག་མི་དགོས་པ་མ་ཟད། དྲི་མ་རི་ཅམ་
 སྤངས་པ་དེ་ཅམ་དུ་སེམས་ལྟོག་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤང་
 བ་ནི་གནད་ཡིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དྲི་མ་སོ་སོ་བ་སོ་སོར་སྤང་དགོས་ན་དྲི་མ་ལ་མཐའ་མེད་
 པས་དེ་སྤང་བར་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་ཐལ་ལ། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤྱོད་བཞིན་ཀྱིས་དྲི་
 མ་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་འགྱུར་བས་དྲི་མ་སྤྱོད་བའི་འགག་སྟོམ་ནི་སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་
 སྤྱོད་བཞིན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་དག་དོན་བསྐྱས་པའི་ཁྱད་པ་ནི་དེ་ཡང་རི་རྒྱད་དུ། དག་བཅོམ་པ་རྟ་
 ཐུལ་གྱིས་མོ་འགལ་གྱི་བྱ་ལ་གདམས་པ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ལས་
 བྱང་། །དེ་རྒྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས། །རྒྱ་ལ་འགོག་པ་གང་ཡིན་
 བ། །དགེ་སྤྱོད་ཆེན་པོས་འདི་རྒྱད་གསུངས། །ཞེས་དང་། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་
 ཞུས་པ་འཇུག་པའི་ཤིག་ཆེན་དུ་བྱངས་པ་ལས། ལྷ་ཆོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་
 ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་
 བོ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་
 གིས་འཛིག་རྟོན་རྣམས་བཏགས་ཏེ། །ཞེས་དང་། རིགས་པ་བྱུག་ཏུ་པ་ལས་གྱང་།
 འཛིག་རྟོན་མ་རིག་རྒྱུན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས། །དེ་
 ཡི་ཕྱིར་ན་འཛིག་རྟོན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །ཅེས་གསུངས་པ་
 སོགས་ལུང་རིགས་མཐའ་ཡས་པ་ལས་སྐབ་པའོ། །

མཐུག་བྱང་།

སྤྲུལ་བཤེས་ཀྱི་གསལ་རིག་གནས་ལུགས་རིམ་ལྔ་བ། །དེས་སྟོབས་
རིགས་པའི་ཁོངས་སུ་རྟག་གནས་མོད། །རིགས་པ་སྤྲུལ་བའི་མགིན་པར་མ་ཞུགས་
པས། །ལྷ་ཅེ་གཡོ་བའི་གོ་སྐབས་ཅི་ཞིག་རྟེན། །ལ་ལས་ཆོག་གི་བྱུན་ལྷགས་སྟོང་
ཅམ་ལས། །དོན་གྱི་སྤྲུལ་ཐག་ཆོད་པ་རིམ་ལྔ་རུས། །ལ་ལས་ལོག་པས་ལོག་ཁྲིད་
མཛེང་མཐོ་བ། །སྤྲུབ་བསྟན་འཛིག་པའི་གཤེད་མ་འདི་ལྷག་ཅི། །དེ་དག་མཐོང་
བས་བཟོད་མེད་སེམས་ཀྱིས་ནི། །མཆོག་གསུམ་རྒྱ་མཚོར་སྟོང་ནས་བསྟེན་བཀྱར་
ཏེ། །རིང་ནས་དབྱང་པ་བཅུག་པའི་བྱུང་འབྲས་ཤིག །ལུང་རིགས་ཁུངས་ནས་
བྱེད་དོར་བཀྱིས་ཏེ་སྟེལ། །གཟུ་པོའི་སྒོ་ཡི་གཟི་སྟོང་འབར་བ་རྣམས། །དབྱེས་པའི་
སྤྲུལ་སྤྲུལ་རིན་ཆེན་གཏེར་ཁ་དབྱེ། །འཁྱུག་པས་འཁྱུག་འགྲོས་གཡང་སར་ལྷུང་
བྱེད་དེ། །མོངས་ཞེན་ན་བར་བཏགས་ཀྱང་ལུང་སྤྲུལ་ཅམ། །ཆོས་སྤྲུན་ལྷན་རྣམས་
ཐུགས་སུ་རྟེན་ཀྱང་རིམ་ཞེན་མ་བསྟན་སྤྲུལ་པའི་ཆོས། །གཞུང་ལུགས་རི་བོ་སྤྲུལ་
སྤྲུལ་ཀྱང་བསམ་པས་བྱིར་བཏྲས་ཉིར་བསྟེན་དང་། །རང་གཅེས་བྲག་པོས་ལྷ་
ཆོགས་བསྟེན་ཀྱང་སྒོ་ཡི་གོ་ས་མ་བཟུང་བར། །གསལ་རིག་གནས་འདི་ཡུལ་དུ་
བསྐྱལ་ན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་ཅི་ལས་རྟོགས། །གཞོན་དུས་ཉིད་ནས་རང་གཅེས་
མནན་ཏེ་བསྟན་དོན་ཁོ་ན་སྟོང་དུ་བཅུག། །དམ་ཆོག་སྟོང་པོ་ལས་འབྲས་བཟུང་ནས་
མཆོག་གསུམ་ཡི་དམ་ཉིད་དུ་བསྟེན། །སྤྲུབས་འགྲོ་འབའ་ཞིག་ཆོས་སྤྲུལ་
པས་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་གཏེར་འཕེལ་བའི་མཐུས། །འདི་ལྟར་ཡིད་དོར་ངང་གིས་
འཆར་བས་མཐུབ་མོ་གཡོ་བའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ། །རྒྱལ་བའི་ལུང་དོན་རིམ་ཞེན་

བཤད་པས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་ཅན་ག་ལ་སྲིད། །སྤུ་བསྟན་མཛོད་སྤྱག་གཅེས་ནོར་
འདོད་ན་གཞུང་བཟང་ལྷེ་མིག་འདི་བསྟེན་ཏེ། །དུལ་བའི་ལམ་ནས་ཅ་འཇུག་གཞུང་
ཆེན་ཐོས་བསམ་སྟོན་མེ་མཐོར་བཏེགས་ནས། །བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་སྤྲ་
རགས་རིམ་བརྒྱད་གཅེས་ནོར་འཆོལ་ན་དེ་དོན་ལྟར། །བསྐྱབ་པ་གསུམ་འདྲིལ་
བརྟན་པ་བསྐྱེད་ན་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ་རྒྱལ་བས་གསུངས། །ཐོས་བསམ་སྟོན་པ་
ཤིན་ཏུ་དམན་པས་འདི་ལྟར་བདག་ཡིད་ཅི་ལས་འཇུག། །མེ་ཏོག་མདའ་ཅན་སྟོང་
བརྒྱམས་བྱུང་ངམ་སྟེས་དབང་འདི་ལྟར་ཅི་ལས་བྱུང་། །བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་
ཁོག་ཏུ་ཞུགས་སམ་ལྟ་ཞུགས་ལུང་བསྟན་ལྟ་བུ་འདི། །གཤིས་སྟོན་དམན་ལ་
མི་འོས་པ་ཞིག་སྐལ་བཟང་འདི་གོ་ཞེ་མ་མཆར། །སྤྱབས་འབྲོ་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་
བརྟན་པས་བདུད་ཀྱིས་ཆོ་འབྲུལ་ཅི་ལ་སྲིད། །དུལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཅ་འཇུག་
གཞུང་ཆེན་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན་སུས་ཀྱང་རྟེན། །སྤུ་བསྟན་མཛོད་སྤྱག་གཅེས་
ནོར་བུང་བས་བསྟན་སྤང་བྱགས་ཁྲིལ་འགྱུར་སྲིད་ན། །བཟོད་པ་གསོལ་ལོ་དུས་
འདིར་མཁོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཅི་ཕྱིར་སྤྲས། །མཐོ་དང་གྲགས་པ་རྟེན་པ་འདོད་ཕྱིར་
ཐོས་དང་བསམ་པས་མཉན་བྱ་མིན། །སྤུ་བའི་བསྟན་ལ་མི་བྱེད་དད་པས་ལྷུས་
དོན་བདུད་ཅི་འཇུང་འདོད་རྣམས། །མེ་ཏོག་རྒྱུང་ཡང་བྱུང་བ་འཁོར་བཞིན་རེས་
དོན་ཟེལ་མངར་ཅིས་མི་སྟོང་། །བྱང་གྲོལ་ལྟ་བའི་མིག་ལྡན་ཡིན་ན་བྱང་རྒྱུ་
ལམ་འདིས་ཅིས་མི་དགེས། །

ཡང་སྤྲས་པ། ཐོག་མེད་ནས་བསགས་ལས་རྒྱུང་འདུས་པས་སྟོང་བདུན་
གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་། །སྤུ་བ་གསུང་རྒྱ་མཆོ་རིང་ནས་བསྐྱབས་པས་
གསལ་རིག་འབྲས་བུ་ལྟན་ལོ་ཆེ། །བྱུ་བ་མཐའ་བཞི་ཡི་བང་རིམ་འཕགས་པས་
རིག་བྱེད་གདེངས་ཅན་ཆོགས་ལས་རྒྱལ། །ལུང་རིགས་བྱེ་བའི་འོད་རྒྱབས་བཞེ་

བས་སྐལ་ལྷན་ནས་སད་ཆོགས་ཡིད་འཕྲོག། ཆེ་བ་བཞི་ཡི་ཟུར་བཞི་ནོ་བས་ལྷ་མིན་
གྲགས་ཆོལ་འཛིགས་བརྒྱ་སྟེར། །ཡང་དག་ལྷ་བའི་གསེར་རིས་བསྐྱོར་བས་མཁས་
དང་གྲུབ་རིག་ཅིད་དགའི་གནས། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་བཟང་གསལ་བས་ཀུན་
གྲིས་བསྟན་འོས་འཛིན་མའི་ཁྲོན། །མཆོག་གསུམ་རྒྱ་མཆོ་ཀུན་ནས་མཉེས་ཕྱིར་
བདག་གིས་འབྲུལ་ཆན་འདི་བཞེས་མཛོད། །འདི་ལྷར་ཕྱལ་བས་ཐུབ་བསྟན་ནོར་
འཛིན་ཉེར་བསྟན་ནས། །དག་བཅུའི་ཁྲིམས་ལུགས་རྟེན་འབྱུང་རབ་རྒྱས་སྟེ་བཞིའི་
འབྲས། །བདག་གཞན་མ་ལུས་ཉག་ཏུ་སྦྱོད་ལ་འཇོག་མེད་དུ། །གངས་ཅན་མགོན་
པོའི་ཐུགས་དགོངས་རི་བཞིན་འབྲུབ་གྱུར་ཅིག། །སྟོང་ནས་སྐལ་ལོ་ལས་བཞི་
ཐོགས་མེད་མི་གཡེལ་བར། །སྤང་སྦྱོབ་མཛོད་ཅིག་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་ཀུན་འབྱུང་
གནས། །མདོ་སྤྲུགས་མ་ལུས་ཆང་ལ་མ་ནོར་རྒྱས་གྱུར་ཅིག། །སྟོ་གསལ་ཅན་
ཡང་འདོད་ཡོན་མ་གཡེངས་དོན་པོ་ཆེ། །སྐྱབ་ལ་དབང་དུས་ཚུད་ཐོས་ མ་གཏོང་
རབ་བསྐྱེམས་ཏེ། །ཐོས་དང་བསམ་བའི་གཟིངས་ཆེན་ལྷུར་བསྐྱལ་དོན་གཉིས་
ཀྱི། །རིན་ཆེན་གླིང་དུ་ལྷུར་བར་བསྦྱོད་ལ་ཕྱི་བཞོལ་སྟོངས། །སུ་མཁྱེ་ལོ། །

༦༡། །ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག།

སྒྲིབ་བཤའ་པ།

རང་ཅག་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ནང་དོན་རིག་པས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་
གཙོ་བོ་ནི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲིམ་བྱ་ཞིག་རང་གི་
འདོད་པའི་དོན་འཆོལ་དུ་འགྲོ་བ་ལ། གཞི་གང་དུ་འགྲོ་བ། ལམ་གང་ནས་འགྲོ་བ།
ཡུལ་གང་དུ་འགྲོ་བ་གསུམ་མ་ཞོར་བ་དང་། མ་འཁྲལ་བ་ཞིག་དགོས་པ་བཞིན་
གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་བ་རྣམས་ལའང་དེ་གསུམ་ངེས་པར་ཆང་དགོས་པས་དང་
མོ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱ་བའི་གཞི་ལམ་སྒྲོ་
འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དེར་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་གཞི་ཞེས་
བྱ་སྟེ། གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདེན་པ་བཞི་དང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲགས་
པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་མངོན་པར་ཉོགས་པ་
རྣམས་ལ་ལམ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ལམ་དེ་ནས་གོམས་འདྲིས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པ་ལས་
འཛོལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཐར་
པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་མ་ཞོར་བ་དེར་བསྐྱོད་ཤེས་པ་ཞིག་མེད་པ་དག་ལ་ནི་མིག་
བརྩམས་ནས་པ་རོལ་དུ་འགྲོའོ་སྟུང་པ་དང་འབྲས་བུ་ལ་འབྲས་ཐོག་ཏུ་མི་ཡོང་
ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཡོད་ནའང་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མ་
དག་པའི་དབང་གིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆས་དེ་ཡང་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མ་དག་
པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་དབྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་རྩལ་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་
བའི་ཆེ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་གསལ་

བ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སློབ་མི་འཕེལ་བས་ཡང་ན་ཞུས་པའམ་སྤྱིད་ལུག་
བར་འགྱུར་བ་གཏོན་མི་ཟ་སྟེ། ལོང་བས་ལོང་བ་འབྲིད་ན་གཉིས་ཀ་ངལ་བའི་མཐའ་
ལ་ལྷུང་ནས་ཉལ་སྤྱོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

བྱེ་བྲག་སོ་སོར་བཤད་པ།

སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གཞི་ཡི་རྣམ་གཞག ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག ། བྲས་བྱའི་
རྣམ་གཞག མཐུག་གི་དོན་དང་བཞི་ལས།

གཞི་ཡི་རྣམ་གཞག

དང་པོ་གཞི་ཡི་རྣམ་གཞག་ལ། གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་གཞག་དང་།
ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས།

གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་གཞག

དང་པོ་ལ། གཞི་བདེན་པ་བཞི་དང་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་
རྣམ་གཞག་དང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་ཡོད་པ་ལས།

དེ་ལ་དང་པོ། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལས་དེ་དག་གཞི་ཡིན་ཏེ་ཐར་པར་
བཞོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་བརྒྱུད་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་
བའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གང་དུ་འཁོར་བའི་འཁོར་བ་དང་། དེ་
ལས་གྲོལ་བའི་གྲོལ་བ་གཉིས་མ་ཤེས་ན་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་རྣལ་མ་ཞིག་མི་
སྐྱེ་ལ། དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འཁོར་བ་ལ་འཐུག་པའི་རིམ་པ་སྤྱད་ཀྱང་གཉིས་
སྤྱོད་སྤྱུས་ནས་བརྟན། གྲོལ་བ་ལའང་གང་གིས་འགྲོལ་བའི་ལམ་དང་གང་གྲོལ་
བ་གཉིས་ཤེས་དགོས་པས་དེའི་དོན་དུ་འགོག་ལམ་གཉིས་སྤྱོད་སྤྱུས་ནས་བརྟན་

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བདེན་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུད་ལྷ་
མ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ནི་ཤེས་བྱ་ཉན་གྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་འཛོལ་བྱ་
སྟན་ནི་བསྟན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྟག་བསྟུལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་
ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །རང་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་འཁོར་བས་བསྟུས་པ། སྟག་བསྟུལ་
བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྟོང་བཅུད་གཉིས། གཙོ་བོ་ནི་ཟག་བཅས་ཉི་ལྔ་
ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་ལྟུང་། །རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བཤད་ཚུལ་ནི་འཁོར་བ་སྤྱིའི་ཉེས་
དམིགས་མཐར་ཐུག་པ་ཤེས་པ་ལ་མི་རྟག་སྟག་བསྟུལ། སྟོང་། བདག་མེད་བཞིའི་
རྣམ་པ་ཤེས་དགོས་པས་སྟག་བསྟུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དེ་བཞིར་བསྟུས་ནས་
བསྟན་པ་ནི་གཙོ་བོར་ཉེས་དམིགས་ཤེས་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་ཤིང་བསྟོམས་པ་ལས་སྟག་བསྟུལ་ནས་སྟག་བསྟུལ་
དུ་སྦྱེ་འཛིག་བྱེད་ཚུལ་ཤེས་ལ། དེ་ཤེས་པས་ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་ཅན་དུ་
ཤེས་པས་སྟག་བསྟུལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་ཐུབ། དེར་བལྟ་བུའི་སྟག་བསྟུལ་བ་
ཤེས་པ་ན་སྤང་བུའི་སྟག་བསྟུལ་དང་། སྟོང་བ་པོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་ནག་ཅན་
བཙོན་ཁང་ནས་ཁྲོལ་བ་ལྟར་ཁྲོལ་དུ་རུང་ཡང་དེ་ལྟར་མིན་པ་ལས་སྟོང་པར་ཤེས།
དེར་བལྟ་བུའི་སྟག་བསྟུལ་དང་། སྟག་བསྟུལ་སྟོང་བ་པོ་རང་རྒྱ་བའི་ངོ་བོར་བྱུབ་ན་
གཉེན་པོའི་སྟོབས་གྱིས་བཅོས་སུ་མི་རུང་ཡང་། རང་རྒྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་བས་
ན་བདག་མེད་པར་ཤེས་ཤིང་འཁོར་བ་འདི་ནི་རང་རྒྱ་བའི་བདག་དུ་འཛིན་པའི་མ་
རིག་པ་འདིའི་འབྲུལ་འཁོར་དུ་ཤེས་པས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་གྱི་རིགས་ཆ་
ཆང་བ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་སྤྲ་རགས་གྱི་བྱེད་པར་ཆེ་
བས་འགལ་བའོ། །ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་འཁོར་བའི་ཉེས་

དམིགས་བརྒྱུད་དང་ལྷ་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་འོལ་སྤྱི་ཅམ་ཤེས་པ་ན་འཁོར་
 བའི་ཉེས་དམིགས་རྫོགས་པར་ཤེས་པའི་ཁུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཁོན་པའི་སྤུལ་པའི་ངང་
 ཚུལ་ལོ། །ལ་ལས་མི་རྟག་པ་མ་ཤེས་པར་སྟོང་ཉིད་ཤེས་པའི་ཁུལ་དུ་བྱེད་པའང་དེ་
 བཞིན་ནོ། །རང་འབྲས་སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་བས་བསྐྱས་པ།
 ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་དང་། ཉོན་མོངས་
 པའི་ཀྱན་འབྱུང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཀྱན་འབྱུང་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་
 ལྟ་བུའི་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པའང་རྒྱ། ཀྱན་འབྱུང་། རབ་སྐྱེ། རྒྱུན་གྱི་རྣམ་
 པ་བཞིའོ། །འདི་ནི་བྱེད་ལས་སོ་སོར་ཤེས་པའི་ཐབས་ཅམ་དུ་བསྟན་ཅིང་གཞི་ལ་
 སྤར་ན་དོན་གཅིག་གོ། ཀྱན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོར་ལས་ཉོན་གཉིས་པོ་དེ་ནི་ཐོག་མ་
 མེད་པར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྒྱུད་ནས་སྤྱག་བསྐལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱུའི་
 རྣམ་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྣམ་པ་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱན་ནས་སྟོང་བྱེད་དུ་
 སྐྱེད་པས་ན་ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ། སྤྱག་བསྐལ་མི་བཟད་པ་དང་། བཟོད་དཀའ་
 བའི་བྲག་པོ་ཡང་ཡང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་རབ་སྐྱེའི་རྣམ་པ། སྤྱག་བསྐལ་འབྲལ་
 འབྲལ་དུ་སྐྱེད་པའི་འབྲལ་རྒྱུན་བྱེད་པས་ན་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་
 ཉོན་རེ་རེ་ལའང་དེ་བཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་ཤིང་སྟོམ་པར་བྱེད་ན་སྤྱག་ཀྱན་གཉིས་
 པན་ཚུན་རྒྱ་རྒྱུན་རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འཁོར་བར་ཤེས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་བཟད་
 ཀྱི་བར་དུ་འཁོར་བར་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་འཁོར་ཚུལ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་
 བུའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྩ་བ་མཐར་གཏུགས་ན་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་ལ་ཐུག་པ་དེ་
 ཉིད་བདག་མེད་པ་སྟོམ་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་བར་འགྱུར་བའང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་
 པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདག་མེད་པ་བསྟོམས་པ་ལས་སྤྱག་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་མ་
 རིག་པ་སྤངས་སུ་རྟག་ཀྱང་དེའི་ཆེ་བདག་ཀྱང་ཆད་པར་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར། དེ་

སྤངས་ཀྱང་སྤངས་ལྷོག་པར་འབྱུང་རམ་མི་འབྱུང་། དེ་ལྟར་སྤངས་པས་པན་ཡོན་ཅི་
ལྷ་བྱ་ཡོད་དམ་མེད་སྟེ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་ན། དེ་སེལ་བའི་
དོན་དུ་འགོག་བདེན་འཐོབ་བྱའི་དོན་དུ་བསྟན་ཏོ། །རང་འཐོབ་བྱེད་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བྲལ་བའམ་ཟད་ཆ་འགོག་
བདེན་གྱི་མཆན་ཉིད། སྤང་བྱ་སྤྲོང་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན། མ་རིག་པ་ཀུན་བཏགས་
ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཉོན་མོངས་བཅུ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་དགྲུ་རིམ་
ཀྱིས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་བར་བཅུ་དང་། རྟོན་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
འགོག་བདེན། རང་རྒྱལ་གྱི་འགོག་བདེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་དང་གསུམ་
ཡོད། རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འགོག་པ། ཞི་བ། གྲུ་མོ། དེས་འབྱུང་གི་རྣམ་
པ་དང་བཞི་ཡོད་ཅིང་། འདི་བཞི་པན་ཡོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སོ་སོར་
བསྟན་ཅིང་ངོ་མོའི་ཆ་ནས་དོན་གཅིག་གོ། དེ་ལྟར་བྱའི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་
པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་སྤང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་འགོག་
པ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་རྩད་ནས་སྤངས་པའི་
འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསུལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱག་བསུལ་གྱི་ས་བོན་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
གྲུ་མོ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། པན་བདེ་འབའ་ཞིག་གི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་འཆིང་བ་
ལས་གཏན་ནས་གྲོལ་བའི་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་ནི། དེ་ལྟར་བྱའི་
པན་ཡོན་ཅན་གྱི་འགོག་བདེན་དེ་གང་ལས་དངོས་སུ་ཐོབ་སྟེ་ན་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟོམས་པ་ལས་ཐོབ་པ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ལམ་བདེན་གྱི་
རྣམ་པ་བྱེད་ལས་གྱི་སྟོན་པ་འཆད་དོ། །རང་གི་ཐོབ་བྱ་འགོག་བདེན་འཐོབ་བྱེད་

གྱི་ཐབས་སམ་རྟེན་དུ་གྱུར་བའི་འཕགས་པའི་རྣམ་བུང་བདེན་པ། ལམ་བདེན་གྱི་
 མཚན་ཉིད། བསྐྱུས་ན། འགོག་བདེན་གྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་བའི་འཕགས་པའི་རྣམ་
 བུང་བདེན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད། རོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ། སློམ་ལམ། མི་
 སློབ་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད། རྟེན་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་བདེན།
 རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བདེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བདེན་དང་གསུམ་ཡོད། བྱེད་ལས་གྱི་
 སློན་ནས་དབྱེ་ན། ལམ་བདེན་ཟག་བཅས་དང་། ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་དོ། །རྣམ་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ། རིགས་པའི་རྣམ་པ། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ། དེས་
 འབྲིན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཞི་བསྟན་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་བར་བསྐྱོད་པའི་འཇུག་དོགས་དབྱིས་བྱིན་
 པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། འཆིང་གྲོལ་གྱི་གནས་
 ལུགས་རིམ་བྱ་བ་བཞིན་འཐད་སྐྱབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་
 པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གྱི་རོ་བོ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེས་འབྲིན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་བའི་རོ་བོ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
 པ་འབྲིན་པའམ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་ཡང་ལམ་བདེན་གྱི་
 བྱེད་ལས་གྱི་ཆ་ནས་སོ་སོར་བསྟན་ཅིང་དོན་གཅིག་གོ། །རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ། སྐྱབ་བདེན་དང་པོ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བྱིས་བསྟན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རིགས་པ་ལས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་སྐྱ་
 བའི་བྱིར་རོ། །འདི་ནི་སྤྲ་མ་ནས་འདིར་འཁོར་བའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན། ཀུན་
 འབྱུང་དང་པོ་དང་སྐྱབ་བདེན་བྱིས་བསྟན་པ་ནི་རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་སྟེ། འདི་
 ནས་བྱི་མར་འཁོར་བའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་ཏོ། །འགོག་བདེན་སྟོན་དང་
 ལམ་བདེན་བྱིས་བསྟན་པའང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ་སྐྱེ་སྐྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་

ཀྱི་རིམ་པ་དང་། ལམ་བདེན་སྤྱོད་དང་འགོག་བདེན་ཕྱིས་བསྟན་པ་ནི་ཐབས་དང་
ཐབས་བྱུང་གི་རིམ་པའོ། །བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་པར། ལུགས་འབྱུང་ལུགས་
ལྷོག་གི་གོ་རིམ་སོགས་ལ་སྤངས་ཏེ་རི་ཙམ་དུ་མཁས་ཤིང་ཆུབ་པར་གྱུར་ན་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་། སྤྱོད་བའང་དེ་ཙམ་
དུ་འཕེལ་བས་ནང་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིད་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་
ན་གཞི་སོ་སོའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དེ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། གཞི་
ཡི་རྣམ་པ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་དེ་གཉིས་སུ་བྱུག་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཀྱང་ཡིན་
ནོ། །བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་དེ་ཙམ་གནད་མི་ཆེ་ཡང་། མདོ་སྡེ་པ་
ཡན་ཆད་ལ་ལྷ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་འཕེལ་བ་ལ་བདེན་གཉིས་ལྷ་རགས་ལ་སྤངས་
པ་སྡེལ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཆེ་བའི་བྱིར། དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཆན་གཞི་ཙམ་ཞུས་ན། རང་མཆན་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་
གཅིག་སྤྱི་མཆན་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་
པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་
གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས། རང་མཆན་གྱི་མཆན་ཉིད། དོན་དམ་པར་
དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། རྟོག་པས་བཏགས་
པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས། སྤྱི་མཆན་གྱི་མཆན་ཉིད། སྤྱི་མཆན་དང་ཉག་པ་དོན་
གཅིག་རང་མཆན་དང་དངོས་སོ་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད། །སྤྱི་མཆན་གང་ཡིན་རྟོག་
པ་ལ་འཆར་བའི་ཆོ་གཞི་རང་མཆན་ཞིག་དང་སྤྱར་ནས་སྤང་དགོས་པས་དེའི་ཆོ་
དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་སྤང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་རང་
མཆན་དེར་སྤང་བ་ལྷར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་བདེན་པ་ཞེས་

བརྗོད། གཞན་ཡང་རང་མཆོད་རྣམས་མངོན་སུམ་མ་འབྱུང་བའི་སྤང་ངོར་བདེན་
པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། སྤྱི་མཆོད་རྣམས་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྤང་ཞིང་རྟོག་
པ་འབྱུང་ཤེས་ངོར་གྲུབ་ཚུལ་ཅུང་ཡིན་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ནི་གོ་སྤྱོད་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །རྒྱས་པ་ནི་ལེན་དང་པོ་གཞན་སེལ་གྱི་སྐབས་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

སེམས་ཅུང་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོད་ཉིད་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་
གཞིའི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོ་འཆད་ཅིང་། གཞུང་འཛིན་རྩལ་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བའི་
སྤྱོད་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་ཅིང་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་
གཞན་དབང་དང་ཀྱན་བཏགས་གཉིས་གང་རུང་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་པར་
དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་དོ། །དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། མཐར་ཐུག་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་ཤེས་ཆད་མར་སོང་བའི་རྟོག་དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོད་ཉིད། ཡང་
ན་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཉིས་སྤང་བྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ། དེའི་མཆོད་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྤྱོད་བའི་མཆོད་
གཞི། དེ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་ ཐ་སྙད་
དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རང་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བའི་རྟོག་དོན།
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆོད་ཉིད། ཡང་ན་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་
ཆད་མས་གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དེའི་མཆོད་
ཉིད། མཆོད་གཞི་ནི། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཤེས་བྱ་གང་ཡིན་ཡང་རང་རང་
གི་ངོ་བོ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་
གཉིས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཤེས་ན་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཀྱང་རྩི་ལྟ་བུ་
བཞེན་ཤེས་པར་འཛིག་གོ། །དབྱེ་བ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་

དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་བྱུང་བ་
བཞིན་བཅུ་དྲུག་དང་། བཅོ་བརྒྱད། ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་པར་དབྱེ་ལོ། ། གུན་རྫོབ་བདེན་
པ་ལ་དབྱེ་ན། ཡང་དག་གུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ལོག་པའི་གུན་རྫོབ་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་དབྱེ་ཞིང་མཆན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། སྒྲིག་རྒྱ་རྒྱུ་རྣམས་ལྟ་
བུ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲོ་ལ་ཡང་དག་གུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་གུན་རྫོབ་གྱི་རྣམ་
དབྱེ་མི་འབྱེད་པ་མདོར་ཅི་མ་མོ། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མེན་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། གཞི་བདེན་པ་བཞི་
སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞི་སོགས་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལོག་མས་བཤད་པ་དང་
པལ་ཆར་མཐུན་མོད། ལོན་ཀྱང་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་དང་། རྣམ་པ་ཡིད་ལ་
བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྤྲ་རགས་གྱི་བྱེད་པར་ཡོད། དེ་ཡོད་པས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་
འཛིག་ཚུལ་ལའང་བྱེད་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ནི།
བདེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་བསྟན་ལས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་
ཆད་མར་བཟུང་ཞིང་། ཡིད་ལ་བྱས་ནས་སྒྲོ་པའི་ཆེའང་ང་རང་ངོས་ནས་ཡོད་
པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་
སྒྲོ་པར་བྱེད། ཁས་སྐྱངས་པའི་ཆེ་ཡང་དེ་ལྟར་འཐད་ལྡན་དུ་སྤྲ། དབུ་མ་ཐལ་
འགྱུར་བ་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ཡི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་
པ་སྐྱངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་
མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་ནས་བདེན་བཞི་དང་། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་།
བྱེད་པར་སྤྱུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདག་མེད་པ་ནི་རང་རྒྱ་བུ་པའི་བདག་ཏུ་མེད་པ་

སྟེ་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། དེ་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་བདག་མེད་སྤྱོད་མོར་འཛོག་
 ཅིང་། འདིའི་གནད་གྱིས་མི་རྟག་སྤྱད་པ་སྤྱུལ་སྟོང་བ་གསུམ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་
 གྱི་སྟོན་ནས་སྤྱི་མ་ལས་ཆེས་སྤྱོད་པར་ཡོད་ཅིང་། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡང་བདག་དང་
 བདག་གིར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཉིད་ཡིན་པས། དེས་དངོས་སུ་བྱངས་
 པའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའང་སྤྱི་མ་ལས་ཉོན་དུ་ངོས་འཛིན་མ་ཐུབ་པ་འདིར་
 ངོས་འཛིན་ཐུབ་པས། གྲུན་འབྱུང་གི་མཆོན་གཞི་དང་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཡང་སྤྱི་མ་
 ལས་ཆེས་སྤྱོད་པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་སྟོབས་གྱིས་འགོག་པའི་བདེན་པའང་སྤྱི་མ་ལས་
 ཆེས་སྤྱོད་པར་སོང་ནས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཏུ་མེད་པ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ལས་སྟོན་པས་མི་ཆོག་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་མཛོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལས་བདེན་སྟོན་པ་ལས་འཛོལ་དགོས་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་
 རོ། །འདིའི་གནད་ཤེས་ན་མཛོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་
 དགྲ་བཅོམ་དངོས་མིན་པ་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དགྲ་བཅོམ་དངོས་ཡིན་པའི་
 ཁྱད་པར་རྣམས་ཤེས་ནས་རང་གི་སྟོན་སྤྱུལ་ལའང་འགྱུར་བ་འོང་ངོ་། །དོན་བསྐྱུས་
 བ། སོ་སའི་སྤྱོད་པར་གང་སྤྱང་བའི་ཆ་ལ་འབྱུང་བ་འབྱུང་ཞིག་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཆ་
 མེད་པར་མཛོང་ནས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མ་དང་། མི་ལས་ལྟ་བུར་འདུག་ཤེས་སྤྱོད་ཤིང་།
 དེས་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་གང་དང་གང་བསྟོན་ཡང་རྩོན་པ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་མི་རྟག་པ་
 དང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་དབང་གིས་སྤྱད་པ་སྤྱུལ་བ། བདག་ཕུང་
 རང་ངོས་ནས་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ། རང་ངོས་ནས་བདག་ཏུ་མེད་པ་བཞི་སྤྱད་
 བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། རང་ངོས་ནས་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་
 བར་བྱས་ནས་དེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རྩ་བ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་
 ཞིག་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་སྟོན་པ་ཐུན་དུ་ཞེན་པ་རྣམས་དང་། དེས་བསྐྱུས་པའི་

ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲུང་གི་བདེན་པར་བཟུང་ནས་རྒྱ། ཀྱི་འབྲུང་། རབ་སྐྱེ། རྒྱུ་
གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་ཀྱི་འབྲུང་གི་རྣམ་པ་སྤྲོ་མོ་དང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཏུ་
གྲུབ་པར་འཛིན་པས་དངོས་སུ་བྲངས་པའི་ལས་ཉོན་རྣམས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་
ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེམས་པས་རེ་ཞིག་སྐྱར་
མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་འཕོག་པ་སོགས་བཞི་ནི་འཕོག་བདེན་རགས་པའི་
རྣམ་པ་བཞི་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལམ་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེམ་
པའི་ལམ། རིགས་པ། སྐྱབ་པ། དེས་འབྲིན་བཞི་ནི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་
ནོ། །རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་སྐྱོ་མ་རིག་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བྱས་ནས་
དེ་ཉིད་འཕོག་པ་འཕོག་བདེན་སྤྲོ་མོ་དང་། དེའི་སྐྱེང་འཕོག་པ་སོགས་བཞི་ནི་སྤྲོ་
བའི་འཕོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པའོ། །དེས་ན་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལ་དྲོགས་པ་སྤྲོ་བུ་
མ་གཏོགས་རྣམ་པ་གཞན་རྣམས་མཆན་གཞིའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་སྤྲོ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་འབྱེད་དུ་ཡོད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བའི་ལྷ་གྲུབ་དང་ཐེག་
དམན་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་གཉིས་ཀྱང་སྤྲོ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེདོ། །

བདེན་གཉིས་སྐྱར་མོང་མིན་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པས་སྟོང་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དེ་དང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ། རང་
མཆན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ། དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པས་སྟོང་པ། བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ འོན་ཀྱང་
དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་། བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རང་རྒྱུད་པས་
བཞུགས་ཏེ་དང་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་ལ་སྤྲོ་རགས་ཆེ་ཞིང་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་
ལུགས་ཀྱང་སྤྲོ་རགས་ཆེདོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི། ཀྱི་རྫོབ་བདེན་
པར་བཞེད་ཅིང་། མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་པལ་ཆེར་འདྲའོ། །གཞུང་འགའ་

ཞིག་ཏུ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ། མཐར་ཐུག་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་
 ཚད་མས་རྙེད་དོན་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ། ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་
 ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་དེ་རང་ཉིད་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་རྙེད་དོན་
 ཞེས་བསྒྲཏ་མི་འདུག་པ་དེ་བཞིན་བྱས་ན་ལེགས་པར་སྒྲམ་མོ། །དོན་དམ་བདེན་
 པ་ལ་ངོ་མོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་ནང་པའི་བྱབ་མཐའ་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
 ལ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཐུན་མེན་ནི་རྣམ་
 གངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། སྒྲོས་བྲལ་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་
 གསུངས་ཤིང་། འདིའི་སྒྲོར་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་། རང་གི་བསམ་དོན་ལྟར་
 ན་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་ལུལ་དུ་
 བྱེད་པའི་ཆེ་གཉིས་སྒྲུང་གི་རྣམ་གངས་ཡོད་པས་རྣམ་གངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་
 པ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་དངོས་ལུལ་དུ་སོང་ཆེ་གཉིས་སྒྲུང་གི་རྣམ་
 གངས་མེད་པས་སྒྲོས་བྲལ་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །གཉིས་སྒྲུང་ངམ་
 བདེན་སྒྲུང་ནི་སྒྲོས་པ་སྤྱོད་པས་དེ་དང་བྲལ་བས་ན་དེའི་ངོ་ལ་སྒྲོས་བྲལ་ཞེས་
 བརྗོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་དབྱེ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་
 ཀྱི་ཤེས་ངོར་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་
 ཞིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་རང་ག་བས་རྩུབ་པར་རྟོགས་བྱས་
 པ་དེའི་ངོར་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་
 རྟོགས་མི་བྱས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི་ཤེས་
 སྒྲུའོ། །ལུལ་ཅན་སྒྲོ་ལའང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་གོང་སྒྲོས་ལྟར་རོ། །རྩུབ་
 པར་ཡོད་ཚུལ་ལའང་གཉིས་ཏེ་ལུལ་ཅན་རྟོག་པའི་ངོར་ལྟོས་ཏེ་རྩུབ་པར་ཡོད་པ་
 དང་། ལུལ་ཅན་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྩུབ་པར་ཡོད་པ་གཉིས་ལས་

ལྷ་མ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག་གི་མ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་གོ།

ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། གང་གིས་བཟོད་པའི་བཟོད་
པ་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། བཟོད་བྱ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། སའི་རྣམ་གཞག་དང་
གསུམ་ལས།

གང་གིས་བཟོད་པ་པོའི་རྣམ་གཞག་

དང་པོ་ནི། གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་
སྒོ་སྤངས་ཏེ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་རྒྱུ་ཆགས་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ལམ་
དེར་བཟོད་པར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེར་བཟོད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་
པོ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བྱ་
འབྲིང་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཆ་ཆང་བཤེས་པའི་སྒྲོན་མ་ཐར་པ་
དོན་གཉེར་ལ་སྒོ་སྤྱོད་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་དུ་འཕོས་
པ་ལ་སྐྱེས་བྱ་རྒྱུད་དུའི་ལམ་ལ་སྒོ་སྤྱོད་བ་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པས་དེའི་ཚུལ་ནི།
དེའི་སྟོན་དུ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་དང་སྐྱབས་འགོ་ལས་འབྲས། བསྐྱབ་གསུམ་
བཅས་ལ་སྒོ་སྤངས་ཏེ་ཆེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་སྤང་ཞེན་ལོག་ནས་བྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་
བདེ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པ་གང་ཞེག་
དེ་འདྲ་བའི་སྐྱེས་བྱ་རྒྱུད་དུའི་གནས་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་ལམ་
རིམ་ཆེ་རྒྱུད་དང་། ལམ་སྟོན་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལ་བརྟེན་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་

རྟོ། །དེས་ན་འདིག་རྟོན་མིའི་སྤྱད་བསྐྱེད་མཛོན་གྱི་བ་ལ་མི་བཟོད་པར་དེ་ལས་
 གྲོལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་བ་ཆོས་ཅན། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་
 ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིའི་སྤྱད་བསྐྱེད་གསུམ་དང་ལྔ་དང་བརྒྱད་ལ་སོགས་བ་
 རགས་རིམ་ཅམ་ཤེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་གྲོལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་བ་ཆོས་ཅན། དེས་
 འབྱུང་གི་བསམ་བའི་ཆད་གཞི་རྫོགས་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་
 ཆ་ཆང་བ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བ་ཆ་ཆང་བ་རྩི་ལྟར་
 དགོས་ཤེ་ན། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་སློ་སྦྱངས་
 ཏེ་མ་མཐར་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་བདག་ཏུ་མེད་པར་རྟོགས་བ་ལས་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་
 བདག་ཏུ་མོངས་པའི་མ་རིག་བ་ལས་སྤྱད་ཀྱང་གྱི་འཇུག་རིམ་དང་། རྟོན་འབྲེལ་
 ལུགས་འབྱུང་ལུགས་སྟོག་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་ཆ་ཆང་བ་ནམ་ཤེས་བ་ན་
 དེ་ལས་དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བ་ཆ་ཆང་བ་འབྱུང་གི་གཞན་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 འདི་ནི་རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སློ་སྦྱངས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་འཁོར་བ་ལ་
 སློ་ཤིང་ཆ་ཆང་བ་དང་། དེ་ལས་དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བ་ཆ་ཆང་བ་སླེ་སྐྱབ་ཀྱང་
 མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བ་མི་སླེ་སྟེ། འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་གིས་མནར་ཚུལ་
 མཐར་སྐྱབ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མཐར་སྐྱབ་བ་མི་ཤེས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟོམས་བ་
 ལ་བརྟེན་ནས་མཛོན་བ་གོང་འོག་ནས་བཤད་བ་ལྟར་དག་བཅོམ་བ་མཛོན་དུ་བྱས་
 བ་དང་། སྤྱི་བའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྟོམ་བ་མེད་པས་དག་བཅོམ་མཆན་ཉིད་
 བ་མི་འཛོལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཀྱང་འདི་ལྟར་བསྟོམས་བ་ལས་ཐེག་བ་གསུམ་པོ་
 སོ་སའི་རིགས་ཅན་དང་། རིགས་སད་བ་དང་། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་བར་བཟོད་བ་
 ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡན་ཆད་ལ་སྤྱི་བའི་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས་བསྟོམ་

དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཐེག་པ་སོ་སོའི་རིགས་ནི་སྤྱིའི་དབང་དུ་
བྱས་ན། ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོར་རིགས་ངེས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་ངེས་པ།
གནས་སྐབས་རིགས་ཆད་པ་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་
རིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་སྦྱང་བ་ནས་བཟུང་སྤྱིས་
སྦྱོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྩལ་ཆེ་ཞིང་གཞན་དོན་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ལ་ལྷག་པར་
མོས་པ་དང་ལྷན་པ་གང་ཞིག་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱད་བྱངས་ཏེ་གཞན་སྤྱག་
བསྐལ་ལས་སློབ་འདོད་ཀྱི་སྤྱང་ཟླ་ཆེན་པོ་ལ་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཐོན་པ་ནས་
རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཡོངས་སུ་མ་སྤྱོན་པའི་བར་དེའི་དོན་དུ་འཛོག་གོ། །འདི་ལ་དབང་
ནོན་དང་། དབང་རྒྱལ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གང་ཞིག་
གཙོ་བོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱུང་བ་ཞུགས་སྐབས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ལ་ལྷག་པར་
སློབ་དང་ལྷན་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་དབང་ནོན་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་གང་ཞིག་གཙོ་
བོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ལ་ལྷག་པར་མོས་སྐབས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་དོན་
གཉེར་ཞུགས་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་ཀྱི་དོན་དུ་བྱའོ། །དེ་ལྟ་
བུའི་དབང་ནོན་ཡིན་ན་སྤྱང་ཟླ་ཆེན་པོ་བཅོས་མིན་སྐྱེ་བ་ལ་སྤྱང་ཉིད་རྟོགས་པ་སྤྱོན་
དུ་འགོ་དགོས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་རང་ལ་སྤྱང་
ཟླ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱང་
ཟླ་ཆེན་པོ་ལ་དགོངས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་
སོགས་ལ་སློབ་སྦྱངས་ནས་བྱངས་པའི་སྤྱང་ཟླ་ཆེན་པོ་ནི་དེ་དག་ལ་རྣལ་མར་སྦྱང་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་སློབ་སྦྱངས་ཏེ་སྤྱང་ཟླ་ཆེན་པོ་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་
སྤྱང་བ་ཐོན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་པར་འཛོག་གོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱང་ཟླ་
ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་སྟེ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་ལ་རྩོལ་མེད་

གྱི་སྤྱོད་བ་ནམ་ཐོན་བ་ན་ཐེག་ཆེན་ཆོག་ས་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
 བྱང་ཚུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་བཅོས་མིན་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་སྤྱིའི་གནད་ཆ་ཆང་བ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་
 ཆོད་པའམ་ཐོས་བྱུང་གི་གོ་བ་རྣལ་མར་རྟེན་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་
 འབྲས་བུ་ལ་སྒྲོ་བ་ཆད་འཕེར་མ་སྐྱེས་ན་དེ་ལ་དོན་གཉེར་ཆད་འཕེར་མི་སྐྱེ་བའི་
 ཕྱིར། དེ་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་དོན་གཉེར་ངང་གིས་འཇུག་པ་ནི་
 འདོད་ཆགས་ཀྱི་དབང་ངམ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི། ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་
 གློ་སྤྱོད་བ་ལས་བསྐྱབ་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་འོང་བ་ནི་རང་གིས་རང་ལ་དཔགས་
 ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ལམ་རིམ་སོགས་མན་ངག་ཐོར་རེ་བ་ལ་
 བརྟེན་ནས་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་ལྟ་བུ་གཞུང་
 གིས་དངོས་ཟིན་ལྟར་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རྩོལ་བ་བརྟེན་པ་ནི་ཉམས་ལེན་ཕྱོགས་རེ་
 བ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུ་ལ་བསྐྱལ་པར་བརྟེན་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་
 པའམ་ཞུགས་ཀྱང་གོང་དུ་འཕེལ་བ་གཏན་ནས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་མ་ཆང་བ་
 ལ་འབྲས་བུ་ཆང་བ་འབྲས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་
 རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོའམ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱལ་བར་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཏེ། ལྷོང་རྩེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་ཡུལ་
 དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་དེ་རིམ་བཞིན་བསྐྱབ་པ་ལ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་
 བྱང་ཚུབ་མ་ཐོབ་ན་མི་འབྱུང་ལ། ཐོབ་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་
 དུས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། ཁམས་དང་། བསམ་པ་རིམ་བཞིན་མཐུན་ནས་
 སྐྱབ་པ་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྣལ་མ་མ་རྟེན་ན་བྱང་ཚུབ་དེ་ལ་སྒྲོ་བ་
 རྣལ་མར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལ་ལས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་

གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དེ་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞན་དོན་བྱ་དགོས་པར་བཤད་ཡམ་
བྱས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གོ་བ་རྣལ་མར་མ་ཆགས་པས་ལན་
ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འཛོལ་བྱ་མཐར་ཐུག་དང་བསྐྱབ་བྱ་མཐར་ཐུག་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་
རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་དང་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཡོད། གྲུབ་མཐའ་འོག་
མས་ལྷ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་མི་འབྲ་བ་བཤད་པ་མང་ཡང་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལུགས་འདིར་དེ་གཉིས་ཅན་དུ་མ་ཟད་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལའང་ཆོགས་གསོག་
སྤངས་དང་། སྟོན་ལམ་དང་། བསམ་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་སོགས་གྱི་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་
གི་བྱད་པར་ལས་ཐེ་བ་ཡིན་གྱི་ལྷ་བ་མི་འབྲ་བ་དང་། སྤ་རགས་གྱི་བྱད་པར་མི་
འབྱེད་དོ། །དེ་ལྷ་བའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཤེར་བྱིན་གསུམ་མཉན་པར་བྱ་བའི་སྟོད་
གྱི་མཆན་ཉིད་ཆང་ཚུལ་ཡང་མངོན་རྒྱལ་ལས་བསྐྱལ་ཚུལ་དང་། འདུག་པ་ལས་
བསྐྱལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མངོན་རྒྱལ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་
པར་བྱས། །དེ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན། །དགེ་བའི་བཤེས་གྱི་མགོན་བཅས་
པ། །འདི་མཉན་པ་ཡི་སྟོད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་བསྐྱུན་ཏེ། སྟོན་གངས་མེད་པའི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟེ་མཆོད་པ་སོགས་གྱིས་མཉེས་པའི་བྱ་བར་ལྷག་
པར་དུ་བཅོན་པ་དང་། དེ་ལ་བསོད་སྟོམས་དབུལ་བ་སོགས་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་
རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེས་སུ་
བཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པ་གསུམ་ཆང་བ་ནི་ཡུམ་མཉན་པའི་སྟོད་ཅུང་དུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་སྟེང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་རི་ལྷ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ལས།
སངས་རྒྱས་བསྟན་དང་ཀུན་འབྱི་དང་། །སྤྱོད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྟོད་
པས། །ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི། །སྟོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་ཅན་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱོད་པ་ལྟག་པར་
 ཏུ་འཕེལ་བ་དང་། ཡུམ་དོན་ལ་ཐེ་ཆོས་ཆོད་པའི་སྤྲད་ཏུ་འབྲི་བ་དང་། སྦྱིན་པ་དང་།
 ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཕྱིན་བྱུག་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ། ཡུམ་གྱི་ཆོག་སྒོ་ལ་ལེན་པ་དང་།
 དེའི་དོན་མི་བརྟེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་སྦྱབ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་
 ཡུམ་མཉན་པའི་སྤྲོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཆང་བ་ཡུམ་དོན་ལ་མཁས་པའི་དམ་པ་རྣམས་
 གྱིས་བཞེད་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲོད་ལྡན་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་
 བསྟན་པས་ཅི་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལས། མཆོད་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཡང་
 དག་སྦྱབ་ལ་མཁས་པ་ནི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། །ཐར་པའི་ཆ་དང་
 མཐུན་པར་འདོད། །ཅེས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱས་བདེན་འཛིན་གྱི་མཆོད་མ་
 མེད་པར་སྦྱིན་སོགས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་ལ་སྤྱད་དེ། སྦྱ་ན་མེད་པར་ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱབ་མཁས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་
 བདེན་པར་མེད་པ་རྟོགས་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ན་ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་ཆོག་ལམ་ཁྲུང་པར་ཅན་འཕྲོལ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བདེན་བཞིའི་
 གནས་ལུགས་སྤྱ་རགས་གང་རུང་ལ་སྒོ་སྤྲངས་ཏེ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་འཁྲུགས་
 བྲག་པོས་གཙོ་བོ་རང་ཐར་པར་བཟོད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན། ཐེག་དམན་རིགས་
 ཅན་གྱི་དོན། དེ་ལ་རྩལ་མེད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་ན་ཐོན་པ་ན་ཐེག་དམན་བྱ་རིགས་ས་ད་
 པའི་ཆད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་འང་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་
 ཅན་དང་། ཉན་ཐོས་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་ནི་ཤེས་རབ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་
 སྟོབས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཆོག་པས་བསགས་རྒྱན་རིང་ལོས་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་།
 སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་མཐའ་ལ་གཏུགས་པའི་ཆེ་ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་པལ་
 ཆེར་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་བྱ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་ལྟོས་

ཀྲུང་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་བཤུགས་དག་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྦྱེས་ན་འདོད་པའི་
ལྷ་མི་སོགས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུ་ཚོགས་ལྷ་ཅི། བསམ་བློ་ཉན་གཟུགས་མེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་དང་། གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་
ལ་ཡིད་སློན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྦྱེ་བར་ཐར་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཡིད་འཕྲོགས་ཏེ་དེ་
ལ་བབས་ཀྱིས་གཞོལ་བ་དགོས་ཏེ། ལམ་གཙོ་ལས། དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཁོར་
བའི་བྱ་རྒྱུ་ཚོགས་ལ། ཡིད་སློན་སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མི་སྦྱེ་ཞིང་། ཉིན་མཚན་ཀུན་
ཏུ་ཐར་བ་དོན་གཉེན་སྒྲོ། བྱུང་ན་དེ་ཆེ་ངེས་འབྱུང་སྦྱེས་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར་རོ། ཡིད་སློན་ནི་དེ་ལ་ངོ་མཚར་དུ་མཐོང་བས་རང་ལ་འཐོབ་ན་སྙམ་པའི་
འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །

བཟོད་བྱའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་བཟོད་བྱའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། ལམ་སྤྱིའི་ཆེངས་དང་། བྱེ་
བྲག་སོ་སོར་བཞད་པ།

དང་པོ་ནི། རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་
དུ་བྱས་ནས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མངོན་རྟོགས་
དངོས་དང་། དེས་ཟིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལོག་
མའི་སྐབས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་སྤྱིའི་ཆེངས་སམ་གཞུང་ལམ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ལ། ཐལ་
འགྱུར་བ་ཐུན་མིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྱི་བའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་འཛིན་
སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་
ཐུན་མོང་པའི་གཞུང་ལམ་དང་འདྲུག་དོགས་ཡིན་ནོ། །ལམ་དེ་གཞིར་བཞག་པའི་
སྤྱིང་ནས་སོ་སོའི་ཐུན་མིན་གྱི་རྒྱན་སྤྱས་དགོས་སོ། །སྤྱི་མའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་

པོ་ནི་ཐེག་པ་སོ་སོའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ལམ་གྱི་གཞི་
ཚུགས་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཀྱི་དེ་ཙམ་གྱིས་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་
ཉིད་གཞིར་བཞག་པའི་སྟངས་ཐེག་པ་སོ་སོའི་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་སྟོན་དགོས། །

གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ། རགས་པའམ་སྤ་བའི་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་
བྱག་ལ་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཅལ་རྫོགས་པའི་སྟོན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
འཛོལ་བྱེད་མངོན་རྟོགས་གསར་བྱ་རྟེན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ཐོབ་པ་
དུས་མཉམ་སོ། །དེ་ལྟ་བུ་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཅལ་དུ་བརྟོན་པའི་གནས་སྐབས་
ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་གྱི་དོན་ནོ། །འདི་དང་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དོན་གཅིག་འདི་ལའང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད། རགས་
པའི་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་བྱག་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཆོགས་ལམ་
ཆུང་དུའི་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡན་ལ་གཙོ་བོ་སྤ་བའི་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་བྱག་ལ་བརྟེན་
དགོས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཛོལ་བྱེད་དུ་སྤ་བའི་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་བྱག་
ལ་སྟོམ་བྱུང་ཅལ་དུ་བརྟོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་སྦྱར་ལམ་
ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ་སྦྱར་ལམ་དོན་སོགས་བཞི་ཡོད། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཤད་པ་ལ་སྦྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་རགས་པ་ལ་སྟོ་སྦྱངས་པའི་
ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་མང་གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་སྟངས་གཞི་བདེན་པ་གཉིས།
ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་སྦྱ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་
གསུམ་སྦྱར་ནས་སྦྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལམ་
སྦྱིའི་ཆིངས་སམ་སྟོམ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟར་སྟོབ་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྦྱི་ལ་སྟོབ་
པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེའི་ནང་ནས་སྤ་བའི་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་བྱག་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ་འདིར་བསྟན་ཤེས་སྐྱེད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟུན་
མོང་མིན་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམ་རྩལ་དུ་བཏོན། སྐྱབ་པ་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཐེག་ཆེན་ཆོག་ལམ་ཀྱི་སྐྱབས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་
རྫོགས་པ་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་རྩལ་དུ་བཏོན་པ་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་ཀྱི་སྐྱབས་དང་། དེ་
དག་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པའི་སྐྱབ་པ་ཉམས་
སུ་ལེན་པ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཀྱི་སྐྱབས་དང་། རྟོགས་ཟེན་སྦྱར་གྲོམས་པར་
བྱེད་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱི་སྐྱབས་དང་། སྒྲོམ་པ་མཐར་བཟིངས་པ་ཐེག་ཆེན་མི་སྒྲོབ་
ལམ་ཀྱི་སྐྱབས་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ། གཙུག་པོ་ཐེག་ཆེན་སྟུན་མོང་གི་གཞི་ལམ་
འབྲས་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ཐེག་ཆེན་ཆོག་ལམ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། བསྐྱུས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆོས་མངོན་རྟོགས། དེའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་ཡོད། ཐེག་ཆེན་
ཆོག་ལམ་གང་ཞིག་དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཐོས་བྱུང་གི་སྤྱིང་བ་ཐོན་
ཀྱང་བསམ་བྱུང་གི་སྤྱིང་བ་རྫོགས་པར་མ་ཐོན་བཤམ། ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བའི་
རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་མ་རྟེན་པ་ཆོག་ལམ་རྒྱུད་དུ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་ནས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་མ་ཐོབ་
པའི་སྐྱབས་ཆོག་ལམ་འབྲིང་དང་། དེ་ཐོབ་ནས་སྦྱར་ལམ་དུ་མ་འཕོས་པའི་བར་
ཆོག་ལམ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཁ་ཆོན་གཙོད་པར་མི་རུས་
སོ། །ཐེག་ཆེན་སྟུན་མིན་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་
རང་གི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་གྱི་
མཆོན་ཉིད། བསྐྱུས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། དེའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་

སྐྱུར་ལམ་རྟོག་སོགས་བཞི་ཡོད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གང་ཞིག་སྐྱུར་
 ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་
 ཕྱོགས་གྱི་བདེན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་འགོག་ཅུས་གྱི་རིགས་སུ་གནས་
 བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་བཟོད་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་རྣམ་བུར་ཕྱོགས་གྱི་
 བདེན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་འགོག་ཅུས་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་རྣམ་བུར་ཕྱོགས་གྱི་
 བདེན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་འགོག་ཅུས་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་ཅེ་མའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ནང་གི་རྣམ་འཛིན་ལ་བདེན་ཞེན་
 མངོན་གྱུར་བ་འགོག་ཅུས་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། སྐྱུར་ལམ་བཟོད་པའི་མཆོན་
 ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ནང་གི་བཏགས་འཛིན་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་འགོག་ཅུས་
 གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། དམན་
 ལམ་སྒྲིབ་སོང་བའི་སྐྱུར་ལམ་བཞི་པོ་ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་སྤང་
 ཆེ་ཆུང་དང་། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་བཞི་ལ་གཉེན་པོ་བྱེད་ལུགས་སོགས་གྱི་ཁྱད་
 བར་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། གཙུ་པོ་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གིས་
 ལམ་སྒྲིབ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་འོང་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཆོས་སོ། །དོན་
 དམ་པའི་བུང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱི་སྒྲོ་ནས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་
 སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་
 མཆོན་ཉིད། བསྐྱུས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། དེའི་མཆོན་ཉིད། འདི་
 ལ་དབྱེ་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ། རྣམ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་
 ཡོད། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་སྒྲོ་ནས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་
 དུ་མཐོང་བྱེད་སྤྲུང་ཡང་གོམས་པར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་

སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། བསྐྱུས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དེའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་སྤོང་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེ་གསུམ། དེ་
རེ་རེ་ལ་འང་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བའི་དགུ་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་བར་ཆད་མེད་
ལམ། རྣམ་གྲོལ་ལམ། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་རེ་ཡོད། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
སྒྲོམ་ལམ་གོམས་པ་མཐར་བསྐྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། སྤྱི་བ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས། དེའི་མཚན་
ཉིད། མི་སྒྲོབ་ལམ། རྣམ་མཁུན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུ་གསུམ་དོན་གཅིག་དབྱེ་ན་རིམ་
བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་དང་། རི་སྟོད་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གཉིས་ཡོད། །

སའི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་སའི་རྣམ་གཞག་ལ། སའི་ངེས་ཆོག་བཤད་པ། དམན་པའི་ས་
བཤད་པ། བྱང་སེམས་གྱི་ས་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས།

སའི་ངེས་ཆོག

དང་པོ་སའི་ངེས་ཆོག་ནི། སའི་སྐད་དོད་ལྷ་མི་ཞེས་པ་རང་སྐད་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན་ས་ཞེས་བྱ་ལ། འདིའི་ངེས་ཆོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཛིགས་མེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ། །ཕྱིར་
ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྷན་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར། དཔའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་འཛིག་རྟོག་གྱི་ས་གཞི་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མི་དང་མི་མ་ཡིན་ལ་
སོགས་པའི་སློབ་ཆགས་རྣམས་ལ་འབྱུང་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བྱའི་འབྱུང་
པོའི་ཆོག་ཆེ་སྤྱད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བདེ་བ་འཆོལ་བའི་གནས་དང་། བན་ཚུན་

རྒྱ་བ་ལ་འོག་ནས་འོག་ཏུ་ལྷུང་བའི་འཛིགས་པ་མེད་པ་དང་སྐྱེ་ཤིང་གནས་པ་དང་།
དེ་དག་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པར་གྲོལ་བ་དོན་
དུ་གཉེར་བ་ཐམས་ཅད་དམ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འཆོལ་
བའི་གནས་དང་། འཛིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་པར་མཛད་པས་འཛིགས་པ་
མེད་པའི་གནས་དང་། དགེ་བའི་ལོ་རྒྱུག་གང་ན་ཅི་མཆིས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང་
གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་གནས་སམ་རྟེན་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་བཟླ་དོ། །

དམན་པའི་ས།

གཉིས་པ་དམན་པའི་ས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་ནི་རིགས་ཀྱི་ས་ཞེས་
བྱ་སྟེ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་ལམ་ནི་
བརྒྱད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དག་བཅོམ་འབྲས་གནས་ནས་མས་ཅིས་པའི་བརྒྱད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བའི་ལམ་ལ་མཐོང་བའི་
ས་ཞེས་བཟླ་དེ། །བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྐབ་པའི་ས་
ཞེས་བྱ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་སྤང་པལ་ཆེར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིར་མི་
འོང་བའི་ལམ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་པའི་འཛིག་
རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དག་བཅོམ་པའི་ལམ་ལ་བྲས་པ་རྟོགས་
པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་བྲས་ཐེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞུགས་གནས་
ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉན་ཐོས་སྤྱིའི་མིང་གེ་བྲག་ལ་
འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྲས་ནས་དེ་ལྟར་བཟླ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་སངས་རྒྱས་བསེ་བུ་
ལྟ་བུ་དང་ཆོགས་པའི་རྟོགས་པ་ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ཞེས་བཟླ་དོ། །

བྱང་སེམས་ཀྱི་ས།

གསུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཤད་པ་ལ་སའི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ། ཡོན་
ཏན་ལྷག་པའི་བྱང་པར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ། སྙིང་རྩེ་བྱང་པར་ཅན་དང་ཆོས་
དབྱིངས་ཀྱི་ཏུ་འགོ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར། བྱང་སེམས་ཀྱི་སའི་ངོ་བོ། བསྐྱུས་ན། ཡོན་ཏན་དུ་མའི་ཆོག་ས་
ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཆོན་ཉིད། འདི་ནི་ས་བྱང་པར་
ཅན་ནམ་ས་དངོས་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ས་ཅམ་ལ་བྱས་ན་དད་པའི་ས་དང་།
མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས་ཡང་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བྱང་འཕགས་ཀྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན་ས་དང་པོ་ནས་བརྩ་བ་
བར་བརྩ་ཡོད་ཅིང་། འདི་ཡང་ཡོངས་སྦྱང་མི་འབྲ་བ་བགང་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བརྩར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པའི་ས་བརྩའི་བྱང་པར་ནི། ཡོངས་སྦྱང་གོང་
ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱང་པར་དང་། རྣམ་སྟིན་གྱི་སྟེ་བ་འཛིན་པ་གོང་ནས་གོང་
དུ་འཕེལ་བའི་བྱང་པར་དང་། བར་ཕྱིན་བརྩའི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱང་པར། ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་འཕེལ་བའི་བྱང་པར་དང་། སྤང་
བྱ་སྦྱང་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར། ས་འཕོ་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར། སོ་སའི་ངེས་ཆོག་དང་། སོ་
སའི་སྐབས་ཀྱི་གསལ་སྤང་འཕེལ་ཚུལ་དང་བརྒྱད་ལས།

དང་པོ་ཡོངས་སྦྱང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱང་པར་ནི། ཡིག་ཆ་
ལྟར་ན་ས་དང་པོའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྟོགས་པའི་ས་དང་པོའི་

མཁུན་པ། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་གི་མཚན་ཉིད། འོན་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལ་ས་
གང་གི་ཡོངས་སྤྱོད་བ་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་ལ། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཡིན་ན་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པ་འཐད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། ཁྱེད་བྱམ་པ་ཡིན་ན་བྱམ་པའི་རོ་བོ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པ་ལྟར། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའང་གངས་གནས་སོགས་ཀྱི་ཆད་ཅན་
དུ་བཞག་པ་མིན་པས་དེའི་རོ་བོར་གྲུབ་ན་དེའི་རོ་བོ་རྫོགས་པར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར། ཅུམ་ཁྱག་དུ་ཅུམ་པ་རྫོགས་ཞེས་པ་དང་། འོ་ཆད་རྫོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཟད་
བའས་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་རྫོགས་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལྟར་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
མི་རྫོགས་ཞེས་པའང་དེ་མཐར་ཕྱིན་མིན་ལ་བྱས་པས་རྫོགས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདྲ་
ཡང་ཆོག་གོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་འདུག་ཚུལ་མི་འདའོ། །ཆོག་སྤྱོད་གཅོད་ན་ས་དང་
པོའི་སྤྱོད་དང་བལ་ཞིང་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སྤྱོད་
ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་ལྟག་མ་རྣམས་ལའང་སྤྱོད་བར་བྱའོ། །སོ་
སོའི་ཡོངས་སྤྱོད་རྣམས་འདིར་གྲིས་ན་ཆོག་མང་ཆེ་བ་དང་ལས་དང་པོ་ལ་དེ་ཅུམ་
མི་མཁོ་བས་མ་གྲིས་ལ་རྣམ་བཤད་སྤྱིད་རྒྱན་སོགས་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འཛིན་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱད་
པར་ནི། ས་དང་པོ་འཛམ་གླིང་ལ་དབང་བའི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་
ཀྱི་སྤྱོད་པ་བསམ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ལ་དབང་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་གླིང་བཞི་ལ་
དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྤྱོད་པ་འཛིན་ཀུས་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་སུམ་ཅུ་ཅེ་
གསུམ་པར་དབང་བ་དང་། ས་བཞི་པ་འཐབ་བལ་དང་། ས་ལྔ་པ་དགའ་ལྔན་
བར་དང་། ས་དྲུག་པ་འབྲུལ་དགའི་བར་དང་། ས་བདུན་པ་གཞན་འབྲུལ་དབང་

བྱེད་བར་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་སུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཅུས་པ་
དང་། ས་བརྒྱུད་པ་སྟོང་དང་པོ་དང་། ས་དགུ་པ་སྟོང་གཉིས་པ་དང་། ས་བརྒྱུ་པ་
གནས་གཙང་མའི་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཅུས་པའོ། །

གསུམ་པ་པར་བྱིན་བརྩེའི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་
འཕེལ་བའི་བྱེད་པར་ནི། ས་དང་པོ་ལ་སྐྱིན་པའི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་
པ་དང་། ས་གཉིས་པ་ལ་དེའི་ཐོག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་
ལྷག་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་ལ་དེའི་ཐོག་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་
ལྷག་པ་དང་། ས་བཞི་པ་ལ་དེའི་ཐོག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་
ཆེས་ལྷག་པ་དང་། ས་ལྔ་པ་ལ་དེའི་ཐོག་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་
ཆེས་ལྷག་པ་དང་། ས་དྲུག་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་
པ་དང་། ས་བདུན་པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་དང་། ས་
བརྒྱུད་པ་ལ་སྟོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་དང་། ས་དགུ་པ་
ལ་སྟོབས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་པ་དང་། ས་བརྒྱུ་པ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་པའི་བྱེད་པར་རོ། །དཔེར་ན།
ས་དང་པོ་ལ་སྐྱིན་པའི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་བྱང་ཆུབ་པའི་ཅུས་པ་དང་། དེའི་
ཏྲགས་དང་། བསམ་པའི་འབྲེལ་སོ་སོགས་ཇི་ཅམ་རྒྱབས་ཆེ་བ་དེ་ཅམ་ཞིག་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་ལ་སྐྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་བཟོད་པ་སོགས་པར་བྱིན་བྱི་
མ་རྣམས་ལ་མི་འབྱུང་བ་དེའི་བྱེད་པར་རོ། །

བཞི་པ་ཡོན་ཏན་གངས་འཕེལ་བའི་བྱེད་པར་ནི། ས་དང་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་
ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་སྟེ། ༡ ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ཐོབ་ཅིང་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ༢

སངས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཐོང་བ་དང་། ༣ དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་ས་ཀྱང་ཤེས་པ་
 དང་། ༤ འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ༥ ཞིང་བརྒྱར་ཡང་
 འཁོ་བ་དང་། ༦ འཛིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་པ་དང་། ༧ སེམས་ཅན་
 སློན་པར་བྱེད་པ་དང་། ༨ བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། ༩ བསྐྱལ་
 བ་བརྒྱ་ལ་སྟོན་དང་བྱི་མའི་མཐར་འཇུག་པ་དང་། ༡༠ ཆོས་ཀྱི་སྟོ་བརྒྱ་འབྱེད་
 པ་དང་། ༡༡ ལུས་བརྒྱ་ཀྱན་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། ༡༢ ལུས་རེ་རེ་ལ་འཁོར་བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔལ་བརྒྱ་བརྒྱ་དང་ལྷན་པ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །ས་གཉིས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་
 དེ་དག་སྟོང་འགྱུར་དང་། གསུམ་པ་ལ་འབྱུང་འགྱུར་དང་། བཞི་པ་ལ་བྱེ་བ་སྤྲུག་
 བརྒྱ་དང་། ལྷ་པ་ལ་བྱེ་བ་སྟོང་སྤྲུག་དང་། རྒྱག་པ་ལ་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྤྲུག་སྟོང་དང་།
 བདུན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྱུང་ཐོབ་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིན་
 རྟེན་གྱི་ཁམས་འབྱུང་གྱི་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་། དགུ་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་པ་འབྱུང་སྤྲུག་བཅུ་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་རི་
 སྟེང་བ་དེ་སྟེང་དང་། བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་བརྩོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྩོད་
 དུ་མེད་པའི་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྟེང་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་ནི་དབྱེ་མ་
 འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་པ་སྤང་བྱ་སྟོང་རྒྱལ་གྱི་བྱེད་པར་ནི། ས་དང་པོའི་སྐབས་མཐོང་སྤང་
 ཀྱན་སྟོར་གསུམ་དང་། འོག་པར་ལྷ་བ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་ལྷ་བ་
 ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པར་རྒྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྲིང་
 རྒྱུར་གསུམ་དང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུར་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་དགུ་ལས་ས་
 གཉིས་པའི་སྐབས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྤངས། ས་གསུམ་པའི་སྐབས་ཆེན་པོའི་འབྲིང་
 སྤངས། ས་བཞི་པའི་སྐབས་ཆེན་པོའི་རྒྱུར་དུ་སྤངས། ས་ལྷ་པའི་སྐབས་འབྲིང་གི་

ཆེན་པོ་སྤངས། ས་བྱག་པའི་སྐབས་འབྲིང་གི་འབྲིང་སྤངས། ས་བརྟན་པའི་སྐབས་
འབྲིང་གི་ཆུང་དུ་སྤངས། ས་བརྟན་པའི་ཐོག་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་ཆུང་དུ་
སྐྱོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤངས་ནས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དེ་ནས་
ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་ལ་སློལ་མའོན་འགྱུར་བ་མེད་པར་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་།
གནས་ངན་ལེན་འབའ་ཞིག་པ་ཡིན་ཞིང་འདི་ལའང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་དུ་དབྱེ་
བའི་ཆེན་པོ་ནི། ས་བརྟན་པའི་ཐ་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤངས་པ་དང་།
འབྲིང་ནི་ས་དགུ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤངས་པ་དང་། ཆུང་དུ་ལའང་
སྤངས་པ་དང་། ས་བརྟན་པའི་ཐོག་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
སྐབས་སུ་སྤངས་པ་དང་། ས་མོ་ནི་རྒྱུ་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤངས་
པ་དང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤངས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
མོ། །ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་ལའང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་དང་དེ་རེ་རེ་
ལའང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་རེ་བྱས་ནས་ཆེན་པོའི་སྐྱོར་ས་བརྟན་པ་དང་། འབྲིང་
གི་སྐྱོར་ས་དགུ་པ་དང་། ཆུང་དུའི་སྐྱོར་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་ས་བརྟན་པའི་ཐོག་
མ་དང་། གསུམ་པ་རྒྱུ་མཐའི་སྐབས་སུ་སྐྱོར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་
འགལ་བ་མེད་དོ། །བྱུང་མཐའ་འོག་མ་ལྟར་ཉོན་སྤྱི་བ་སྐྱོར་དུ་ལྟན་ཅིག་ས་དགུའི་
སྐྱོར་གཉིད་དུ་སྐྱོར་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གོས་གྱི་ཇི་མ་དང་གསེར་
གྱི་གཡའ་སྐྱོར་ཚུལ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བསམ་གཞིགས་བགྱིས་ན་ཤིན་ཏུ་སློ་
བ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

བྱག་པ་ས་འཕོ་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ནི། སྤྱིར་མཐོང་ལམ་ནས་སྐྱོམ་ལམ་དུ་
འཕོ་བ་དང་། སྐྱོམ་ལམ་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་ནས་ཆུང་དུའི་འབྲིང་དུ་འཕོ་བ་སོགས་
ནི་རྗེས་ཐོབ་ནས་མཉམ་བཞག་དུ་འཕོ་བ་ཡིན་ལ། ས་ནས་སངས་འཕོ་བའི་ཆེ་མཉམ་

བཞག་ནས་མཉམ་བཞག་ཏུ་འཕོ་བ་ཡིན་པར་ཀུན་མཐུན་ནོ། །འདི་ལ་སྒྱུར་ལམ་
 ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ས་དང་སོར་འཕོ་བའི་ཆེ་མཉམ་བཞག་ནས་མཉམ་བཞག་
 ཏུ་འཕོ་བར་མི་མཐུན་པ་མེད་ཀྱང་། ས་དང་སོ་ནས་ས་གཉིས་པར་འཕོ་བ་སོགས་
 ལ་མཁས་པ་འདི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་
 སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ས་དང་སོ་དང་།
 དེ་ནས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ནས་ས་གཉིས་པར་འཕོས་ཤིང་། དེ་ནས་རྗེས་ཐོབ་
 ནས་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་འབྲིང་གི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་
 སྒྲོམ་ལམ་ཚུང་དུའི་ཚུང་དུ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་ཚུང་དུའི་འབྲིང་དུ་འཕོས་པ་དང་། དེ་
 ནས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་ས་གཉིས་པ་ནས་གསུམ་པར་འཕོས་པ་སྟེ་བྱི་མ་
 རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་དགོས་པ་བསྟན་ཏོ། །པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་བཞེད་པ་
 ལྟར་ན། ས་ནས་སར་འཕོ་བའི་ཆེ་མཉམ་བཞག་ནས་མཉམ་བཞག་ཏུ་འཕོ་བ་ཡིན་
 ཡང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་བཞག་
 ཅུམ་པོ་བ་ནས་འཕོ་དགོས་པ་སྤྱི་མཐའ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་
 གསལ་བར་བཀོད་ན། མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ནས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གཅིག་སྐྱེས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་
 ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་དུ་མ་སོང་བའི་རིང་མཉམ་བཞག་ཅུམ་པོ་དང་། དེ་ནས་
 རྒྱུན་གོམས་པས་དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་ནམ་སོང་བ་ན་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་ཐོབ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ཤིང་། དེ་
 ནས་དེ་ལྟ་བུར་བསྒྲོམས་པ་ལས་སྤངས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་
 བཞག་ཅུམ་པོ་བ་གཅིག་སྐྱེས། དེའི་སུས་ལ་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་འབྲིང་གི་དངོས་
 གཉེན་དུ་ནམ་སོང་བ་ན་ས་གཉིས་པ་ནས་ས་གསུམ་པར་འཕོ་བ་ཡིན་པས་བྱི་མ་

ནམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ཏེ་ས་འཕོ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ། །དང་པོ་ནི་ཟིན་
མཆོམས་བདེ་བར་སྒྲུབ་ཡང་ས་སོ་སོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་
གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་རྩེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་རེ་འཛོག་དགོས་པས་སྒྲིབ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
དང་། མི་འཆོམས་པ་ཞིག་མ་ཟད་ཡོངས་སྒྲིབ་གི་མཆོན་ཉིད་དུ། ས་དེ་དང་དེའི་སྒྲིབ་
དང་བྲལ་བ་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ནི་ས་དང་པོའི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ས་གཉིས་པར་
འགྱུར་ལ། དེའི་སྒྲིབ་ཟད་པ་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ནི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ས་དང་
པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ཡུགས་སྤྱི་མ་ཟིན་མཆོམས་ཅུང་དཀའ་བར་སྒྲུབ་
ཡང་གཉེན་པོ་འཕེལ་རིམ་དང་བསྐྱུན་ན་འགྲིགས་ཆེ་སྟེ། མཐོང་སྒྲུབ་ཀྱན་བརྟགས་
ནམས་ནི་རྒྱ་མཆོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་བས་རྒྱ་མཆོན་མངོན་སུམ་དུ་བཀག་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྒྲོང་བར་བྱས་ལ། ལྷན་སྒྲེས་ནམས་ནི་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲེས་པས་དེ་དང་
དེའི་དངོས་གཉེན་ཡང་གོམས་སྟོབས་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཉེན་
གྱི་བྱས་ལུགས་ལའང་རག་ལས་བས། སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་
པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་གོམས་པ་བསྐྱིད་དགོས་པས་མཐོང་ལམ་རྩེས་ཐོབ་ཀྱི་
སྐབས་སུའང་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྐབས་དུ་མ་སྤིང་གྲང་སྒྲོམ་
སྒྲངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་དུ་སོང་བར་ཆོགས་གཉིས་བྱས་པ་སྤྲིན་
ཆོད་དང་བསྐྱུན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་
ནས་ལམ་གོང་མར་བསྐྱོད་པར་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ཟིན་
གོམས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དམན་ལམ་སྤྲོན་མ་སོང་བ་དང་འབྲུབ་བར་ཆོགས་
གཉིས་ཀྱི་བྱས་པ་འཕེལ་རིམ་ལ་ལྷོས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་
རྩེས་ཐོབ་པས་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡུན་བསྐྱིད་པའི་སུས་ལ་སྒྲོམ་སྒྲང་
དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོས་གྲང་དངོས་གཉེན་དུ་མ་

སོང་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལ་ས་
གང་གི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱུང་བ་མ་རྒྱུགས་པ་དེ་སྤིང་དུ་ས་དེ་ཡིན་ལ། ཡོངས་སུ་
རྒྱུགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ས་དང་
པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། ས་གཉིས་པའི་སྤྱོད་འགགས་པ། ས་གཉིས་
པ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པ་རིགས་པས་འཐད་པའི་བྱེད་པོ། །འོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་
སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཛད་པའི་རྗེས་སུ། མཐོང་བ་དང་སྐྱོམ་པའི་ལམ་
ལ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུར་
རྣམས་པར་གཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བཤུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་འདི་ཁྱད་ས་སུ་
མཛད་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ལ་
བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་མཛད་ནས་དེ་ལ་ས་བཅུའི་རོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བའི་ཉོན་སྐྱེབ་ཡོད་
པར་བཞེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་
ཉོན་སྐྱེབ་ལ་ཀྱན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྐྱེས་གཉིས་སུ་བྱེས་ནས་ས་བཅུའི་རོ་སྐལ་
གྱི་སྤང་བའི་ཉོན་སྐྱེབ་ཡོད་པར་བསྟན་ཅིང་། ལྟན་སྐྱེས་ཡོད་པ་བསྟན་པ་མིན་ལ།
གཤམ་གྱི་ཀ་པས་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཉོན་སྐྱེབ་མེད་ཅེས་སྤྱོད་དཔོན་གྱི་
དགོངས་པ་མིན་པ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བཤུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་འདི་ལྟར་བྱངས་བར་
མཛད་དོ། །འདི་ནི་ཡིག་ཆ་གྲུང་བསྐྱེགས་ན་སྤྱ་མ་ཉིད་འཐད་པས་སྐབས་གཉིས་
པའི་སྤྱོད་པོ་དུ་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་པ་གཞན་དུ་བྱང་བར་མི་བྱའོ། །འདི་དག་
གི་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་བས་དུས་ཆོད་བྱུང་ན་བཤོ་སྤོང་ཞིག་གནང་
ན་ལེགས་པར་སྟུམ་མོ། །

བདུན་པ་ས་སོ་སའི་ངེས་ཆེག་བཤད་པ་ནི། ས་དང་པོ་དེའི་ཆེ་དོན་
དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་དང་། ངན་འགྱུར་སྤྱོད་བ་ཟད་ཅིང་། བདེ་བར་

གཤམ་གསལ་པའི་རིགས་སུ་སྦྲེས་པ་སོགས་ཀྱིས་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ཐོབ་པས་ས་
དང་པོ་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རིན་ཆེན་སྒྲིབ་བར། དེ་དག་དང་པོར་རབ་
དགའ་བ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་བྱེད་ཕྱིར། །ཀུན་རྒྱ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་
ཤིང་། །དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པའི་རིགས་སྦྲེས་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་
གཉིས་པ་རྩི་མ་མེད་པ་ནི། ཚུལ་འཆལ་གྱི་རྩི་མ་ཟད་པས་ལུས་དང་། དག་དང་།
སེམས་མི་དགེ་བའི་ལས་བརྒྱའི་རྩི་མ་མེད་པའམ་ཟད་པས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་དོ། །དེ་
ཉིད་ལས། གཉིས་པ་རྩི་མ་མེད་ཅེས་བྲ། །ལུས་དང་དག་དང་སེམས་ཀྱི་ལས། །བརྒྱ་
ཆར་རྩི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་
པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་།
མཛོན་ཤེས་ལྷག་པར་འཕེལ་བའི་འོད་འབྱུང་བས་ན་དེ་སྐད་བྲ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།
ས་གསུམ་པ་ནི་འོད་བྱེད་པ། །ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་འོད་འབྱུང་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྲ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་དེས་རང་རྒྱ་བའི་བདག་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན་དེ་
སྐད་བྲ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྲ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་འོད་
འབྱུང་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་མ་ལུས་པ། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་བསྐྱོམས་པའི་
ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་ལྷ་པ་སྤྱང་དགའ་བ་ཞེས་བྲ་སྟེ། བདེན་བཞིའི་
གནས་སྤྱ་རགས་ལ་ཤིན་རྒྱ་མཁས་པ་ཐོབ་པས། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་དང་། བདུད་སྟེགས་
ཅན་མཐའ་དག་པམ་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་བྲ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་པ་ཤིན་རྒྱ་སྤྱང་
དགའ་བདུད། །ཀུན་གྱིས་ཤིན་རྒྱ་སྤྱང་དགའ་ཕྱིར། །འཕགས་པའི་བདེན་སོགས་
སྤྱ་མའི་དོན། །ཤེས་ལ་མཁས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་
དྲུག་པ་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལ་ཆེས་མཁས་

བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མངོན་དུ་སྟོན་པ་ལམ་ཆེས་སྤྱར་བར་བཟོད་པའི་
 འགོག་པ་ཐོབ་པས་ན་དེ་སྐད་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དུག་པ་མངོན་སྟོན་ཞེས་བྱ་
 སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་སྟོན་ཕྱིར། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གོམས་པ་
 ཡིས། །འགོག་པ་ཐོབ་པས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་བདུན་
 བ་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཡོན་
 ཏན་གྱི་གངས་ས་འོག་མ་ལས་རིང་དུ་སོང་བའམ་བཟོད་པ་རྒྱབས་ཆེ་བ་སྟེ། བྱ་
 རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལའང་འགོག་པ་ལ་འཇུག་ལྡང་ལྷག་པར་སྤྱར་བས་ན་
 དེ་སྐད་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སྟེ། །གངས་ནི་རིང་དུ་སོང་
 ལྡན་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ། །དེར་ནི་འགོག་ལ་སྟོམས་པར་
 འཇུག །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་
 ལ་མངོན་སྤྱུལ་མཐོང་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་བཞག་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། སྟོན་
 ལམ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་པས་གཞན་དོན་ལ་དུས་ནམ་ཡང་གཡོ་
 བ་མེད་པས་དེ་སྐད་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་བརྒྱད་པ་གཞོན་ཅུའི་ས། །མི་
 གཡོ་བ་སྟེ་མི་རྟོག་ཕྱིར། །མི་གཡོ་དེ་བཞིན་ལུས་དང་ནི། །ངག་སེམས་སྟོན་ལུས་
 བསམ་མི་བྱུང་། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་དབྱུ་པ་ལེགས་པའི་སྟོ་གྲོས་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། སོ་སོར་ཡང་དག་པའི་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པས་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་ཅུལ་སྤར་བས་ཀྱང་
 དཔལ་ཕུན་གསུམ་ཆོགས་པ་རྟེན་པས་ན་དེ་སྐད་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ས་དབྱུ་པ་
 ནི་ལེགས་པ་ཡི། །སྟོ་གྲོས་ཞེས་བྱ་རྒྱལ་ཆབ་བཞིན། །གང་ཕྱིར་སོ་སོར་ཡང་དག་
 རིག །ཐོབ་པས་འདི་ལ་སྟོ་གྲོས་བཟང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། ས་བཅུ་པར་
 ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
 ཐོབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པ་

སོགས་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབབས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བྲ་
སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབབས་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །འོད་ཟེར་དབང་གིས་དབང་བསྐྱར་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན་ཏོ། །

བརྒྱད་པ་ས་སོ་སའི་སྐབས་ཀྱི་གསལ་སྤྱང་འཕེལ་ཚུལ་ནི། ས་སོ་སའི་
ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལས་མཉམ་བཞག་ཏུ་གསལ་སྤྱང་འཕེལ་ཚུལ་ཡང་
ཁྱད་པར་འབྱུང་སྟེ། དབྱ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། རི་ལྟར་མར་ངོའི་བཅུ་
བཞི་ལ། །ཁྲ་བ་ཅུང་ཞིག་མཐོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐེག་མཆོག་མོས་རྣམས་
ལའང་། །སངས་རྒྱས་སྐྱུ་ཡང་ཅུང་ཟད་སྤྱང་། །རི་ལྟར་ཆོས་པའི་ཁྲ་བ་ལ། །སྐད་
ཅིག་སྐད་ཅིག་རྒྱས་པར་མཐོང་། །དེ་བཞིན་ཡར་ངོའི་བཅོ་ལྔ་ལ། །ཁྲ་བ་རྫོགས་
པར་གྱུར་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ས་ཡི་མཐར་ཐུག་ན། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་རྫོགས་ཤིང་
གསལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབྱད་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གང་མཐོང་ཡང་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བ་འདྲ་ནའང་སྤྲོད་སྤྱོད་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོ་རི་ཅམ་གསལ་དུ་འགྲོ་
བ་དེ་ཅམ་དུ་མིག་ཤེས་ཀྱང་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དབང་པོ་མི་གསལ་བ་རི་བཞིན་
མིག་ཤེས་ཀྱང་མི་གསལ་བར་གྱུར་བ་ནི་བདག་སྟེན་གྱི་དབང་ལས་ཡིན་པ་ལྟར།
ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་
འདྲ་ནའང་བདག་སྟེན་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་ཆོས་ཉིད་
ལ་གསལ་སྤྱང་ཆེ་ཆུང་འབྱུང་བ་ནི། དཔེར་ན། ཉན་རང་དབང་བཅོམ་རྣམས་ཐེག་
ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་ཆོགས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནས་ས་བརྒྱད་པ་བར་
སྤང་བའི་སྤྲིབ་པ་མ་མཆིས་ཤིང་། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་ནས་གོམས་
པར་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་ལམ་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱོད་པ་ལ་དམན་ལམ་སྤྲོན་མ་

སོང་བ་དང་འབྲ་བར་ཆོག་པ་གཉིས་གསོག་དགོས་པ་ལྟར། ས་བཙུ་སོ་སོའི་མཉམ་
བཞག་སྐབས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོག་པ་པ་འབྲ་ན་འང་ཆོག་པ་གཉིས་ཡ་
མ་བུལ་བའི་རྒྱས་པ་ཇི་ཙམ་འཕེལ་བ་དེ་ཙམ་དུ་མཉམ་བཞག་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
གསལ་སྤང་ཡང་དེ་ཙམ་དུ་འཕེལ་ནས་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་
དུ་འཕེལ་བ་ན་དེ་དག་པན་ཚུན་སྟོན་བྱུང་དང་། པན་ཚུན་རྒྱ་ཅན་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གསལ་སྤང་ལྷག་པར་འཕེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་
དེ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་ཐལ་ན། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱུན་
དུ་འགྱུར་སྲིད་པས་དེ་འགོག་པའི་དོན་དུ་རྩོགས་སྒྲིན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་
ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱ་བར་གདམས་པར་མཛད་དོ། །ས་སོ་སོ་ལ་སྤྱར་ན་
ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལའང་ཆོས་ཉིད་
ལ་གསལ་སྤང་ཆེ་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་རང་སྟངས་དུ་མཐོང་སྤང་
ཟད་པ་མཐོང་བྱུང་བ་དང་། ས་དང་པོའི་མཉམ་བཞག་ཙམ་པོ་བའི་སྐབས་དང་། ས་
གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གསུམ་མཉམ་བཞག་དཀྱུས་
གཅིག་ཡིན་ཡང་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྤང་འཕེལ་རིམ་གྱི་དབང་གིས་དང་པོ་དེའི་
སྐབས་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་མི་བྱུང་བ་དང་།
གཉིས་པས་བྱུང་བ་དང་། གསུམ་པས་སྤོང་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་འབྱུང་བ་
དེ་བཞིན་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་སྟོར་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་དབྱ་མ་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ས་ལྟ་པའི་མཇུག་དུ། དག་མ་དག་གི་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ལ་བྱུང་
པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི། བདག་གཉིས་བཀག་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་
ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཙམ་བཀག་པ་ལ་བྱེད་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་རིམ་གྱིས་བྱི་མས་ཇི་

དག་ཏུ་སོང་བ་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ངི་མས་ཟེ་དག་ཏུ་འགྲོ་བས། ཆོས་ཅན་ཁྱད་
པར་ཅན་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་དག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི་རང་རང་
གི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོ་བྱང་གི་ངི་མས་ཀྱང་དག་པ་རེ་དགོས་ལ་དེ་ཉིད་ལ་འགོག་བདེན་
ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདུག་པ་ཙུ་འགྲེལ་དང་། ཆོས་དབྱེད་ས་བསྟོད་པ་སོགས་
ལས་ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་སྐབས་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུང་འཕེལ་རིམ་གསུངས་
པ་དང་། ཡུམ་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་མང་བས། གཞུང་ཆེན་པོའི་
གཉིང་མ་ཐུག་གི་བར་དུ་རང་འགར་ཆོས་ས་པར་མི་བྱའོ། །

འབྲས་བུའི་ས་བཤད་པ།

རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ། འབྲས་བུའི་ས་བཤད་པ་ལ་རྣམ་པ་གཅིག་
ཏུ་ནི་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་དང་། བྱང་འཕགས་ཀྱི་ས་དང་པོ་དགུ་གཅིག་ཏུ་བྱས་
ནས་འདའ་བུའི་ས་དང་། རྒྱུའི་ས་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། ས་བཅུ་པ་ནི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་
ས་དང་། འབྲས་བུའི་ས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བཤད་པར་མཛད་དོ། །རྣམ་
པ་གཅིག་ཏུ་ནི་ས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་ས་དང་། ས་བཅུ་མཐར་ཐུན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་འབྲས་བུའི་ས་ཞེས་བསྟན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བསོད་ནམས་དང་།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་འཕེལ་རིམ་ལས། མཉམ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུང་
འཕེལ་རིམ་གྱིས་མཐར་ཐུག་པའི་ཆེ་སྤྱི་བ་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
རང་ནས་ཤེས་བུའི་དགྲིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཁྲ་ལྷམ་མེར་གསལ་བར་མཐོང་བ་
དང་། འབྲས་བུའི་ས་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་
བརྟེས་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་བརྟེས་པ་དུས་མཉམ་
ཞིང་དོན་ཡང་གཅིག་གོ།

མཐུག་གི་དོན།

བཞི་པ་མཐུག་གི་དོན་ནི། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་དེ་
 དག་ནུས་རྟོག་གི་རིམ་བཞོན་པ་ཅམ་ཡིན་ནམ། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དུ་ཡོད་
 པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སོ་སོའི་འདོད་པ་བརྗོད་པའི་ཤེས་རིག་གིས་འཆོ་ཅམ་དུ་
 ཟད་ཅིང་། མཛེན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་ན་ནང་དོན་རིག་པ་ལ་དེ་
 དག་མི་འཐད་པས་སྤྲི་མ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལུང་གིས་བད་སྟོད་པ་ཅམ་གྱིས་
 མི་རྟོགས་པས་རིགས་པས་བསྐྱབ་དགོས་ན་རིམ་རྒྱུ་ཅེ་ན། གཞི་རགས་པ་
 དང་སྐྱར་བའི་རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ནི། དངོས་སྟོབས་སམ་དངོས་
 གཙའི་རིགས་པས་རགས་པ་དང་སྐྱར་ནས་སྐྱབ་པར་མི་དགའ་ཞིང་། གཞུང་ཆེན་
 ལ་སྟོབ་གཉིས་རྣལ་མར་ལོ་གང་ཅམ་སོང་ན། ལུང་གིས་གསལ་བ་བཞེན་རིགས་
 པ་དང་ཉམས་སྟོང་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་བསྐྱབ་ན་ཆད་མས་དེས་ཤེས་རྟོག་པ་དེས་
 པར་འོང་བས་དེའི་ཡུལ་ཅན་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་རགས་པའང་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འགྱུ་
 བོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་དང་ཉམས་སྟོང་འབྲེལ་རྒྱས་སུ་སོང་བའི་སྟོབས་གྱིས་སྤྲ་
 བའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་། སྤྲ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱང་སྐྱབ་པར་མི་དགའ་
 ཞིང་སྐྱབ་ལུགས་ཤེས་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཆ་ཆང་བའི་ཐོག་ནས་བསྐྱབ་
 ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པས་འགྱུ་བོ། །དེ་ལས་སྤྲ་བའི་ལས་
 འབྲས་ལེགས་པར་འགྱུ་བ་ཅིང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གནས་སྤྲ་བ་དང་། གསང་བ་བསམ་
 གྱིས་མི་བྱུང་བའི་བྱང་ཆོས་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་པས་ལུང་གིས་སྐྱབ་
 དགོས་མོད། སྤྲ་ཀྱི་རིགས་པ་དག་ལས་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་པ་ཆད་མར་གྱུ་
 པ་ན་དེ་དག་ལུང་གིས་སྐྱབ་པར་མི་དགའོ། །རགས་རིམ་ནས་མ་བསྐྱབས་པར་སྤྲ་

བ་ནས་སྐྱབ་ཐབས་བྱེད་ན་མི་འབྲུག་པ་ནི་ཁེངས་མཐོ་བས་ལན་ནོ། །སྐྱབ་བྱེད་གི་
རིགས་པ་དག་ནི་གཞུང་ཆེན་ཁག་ཏུ་ལག་མི་ཐོགས་པ་ཡོད་པས་དེ་དག་ནས་སྒྲང་
བར་འཆལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་རིགས་པ་རྐང་རྒྱང་གིས་སྐྱབ་པ་མིན་གྱི་བསྐྱབ་གསུམ་
བསགས་སྐྱང་གི་ཡན་ལག་ཆང་བའི་སྒོ་ནས་དོན་ཐོག་ཏུ་དབབ་ན་དོན་ཐོག་གི་སྐྱང་
བ་དང་ཡིད་ཆེས་ཆད་མ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་གདོན་མི་ཟེལ། །

༢༡། རྒྱ་པའི་ལྷ་བ་གང་ཡིན་བཤད་པ།

སྒྲིབ་བཤད་པ།

སྒྲིབ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བུ་ནི། ལྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སེམས་ཅན་མཆིས་སོ་ཙམ་ལ་འཆེ་བ་སྤྲོད་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཏུ་བསྟེན་ཏེ་རང་གི་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ལྟ་བུའམ་ཕྱགས་དོན་གྱི་མདུན་ལམ་ལ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་ལ། ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ངེས་ཆོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དུལ་དེ་དང་དེ་ལ་ཡིད་གཏད་པས་ན། དེ་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུ། པ་མས་སྤྱ་གུ་ལ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་སྤྲོད་དོན་གྱི་ལྟ་བུ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ། གྲུབ་མཐའི་ལྟ་བུ་སོགས་སུ་སྒྲིབ་བའི་ཆེ་ཆོག་གོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དམིགས་ལུལ་དམིགས་བསལ་ཅན་དེ་ལ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་བརྟག་སྟེ་ལྟ་བུ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་དགོས་སོ། །ལྟ་བུ་གཞན་རྣམས་འདྲིར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མི་བབ་ལ། རང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བུ་ལའང་སྒྲིབ་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྒྲིབ་བྱ་གང་ཞིག་ནང་པའི་ལྟ་བུ་དང་དུ་སྒྲུངས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་འཆེ་བ་སྤྲོད་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཏུ་བསྟེན་ཏེ་མདོན་མཐོང་དང་ངེས་ལེགས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཕྱ་རགས་དང་གཞན་དུ་སོང་མ་སོང་གི་དབང་ལས་ནང་གསེས་བཟང་ཞན་དང་ཟབ་ལོས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཆེ་བ་ཤོར་ན་སྤྲོད་བྱས་ལ་འགྲོད་སེམས་དང་། ཕྱིན་ཆད་སྤྲོད་སེམས་ཀྱིས་བཤགས་སྤོམ་ལ་འབད་བ་བསྟེན་དགོས་ཀྱི་དེ་དག་བྱུང་དུ་བསད་ནས་འཆེ་བ་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན། རང་པའི་ལྟ་བུ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་རང་པའི་ལྟ་བུ་དང་འགལ་བའི་སྤྲོད་པ་

ཅམ་གྱི་ནང་པར་ཁས་ཆེས་པ་ནི་ཕྱིག་པའི་སྟོང་ཡིན་ནོ། །འཆོ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་
རིགས་བསྐྱུས་ན་གཉི་ཐུག་གི་དབང་གིས་འཆོ་བ། འདོད་ཆགས་གྱི་དབང་གིས་
འཆོ་བ། ཞེ་སྤང་གི་དབང་གིས་འཆོ་བ་གསུམ་དུ་འདུ་བས་དེ་དག་གི་བྱེད་པར་
ཤེས་པའི་སྟོན་སྲུང་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེས་ཀྱང་ནས་བསྐྱེད་སྤྱོད་སེམས་གྱི་
སྟོབས་སྤེལ་དགོས་སོ། །འདི་ཉིད་ལ་རི་མི་སྐྱུ་མ་པས་འཆོ་བ་ཁུར་དུ་སྤྱངས་པ་
ཞིག་ཡིན་ན། དགེ་སྟོང་གནས་བརྟན་ཞལ་མར་གཟིགས་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཡང་
རུང་། སྤྱགས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་མཐུ་སྟོབས་མེ་ལྟར་འབར་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་རུང་།
གང་ལྟར་ནང་པའི་ལྷ་བ་དང་འགལ་བ་བསྐྱབས་པས་སྟོང་པའི་ཆ་ནས་ནང་པའི་
ཚུལ་བཟུང་བ་ཅམ་ལས་ནང་པ་དངོས་མིན་ནོ། །འདི་ནི་རྒྱའི་གཙོ་བའི་དབང་དུ་
བྱས་སོ། །འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གནས་སྐབས་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་མངོན་མཐོ་
ལྷ་དང་མིའི་གོ་འཕང་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་རྣལ་མ་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ལ་མེད་
མི་རུང་བ་ཡིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་
ནི་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་གང་
རུང་ཐོབ་པ་ན་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོན་རྣམས་གཏན་དུ་ཟད་ནས་སྤང་མི་འབྱུང་བས་
ལུས་བདེ་བ་དང་མི་འདོད་པ་འབྱུང་དུ་དྲོགས་པ་ཡི་ནས་མེད་པས་རྟག་ཏུ་བདེ་བ་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་གཏན་དུ་བདེ་བའམ་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལྷ་བ་
འདི་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་གསུང་ཅི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅི་
ན། བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱུ་པའི་བྱུ་བ་མཐའི་ལྷ་བ་ལའང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི་སྟོན་པས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། །ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་
སྤྱག་བསུལ་པ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། །ཁྱུ་ངན་ལས་འདས་
པ་ནི་ཞི་ཞིང་དགེ་བའོ། །ཞེས་ལན་དུ་མ་གསུངས་པ་ལྟར་ནང་པ་སངས་རྒྱུ་

པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ལྷ་བའི་བྱང་པར་བཞི་དང་ལྷན་པ་ཞིག་
 དགོས་ཏེ། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ་འདུས་
 བྱས་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ནས་སྦྱེ་འཛིག་གི་འགྱུར་བ་དང་ལྷན་པས་
 མི་རྟག་པར་ལྷ་བ། སྤྱིར་ཐག་པ་བཞི་ཡོད་མོད་ཐག་པའི་གཙུག་པོ་ཉོན་མོངས་པའི་
 ཐག་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱུལ་བའི་རང་བཞིན་ལས་མི་
 འདའ་བར་ལྷ་བ། དེ་ལྷ་བྱའི་ཐག་པ་དང་ལྷན་པའི་ལྷས་ཐམས་ཅད་ལ་གཙང་བའི་
 བདག་དོན་གཞན་གྱིས་སྤོང་ཞིང་ལྷས་ལེན་པ་ལོ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་མེད་པར་
 ལྷ་བ། རྒྱ་རྒྱུན་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ཡིན་ལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ལས་
 འདས་པའམ་སྤངས་པ་ནི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ཉེ་བར་ཞི་ཞིང་རྟག་ཏུ་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
 གནས་གྱུར་པས་དགེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྷར་འཐད་སྤྱོད་ཏུ་ལྷ་བ་སྟེ་ལྷ་བ་འདི་བཞི་
 ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་མ་རྩ་བའི་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ལྷ་བ་
 འདི་བཞི་ཁས་སྤངས་པ་ཙམ་གྱིས་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་པའི་ངེས་པ་མེད་
 གྲང་ལྷ་བ་འདི་བཞིའི་སྟངས་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཐབས་དང་བཅས་པ་ལ་
 རང་གིས་ངེ་ལྷར་རིག་པ་ལྷར་ལྷང་རིགས་དུ་མས་འཐད་སྤྱོད་ཏུ་ལྷ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་
 ལ་ནམ་སྦྱེས་པ་ན་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞི་གང་རུང་དང་
 འགལ་བའི་ལྷ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་ན་དེ་མ་ཐག་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པར་
 གྱུར་ལོ། །ལྷ་བ་འདི་བཞི་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་འཛིག་མཆམས་ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་སྟོན་པ་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཀའ་བཅད་པའམ་ཕྱག་རྒྱས་
 བཏབ་པ་ཡིན་པས་ན། ལྷ་བ་བཀའ་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། བྱང་
 པར་དུ་ནང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤང་གཞིའམ་གཞི་བཙའ་ས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་བཞི་ཞེས་ནང་པའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་

བསྐྱུགས་ཤིང་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙུག་པོ་ཉིད་དུ་མཛད་དོ། །

བྱེ་བྲག་སོ་སོར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། རྫོང་གི་སྤྱིང་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱུ་པ་
ལ་བཞི་བ་དང་། །ལྷ་པ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་
རྒྱུ་པའི་ངེས་ལེགས་ཐར་པར་བསྐྱོད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་
ཐེག་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་གསུམ་ཡོད་ཅིང་ཐེག་པ་བཞི་པ་མེད་པ་དང་།
སངས་རྒྱུ་པའི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ལ། བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ། མདོ་སྤྲེ་བ། སེམས་
ཅམ་པ། དབུ་མ་པ་དང་བཞིར་ངེས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ལྷ་པ་མེད་པར་བསྐྱུན་ཏོ། །

བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་བ།

དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་དང་། མདོ་སྤྲེ་པའི་ལྷ་བ་པལ་ཆེར་མཐུན་པ་དེའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ལྷ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་དང་པོ་གཉིས་རྩ་བར་བརྩུང་
སྟེ་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་བ་དེན་པ་
དང་། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། འཁོར་བ་ལ་རི་ལྷར་འཇུག་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་ཐོས་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཆེས་
གསལ་བར་བྱེད། འཁོར་བ་ལས་ལྷོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འབྲས་བུ་འགོག་
པའི་བདེན་པ་དང་ཐབས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། རི་ལྷར་ལྷོག་པའི་
ཚུལ་ནི་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཆེས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་

ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་ནམ་གངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་འཐད་སྒྲུབ་ཏུ་ལྷ་བ་ནི་གཞིའི་ལྷ་བ་
 ཞེས་བྱའོ། །བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་པ་རྩ་བར་བྱས་ནས་བདག་མེད་
 རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཙོད་ཚུལ་འཐད་སྒྲུབ་ཏུ་བརྩེད་ནས་
 དེའི་གྲོགས་བསྐྱབ་གསུམ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་ཏེ་བསྐྱོམ་
 བྱར་ལྷ་བ་ནི་ལམ་ཀྱི་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པ་རྩ་བར་བྱས་ཏེ་འབྲས་བུ་
 ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་ཏེ་འཐོབ་བྱར་
 ལྷ་བ་ནི་འབྲས་བུའི་ལྷ་བ་ཞེས་བྱའོ། །གང་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་
 དུ་བྱས་ན་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྷ་ཞེས་བགངས་ཏེ་སྒྲུབ་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙུ་བོ་
 སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་འབྱུང་གི་གཞི། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་
 ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་དང་ལྷར་བསྐྱུས་ནས་རང་གི་གཞུང་ལུགས་ལ་
 མཁས་པར་བྱ་བ་ཡང་དེ་ལྷ་ལ་ངེས་པར་བསྐྱབ་དགོས་པར་ལྷ་བའང་གཞིའི་ལྷ་
 བའི་ནང་དུ་འདུའོ། །ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ནི་གཟུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཤེས་པའང་མ་
 ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་སམ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ནང་གསེས་མི་
 མཐུན་པ་ནི། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས་རང་རིག་དང་། མེད་དགག་མེད་པར་ལྷ་ཞིང་ཤེས་
 བྱའི་གཞི་ལྷ་རྩམ་སྐྱ་ཡོད་པར་འདོད་པ་སོགས་ཡིན།

མདོ་སྡེ་པས་རང་རིག་དང་མེད་དགག་ཡོད་ཅིང་ཤེས་བྱའི་གཞི་ལྷ་ལས་
 རྩམ་སྐྱ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་ཅི་རིགས་སྐྱ་ལྷ་བ་སོགས་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་གྲེ་མདོ་
 གཉིས་ཀས་སྒྲུབ་དོར་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཀྱི་གཙུ་བོར་འདོད་པས་འདི་ཉིད་མཛོན་
 སུམ་མ་འཁྱུལ་བས་བྱུབ་པ་རྩ་བར་བརྩེད་། ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཅན་ཆད་
 མ་འབྱུབ་ལུགས་གཙུ་བོ་བཤད་པས་དངོས་པོར་སྐྱ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ནང་པའི་བྱུབ་
 མཐའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དངོས་གཙུ་བ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཆོན་རིག་པ་སོགས་

ཀྱི་དངོས་གཙོ་སྤྲོ་བ་དང་མི་འབྲསྟེ། སྤྲོ་མ་ནི་བདེ་སྤྱད་ཐམས་ཅད་འབྲས་རྒྱུ་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་བ་ཡིན་ཡང་གཙོ་བོ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་གྱི་ལས་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་ཞིང་གཙོ་བོ་རྣམ་དཔྱོད་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་ནས་སྤྲོ་བ་གྱི་བདེ་བ་འཆོལ་
དགོས་པར་ལྷ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བདེ་སྤྱད་ཐམས་ཅད་འབྲས་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་
པོ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཙོ་བོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་
ནས་སྤྲོ་བ་གྱི་བདེ་བ་འཆོལ་དགོས་པར་ལྷ་བ་སྤྲོ་བ་དངོས་གཙོ་སྤྲོ་བའི་ཚུལ་ཡང་
མི་འབྲསྟེ། །བདག་མེད་པར་ལྷ་བ་ནི་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་སྤྲོ་བའི་
བདག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་བསྟོམ་བྱ་མཐར་སྤྲོ་བ་ལྷ་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་པ་སོགས་བཤད་དོ། །

སེམས་ཅམ་པའི་ལྷ་བ།

སེམས་ཅམ་པ་ནི། ལྷ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་བཤད་པ་ནི་
བྱེ་མདོ་གཉིས་དང་མཐུན་ལ། མི་མཐུན་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་བསྟོམ་བྱ་
མཐར་སྤྲོ་བ་ཏུ་ལྷ་བའི་ལྷ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞི་ལས་འབྲས་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ། །རང་
ཅག་ལ་སྤྲོ་བ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་ལས་
མེད་པ་ནི། དཔེར་ན། མི་ལས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྤྲོ་བ་དང་མི་ལས་ཀྱི་གཞུགས་སོགས་
སྤྲོ་བ་གྲུབ་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་མི་ལས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམས་ལས་གཞན་མི་ལས་ཀྱི་
ཡུལ་མེད་པ་དང་། སྤྲོ་བེད་གཅིག་ལ་དག་གཉིས་བར་མ་གསུམ་གྱིས་ཅིག་ཅར་
དུ་ལྷ་བའི་ཆེ་མཐོང་སྤང་མི་མཐུན་པ་གསུམ་དང་། ཆང་ལྷ་བྱ་གཅིག་ལ་ཆགས་

ཞེན་ཤྱགས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་དང་ཉེས་དམིགས་ཤྱགས་ཆེ་ལྷ་བ་གཉིས་ཆང་གཅིག་གི་བྱི་ཆོར་བ་ནའང་ཡིད་བྱེད་དང་སྤང་བ་མི་མཐུན་པ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དང་། ཟས་གཅིག་ཡིན་ཡང་འགའ་ཞིག་ལ་དུག་དང་འགའ་ཞིག་ལ་སྤྲན་དུ་གྱུར་པ་སོགས་དཔེ་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་ནང་སེམས་ཀྱི་ཐུས་ལས་བྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མེན་གྱི་བག་ཆགས་སད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལས་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གྱུར་བ་ཡིན་གྱི། བྱི་རོལ་རང་ངོས་ནས་ཚུར་རྣམ་པ་གཏང་བ་མེད་པ་གསལ་བར་བྱེད་དེ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་རིགས་པའི་ཆོགས་དུ་མས་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་གྲུབ་ཅེས་པའི་སེམས་དེ་ཡང་རང་རང་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་མངོན་སྲུང་ཆད་མ་དེ་དང་དེའི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་སྐྱ་ཡི་གནའ་རབས་ཀྱབ་ཕྱོགས་པའི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་དང་། མོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁག་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐར་གཏུགས་ན་རྣམ་རྟོག་གི་རི་མོ་ཅམ་མོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དག་དང་རིགས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་པ་ཅམ་ལས་དོན་གྱི་འཛིག་མཆམས་ནི་མི་མཐུན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་ལ་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སེམས་ཅམ་པས་ནམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །འདི་ནི་སེམས་གཙོ་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གཏིང་ཟབ་ཤོས་དེ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ལ་འང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ལྷ་བ་དང་མེད་པར་ལྷ་བ་གཉིས་ཡོད་མོད་མང་བས་འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །སེམས་ཅམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞི་ལ་མཆོན་ཉིད་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ཏེ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་གཞན་དབང་། རྣམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས། བྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་ནི་དགག་བྱ་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་བགག་པས་ཡོངས་གཙོ་དུ་གྲུབ་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་

བྱ་ལ། འདི་གསུམ་གྱི་སྟངས་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་གིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །

དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ།

དབུ་མ་པ་ནི། བཀར་བཏགས་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་སྟངས་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། རྟོན་དམ་པར་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། འདི་གཞིར་བཞག་གི་སྟངས་ཀྱི་རྩལ་བདེན་པ་དང་། རྟོན་དམ་བདེན་པ་སྟེ་ཆོས་རེ་རེའི་སྟངས་ཏུ་བདེན་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ལྟ་བ་ནི་གཞིའི་ལྟ་བ་དང་། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་ལ་ལྟ་བ་ནི་ལམ་གྱི་ལྟ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་གཉིས་སུ་ལྟ་བ་ནི། འབྲས་བུའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་དབུ་མ་པ་སྤྱིའི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། རྩེ་བྲག་ཐམ་འབྲུར་བ་ནི། དེའི་སྟངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱལ་བ་དང་། རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་མ་བྱལ་བ། རང་ངོས་ནས་མ་བྱལ་བ། རང་གི་ངོ་བོས་མ་བྱལ་བ་བསྐོས་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱལ་ཀྱང་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས། བྱད་གཞི་དང་བྱད་ཆོས། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་སུ་པན་ཚུན་སྟོན་ནས་བཏགས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་རྟོན་འབྲེལ་འདིའི་སྟངས་ཀྱི་རྩལ་དང་། རྟོན་དམ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སོགས་ཆོས་སྤྱི་དང་བྱད་པར་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་བྱ་དང་དོར་བྱ། འཁོར་བ་དང་ཐར་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་སྐྱབ་ཏུ་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་གཉིས་སོ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་དང་། མཐར་གཉིས་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ནོ། །གཞི་ལ་བཀར་

ན་བདག་དང་གཞན་གཉིས། སར་རི་དང་ཚུར་རི་ལྷ་བའི་པན་ཚུན་ལྷོས་ནས་གྲུབ་
 པས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་བའི་ཆེ་སྤྱོད་གོམས་
 པའི་དབང་གིས་རང་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་
 པར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྦྱེས་ན་བདག་གཞན་རིས་སུ་བཅད་
 དེ་རང་གཅེས་པ་དང་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སློང་དང་། དེ་ལས་ཆགས་སྤང་
 དང་། འཐབ་ཚུད་རྣམས་བྱངས་པ་དང་། རང་གི་སྦྱོན་དང་ཡོན་ཏན་གང་དང་གང་
 སྤང་ཡང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་སྦྱབ་པར་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཞེན་པས་སྦྱོན་གྱི་
 ཕྱོགས་ལ་སྤང་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་སེམས་སྦྱེས་པ་དང་། གཙང་
 བ་དང་མི་གཙང་བ། ཆ་བ་དང་གྲང་བ། ཞིམ་པ་དང་མི་ཞིམ་པ། དག་དང་གཉེན་
 སོགས་སོ་སོར་པན་ཚུན་ལྷོས་ནས་སུང་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་
 ཡིན་ཡང་དེ་དག་སློང་ལ་སྤང་བའི་ཆེ་རང་ངོས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་
 ཞིང་། སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དབང་གིས་དེ་དག་རིས་སུ་བཅད་པའི་
 འདོར་ལེན་གྱི་སློང་རྣམས་བྱངས། དེ་ལས་དགེ་སྤྱི་གི་ལས་སྤྲོ་ཆོགས་བསགས་ཏེ་
 འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སློང་
 བེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། འཁོར་
 བའི་ཅ་བ་དང་། ཉེས་སྦྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཐམས་
 ཅད་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་
 མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་
 པར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སློང་ནས་བསྐྱབས་པ་ལས་སློང་དང་
 རྟེན་འབྱུང་པན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འཆར་བ་ནས་བྱུང་བ་ན་དབྱ་མའི་ལམ་རྟེན་པ་
 ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གྲོགས་དང་བཅས་ཉམས་

ལེན་ལ་བསྐྱེལ་ནས་སྒྲོམ་པ་ལས་རྟེན་འབྱུང་གི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བ་ན་འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་བསྒྲོམས་པ་ལས་མ་རིག་པ་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཆེ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་སྟེན་
མོང་བ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མའི་ལམ་དེ་ཉིད་བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གྲོགས་དང་བཅས་སྦྱིན་སོགས་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གི་ཉམས་ལེན་དང་བསྐྱེལ་ནས་བསྒྲོམས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་སྟེན་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་མཐར་སོན་པ་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། །

ནང་བ་སངས་རྒྱུ་བ་ཞེས་བ་སྤྱི་འཛིན་པ་གཞག་པ།

འཛམ་གླིང་འདིར་ཆོས་ལུགས་མི་འབྲ་བ་རྗེ་སྟོན་པ་ནི། འཁོར་བ་འདི་
 ལས་གྲོལ་ཏེ་ཐར་བ་ཞིག་ཐོབ་ན་སྤྲུལ་སྟེ། དེའི་ཐབས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པས་ན་ཆོས་
 ལུགས་བ་ཞེས་བརྗོད། གྲེ་བྲག་ཏུ་ནང་བ་སངས་རྒྱུ་བ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་བ་
 གྱི་རྗེས་འཇུག་ལ་ཟེར། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུ་བ་དགོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་
 ཆེས་གྱིས་དེའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པས་ན། སངས་རྒྱུ་བ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་
 མཆོན་ཐོག་ནང་སེམས་ཀྱི་སྟོང་ནས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ལྷ་བ་དང་སྐྱབ་པ་
 བཅའ་ཏེ་སྟོ་ཁ་ནང་དུ་སྤྱོད་ནས་གཙོ་བོ་སེམས་མ་དུལ་བ་རྣམས་དུལ། དུལ་བ་
 རྣམས་སྤོམ། སྤོམ་པ་རྣམས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་འབྱུངས་བྱེད་པས་
 ན་ནང་བ་ཞེས་ཆོས་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་མཆོན་ཐོག་ཐར་བའི་ཐབས་ཚུལ་རྣམས་
 གཙོ་བོ་སྤྱི་འཛིན་ལམ་ནས་འཆོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་སྤྱི་རོལ་བ་ཞེས་མཆོན་ཐོག་ཟུ་
 སྟེགས་བ་ཞེས་བ་ཡང་མཆོན་དོན་ཐུ་རགས་གཉིས་ཡོད་པས། དང་པོ་སྟོན་པ་
 ཤུག་ཐུབ་པ་འདིག་ཏེན་འདིར་བྱོན་ནས་ཆོས་སྤེལ་བའི་སྐབས་ཉིན་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་
 ཆོས་ལུགས་ལ་སྤྱུངས་པའི་ཤུ་རིའི་བྱ་དང་། རྫོ་འགལ་གྱི་བྱ། འོད་སྤྱང་ཆེན་པོ་
 ལ་སོགས་པའི་མཁས་བ་ཆེན་པོ་སྤིད་ན་མཛོན་པར་མཐོ་བ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་
 གྲང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འདུས་ཏེ། སངས་རྒྱུ་བ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱུ་བ་ར་
 མཛད་པས་ན་ཉིན་རྒྱའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཟུ་སྟེགས་བ་ཞེས་མཆོན་ཐོག་ཅིང་ཟུ་ནི་
 མཐའ་དང་སྟེགས་བ་ནི་འདེགས་པའི་མིང་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །

སྤ་བ་ལ་སྦྱར་ན། ཉིན་རྒྱུའི་ལྷ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ནི། བླ་པའི་ལྷ་བ་དང་
གྲུབ་མཐའི་གོལ་ས་གཅིད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་སྒོ་ངོར་
འབྲེས་ནས་དབྱེ་བ་ལེགས་པར་དབྱུད་ན་མ་འབྲེས་པ་བྱེ་བྲུབ། བླ་པའི་ལྷ་གྲུབ་
ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་འགྱུར་བ་དང་ཐོག་མར་སྒོ་སྦྱང་བའི་ཆེའང་ཉིན་རྒྱུའི་ལྷ་གྲུབ་
ལ་སྒོ་སྦྱང་བའི་སྟངས་ནས་བླ་པའི་ལྷ་གྲུབ་འཆོལ་དགོས་པས་ཀྱང་ལྷ་བ་དེ་ལ་སྦྱ་
སྟེགས་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་དེ་འཛིན་པའི་ཆོས་ལུགས་པ་ལ་སྦྱ་སྟེགས་པ་ཞེས་ཀྱང་མཆོན་
ཐོག་པ་ཡིན། མིང་འདི་ནི། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ཀྱི་བྱིས་སྦྱ་
བཟོས་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་ལྷ་གྲུབ་འཛིན་པའི་སྟོན་པ་བྲུག་ལ་སོགས་པར་ཡང་
སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུགས་བརྗོད་ཆད་མེད་པ་མཛད་ཡོད་པས་དག་སྦྱང་དང་།
མོས་གུས་བྱ་བའི་གནས་སུ་མཐོང་ངོ། །

བླ་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་པའང་མིང་གཅིག་གིས་དོན་གཅིག་མཆོན་པ་
མ་ཡིན་ཀྱི་སྟོན་པ། བསྟན་པ། ལྷ་བ། སྦྱོད་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་མཆོན་པ་ཡིན། དེར་
བརྟེན་བླ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་ཡང་བཞི་སྟེ།

བླ་པའི་སྟོན་པ།

དང་པོ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ངོ་
མཆོར་ཆེ་བའི་མཛད་པ་རྣམས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་བརྟེན་སྦྱོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་
ཏེ་དེ་ལ་དད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་སྦྱེས་ནས་དེ་ལ་སྦྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་
ཞུགས་པ་ནི་སྦྱབས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་ཞུགས་པ་དང་སྟོན་པ་ཁས་སྦྱངས་པའི་སྒོ་ནས་
ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ནང་པའི་བསྟན་པ།

གཉིས་པ། ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་ནི། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ལུང་གི་
 བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི། སྟོན་
 པས་གསུངས་པའི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅས་
 རྣམ་དག་རྣམས་ཡིན་ལ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ནི། བྱམས་པ་དང་། སྦྱིང་རྗེ་ཙ་བ་
 བྱས་ནས་འཆོ་བ་མེད་པའི་རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་
 པའི་ཤེས་རིག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་སྤྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་
 བསྐྱས་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གོ། སྟོན་པས། སྤྲིག་པ་ཅི་ཡང་
 མི་བྱ་ཞིང་། །དགོ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་སྤྱད། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་
 འདུལ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་མཐའ་སྟོན་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་
 འོ། །འཆོ་བ་དངོས་སམ་དེ་འཕེལ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ལས་ནི་སྤྲིག་པའི་ལས་
 ཞེས་བྱའོ། །དགོ་བ་ནི་བདེ་བ་ལ་བྱ་སྟེ། འཕམ་ཡུན་ཀུན་དུ་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་
 གཞིར་གྱུར་པའི་ལས་ནི་དགོ་བའི་ལས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལུས་ངག་གི་སྦྱོང་
 ལས་འདུལ་བའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། ནང་སེམས་ཀྱི་
 ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་བའི་རྟོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། ལེགས་
 ཉེས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྷ་བ་མཐའ་
 དག་རྣམ་པར་གཞོམ་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟེ། འདི་གསུམ་
 ནི་དགོ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་པས་འདི་གསུམ་ལ་ནན་ཏན་དུ་སློབས་ཤིག་
 ཅེས་གདམས་པ་ཡིན་འོ། །

ནང་པའི་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ། ལྷ་བ་ནི་ལྷ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཡིན་ལ། ལྷོན་
བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཀམས་བཅད་པའམ་ཕྱག་དམ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པས་
བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བརྗོད། འདུས་བྲས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཉོན་
མོངས་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐུལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་སྟེ། གང་ཟག་རྟག་པ། ཆ་མེད་གཅིག་ལུ། སུང་པོ་ལས་ངོ་
པོ་ཐ་དད་པའི་རང་དབང་བ་གསུམ་དང་བྲལ་བས་ན་སྟོང་བ་དང་། གང་ཟག་རང་
རྒྱ་བ་སྟེ། སུང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངོས་བཟུང་དུ་མེད་པས་ན་མེད་པའོ། །བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་དེ་གསུམ་རྣམ་གངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་
ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། སྒོམ་པ་གསུམ་འདྲིལ་གྱིས་མཐར་ཉོན་མོངས་
ཀུན་ལས་གྲོལ་བ་ནི། སྤྱག་བསྐུལ་མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་ཞིང་དོན་དམ་པའི་དགེ་
བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་སྐྱར་པས་ན་ནི་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞི་འཐད་སྤྱབ་ཏུ་ལྷ་བ་ནི།
ནང་པའི་ལྷ་བ་སྤྱིའི་སྒོམ་ཡིན་ལ། འདི་བཞི་ཅ་བར་བཟུང་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ལྷ་
བ་སྤྱ་མ་སྤྱ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རེ་ཟབ་ཏུ་སོང་སྟེ། མཐར་དབྱེ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལྷ་བའི་ཐོག་བབས་ཏེ་གཞོལ་ཞིང་འཇུག་པ་ན་ནང་པའི་ལྷ་བ་མཐར་ཐུག་པ་རྟེན་
པའོ། །འདི་བཞི་དང་མི་མཐུན་པར་ལྷ་བ་ནི་ནང་པའི་ལྷ་བ་མིན་པས་འགའ་ཞིག་
སྟོད་པའི་ཆ་ནས་ནང་པ་ཡིན་ཡང་ལྷ་བའི་ཆ་ནས་ནང་པ་མིན་པ་དང་། འགའ་
ཞིག་ལྷ་བའི་ཆ་ནས་ནང་པ་ཡིན་ཡང་སྟོད་པའི་ཆ་ནས་ནང་པ་མིན་པ་སོགས་
སྤྱ་ཆོགས་ཡོད་དོ། །

ནང་པའི་སྤྱད་པ།

བཞི་པ། ནང་པའི་སྤྱད་པ་ནི་སྤྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་བདེ་བའི་དོན་དུ་སྒོ་
 གསུམ་ལེགས་པར་བསྐྱམས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་སྤྱང་བཅི་དང་གྲུས་
 བཀྱར་ཆེ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་དེའི་ནང་ནས་དགེ་བསྟན་དང་། དགེ་ཚུལ། དགེ་སྦྱང་
 སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་དགའ་དད་སྤྱང་བཅི་ཆེ་བ་བཅས་
 ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱད་པའི་དམིགས་པ་ལའང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་
 གཞི་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཞིང་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདེན་པ་བཞི་དང་།
 བདེན་པ་གཉིས་སོགས་ཡོད་མོད། དེ་དག་བྱད་པར་བྱེ་ན་གཟུགས་སོགས་རགས་
 བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིས་བྱས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་མངོན་གྱུར་གྱི་ཆོས་བདེན་
 བ་བཞི་དང་། བདེན་གཉིས་དང་། ཐར་བ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སོགས་ནི་
 ཅུང་ཟད་སྒོག་གྱུར་དང་ཤིན་ཏུ་སྒོག་གྱུར་གསུམ་དུ་འདུས་ཤིང་། མངོན་གྱུར་རྣམས་
 བློ་ལུང་དང་གྲགས་པའི་རྟགས་སོགས་ལས་འབྲས་བྱ་སྤྱ་བ་དང་། མ་འོངས་པའི་
 གནས་སྤྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སུམ་
 ཆད་མས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པས་ཆོག་གི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་
 འཆོལ་མི་དགོས། ཅུང་ཟད་སྒོག་གྱུར་རྣམས་ནི། དུལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་
 ཀྱི་རིགས་པ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཆད་མས་ཐག་གཅོད་དགོས་
 ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར། ཤིན་ཏུ་སྒོག་གྱུར་རྣམས་ནི་ལུང་
 ཆད་མ་ལས་བསྐྱབ་དགོས་པས་སྟོན་དུ་ཅུང་ཟད་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྣམས་ལེགས་
 པར་གྲུབ་ནས་བསྐྱབ་དགོས་ཀྱི་དེའི་སྟོན་དུ་ཐོས་བྱང་གི་གོ་བ་ཅམ་སྤྱིས་པར་རྟུས་

གྲི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་མི་བྱས་སོ། །སྤྲེས་བུ་དག་མ་འོངས་པར་ཉི་བར་ངེས་
ཀྱང་དུས་ཚོད་དེ་དང་དེར་ཉི་བར་སྤྲེས་ཀྱང་མི་རྟོགས་ཤིང་སྤྲེས་པར་ཡང་མི་བྱས་
ལ་འཆི་བ་ལ་མཛོན་དུ་སྤྲེས་པའི་ཆེ་བསྤྲེས་མི་དགོས་པར་མཛོན་སྤྲེས་གྲིས་ངེས་
པར་བྱས་པ་བཞིན་ནོ། །

༄༅། །ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་བྱང་བ་བརྗོད་པ།

འཕགས་ཡུལ་དུ་རི་ལྷར་བྱང་བའི་ཚུལ།

དང་པོ། འཕགས་ཡུལ་དུ་རི་ལྷར་བྱང་བའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་མཆན་ཉིད་རིག་
བ་ཞེས་བ་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཡིན་པས། འཛམ་གླིང་
འདིར་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐོག་མར་གང་ནས་དར་བ་དེ་ནས་དར་བ་ཡིན་པས་
རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ཀུན་ལ་ཡང་དགོས་བ་ཞིག་ཡིན། བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་
མཆན་ཉིད་རིག་པ་ནི། སྟོན་བ་བཙམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱང་
བར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་བ་དེ་དག་རྟོགས་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བས་མཐའ་དག་མཆན་ཉིད་རིག་པ་འབའ་ཞིག་གིས་གཏན་ལ་པབ་པར་མཛད་ཅིང་།
བྱང་བར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་གང་འཆད་པ་ན་འད་། ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་རིགས་པ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ། འཐད་པའི་རིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་
པ་བཞི་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་པར་མཛད། ཆོས་སྤྱོད་བ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མ་
རྟོགས་པར་ནར་རུར་དུ་སྦྱར་བའམ་མ་འོངས་པར་དོགས་གཞི་ཆེ་བའི་རིགས་
ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཙམ་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོན་བ་
བཙམ་ལྡན་གྱི་སྟོན་སྤྱིར་བཏང་བ་ལྟས་བ་ན་འད་གང་ལ་གང་རན་བ་དང་། གང་
ལ་གང་ངེས་སྤྱོད་བ་རྣམས་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་རྟོགས་དང་ཐལ་འགྱུར་དང་ཅོད་སྤོང་

ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་པ་ནི་མདོ་དེ་དག་བསྒྲགས་ན་མཁྱེན་པར་འགྱུར་བར་
མ་ཟད། གཏུལ་བྱ་རང་རང་གི་འདུན་མ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དེ་ལའང་ཡིད་ཆེས་
དང་། ལུང་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མ་ཡིན་པར་གང་ཤེས་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཉེ་བར་བརྟུད་དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་
ཀྱི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པར་རྣམས་པར་འབྱེད་
དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི། དག་སྒྲོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །བསྐྱེད་པ་བཅད་
བཅར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟག་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །སྤང་བར་བྱ་ཡི་
གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསེར་སྒྲོང་མཁན་པོས་བརྟག་པ་གསུམ་གྱིས་མཐར་ཅེན་
པར་བྱེད་པ་དཔེར་བྱས་ནས་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལའང་གཏུལ་བྱའི་ཁམས་
དང་། བསམ་པ་དང་། དབང་པོའི་རིམ་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་མང་བས་རྣམ་
དཔྱད་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཐམས་ཅད་སྤྲས་ཟེན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བར་
རྟོག་པར་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་གསུང་རབ་དེ་དང་དེའི་བསྟན་དོན་མདོན་གྱུར་གྱི་
རིགས་རྣམས་ལ་མདོན་སུམ་ཆད་མའམ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་བརྟགས་
ཏེ། གཞོད་པ་མེད་པར་མཐོང་དགོས། འདི་ནི་གསེར་མེར་བསྐྱེད་པ་ལྟར་མེད་
པ་མཐོང་བ་དང་འདྲ།

དེ་རྗེས་བཅད་པ་དང་གཏུབ་པ་དང་འདྲ་བར་ཅུང་ཟད་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་
ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་བརྟགས་ཏེ་གཞོད་པ་མེད་པ་དགོས། དེ་རྗེས་
གསེར་རྟོག་བཅར་པ་དང་འདྲ་བར་གིན་དུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་གནས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་
དཔག་གམ་ལུང་ཆད་མས་བརྟགས་ཏེ་གཞོད་པའི་བྱི་མ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་
ཆད་ལྡན་དུ་ཁས་སྤངས་ཏེ་སྤང་དོར་མ་ཞོར་བར་འཇུག་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལྟར།
དཔལ་མགོན་ཐུ་སྦྱབ་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་རིག་པའི་ཚོགས་དུག་ལ་སོགས་པའང་

མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཤུགས་པར་མཛད། དེ་དང་འཕགས་པ་
ཐོགས་མེད་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་དྲུག་མཆོག་གཉིས་སུ་གྲགས་
པ་སོགས་འཕགས་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞུང་དོན་སྤྱོད་པ་གཏན་ལ་
འབབས་པའི་ཆེ་ཡང་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཆད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་དུ་སྟོགས་སྒྲུང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཆད་མ་རིག་པ་དང་། ཚྱོད་པའི་
རིག་པ་གཉིས་སྒྲུང་ནས་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ། །

འཆད་པའི་ཆེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཚྱོད་པའི་ཆེ་ཡང་མཆན་ཉིད་རིག་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་ཤིང་གཅོད་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚྱོད་སྤོང་དང་བཅས་པའི་ཚྱོད་པ་
བྱང་ཚུལ་མདོར་ཅམ་སྒྲུང་ན། སྤར་སུ་སྟེགས་རྟ་དབྱངས་སམ་པ་ཁོལ་དུ་གྲགས་
པ་དེས་བྱེ་རོལ་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་སྟོབས་པ་བསྐྱེད་དེ་
ནང་པའི་དགོན་རྒྱུང་མང་པོ་པམ་པར་བྱས་ནས་མཐར་ལྷ་ལྡར་འབྱོར་ཏེ་ཚྱོད་པ་སྟོ་
དུ་མ་ནས་བརྩམས་པ་ན། ཡུལ་དེ་ནས་ཚྱོད་སྟོང་པའི་གནས་མེད་པས་ན་མགོན་
པོ་སྐུ་སྤྱུང་སར་འཕྲིན་སྤུལ་བས་སྟོབ་དཔོན་ཉིད་མེགས་པར་བཞེད་པ་ན། ཨ་ཏུ་དེ་
མས་ཐུན་ཀྱིས་སྤུང་ཅེས་ཞུས་པ་ལྟར་དེ་ལྟར་སྤུང་མིན་ཚྱོད་རྒྱགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྟོབ་
དཔོན་ཀྱིས་སུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་བཟུང་ནས་ཨ་ཏུ་དེ་མས་དེ་ལ་སྤྱགས་གཡེང་ལྟ་
བྱས་སྟོབ་དཔོན་ལའང་འཁོར་གསུམ་བརྒྱབས་པར་གྲགས། སྟོབ་དཔོན་སྤྱགས་
མཉེས་ནས་གནང་བ་བྱིན།

དེ་ནས་ལྷ་ལྡར་མེགས་ཏེ་སུ་སྟེགས་རྟ་དབྱངས་དང་དང་པོ་ཚྱོད་པའི་
རིག་པ་འགྲན་ཏེ་རྒྱལ། དེ་ནས་བྱེ་རོལ་ལྟ་བུ་ཐོག་བརྟེན་དེ་རྟ་དབྱངས་པམ་ནས་
ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་བཅུག་སྟེ་སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོ་ཞེས་མཆན་གྱི་སྟེན་གྲགས་
ཐོག་དེ་མཆུངས་དཔལ་ལྷན་སྒྲུབས་དབུ་མའི་དམ་བཅའ་དང་ཅན་གོ་མིས་སེམས་

ཅམ་པའི་ཕྱོགས་བརྒྱུད་སྟེ་ལྷ་བ་གསུམ་ཅམ་ཚོད་པར་གྲགས། དེ་བཞིན་སྟོབ་དཔོན་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་ལྷ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བར་སྤྱི་མང་པོ་ཚོད་དེ་པམ་
པར་མཛད། དེ་རྗེས་སྟོབ་དཔོན་དབང་ལྷན་སྟེས་གནང་བ་ལྟར་དམ་བཅའ་མཛད།
དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རང་གི་སྟོབ་དཔོན་ལ་ཐད་ཀར་ཚོད་དུ་མི་རུང་བར་
དགོངས་ནས་བར་དུ་ཡོལ་བས་བཅད་དེ་ཆད་མ་ཀྱན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་ཚོད་
བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས། ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྣམས་
གསལ་བར་མཛད། དེ་ནས་ལྷ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་གཞོན་ཏུ་རོལ་བ་དང་། ཤང་
ཀར་ཨ་ཙཱ་སོགས་མང་པོ་མཆན་ཉིད་རིག་པས་པམ་པར་མཛད་དེ་ཕྱོགས་ལས་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་རྩ་མིད་ཅེར་བསྐྱེད་པ། དེ་བཞིན་རྩོམ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་
ཤས་ལྷ་སྟེགས་པའི་སྟོབ་དཔོན་མང་པོ་པམ་པར་མཛད་པར་མ་ཐད། གདུགས་བཙུ་
གསུམ་ཐོགས་པའི་སྟོན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཚོད་པས་ཆར་བཅད་པར་མཛད། ས་སྤྱི་བརྟེ་
ཏྲ་བལ་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་སྐབས་ལྷ་སྟེགས་པ་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་ཚོད་པས་ཆར་
བཅད། རྩ་ལོ་ཙ་བས་ཀྱང་དེ་བཞིན་མཛད་པར་གྲགས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་དཔག་ན་
འཕགས་ཡུལ་དུ་འང་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་བཤའ་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དང་བྱུང་གཏལ་
ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག་གོ།

བོད་ཡུལ་དུ་རྩེ་ལྷར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ། བོད་དུ་རྩེ་ལྷར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་དེ་ནས་རང་ཅག་བོད་དུ་མཆན་
ཉིད་རིག་པའི་འཆད་ཉན་རྩེ་ལྷར་དར་བའི་ཚུལ་མདོར་ཅམ་བཞོད་ན། ཆོས་རྒྱལ་
སྲོང་བཙན་སྐམ་པའི་སྤྱི་དུས་ནས་ཐོན་མི་སམ་རྩོམ་དང་། བལ་ཡུལ་ནས་བརྟེ་

ཏ་གསུམ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱད་
 ཉེར་གཅིག་སོགས་ལས་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཐོར་བྱ་དར་ཞིང་། རྒྱས་པ་ནི་ཆོས་
 རྒྱལ་གྱི་སྤོངས་སྐབས་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤི་ལ། གླི་རལ་པ་ཅན་
 གྱི་དུས་སུ་འཕགས་པོད་ཀྱི་ལོ་བཅ་མང་པོ་གདན་འཛོམས་ནས་བཤད་བྱ་དང་།
 སྒོ་མ་བྱ། སྤྱ་སྤྱོར་ཁང་སོགས་བཙུགས་ཏེ་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ་བ་དང་། ཆད་
 མ་རིག་པ་ནི་ལོ་ཅ་བ་སྐྱ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང་། དན་པ་ནམ་མཁའ་གཉིས་ཀྱིས་
 གཏན་ཆེགས་ཐིགས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་བརྟགས་པ་རྩ་འབྲེལ་བསྐྱར་ནས་གཏན་
 ཆེགས་སམ་ཆད་མའི་གཞུང་དོན་ལ་འཆད་ཉན་བཙུགས་སྐད། འདི་ནི་སྤྱ་དར་གྱི་
 སྐབས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་པས་ལོ་ཆེན་ཆོ་ལྷན་གཉིས་རབ་མ་པེབས་བར་ལོ་
 ཆེན་རིན་བཟང་སོགས་ལས་གཙོ་བོ་པར་བྱིན་གྱི་གཞུང་ལུགས་འཆད་ཉན་དང་།
 བཤད་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བུ་བྱིན་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྟོད་ཁུལ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་སོགས་སུ་པར་བྱིན་
 དང་། ཆད་མའི་གཞུང་ཆེན་མའི་འཆད་ཉན་དར་བྱེད་གནད་སྟེ་གསང་སྤྱིའི་གདན་
 ས་ཞེས་པའི་མཚན་སྟན་འབར་ཞིང་། གསང་སྤྱིའི་སངས་ཆེན་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་
 མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་རྒྱ་སྐར་གྱི་ཐེང་བ་ལྟར་དར་བྱེད་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་
 རྗེས་ཁ་ཆེ་བཅ་ཆེན་ལྷ་ཀྱི་བྱི་དང་། ས་སྤྱ་བཅ་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་
 བཟང་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་འབྲེལ་བསྐྱར་བྱིན་པ་རྣམས་ལྷ་དག་གིས་གཏན་ལ་
 བབ་ཅིང་། དེའི་འབྲེལ་བ་རིགས་གཏེར་མཛད་ནས་ཆད་མའི་འཆད་ཉན་བཙུགས་
 ཏེ་ཆད་མའི་འཆད་ཉན་གྱི་སྤྱ་རེངས་ཤར། རྗེས་ལོ་དང་། ས་བཅ་འདི་གཉིས་གངས་
 ལྷོངས་སུ་ཆད་མའི་ཤིང་རྟའི་སྤོངས་འབྲེད་ཆེན་པོར་ཀུན་གྱིས་བསྐྱབས། དེ་དང་
 ཕྱོགས་མཚུངས་ས་སྤྱ་རང་དང་། ཡངས་པ་ཅན། རིན་སྤྱངས། སྤར་ཐང་། སྟེ་ཐང་།
 སྤྱོར་མོ་བྱུང་། དགའ་གདོང་སོགས་སུ་བཤད་བྱ་ཁག་མང་པོ་དར་ཏེ་མཁས་དབང་

ནམས་པན་ཚུན་གྲ་སྐོར་དང་བསྐྱུན་མཁས་པའི་གོ་གནས་བཞེས་སའི་བསྐྱེ་གནས་
སུ་གྱུར་ཅིང་། ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་གྲ་སྐོར་མཛད་སྒོལ་བྱུང་འདུག། སི་ཏུ་བྱང་
ཚུབ་རྒྱལ་མཆན་ཡང་སྐྱེན་ཚུང་དུ་འུམ་ནས་ས་སྐྱུ་དང་། ཡངས་པ་ཅན་དུ་གྲ་
སྐོར་མཛད་དེ་མཁས་པའི་སྐྱན་གྲགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རྒྱལ་རབས་སུ་གསལ།། །།

དབར་བྱང་སྒྲིབ་ཆིག

༥ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་རྩེལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆིག་གི་ཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི།
དབར་དུ་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་དཀར་སྤང་པའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་སྤྲུག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་བ།
རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་བ་འདི་ཡང་ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དབར་
དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྡེའི་སྒྲིབ་ཆིག་ཏུ་
ཤུགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་ཚོས་སྤྲོ་བ་དག་དབང་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་
བཤོ། ། ། སུ་མཛུ་ལོ།

གསལ་བཤད་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལུ།

རྣམ་ཤེས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་དབུ་བརྟེན་ནས་ལོ་ངོ་ ༥༠ དང་། ས་རྒྱ་
པོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་དབུ་བརྟེན་ནས་ལོ་ངོ་ ༣༥ ལའོར་བའི་མཛད་སློ་
དང་འབྲེལ། རིགས་སློབ་སྤྱི་ཁབ་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་ཚོགས་ནས་དབུ་དགེ་དམ་པ་
མཁས་དབང་སློབ་ཐང་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གི་གསུང་ཚུལ་ཁག་ཕྱོགས་སྤྱིག་དང་བསྐྱར་
ཞིབ་བྱ་རྒྱུའི་ཐག་ཚད་བྱུང་བ་བཞིན། (དབུ་དགེ་དམ་པའི་གསུང་འབྲུམ་བསྐྱར་ཞིབ་
ཚོགས་ཚུང་) ཞིག་གསར་འཛུགས་གནང་སྟེ་སྤྱི་ཡོད་དཔར་སྐྱུན་བྱས་ཟིན་པའི་
གསུང་འབྲུམ་རྣམས་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་། གསུང་འབྲུམ་ནང་མ་ལོའདྲ་པར་ད་བར་
ལྷག་ལུས་གྱུར་པའི་གསུང་ཐོར་བྱ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྐྱུས་ཀྱིས་པོད་ཐོང་ནང་བཀོད་
དེ་ལྷུ་དག་དང་ས་བཅད་བཅས་བསྤྱིགས་ཡོད། རིགས་ལམ་སློབ་བྱུང་བཟང་པོ་
ཆུན་པ་དང་། སློབ་བྱུང་འཇམ་དབྱངས་བསྐྱར་འཛིན། སློབ་བྱུང་ཐུགས་པ་བཙུན་
འབྲུམ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཕྱོགས་སྤྱིག་བྱས་ཏེ་གསུང་འབྲུམ་པོད་འཕྲེང་བཅུ་གཉིས་
དཔར་སྐྱུན་གནང་བའི་སྟེང་། ད་ལན་གཙོ་བོ་དབུ་དགེ་དམ་པའི་གསུང་ཐོར་བྱའི་
རིགས་ཕྱོགས་བསྐྱུས་ཀྱིས་པོད་གསུམ་གསར་སྐྱུན་བྱས་ཏེ་ཁྱོད་བསྐྱེམས་ཆུན་
རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབྲུམ་པོད་ཐོང་གངས་བཙེ་ལུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ལགས་
གྱུར་བྱུང་ཡོད་པས། གྲུས་ཅག་ཚོགས་མི་ཀུན་དགའ་མགུ་སློབ་གསུམ་ཀྱིས་ཡིད་
སེམས་རབ་ཏུ་བརྟུན།

སྤྱིར་ལྷུ་དག་ཅས་པ་ནི་དག་ཆ་ནོར་མེན་དང་ཆད་ལྷག་ཤོར་ཡོད་མེད།
ཐ་སྙད་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྤངས་ཙམ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ལུགས་དེའི་
བརྗོད་དོན་དང་། ཚུལ་པ་པོའི་བསམ་སློབ་འདུ་ཤེས་ཇི་སྟར་བཟུང་ཡོད་མེད་

སོགས་ལ་རྒྱས་མངའ་གང་ལེགས་ཤིག་ལོན་དགོས་པར་བརྟེན། དེ་དག་གིས་
 གྲང་གང་ཐུབ་ཀྱིས་གོང་གི་གནད་དོན་དེ་དག་མང་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཁྱེ་ལྟ་དག་
 ལྷས་ཁྱལ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་། གསུང་འབྲུམ་ཁྱིེ་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་བྱང་ལ་ང་
 ཚོའི་ཁྱེ་དག་གིས་འགྲིག་པ་ཅམ་མ་བྱས་པར་བསྟན་བཅོས་སོ་སོར་ཐུན་མིན་གྱི་
 མཁའ་རྒྱ་ཡངས་པའི་ཤེས་ལྡན་པ་འགའ་ལའང་སྟུན་འབྲུལ་ལྷས་ཏེ་མཐའ་མའི་ཁྱེ་
 དག་ལྷས་ཡོད། དེ་དག་འདྲིར་རིམ་པར་བཀོད་ན། (དཀའ་གནད་བཞི་འགྲེལ་) ལ་
 དགོ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཉེ་ཏྲར་རྒྱ་བ་ཆེ་རིང་དང་། ཨེ་མོ་དེ་དང་བོད་ཀྱི་ཆོན་
 རིག་ལས་རིམ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཀན་བཙོན་འགྲུས་བསམ་འཕེལ། ཨ་ལགས་མཁར་
 ཀན་རིན་པོ་ཆེ། (སྟོ་རིགས་གོང་ལོག་གཉིས་) ལ་ས་རྒྱ་ནང་རིག་སྟོབ་དཔོན་
 བགྲེས་པ་སྟོ་བཟང་བསོད་ནམས། (རྟེན་འགྲེལ་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ་) ལ་རིགས་
 སྟོབ་དབུ་འཛིན་དགོ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོ་དང་། རིགས་
 སྟོབ་དཔོ་ཁྱིེ་སྟོབ་དཔོན་དགོ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དབང་འདུས།
 (བདེ་སྟོད་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་) ལ་རིགས་སྟོབ་དཔོ་ཁྱིེ་སྟོབ་དཔོན་བགྲེས་པ་
 དགོ་བཤེས་རྒྱ་མཆོ་ལགས་དང་། ཀེ་རྟིའི་བྱང་ཡིག་བདེ་སྟོད་སྟོབ་དཔོན་འབྲིང་བ་
 ཀན་འཛིགས་མེད། (གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ལྷ་བ་ལ་སྟོ་སྟོང་བའི་རིམ་པ་བདག་འཛིན་
 འཛེམས་པའི་ཐོ་བ་) ལ་རིགས་ལམ་སྟོབ་བྱར་རིས་མེད་སྟོབ་དཔོན་དགོ་བཤེས་
 བསྟན་འཛིན་འགྱུར་མེད། (དབུ་དགོ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་) ལ་ཀན་རིན་པོ་ཆེའི་སྟུ་
 ཆ་རིགས་ལམ་སྟོབ་བྱར་དགོ་བཤེས་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བཅས་ཀྱིས་ཐོག་མའི་
 མ་དཔེ་དང་བསྟར་ནས་ཁྱེ་དག་གནང་ཡོད།

དེ་དག་ཆོགས་རྒྱང་ངོས་ནས་གྲང་གསུང་འབྲུམ་ཁྱིེ་གི་རྩོམ་ཡིག་
 རྣམས་མ་དཔེ་གང་ཡོད་རྣམས་ལ་གཤེབ་བསྟར་དང་། མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་དག་

ཆ་ནོར་བ་ཁག་བཅོས་པ་ལས་དོགས་གཞི་ཅན་རྣམས་གྲུག་རྟགས་() རང་ཟུར་
འདོན་དང་། ཡང་ན་འོག་མཆན་ནང་གསལ་བ་ཤད་ཅིང་ལས་ཀྱན་རིན་པོ་ཆེའི་མ་
དཔེ་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་བཏང་མེད། མཐུག་མཐར་ལས་གཞི་འདིའི་ཆོགས་མི་
རྣམས་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་ལས་ཀའི་འགན་འཁུལ་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཡིན་ཁར། ཡོན་ཆ་ད་
དང་ཉམས་སྦྱོང་གང་ཅིས་འདང་མིན་གྱིས་ད་དུང་ཆད་ལྷག་དང་ནོར་བ་སོགས་
བྱུང་ཡོད་སྟེད་པས་དབྱ་དགེ་དམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གང་ཉིད་དང་། རྒྱ་ཆེའི་སློབ་པ་
པོ་རྣམས་ལ་དགོངས་སེལ་སྟོང་ནས་ཁྱུ།

འདི་ལོ་དུས་ཆོགས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་འཛོམས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་སྐབས་
སུ་མཛད་འཆར་གང་མང་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དབྱ་དགེ་དམ་པའི་གསུང་འབུམ་
ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དག་སྒྲིག་དང་། ད་བར་གསུང་འབུམ་ཁྲིད་མ་འཁོད་པའི་གསུང་ཐོར་
བྱ་རྣམས་བསྐྱུ་རྒྱུ་གིས་དེབ་གཟུགས་གསར་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུ་དེད་ཅག་ལ་གནང་བར་
བརྟེན། བརྒྱད་རིམ་འདིའི་ཁྲིད་ཐོག་མར་ལམ་སྟོན་དང་། རོགས་མགོན་གནང་
མཁན་གྱི་སློབ་སྟོན་པ་རྣམ་པ་དང་། ལས་གཞི་འདིར་དངོས་སུ་ཞུགས་མ་སྟུབ་
ཀྱང་ཀྱན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་མཁོ་སྟོན་གནང་མི་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་ཀྱན་རིན་
པོ་ཆེའི་ཞལ་སློབ་སྐྱུ་བགྲེས་སློབ་ཟུར་རྣམ་པས་ཤ་ཆས་དགོངས་ཚུལ་གནང་བ་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན། (རིགས་སློབ་དབྱ་དགེ་དམ་པ་མཁས་དབང་སློ་
བཟང་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབུམ།) ཞེས་པ་འདི་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བས། ལས་གཞི་
འདིའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ལམ་སྟོན་དང་རོགས་མགོན་གནང་མཁན་ཡོངས་
ལ་བཀའ་བློན་ཆེ་ཞུ། ལྷག་པར་གསུང་འབུམ་འདིའི་དཔར་སྐྱུན་ལ་ཞལ་འདེབས་
གནང་མཁན་རིགས་ལམ་སློབ་ཟུར་ཀྱན་སྐུལ་བཟང་དོན་འགྲུབ་ལགས་
སྟོར་༥༠༠.༠༠༠། དང་། རིགས་ལམ་སློབ་ཟུར་ཀྱན་སྐུལ་བཟང་དོན་འགྲུབ་ལགས་

དང་གནས་སྐབས་མཆོད་པའི་ལགས་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ཉིན་མོར་ཕལ་ཕལ་ད།
 ལྷག་མའི་གསུང་འབུམ་འགོ་ཁྱོད་ཆ་ཆོང་རིགས་སྟོབ་ཡིག་ཆོང་གིས་གནང་བས་
 ཁྱེད་ནས་པའི་ལྷག་བསམ་གཏོང་མོད་ཆེ་པའི་བསྟན་འགྲུལ་དོན་ཆེན་ལ་རྗེས་སུ་
 ཡི་རང་དང་བཀའ་བློན་སྐྱ་མེད་དུ་ཆེ་ལྷ།

གསུང་འབྲམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཆོགས་ཚུང་། (༢༠༠༠)

ཁྱེ་སྒྲིག་འགན་འཛིན།

བཟང་པོ་ཚན་པ། འཇམ་དབྱངས།

ཁྱེ་སྒྲིག་ལས་རོགས།

གྲགས་པ་བཙུན་འབྲས།

སྒྲིག་ཁང་དུ་འབྲུག་མཁན།

བསྟན་འཛིན་ཐོགས་མེད། སྒོ་བཟང་བྱམས་པ།

བསོད་ནམས་ཕུན་ཆོགས།

རིགས་སྒོ་བ་སྒྲིག་ཁང་གི་ཆེན་ནས་དེབ་གཞུགས་དང་རྒྱབ་ལ་རྩམ་འགོད་བྱས།

གཤམ་འབྱུང་བསྐྱར་ཞིབ་ཆོགས་རྩུང་། (༡༠༩༣)

སྟོབ་སྟོན་པ།

རིགས་སྟོབ་སྟེ་ཁྱེ་ཁྱེ་དབྱ་འཛིན་དག་བཤེས་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ།
རིགས་སྟོབ་དཔེ་ཁྱིད་སྟོབ་དཔོན་བགྲེས་པ་དག་བཤེས་རྒྱ་མཚོ།
ས་རྩ་བོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་སྟོབ་གཉེར་ཁང་གི་སྟོབ་སྟེ་པ་སངས་ཆེ་རིང་།

བསྐྱར་ཞིབ་ཆོགས་རྩུང་གི་ཆོགས་མི།

ལྷ་ཡུལ་སྟོབ་དཔོན་བགྲེས་པ་སྟོ་བཟང་སྐལ་བཟང་།
རིས་མེད་སྟོབ་དཔོན་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ།
ལྷ་ཡུལ་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་པ་འཇམ་དཔལ་རྩོ་རྩེ།
ལྷ་ཡུལ་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་པ་ངག་དབང་རྣམ་གྲོལ།
ནང་རིག་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་པ་ཆེ་དབང་ལོང་བ།
ལྷ་ཡུལ་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་པ་སྟོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ།
དག་བཤེས་རྒྱལ་མཚན་སྟོ་བཟང་།
དཔེ་ཁྱིད་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་པ་ཁམས་བཟང་ཆེ་རིང་།
སྐད་ཡིག་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་པ་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས།

སྟོབ་མྱེད་ཏུ་འཇུག་མཁན།

ས་རྩ་དཔེ་མཚོ་དོ་དམ་པ་ཆེ་དཔག་རྩོ་རྩེ།
རིགས་སྟོབ་ལས་བྱེད་དག་བཤེས་རྒྱལ་མཚན་སྟོ་བཟང་།

དེབ་གཟུགས་དང་རྒྱལ་ལ་རྩུས་འགོད་པ།

གཟུང་བྱ་དང་རྒྱས།

